

Predmet: KSC-BC-2020-07

Tužilac protiv Hisnija Gucatija i Nasima Haradinaja

Rešava: Pretresni panel II

sudija Čarls L. Smit, III, predsedavajući sudija

sudija Kristof Bart

sudija Genel Metro

sudija Fergal Gejnor, rezervni sudija

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 18. maj 2022.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

Javna redigovana verzija presude

Specijalizovano tužilaštvo

Džek Smit

Valerija Boliči

Metju Haling

Džejms Pač

Odbrana Hisnija Gucatija

Džonatan Elistan Ris

Hju Bouden

Elenor Stivenson

Odbrana Nasima Haradinaja

Tobi Kedman

Karl Bakli

Almudena Bernabeu Garsija

I.	OPTUŽBE	2
A.	Tačke optužnice i vidovi odgovornosti	2
B.	Kumulativna priroda optužbi.....	5
C.	Optužbe koje se odnose na pojedince protiv kojih nije podignuta optužnica	6
II.	PRIHVATANJE I OCENA DOKAZA	7
A.	Opšta razmatranja	7
B.	Prihvatanje dokaza	8
1.	Dokazi o činjenicama i okolnostima koje su prethodile inkriminisanom periodu	8
2.	Dokazi iz druge ruke i pravo na suočenje	9
3.	Zakonitost pretresa i kontinuitet nadzora	10
4.	Dokazi o pravednosti rata 1998-1999. i izvršenju krivičnih dela tokom tog rata.....	11
5.	Dokazi relevantni za vrste odbrane	12
C.	Ocena dokaza	12
1.	Pretpostavka nevinosti i teret dokazivanja	12
2.	Standard dokazivanja.....	13
3.	Ocena dokaza za potrebe presude.....	14
(a)	Neposredni i posredni dokazi.....	15
(b)	Posebne kategorije dokaza.....	15
(c)	Svedoci	16
i)	Iskazi optuženih	17
ii)	Osporavanje verodostojnosti svedoka	18
III.	MERODAVNO PRAVO	24
A.	Opšte napomene	24
B.	Povreda tajnosti postupka prema članu 392(1) KZK	25
1.	Objektivna obeležja	25
(a)	Argumentacija strana u postupku	25
(b)	Zaključci panela	26
2.	Subjektivna obeležja	29
(a)	Argumentacija strana u postupku	30
(b)	Zaključci panela	30
C.	Povreda tajnosti postupka prema članu 392(2) i (3) KZK	31
1.	Objektivna obeležja	31
(a)	Argumentacija strana u postupku	31
(b)	Zaključci panela	32
2.	Subjektivna obeležja	35
(a)	Argumentacija strana u postupku	35
(b)	Zaključci panela	35
D.	Zastrašivanje u toku krivičnog postupka prema članu 387 KZK	36
1.	Objektivna obeležja	36

(a) Argumentacija strana u postupku	36
(b) Zaključci panela	37
2. Subjektivna obeležja	39
(a) Argumentacija strana u postupku	39
(b) Zaključci panela	39
E. Odmazda	42
1. Objektivna obeležja	43
(a) Argumentacija strana u postupku	43
(b) Zaključci panela	44
2. Subjektivna obeležja	45
(a) Argumentacija strana u postupku	46
(b) Zaključci panela	46
F. Ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti prema članu 401(1) i (5) KZK	47
1. Objektivna obeležja	48
(a) Argumentacija strana u postupku	48
(b) Zaključci panela	49
2. Subjektivna obeležja	51
(a) Argumentacija strana u postupku	52
(b) Zaključci panela	52
G. Ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti prema članu 401(2)-(3) KZK	52
1. Objektivna obeležja	53
(a) Argumentacija strana u postupku	53
(b) Zaključci panela	54
2. Subjektivna obeležja	57
(a) Argumentacija strana u postupku	57
(b) Zaključci panela	58
H. Vidovi odgovornosti	58
1. Izvršilaštvo	58
2. Saizvršilaštvo	59
(a) Argumentacija strana u postupku	59
(b) Zaključci panela	60
3. Podstrekavanje	61
(a) Argumentacija strana u postupku	61
(b) Zaključci panela	61
4. Pomaganje	63
5. Dogovor o izvršenju krivičnog dela	63
6. Pokušaj	64
IV. RELEVANTNI DOGAĐAJI	65
A. Prvi komplet	66

7. septembar 2020.....	66
(a) Isporuka dokumenata	66
(b) Pregledanje dokumenata	67
(c) Najava konferencije za štampu Udruženja ratnih veterana OVK u medijima	68
(d) Prva konferencija za štampu	68
(e) Nastupi optuženih u medijima	71
(f) Dalje izveštavanje u medijima i prepiska sa tužilaštvom.....	72
8. septembar 2020.....	72
(a) Plenidba prvog kompleta	72
(b) Dalje izveštavanje u medijima.....	73
(c) Nastupi saradnika u medijima.....	74
(d) Objave na Fejsbuku.....	74
9-15. septembar 2020.....	74
(a) Dalje izveštavanje u medijima.....	74
(b) Predaja dokumenata u posedu <i>Gazete Infokus</i>	74
(c) Medijski nastupi optuženih i njihovih saradnika	74
(d) Objave na Fejsbuku.....	75
(e) Odluka upravnog odbora Udruženja ratnih veterana OVK	76
B. Drugi komplet dokumenata	76
16. septembar 2020.....	76
(a) Isporuka dokumenata	76
(b) Pregledanje dokumenata	77
(c) Druga konferencija za štampu	78
(d) Izveštavanje u medijima	79
(e) Nastupi optuženih u medijima	79
(f) Objave na Fejsbuku.....	80
17. septembar 2020.....	80
(a) Nastupi optuženih u medijima	80
(b) Plenidba drugog kompleta	80
(c) Dalji medijski nastupi optuženih i njihovih saradnika	81
(d) Objave na Fejsbuku.....	83
(e) Dalje izveštavanje u medijima.....	83
18-21. septembar 2020.....	84
(a) Dalje izveštavanje u medijima.....	84
(b) Medijski nastupi optuženih i njihovih saradnika	84
(c) Objave na Fejsbuku.....	87
C. Treći komplet dokumenata	88
22. septembar 2020.....	88
(a) Isporuka dokumenata	88

(b) Pregledanje dokumenata	88
(c) Najava konferencije za štampu Udruženja ratnih veterana OVK u medijima	89
(d) Treća konferencija za štampu.....	89
(e) Objave na Fejsbuku.....	91
(f) Plenidba trećeg kompleta	91
(g) Medijski nastupi optuženih i njihovih saradnika.....	91
(h) Dalje izveštavanje u medijima.....	93
23-24. septembar 2020.....	93
(a) Dalje izveštavanje u medijima.....	93
(b) Objave na Fejsbuku.....	94
(c) Medijski nastupi optuženih i njihovih saradnika	94
D. Pretres prostorija Udruženja ratnih veterana OVK i hapšenje optuženih	94
V. ZAKLJUČCI O PAKETIMA.....	96
A. Zaplena tri kompleta i kontinuitet nadzora nad paketima.....	96
1. Isporučivanje, distribucija i primopredaja tri kompleta	96
2. Plenidba i kontinuitet nadzora	97
(a) Prigovori odbrane na kontinuitet nadzora nad paketima.....	97
(b) Prva plenidba	98
(c) Druga plenidba	101
(d) Treća plenidba	104
(e) Primopredaja dokumenata u posedu <i>Gazete Infokus</i>	106
3. Zaključak.....	107
B. Sadržaj paketa	109
1. Svedočenje gde Pumper i povezani dokazni materijal	110
(a) Paket 1	110
i) Sadržaj paketa 1 i paketa 4.....	111
ii) Imena svedoka u paketu 1 i paketu 4	113
(b) Paket 2	115
(c) Paket 3	117
2. Izjave optuženih.....	118
(a) Pregledanje tri kompleta.....	119
(b) Izjave optuženih iz inkriminisanog perioda	120
i) Prvi komplet	120
ii) Drugi komplet	122
iii) Treći komplet.....	123
(c) Svedočenje optuženih.....	124
(d) Zaključak	125
3. Zaključak o sadržaju paketa	126
C. Autentičnost paketa	127

1.	Svedočenje gđe Pumper i povezani dokazni materijal	127
(a)	Paket 1	128
(b)	Paket 2	129
(c)	Paket 3	129
2.	Izjave optuženih.....	131
(a)	Izjave optuženih iz inkriminisanog perioda	131
(b)	Svedočenje optuženih.....	134
(i)	Svedočenje g. Gucatija	134
(ii)	Svedočenje g. Haradinaja	135
(c)	Zaključak	137
3.	Zaključak o autentičnosti paketa	138
D.	Poverljivost informacija iz paketa	138
1.	Svedočenje gđe Pumper i povezani dokazni materijal	139
(a)	Paketi 1 i 4	139
(b)	Paket 2	141
(c)	Paket 3	142
2.	Izjave optuženih.....	143
(a)	Izjave iz inkriminisanog perioda	143
(i)	Prvi i drugi nalog	143
(ii)	Dokumenti su bili „tajni“, „osetljivi“ ili „poverljivi“	144
(iii)	U dokumentima su se nalazila imena zaštićenih svedoka	145
(b)	Svedočenje optuženih.....	147
(c)	Zaključak	150
3.	Zaključak o poverljivosti informacija iz paketa	150
VI.	TAČKE OPTUŽNICE	151
A.	Povreda tajnosti postupka- zaštićene informacije (Tačka 5)	152
1.	Argumentacija strana u postupku	152
2.	Zaključci panela o objektivnim obeležjima (<i>actus reus</i>)	154
(a)	Informacije koje lice “shodno zakonu ne sme da otkrije” ili koje su “ proglašen[e] kao tajna odlukom suda ili nadležnog organa”	154
(b)	Informacije „[obelodanjene...] u službenom postupku“	158
(c)	“[O]tkrije ono što je saznao“	159
(d)	“[N]eovlašćeno“	162
(e)	Zaključak	164
3.	Zaključci panela o subjektivnim obeležjima (<i>mens rea</i>)	164
4.	Zaključak	168
B.	Povreda tajnosti postupka – zaštićena lica (tačka 6)	168
1.	Argumentacija strana u postupku	168
2.	Zaključci panela o objektivnim obeležjima (<i>actus reus</i>) osnovnog oblika krivičnog dela...171	

(a) “[Z]aštićen[o] lic[e] u krivičnom postupku”	171
i) Obim pojma „lice“.....	171
ii) “[Z]aštićen[o] lic[e]u krivičnom postupku”	174
(b) “[O]tkrije podat[ke] o identitetu ili ličn[e] podat[ke]”	175
(c) “[N]eovlašćeno”	177
(d) Zaključak	179
3. Zaključci panela o subjektivnim obeležjima (<i>mens rea</i>) osnovnog oblika krivičnog dela ...	179
4. Zaključci panela o težem obliku krivičnog dela	181
(a) Ozbiljne posledice po lica zaštićena na osnovu člana 392(2) KZK.....	181
i) Ozbiljne posledice	182
ii) Svest da mogu nastupiti ozbiljne posledice.....	185
iii) Zaključak	187
(b) Onemogućavanje ili ozbiljno otežavanje krivičnog postupka	188
5. Zaključak.....	190
C. Zastršivanje u toku krivičnog postupka (tačka 3).....	190
1. Argumentacija strana u postupku.....	190
2. Zaključci panela o objektivnim obeležjima krivičnog dela (<i>actus reus</i>)	192
(a) “Ozbiljna pretnja”	193
i) Razmere otkrivanja informacija	193
ii) Javno otkrivanje i široko distribuiranje informacija	194
iii) Svedoci su sada “poznati” i neće biti zaštićeni	195
iv) Pogrdni i uvredljivi komentari.....	196
v) Kosovski kontekst	200
vi) Ozbiljnost pretnje	203
vii) Zaključak	204
(b) Svako lice koje daje ili će verovatno dati iskaz ili pružiti informacije policiji ili sudiji ..	204
(c) Zaključak	205
3. Zaključci panela o subjektivnim obeležjima krivičnog dela (<i>mens rea</i>)	205
4. Zaključak.....	211
D. Odmazda (tačka 4)	211
1. Argumentacija strana u postupku.....	211
2. Zaključci panela o objektivnim obeležjima (<i>actus reus</i>) krivičnog dela	213
(a) “[B]ilo koje lice”	213
(b) “[N]ek[a] radnj[a] [koja je] štetn[a]”	215
(c) Zaključak	216
3. Zaključci panela o subjektivnim obeležjima (<i>mens rea</i>) krivičnog dela	216
4. Zaključak.....	218
E. Ometanje službenog lica – ozbiljnim pretnjama (tačka 1)	219
1. Argumentacija strana u postupku.....	219

2.	Zaključci panela o objektivnim obeležjima (<i>actus reus</i>) osnovnog oblika krivičnog dela...220
(a)	"[S]lužbeno lice u obavljanju službene dužnosti" 221
(b)	"Ozbiljna pretnja" 221
(c)	"[O]meta" 223
(i)	Značaj svedoka za krivične postupke 223
(ii)	Obim ocene za potrebe ovog predmeta 224
(iii)	Zastršivanje svedoka 225
(iv)	Posledice po sposobnost Specijalizovanog tužilaštva da vodi istrage i goni učinioce krivičnih dela.....225
(v)	Preusmeravanje resursa Specijalizovanog tužilaštva.....226
(vi)	Zaključak 227
(d)	"[P]okuša da omete" 227
(e)	Zaključak 227
3.	Zaključci panela o subjektivnim obeležjima (<i>mens rea</i>) osnovnog oblika krivičnog dela ...228
4.	Zaključak.....234
F.	Ometanje službenog lica – učestvovanjem u zajedničkom delovanju grupe (tačka 2) 234
1.	Argumentacija strana u postupku.....234
2.	Zaključci panela o objektivnim obeležjima (<i>actus reus</i>) osnovnog oblika krivičnog dela...236
(a)	"[S]lužbeno lice u obavljanju službene dužnosti" 236
(b)	"Učestvovanje u zajedničkom delovanju grupe" 236
(i)	Gospodin Klinaku 240
(ii)	Gospodin Tom Gaši 242
(c)	"[O]meta" 242
(d)	"[P]okuša da omete" 243
(e)	Zaključak 243
3.	Zaključci panela o subjektivnim obeležjima (<i>mens rea</i>) osnovnog oblika krivičnog dela ...244
4.	Zaključci panela o težem obliku krivičnog dela .....
5.	Zaključak.....248
G.	Ometanje službenog lica – zajednički teži oblik krivičnog dela.....248
VII.	VIDEOVI ODGOVORNOSTI.....249
A.	Argumentacija strana u postupku .....
B.	Zaključci panela .....
1.	Saizvršilaštvo.....251
	(a) Zajedničko delovanje optuženih.....252
	(b) Učešće g. Gucatija u zajedničkom izvršenju 253
	(i) Tačka 5 254
	(ii) Tačka 6 256
	(iii) Tačka 3 257
	(iv) Tačka 1 258

(c) Učešće g. Haradinaja u zajedničkom izvršenju	259
i) Tačka 5	259
ii) Tačka 6	261
iii) Tačka 3	262
iv) Tačka 1	264
(d) Učešće optuženih sa svesnom namerom	265
(e) Zaključak	265
2. Pojedinačno izvršilaštvo	265
(a) Gospodin Gucati	266
(b) Gospodin Haradinaj	267
3. Pokušaj	268
4. Dogovor o izvršenju krivičnog dela	268
(a) Dogovor o izvršenju krivičnog dela	268
(b) Bitna radnja preduzeta u cilju izvršenja dogovorenog krivičnog dela	269
(c) Sa umišljajem	269
(d) Zaključak	270
5. Podstrekavanje	270
6. Pomaganje	273
7. Zaključak	276
VIII. VRSTE ODBRANE	277
A. Sumiranje argumenata odbrane	277
B. Vrste odbrane u normativnom okviru Specijalizovanih veća	277
C. Opšti interes	279
1. Argumentacija strana u postupku	279
2. Zakonito ostvarivanje ustavnih prava i opšti interes	281
(a) Pravna razmatranja	281
(b) Zaključci panela	283
i) Zaštićene informacije i indicije o nedozvoljenim postupcima	283
ii) Motiv optuženih da otkriju zaštićene informacije	286
iii) Zakonitost ograničavanja prava optuženih	287
(c) Zaključak	289
3. Odbrana pozivanjem na pravo na zaštitu uzbunjivača	289
(a) Pravna razmatranja	289
(b) Zaključci panela	290
(c) Zaključak	292
D. Provokacija na izvršenje krivičnog dela	292
1. Pravna razmatranja	293
(a) Argumentacija strana u postupku	293
(b) Zaključci panela	293

(c) Zaključak	295
2. Razmatranje pitanja pravičnosti	296
(a) Argumentacija strana u postupku	296
(b) Zaključci panela	296
(c) Zaključak	299
3. Ocena tvrdnje o provokaciji na krivično delo	299
(a) Argumentacija strana u postupku	299
(b) Zaključci panela	300
i) Stav optuženih	300
ii) Mesto sa kog je materijal procurio i izvršioci tri isporuke	302
iii) Istraža koju je vodilo Specijalizovano tužilaštvo	304
iv) Indirektni dokazi koje je iznela Gucatijeva odbrana	306
4. Zaključak	311
E. Pravna zabluda	312
1. Argumentacija strana u postupku	312
2. Pravna razmatranja	313
3. Zaključci panela	313
F. Krajnja nužda	319
1. Argumentacija strana u postupku	319
2. Pravna razmatranja	319
3. Zaključci panela	319
G. Stvarna zabluda	320
1. Argumentacija strana u postupku	320
2. Pravna razmatranja	320
3. Zaključci panela	321
H. Delo malog značaja	322
1. Argumentacija strana u postupku	322
2. Pravna razmatranja	322
3. Zaključci panela	323
I. Zaključak	324
IX. STATUS INFORMACIJA SADRŽANIH U PAKETIMA	324
X. ODMERAVANJE KAZNE	325
A. Argumentacija strana u postupku	325
B. Merodavno pravo	328
1. Svrha izricanja kazne	328
2. Odmeravanje kazne za krivična dela predviđena članom 15(2) Zakona	329
3. Utvrđivanje i odmeravanje relevantnih okolnosti	330
(a) Činioci navedeni u Zakonu i Pravilniku	330
(b) Činioci navedeni u KZK	331

(c) Činioci koji se navode u sudskoj praksi međunarodnih sudova	331
(d) Odmeravanje relevantnih okolnosti.....	333
4. Odmeravanje odgovarajuće kazne	335
C. Zaključci panela.....	336
1. Gospodin Gucati	337
(a) Težina krivičnih dela	337
(b) Priroda i obim učešća g. Gucatija.....	339
(c) Individualne okolnosti g. Gucatija	341
(d) Odmeravanje kazne g. Gucatija	342
2. Gospodin Haradinaj	345
(a) Težina krivičnih dela	345
(b) Priroda i obim učešća g. Haradinaja	348
(c) Individualne okolnosti g. Haradinaja	349
(d) Odmeravanje kazne g. Haradinaju.....	350
XI. DISPOZITIV	353
IZDVOJENO MIŠLJENJE SUDIJE BARTA	1
A. Tumačenje subjektivnih obeležja iz člana 387 KZK.....	1
B. Član 401 KZK: Pojedinačno, odnosno grupno ometanje	3
C. Uticaj na presudu	9

PRETRESNI PANEL II, na osnovu članova 43 i 44 Zakona o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 158-159, 163 i 165 Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik) doneo je prvostepenu presudu (u daljem tekstu: presuda) u predmetu *Specijalizovani tužilac protiv Hisnija Gucatija i Nasima Haradinaja* 18. maja 2022. Sledi pismeno obrazloženje u skladu s pravilom 159 Pravilnika.

1. U ovom predmetu rešava se o postupcima **HISNIJA GUCATIJA** (u daljem tekstu: g. Gucati) i **NASIMA HARADINAJA** (u daljem tekstu: g. Haradinaj) (u daljem tekstu zbirno: optuženi) u tronedeljnem periodu od 7. do 25. septembra 2020, u vezi s kojim se optuženi terete.
2. Suđenje u ovom predmetu počelo je 7. oktobra 2021.¹ i završeno je 17. marta 2022.² Od 18. oktobra 2021. do 28. januara 2022, panelu su predočeni dokazi i saslušao je iskaze petnaest svedoka.³ U toku sudskog postupka, panel je prihvatio 238 dokaza.⁴ Panel se u presudi poziva samo na englesku verziju dokaza i transkripata.⁵
3. Izdvojeno mišljenje sudske Barta priloženo je uz presudu.
4. U javnom prilogu 1 izložen je tok postupka. U javnom prilogu 2 nalaze se spisak skraćenica, definisanih pojmove i skraćeni oblici podnesaka i izvora korišćenih u presudi i izdvojenom mišljenju sudske Barta. U javnom prilogu 3 navedene su stranice transkripata kojima treba izmeniti stepen poverljivosti u „javno”.⁶

---

¹ Transkript, 7. oktobar 2021, str. 747.

² Transkript, 17. mart 2022, str. 3855.

³ F597/A01.

⁴ F598/A01.

⁵ Kada panel navodi neki dokaz (npr. P1, 1D1, 2D1 ili C1), poziva se na njegovu englesku verziju i brojeve stranice(a). Isto tako, kad se poziva na transkript sednice, poziva se na transkript na engleskom jeziku. Brojevi stranica su uzeti iz podnesaka u formatu PDF u aplikaciji *Legal Workflow*.

⁶ V. dole, stavovi 928-929 (Status informacija sadržanih u paketima).

I. OPTUŽBE

A. TAČKE OPTUŽNICE I VIDOVI ODGOVORNOSTI

5. Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) je u optužnici iznelo sledeće optužbe:

- u periodu najmanje od aprila do septembra 2020, g. Gucati i g. Haradinaj davali su izjave i optuživali svedoke za saradnju s tužilaštvom, a druga lica da su, između ostalog, lažovi, kolaboracionisti i izdajnici. Ti postupci pokazuju da su kod njih postojali umišljaj i motiv da ometaju i vrše opstrukciju službenih postupaka Specijalizovanih veća, uključujući i istrage tužilaštva (u daljem tekstu: postupci Specijalizovanih veća);⁷
- u periodu najmanje od 7. do 25. septembra 2020. (u daljem tekstu: inkriminisani period), g. Gucati, g. Haradinaj i drugi neovlašćeno su delili poverljive informacije i informacije koje nisu javnog karaktera (u daljem tekstu: *poverljive informacije*) vezane za poverljive istrage Specijalne istražne radne grupe (u daljem tekstu: SIRG) i tužilaštva, podsticali druge da nastave da distribuiraju *poverljive informacije* i preduzimali druge radnje izjavljujući da im je cilj opstrukcija rada Specijalizovanih veća i tužilaštva. Među tim *poverljivim informacijama* nalazili su se i dokumenti sa oznakom „poverljivo“ i imena, lični podaci i dokazi na stotine svedoka kojima je izrečena mera zaštite u postupcima Specijalizovanih veća i u ranijim krivičnim postupcima na Kosovu ili u vezi sa Kosovom;⁸
- Gospodin Gucati i g. Haradinaj organizovali su i koordinirali neovlašćenu distribuciju i radnje u vezi s tim i zajedno sa izvesnim drugim licima su, između ostalog, pregledali *poverljive informacije* i učestvovali u odlučivanju

---

⁷ F251/A01, optužnica, stav 5. V. takođe F251/A02; F251/A01/RED.

⁸ F251/A01, optužnica, stav 6.

o tome da li i kako da ih dalje distribuiraju, i tim povodom organizovali skupove i učestvovali na njima, uključujući konferencije za štampu i druge javne nastupe na kojima su javno distribuirali *poverljive informacije* i o njima diskutovali.⁹

6. Za te radnje, g. Gucati i g. Haradinaj su optuženi po dve tačke optužnice za „krivično delo protiv javnog reda”, i to za:

- **ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti** ozbiljnim pretnjama, kažnjivo po članovima 17, 28, 31, 32(1)-(3), 33, 35, i 401(1) i (5) Krivičnog zakonika Kosova (u daljem tekstu: KZK), i članovima 15(2) i 16(3) Zakona (tačka 1), i
- **ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti** učešćem u zajedničkom delovanju grupe, kažnjivo po članovima 17, 28, 32(1)-(3), 33, 35, i 401(2)-(3) i (5) KZK, i članovima 15(2) i 16(3) Zakona (tačka 2).¹⁰

7. Optuženi se takođe terete po četiri tačke optužnice za „krivično delo protiv pravosuđa i javne uprave” i to za:

- **zastršivanje u toku krivičnog postupka**, kažnjivo po članovima 17, 28, 31, 32(1)-(3), 33, 35 i 387 KZK, i članovima 15(2) i 16(3) Zakona (tačka 3);¹¹
- **odmazdu**, kažnjivu po članovima 17, 28, 31, 32(1)-(2), 33, 35, i 388(1) KZK, i članovima 15(2) i 16(3) Zakona (tačka 4);¹²
- **povredu tajnosti postupka** neovlašćenim otkrivanjem tajnih informacija obelodanjenih u zvaničnom postupku, kažnjivu po članovima 17, 31, 32(1)-(2), 33, 35 i 392(1) KZK, i članovima 15(2) i 16(3) Zakona (tačka 5),¹³ i

⁹ F251/A01, optužnica, stav 7.

¹⁰ F251/A01, optužnica, stavovi 25-28, 48.

¹¹ F251/A01, optužnica, stavovi 29-30, 48.

¹² F251/A01, optužnica, stavovi 31-32, 48.

¹³ F251/A01, optužnica, stavovi 33, 48.

- **povredu tajnosti postupka** neovlašćenim otkrivanjem identiteta i ličnih podataka zaštićenih svedoka, kažnjivu po članovima 17, 28, 31, 32(1)-(3), 33, 35 i 392(2)-(3) KZK, i članovima 15(2) i 16(3) Zakona (tačka 6).¹⁴

8. Tužilaštvo tvrdi da su optuženi svojim postupcima prekršili član 16(3) Zakona i da snose individualnu krivičnu odgovornost za ta krivična dela na osnovu sledećih vidova odgovornosti:

- izvršilaštvo ili saizvršilaštvo krivičnih dela iz tačaka 1-6;
- pokušaj da izvrše krivična dela iz tačaka 1-4 i 6;
- pristanak da izvrše krivična dela iz tačaka 1-6 i preuzimanje značajnih radnji u cilju izvršenja tih krivičnih dela;
- podstrekavanje i pomaganje u izvršenju krivičnih dela iz tačaka 1-6;
- podstrekavanje na izvršenje krivičnih dela iz tačaka 1-6, a ta dela su pokušana, i/ili
- podstrekavanje na izvršenje krivičnih dela iz tačaka 1-4 i 6, a ta dela nisu ni učinjena ni pokušana.¹⁵

9. To je učinjeno, kako se tvrdi u optužnici, svesno i sa umišljajem, u tom smislu da su optuženi:

- imali umišljaj da izvrše krivična dela i da podstrekavaju druga lica ili im pomognu da (pokušaju da) izvrše krivična dela iz tačaka 1-6;¹⁶
- alternativno, optuženi: (i) su znali da njihovo činjenje ili nečinjenje za posledicu može imati krivična dela iz tačaka 1-6, i da svojim činjenjem ili nečinjenjem mogu navesti druge ili pomoći drugima da izvrše ta krivična dela, i (ii) pristali su na takvu posledicu.¹⁷

¹⁴ F251/A01, optužnica, stavovi 34-35, 48.

¹⁵ F251/A01, optužnica, stavovi 37-44, 47(i)-(vi).

¹⁶ F251/A01, optužnica, stav 45.

¹⁷ F251/A01, optužnica, stav 46.

10. U skladu s članovima 6(2) i 15(2) Zakona, panel će rešavati po tim optužbama jer se one odnose na postupke i službenike Specijalizovanih veća odnosno tužilaštva, pa spadaju u nadležnost Specijalizovanih veća.

B. KUMULATIVNA PRIRODA OPTUŽBI

11. Panel napominje da tužilaštvo ima pravo da iznosi optužbe koje odgovaraju prirodi, obimu i težini inkriminisanih postupaka optuženih. Panel takođe napominje da ne postoji spor između strana u postupku oko toga da li tužilaštvo u principu ima pravo da iznosi kumulativne optužbe za u osnovi iste postupke.¹⁸

12. Međutim, tužilaštvo takođe mora da osigura da kumulativne optužbe neće dovesti do zablude i neopravdanog odgovlačenja. Umnožavanje tačaka optužnice i vidova odgovornosti za iste postupke ili postupke koji se preklapaju komplikuje već složen zadatak da se utvrди koji dokazi su relevantni za koju tačku ili tačke optužnice i koji vid ili vidove odgovornosti. Duplirane optužbe takođe mogu biti nepravedne prema optuženima ako dovode do nejasnoće u pogledu prirode teza tužilaštva ili pokreću pitanje koji su dokazi relevantni za neki konkretni aspekt predmeta.

13. U ovom predmetu, panel je konstatovao da je isti skup činjenica ili okolnosti relevantan za više tačaka optužnice i/ili vidova odgovornosti. Pravilo 158(2) Pravilnika nalaže panelu da zasebno rešava po svakoj tački optužnice i o svakom relevantnom vidu odgovornosti. Panel će stoga razmotriti svaku optužbu ali će se pozivati, kada je to primereno, na činjenice i okolnosti koje je razmatrao u okviru drugih optužbi. Isto tako, panel će razmotriti svaki vid odgovornosti ali će se pozivati, kada je to primereno, na činjenice i okolnosti koje je razmatrao u okviru drugih vidova odgovornosti. Panel će se naročito pozabaviti onim vidom odgovornosti za koji je utvrdio krivičnu odgovornost optuženih.

---

¹⁸ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 147; transkript, 14. mart 2022, str. 3483; transkript, 17. mart 2022, str. 3806, 3824. V. takođe F567/RED.

C. OPTUŽBE KOJE SE ODNOSE NA POJEDINCE PROTIV KOJIH NIJE PODIGNUTA OPTUŽNICA

14. Tužilaštvo je za navedena krivična dela podiglo optužnicu samo protiv g. Gucatija i g. Haradinaja. Međutim, u raznim delovima optužnice tužilaštvo pominje druge pojedince koji su, kako tvrde, doprineli ili učestvovali u izvršenju tih krivičnih dela. To su: (i) Faton Klinaku (u daljem tekstu: g. Klinaku) i Tom Gaši (u daljem tekstu: g. Tom Gaši);¹⁹ (ii) drugi članovi ili predstavnici Udruženja ratnih veterana Oslobođilačke vojske kosova (u daljem tekstu: Udruženje ratnih veterana OVK),²⁰ i (iii) lica koja su bila prisutna na tri konferencije za štampu ili ih pratila ili na drugi način bila obaveštena o njima i drugim nastupima u medijima, izvesni novinari i lica koja su bila u posedu *poverljivih informacija* ili imala pristup *poverljivim informacijama* (u daljem tekstu: *druga lica*).²¹ Tužilaštvo za g. Klinakua, g. Toma Gašija i druge članove ili predstavnike Udruženja ratnih veterana OVK zbirno koristi pojam „saradnici“. Pretpretresni i završni podnesak tužilaštva sadrže detaljne argumente o radnjama i postupcima g. Klinakua i g. Toma Gašija koji su, po rečima tužilaštva, svesno bili umešani u izvršenje krivičnih dela iz optužnice.²²

15. Tokom suđenja, postavilo se pitanje krivične odgovornosti lica protiv kojih nije podignuta optužnica u vezi sa jednim svedokom tužilaštva (W04866), Halilom Berišom (u daljem tekstu: g. Beriša). Strane u postupku su iznele mišljenje da g. Beriša nije izvršio krivično delo time što je napisao i objavio članke o materijalu koji je primio.²³ U svojim završnim rečima, timovi odbrane su zatražili da panel uporedi

¹⁹ IA4-F7, stavovi 6, 16.

²⁰ F251/A01, optužnica, stavovi 6-7, 25-26, 28-31, 33-34, 39, 41-46.

²¹ F251/A01, optužnica, stavovi 41-46.

²² V. npr. F181/A1, pretpretresni podnesak tužilaštva, stavovi 10, 22, 24, 30-31, 34, 57-58, 79-80, 83-85, 93-94, 97-100, 116, 122, 128, 130, 132, 140, 154-155, 161, 169, 173, 175-179, 185-187, 192-194, 197, 208-213, 215; F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 24, 27-29, 44-45, 50-51, 60, 63, 66, 70, 80-81, 94, 105, 113-114, 122, 187, 194-197, 261-262, 264-267, 270, 272, 275-276, 278-282, 351, 357, 415. V. takođe F181/A01/RED; F565/RED. V. takođe transkript, 14. mart 2022, str. 3458-3460, 3512-3515, 3524; transkript, 17. mart 2022, str. 3754, 3774, 3779, 3789.

²³ Transkript, 26. oktobar 2021, str. 1507; transkript, 27. oktobar 2021, str. 1577, 1632.

postupke optuženih i njihovo razumevanje zakona sa postupcima g. Beriše i izvede zaključak da, baš kao ni g. Beriša, ni optuženi nisu učinili nikakvo krivično delo.²⁴

16. Panel napominje da tužilaštvo nije iznelo optužbe protiv g. Klinakua, g. Toma Gašija ni protiv drugih saradnika, *drugih lica* ili g. Beriše. Dosledno prepostavci nevinosti, panel ograničava svoja razmatranja o postupcima i izjavama tih pojedinaca na ono što je nužno za ocenu krivične odgovornosti optuženih.²⁵ Prema tome, panel neće utvrđivati da li postoji krivična odgovornost bilo kog od tih pojedinaca.²⁶ Osim toga, panel neće izvoditi nikakve zaključke o krivičnoj odgovornosti optuženih na osnovu stavova strana u postupku o pojedincima protiv kojih nije podignuta optužnica.

II. PRIHVATANJE I OCENA DOKAZA

A. OPŠTA RAZMATRANJA

17. Opšti okvir za prihvatanje i ocenu dokaza izložen je u članovima 21, 37, 40(6)(e) i (h) Zakona i pravilima 137-140 Pravilnika. Panel takođe upućuje na svoj nalog o vođenju postupka koji je izdao na početku postupka, nakon što je razmotrio izjašnjenja strana u postupku, kako bi obezbedio pravično i ekspeditivno vođenje postupka.²⁷

18. Panel je dokaze i njihovu dokaznu snagu ocenjivao unutar tog opšteg okvira i u kontekstu Ustava Kosova (u daljem tekstu: Ustav) i osnovnih prava koja se njime garantuju. Ako je bilo relevantno, panel je takođe uzimao u obzir i praksu i jurisprudenciju drugih sudova i tribunala koji postupaju po normativnom režimu sličnom onom koji se primenjuje pred Specijalizovanim većima.

²⁴ Transkript, 15. mart 2022, str. 3552-3585, 3590-3599; transkript, 16. mart 2022, str. 3693, 3712. V. takođe F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 230, 329. V. takođe F566/RED.

²⁵ ESLjP, [presuda u predmetu Karaman](#), stavovi 40-44, 64.

²⁶ F334, odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stavovi 26-27; F502, odluka po Gucatijevom zahtevu za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stav 47.

²⁷ F314/A01, nalog o vođenju postupka.

B. PRIHVATANJE DOKAZA

19. U skladu s pravilom 138(1) Pravilnika, panel je usvajao dokaze ako su bili relevantni, autentični, imali dokaznu vrednost a šteta koju su mogli da nanesu nije odnosila prevagu nad njihovom dokaznom snagom. Panel je izložio svoje shvatanje tih merila u svoje dve odluke o prihvatanju dokaza bez posredstva svedoka.²⁸

20. Panel će u nastavku obraditi jedan broj specifičnih pitanja u vezi sa prihvatanjem dokaza tokom suđenja.

1. Dokazi o činjenicama i okolnostima koje su prethodile inkriminisanom periodu

21. Panel podseća na svoj zaključak da su dokazi relevantni ako su povezani, bilo direktno ili indirektno, sa elementima jednog ili više krivičnih dela ili jednog ili više vidova odgovornosti za koje su iznete optužbe u optužnici, ili sa drugim činjenicama ili okolnostima koje su bitne za teze jedne od strana u postupku.²⁹ Panel je podsticao strane u postupku da se u postupku dokazivanja usmere na inkriminisani period.

22. To ne znači, međutim, da je panel isključio dokaze koji se odnose na period koji je prethodio inkriminisanom periodu ili sledio nakon njega.³⁰ Tužilaštvo je izvelo dokaze o postupcima i izjavama koji se pripisuju optuženima u periodu pre inkriminisanog perioda. Mada ne predstavljaju objektivna obeležja bilo kog od krivičnih dela iz optužnice,³¹ to su bile okolnosti koje je tužilaštvo koristilo da bi dokazalo da su optuženi tokom čitavog inkriminisanog perioda postupali s potrebnim umišljanjem.³²

²⁸ F334, odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stav 11; F502 odluka po Gucatijevom zahtevu za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stavovi 9-13.

²⁹ F502, odluka po Gucatijevom zahtevu za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stav 10; F334 odluka po Gucatijevom zahtevu za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stav 12.

³⁰ V. npr. ICTR, [drugostepena presuda u predmetu Nahimana et al.](#), stav 313; [odluka od 5. septembra 2000. u predmetu Ngeze and Nahimana](#), str. 6; [odluka od 13. novembra 2000. u predmetu Kabiligi](#), str. 4-5.

³¹ F251/A01, optužnica, stav 5.

³² F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 21-23; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 7.

Panel je stoga prihvatio takve dokaze ako su bili relevantni za izvođenje zaključka o umišljaju optuženih.³³

23. Dokazi koji se odnose na takve okolnosti obrađeni su u relevantnim delovima presude.³⁴

2. Dokazi iz druge ruke i pravo na suočenje

24. Panel napominje da ne postoji procesna zabrana prihvatanja dokaza iz druge ruke.³⁵ Prema tome, panel nije automatski isključivao dokaze koji nisu bili direktni iskaz svedoka o onome što je sam video, rekao, učinio ili čuo, već su po svom karakteru dokazi iz druge ruke.³⁶

25. Panel nije prihvatio dokaze iz druge ruke ako su time optuženi bili nepravedno lišeni prava na suočenje.³⁷ Isključujući takve dokaze, panel se rukovodio principom zacrtanim u članu 6(3)(d) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLjP), članu 31(4) Ustava i članu 21(4)(f) Zakona, po kome optuženi imaju pravo suočenja i osporavanja dokaza koji se iznose protiv njih.³⁸ Prema tom principu, da bi optuženi mogao da bude osuđen, svi dokazi protiv njega moraju po pravilu da se izvode u njegovom prisustvu, na javnoj sednici, kako bi optuženi imao mogućnost da iznese suprotne argumente.³⁹ Eventualnim izuzecima od tog principa ne smeju se povrediti prava optuženog.⁴⁰

³³ V. npr. ICTR, [odluka od 29. jula 2004. u predmetu *Simba*](#), str. 3. V. takođe [odluka od 5. septembra 2000. u predmetu *Ngeze and Nahimana*, izdvojeno mišljenje sudije Šahabudina](#), stavovi 9-17.

³⁴ V. dole, stavovi 572-574, 600 (tačka 3), 659, 666 (tačka 1), 855, 858 (Vrste odbrane).

³⁵ V. npr. MKS, [drugostepena presuda u predmetu *Ngudjolo Chui*](#), stav 226; MKS, [drugostepena presuda u predmetu *Bemba et al.*](#), stav 874.

³⁶ V. npr. MKSJ, [odluka od 16. februara 1999. u predmetu *Aleksovski*](#), stav 15; [prvostepena presuda u predmetu *Karadžić*](#), stav 13.

³⁷ F334, odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stav 90.

³⁸ ESLjP, [presuda u predmetu *Cutean*](#), stav 60.

³⁹ ESLjP, [presuda Velikog veća u predmetu *Al-Khawaja and Tahery*](#), stavovi 118-119.

⁴⁰ ESLjP, [presuda Velikog veća u predmetu *Schatschaschwili*](#), stavovi 111-131.

26. Prilikom primene tih principa, panel je isključio službene beleške tužilaštva, u kojima su zabeležene izjave lica oštećenih postupcima optuženih (u daljem tekstu: beleške o kontaktima).⁴¹ Panel nije prihvatio te beleške između ostalog i zato što nijedno od pomenutih lica nije pozvano da svedoči na suđenju, a nije ponuđen valjan razlog za njihovo odsustvo.⁴² Panel je smatrao da bi to dovelo do rizika da se ozbiljno naruši pravo optuženih da pobiju optužbe koje su iznete protiv njih.⁴³ Pored toga, panel nije prihvatio izjave koje je sastavio jedan istražitelj tužilaštva, koji nije pozvan da svedoči na suđenju, pri čemu panelu nije dat valjan razlog za njegovo odsustvo.⁴⁴ Za dokaze koje je panel prihvatio procedurom bez posredstva bez svedoka – dakle ne na otvorenom suđenju u prisustvu optuženih – suprotnoj strani je pružena prilika da ih pobija.⁴⁵

3. Zakonitost pretresa i kontinuitet nadzora

27. Panel napominje da je u ovom predmetu osporavan kontinuitet nadzora materijala zaplenjenih u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK.⁴⁶ Ti argumenti su detaljno razmotreni u relevantnim delovima presude.⁴⁷

28. Za sada, panel ističe da pravilo 138(1) Pravilnika ne predviđa da je za prihvatanje dokaza potrebno da se podnese dokaz ili zapisnik o kontinuitetu nadzora. Postojanje, konkretni detalji ili pouzdanost takvog zapisnika, ako postoji, potencijalno su relevantni faktori za ocenjivanje uslova za dopuštenost prikupljenih dokaza. Panel takođe napominje da o tom pitanju ne postoji međunarodni konsenzus niti postoje

⁴¹ F334, odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stav 86.

⁴² F334, odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stav 91.

⁴³ F334, odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka , stav 93.

⁴⁴ Transkript, 19. oktobar 2021, str. 937-939 (usmeni nalog o prihvatljivosti određenih dokaznih predloga). V. takođe ESLjP, [presuda u predmetu Al-Khawaja and Tahery](#), stav 119.

⁴⁵ F334, odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka; F291; F308; F309; F502, odluka po Gucatijevom zahtevu za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka; F487; F488; F496. V. takođe F308/RED; F309/RED; F487/RED.

⁴⁶ V. dole, stavovi 302-304 (Zaključci o paketima).

⁴⁷ V. dole, stavovi 305-330 (Zaključci o paketima).

međunarodni standardi za vođenje i formu zapisnika o kontinuitetu nadzora. Jedino što bi moglo uticati na dopuštenost prikupljenih dokaza bilo bi tvrdnje o nedostacima u kontinuitetu nadzora kojima se dovodi u pitanje autentičnost odnosno pouzdanost tih dokaza. U svakom slučaju, pouzdanost i autentičnost dokaza prikupljenih prilikom plenidbe uvek se moraju ocenjivati uzimajući u obzir sve relevantne okolnosti, a ne samo na osnovu formalnog zapisnika koji je eventualno sačinjen tokom plenidbe.

29. Saglasno pravilu 139(7) Pravilnika, prilikom ocenjivanja dokaza panel je imao u vidu način na koji su dokazi prikupljeni u ovom predmetu i kako je to eventualno moglo uticati na tok i pravičnost postupka.

4. Dokazi o pravednosti rata 1998-1999. i izvršenju krivičnih dela tokom tog rata

30. Panel smatra da priroda oružanog sukoba 1998-1999. na Kosovu, uključujući tvrdnje o njegovoj pravednosti, ili izvršenje krivičnih dela od strane pojedinaca koji su pripadali bilo kojoj strani u sukobu nisu relevantna pitanja za ovaj predmet. Iz tih razloga, panel nije dozvolio da se izvode ili podnose takvi dokazi, ali je prihvatio iskaze optuženih o njihovom ličnom iskustvu u toku navedenog sukoba.⁴⁸

31. Mada je panel dopustio izvođenje i podnošenje dokaza u vezi sa tvrdnjom odbbrane o postojanju opšteg interesa,⁴⁹ jasno je povukao granice takvog dokazivanja.⁵⁰ Panel je takođe razjasnio da dokazi o postojanju opšteg interesa ne obuhvataju rasvetljavanje navoda o srpskim zločinima izvršenim u toku sukoba.⁵¹

32. Panel je dopustio izvođenje dokaza o mišljenju optuženih o mogućnosti da je neki pripadnik OVK izvršio krivično delo, uključujući tokom sukoba, i da li bi vođenje

⁴⁸ Transkript, 2. decembar 2021, str. 2110 (usmeni nalog timovima odbbrane o ispitivanju njihovih svedoka); transkript, 14. januar 2022, str. 3041. O prihvaćenim dokazima u vezi sa ličnim iskustvom optuženih u toku oružanog sukoba, v. npr. 1D3, stavovi 4-7; 2D1, stavovi 10-12.

⁴⁹ V. dole, stavovi 806-809 (Vrste odbbrane).

⁵⁰ F470, stav 61.

⁵¹ Transkript, 14. januar 2022, str. 3041.

istrage o tom krivičnom delu i krivično gonjenje od strane SIRG-a ili tužilaštva bilo legitimno, pošto su ta pitanja potencijalno relevantna za umišljaj i motive optuženih.⁵²

5. Dokazi relevantni za vrste odbrane

33. Panel je dopustio da oba tima odbrane izvode dokaze koji su relevantni za sve vrste odbrane na koje se optuženi pozivaju, uključujući odbranu pozivanjem na opšti interes i provociranje na izvršenje krivičnog dela, uprkos tome što normativnim okvirom Specijalizovanih veća ti instituti nisu izričito predviđeni. Panel će ta pitanja detaljnije obraditi u relevantnom delu presude.⁵³

C. OCENA DOKAZA

1. Prepostavka nevinosti i teret dokazivanja

34. Panel polazi od prepostavke nevinosti koja je definisana u članu 31(5) Ustava i članu 21(3) Zakona, koji odražavaju opšte pravno načelo. U skladu s tim, tužilaštvo snosi teret dokazivanja krivice optuženih. Dosledno tome, panel nije zahtevao da optuženi dokazuju svoju nevinost, niti da predoče bilo koji dokaz koji je bitan za njihovu odbranu. Mada su obojica optuženih odlučila da izvode dokaze, oni nisu snosili teret pobijanja dokaza tužilaštva.⁵⁴ Uz to, u slučaju da optuženi nisu predočili verodostojne ili pouzdane dokaze, to se nije uzimalo kao znak krivice.⁵⁵

---

⁵² Transkript, 14. januar 2022, str. 3041.

⁵³ V. dole, stavovi 801-832, D-889 (Vrste odbrane).

⁵⁴ V. npr. ICTR, [drugostepena presuda u predmetu Kalimanzira](#), stav 20. V. takođe ICTR, [drugostepena presuda u predmetu Zigiranyirazo](#), stav 19; [drugostepena presuda u predmetu Muhimana](#), stav 18.

⁵⁵ V. npr. ICTR, [prvostepena presuda u predmetu Kamuhanda](#), stav 85. V. takođe ICTR, [drugostepena presuda u predmetu Nahimana et al.](#), stav 414.

2. Standard dokazivanja

35. U skladu s pravilom 140(2) Pravilnika, standard dokazivanja van razumne sumnje primenjivan je na činjenice koje predstavljaju obeležja krivičnog/krivičnih dela i vid/vidove odgovornosti za koje se optuženi terete u optužnici, kao i na druge činjenice od kojih zavisi osuđujuća presuda.⁵⁶ Kao što nalaže ista odredba, zahtev dokazivanja van razumne sumnje nije primenjivan na pojedinačne dokaze. Panel je stoga razmatrao *sve* dokaze da bi odlučio da li su dovoljno jaki da bi se van razumne sumnje dokazala obeležja krivičnih dela iz optužnice, a time i odgovornost optuženih.

36. Primenujući standard dokazivanja, panel se držao sledećih principa. „Razumna sumnja“ ne može biti imaginarna ili neozbiljna sumnja koja se zasniva na simpatijama ili predrasudama.⁵⁷ Ona se mora zasnivati na logici i zdravom razumu i mora biti u racionalnoj vezi sa dokazima, nedostatkom dokaza ili uzajamnom nedoslednošću dokaza.⁵⁸ Standard „van razumne sumnje“:

ne znači van uobražene, imaginarne ili fantastične sumnje, već znači da se krivica optuženog, pre nego što bude osuđen, mora dokazati u potpunosti, do potpunog moralnog uverenja. Drugim rečima, to je takva vrsta sumnje koja nepristrasnu, misaonu osobu koja je zadužena da doneše odluku, nakon što do kraja razmotri sve dokaze, dovodi u takvo duševno stanje da ne može reći da oseća trajno ubeđenje, odnosno potpuno moralno uverenje u istinitost optužbe.⁵⁹

37. Kad je reč o posrednim dokazima, prema pravilu 140(3) Pravilnika, standard dokazivanja van razumne sumnje zadovoljen je jedino ako je zaključak izведен na osnovu tih dokaza *jedini* razuman zaključak koji se može izvesti na osnovu predočenih

⁵⁶ V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Šainović i drugi](#), stav 132; [drugostepena presuda u predmetu Martić](#), stav 55; [drugostepena presuda u predmetu Halilović](#), stav 125; [prvostepena presuda u predmetu Karadžić](#), stav 10; ICTR, [drugostepena presuda u predmetu Ntagerura et al.](#), stav 174, fusnota 356.

⁵⁷ V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Halilović](#), stav 109; ICTR, [drugostepena presuda u predmetu Rutaganda](#), stav 488; [prvostepena presuda u predmetu Delalić i drugi](#), stav 601.

⁵⁸ V. npr. [drugostepena presuda u predmetu Rutaganda](#), stav 488.

⁵⁹ NMT, [US v. Pohl et al.](#), str. 965.

dokaza.⁶⁰ Ako je na osnovu dokaza moguće izvesti i druge razumne zaključke, koji ukazuju bilo na to da ne postoji činjenica na osnovu koje se može izvesti željeni zaključak ili na to da je optuženi nevin,⁶¹ standard dokazivanja van razumne sumnje nije zadovoljen.⁶²

3. Ocena dokaza za potrebe presude

38. U skladu s pravilom 139(2) Pravilnika, panel je dao sveukupnu ocenu i odvagao sve dokaze u celini kako bi ustanovio da li su sporne činjenice dokazane. Dakle, pojedinačni dokazi, kao što su iskazi raznih svedoka ili dokumenti koji su prihvaćeni u spis predmeta, analizirani su imajući u vidu celokupni korpus predočenih dokaza.⁶³ U skladu s pravilom 139(6) Pravilnika, panel nije nužno odbacivao pojedinačne dokaze kao nepouzdane zbog njihove nedoslednosti. U nekim slučajevima, naročito kada je reč o izjavama i iskazima svedoka, panel je prihvatio neke delove svedočenja ili dokaza, a druge delove odbacio.

39. U skladu s pravilom 139(3) Pravilnika, panel je imao u vidu, ali nije zahtevao dodatno potkrepljivanje dokaza i iskaza svedoka za dokazivanje bilo kog krivičnog dela ili kažnjivog postupanja.

⁶⁰ V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Kvočka i drugi](#), stav 237; [drugostepena presuda u predmetu Šainović i drugi](#), stav 995; [prvostepena presuda u predmetu Karadžić](#), stav 14.

⁶¹ V. npr. ICTR, [drugostepena presuda u predmetu Ntagerura et al.](#), stav 306; MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Čelebići](#), stav 458.

⁶² V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Vasiljević](#), stav 120; [prvostepena presuda u predmetu Karadžić](#), stavovi 10, 14; [drugostepena presuda u predmetu Kvočka i drugi](#), stav 237; [drugostepena presuda u predmetu Šainović i drugi](#), stav 995.

⁶³ V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Mrkšić i Šljivančanin](#), stav 217; [prvostepena presuda u predmetu Karadžić](#), stav 8; [nalog o smernicama za izvođenje dokaza i ponašanje strana u sudskom postupku od 21. oktobra 2004. u predmetu Orić](#), stav 4; [drugostepena presuda u predmetu Milošević](#), stav 20, fusnota 59; [drugostepena presuda u predmetu Halilović](#), stav 119; [drugostepena presuda u predmetu Orić](#), stav 86; [prvostepena presuda u predmetu Limaj i drugi](#), stav 20; ICTR, [drugostepena presuda u predmetu Ntagerura et al.](#), stav 174; [odлука od 29. maja 2009. u predmetu Karemera et al.](#), stavovi 13-14, 16-17, 20, 22.

40. Panel je takođe uzeo u obzir specifičnosti relevantnih direktnih i posrednih dokaza, drugih posebnih kategorija dokaza i iskaza svedoka, kao što je naznačeno u nastavku.

(a) Neposredni i posredni dokazi

41. Dokazi mogu biti neposredni i posredni. Panel je smatrao da su neposredni dokazi direktni dokaz činjenice, poput svedočenja očevica. Dokument, zapisnik ili bilo koji predmet takođe mogu biti neposredni dokazi ako sami mogu dokazati neku činjenicu. Za neposredne dokaze nije potrebno izvođenje zaključaka.⁶⁴

42. Posredni dokazi su dokazi o određenom broju okolnosti u vezi sa nekim događajem na osnovu kojih se može izvesti razuman zaključak o datoј činjenici.⁶⁵ U skladu s pravilom 139(5) Pravilnika, panel je ocenjivao posredne dokaze sa oprezom i obrazložio svoje zaključke, naročito u pogledu njihove doslednosti i suštinske koherentnosti.

(b) Posebne kategorije dokaza

43. Nekim kategorijama dokaza panel je pristupao s posebnim oprezom. To je slučaj, na primer, s dokazima iz druge ruke⁶⁶ i medijskim izveštajima,⁶⁷ koje je panel ocenjivao imajući u vidu specifičnu prirodu tih dokaza. Kada je reč o dokazima iz druge ruke, panel je imao u vidu da eventualna dokazna snaga te kategorije dokaza zavisi od konkretnih okolnosti datog predmeta.⁶⁸ S obzirom na to, panel je ocenjivao dokaze iz druge ruke od slučaja do slučaja, vodeći računa, konkretno, o tome da li su

⁶⁴ V. npr. Sjedinjene Američke Države, [uputstva za porotnike u predmetu Santos v. City of Providence et al.](#), str. 5.

⁶⁵ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Karadžić](#), stav 14; [drugostepena presuda u predmetu Čelebići](#), stav 458.

⁶⁶ V. gore, stavovi 24-26.

⁶⁷ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Karadžić](#), stav 22.

⁶⁸ V. npr. MKS, [drugostepena presuda u predmetu Ngudjolo Chui](#), stav 226; [drugostepena presuda u predmetu Bemba et al.](#), stav 874.

potkrepljeni i u kojoj meri je odbrana bila u mogućnosti da ispita i ospori te dokaze.⁶⁹

Panel u načelu nije prihvatao medijske izveštaje koji su podneseni bez posredstva svedoka kako bi utvrdio istinitost njihovog sadržaja. Pre usvajanja takvih dokaza, panel je zahtevao da se oni stave u kontekst uz pomoć relevantnog svedoka.⁷⁰

(c) Svedoci

44. U skladu s pravilom 139(4) Pravilnika, prilikom utvrđivanja dokazne snage iskaza nekog svedoka, panel je ocenjivao kredibilitet svedoka i pouzdanost njegovog svedočenja. U tom cilju, vudio je računa, između ostalog, o držanju svedoka, odnosu svedoka sa jednom od strana u postupku, o tome koliko je njegovo svedočenje verovatno i dosledno, kao i o okolnostima u datom predmetu i da li je svedočenje potkrepljeno drugim dokazima.⁷¹ Dosledno pravilu 139(3) Pravilnika, panel je smatrao da iskaz samo jednog svedoka o nekoj pravno relevantnoj činjenici ne mora da bude potkrepljen drugim dokazima.⁷² U takvim slučajevima, panel je s posebnim oprezom ispitivao iskaz svedoka pre nego što bi prihvatio da ima dovoljno osnova za relevantan zaključak.⁷³ U skladu s pravilom 139(6) Pravilnika, panel je smatrao da manje nepodudarnosti između iskaza različitih svedoka, ili između svedočenja nekog svedoka i njegovih ranijih izjava ne dezavuišu takva svedočenja.⁷⁴ Osim toga, u skladu s pravilom 140(4) Pravilnika i svojim zaključcima o dopuštenosti dokaza s obzirom na pravo na suočenje, panel nije doneo nijednu osuđujuću presudu koja se zasniva

⁶⁹ V. gore, stavovi 24-26. V. npr. MKSJ, [odлука po žalbi tužitelja u vezi s prihvatlivošću dokaza od 16. februara 1999, u predmetu Aleksovski](#), stav 15. V. takođe MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Karadžić](#), stav 13.

⁷⁰ F334, odluka po zahtevu tužilaštva za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stav 39. V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Karadžić](#), stav 22.

⁷¹ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Karadžić](#), stav 11.

⁷² V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Čelebići](#), stav 506; [prvostepena presuda u predmetu Karadžić](#), stav 12.

⁷³ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Karadžić](#), stav 12.

⁷⁴ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Karadžić](#), stav 12; [prvostepena presuda u predmetu Milutinović i drugi](#), stav 49.

isključivo, ili u odlučujućoj meri, na iskazu svedoka koga odbrana nije imala prilike da ispita.⁷⁵

45. S obzirom na navedeno, panel iznosi sledeće napomene o: (i) iskazima optuženih, i (ii) osporavanju kredibiliteta svedoka koji su saslušani.

i) Iskazi optuženih

46. Članom 21(4)(h) Zakona predviđeno je da optuženi ne može biti prisiljen da svedoči protiv samog sebe ili da prizna krivicu. Optuženi u ovom predmetu sami su odlučili da svedoče. Odluka optuženih da svedoče ne znači da snose teret dokazivanja svoje nevinosti,⁷⁶ niti znači da se mora vršiti izbor između iskaza optuženih i iskaza nekog svedoka tužilaštva. Panel je poklonio dužnu pažnju i iskazima optuženih i iskazima drugih svedoka.⁷⁷

47. Prema pravilima 139(2), (4) i 142(4) Pravilnika, da bi odlučio koliki značaj da prida iskazu optuženog, panel mora da oceni njegovu verodostojnost i, u kontekstu celokupnog korpusa dokaza, pouzdanost njegovog iskaza.⁷⁸ Panel je to učinio u pogledu obojice optuženih i ukratko će izneti svoje zaključke o tome.

48. Panel je zaključio da su delovi pismene izjave g. Gucatija i delovi njegovog svedočenja pouzdani, naročito njegova iskrena priča o vremenu i opštim okolnostima u vezi sa događajima koji čine potku ovog predmeta. Panel je bio mnogo oprezniji kada je u pitanju pouzdanost drugih aspekata njegovog svedočenja, pošto je g. Gucati, govoreći o razlozima za svoje postupke i namere, iznosio objašnjenja koja se ne

---

⁷⁵ V. gore, stavovi 24-26.

⁷⁶ V. gore, stav 34. V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Vasiljević](#), stav 13; [prvostepena presuda u predmetu Kunarac i drugi](#), stav 560.

⁷⁷ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Vasiljević](#), stav 13; [prvostepena presuda u predmetu Kunarac i drugi](#), stav 560.

⁷⁸ V. npr. ICTR, [drugostepena presuda u predmetu Karera](#), stavovi 19, 27-29; MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Popović i drugi](#), stav 21.

podudaraju ili su u suprotnosti sa njegovim onovremenim izjavama, odnosno sa drugim pouzdanim dokazima.⁷⁹

49. Panel je zaključio da su delovi pismene izjave g. Haradinaja i neki ograničeni delovi njegovog svedočenja pouzdani, naročito ako su bili potvrđeni drugim dokazima, i oslanjao se na njih u nekim od svojih zaključaka. Panel nalazi da veliki deo njegovog usmenog iskaza nije pouzdan. Panel posebno ističe da u toku unakrsnog ispitivanja g. Haradinaj nije odgovarao na pitanja tužioca, često je izbegavao odgovor, držao nevezane govore, davao malo verovatna objašnjenja, odbijao da odgovori na činjenice i teze koje mu je tužilac predložio, poricao da je dao određene izjave čak i kada je bio suočen sa video snimcima tih izjava, nastojao da minimalizuje svoju ulogu ili njen značaj, davao neuverljiva tumačenja svojih izjava ili izjava drugih i iskrivljavao događaje kako bi ih prikazao u povoljnem svetlu za svoju odbranu.⁸⁰ Panel je to uzeo u obzir prilikom donošenja svojih zaključaka i ukupne ocene verodostojnosti g. Haradinaja.

ii) Osporavanje verodostojnosti svedoka

50. W04841. Oba tima odbrane osporila su kredibilitet Zdenke Pumper (u daljem tekstu: gđa Pumper), svedoka tužilaštva W04841, i pouzdanost njenog iskaza, na osnovu toga što je izvršila ograničen pregled zaplenjenog materijala ili materijala koji je dostavljen tužilaštvu radi utvrđivanja autentičnosti i poverljivosti i nije pokušala da

---

⁷⁹ V. dole, stavovi 373-374, 450-452 (Zaključci o paketima). V. npr. DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2168-2169, 2190, 2200; transkript, 7. decembar 2021, str. 2240-2254, 2285, 2287, 2310-2317, 2277-2279; transkript, 8. decembar 2021, str. 2343-2351, 2353-2355, 2358-2363. V. takođe 1D3, stav 16.

⁸⁰ V. dole, stavovi 375, 416-420, 453-455 (Zaključci o paketima). V. npr. DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2725-2726, 2744, 2782, 2785, 2885; transkript, 13. januar 2022, str. 3000, 3002-3004. V. takođe 2D1, stavovi 107, 111.

proveri neke stvari (na primer da li su određene informacije već bile dostupne javnosti).⁸¹ Tužilaštvo je odbacilo te tvrdnje.⁸²

51. Panel je obradio konkretne prigovore na dokaze u vezi sa sadržajem, autentičnošću i poverljivošću zaplenjenog materijala u relevantnim delovima presude.⁸³ Za sadašnje potrebe, panel ističe da je utvrdio da svedočenje gđe Pumper ima veliku dokaznu vrednost, da je suštinski dosledno i temeljito. Panel se takođe uverio da je gđa Pumper svoj pregled obavila u okviru granica svojih zaduženja i na osnovu instrukcija koje je primila i da eventualna pitanja koja se mogu postaviti u vezi sa njenim pregledom nisu posledica njene nepažnje ili pristrasnosti. Panel je stoga zaključio da je gđa Pumper verodostojan i pouzdan svedok.

52. W04842. Oba tima odbrane osporila su kredibilitet Mira Jukića (u daljem tekstu: g. Jukić), svedoka tužilaštva W04842.⁸⁴ Tužilaštvo je odbacilo te tvrdnje.⁸⁵

53. Konkretno, odbrana je osporila sledeće pojedinosti iz svedočenja g. Jukića: (i) nepodudarnosti u datumima njegovih beležaka o kontaktima sa svedocima sa kojima je obavio razgovore nakon događaja iz optužnice;⁸⁶ (ii) postojanje kancelarije tužilaštva u Prištini/Prishtinë;⁸⁷ (iii) njegova tvrdnja da je prisustvovao jednom sastanku iako u belešci o kontaktu to nije pomenuto;⁸⁸ (iv) broj svedoka koje je

⁸¹ V. npr. W04842 (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1056, 1059, 1062, 1064, 1069-1070, 1127, 1129, 1132-1133, 1142, 1144-1145; transkript, 25. oktobar 2021, str. 1321; transkript, 16. mart 2022, str. 3653-3657, 3693-3694; F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 79, 270-271, 310, 320-322, 324, 326, 328, 351, 356, 358-359, 515; F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 87(a), 107. V. takođe F439, stav 92(a); F440, stavovi 151-152. V. takođe F439/RED; F440/RED.

⁸² F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 136-137.

⁸³ V. dole, stavovi 331-381, 382-423, 424-V (Zaključci o paketima).

⁸⁴ V. npr. F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 33, 72, 135, 143-151, 153-157, 159-161, 172-176, 239-243; transkript, 15. mart 2021, str. 3618-3625, 3694; W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1860, 1880-1881, 1892; F440, stav 46.

⁸⁵ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 136, 140. V. takođe transkript, 14. mart 2021, str. 3469-3474.

⁸⁶ W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1864-1869, 1877-1878, 1899; transkript, 15. mart 2022, str. 3621-3625. V. takođe F566, Haradinajev završni podnesak, stav 373.

⁸⁷ V. npr. transkript, 14. mart 2022, str. 3469.

⁸⁸ F566, Haradinajev završni podnesak, stav 236; transkript, 15. mart 2022, str. 3625. V. takođe W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1749-1750.

tužilaštvo pozvalo nakon događaja iz optužnice;⁸⁹ (v) broj svedoka koji su izjavili da su im upućene direktne pretnje tokom ili nakon događaja iz optužnice;⁹⁰ (vi) g. Jukićev prikaz razgovora sa nekim od svedoka nakon događaja iz optužnice;⁹¹ (vii) broj svedoka koji su preseljeni,⁹² i (viii) vreme koje je g. Jukić proveo baveći se posledicama postupaka optuženih.⁹³

54. Panel će se sada na kratko osvrnuti na prva tri prigovora odbrane. Ostali prigovori su detaljnije obrađeni u delu o tački 6 optužnice.⁹⁴

55. Što se tiče nepodudarnosti u datumima beležaka o kontaktima, panel primećuje da je g. Jukić objasnio da je do nepodudarnosti između vremena kada je zabeleška sačinjena i datuma na samoj belešci došlo usled štamparskih grešaka,⁹⁵ odloženog unošenja beleški u sistem Zylab⁹⁶ ili različitog načina datiranja beležaka.⁹⁷ Gospodin Jukić je takođe jasno rekao da naknadnim datiranjem beležaka ništa nije izmenjeno u samom njihovom *sadržaju*.⁹⁸

56. Što se tiče tvrdnje Haradinajeve odbrane da je iskaz g. Jukića o postojanju kancelarije tužilaštva u Prištini neistinit, što se zasniva na jednom odgovoru g. Jukića

⁸⁹ V. npr. F566, Haradinajev završni podnesak, stav 237.

⁹⁰ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 146-147, 153-159, 238; transkript, 15. mart 2022, str. 3609-3611. V. takođe W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1834.

⁹¹ F566, Haradinajev završni podnesak, stav 144; v. takođe transkript, 15. mart 2022, str. 3621-3622; W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1703-1706, 1758-1759; transkript, 4. novembar 2021, str. 1833, 1880-1881.

⁹² F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 170, 173-175, 371-372. V. takođe W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1888-1889; transkript, 15. mart 2022, str. 3618-3621.

⁹³ V. F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 70-71, 88; W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1823-1824. V. takođe transkript, 15. mart 2022, str. 3609, 3626.

⁹⁴ V. dole, stavovi 536-541 (tačka 6).

⁹⁵ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1729; transkript, 4. novembar 2021, str. 1843, 1847-1848, 1853.

⁹⁶ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1725-1727; transkript, 4. novembar 2021, str. 1843-1844, 1847-1849, 1852-1854, 1857-1860, 1862, 1864.

⁹⁷ W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1845-1846.

⁹⁸ V. npr. W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1848-1849.

na pitanje koje mu je postavila Gucatijeva odbrana,⁹⁹ panel ističe da se Haradinajeva odbrana odlučila da tada unakrsno ne ispituje g. Jukića.¹⁰⁰ U svakom slučaju, panel napominje da je g. Jukić jasno rekao, odgovarajući na pitanja Gucatijeve odbrane, da službenici tužilaštva tamo nemaju „kancelariju”, odnosno „zvaničnog stalnog predstavnika”.¹⁰¹ Panel stoga smatra da je iskaz g. Jukića o tom pitanju pouzdan.

57. Što se tiče tvrdnje g. Jukića da je prisustvovao sastanku iako se u belešci o kontaktu sa tog sastanka njegovo prisustvo ne spominje, panel primećuje da ta zabeleška nije ponuđena kao dokaz zbog istinitosti njenog sadržaja.¹⁰² Panel dalje konstatuje da tu zabelešku o kontaktu nije sačinio g. Jukić i da njen autor nije pozvan da svedoči. U svakom slučaju, imajući u vidu da je g. Jukić u to vreme bio službenik za obezbeđenje svedoka,¹⁰³ panel smatra da bi bilo sasvim logično da je prisustvovao takvom sastanku čak i ako njegovo prisustvo nije zabeleženo.

58. Iz navedenih razloga i razloga iznetih u relevantnim delovima ove presude,¹⁰⁴ panel je zaključio da iskaz g. Jukića ima dokaznu vrednost i da je po svojoj suštini uglavnom dosledan. Panel se uverio da eventualne nepodudarnosti nisu posledica neistinitog svedočenja ili pristrasnosti. Panel takođe napominje da su se oba tima odbrane pozivala na svedočenje g. Jukića kada su smatrali da im ono ide u prilog.¹⁰⁵ Prema tome, panel je zaključio da je iskaz g. Jukića verodostojan i pouzdan.

59. W04866. Tokom svog svedočenja, g. Haradinaj je osporio iskaz g. Beriše i tvrdio da on uopšte nije od njega tražio da napravi kopije dokumenata za druge novinare na

⁹⁹ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 136, 241; W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1776-1777.

¹⁰⁰ W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1899-1900. Haradinajeva odbrana je kratko ispitala g. Jukića u toku unakrsnog ispitivanja 15. decembra 2021, o pitanjima koja nisu povezana sa ovom temom.

¹⁰¹ W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1776-1777.

¹⁰² ERN 084247-084248 RED.

¹⁰³ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1690.

¹⁰⁴ V. dole, stavovi 536, 540 (tačka 6).

¹⁰⁵ V. npr. F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 137, 163, 178-179, 462, 523; transkript, 15. mart 2022, str. 3603, 3605, 3607 (Gucatijeva odbrana).

konferenciji za štampu održanoj 7. septembra 2020.¹⁰⁶ Panel napominje da Haradinajeva odbrana tokom unakrsnog ispitivanja nije ispitivala g. Berišu o tome kako je on shvatio to što mu je g. Haradinaj rekao.¹⁰⁷ Tužilaštvo je tvrdilo da je g. Beriša iskren i da je njegov iskaz o tim događajima neutralan.¹⁰⁸ Panel smatra da je iskaz g. Haradinaja o tom pitanju bio sračunat na sopstvenu korist i da nije verodostojan. Prema tome, panel prihvata iskaz g. Beriše o tom pitanju i smatra ga pouzdanim.

60. W04876. Oba tima odbrane osporavala su verodostojnost Danijela Moberga, svedoka tužilaštva W04866, (u daljem tekstu: g. Moberg), ukazujući na njegovo slabo sećanje u pogledu vremenskog sleda događaja.¹⁰⁹ Po mišljenju tužilaštva, priznanje g. Moberga da je njegovo sećanje ograničeno čini njegovo svedočenje utoliko pouzdanijim.¹¹⁰ Prilikom ocenjivanja dokaza o tri operacije plenidbe, panel je uzeo u obzir ograničeno sećanje g. Moberga¹¹¹ i zaključio da to ne utiče na njegovu verodostojnost kao svedoka ili pouzdanost njegovog iskaza.

61. DW1241, DW1242, DW1243, DW1244. Što se tiče svedoka Gucatijeve odbrane, svedoka DW1241, Taibe Miftari (u daljem tekstu: gđa Miftari), DW1242, Elmedine Balhaži (u daljem tekstu: gđa Balhaži), DW1243, Prena Marašija (u daljem tekstu: g. Maraši) i DW1244, Metuša Krijezijua (u daljem tekstu: g. Krijeziju), tužilaštvo je tvrdilo da na verodostojnost njihovih iskaza utiče njihova izražena pristrasnost u prilog optuženih i slabo poznavanje stvari koje su relevantne za optužbe.¹¹² Prilikom ocenjivanja iskaza ovih svedoka, panel je uzeo u obzir njihovu bliskost sa optuženima i njihovo mišljenje o događajima iz optužnice. I pored toga, panel je zaključio da su

¹⁰⁶ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2733; 2D1, stav 60. V. takođe W04866 (Halil Beriša), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1522.

¹⁰⁷ V. naročito transkript od 27. oktobra 2021, str. 1634-1635.

¹⁰⁸ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 136, 138-139.

¹⁰⁹ Transkript, 14. mart 2022, str. 3586; transkript, 16. mart 2022, str. 3671, 3688-3689, 3693; F566, Haradinajev završni podnesak, stav 283. V. takođe W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1945, 1947-1948, 1950-1951, 1955.

¹¹⁰ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 136, 141.

¹¹¹ V. dole, stavovi 318, 322 (Zaključci o paketima).

¹¹² F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 147-148.

njihovi iskazi uglavnom pouzdani, naročito u pogledu hronologije događaja koji čine potku ovog predmeta.¹¹³

62. DW1245. Tužilaštvo je osporavalo verodostojnost Čelja Gašija, svedoka Gucatijeve odbrane DW1245 (u daljem tekstu: g. Čelj Gaši), tvrdeći da je on prilagodio svoj iskaz o tome koliko je vremena proveo pregledajući materijal kako bi „što više potkreplio teze odbrane”.¹¹⁴ Panel se slaže s tužilaštvom i smatra da je svedočenje g. Čelja Gašija o tom pitanju bilo neistinito, pošto je bilo u suprotnosti sa višestruko ponovljenim onovremenim rečima optuženih o tome koliko su vremena proveli pregledajući relevantni materijal i sa njegovom vlastitom ranijom pismenom izjavom.¹¹⁵ I pored toga, panel je zaključio da su ograničeni delovi iskaza g. Čelja Gašija pouzdani, i to u delu koji se odnosi na opštu hronologiju i okolnosti nekih od događaja koji čine potku ovog predmeta.¹¹⁶

63. DW1246, DW1252. Što se tiče svedoka Haradinajeve odbrane DW1246, Rašita Ćaljaja (u daljem tekstu: g. Ćaljaj) i DW1252, Ane Majers (u daljem tekstu: gđa Majers), tužilaštvo je tvrdilo, između ostalog, da oni ne znaju „ništa što je relevantno” o ovom predmetu.¹¹⁷ Panel je zaključio da su oba svedoka uglavnom verodostojna i oslanja se na određene aspekte njihovih iskaza ukoliko su bili relevantni za razmatranje vrsta odbrane u ovom predmetu.¹¹⁸

64. DW1253. Tužilaštvo je takođe osporilo iskaz Roberta Rida (u daljem tekstu: g. Rid), svedoka veštaka Haradinajeve odbrane DW1253, između ostalog na osnovu toga što on nije raspolagao potrebnim informacijama da bi mogao da oceni istragu

¹¹³ V. dole, stavovi 208, 210, 244-245, 275-276 (Relevantni događaji).

¹¹⁴ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 147. V. takođe DW1245 (Čelj Gaši), transkript, 10. decembar 2021, str. 2583-2584, 2591-2598, 2603-2604, 2606-2607.

¹¹⁵ 1D9, stav 14.

¹¹⁶ V. dole, stavovi 211, 243-245 (Relevantni događaji).

¹¹⁷ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 149.

¹¹⁸ V. dole, stavovi 827, 830, 848, 867 (Vrste odbrane).

tužilaštva i nije valjano pregledao one informacije kojima jeste raspolagao.¹¹⁹ S obzirom da je Haradinajeva odbrana propustila da na vreme podnese zahtev panelu da se g. Ridu odobri pristup relevantnim dokazima,¹²⁰ panel je nerad da ovom svedoku imputira da nije bio u stanju da valjano pregleda informacije koje je na kraju dobio. Osim toga, g. Rid je bio spreman da izmeni ili dopuni svoj iskaz odnosno da se ogradi od svog iskaza kada je dobio dodatne informacije o relevantnim aspektima svoje analize. U svakom slučaju, panel je zaključio da je iskaz g. Rida u znatnom delu bio verodostojan i pouzdan, naročito deo u kome je opisao i analizirao praksu Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (u daljem tekstu: MKSJ) u pogledu prikupljanja dokaza, kao i njegovo sećanje u vezi sa zastrašivanjem svedoka na Kosovu.¹²¹

III. MERODAVNO PRAVO

A. OPŠTE NAPOMENE

65. Prilikom donošenja presude u ovom predmetu, panel je, u skladu s članovima 6(2), 15(2), 16(3) i 64 Zakona, kao merodavne uzeo članove 17, 28, 31, 32, 33, 35, 387, 388, 392 i 401 Krivičnog zakonika Republike Kosovo (u daljem tekstu: KZK).¹²²

66. Prilikom tumačenja tih odredbi, panel je posvetio dužnu pažnju zaključcima sudije za prethodni postupak.¹²³ Ti zaključci su detaljno obrazloženi i nisu bili predmet zahteva za dozvolu ulaganja žalbe.

¹¹⁹ DW1253 (Robert Rid), transkript, 28. januar 2022, str. 3259-3266, 3250-3354; F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 150-152.

¹²⁰ F529/COR, stavovi 25-26.

¹²¹ V. dole, stavovi 577-578 (tačka 3), 646 (tačka 1).

¹²² U članovima 6(2), 15(2) i 16(3) Zakona upućuje se na KZK iz 2012. godine, zakon br. 04/L-082. Krivična dela navedena u članovima 387, 388, 392 i 401 KZK iz 2019. godine analogna su krivičnim delima navedenim u članovima 395, 396, 400 i 409 KZK iz 2012. godine. V. F147/RED, odluka o preliminarnim podnescima, stavovi 28-34. V. takođe F147/RED.

¹²³ F74, odluka o potvrđivanju optužnice. V. takođe F74/RED.

67. Da bi razjasnio ili rastumačio pomenute odredbe, panel je razmatrao i relevantne odredbe KZK koje nisu merodavne za rad Specijalizovanih veća, kao i neke odluke kosovskih sudova. Pored toga, panel je imao u vidu kao informativan, ali ne nužno u svakom pogledu uverljiv izvor tumačenja, i komentar Saljihua i grupe autora na Krivični zakonik Kosova iz 2012. godine, zakon br. 04/L-082 (u daljem tekstu: KZK iz 2012).

B. POVREDA TAJNOSTI POSTUPKA PREMA ČLANU 392(1) KZK

68. Član 392(1) KZK glasi:

Ko neovlašćeno otkrije [informacije koje] je saznao u službenom postupku a [koje] shodno zakonu [nije dozvoljeno otkrivati] ili [su] proglašene kao tajna odlukom suda ili nadležnog organa, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora u trajanju do jedne (1) godine.

1. Objektivna obeležja

69. Panel konstatiše da krivično delo povrede tajnosti postupka, u smislu člana 392(1) KZK, mora imati sledeća objektivna obeležja (*actus reus*): (i) neovlašćeno otkrivanje (ii) informacija koje su obelodanjene u službenom postupku, a koje (iii) shodno zakonu nije dozvoljeno otkrivati ili koje su odlukom suda ili nadležnog organa proglašene tajnim.¹²⁴

(a) Argumentacija strana u postupku

70. Gucatijeva odbrana tvrdi: (i) da opšti interes sam po sebi predstavlja ovlašćenje,¹²⁵ (ii) da su informacije morale biti obelodanjene učiniocu u službenom postupku,¹²⁶ i

---

¹²⁴ F74 odluka o potvrđivanju optužnice, stav 34.

¹²⁵ Transkript, 16. mart 2022, str. 3648–3649; transkript, 8. septembar 2021, str. 653; F345, stavovi 20–22.

¹²⁶ F439, stav 78.

(iii) da treba praviti razliku između „tajnih“ informacija i „poverljivih“ informacija.¹²⁷

Haradinajeva odbrana slaže se s tim tvrdnjama i pridružuje im se.¹²⁸

71. Tužilaštvo tvrdi: (i) da opšti interes ne daje automatski ovlašćenje za obelodanjanje informacija;¹²⁹ (ii) da ne postoji uslov da su informacije koje su proglašene tajnim morale biti obelodanjene učiniocu krivičnog dela u službenom postupku;¹³⁰ (iii) da i istrage tužilaštva spadaju u „službene postupke“;¹³¹ (iv) da u informacije koje „shodno zakonu [nije dozvoljeno otkrivati]“ spadaju sve informacije koje su zaštićene propisima Specijalizovanih veća;¹³² (v) da ne postoji uslov da su te informacije morale biti proglašene tajnim prema zakonu br. 03/L-178,¹³³ i (vi) da članom 392(1) KZK nije precizno utvrđeno na koji način su informacije morale biti otkrivene.¹³⁴

(b) Zaključci panela

72. Panel smatra da se pod otkrivanjem informacija može podrazumevati prikazivanje, razglašavanje, emitovanje ili javna distribucija bilo originala ili kopija/snimaka materijala, citiranje, opisivanje ili pominjanje sadržaja materijala, kao i davanje materijala na uvid drugim licima kako bi im se omogućilo da materijal ili njegov sadržaj pročitaju, kopiraju ili snime.¹³⁵

73. Dalje, panel smatra da je neka informacija „neovlašćeno“ otkrivena ako taj postupak nije dopušten na osnovu zakona ili odluke suda ili drugog nadležnog organa.¹³⁶ U članu 392(1) KZK nisu izričito navedeni osnovi za ovlašćeno otkrivanje

¹²⁷ Gucatijev završni podnesak, stav 68; F439, stav 76.

¹²⁸ F342, stavovi 8, 10–11; F439, stavovi 11, 41.

¹²⁹ F341, stav 28.

¹³⁰ Transkript, 14. mart 2022, str. 3435; F447, stav 55. V. takođe F447/RED.

¹³¹ Transkript, 14. mart 2022, str. 3435; F447, stav 55.

¹³² Transkript, 14. mart 2022, str. 3434; F565, stav 234; F341, stav 29; F447, stav 54.

¹³³ Transkript, 14. mart 2022, str. 3434.

¹³⁴ Transkript, 14. mart 2022, str. 3429.

¹³⁵ V., doduše manje detaljan, F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 35.

¹³⁶ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 35.

informacija. Zato će panel u raspravi o tački 5 Optužnice i vrstama odbrane razmotriti eventualni međusobni uticaj argumenta odbrane o opštem interesu i te odredbe.

74. Što se tiče pitanja da li je neophodno da je informacija formalno obelodanjena u kontekstu službenog postupka, panel napominje da istrage tužilaštva, u skladu sa KZK i Zakonom o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: ZKPK), spadaju u domen „krivičnih postupaka“, a oni su obuhvaćeni definicijom „službenog postupka“.¹³⁷ Prema tome, istrage tužilaštva smatraju se „službenim postupkom“ u smislu člana 392(1) KZK.¹³⁸ Zbog toga se pojam „obelodanjivanje“ mora tumačiti tako da obuhvata informacije razmenjivanje unutar SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva za potrebe istrage i krivičnog gonjenja, kao i informacije koje su SIRG ili tužilaštvo razmenjivali sa partnerima u okviru saradnje za potrebe istrage. Taj pojam se može odnositi i na druge vidove službenog prenošenja informacija u toku pretpretresnog postupka, suđenja ili žalbenog postupka, na primer u toku iskaza svedoka u sudnici ili kad strana u postupku iznosi dokazni materijal ili sadržaj nekog podneska pred nadležnim panelom.

75. Što se tiče pitanja da li je neophodno da je informacija objavljena *učiniocu* tokom službenog postupka, panel smatra da u formulaciji člana 392(1) KZK ništa ne ukazuje na takvo tumačenje. Tvrđiti suprotno značilo bi da lice koje slučajno čuje zaštićenu informaciju, slučajno dođe u njen posed ili mu neko ispriča o zaštićenoj informaciji koja je obelodanjena u službenom postupku nema obavezu iz člana 392(1) KZK da tu informaciju ne otkriva drugima jer ona nije formalno obelodanjena njemu. Takvo tumačenje je u suprotnosti sa prostim značenjem ove odredbe i ukoliko bi bilo prihvaćeno omogućilo bi da sva lica osim prvobitnog primaoca te informacija ostaju izvan domašaja zakona. Takvo tumačenje bilo bi suprotno samoj svrsi odredbe, to jest zaštiti tajnosti postupka.

¹³⁷ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 36.

¹³⁸ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 36.

76. Što se tiče prirode informacije, panel pojašnjava da se član 392(1) KZK odnosi na dva tipa informacija koje se obelodanjuju u svakom službenom postupku: (i) informacije „koje shodno zakonu [nije dozvoljeno otkrivati]“, i (ii) informacije „koje su proglašene kao tajna odlukom suda ili nadležnog organa“

77. U prvi tip spadaju informacije za koje postoji zakon ili zakonska odredba kojom je: (i) ili izričito zabranjeno njihovo objavljivanje; (ii) ili su kategorizovane, zaštićene ili opisane tako da je njihovo objavljivanje implicitno onemogućeno. U pravnoj regulativi Specijalizovanih veća, članom 62(1) Zakona utvrđeno je da se, imajući u vidu pitanja bezbednosti i privatnosti, dokumenti, papiri, dokumentacija i arhive Specijalizovanih veća, Sekretarijata i Specijalizovanog tužilaštva „ne smatraju [...] javnim dokumentima na Kosovu“ i da ne postoji „opšt[e] pravo pristupa“ takvom materijalu.¹³⁹ Tom su odredbom svi spisi Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva zaštićeni kao dokumenti koji nisu javnog karaktera i opisani kao dokumenti koji načelno nisu dostupni javnosti. Na taj način, članom 62(1) Zakona utvrđeno je opšte ograničenje pristupa dokumentaciji Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva, što znači da je njihovo obelodanjivanje zabranjeno. Ta zabrana dodatno je potvrđena članom 62(2) Zakona, koji precizira da je pristup toj dokumentaciji dopušten samo (i) ukoliko se podnese molba, (ii) samo ukoliko je takav pristup u interesu pravde i (iii) štiti i održava poverljivost i bilo koji oblik zaštite koji su nekom licu odredila Specijalizovana veća ili Specijalizovano tužilaštvo.

78. U drugi tip spadaju informacije koje je sud ili nadležni organ proglašio tajnim. U članu 392(1) KZK pojам „suda“ ili „nadležnog organa“ nije dodatno preciziran. Panel smatra da se ti pojmovi odnose na svaku sudsку ili drugu instancu kojoj je zakonom data nadležnost da informacije proglašava tajnim, čime su nužno obuhvaćeni krivični sudovi i tužilački organi. Pojam „tajno“ ovde se koristi u uopštenom značenju informacije koja se ne sme obelodaniti neovlašćenom licu. Tome u prilog govori i sam

¹³⁹ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 37(a).

naslov odredbe, u kome se pominje „tajnost“ postupka, to jest onih njegovih delova koji nisu javni ili su zaštićeni.¹⁴⁰ Pojam „proglašen [...] odlukom“ podrazumeva svaki akt nekog nadležnog organa kojim se neka informacija oglašava, iznosi, opisuje, označava ili u okviru njegovih redovnih poslova tretira kao tajna.¹⁴¹ Prema normativnom okviru Specijalizovanih veća, nadležni panel može da naloži mere za zaštitu informacija, između ostalog, na osnovu članova 23, 39(11), 40(6)(d), 54(8), 58, 62(2) Zakona, pravila 82, 105, 108 Pravilnika ili na osnovu bilo kog drugog merodavnog pravnog propisa.¹⁴² Osim toga, Zakonom i Pravilnikom tužilaštvu je omogućeno i da samoinicijativno usvaja zaštitne mere, i to, između ostalog, na osnovu članova 35(2)(f) i 54(8) Zakona, pravila 30(2)(a), 82, 106, 107(1) Pravilnika ili prema bilo kom drugom merodavnom pravnom propisu.¹⁴³ Nadležnost Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva da nalože ili usvoje zaštitne mere dodatno potvrđuje i član 61(3)-(4) Zakona. Prema toj odredbi, dokumentacija ili informacije koje su dobile zaštićen poverljiv status od strane Specijalizovanih veća ili Specijalizovanog tužilaštva mogu biti objavljene samo po nalogu panela, odnosno uz saglasnost specijalizovanog tužioca.

79. Panel dalje napominje da se dokaz da neke informacije po zakonu nije dozvoljeno otkriti ili da su odlukom suda ili nadležnog organa proglašene kao tajna po pravilu nalazi u samom tom dokumentu, koji može imati formu zakona ili nekog drugog zakonodavnog akta, sudskog naloga ili službenog dokumenta nadležnog organa.

2. Subjektivna obeležja

80. Član 21 KZK glasi:

¹⁴⁰ U članu 392(1) KZK pojmovi „tajnost“ i „tajno“ koriste se u istom smislu kao u članovima 85(1)-(2), 95(2), 236(2)-(4) i 473(1) ZPK. Oni se ne odnose na „državne tajne“, „službene tajne“ ili „poslovne tajne“, koje su takođe predviđene drugim odredbama KZK.

¹⁴¹ V. razne definicije pojma „declare“/proglasiti/ u: OED Online (Oxford University Press, March 2022) <www.oed.com/view/Entry/48260>, internet stranica konsultovana 13. maja 2022.

¹⁴² F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 37(b).

¹⁴³ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 37(c).

1. Krivično delo može da se izvrši sa direktnim ili eventualnim umišljajem.
  2. [Lice] postupa sa direktnim umišljajem ako je bilo svesno svog dela i htelo njegovo izvršenje.
  3. [Lice] postupa sa eventualnim umišljajem ako je bilo svesno da njegovo činjenje ili nečinjenje može dovesti do zabranjene posledice i pristalo na to.
81. Krivično delo neovlašćenog otkrivanja zaštićenih informacija mora biti učinjeno sa umišljajem u smislu člana 21 KZK.¹⁴⁴

(a) Argumentacija strana u postupku

82. Gucatijeva odbrana tvrdi da kod oba oblika umišljaja učinilac mora „znati“ da je dotična informacija tajna.¹⁴⁵ Haradinajeva odbrana se slaže s tom tvrdnjom i dodaje da je sudija za prethodni postupak o tom pitanju dao preširoko tumačenje.¹⁴⁶
83. Tužilaštvo tvrdi da je za ovo krivično delo dovoljno da postoji bilo direktan, bilo eventualni umišljaj, što znači da je dovoljno da je lice postupalo sa svešću, ako ne i sa istinskim znanjem, da bi moglo otkriti tajnu informaciju.¹⁴⁷

(b) Zaključci panela

84. Panel konstatiše da je, u skladu s članom 21 KZK, uslov za postojanje krivičnog dela prema članu 392(1) KZK postojanje jednog od sledeća dva subjektivna obeležja (*mens rea*): direktan ili eventualni umišljaj.

85. Za postojanje direktnog umišljaja, potrebno je da je učinilac postupao svesno i da je htio, bez ovlašćenja, da otkrije informacije koje su mu obelodanjene u službenom postupku a koje po zakonu nije dozvoljeno otkrivati ili koje su proglašene tajnim.¹⁴⁸

---

¹⁴⁴ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 38.

¹⁴⁵ Transkript, 8. septembar 2021, str. 652–653; F439, stav 80.

¹⁴⁶ F342, stav 9.

¹⁴⁷ F341, stav 30.

¹⁴⁸ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 39.

86. Za postojanje eventualnog umišljaja, potrebno je: (i) da je učinilac postupao sa svešću da bi usled njegovog ponašanja informacije koje su mu obelodanjene u službenom postupku a koje shodno zakonu ne sme da otkrije ili koje su proglašene tajnim mogle biti neovlašćeno otkrivene, i (ii) da je on pristao na tu posledicu.¹⁴⁹

C. POVREDA TAJNOSTI POSTUPKA PREMA ČLANU 392(2) I (3) KZK

87. Član 392(2) KZK glasi:

Ko neovlašćeno otkrije podatke o identitetu ili lične podatke zaštićenog lica u krivičnom postupku ili u posebnom programu zaštite, kazniće se kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine.

88. Član 392(3) KZK glasi:

Ako je delo iz stava 2. ovog člana prouzrokovalo ozbiljne posledice po zaštićeno lice ili je onemogućilo ili ozbiljno otežalo krivični postupak, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od šest (6) meseci do pet (5) godina.

1. Objektivna obeležja

89. Panel konstatiše da krivično delo povrede tajnosti postupka, u smislu člana 392(2) KZK, mora imati sledeća objektivna obeležja (*actus reus*): (i) neovlašćeno otkrivanje (ii) informacija o identitetu ili ličnih podataka (iii) lica za koje je određena zaštita u krivičnom postupku ili je obuhvaćeno specijalnim programom zaštite.¹⁵⁰

(a) Argumentacija strana u postupku

90. Gucatijeva odbrana tvrdi: (i) da lični podaci dobijeni od trećih lica nisu predmet zaštite prema članu 392(2) KZK;¹⁵¹ (ii) da se informacije moraju odnositi na lice zaštićeno u krivičnom postupku u kome su bile obelodanjeni učiniocu,¹⁵² i (iii) da se

¹⁴⁹ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 40.

¹⁵⁰ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 41.

¹⁵¹ F345, stavovi 10–11.

¹⁵² Gucatijev završni podnesak, stav 81; F439, stav 86.

informacije moraju odnositi na lice koje je bilo „zaštićeno“ u trenutku kada je izvršeno krivično delo za koje se optuženi tereti.¹⁵³ Haradinajeva odbrana slaže se s tim tvrdnjama.¹⁵⁴

91. Tužilaštvo tvrdi: (i) da su lični podaci koji se nalaze u poverljivim prepiskama s trećim licima zaštićeni;¹⁵⁵ (ii) da nije neophodno da su učinilac i svedok učesnici u istom krivičnom postupku¹⁵⁶ i (iii) da činjenica da javnost zna da je neko lice svedok ne menja njegov status zaštićenog lica.¹⁵⁷

(b) Zaključci panela

92. Panel napominje da ovo krivično delo predstavlja oblik krivičnog dela neovlašćenog otkrivanja zaštićenih informacija prema članu 392(1) KZK i da je se za njega može izreći stroža kazna.¹⁵⁸ Zato se zaključci prema članu 392(1) KZK *mutatis mutandis* odnose i na ovu potkategoriju, osim ako panel ne odluči drugačije.¹⁵⁹

93. Što se tiče radnje neovlašćenog otkrivanja, onog što je obuhvaćeno pojmom krivičnog postupka i razlike između objavljivanja podataka izvršiocu krivičnog dela i objavljivanja podataka drugim licima, panel upućuje na već iznete zaključke.¹⁶⁰

94. Što se tiče zaštićenih lica, panel pojašnjava da se u članu 392(2) KZK navode dve grupe lica: (i) lica „zaštićena u krivičnom postupku“ i (ii) lica „obuhvaćena specijalnim programom zaštite“.

95. Prvu grupu čine lica koja su po zakonu zaštićena, kao i lica za koja je izdat nalog ili se primenjuje zaštitna mera u krivičnom postupku. Panel naglašava da uslov da je lice zaštićeno u krivičnom postupku ne podrazumeva nužno da je u tom smislu izdat

¹⁵³ F439, stav 89.

¹⁵⁴ F342, stavovi 14–15.

¹⁵⁵ F341, stav 32; F447, stav 61.

¹⁵⁶ F447, stav 60.

¹⁵⁷ F447, stav 60.

¹⁵⁸ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 42.

¹⁵⁹ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 43.

¹⁶⁰ V. gore, stavovi 73–74. F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 43.

sudski nalog, već se može odnositi i na zaštićeni status predviđen zakonom (npr. u slučaju maloletnika ili posebno osjetljivih svedoka) ili na mere koje tužilački organi primenjuju tokom istrage. U pravnoj regulativi Specijalizovanih veća, to može biti nalog za izricanje zaštitnih mera koje je izdao nadležni panel na osnovu, između ostalog, članova 23, 39(11), 40(6)(f), 58 Zakona, pravila 80, 81, 105, 108 Pravilnika, ili na osnovu ma kog drugog merodavnog pravnog propisa.¹⁶¹ To mogu biti i konkretne odredbe iz Zakona i Pravilnika o zaštiti pojedinih kategorija svedoka, kao što je, na primer, član 23(2) Zakona. Taj uslov može podrazumevati i mere zaštite koje je tužilaštvo usvojilo tokom istraga, i to, između ostalog, na osnovu člana 35(2)(f) Zakona, pravila 30(2)(a) Pravilnika ili ma kog drugog merodavnog pravnog propisa.¹⁶² Isto tako, u skladu s članom 62 Zakona, lice „zaštićeno u krivičnom postupku“ može biti i lice čiji se podaci o identitetu ili lični podaci javljaju u dokumentima ili spisima Specijalizovanih veća ili Specijalizovanog tužilaštva čije obelodanjivanje nije odobreno.¹⁶³

96. Drugu grupu čine lica obuhvaćena programom zaštite koji su odredili policija ili sud. U pravnoj regulativi Specijalizovanih veća, u tu kategoriju spadaju sva lica obuhvaćena programom zaštite pri Specijalizovanim većima ili Specijalizovanom tužilaštву.

97. Dokaz da je neko lice zaštićeno prema članu 392(2) KZK, uključujući i napomenu o organu koji je naložio takvu zaštitu ili o dužini važenja te mere ukoliko je ograničenog trajanja, nalazi se, dakle, u samom aktu (zakonskom propisu, sudskom nalogu ili dokumentu nadležnog organa).

98. Što se tiče „identiteta“ lica na koja se odnosi član 392(2) KZK, panel naglašava da se članom 392(2) KZK ne štiti identitet tih lica kao takav, već identitet dotičnog lica kao svedoka, žrtve, lica od potencijalnog značaja za postupak ili lica u nekom drugom

¹⁶¹ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 44(a).

¹⁶² F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 44(b).

¹⁶³ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 44(c).

svojstvu u okviru krivičnog postupka. Utoliko ni činjenica da je identitet nekog lica poznat javnosti ne znači da je time automatski otkriven i njegov identitet kao *lica zaštićenog u krivičnom postupku*. Dalje, panel konstatuje da su pojmom „identitet“ obuhvaćeni podaci kao što su: prezime(na), uključujući devojačko ili ranije prezime, ime(na), kao i eventualni prethodni ili sadašnji pseudonimi.¹⁶⁴ Pojmom „lični podaci“, iz člana 392(2) KZK, obuhvaćeni su podaci kao što su: jedinstveni matični broj, datum i mesto rođenja, ranija ili sadašnja adresa ili boravište, priroda, vreme i/ili trajanje ranijeg ili sadašnjeg radnog odnosa, identitet članova porodice, opis ili mesto imovine veće vrednosti (kuća, automobil), kao i bilo koja druga pojedinost na osnovu koje se može ustanoviti identitet tog lica.¹⁶⁵

99. I na kraju, panel smatra da za osnovni oblik tog krivičnog dela, onako kako je ono utvrđeno članom 392(2) KZK, ne postoji uslov da je neovlašćeno otkrivanje podataka prouzrokovalo štetu ili neku drugu zabranjenu posledicu.¹⁶⁶

100. I obrnuto, članom 392(3) KZK propisuju se kazne za teži oblik ovog krivičnog dela, koji se smatra izvršenim ukoliko je neovlašćeno otkrivanje podataka (i) prouzrokovalo ozbiljne posledice po lice zaštićeno prema članu 392(1) KZK ili je (ii) onemogućilo ili ozbiljno otežalo krivični postupak.¹⁶⁷ Ozbiljne posledice mogu da uključuju znatno ugrožavanje sigurnosti, bezbednosti, dobrobiti, privatnosti ili dostojanstva zaštićenih lica ili članova njihovih porodica. Krivični postupak je ozbiljno otežan ili onemogućen, na primer, ukoliko postane nemoguće ili se jave konkretne teškoće u prikupljanju dokaza, očuvanju bezbednosti postupka ili svedoka, kao i ukoliko se na uklanjanje takvih posledica preusmere znatni resursi.¹⁶⁸

---

¹⁶⁴ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 45.

¹⁶⁵ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 45.

¹⁶⁶ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 46.

¹⁶⁷ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 46.

¹⁶⁸ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 46.

2. Subjektivna obeležja

101. Krivično delo neovlašćenog otkrivanja identiteta ili ličnih podataka zaštićenih lica mora biti učinjeno sa umišljajem u smislu člana 21 KZK.

(a) Argumentacija strana u postupku

102. Gucatijeva odbrana tvrdi da učinilac krivičnog dela mora znati da se informacija odnosi na lice za koje su određene posebne mere zaštite u krivičnom postupku.¹⁶⁹ Haradinajeva odbrana se slaže s tom tvrdnjom i dodaje da izvršilac mora znati i za postojanje naloga za zaštitne mere i njegov sadržaj.¹⁷⁰

103. Tužilaštvo tvrdi da je dovoljan i eventualni umišljaj i da za subjektivna obeležja prema članu 392(2) KZK važe isti argumenti koji važe i za subjektivna obeležja prema članu 392(1).

(b) Zaključci panela

104. Panel konstatiše da je, shodno članu 21 KZK, uslov za krivično delo prema članu 392(2) KZK postojanje jednog od sledeća dva subjektivna obeležja (*mens rea*): direktni ili eventualni umišljaj.¹⁷¹

105. Da bi postojao direktni umišljaj, potrebno je da su kod učinioца postojali svest i htjenje da neovlašćeno otkrije informacije o identitetu ili lične podatke lica zaštićenih u krivičnom postupku ili lica u posebnom programu zaštite.¹⁷²

106. Da bi postojao eventualni umišljaj, potrebno je da je učinilac: (i) bio svestan da njegovo činjenje ili nečinjenje za posledicu mogu imati neovlašćeno otkrivanje informacija o identitetu ili ličnih podataka lica zaštićenih u krivičnom postupku ili lica u posebnom programu zaštite, i (ii) da je pristao na tu posledicu.¹⁷³

¹⁶⁹ Transkript, 8. septembar 2021, str. 653–654; F439, stav 90.

¹⁷⁰ F342, stav 17.

¹⁷¹ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 47.

¹⁷² F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 48.

¹⁷³ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 49.

107. Što se tiče težeg oblika krivičnog dela iz člana 392(3) KZK, imajući u vidu član 24 KZK, panel smatra da otežavajuće okolnosti postoje kada se učiniocu može pripisati u najmanju ruku nehat u smislu člana 23 KZK.

D. ZASTRAŠIVANJE U TOKU KRIVIČNOG POSTUPKA PREMA ČLANU 387 KZK

108. Član 387 KZK glasi:

Ko koristi silu ili ozbiljnu pretnju ili neko drugo sredstvo prinude, obeća poklon ili drugu korist da navede drugo lice da se uzdrži od davanja iskaza ili da da lažan iskaz, ili na drugi način ne pruži tačne podatke pred organima policije, tužiocu ili sudiji, kad se takva informacija povezuje sa ometanjem krivičnog postupka, kazniće se novčanom kaznom do sto dvadeset pet hiljada (125,000) evra i kaznom zatvora u trajanju od dve (2) do deset (10) godina.

1. Objektivna obeležja

109. Panel konstatuje da krivično delo zastrašivanja u toku krivičnog postupka, u smislu člana 387 KZK, mora imati sledeća objektivna obeležja (*actus reus*): (i) korišćenje sile, ozbiljne pretnje, drugih sredstava prinude, obećanje poklona ili druge koristi (ii) prema licu koje daje iskaz ili bi moglo dati iskaz organima policije, tužiocu ili sudiji.¹⁷⁴

(a) Argumentacija strana u postupku

110. Gucatijeva odbrana tvrdi: (i) da se uskraćivanje informacije mora odnositi na krivično delo prema članu 386 KZK;¹⁷⁵ (ii) da nema osnova da se formulacija „kad se takva informacija povezuje sa ometanjem krivičnog postupka“ ograniči samo na uskraćivanje „[istinitih] podataka [...] organima policije, tužiocu ili sudiji“,¹⁷⁶ i (iii) da je za postojanje krivičnog dela neophodno dokazati da je ono dovelo do odgovarajuće

¹⁷⁴ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 58.

¹⁷⁵ Transkript, 16. mart 2022, str. 3632; Gucatijev završni podnesak, stav 49.

¹⁷⁶ Gucatijev završni podnesak, stavovi 44–51; F439, stav 58.

posledice.¹⁷⁷ Haradinajeva odbrana se slaže sa argumentima Gucatijeve odbrane i pridružuje im se.¹⁷⁸

111. Tužilaštvo tvrdi (i) da dokaz o posledici nije neophodan¹⁷⁹ i (ii) da je uslov da se informacija mora odnositi na „ometanje krivičnog postupka“ relevantan samo u slučajevima u kojima su istinite informacije uskraćene policiji, tužiocu ili sudiji.¹⁸⁰

(b) Zaključci panela

112. Panel smatra da se krivično delo iz člana 387 KZK može učiniti samo na jedan od načina navedenih u tom članu, dakle, primenom sile, ozbiljnom pretnjom, prinudom i obećanjem poklona ili druge koristi. Na tom mestu panel odredbu tumači uže nego što je to učinio sudija za prethodni postupak, to jest da je članom 387 KZK zabranjen svaki postupak koji može imati (ili učinilac očekuje da će imati) posledice ili uticaj na izjavu ili informacije koje će ta osoba dati.¹⁸¹ Uprkos tome, panel usvaja njegove definicije „sile“, „ozbiljne pretnje“ i „prinude“.¹⁸²

113. Što se tiče lica koje se „navodi“, panel napominje da naslov člana 387 KZK glasi „zastrašivanje u toku krivičnog postupka“ (kurziv dodat). Kao što je panel prethodno zaključio, istrage tužilaštva deo su „krivičnog postupka“.¹⁸³ Shodno tome, i pojam „lice“ u članu 387 KZK mora se tumačiti tako da obuhvata ne samo „strane“ u krivičnom postupku (tj. tužilaštvo i optužene), žrtve koje učestvuju u postupku ili svedoke pred panelom, nego i sva druga lica čiji su iskaz tužilački organi zatražili u

¹⁷⁷ Transkript, 16. mart 2022, str. 3631–3632; Gucatijev završni podnesak, stavovi 43, 48; transkript, 8. septembar 2021, str. 656–657; F439, stav 51.

¹⁷⁸ F342, stavovi 26–31.; F440,, stavovi 11, 30–31.

¹⁷⁹ Transkript, 14. mart 2022, str. 3448; F447, stav 37.

¹⁸⁰ F447, stav 38.

¹⁸¹ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 59.

¹⁸² F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 60. „Sila može da uključuje bilo koji oblik fizičkog nasilja ili intoksikacije izvršen nad nekim licem. Ozbiljna pretnja može da uključuje pretnje silom ili nanošenjem ozbiljne štete zdravlju, dobrobiti, bezbednosti ili privatnosti nekog lica. Prinuda podrazumeva svaku radnju ograničavanja ili prisile nad nekim licem.“ (fusnote izostavljene).

¹⁸³ V. gore, stav 74.

toku svojih istraga.¹⁸⁴ Panel, dalje, skreće pažnju na to da se u članu 387 KZK pominje „drugo lice“ na koje se vrši pritisak. To navodi na zaključak da postoji uslov da se takvo lice može jasno identifikovati kao pojedinac, ili u najmanju ruku kao pripadnik kategorije pojedinaca koja se jasno može identifikovati. Prema normativnom okviru Specijalizovanih veća, lica za koja se pretpostavlja da će dati iskaz SIRG-u, tužilaštvu i/ili panelu Specijalizovanih veća o zločinima ili krivičnim delima iz nadležnosti Specijalizovanih veća bila bi obuhvaćena članom 387 KZK.¹⁸⁵

114. Što se tiče ograničenja iznetog u formulaciji „kad se takva informacija povezuje sa ometanjem krivičnog postupka“, panel još jednom ukazuje na domet ove odredbe, izražen kako u njenom naslovu („[u toku] krivičnog postupka“) tako i mestom u rečenici i u samoj formulaciji. Zato panel smatra da se fraza „kad se takva informacija povezuje sa ometanjem krivičnog postupka“ odnosi i na treću mogućnost, to jest na lica koja „na drugi način ne pruž[e] [istinite] podatke organima policije, tužiocu ili sudiji“, a u svakom slučaju, njome se ne ograničava primena cele odredbe.¹⁸⁶

115. Što se tiče pitanja da li je za postojanje krivičnog dela potreban dokaz o njegovim posledicama, panel smatra da reči „[k]o koristi silu ili ozbiljnu pretnju [...] da navede“ ne nalažu dokaz o ishodu. To znači da se članom 387 ne zahteva dokaz da su sila ili ozbiljna pretnja zaista navele lice da se uzdrži od davanja iskaza, da dâ lažni iskaz ili da ne pruži istinite informacije. Takvo tumačenje najviše odgovara svrsi odredbe: zaštiti podataka o svedocima i drugim davaocima informacija i, uopšte, zaštiti

¹⁸⁴ V. F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 61, mada je tamo izneto šire tumačenje.

¹⁸⁵ V. F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 61.

¹⁸⁶ Analogni član u privremenom krivičnom zakonu iz 2003. naslovjen je „Zastršivanje u toku krivičnog postupka za organizovani kriminal“. V. UNMIK/REG/2003/25, Privremeni krivični zakon Kosova, 6. jul 2003, član 310. Tekst tog člana sadržao je i formulaciju „kad se te informacije odnose na organizovani kriminal“. U članu 395 KZK iz 2012. godine organizovani kriminal više se ne pominje, već se u naslovu člana pominje samo zastrašivanje u toku krivičnog postupka, dok je u tekstu člana organizovani kriminal zamenjen ometanjem krivičnog postupka. To je preuzeto članom 387 KZK.

integriteta krivičnog postupka kažnjavanjem učinjocu koji namerava da vrši pritisak na svedoka.¹⁸⁷

2. Subjektivna obeležja

116. Krivično delo zastrašivanja mora biti učinjeno sa umišljajem u smislu člana 21 KZK.

(a) Argumentacija strana u postupku

117. Gucatijeva odbrana tvrdi da je zastrašivanje krivično delo za koje mora postojati posebni umišljaj.¹⁸⁸ Haradinajeva odbrana se slaže s tim.¹⁸⁹

118. Tužilaštvo tvrdi da je za to krivično delo dovoljan i uobičajen direktni ili eventualni umišljaj.¹⁹⁰

(b) Zaključci panela

119. Panel podseća da prema članu 21 KZK krivično delo može da se izvrši s direktnim ili eventualnim umišljajem (dashja/umišljaj). Ta odredba ne kazuje ništa o tome da li neko krivično delo utvrđeno u KZK može da se izvrši samo s jednim od tih dva oblika umišljaja. Dalje, panel napominje da KZK ne predviđa izričito „poseban“ ili „specijalni umišljaj“ kao zasebnu kategoriju mens rea. Međutim, panel ukazuje na to da se u članu 22 KZK predviđa, između ostalog, pojam „purpose“ (qëllim/namera [cilj]) kao obeležje krivičnog dela čije se postojanje može zaključiti na osnovu činjeničnih okolnosti. Međutim, u članu 22 KZK ne kaže se ništa o tome da li se cilj odnosi na sva krivična dela ili samo na krivična dela izvršena s direktnim ili

¹⁸⁷ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 62, gde se poziva na MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Bećaj](#), stav 21; [prvostepena presuda u predmetu Haraćija i Morina](#), stav 18; MKS, [prvostepena presuda u predmetu Bemba et al.](#), stavovi 43, 45; [drugostepena presuda u predmetu Bemba et al.](#), stav 737.

¹⁸⁸ Transkript, 16. mart 22, str. 3633, 3715–3717; transkript, 8. septembar 2021, str. 660, 672.

¹⁸⁹ F342, stav 32.

¹⁹⁰ Transkript, 14. mart 2022, str. 3502; F341, stav 21.

eventualnim umišljajem. U samom tekstu KZK ni u jednoj se odredbi, primećuje panel, ne upućuje izričito na direktni ili eventualni umišljaj. Umesto njih, u KZK se često koriste formulacije poput „svesno”,¹⁹¹ „namerno”¹⁹² i „u nameri”¹⁹³. Panel napominje da se termini kojima su te formulacije prevedene na albanski ili srpski ne podudaraju u potpunosti s terminima na engleskom.¹⁹⁴ Panel ukazuje i na formulacije na engleskom poput „[in order] to [verb]”,¹⁹⁵ “with the aim of”¹⁹⁶ or “for the purpose of”.¹⁹⁷ Ove potonje dve su u prevodu KZK na albanski prevedene istovetno, naime kao „me qëllim te”, čime je obuhvaćen i pravni termin za „purpose”).¹⁹⁸ U verziji na srpskom jeziku za obe se koristi više različitih termina.¹⁹⁹

---

¹⁹¹ V. npr. članove 218, 223, 235, 280(1)(4), 282(1.2-1.4), 336(1)-(2), 383(1), 390(1) KZK.

¹⁹² V. npr. članove 126(2), 128(6), 145(2.1-2.4), 147(2.1-2.4), 148, 158(3), 159(5), 160(4), 161(4), 167(1), 168(1), 169(2), 173(1)(5), (11), 184(1), 196(3), 231(1), 279(1), 290(2), 325(1), 414(3.1-3.2), 415(1) KZK.

¹⁹³ V. npr. članove 134, 142, 162(1), 182(1), 248(1), 261(1), 267(1), 284(1), 292(1), 301(1), 313(1), 317(1), 323(1), 386(1), 388(1), 389(1) KZK.

¹⁹⁴ V. npr. albansku verziju, gde je termin „knowingly“ („svesno“) preveden kao „me vetëdije“ (članovi 218, 223 KZK), „me dije[ni]“ (članovi 235, 280(1)(4), 282(1.2-1.4), 383(1), 390(1) o KZK ili kao „me dashje“ (član 336(1)-(2) of the KZK). Reč „intentionally“ prevedena je kao „me dashje“ (članovi 17, 27, 28, 32, 33, 126(2), 128(6), 158(3), 173(1.5), (1.11), 184(1), 196(3), 231(1), 279(1), 414(3.1-3.2) KZK), „me vetëdije“ (član 415(1) KZK) ili kao „me qëllim“ ili „qëllimiſht“ (članovi 145(2.1-2.4), 147(2.1)-(2.4), 148, 159(5), 160(4), 161(4), 167(1), 168(1), 169(2), 290(2), 325(1) KZK). Formulacija „with the intent to“ prevedena je kao „me qëllim te“, čime je obuhvaćen i pravni termin za „purpose“ u albanskoj verziji člana 22 KZK. U srpskoj verziji, „knowingly“ je prevedeno kao „svesno“ (članovi 218, 223, 235, 280(1.4), 282(1.2-1.4), 336(1)-(2), 383(1), 390(1) KZK). „Intentionally“ je prevedeno kao „svesno“ (članovi 126(2), 168(1), 173/1.11), 184(1), 279(1), 415(1) KZK), „umišljajno“ ili „smišljeno“ (članovi 128(6), 196(3) KZK), „namerno“ (članovi 145(2.1-2.4), 147(2.1-2.4), 148, 158(3), 159(5), 160(4), 161(4), 167(1), 169(2), 231(1), 325(1), 414(3.1-3.2) KZK), i „hotimično“ (član 290(2) KZK). „With the intent to“ prevedeno je kao „u nameri“, čime je obuhvaćen pravni termin za „purpose“ u srpskoj verziji člana 22 KZK, mada se u članu 248(1) koristi „sa ciljem“ za isti termin.

¹⁹⁵ V. npr. članovi 34, 164(2), 165(3), 168(4), 171(1), 181(1)-(2), 194(1), 233, 282(1)(3), 283(2), 297, 309, 310, 387, 403 KZK.

¹⁹⁶ V. npr. članovi 113(13), 119(1), 120, 121, 122, 123, 124(4), 128(6) KZK.

¹⁹⁷ V. npr. članovi 113(15), 133(2), 137, 138(4), 154(1), 163(2), 164(10)(1), 173(1.6-1.7), 196(3), 199(3), 239(6) KZK.

¹⁹⁸ V. npr. albanski prevod odredbi navedenih u fusnotama 193, 196 i 197. V. takođe član 22 KZK (prevod na albanski).

¹⁹⁹ U srpskoj verziji „with the aim of“ prevedeno je kao „u cilju“ ili „sa ciljem“ (članovi 113(13) i 128(6) KZK) i „u nameri“ (članovi 119(1), 120, 121, 122, 123, 124(4) KZK). „With the purpose of“ je prevedeno kao „sa ciljem“ ili „u cilju“ (članovi 113(2.15), 133(2), 173(1.6-1.7), 196(3), 239(6) KZK), „u svrhu“ (član 137 KZK) i „u nameri“ (članovi 138(4), 154(1), 163(2), 164(10.1), 199(3) KZK).

120. S obzirom na izričitu formulaciju člana 21 KZK i pošto u KZK nema izričitih ograničenja u pogledu umišljaja i cilja kao obeležja krivičnog dela, i s obzirom na to kako se ti pojmovi koriste, većinsko mišljenje panela je da se ne može zaključiti da je zakonodavac nameravao da neku radnju proglaši krivičnim delom samo ukoliko je izvršena s direktnim umišljajem ili pak da direktan umišljaj postavi kao uslov za svako krivično delo koje podrazumeva cilj. I pored činjenice da drugi pravni sistemi isključuju mogućnost da se „posebni umišljaj“ podvede pod eventualni umišljaj, ili da neki autori smatraju da bi trebalo da bude tako, panel smatra da to nije dovoljno da bi se ti principi uveli u pravni sistem Kosova i time izmenile odredbe KZK. Naprotiv, većinsko je mišljenje panela da se član 21 odnosi na sva krivična dela navedena u KZK bez razlike i bez obzira na to da li je za postojanje nekog krivičnog dela potrebno da postoji i konkretni cilj. Vrsta umišljaja se kod svakog krivičnog dela mora izvesti iz dokaza uzetih u celini.

121. Što se tiče člana 387 KZK, panel ukazuje na formulaciju „da navede [drugo lice]“, koja je tumačena kao uslov za postojanje „posebnog direktnog umišljaja“.²⁰⁰ Panel je već utvrdio da formulacija „[k]o koristi silu ili ozbilju pretnju [...] da navede“ ukazuje na to da član 387 KZK ne postavlja kao uslov postojanje dokazane posledice.²⁰¹ U stvari, većinsko je mišljenje panela da reč "navede" ukazuje ili na htenje učinioca iz člana 21(2) KZK ili na njegov pristanak na zabranjenu posledicu svojih postupaka iz člana 21(3) KZK.²⁰² U prilog takvom tumačenju idu i slične formulacije u odredbama kojima se kriminalizuju određeni postupci.²⁰³

122. U skladu s tim zaključkom, većinsko je mišljenje panela da se formulacijom „da navede [drugo lice]“ ne ograničava oblik umišljaja relevantan za ovo krivično delo. Prema članu 387 KZK, tumačenom zajedno s članom 21, izvršilac krivičnog dela može željeti da navede drugo lice ili može biti svestan mogućnosti da drugo lice njegovim

²⁰⁰ Transkript, 16. mart 2022, str. 3716.

²⁰¹ V. gore, stav 115.

²⁰² F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 62.

²⁰³ V. npr. članovi 165(3), 171(1), 181(1)-(2), 194(1), 233, 283(2), 309-310, 403 KZK.

ponašanjem može biti navedeno na neku radnju i pristati na tu mogućnost. U protivnom nijedan izvršilac krivičnog dela koji namerno primeni silu protiv svedoka u krivičnom postupku ili im ozbiljno preti i pri tom pristaje na mogućnost da će se svedoci uzdržati od svedočenja, mada možda ne želi nužno tu posledicu, ne bi bio kažnjen. Takvo tumačenje je suprotno osnovnom značenju reči iz člana 387 KZK kada se tumači zajedno sa članom 21(3) KZK. Ono je takođe suprotno nameri člana 387 KZK, a to je da se spreče i kazne radnje zastrašivanja u toku sudskog postupka. Nema nikakve indikacije da je to bila namera zakonodavca .

123. Stoga panel zaključuje da nema ničega u formulaciji člana 387 KZK što bi opravdalo primenu člana 2(3) KZK, prema kome se, u slučaju nedoumice, definicija krivičnog dela tumači u korist optuženog. Panel smatra da smisao člana 2(3) KZK nije da se nekoj strani u postupku omogući da učitava nedoumice u KZK kako bi isforsirala tumačenje pojedinih odredbi koje ide njoj u prilog. Naprotiv, namera je da se član 2(3) KZK primenjuje samo ako se nedoumica ne može razrešiti drugaćijim tumačenjima. To ovde nije slučaj.

124. Iz navedenih razloga, prema većinskom mišljenju panela, krivično delo prema članu 387 KZK može biti učinjeno bilo s direktnim ili sa eventualnim umišljajem.²⁰⁴

E. ODMAZDA

125. Član 388(1) KZK glasi:

Ko preduzme neku radnju štetnu po bilo koje lice, uključujući uplitanje u nečije zakonito zapošljavanje ili obezbeđenje sredstava za život nekog lica u nameri da izvrši odmazdu zato što je to lice dalo [istinite informacije] u vezi sa izvršenjem ili mogućim izvršenjem krivičnog dela policiji, ovlašćenom isledniku, tužiocu ili sudiji, kazniće se novčanom kaznom i kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine.

---

²⁰⁴ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 63.

1. Objektivna obeležja

126. Panel konstatiše da krivično delo odmazde, u smislu člana 388(1) KZK, mora imati sledeća objektivna obeležja (*actus reus*): ono mora biti (i) štetna radnja, i to radnja štetna (ii) po bilo koje lice (iii) koje je policiji, ovlašćenom isledniku, tužiocu ili sudiji davalо informacije vezane za izvršenje ili moguće izvršenje krivičnog dela. Panel napominje da je sudija za prethodni postupak u objektivna obeležja ovog krivičnog dela uvrstio i formulaciju „[istinite] podatke“, ali da se o njoj nije dalje izjašnjavao.²⁰⁵ Iz razloga koje će u nastavku navesti, panel će o „[istinitim] podacima“ govoriti kad bude razmatrao subjektivna obeležja ovog krivičnog dela.

(a) Argumentacija strana u postupku

127. Gucatijeva odbrana tvrdi da je za postojanje krivičnog dela: (i) neophodno dokazati da je ono dovelo do odgovarajuće posledice,²⁰⁶ i (ii) neophodno da je lice koje je meta odmazde dalo istinite informacije, pa prema tome ako informacije koje je dalo nisu istinite nema krivičnog dela.²⁰⁷ Haradinajeva odbrana slaže se sa argumentima Gucatijeve odbrane i pridružuje im se.²⁰⁸

128. Tužilaštvo tvrdi da: (i) ne postoji uslov da je nameravana šteta zaista i nastupila,²⁰⁹ i (ii) da je pitanje da li je svedok zaista dao istinite informacije irrelevantno,²¹⁰ jer je uslov za postojanje ovog krivičnog dela namera da se nad takvим licem izvrši odmazda.²¹¹

---

²⁰⁵ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 52.

²⁰⁶ Transkript, 16. mart 2022, str. 3640.

²⁰⁷ Gucatijev završni podnesak, stavovi 60–61; transkript, 8. septembar 2021, str. 654–655; F439, stavovi 68–69.

²⁰⁸ F342, stavovi 20–22; F440, stavovi 11, 34–38.

²⁰⁹ Transkript, 14. mart 2022, str. 3450; F565, završni podnesak tužilaštva, stav 222; F341, stav 23.

²¹⁰ Transkript, 14. mart 2022, str. 3451.

²¹¹ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 224; F447, stav 49.

(b) Zaključci panela

129. Što se tiče pojma „radnje štetne po bilo koje lice“, panel napominje da ona nije precizirana u članu 388(1) KZK. Primeri koji se navode u toj odredbi („uplitanje u nečije zakonito zapošljavanje ili obezbeđenje sredstava za život nekog lica“) dati su kao ilustracija. Zato panel usvaja analizu i zaključke sudske za prethodni postupak kojima je obuhvatio razne vidove ozbiljnog ugrožavanja nečijih prava ili interesa, između ostalog i nasiljem, ozbiljnim pretnjama, ugrožavanjem sigurnosti, bezbednosti, dobrobiti, privatnosti, dostojanstva tog lica ili drugim vidovima ugrožavanja štetnim po to lice i članove njegove uže porodice.²¹²

130. Što se tiče lica protiv kojih su preduzete štetne radnje, panel naglašava da se u članu 388(1) KZK ne kvalifikuje taj pojam. Stoga panel smatra da „bilo koje lice“ može da se odnosi na jedno lice ili celu kategoriju lica. Osim toga, prema tumačenju panela, u ovom kontekstu izraz „bilo koje lice“ obuhvata ne samo svedoke koji su pozvani da daju iskaz u sudnici već i bilo koje lice koje je dalo ili daje informacije u toku policijskih ili istraga tužilaštva. U pravnoj regulativi Specijalizovanih veća, lice koje je SIRG-u, tužilaštvu i/ili panelu dalo ili daje informacije o zločinima ili krivičnim delima iz nadležnosti Specijalizovanih veća spada u kategoriju lica iz člana 388(1) KZK.²¹³

131. Što se tiče pitanja da li postoji uslov da je lice policiji ili istražitelju tužilaštva dalo „istinite“ informacije, panel smatra da formulacija „u nameri da izvrši odmazdu zato što je to lice dalo [istinite] podatke u vezi sa izvršenjem ili mogućim izvršenjem krivičnog dela“ ukazuje na subjektivna, a ne na objektivna obeležja krivičnog dela odmazde. Zato panel smatra da „[istiniti] podaci“ ne spadaju u objektivna obeležja tog krivičnog dela. U protivnom prema članu 388(1) KZK ne bi mogla da se kazni nijedna štetna radnja ukoliko ne bi bilo dokazano da je dotično lice iznelo istinite informacije u vezi sa izvršenjem ili mogućim izvršenjem krivičnog dela. To bi imalo i absurdnu

²¹² F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 53.

²¹³ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 53.

posledicu da lice koje ne bi moglo da dokaže da je svedočilo istinito ili lice čije se svedočenje dovodi u pitanje, osporava ili smatra nepouzdanim ne bi uživalo zakonsku zaštitu od odmazde. Time bi se, dalje, nametnulo i pitanje koja je instanca nadležna da ocenjuje istinitost iznetih informacija. Time bi se takođe svakome ko je optužen za krivično delo omogućilo da osporava istinitost nečijeg iskaza i na taj način izbegne odgovornost. Zato panel smatra da njegovo tumačenje da istinitost iskaza spada u subjektivna a ne objektivna obeležja krivičnog dela najviše odgovara svrsi te odredbe, a to je da se zaštite lica koja daju podatke o krivičnim delima i, u opštijem smislu, integritet krivičnog postupka. Zato će o značenju i obimu primene formulacije „istinite informacije“ biti govora prilikom razmatranja subjektivnih obeležja ovog krivičnog dela.

132. Što se tiče pitanja da li je za postojanje krivičnog dela potreban dokaz o njegovim posledicama, panel napominje da postoji uslov da je štetna radnja preduzeta protiv lica koje je već dalo ili koje daje informacije u vezi sa izvršenjem ili mogućim izvršenjem krivičnog dela.²¹⁴ Ukoliko je sporna radnja izvršena pre nego što lice treba da iznese takve informacije, uslovi za krivično delo odmazde nisu ispunjeni. Formulacija „[k]o preduzme neku radnju štetnu po bilo koje lice“ ukazuje na to da mora doći do kakve-takve radnje koja je štetna, na primer, do nasilja, pretnje, otpuštanja, oduzimanja čina ili zvanja ili neopravданog smanjenja plate. Međutim, u članu 388(1) KZK ne iznosi se uslov da se mora dokazati šteta ili posledica usled, ili povrh, štetne radnje koja se dogodila.

2. Subjektivna obeležja

133. Krivično delo odmazde mora biti učinjeno sa umišljajem u smislu člana 21 KZK.²¹⁵

²¹⁴ V. npr. Saljihu i grupa autora, član 396(1) KZK iz 2012. komentar 3, str. 1125.

²¹⁵ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 55.

(a) Argumentacija strana u postupku

134. Gucatijeva odbrana tvrdi da je uslov za krivično delo odmazde: (i) postojanje posebnog umišljaja,²¹⁶ i (ii) uverenje njegovog izvršioca da su podaci koje je lice iznelo istiniti.²¹⁷ Haradinajeva odbrana se slaže s tim tvrdnjama.²¹⁸

135. Tužilaštvo tvrdi da postojanje posebnog umišljaja jeste uslov za krivično delo odmazde,²¹⁹ ali da je dovoljno da je njegov izvršilac postupao znajući da bi informacije koje je dao svedok koji je bio meta njegove odmazde mogle biti istinite.²²⁰

(b) Zaključci panela

136. Panel primećuje da se strane u postupku slažu oko toga da je postojanje posebnog umišljaja uslov za krivično delo iz tačke 4.

137. Panel je već zaključio da se u KZK ne pominje izričito kategorija „posebni umišljaj“, da se formulacijama kakva je „with the intent to“ izražava namera ili cilj (*qëllim/namera*) krivičnog dela. Većinsko je mišljenje panela, takođe, da KZK ne daje osnov za tumačenje da se krivična dela za čije postojanje je neophodan cilj mogu izvršiti samo s direktnim umišljajem.²²¹ Ipak, panel ima u vidu da je sudija za prethodni postupak zaključio da je postojanje posebnog umišljaja uslov za krivično delo odmazde i da su strane u postupku tokom dosadašnjeg suđenja polazile upravo od tog zaključka kad su se izjašnjavale o krivičnom delu odmazde. Zato će se panel držati tog zaključka sudije za prethodni postupak. U svakom slučaju, panel se uverio da formulacija „with the intent to retaliate“ („*me qëllim te hakmarrjes*“/„u nameri da izvrši odmazdu“) u članu 388(1) KZK ukazuje na element cilja.

²¹⁶ Transkript, 16. mart 2022, str. 3640, 3716–3717; transkript, 8. septembar 2021, str. 655.

²¹⁷ Transkript, 16. mart 2022, str. 3641–3642; Gucatijev završni podnesak, stav 61; transkript, 8. septembar 2021, str. 654–655; F439, stav 68.

²¹⁸ F342, stav 25.

²¹⁹ Transkript, 14. mart 2022, str. 3450; F341, stav 25.

²²⁰ Transkript, 14. mart 2022, str. 3451.

²²¹ V. gore, stavovi 119-120.

138. Kad se tumači u tom kontekstu, za nameru ili cilj da se izvrši odmazda prema članu 388(1) KZK potrebno je da postoji neki vid svesti učinioca o istinitosti informacija. Konkretno, učinilac mora biti svestan da je lice koje je meta njegove odmazde dalo ili da daje informacije o izvršenju ili mogućem izvršenju krivičnog dela koje su makar u nekoj meri istinite. Panel uviđa da bi ta odredba bila doslednija ukoliko bi se uklonila reč „istinit“. Međutim, nije dužnost ovog panela da menja ili dopunjava KZK. Panel mora da primeni zakon koji postoji. Ukoliko postoji dvosmislenost u izrazu „u nameri da izvrši odmazdu zato što je to lice dalo [istinite] podatke“, ona se mora rešiti u korist optuženih. Prema tome, i shodno formulaciji u članu 388(1) KZK, nije dovoljno pokazati da je učinilac verovao da bi informacije mogle biti istinite ili pokazati da ga istinitost informacija uopšte nije interesovala. S druge strane, ni puka tvrdnja ili izjava izvršioca krivičnog dela da nije znao ili da nije verovao da su sporne informacije istinite ili da je smatrao da su neistinite nije dovoljna da bi se isključila mogućnost da je krivično delo odmazde ipak izvršeno. Tužilaštvo snosi teret da na osnovu dostupnih dokaza dokaže da je izvršilac u vreme izvršenja krivičnog dela znao da je lice protiv koga je izvršio odmazdu dalo informacije u vezi sa izvršenjem ili mogućim izvršenjem krivičnog dela koje su bar u nekoj meri istinite.

F. OMETANJE SLUŽBENOG LICA U VRŠENJU SLUŽBENE DUŽNOSTI PREMA ČLANU 401(1) I (5) KZK

139. Član 401(1) KZK glasi:

Ko silom ili ozbiljnom pretnjom [ometa] ili pokuša da [omete] službeno lice u vršenju službene radnje ili ga, koristeći ista sredstva, prinudi na vršenje službene radnje, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od tri (3) meseca do tri (3) godine.

140. Član 401(5) KZK glasi:

Ako je krivično delo iz stava 1. ili 2. ovog člana izvršeno prema sudiji, tužiocu, službeniku suda, službeniku tužilaštva ili licu ovlašćenom od strane suda i tužilaštva, policijskom službeniku, carinskom službeniku, vojnom licu ili službeniku kazneno

popravne službe u vršenju njihove službene funkcije, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do pet (5) godina.

1. Objektivna obeležja

141. Panel konstatiše da krivično delo ometanja službenog lica u vršenju službene dužnosti, u smislu člana 401(1) KZK, mora imati sledeća objektivna obeležja (*actus reus*): (i) upotrebu sile ili ozbiljne pretnje koja za posledicu ima (ii) ometanje ili pokušaj ometanja službenog lica u vršenju službene radnje ili prinuđivanje tog lica da vrši službenu radnju.²²² Dalje, panel smatra da formulacija člana 401(1) KZK („[ometa] ili pokuša da [omete]“) ukazuje na to da krivično delo može biti učinjeno ili kada je ometanje već izvršeno ili kada je samo pokušano.

(a) Argumentacija strana u postupku

142. Gucatijeva odbrana tvrdi da ozbiljna pretnja: (i) znači ozbiljnu pretnju silom;²²³ da ona znači (ii) direktnu primenu sile prema samom službenom licu,²²⁴ i da se (iii) mora odigrati istovremeno kad i vršenje službene dužnosti.²²⁵ Haradinajeva odbrana se slaže sa argumentima Gucatijeve odbrane i pridružuje im se.²²⁶

143. Tužilaštvo tvrdi: (i) da ozbiljna pretnja silom nije uslov za krivično delo sprečavanja službenog lica u vršenju službene dužnosti;²²⁷ (ii) da pretnja može biti upućena i drugim licima, a ne samo službenim licima, i da može biti usmerena čak i

²²² F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 67.

²²³ Transkript, 16. mart 2022, str. 3644; Gucatijev završni podnesak, stav 12; transkript, 8. septembar 2021, str. 660; F439, stav 20.

²²⁴ Transkript, 16. mart 2022, str. 3645; Gucatijev završni podnesak, stav 20; F345, stav 5; F439, stav 26–28.

²²⁵ Transkript, 16. mart 2022, str. 3645; Gucatijev završni podnesak, stav 20; F439, stav 28.

²²⁶ F342, stavovi 33–36; F440, stav 11.

²²⁷ Transkript, 14. mart 2022, str. 3455, 3475–3476; F565, završni podnesak tužilaštva, stav 172; F341, stav 8; F447, stav 10.

prema neživim predmetima,²²⁸ i (iii) da nije potrebno dokazati da je izvršenje ovog krivičnog dela imalo posledice po vršenje konkretne službene dužnosti.²²⁹

(b) Zaključci panela

144. Što se tiče značenja formulacije „ozbiljna pretnja“, panel napominje da formulacija člana 401 KZK ne daje osnov za tumačenje da „ozbiljna pretnja“ znači samo pretnju silom.²³⁰ Panel napominje da se u analognom članu Privremenog krivičnog zakona Kosova iz 2003. nalazila i fraza „silom ili pretnjom direktne primene sile“.²³¹ Ta formulacija nije uneta ni u KZK iz 2012. godine ni u KZK.²³² Ta činjenica, smatra panel, jasno govori u prilog pretpostavci da je zakonodavac smatrao da pojам „ozbiljna pretnja“ ne podrazumeva samo pretnju silom, već i svaku ozbiljnu pretnju nekom štetnom radnjom. Panel skreće pažnju i na druge odredbe u KZK u kojima se pojmom „pretnja“ opisuju druge štetne radnje, a ne upotreba sile,²³³ ili odredbe u kojima se jasno kaže kada se pojam „pretnja“ odnosi na upotrebu sile ili nasilja.²³⁴ Uz to, panel napominje da se u članu 401 KZK ne precizira niti ograničava tip ili kategorija radnje koja bi se mogla smatrati ozbiljnom pretnjom. Stoga se panel slaže sa zaključkom sudije za prethodni postupak da su pojmom „ozbiljna pretnja“ obuhvaćene pretnje upotrebom sile ili ozbiljnog narušavanja zdravlja, ugrožavanja dobrobiti, bezbednosti, sigurnosti ili privatnosti nekog lica.²³⁵.

²²⁸ Transkript, 14. mart 2022, str. 3456; F565, završni podnesak tužilaštva, stav 172; F341, stav 10; F447, stav 12.

²²⁹ F341, stav 9.

²³⁰ *Per a contrario*, Saljihi i grupa autora, član 409(1) KZK iz 2012, komentar 2, str. 1165.

²³¹ V. UNMIK/REG/2003/25, Privredni krivični zakon Kosova, 6. jul 2003, član 316(1): „Svako lice koje silom ili preteći direktnom primenom sile omete službeno lice u obavljanju zvaničnih dužnosti iz njegove nadležnosti ili ga, koristeći ista sredstva, primora da obavi zvaničnu dužnost kazniće se kaznom zatvora u trajanju od tri meseca do tri godine.“

²³² Član 409(1) KZK iz 2012: „Svako lice koje silom ili ozbiljnom pretnjom omete ili pokuša da omete službeno lice u obavljanju zvaničnih dužnosti, ili ga, koristeći ista sredstva, primora da obavi zvaničnu dužnost, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od tri (3) meseca do tri (3) godine.“

²³³ V. npr. članove 181, 160(2.7), 161(2.5), 167(4), 168(4), 169, 170(6.5), 171, 227(3.2), 229(2.2) KZK.

²³⁴ V. npr. članove 114, 118, 121, 158(1), 160(2.1), 161(2.1), 227(3.1), 229(2.1), 247(3) KZK.

²³⁵ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 70.

145. Dalje, panel smatra da reč „ometati“ znači sprečavati, sputavati, remetiti ili usporavati kretanje, tok ili napredak.²³⁶

146. Što se tiče lica kome je „ozbiljna pretnja“ upućena, panel napominje da se u članu 401(1) KZK koristi pojam „službeno lice“. Uzimajući u obzir član 113(2) KZK,²³⁷ panel smatra da, prema normativnom okviru Specijalizovanih veća, „službeno lice“ iz člana 401(1) KZK može biti svako lice ovlašćeno da postupa u ime Specijalizovanih veća odnosno Specijalizovanog tužilaštva, uključujući sudije, tužioce, istražitelje ili druge službenike Specijalizovanih veća odnosno Specijalizovanog tužilaštva.²³⁸ Dalje, panel napominje da u formulaciji člana 401 KZK ništa ne ukazuje na tumačenje po kome sila ili ozbiljna pretnja silom moraju biti upućeni isključivo službenom licu.²³⁹ Ograničavanjem ovog krivičnog dela na radnje usmerene na službena lica isključile bi se situacije u kojima je sila ili ozbiljna pretnja silom usmerena prema jednom ili većem broju lica, ili neživom predmetu, u cilju ometanja tog lica u obavljanju službenih dužnosti ili funkcija. To bi bilo u suprotnosti sa svrhom propisa o ovom krivičnom delu – kojom se želi sprečiti direktno ili indirektno ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti – i u tekstu bi unelo ograničenje koje zakonodavac nije predviđao. Stoga panel smatra da „ozbiljna pretnja“ može biti usmerena prema službenom licu, ali i drugom licu ili neživom predmetu.

147. Što se tiče pojmove „službene dužnosti“ i „službene funkcije“ u smislu člana 401(1) i (5) KZK, panel primećuje da se oni koriste u množini: sudeći po načinu na koji su formulisane, te odredbe ne ukazuju na jednu specifičnu radnju, to jest na uslov da se definišu forma i priroda konkretne dužnosti čije se obavljanje ometa.²⁴⁰ Panel smatra

²³⁶ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 70.

²³⁷ Članom 113(2) KZK, službeno lice definisano je, između ostalog, kao lice „kome je povereno stvarno obavljanje određenih dužnosti ili radova“ (član 113(2.4) KZK).

²³⁸ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 69.

²³⁹ V. npr. Saljihu i grupa autora, član 409(1) KZK iz 2012, komentari 3-4, str. 1165–1166. V. takođe F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 68.

²⁴⁰ V. npr. Saljihu i grupa autora, član 409(1) KZK iz 2012, komentar 5, str. 1166.

da u normativnom okviru Specijalizovanih veća, „službene dužnosti“ i „službene funkcije“ koje vrši „službeno lice“ znače sva zaduženja i rad koji službenik Specijalizovanih veća ili Specijalizovanog tužilaštva obavlja u kontekstu službenih postupaka, uključujući i istrage Specijalizovanog tužilaštva.²⁴¹ To znači da je tim odredbama utvrđen uslov da službene dužnosti ili funkcije moraju spadati u domen nadležnosti dotičnog službenog lica.²⁴²

148. Što se tiče cilja i vremenskog aspekta ometanja, panel napominje da se u članu 401(1) KZK pominje ometanje (ili pokušaj ometanja) službenog lica „u vršenju službenih [dužnosti]“. Prema tumačenju panela, ta formulacija znači da upotreba sile ili pretnja upotrebom sile moraju imati za cilj da unapred ometu službeno lice u obavljanju dužnost ili da ga ometu u trenutku kad ono obavlja dužnost ili se очekuje da će je obaviti. Upotreba sile ili ozbiljna pretnja upotrebnom sile ne moraju se odigrati upravo u trenutku kad službeno lice aktivno obavlja neku dužnost; oni se mogu odigrati i u nekom drugom trenutku u cilju ometanja obavljanja očekivane službene dužnosti ili službene dužnosti čije je vršenje u toku.

149. I na kraju, panel smatra da su, u slučajevima u kojima je krivično delo prema članu 401(1) KZK izvršeno protiv službenika Specijalizovanih veća ili tužilaštva, zadovoljene i pretpostavke za postojanje težeg oblika krivičnog dela iz člana 401(5) KZK.²⁴³

2. Subjektivna obeležja

150. Krivično delo ometanja službenog lica u vršenju službene dužnosti prema članu 401(1) i/ili (5) KZK mora biti počinjeno sa umišljajem u smislu člana 21 KZK.

---

²⁴¹ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 69.

²⁴² V. npr. Saljihu i grupa autora, član 409(1) KZK iz 2012, komentar 5, str. 1166.

²⁴³ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 69.

(a) Argumentacija strana u postupku

151. Gucatijeva odbrana tvrdi da je kod krivičnih dela u pokušaju neophodno dokazati samo postojanje direktnog umišljaja.²⁴⁴ Haradinajeva odbrana slaže se s tim.²⁴⁵ Tužilaštvo se o tom pitanju nije izjasnilo.

(b) Zaključci panela

152. Panel konstatuje da je uslov za postojanje krivičnog dela prema članu 401(1) KZK, kao i za njegov teži oblik prema članu 401(5) KZK, postojanje jednog od sledeća dva subjektivna obeležja (*mens rea*): direktan ili eventualni umišljaj.

153. Da bi postojao direktan umišljaj, potrebno je da su kod izvršioca postojali svest i htjenje da korišćenjem sile ili ozbiljnih pretnji omete službeno lice u vršenju službenih dužnosti.²⁴⁶

154. Da bi postojao eventualni umišljaj, potrebno je: (i) da je izvršilac bio svestan da bi njegovo činjenje ili nečinjenje za posledicu mogli imati ometanje službenog lica u vršenju službenih dužnosti, i (ii) da je pristao na tu posledicu.²⁴⁷

155. Dalje, panel smatra da formulacija člana 401(1) ili (5) KZK ne daje osnov za tumačenje da se pokušaj izvršenja tog krivičnog dela može počiniti samo s direktnim umišljajem. Naprotiv, formulacija i svrha te zabrane jasno ostavljaju mogućnost da je krivično delo pokušano sa eventualnim umišljajem, čija je definicija izneta gore.

G. OMETANJE SLUŽBENOG LICA U VRŠENJU SLUŽBENE DUŽNOSTI PREMA ČLANU 401(2)-(3) KZK

156. Član 401(2) KZK glasi:

²⁴⁴ Transkript, 8. septembar 2021, str. 662.

²⁴⁵ F342, stavovi 37–38.

²⁴⁶ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 72.

²⁴⁷ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 73.

Ko učestvuje u grupi lica koja zajedničkim delovanjem [ometa] ili pokuša da [omete] službeno lice u vršenju službene radnje ili ga, koristeći ista sredstva, prinudi na vršenje službene radnje, kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora u trajanju do tri (3) godine.

157. Član 401(3) KZK glasi:

Vođa ili organizator grupe koja izvrši krivično delo iz stava 2. ovog člana, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od jedne (1) do pet (5) godina.

1. Objektivna obeležja

158. Panel konstatuje da krivično delo ometanja službenog lica u vršenju službenih dužnosti, u smislu člana 401(2) KZK, mora imati sledeća objektivna obeležja (*actus reus*): (i) učestvovanje u grupi lica koja zajedničkim delovanjem (ii) ometa ili pokuša da omete službeno lice u vršenju službene dužnosti.²⁴⁸ Dalje, panel smatra da sama formulacija člana 401(2) KZK („[ometa] ili pokuša da [omete]“) ukazuje na to da ovo krivično delo postoji ili kada je ometanje već izvršeno ili ako je samo pokušano.

(a) Argumentacija strana u postupku

159. Gucatijeva odbrana tvrdi: (i) da je ovo krivično delo supsidijarno i da postoji samo kada se ne dokaže postojanje težeg krivičnog dela prema članu 401(1) KZK;²⁴⁹ (ii) da se „zajedničko delovanje“ mora odnositi na zajedničko delovanje radi primene sile ili pretnje silom,²⁵⁰ i (iii) da se zajedničko delovanje mora odvijati istovremeno kad i službena dužnost koja se ometa.²⁵¹ Haradinajeva odbrana se slaže sa argumentima Gucatijeve odbrane i pridružuje im se.²⁵²

---

²⁴⁸ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 74.

²⁴⁹ F345, stav 8.

²⁵⁰ Transkript, 16. mart 2022, str. 3646–3647, 3695; Gucatijev završni podnesak, stav 30; transkript, 8. septembar 2021, str. 662, 671, v. takođe F345, stav 9.

²⁵¹ Gucatijev završni podnesak, stav 31; F439, stav 39.

²⁵² F342, stav 39; transkript, 8. septembar 2021, str. 663, 671; F440, stav 11.

160. Tužilaštvo tvrdi da: (i) ometanje koje sprovodi grupa predstavlja viši stepen ugrožavanja, pa stoga zahteva i dodatno kažnjavanje,²⁵³ i da (ii) ometanje nije ograničeno samo na zajedničko delovanje radi primene sile ili pretnje silom, niti na situacije u kojima neku radnju izvršava rulja.²⁵⁴

(b) Zaključci panela

161. Što se tiče pojma „grupa“, panel upućuje na član 113(12) KZK i zaključuje da grupu mora činiti tri ili više lica.²⁵⁵

162. Što se tiče prirode „zajedničkog delovanja“, panel smatra da formulacija člana 401(2) KZK ne daje osnov za tumačenje da „zajedničko delovanje“ mora podrazumevati silu ili ozbiljnu pretnju silom. Iako se zaista može odnositi na upotrebu sile i druge vidove nasilnog grupnog ponašanja, „zajedničko delovanje“ može poprimiti i druge oblike, poput podizanja barikada ili blokiranja puteva. Iako se u takvim primerima obično podrazumeva da datu radnju vrši „gomila“, formulacija člana 401(2) KZK ne daje osnov za tumačenje da bi se pojam „zajedničko delovanje“ morao odnositi samo na nasilje koje vrši „gomila“ ili „rulja“ ili da bi morao biti ograničen na posebnu vrstu radnji.²⁵⁶ Članom 401(2) KZK određuje se kazna za grupno kažnjivo delovanje bez njegovog ograničavanja na neku posebnu vrstu. U skladu s tim, pojam „zajedničko delovanje“ u smislu člana članu 401(2) KZK ne može se ograničiti samo na nasilje koje vrši „gomila“ ili „rulja“, već se on u principu, odnosi na svaki tip zajedničkog kažnjivog delovanja koje ima za cilj ometanje.²⁵⁷

163. Što se tiče učestvovanja u grupi, panel napominje da se ono odnosi na svako lice koje svojim postupcima učestvuje u zajedničkom delovanju kojim se službeno lice ometa ili pokušava omesti u vršenju službene dužnosti odnosno doprinosi takvom

²⁵³ F341, stav 13.

²⁵⁴ Transkript, 14. mart 2022, str. 3459; F447, stav 31; F341, stav 14.

²⁵⁵ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 75.

²⁵⁶ *Per a contrario*, Saljihu i grupa autora, član 409(2) KZK iz 2012, komentar 3, str. 1167.

²⁵⁷ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 75.

delovanju ili ga na drugi način omogućava.²⁵⁸ Panel naglašava da se u članu 401(2) KZK ne iznosi uslov da svaki pripadnik grupe svojim postupcima mora direktno doprinositi ometanju.

164. Što se tiče pojma, razmera, cilja i trenutka ometanja, kao i značenja pojmova „službeno lice“ i „službene dužnosti“, panel upućuje na svoje zaključke u vezi sa članom 401(1) KZK.²⁵⁹

165. Što se tiče veze između stava (1) i (2) člana 401 KZK, panel napominje da se na osnovu formulacije stavova (1) i (2) člana 401 KZK ne može zaključiti da se ta dva oblika krivičnog dela međusobno isključuju. Panel napominje da je u jednom konkretnom slučaju Apelacioni sud Kosova zaključio da „te odredbe predstavljaju idealni sticaj u vidu implicitne supsidijarnosti. Blaži oblik krivičnog dela [tj. dela analognog članu 401(2) KZK] je supsidijaran u situacijama kada nije dokazan njegov teži oblik“.²⁶⁰ Veće Apelacionog suda je zatim zaključilo da „kažnjavanje za oba krivična dela [...] ne bi bilo dopušteno jer ona nisu izvršena u realnom sticaju“.²⁶¹ Apelacioni sud Kosova je definisao „realni sticaj“ kao „izvršenje više krivičnih dela od strane istog lica činjenjem više pojedinačnih radnji“.²⁶² U vezi s tim zaključcima, panel će izneti svoj stav u nastavku.

166. Prvo, Apelacioni sud u tom predmetu nije naveo pravni osnov za svoj zaključak o institutu sticaja krivičnih dela. Samo je naznačio da u sistemima gde se primenjuje kontinentalno pravo – kao što je slučaj na Kosovu – sudovi obično rešavaju to pitanje primenom instituta sticaja krivičnih dela“.²⁶³ Nije jasno koji je pravni osnov za takvu tvrdnju.²⁶⁴ Moguće je da je Apelacioni sud primenio član 7(1) Privremenog krivičnog

²⁵⁸ V. npr. Saljihu i grupa autora, član 409(2) KZK iz 2012, komentar 4, str. 1167–1168.

²⁵⁹ V. gore, stavovi 145–148.

²⁶⁰ Kosovo, [drugostepena presuda u predmetu M.I. et al](#), odeljak 6.3, str. 29

²⁶¹ Kosovo, [drugostepena presuda u predmetu M.I. et al](#), odeljak 6.3, str. 29

²⁶² Kosovo, [drugostepena presuda u predmetu M.I. et al](#), odeljak 6.3, str. 28

²⁶³ Kosovo, [drugostepena presuda u predmetu M.I. et al](#), odeljak 6.3, str. 27

²⁶⁴ V. npr. [drugostepena presuda u predmetu Čelebići](#), stavovi 406-413, gde ističu različiti pristupi nacionalnih sudova ovom pitanju.

zakona Kosova od 6. jula 2003, koji odgovara članu 76 KZK.²⁶⁵ Međutim, nije sigurno da je zaključivanje Apelacionog suda Kosova izvedeno na osnovu te odredbe.²⁶⁶ Panel napominje da član 76 KZK nije izričito preuzet Zakonom i da dejstvom članova 3(2)(c) i 4 Zakona nije primenjiv.²⁶⁷

167. Drugo, panel napominje da su obe strane u postupku prihvatile da panel ima diskreciono pravo da se posluži kriterijumom za izricanje kumulativnih osuda koje primenjuju međunarodni sudovi.²⁶⁸ Taj kriterijum formulisan je na sledeći način:

[...]višestrukе krivične osude po različitim odredbama za isto ponašanje dopustive [su samo ako svaka od dotičnih odredbi sadrži materijalno različit element koji druga ne sadrži. Element je materijalno različit od nekog drugog elementa ako zahtijeva dokaz činjenice koji drugi element ne zahtijeva.

Ako ovaj test nije zadovoljen, vijeće mora odlučiti za koje će krivično djelo optuženog proglašiti krivim. Pri donošenju te odluke valja se rukovoditi principom da osudu treba izreći po užoj od dvije odredbe. Tako, ako neki skup činjenica sankcionisu dvije odredbe, od kojih jedna sadrži dodatni element koji je materijalno različit, osudu treba izreći samo po toj drugoj odredbi.²⁶⁹

168. Strane u postupku nisu navele nijedan drugi pravni osnov za pozivanje na neki drugi kriterijum.

169. Treće, panel smatra da postoji jasna razlika između obeležja iz člana 401(2) KZK i onih iz člana 401(1). Konkretno, član 401(1) KZK sadrži obavezan uslov da je učinilac

²⁶⁵ Kosovo, [drugostepena presuda u predmetu M.I. et al.](#) odeljak 6.4, str. 31.

²⁶⁶ Član 76(1) KZK je identičan članu 71(1) iz UNMIK/REG/2003/25, Privremeni krivični zakon Kosova, 6. jul, 2003, i članu 80(1) KZK iz 2012. godine. Svi glase: "Ako je izvršilac sa jednom ili više radnji izvršio više krivičnih dela za koja mu se istovremeno sudi, sud prvo izriče kazne za svako pojedinačno delo, a zatim izriče jedinstvenu kaznu za sva ta krivična dela."

²⁶⁷ V. takođe pravilo 163(4) Pravilnika, u kome se iznosi sličan uslov, i član 44 (4) Zakona, u kojima se kaže da će kazna izrečena licu osuđenom za krivična dela iz člana 15(2) Zakona odgovarati kaznama koje su za ta dela predviđena u KZK iz 2012.

²⁶⁸ Transkript, 17. mart 2022, str. 3805-3806, 3808, 3822-3824 (Gucatijeva odbrana); Gucatijev završni podnesak, stav 147. Panel napominje, međutim, da je Gucatijeva odbrana istovremeno tvrdila da je član 401(2) KZK supsidijaran u odnosu na član 401(1) KZK. V. Gucatijev završni podnesak, stav 146.

²⁶⁹ MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Čelebić](#), stavovi 412-413. V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Strugar](#), stavovi 321-322; [drugostepena presuda u predmetu Kordić i Čerkez](#), stavovi 1032-1033; ICTR, [drugostepena presuda u predmetu Nahimana et al.](#), stav 1019; [drugostepena presuda u predmetu Ntagerura et al.](#), stav 425; MKS, [prvostepena presuda u predmetu Bemba](#), stavovi 746-748; [prvostepena presuda u predmetu Katanga](#), stav 1695.

primenio silu ili ozbiljnu pretnju, što nije jedno od obeležja krivičnog dela iz člana 401(2) KZK. Prema tome, kao što je već konstatovano,²⁷⁰ radnje ometanja prema stavu (2) mogu se vršiti u bilo kom obliku zajedničkog kažnjivog delovanja, koje ne mora obuhvatati primenu sile ili ozbiljne pretnje. Osim toga, član 401(2) KZK postavlja uslov zajedničkog delovanja grupe lica, što nije uslov u članu 401(1) KZK. Član 401(2) KZK nije ni supsidijaran odnosno rezidualan, a ni kvalifikovani oblik člana 401(1) KZK. Njime se, u stvari, kriminalizuje drugi oblik ometanja koji sadrži specifičnu opasnost izazvanu zajedničkim delovanjem više učinilaca, to jest najmanje tri lica.

170. S obzirom na navedeno, panel smatra da se kod učinioca mogu steći uslovi za postojanje oba krivična dela i da za oba može odgovarati, mada kazne za ta krivična dela treba da odražavaju celokupnu prirodu i težinu relevantnih postupaka.

171. I, na kraju, članom 401(3) KZK za izvršioca koji je vođa ili organizator grupe predviđena je teža kazna.²⁷¹ S tim u vezi, panel napominje da u članu 401(3) KZK ta uloga nije ograničena samo na nosioce zvaničnih funkcija. Zato panel smatra da se teži oblik krivičnog dela iz člana 401(3) KZK može odnositi i na *de facto* vođe i organizatore.

2. Subjektivna obeležja

172. Krivično delo ometanja službenog lica učestvovanjem u grupi mora biti učinjeno sa umišljajem u smislu člana 21 KZK.

(a) Argumentacija strana u postupku

173. Gucatijeva odbrana tvrdi da se po reči „zajednički“ jasno vidi da je kod ovog krivičnog dela neophodno dokazati da su tri ili više lica delila isti direktni umišljaj.²⁷² Haradinajeva odbrana se slaže s tom tvrdnjom.²⁷³

²⁷⁰ V. gore, stav 162.

²⁷¹ V. F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 77.

²⁷² Transkript, 8. septembar 2021, str. 662.

²⁷³ Haradinajev podnesak, stavovi 41–42.

174. Tužilaštvo tvrdi da je dovoljno dokazati bilo direktni ili eventualni umišljaj.²⁷⁴

(b) Zaključci panela

175. U skladu s članom 21 KZK, panel konstatiše da je uslov za krivično delo prema članu 401(2) KZK, kao i uslov za njegov teži oblik prema članu 401(3) KZK, postojanje ili direktnog ili eventualnog umišljaja.

176. Da bi postojao direktni umišljaj, učinilac dela morao je postupati svesno i voljno kad je, kao pripadnik grupe, zajedničkim delovanjem omeo službeno lice u vršenju službene dužnosti.²⁷⁵

177. Da bi postojao eventualni umišljaj, izvršilac dela morao je: (i) postupati sa svešću da bi usled njegovog učešća u grupi neko službeno lice zajedničkim delovanjem moglo biti ometeno u vršenju službene dužnosti, i (ii) pristati na tu posledicu.²⁷⁶

178. Dalje, panel konstatiše da formulacija člana 401(2) KZK ne daje osnov za tumačenje da je uslov za dokazivanje učešća u zajedničkom delovanju grupe postojanje direktnog umišljaja, te da se to krivično delo ne može učiniti sa eventualnim umišljajem, kako je to već izloženo. Štaviše, relevantnom odredbom ne postavlja se uslov da sva lica u grupi moraju postupati sa istim oblikom umišljaja. Dakle, neki njeni pripadnici mogu postupati s direktnim, a neki sa eventualnim umišljajem. Delovanje grupe mora biti zajedničko, ali ne nužno i umišljaj pripadnika grupe.

H. VODOVI ODGOVORNOSTI

1. Izvršilaštvo

179. Član 17(1) KZK glasi:

---

²⁷⁴ F341, stav 15.

²⁷⁵ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 79.

²⁷⁶ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 80.

Izvršilac krivičnog dela je krivično odgovoran ako je uračunljiv i krivično delo je izvršio iz umišljaja ili iz nehata.

180. Što se tiče objektivnih obeležja ovog vida odgovornosti, panel smatra da izvršilaštvo u smislu člana 17(1) KZK postoji kada učinilac neposrednim činjenjem ostvari objektivna obeležja krivičnog dela ili propusti da učini nešto što je po zakonu bio dužan da učini.²⁷⁷

181. Što se tiče subjektivnih obeležja ovog vida odgovornosti, panel smatra da je za izvršilaštvo potrebno postojanje direktnog ili eventualnog umišljaja, u smislu člana 21 KZK.²⁷⁸ Krivično delo može se izvršiti i iz nehata, ako je to izričito utvrđeno zakonom.²⁷⁹ Kod krivičnih dela za koja se optuženi terete u optužnici KZK ne predviđa mogućnost izvršenja iz nehata.

2. Saizvršilaštvo

182. Član 31 KZK glasi:

Kad dva ili više lica zajednički izvrše krivično delo učestvujući u izvršenju krivičnog dela ili bitno doprinoseći njegovom izvršenju na neki drugi način, svako od njih je odgovoran i biće kažnen kaznom propisanom za to krivično delo.

(a) Argumentacija strana u postupku

183. Gucatijeva odbrana tvrdi da je potreban uslov za saizvršilaštvo postojanje posebnog umišljaja, to jest izvršiočeva svest i volja.²⁸⁰ Haradinajeva odbrana se slaže s tom tvrdnjom i dodaje uslov da radnje saizvršilaca tokom izvršenja krivičnog dela moraju biti usaglašene.²⁸¹

184. Tužilaštvo tvrdi da se poseban umišljaj kao uslov ne može izvesti iz jasne formulacije ove odredbe. Tužilaštvo dodaje da u formulaciji odredbe ne стоји uslov da

²⁷⁷ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 83.

²⁷⁸ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 82.

²⁷⁹ Član 17(2) KZK.

²⁸⁰ Transkript, 8. septembar 2021, str. 662.

²⁸¹ F342, stav 44.

saizvršioci moraju izvršavati krivična dela „svesno i voljno“, a da bi takva formulacija, čak i da jeste uneta u odredbu, načelno mogla da se shvati samo u značenju umišljaja uopšte.²⁸²

(b) Zaključci panela

185. Što se tiče objektivnih obeležja ovog vida odgovornosti, panel smatra da je za postojanje saizvršilaštva, u smislu člana 31 KZK potrebno: (i) da dva ili više lica zajedno (ii) učestvuju u izvršenju krivičnog dela ili na neki drugi način bitno doprinose njegovom izvršenju.²⁸³

186. Panel smatra da za zajedničko izvršenje nije potreban eksplicitan dogovor pre izvršenja krivičnog dela. Da bi se zaključilo da dogovor postoji dovoljno je da su tokom izvršenja krivičnog dela radnje saizvršilaca bile usaglašene.²⁸⁴ Dalje, panel smatra da članom 31 KZK nije precizirano šta čini učestvovanje u izvršenju krivičnog dela, a šta bitan doprinos njegovom izvršenju.²⁸⁵ Pored toga, suprotно zaključku sudije za prethodni postupak, panel smatra da nije potrebno da kod svakog učinioca postoji bar jedno od potrebnih objektivnih obeležja jednog ili više krivičnih dela koja su zajednički izvršili.²⁸⁶ U stvari, učinilac mora bitno doprineti krivičnom delu ali ne mora lično ostvariti neko od obeležja krivičnog dela.

187. Što se tiče subjektivnih obeležja ovog vida odgovornosti, panel smatra da je za saizvršilaštvo potrebno da postoji direktni ili eventualni umišljaj, u smislu člana 21 KZK.²⁸⁷ Osim toga, saizvršilac je krivično odgovoran u granicama svog umišljaja. Utoliko je moguće da jedan od saizvršilaca postupa s direktnim, a neki drugi sa eventualnim umišljajem.²⁸⁸

²⁸² F341, stav 40.

²⁸³ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 84.

²⁸⁴ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 85.

²⁸⁵ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 86.

²⁸⁶ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 86.

²⁸⁷ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 82.

²⁸⁸ V. npr. Saljihu i grupa autora., član 31 KZK iz 2012, komentar 29, str. 153–154.

3. Podstrekavanje

188. Član 32(1)–(3) KZK glasi:

1. Ko svesno [podstrekava] drugog na izvršenje krivičnog dela kazniće se kao da je lično izvršio to krivično delo, ako krivično delo bude izvršeno.
2. Ko svesno [podstrekava] drugog na izvršenje krivičnog dela kazniće se kao da je lično izvršio to krivično delo, ako krivično delo bude pokušano ali ne i izvršeno.
3. Ko svesno [podstrekava] drugog na izvršenje krivičnog dela kažnjivog sa najmanje pet godina zatvora (5) a krivično delo nije ni pokušano, [kazniće se] za delo u pokušaju.

(a) Argumentacija strana u postupku

189. Gucatijeva odbrana i Haradinajeva odbrana zauzele su stav da se treći vid podstrekavanja prema članu 32(3) KZK može odnositi samo na krivična dela za koja predviđena kazna zatvora u trajanju od najmanje pet godina.²⁸⁹

190. Tužilaštvo u pogledu člana 32(3) KZK tvrdi da, ukoliko je za bilo koje krivično delo navedeno u optužnici predviđen raspon kazne duži od pet godina, čak i ako to nije najmanja predviđena kazna, onda se to delo može podvesti pod treći vid podstrekavanja.²⁹⁰

(b) Zaključci panela

191. Što se tiče objektivnih obeležja ovog vida odgovornosti, panel smatra da je za postojanje podstrekavanja, u smislu člana 32 KZK, potrebno da izvršilac psihički utiče na drugo lice kako bi ga navelo ili učvrstilo njegovu odluku da izvrši krivično delo. Taj uticaj može se, između ostalog, vršiti putem ohrabrvanja i pozivanja lica ili vršenja pritiska na lice da izvrši krivično delo, kao i davanja smernica ili uputstava za to.²⁹¹

²⁸⁹ Transkript, 8. septembar 2021, str. 685.

²⁹⁰ Transkript, 8. septembar 2021, str. 684.

²⁹¹ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 88. V. takođe Saljihu i grupa autora, član 32 KZK iz 2012, komentar 10, str. 160.

192. Što se tiče subjektivnih obeležja ovog vida odgovornosti, panel smatra da je za podstrekavanje potrebno da postoji direktan ili eventualni umišljaj u smislu člana 21 KZK.²⁹²

193. Što se tiče pitanja da li se ovaj vid odgovornosti odnosi na krivična dela izneta u optužnici, panel napominje da su članom 32 KZK utvrđena tri vida podstrekavanja. Uslov za prvi je, prema članu 32(1) KZK, da učinilac podstrekava drugo lice na izvršenje krivičnog dela, za šta snosi odgovornost ako to krivično delo bude izvršeno. Kod drugog vida, shodno članu 32(2) KZK, lice koje podstrekava na izvršenje krivičnog dela snosi odgovornost i ako krivično delo bude pokušano, ali ne i izvršeno. Kod trećeg vida, shodno članu 32(3) KZK, lice koje podstrekava na izvršenje krivičnog dela kažnjivog s najmanje pet (5) godina zatvora snosi odgovornost za podstrekavanje na izvršenje krivičnog dela čak i ako krivično delo nije ni pokušano.²⁹³ Suprotno onome što je zaključio sudija za prethodni postupak,²⁹⁴ panel smatra da formulacija „kažnjivog sa najmanje pet godina zatvora (5)” znači da se treći vid podstrekavanja na izvršenje krivičnog dela može odnositi samo na podsticanje na izvršenje krivičnih dela za koja je predviđena minimalna zatvorska kazna u trajanju od pet (5) godina.²⁹⁵ Ni za jedno krivično delo za koje se optuženi terete u optužnici nije predviđena minimalna zatvorska kazna u trajanju od pet godina. Zato panel zaključuje da se treći vid podstrekavanja na izvršenje krivičnog dela, prema članu 32(3) KZK, ne može primeniti ni na jednu od šest tačaka optužnice.

²⁹² F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 82 i Saljihu i grupa autora, član 32 KZK iz 2021, komentar 17, str. 161.

²⁹³ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 89.

²⁹⁴ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 90.

²⁹⁵ Poređenja radi, u KZK se, u članu 28(2), koristi drugačija formulacija: “[k]azniće se pokušaj izvršenja krivičnog dela za koje je *zaprečena kazna* zatvora u trajanju od tri ili više godine” (kurziv dodat). V. takođe Saljihu i grupa autora, član 32(3) KZK iz 2012, komentar 1, str. 163: „U tim slučajevima, podstrelkač će se kazniti za pokušaj, *ako je* za relevantno krivično delo *predviđena kazna od najmanje pet godina*“ i [...] podstrelkač će krivično odgovarati samo za krivično delo *kažnjivo sa najmanje pet godina zatvora*.“ (kurziv dodat).

4. Pomaganje

194. Član 33(1)-(2) KZK glasi:

1. Ko svesno pomaže drugom u izvršenju krivičnog dela, biće kažnjen blažom kaznom od izvršioca.
2. Pomaganje u izvršenju krivičnog dela obuhvata, ali se ne ograničava na: davanje saveta ili uputstava kako da se izvrši krivično delo; stavljanje na raspolaganje sredstava za izvršenje krivičnog dela; stvaranje uslova ili otklanjanje prepreka za izvršenje krivičnog dela; ili unapred dato obećanje za prikrivanje dokaza o izvršenom krivičnom delu, izvršiocu ili identitetu izvršioca, sredstvima korišćenim za izvršenje krivičnog dela, ili koristi ostvarene od izvršenja krivičnog dela.

195. Što se tiče objektivnih obeležja ovog vida odgovornosti, panel smatra da je za pomaganje, u smislu člana 33(1) KZK, potrebno da lice pomogne izvršiocu u izvršenju krivičnog dela.²⁹⁶ Dalje, panel smatra da takvo pomaganje obuhvata radnje navedene u članu 33(2) KZK, ali da nije ograničeno na njih.²⁹⁷

196. Što se tiče subjektivnih obeležja ovog vida odgovornosti, panel smatra da je za pomaganje potreban direktni ili eventualni umišljaj, u smislu člana 21 KZK.²⁹⁸ Pomagač u izvršenju krivičnog dela ne mora imati za cilj izvršenje tog krivičnog dela, ali mora da pruži pomoć svesno i sa umišljajem. No, pomagač ne mora biti upoznat sa svim pojedinostima krivičnog dela, npr. ne mora znati mesto i vreme ili način i sredstvo za izvršenja.²⁹⁹

5. Dogovor o izvršenju krivičnog dela

197. Član 35(1)-(2) KZK glasi:

1. Ko se dogovori sa jednim ili više lica da izvrši krivično delo, i jedno ili više od tih lica preduzme neku bitnu radnju u cilju izvršenja krivičnog dela, kazniće se kaznom propisanom za to krivično delo.

²⁹⁶ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 91.

²⁹⁷ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 92.

²⁹⁸ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 82. V. npr. Saljihu i grupa autora, član 33 KZK iz 2012, komentar 18, str. 168.

²⁹⁹ V. npr. Saljihu i grupa autora, član 33 KZK iz 2012, komentar 16, str. 168.

2. U smislu ovog člana, izraz „bitna radnja u cilju izvršenja tog krivičnog dela“ ne mora da bude krivično delo, ali mora da bude bitna pripremna radnja koja vodi ka izvršenju krivičnog dela o kojem su se dogovorila umešana lica.

198. Što se tiče objektivnih obeležja ovog vida odgovornosti, panel smatra da je za dogovor o izvršenju krivičnog dela, u smislu člana 35 KZK, potrebno: (i) da se izvršilac dogovori s jednim ili više lica da izvrši krivično delo, i (ii) da jedno ili više od tih lica preduzme neku bitnu radnju u cilju izvršenja krivičnog dela.³⁰⁰ Dalje, panel skreće pažnju na objašnjenje pojma „bitna radnja u cilju izvršenja tog krivičnog dela“, izneto u članu 35(2) KZK.³⁰¹

199. Što se tiče subjektivnih obeležja ovog vida odgovornosti, panel smatra da je za dogovor o izvršenju krivičnog dela potreban direktni ili eventualni umišljaj, u smislu člana 21 KZK.³⁰²

6. Pokušaj

200. Član 28(1)–(3) KZK glasi:

1. Ko svesno preduzme radnje za izvršenje krivičnog dela, ali delo ne bude dovršeno ili ne budu ispunjeni svi elementi krivičnog dela, smatraće se da je on ili ona pokušao da izvrši krivično delo.
2. Kazniće se pokušaj izvršenja krivičnog dela za koje je zaprećena kazna zatvora u trajanju od tri ili više godine. Pokušaj izvršenja drugog krivičnog dela kazniće se samo ako je to izričito propisano zakonom.
3. Izvršilac koji pokuša da izvrši krivično delo kazniće se kao da je krivično delo izvršeno, ali se kazna može ublažiti.

201. Što se tiče objektivnih obeležja ovog vida odgovornosti, panel smatra da je za pokušaj, u smislu člana 28 KZK, potrebno da je izvršilac preuzeo radnje za izvršenje krivičnog dela, ali da delo nije dovršeno ili da nisu ostvarena sva obeležja nameravanog krivičnog dela.³⁰³ Panel napominje da se u članu 28 KZK ne precizira šta

³⁰⁰ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 93.

³⁰¹ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 94.

³⁰² F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 82.

³⁰³ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 95.

čini radnju preduzetu za izvršenje krivičnog dela. Uprkos tome, panel smatra da takva radnja mora prevazilaziti obim pukih pripremnih radnji.³⁰⁴ Prema tome, može se reći da je izvršilac pokušao da izvrši krivično delo ukoliko je započeo njegovo izvršenje ostvarenjem jednog ili više objektivnih obeležja tog dela.³⁰⁵

202. Što se tiče subjektivnih obeležja ovog vida odgovornosti, panel smatra da je za pokušaj potreban direktni ili eventualni umišljaj, u smislu člana 21 KZK.³⁰⁶

203. Što se tiče pitanja da li se ovaj vid odgovornosti odnosi na krivična dela izneta u optužnici, panel napominje da se, prema članu 28(2) KZK, pokušaj izvršenja krivičnog dela kažnjava samo (i) ako je za to krivično delo predviđena kazna od tri ili više godina, ili (ii) ako je to izričito propisano zakonom.³⁰⁷ Shodno tome, panel zaključuje da pokušaj izvršenja krivičnog dela može biti kažnjiv samo u vezi s krivičnim delima iz tačaka 1–4 i 6 optužnice. Članom 392(1) ZKZ (tačka 5 optužnice) predviđena je kazna do jedne godine, a za pokušaj izvršenja nije izričito predviđena kazna.³⁰⁸

IV. RELEVANTNI DOGAĐAJI

204. Tokom inkriminisanog perioda, optuženi su od nepoznatih lica primili tri kompleta dokumenata (u daljem tekstu: tri kompleta) koji su se odnosili na rad i istrage SIRG-a i tužilaštva. Taj materijal je ostavljen u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK u Prištini 7, 16. i 22. septembra 2020 (u daljem tekstu: tri isporuke).

205. Posle svake isporuke, optuženi su zakazivali i vodili konferencije za štampu na kojima su govorili o tim kompletima i stavljali ih novinarima na raspolaganje (u daljem tekstu: tri konferencije za štampu).

³⁰⁴ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 96.

³⁰⁵ V. doduše u nešto užoj formulaciji, F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 96.

³⁰⁶ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 82; Saljihu i grupa autora, član 28 KZK iz 2012, komentar 2b, str. 130-131.

³⁰⁷ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 97.

³⁰⁸ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 97.

206. U istom periodu, optuženi su pojedinačno i zajedno dali medijima niz intervjuja o tom materijalu. Takođe su komentarisali predmetni materijal i ponovo objavljivali članke o njemu na društvenim mrežama.

A. PRVI KOMPLET

7. septembar 2020.

(a) Isporuka dokumenata

207. Dana 7. septembra 2020, otprilike između 9:15 i 10:00 časova,³⁰⁹ bez vidljivog upozorenja,³¹⁰ nepoznato lice je dostavilo komplet dokumenata u vezi sa istragama SIRG-a i tužilaštva (u daljem tekstu: prvi komplet) u prostorije Udruženja ratnih veterana OVK u Prištini (u daljem tekstu: prva isporuka).³¹¹

208. Taj čovek je ušao u prostorije Udruženja ratnih veterana OVK i ostavio kartonsku kutiju na prijavnici, u blizini kancelarije sekretarice Udruženja ratnih veterana OVK, gđe Miftari.³¹² Rekao je da će doneti još materijala i da je taj komplet namenjen „licu

³⁰⁹ P1, str. 1 (g. Gucati je ocenio da je isporuka bila oko 9:15); 1D4, stav 3; 1D9, stav 10 (gđa Miftari i g. Gaši su ocenili da je pošiljka stigla „otprilike oko 10 sati ujutru”); 1D19; 1D20; 1D21; 1D22 (delovi video snimka sa interne televiziji pokazuju da je paket isporučen u 9:53); DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2414; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2453; DW1245 (Čelj Gaši), transkript, 10. decembar 2021, str. 2582; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2720 (ocenjuje da je pošiljka dostavljena između 9:30 i 10:00). V. takođe P24, str. 7 (g. Haradinaj je ocenio da je paket dostavljen oko 9:00); 2D1, stav 46 (g. Haradinaj misli da je pošiljka stigla između 10:00 i 10:30, što je suprotno od ranijih iskaza iznetih u vreme samog događaja).

³¹⁰ P1, str. 4 (g. Haradinaj: „Nije bilo nikakve najave da ćemo ovo primiti. Ovaj paket nam je donet i ostavljen kod nas. Paket su primile žene. Mi smo izašli da ga pogledamo”). V. takođe DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2181.

³¹¹ P1, str. 1; P9, str. 1; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2453-2455.

³¹² V. npr. 1D3, stav 13; 1D4, stavovi 3-6; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2165. V. takođe DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2453-2454.

koje nastupa na TV-u".³¹³ I g. Gucati i gđa Miftari su shvatili da se te reči odnose na obojicu optuženih,³¹⁴ dok je g. Haradinaj mislio da se odnose na njega.³¹⁵

209. Taj čovek je govorio albanski jezik bez ikakvog akcenta.³¹⁶ Nisu mogli drugačije da ga opišu.³¹⁷

210. Gospođa Miftari obavestila je g. Gucatiju, g. Haradinaja i g. Klinakua da je nepoznato lice ostavilo kutiju u njenoj kancelariji.³¹⁸ Gospodin Gucati, g. Haradinaj i g. Klinaku došli su da pregledaju kutiju jer su strahovali da se u njoj možda nalazi bomba ili eksploziv.³¹⁹ Otvorili su kutiju i otkrili da se u njoj nalaze dokumenti, a zatim su je odneli u kancelariju g. Gucatija.³²⁰ U tom trenutku su se u Udruženju ratnih veterana OVK nalazili g. Čelj Gaši i g. Elvir Gucati.³²¹

(b) Pregledanje dokumenata

211. Gospodin Gucati, g. Haradinaj, g. Klinaku i g. Čelj Gaši pregledali su sadržaj kutije.³²² Po rečima g. Gucatija, na vrhu dokumenata je bila cedulja na kojoj je rukom

³¹³ 1D3, stav 13; 1D4, stavovi 5-7; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2165, 2212; transkript, 8. decembar 2021, str. 2403-2404; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2454.

³¹⁴ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2403-2404; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2471-2472.

³¹⁵ 2D1, stav 48; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2723.

³¹⁶ V. npr. 1D4, stav 6 (gđa Miftari: „Taj čovek je govorio albanski i nije bilo ničeg neobičnog ili čudnog u njegovom govoru“); transkript, DW1241 (Taibe Miftari) 9. decembar 2021, str. 2454-2455.

³¹⁷ 1D4, stavovi 4, 8; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2165. V. takođe P1, str. 1.

³¹⁸ V. npr. 1D3, stav 13; 1D4, stavovi 3-10; 2D1, stav 48; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2165; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2454; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2720-2722.

³¹⁹ 1D3, stav 13; 1D4, stav 10; 2D1, stav 49; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2396-2397; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2455.

³²⁰ 1D3, stav 13; 1D4, stavovi 10-11; 2D1, stavovi 49-51; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2252; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2455; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2723.

³²¹ 1D3, stav 12; 1D4, stav 7; 1D9, stav 10; 2D1, stav 47; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2168; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2454.

³²² P1, str. 1; 1D3, stav 13-16; 1D9, stav 14; 2D1, stav 50-51; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2253; DW1245 (Čelj Gaši), transkript, 10. decembar 2021, str. 2583-2584, 2591, 2594-2600.

bilo napisano da će kasnije biti doneto još 7.000 spisa.³²³ Procenjuje se da se u prvom kompletu nalazilo oko 4.000 dokumenata ili stranica;³²⁴ sastojao se od četiri identične zbirke dokumenata.³²⁵

212. Gospodin Gucati, g. Haradinaj, g. Klinaku, g. Čelj Gaši i možda još dva člana rukovodstva Udruženja ratnih veterana OVK odlučili su da bi trebalo sazvati konferenciju za štampu povodom prve isporuke.³²⁶ Gospodin Gucati ovlastio je g. Klinakua da obavesti medije i pozove ih na konferenciju za štampu.³²⁷

(c) Najava konferencije za štampu Udruženja ratnih veterana OVK u medijima

213. Ubrzo nakon prve isporuke, *Gazeta Infokus* objavila je prvi članak o tome.³²⁸

(d) Prva konferencija za štampu

214. Oko 13:00 časova 7. septembra 2020.³²⁹ održana je konferencija za štampu čiji su domaćini bili dvojica optuženih u svojstvu predsednika i potpredsednika Udruženja ratnih veterana OVK (u daljem tekstu: prva konferencija za štampu).³³⁰

³²³ 1D3, stav 15; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2166; transkript, 8. decembar 2021, str. 2394-2396.

³²⁴ P1, str. 1-2; P17, str. 7; P24, str. 7; 1D3, stav 19; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2172. V. takođe P9, str. 7; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2723-2724. V. dole, stavovi 362, 398 (Zaključci o paketima).

³²⁵ V. npr. 2D1, stavovi 53, 61; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2723-2724. V. dole, stavovi 363, 374 (Zaključci o paketima).

³²⁶ V. npr. 1D3, stav 17; 2D1, stav 52; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2169; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2727.

³²⁷ 1D3, stav 18; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2170. V. takođe 2D1, stav 56; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2727.

³²⁸ P129, str. 8; 1D2, str. 32.

³²⁹ 1D3, stav 19; 2D1, stav 55; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2414; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2729.

³³⁰ P1. V. takođe P51.

215. Konferenciji je prisustvovalo oko 12 do 25 novinara, i to iz sledećih medijskih kuća: *Gazeta Infokus*, *Kosovo Press*, *Ekonomia online* i možda *Kallxo.com*.³³¹

216. Prvi komplet je bio izložen na stolu ispred optuženih.³³² Novinari su ga pregledali.³³³

217. Gospodin Gucati je prvo pozdravio prisutne novinare i uopšteno izložio razloge za sazivanje prve konferencije za štampu, to jest da je razlog prva isporuka.³³⁴ Onda je dao reč g. Haradinaju, rekavši da je g. Haradinaj kratko pogledao prvi komplet i analizirao ga sa g. Klinakuom i drugim licima, i da „će vas informisati o svemu što se nalazi u tim dokumentima”.³³⁵

218. Uzevši reč, g. Haradinaj je rekao da je „priyatno iznenađen” prvom isporukom, primetio da prvi komplet predstavlja dokaz o pristrasnosti Specijalizovanih veća i tužilaštva i kritikovao one koji su podržali njihovo osnivanje.³³⁶ Dodao je da su samo stigli da prelistaju prvi komplet ali da su „dosta toga zapazili”.³³⁷ Objasnio je da su sazvali konferenciju za štampu bez pripreme jer su smatrali da je prvi komplet dragocen za medije i javnost, napominjući da se svaki dokument koji je „procurio” iz Specijalizovanih veća nalazi „tu” i da je na raspolaganju medijima.³³⁸

219. Kasnije u toku prve konferencije za štampu, g. Haradinaj je rekao da ne znaju ni kako je prvi komplet pribavljen ni kakva se namera krije iza prve isporuke.³³⁹ Rekao je da veruje da je prva isporuka provokacija od strane Specijalizovanih veća i tužilaštva

³³¹ 2D1, stavovi 57-58; W04866 (Halil Beriša), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1516-1517; transkript, 27. oktobar 2021, str. 1634; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2170; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2730.

³³² DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2171; transkript, 8. decembar 2021, str. 2370, 2382; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2730-2731.

³³³ P1. V. takođe 2D1, stav 57.

³³⁴ P1, str. 1; 1D3, stav 20.

³³⁵ P1, str. 1.

³³⁶ P1, str. 1-2.

³³⁷ P1, str. 2. V. takođe P1, str. 4.

³³⁸ P1, str. 4.

³³⁹ P1, str. 5.

s obzirom na „strogo poverljivu” prirodu dokumenata iz prvog kompleta.³⁴⁰ Gospodin Haradinaj je takođe u detalje komentarisao sadržaj prvog kompleta.³⁴¹ Zatim je kritikovao Specijalizovana veća, izrazivši sumnju u njihovu sposobnost da zaštite svedoke s obzirom na prvu isporuku,³⁴² i stavio do znanja da prvi komplet objavljuju kako bi se saznalo da su Specijalizovana veća nesposobna da pruže tu zaštitu.³⁴³

220. Gospodin Haradinaj se u prisustvu g. Gucatija obavezao da će novinarima staviti na raspolaganje primerke prvog kompleta, pozvao ih da uzmu primerke i primetio da će u njima moći da pronađu veliki broj imena.³⁴⁴ Gospodin Haradinaj je takođe podsticao novinare da pogledaju izjave i imena koji se nalaze u prvom kompletu.³⁴⁵ Od ukupno četiri primerka dokumenata koji su činili prvi komplet, novinari su odneli tri.³⁴⁶ Tužilaštvo je kasnije uspelo da povrati četvrti primerak.³⁴⁷

221. Po završetku prve konferencije za štampu, novinari i kamermani su snimali ili fotografisali prvi komplet.³⁴⁸ Jedan od novinara, g. Beriša, zatražio je jedan primerak; g. Haradinaj mu je odgovorio da može da uzme dokumente,³⁴⁹ dodajući da novinari, ako traže da uzmu primerke, treba da sarađuju s predstavnicima drugih medija i podele dokumente sa njima, pošto nema dovoljno primeraka za sve medije.³⁵⁰ Gospodin Beriša je zajedno sa svojim kamermanom proveo desetak minuta gledajući

³⁴⁰ P1, str. 5.

³⁴¹ P1, str. 2, 3, 8.

³⁴² P1, str. 2-3. V. takođe P1, str. 5.

³⁴³ P1, str. 2-3, 5.

³⁴⁴ V. npr. P1, str. 5-7.

³⁴⁵ P1, str. 8.

³⁴⁶ V. npr. transkript, 5. novembar 2021, str. 1960. V. dole, stav 236 (Relevantni događaji).

³⁴⁷ V. dole, stav 236 (Relevantni događaji).

³⁴⁸ W04866 (Halil Beriša), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1519-1520. V. npr. P1, str. 1, 6, 8.

³⁴⁹ W04866 (Halil Beriša), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1520; transkript, 27. oktobar 2021, str. 1585-1586. V. gore, stav 59 (Prihvatanje i ocena dokaza).

³⁵⁰ W04866 (Halil Beriša), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1521-1522.

dokumente na stolu pre nego što je uzeo jedan deo – oko 1.000 stranica³⁵¹ – i napustio kancelariju.³⁵² Prva konferencija za štampu završena je oko 14:00 časova.³⁵³

(e) Nastupi optuženih u medijima

222. Kasnije toga dana, 7. septembra 2020, g. Gucati je gostovao u emisiji „Imaž“ na kanalu RTK1.³⁵⁴ Gospodin Gucati je objasnio kako je došlo do prve isporuke.³⁵⁵ Izneo je detalje i komentarisao neke informacije iz prvog kompleta, na primer izjave svedoka i beleške o informativnim razgovorima koje su se u njemu nalazile.³⁵⁶ Tvrđio je da se iz prvog kompleta vidi kako tužilaštvo sarađuje sa srpskim vlastima.³⁵⁷

223. Izneo je: (i) da se u prvom kompletu nalazila cedulja na kojoj je pisalo da će biti dostavljeno još 7.000 spisa;³⁵⁸ (ii) da nisu imali dovoljno vremena da pregledaju sve dokumente³⁵⁹ i (iii) da je po jedan komplet dokumenata dat kosovskoj štampi.³⁶⁰ Rekao je da je po njegovom mišljenju prvi komplet autentičan.³⁶¹

224. Gospodin Gucati je izrazio sumnju da Specijalizovana veća mogu da zaštite svedoke.³⁶² Gospodin Gucati je rekao da neće saopštiti imena jer ne zna te ljude, među kojima, kako je napomenuo, ima Srba, Roma i Turaka.³⁶³ Lica iz prvog kompleta za koja je rekao da su sarađivala sa Specijalizovanim većima opisao je kao „Albance samo

³⁵¹ W04866 (Halil Beriša), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1520-1521; transkript, 27. oktobar 2021, str. 1633-1634. V. takođe transkript, 27. oktobar 2021, str. 1587-1588.

³⁵² W04866 (Halil Beriša), transkript, 27. oktobar 2021, str. 1585.

³⁵³ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2733.

³⁵⁴ P9.

³⁵⁵ P9, str. 1.

³⁵⁶ P9, str. 10.

³⁵⁷ P9, str. 6.

³⁵⁸ P9, str. 4. Tužilaštvo nije pronašlo tu cedulju. V. takođe P92, stav 13; 1D3, stav 15; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2166.

³⁵⁹ P9, str. 6. V. takođe P9, str. 7.

³⁶⁰ P9, str. 5.

³⁶¹ P9, str. 4-5.

³⁶² P9, str. 5.

³⁶³ P9, str. 6-7.

po govoru”,³⁶⁴ „izdajnike”³⁶⁵ i „kolaboracioniste”.³⁶⁶ Rekao je da je u prvom kompletu video „dosta ljudi kojima smo verovali”;³⁶⁷ izrazio je mišljenje da su neki svedoci učestvovali u informativnim razgovorima da bi im dali „papire kako bi dobili azil na Zapadu” i da je u njihovim prikazima događaja bilo „puno izmišljotina”.³⁶⁸ Gospodin Gucati je priznao da „bi nešto moglo da se dogodi” zbog objavljuvanja imena lica koja su identifikovana u prvom kompletu.³⁶⁹

(f) Dalje izveštavanje u medijima i prepiska sa tužilaštvom

225. Dana 7. septembra 2020, [BRISANO] objavila je još nekoliko članaka o sadržaju prvog kompleta.³⁷⁰

226. Istoga dana, *Gazeta Infokus* je obavestila tužilaštvo da ima u svom posedu materijal koji je 7. septembra 2020. preuzet u Udruženju ratnih veterana OVK.³⁷¹

227. Takođe 7. septembra 2020, tužilaštvo je od [BRISANO] dobilo fotografije dokumenata iz paketa 1. i 4.³⁷²

8. septembar 2020.

(a) Plenidba prvog kompleta

228. Dana 8. septembra 2020, predstavnici tužilaštva došli su u Udruženje ratnih veterana OVK.

³⁶⁴ P9, str. 6, 12.

³⁶⁵ P9, str. 12.

³⁶⁶ P9, str. 11, 13.

³⁶⁷ P9, str. 9.

³⁶⁸ P9, str. 11.

³⁶⁹ P9, str. 8.

³⁷⁰ V. npr. P125, str. 1, 4; P125ET, str. 1-2; P129, str. 1, 12, 14, 15; 1D2, str. 1, 9, 44, 50, 55, 61. V. takođe P86, stavovi 13-18.

³⁷¹ P98, stav 4. V. takođe P98, str. 7; P98.1.

³⁷² P101. V. dole, stav 338 (Zaključci o paketima).

229. Predstavnici tužilaštva uručili su g. Klinakuu nalog sudije pojedinca Specijalizovanih veća (u daljem tekstu: sudija pojedinac) o Udruženju ratnih veterana OVK (u daljem tekstu: prvi nalog).³⁷³ Stavovi 22 i 25 prvog naloga i pravilo 42(1) Pravilnika pročitani su g. Klinakuu na engleskom jeziku i prevedeni na albanski. Zatim su mu predstavnici tužilaštva dali jedan primerak prvog naloga.³⁷⁴

230. Stavom 22(a) i (c) prvog naloga: (i) tužilaštvo je ovlašćeno da zapleni dokumente u posedu g. Gucatija odnosno Udruženja ratnih veterana OVK,³⁷⁵ i (ii) g. Gucatiju, Udruženju ratnih veterana OVK i svim drugim licima koja su eventualno bila u posedu relevantnog materijala odnosno njegovog sadržaja, naloženo je da ni na koji način niti bilo kojim sredstvom komunikacija ne umnožavaju i ne distribuiraju te dokumente ili njihov sadržaj.³⁷⁶

231. Nijedan od dvojice optuženih nije se toga dana nalazio u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK, ali je g. Klinaku u toku pretresa pozvao g. Gucatiju, koji mu je rekao da preda dokumente tužilaštvu.³⁷⁷ Postupajući po prvom nalogu, tužilaštvo je zaplenilo jedan broj dokumenata iz prvog kompleta koji je Udruženje ratnih veterana OVK još uvek imalo u svom posedu (u daljem tekstu: prva plenidba).³⁷⁸ Tužilaštvo je taj materijal nazvalo „paket 1”.³⁷⁹

(b) Dalje izveštavanje u medijima

232. Dana 8. septembra 2020, *Gazeta Infokus* je objavila članak o prvoj plenidbi.³⁸⁰

³⁷³ F5, prvi nalog; 1D3, stav 28; 1D4, stavovi 14-17; 1D9, stavovi 17-22; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2181-2182. V. takođe P56; P57; P92, stavovi 2-4, 6; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2456-2457.

³⁷⁴ P92, str. 3-4, 6; W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1930.

³⁷⁵ P52, stav 22(a).

³⁷⁶ P52, stav 22 (c).

³⁷⁷ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2182-2183. V. takođe W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1959-1960; 1D3, stavovi 27-28.

³⁷⁸ P92.

³⁷⁹ P86, stav 5. V. dole, stavovi 334-345 (Zaključci o paketima).

³⁸⁰ P129, str. 4; P129ET, str. 4; 1D2, str. 23.

(c) Nastupi saradnika u medijima

233. Dana 8. septembra 2020, g. Klinaku je učestvovao u informativnoj emisiji na kanalu *RTK1* u kojoj se govorilo o obelodanjivanju prvog kompleta i prvoj plenidbi.³⁸¹

(d) Objave na Fejsbuku

234. Dana 8. septembra 2020, na nalozima na Fejsbuku obojice optuženih pojavile su se objave o prvoj isporuci i prvoj plenidbi.³⁸²

9-15. septembar 2020.

(a) Dalje izveštavanje u medijima

235. Od 9. do 11. septembra 2020, *Gazeta Infokus* i [BRISANO] objavili su još tri članka u vezi sa prvim kompletom.³⁸³

(b) Predaja dokumenata u posedu *Gazete Infokus*

236. Nakon što je 7. septembra 2020. kontaktirala tužilaštvo, *Gazeta Infokus* je 9. septembra 2020. tužilaštvu dobrovoljno predala dokumente koje je dobila na prvoj konferenciji za štampu (u daljem tekstu: četvrти komplet).³⁸⁴ Tužilaštvo za četvrti komplet koristi izraz „paket 4”.³⁸⁵

(c) Medijski nastupi optuženih i njihovih saradnika

237. Dana 9. septembra 2020, g. Haradinaj se pojavio u emisiji „Imaž” na kanalu *RTK1* u kojoj se ponovo razgovaralo o sadržaju, poreklu i autentičnosti prvog kompleta,

³⁸¹ P13.

³⁸² P60, str. 25-26, P80 (isti tekst na nalogu g. Haradinaja); P78, P79 (isti tekst na nalogu g. Haradinaja); P83, str. 49 (nalog g. Gucatija, objavljen tekst s naloga g. Haradinaja).

³⁸³ P129, str. 2-3; 1D2, str. 5, 20 (dva članka koja je 9. septembra 2020. objavila *Gazeta Infokus*); P125, str. 9; P125, str. 3 ([BRISANO]).

³⁸⁴ P99; P100. V. takođe W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 887-892.

³⁸⁵ P89, stav 5.

njegovoj distribuciji novinarima i pitanjima zaštite svedoka i saradnje sa Srbijom.³⁸⁶

Gospodin Haradinaj je pozvao novinare da budu „hrabri” i objave te informacije.³⁸⁷

238. Dana 10. septembra 2020, g. Klinaku je kao predstavnik Udruženja ratnih veteranova OVK učestvovao u TV emisiji na kanalu *Top Channel* u kojoj je između ostalog govorio o prvoj plenidbi.³⁸⁸

239. Dana 11. septembra 2020, g. Haradinaj je dao intervju – koji je kasnije objavljen na njegovom Fejsbuk nalogu³⁸⁹ – u TV emisiji „Imaž“ na kanalu *RTK1*.³⁹⁰ U tom intervjuu, g. Haradinaj se zarekao da će Udruženje ratnih veteranova OVK materijale slične prvom kompletu obelodaniti kad god ih prime.³⁹¹ Takođe je govorio, između ostalog, o autentičnosti i sadržaju prvog kompleta, pregledanju materijala u Udruženju ratnih veteranova OVK, Specijalizovanim većima i njihovoj saradnji sa državnim službenicima Srbije, kao i o pitanju zaštite svedoka.³⁹²

(d) Objave na Fejsbuku

240. Dana 9, 10, 11. i 12. septembra 2020, na Fejsbuk nalogu g. Haradinaja pojavilo se nekoliko objava o prvom kompletu.³⁹³ U okviru tih objava prikazana su nastupanja g. Klinakua (10. septembra 2020) i g. Haradinaja (11. septembra 2020).³⁹⁴

241. Dana 10. septembra 2020, jedna objava o prvom kompletu pojavila se na Fejsbuk nalogu g. Gucatija.³⁹⁵

³⁸⁶ P24.

³⁸⁷ P24, str. 3, 10.

³⁸⁸ P22; P60, str. 23-24; P76.

³⁸⁹ P60, str. 21-22.

³⁹⁰ P21.

³⁹¹ P21, str. 3.

³⁹² P21, str. 3-5.

³⁹³ P60, str. 29; P61, str. 3-4; P83, str. 1 (9. septembar 2020); P60, str. 23-24; P76; P77 (ista poruka na nalogu g. Haradinaja) (10. septembar 2020); P60, str. 21-22, 27-28 (11. septembar 2020); P83, str. 2 (12. septembar 2020).

³⁹⁴ P60, str. 23-24; P76 (10. septembar 2020); P60, str. 21-22 (11. septembar 2020).

³⁹⁵ P83, str. 48.

(e) Odluka upravnog odbora Udruženja ratnih veterana OVK

242. Dana 14. ili 15. septembra 2020, 23 člana upravnog odbora Udruženja ratnih veterana OVK – među kojima su bila i obojica optuženih – jednoglasno su odlučili da nastave da objavljuju sav sličan materijal koji bi ubuduće mogao da se nađe u posedu njihove organizacije..³⁹⁶

B. DRUGI KOMPLET DOKUMENATA

16. septembar 2020.

(a) Isporuka dokumenata

243. Dana 16. septembra 2020, oko 15:30 časova,³⁹⁷ nepoznata osoba dostavila je u prostorije Udruženja ratnih veterana OVK (u daljem tekstu: druga isporuka) drugi komplet dokumenata (u daljem tekstu: drugi komplet).³⁹⁸ *Arbresh.info* je zabeležio drugu isporuku na video snimku.³⁹⁹

244. Taj čovek, za koga se misli da nije bio ista ona osoba koja je dostavila prvu isporuku,⁴⁰⁰ spustio je tri kutije na sto u blizini stola gđe Miftari.⁴⁰¹ Nije ništa rekao,

³⁹⁶ 1D4, stav 26; 1D8, stav 9; 1D9, stav 23, 29; 2D1, stav 73; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2746. V. takođe DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2458, 2472-2473, 2475.

³⁹⁷ P2, str. 1 („oko 15:30“); 1D4, stav 18; 1D23, 1D24, 1D25, 1D26 (odломак snimka sa interne televizije na kome se vidi da je komplet dostavljen u 15:32); DW1242 (Elmedina Balhaži), transkript, 9. decembar 2021, str. 2456. Gospođa Balhaži je rekla da je to bilo između 11:00 i 12:00, što se ne podudara sa dokazima. V. npr. 1D5, stav 3. Iz njenog iskaza se vidi da je pomešala vreme i dane o kojima je govorila. V. npr. DW1242 (Elmedina Balhaži), transkript, 9. decembar 2021, str. 2513. V. takođe 2D1, stav 70: g. Haradinaj je pogrešno smestio vreme isporuke između 9:30 i 10:30.

³⁹⁸ V. npr. P2, str. 1; 1D3, stav 33; 1D4, stav 18; 1D9, stavovi 24-25; 2D1, stav 70.

³⁹⁹ 1D5; 1D6.

⁴⁰⁰ 1D4, para.22. V. takođe DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2457; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2743-2744.

⁴⁰¹ 1D4, stav 19. V. takođe 1D9, stavovi 24-25; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2456.

samo je otišao.⁴⁰² Ni po čemu nije bilo moguće utvrditi njegov identitet.⁴⁰³ Gospodin Klinaku je krenuo za njim, ali se povukao jer je pomislio da bi nepoznati čovek mogao biti naoružan.⁴⁰⁴ Onda su kutije odnete iz kancelarije gđe Miftari u kancelariju g. Gucatija.⁴⁰⁵

(b) Pregledanje dokumenata

245. U prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK su se u tom trenutku nalazili g. Gucati, g. Haradinaj, g. Klinaku, gđa Miftari, g. Čelj Gaši, g. Elvir Gucati i g. Faik Fazljiju.⁴⁰⁶

246. Kao i prvi put, drugi komplet su pregledali g. Gucati, g. Haradinaj, g. Klinaku i drugi prisutni.⁴⁰⁷ Nakon što su ga pregledali, posumnjali su da je materijal potekao iz Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.⁴⁰⁸ Drugi komplet je sadržao između 1.300 i 2.600 stranica dokumenata.⁴⁰⁹ Izgledalo je da sadrži tri zbirke istih dokumenata,⁴¹⁰ pri čemu su neki dokumenti bili na engleskom, neki na albanskom, a neki na srpskom jeziku.⁴¹¹

⁴⁰² 1D4, stav 19. V. takođe 1D9, stavovi 24-27; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2212; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2462.

⁴⁰³ 1D3, stav 34; 1D4, stav 22; 1D9, stav 26; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2188.

⁴⁰⁴ 1D3, stav 34; 1D4, stav 21; 1D9, stav 27; 2D1, stav 71; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2188-2189; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2457; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2741-2742. V. takođe P17, str. 9.

⁴⁰⁵ 1D3, stav 34; 1D4, stavovi 21, 23; 2D1, stav 70. V. takođe DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2457; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2743.

⁴⁰⁶ 1D3, stavovi 32-33; 1D4, stavovi 18, 20; 1D9, stav 24; 2D1, stav 70; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2186-2188; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2456-2457; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2740.

⁴⁰⁷ 1D3, stavovi 36-37; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2190; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2744-2746. V. takođe DW1245 (Čelj Gaši), transkript, 10. decembar 2021, str. 2587-2589.

⁴⁰⁸ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2191.

⁴⁰⁹ P2, str. 10-11; P17, str. 2. V. takođe 2D1, stav 75; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2744.

⁴¹⁰ 2D1, stav 75.

⁴¹¹ 2D1, stav 79.

247. Kao i u slučaju prvog kompleta, g. Gucati, g. Haradinaj, g. Klinaku i drugi prisutni članovi rukovodstva Udruženja ratnih veterana OVK odlučili su da sazovu konferenciju za štampu i obaveste medije.⁴¹² Gospodin Gucati je ovlastio g. Klinakua da o tome obavesti medije i pozove ih da prisustvuju.⁴¹³

(c) Druga konferencija za štampu

248. Otprilike jedan i po sat kasnije,⁴¹⁴ Udruženje ratnih veterana OVK održalo je drugu konferenciju za štampu (u daljem tekstu: druga konferencija za štampu) na kojoj su bili obojica optuženih i drugi članovi Udruženja ratnih veterana OVK, uključujući i g. Klinakua.⁴¹⁵

249. Na toj drugoj konferenciji za štampu, obojica optuženih su zajedno govorili o sadržaju drugog kompleta. Gospodin Gucati je govorio prvi.⁴¹⁶ Rekao je da nisu uspeli da uhvate osobu koja je dostavila dokumente i da ne znaju ko je to.⁴¹⁷ Gospodin Gucati je pokazao jedan dokument na srpskom i pozvao prisutne da uzmu dokumente.⁴¹⁸ Naveo je imena službenika SIRG-a i predstavnika Srbije iz drugog kompleta.⁴¹⁹ Gospodin Gucati je rekao da nisu imali vremena da do kraja pregledaju drugi komplet i dodao da se g. Haradinaj potrudio koliko je mogao da pregleda taj materijal.⁴²⁰

250. Gospodin Gucati je zatim dao reč g. Haradinaju, koji je između ostalog govorio o sadržaju i poverljivoj prirodi drugog kompleta dokumenata, dao njihov opis, a zatim izneo i svoje mišljenje o drugoj isporuci i svoje sumnje u pogledu Specijalizovanih

⁴¹² 1D3, stav 35; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2190-2191; transkript, 8. decembar 2021, str. 2410.

⁴¹³ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2190-2191.

⁴¹⁴ V. DW1245 (Čelj Gaši), transkript, 10. decembar 2021, str. 2597.

⁴¹⁵ P2; 2D1, stav 80.

⁴¹⁶ P2, str. 1-2.

⁴¹⁷ P2, str. 1.

⁴¹⁸ P2, str. 1-2.

⁴¹⁹ P2, str. 1. V. takođe 1D3, stav 36; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2191-2192.

⁴²⁰ P2, str. 2.

veća, s obzirom na njihovu saradnju sa srpskim vlastima.⁴²¹ Gospodin Haradinaj je navelo razloge koji su ih naveli da obelodane te dokumente i stavio do znanja da oni smatraju da nije nezakonito otkriti imena službenika.⁴²² Ponovio je da će materijal obelodaniti svaki put kad ga budu primili.⁴²³ Gospodin Haradinaj je takođe podsticao prisutne da te informacije objave.⁴²⁴

251. Kao i na prvoj konferenciji za štampu, optuženi su pozvali prisutne predstavnike medija da sa sobom ponesu dati materijal ili naprave kopije koje će zatim poneti.⁴²⁵ Nepoznati broj predstavnika štampe odazvao se tom pozivu i uzeo deo materijala.⁴²⁶ Obojica optuženih su napustili prostoriju a neki novinari su se i dalje zadržali u njoj.⁴²⁷

(d) Izveštavanje u medijima

252. Dana 16. septembra 2020, *Gazeta Infokus* je objavila dva članka o drugom kompletu.⁴²⁸

(e) Nastupi optuženih u medijima

253. Dana 16. septembra 2020, g. Haradinaj je učestvovao u TV emisiji „Prime Time“ na *Kanalu 10* u kojoj je između ostalog govorio o autentičnosti i sadržaju prvog i drugog kompletata, rekao da su dobrodošle i nove isporuke, kritikovao Specijalizovana veća i postavio pitanje opravdanosti njihovog osnivanja.⁴²⁹ Govorilo se i o mogućim posledicama objavljivanja predmetnog materijala, a g. Haradinaj je rekao da oni ne

⁴²¹ P2, str. 2-4, 6-8, 11.

⁴²² P2, str. 4.

⁴²³ P2, str. 4.

⁴²⁴ P2, str. 7.

⁴²⁵ P2, str. 4, 9-10. V. takođe P50.

⁴²⁶ V. npr. P4, str. 3; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2281-2283; 2D1, stav 79.

⁴²⁷ 2D1, stav 80.

⁴²⁸ P129, str. 9, 13; 1D2, str. 35, 47.

⁴²⁹ P5, str. 1; P18, str. 2-4, 7.

snose nikakvu odgovornost pod uslovom da se ne otkrivaju imena svedoka.⁴³⁰ Takođe je izjavio da želi da nanese štetu Specijalizovanim većima.⁴³¹

(f) Objave na Fejsbuku

254. Dana 16. septembra 2020, na Fejsbuk nalozima obojice optuženih pojavile su se objave o drugom kompletu.⁴³²

17. septembar 2020.

(a) Nastupi optuženih u medijima

255. Dana 17. septembra 2020, pre zaplene drugog kompleta, g. Haradinaj je dao intervju za *KosovaPress*. U intervjuu je ponovo izneo svoje stavove o Specijalizovanim većima, izrazio spremnost da prime nove isporuke, i rekao da će obelodaniti sav materijal koji budu primili. Takođe je podvukao da su novinari odneli dosta materijala.⁴³³

(b) Plenidba drugog kompleta

256. Dana 17. septembra 2020, predstavnici tužilaštva došli su u Udruženje ratnih veterana OVK.⁴³⁴

257. Tamo su se nalazili g. Gucati, g. Haradinaj, g. Klinaku, g. Krijeziju, g. Maraši i jedan novinar,⁴³⁵ a među prisutnima je takođe bio g. Tom Gaši, advokat iz Prištine.⁴³⁶ Gospodin Gucati je od predstavnika tužilaštva primio nalog sudije pojedinca kojim se

⁴³⁰ P18, str. 3.

⁴³¹ P18, str. 5-7.

⁴³² P60, str. 19-20; P74 (g. Haradinaj); P83, str. 47 (g. Gucati).

⁴³³ P33, str. 1-3.

⁴³⁴ 1D3, stav 38; 1D4, stav 27; 1D8, stav 10, 13; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2193.

⁴³⁵ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2197; P7, str. 7-8; 2D1, stav 85.

⁴³⁶ 2D1, stavovi 89-90, 92.

odobrava zaplena dokumenata i zabranjuju umnožavanje i dalja distribucija relevantnog materijala (u daljem tekstu: drugi nalog).⁴³⁷ Nakon kraće diskusije, predstavnici Udruženja ratnih veterana OVK su se složili da tužilaštvo ima pravo da ponese materijal bez prisustva policije Kosova.⁴³⁸

258. Postupajući po drugom nalogu, tužilaštvo je zaplenilo preostale dokumente iz drugog kompletka koje je Udruženje ratnih veterana OVK još uvek imalo u svom posedu (u daljem tekstu: druga plenidba).⁴³⁹ Za taj materijal, tužilaštvo koristi izraz „paket 2”.⁴⁴⁰

(c) Dalji medijski nastupi optuženih i njihovih saradnika

259. Nedugo posle druge plenidbe, 17. septembra 2020, g. Gucati i drugi članovi Udruženja ratnih veterana OVK održali su konferenciju za štampu.⁴⁴¹ Prisustvovali su joj i g. Gucati i g. Tom Gaši.⁴⁴²

260. Na toj konferenciji se iscrpno govorilo o drugom kompletu, efektu njegovog obelodanjivanja i drugoj plenidbi.⁴⁴³ Gospodin Gucati je rekao da ne zna ko im dostavlja taj materijal, stavio je do znanja da je medijima dato oko 70% dokumenata koje su primili i objasnio je razloge za objavljivanje tog materijala.⁴⁴⁴

261. Gospodin Tom Gaši je u svojstvu advokata Udruženja ratnih veterana OVK izjavio da su njihovi postupci zakoniti pod uslovom da ne objave imena svedoka.⁴⁴⁵

⁴³⁷ F7, drugi nalog; P4, str. 8; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2289-2295. Istražitelj tužilaštva je i usmeno istakao da materijal ne treba da se dalje distribuira. V. takođe transkript, 7. decembar 2021, str. 2292-2293, 2295.

⁴³⁸ 1D3, stav 42; 2D1, stav 93; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2197; transkript, 7. decembar 2021, str. 2288-2289.

⁴³⁹ W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1937-1941.

⁴⁴⁰ P86, stav 19.

⁴⁴¹ 1D3, stav 44.

⁴⁴² P4. V. takođe DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2290.

⁴⁴³ P4, str. 2-3, 8.

⁴⁴⁴ P4, str. 3.

⁴⁴⁵ P4, str. 3.

Savetovao je i novinarima da ne objavljuju ta imena.⁴⁴⁶ Gospodin Tom Gaši je takođe novinarima pokazao dva dokumenta iz drugog kompleta, za koje je rekao da su dokumenti Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva, kao i drugi nalog.⁴⁴⁷ Takođe je izneo više tvrdnji, između ostalog o tužilaštvu i Specijalizovanim većima, poreklu drugog kompleta i drugoj plenidbi.⁴⁴⁸

262. Dana 17. septembra 2020, g. Haradinaj je učestvovao u TV emisiji „Frontal“ na kanalu T7 u kojoj je između ostalog govorio o drugoj isporuci i drugoj plenidbi.⁴⁴⁹ Tvrđio je da je tužilaštvo uspelo da povrati samo oko 20% materijala iz drugog kompleta i naveo da su ostatak odneli novinari.⁴⁵⁰ Gospodin Haradinaj je takođe zagovarao da se nastavi sa daljim obelodanjivanjem takvog materijala⁴⁵¹ i čestitao medijima što su objavili pomenute dokumente.⁴⁵² Učesnici su takođe razmenili mišljenja o drugom kompletu, diskutujući između ostalog o njegovom poreklu,⁴⁵³ osetljivoj prirodi,⁴⁵⁴ zaštiti lica čija se imena nalaze u njemu⁴⁵⁵ i mogućim posledicama njegovog obelodanjivanja po svedoke.⁴⁵⁶ Razgovarali su i o tome da li su postupci g. Haradinaja bili zakoniti.⁴⁵⁷

263. Istoga dana, 17. septembra 2020, g. Haradinaj se pojavio i u emisiji na *Euronews Albania*, u kojoj je između ostalog tvrdio da Specijalizovana veća rade u interesu Srbije,⁴⁵⁸ insinuirao da se tužilaštvo oslanja na informacije koje mu pružaju

⁴⁴⁶ P4, str. 3-5, 7, 9-10.

⁴⁴⁷ P4, str. 1, 3.

⁴⁴⁸ P4, str. 6-7.

⁴⁴⁹ P6, str. 3-5.

⁴⁵⁰ P6, str. 17-18. V. takođe P6, str. 23.

⁴⁵¹ P6, p 4.

⁴⁵² P6, str. 16.

⁴⁵³ P6, str. 29-30.

⁴⁵⁴ P6, str. 18-20.

⁴⁵⁵ P6, str. 9, 17, 40-41.

⁴⁵⁶ P6, str. 21-22.

⁴⁵⁷ P6, str. 15, 36.

⁴⁵⁸ P19, str. 1.

srpski ratni zločinci,⁴⁵⁹ i potvrdio da su dokumenti u prvom i drugom kompletu dokumenti Specijalizovanih veća odnosno Specijalizovanog tužilaštva.⁴⁶⁰ Gospodin Haradinaj je takođe kritikovao Specijalizovana veća i medije.⁴⁶¹

264. Istoga dana, g. Haradinaj je dao još jedan intervju u TV emisiji „Presing“ na kanalu T7.⁴⁶² Objasnio je da oni obelodanjuju informacije da bi diskreditovali Specijalizovana veća i zaštitili članove Udruženja ratnih veterana OVK.⁴⁶³ Zatražio je nove isporuke dokumenata.⁴⁶⁴ Gospodin Haradinaj je izrazio nadu da optužnica protiv g. Tačija i drugih neće biti podignuta zbog curenja informacija.⁴⁶⁵ Takođe je rekao da je tužilaštvo tokom druge plenidbe potvrdilo da su dokumenti autentični.⁴⁶⁶

(d) Objave na Fejsbuku

265. Dana 17. septembra 2020, na Fejsbuk nalogu g. Haradinaja pojavile su se tri objave o prvom i drugom kompletu i njihovoj isporuci.⁴⁶⁷

(e) Dalje izveštavanje u medijima

266. Takođe 17. septembra 2020, *Gazeta Infokus* i [BRISANO] su objavili četiri članka o drugom kompletu.⁴⁶⁸

⁴⁵⁹ P19, str. 3-4.

⁴⁶⁰ P19, str. 2.

⁴⁶¹ P19, p 3.

⁴⁶² P34.

⁴⁶³ P34, str. 2.

⁴⁶⁴ P34, str. 2.

⁴⁶⁵ P34, str. 2.

⁴⁶⁶ P34, str. 2-3.

⁴⁶⁷ P61, str. 1-2; P72; P73.

⁴⁶⁸ P129, str. 5, 7; 1D2, str. 29 (*Gazeta Infokus*); P124, str. 3; P128; 1D10; [BRISANO].

18-21. septembar 2020.

(a) Dalje izveštavanje u medijima

267. Između 18. i 21. septembra 2020, [BRISANO] objavio je još jedan članak, a [BRISANO] jedan video snimak o prvom i drugom kompletu.⁴⁶⁹

(b) Medijski nastupi optuženih i njihovih saradnika

268. Dana 18. septembra 2020, g. Haradinaj je nastupio u TV programu „Otvoreni studio“ na kanalu RTK3 zajedno sa g. Tomom Gašijem.⁴⁷⁰ On je drugu isporuku nazvao „čudom“ i izrazio nadu da će osoba koja je donela taj materijal održati reč i dostaviti još dokumenata.⁴⁷¹ Gospodin Haradinaj je takođe izjavio da je poreklo dokumenata nebitno, i da je jedino bitno „da to potvrđuje da ovo nije kosovski sud“.⁴⁷² Istovremeno je ustvrdio da je tužilaštvo prihvatio da su to njihovi dokumenti,⁴⁷³ i da su ionako 80% tog materijala odneli novinari.⁴⁷⁴

269. Gospodin Tom Gaši je izjavio da Specijalizovana veća nisu u stanju da zaštite svedoke.⁴⁷⁵ Mada je rekao da objavljivanje informacija o uzajamnoj saradnji različitih institucija nije krivično delo,⁴⁷⁶ g. Tom Gaši je savetovao novinarima i drugima koji su bili u posedu relevantnih dokumenata da ne objavljuju identitet svedoka.⁴⁷⁷ Gospodin Tom Gaši je dodao da nema razloga da se svedoci osećaju ugroženi.⁴⁷⁸ I g. Haradinaj i g. Tom Gaši izneli su tvrdnju da su izjave dobijene od svedoka pod prinudom ili

⁴⁶⁹ P125, str. 11; P123.

⁴⁷⁰ P7.

⁴⁷¹ P7, str. 2.

⁴⁷² P7, str. 13.

⁴⁷³ P7, str. 11.

⁴⁷⁴ P7, str. 7, 11. V. takođe P17, str. 6.

⁴⁷⁵ P7, str. 5.

⁴⁷⁶ P7, str. 14.

⁴⁷⁷ P7, str. 4-5, 8, 15.

⁴⁷⁸ P7, str. 8-9.

njihovim zastrašivanjem.⁴⁷⁹ Gospodin Haradinaj je takođe rekao da je razlog zašto taj materijal treba objaviti taj da se javnosti pokaže da je rad Specijalizovanih veća „nula” i dodao da misli da je „ovaj sud gotov”.⁴⁸⁰ Gospodin Tom Gaši je uporno povezivao to pitanje sa nadom da predstojeće optužbe protiv g. Tačija i drugih neće biti potvrđene.⁴⁸¹ Gospodin Haradinaj je izrazio istu nadu.⁴⁸²

270. Dana 19. septembra 2020, g. Haradinaj je intervjuisan na *ABC News Albania*.⁴⁸³ Tvrđio je da su Specijalizovana veća pristrasna i da im je istekao mandat.⁴⁸⁴ Opisao je razgovor sa tužilaštvom za vreme druge plenidbe, uključujući i pitanje „osetljive” prirode dokumenata.⁴⁸⁵ Gospodin Haradinaj je tvrdio da su ti dokumenti „osnov za optužnicu” i da su od svedoka izjave dobijene pod prinudom.⁴⁸⁶ Gospodin Haradinaj je takođe pokazao pred kamerama overenu verziju drugog naloga, zajedno sa jednim dokumentom tužilaštva kojim se potvrđuje prijem zaplenjenog materijala.⁴⁸⁷ Rekao je da je tužilaštvo uzelo preko 20% drugog kompleta.⁴⁸⁸ Rekao je da su dalje isporuke dobrodošle; takođe je uputio komplimente osobama koje su dostavile prve dve isporuke i izrazio im svoju podršku.⁴⁸⁹ Gospodin Haradinaj je izneo mišljenje da su procureli dokumenti okaljali ugled Specijalizovanih veća.⁴⁹⁰

271. Dana 20. septembra 2020, g. Haradinaj je gostovao u TV emisiji „Kosovo šou”, u kojoj je rekao da ne priznaje Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo.⁴⁹¹ Dodao je da po njegovom mišljenju curenje informacija dovodi u pitanje kredibilitet

⁴⁷⁹ P7, str. 6, 9.

⁴⁸⁰ P7, str. 6.

⁴⁸¹ P7, str. 5, 16-17.

⁴⁸² P7, str. 12-13.

⁴⁸³ P17.

⁴⁸⁴ P17, str. 1, 3.

⁴⁸⁵ P17, str. 2, 4-5.

⁴⁸⁶ P17, str. 2.

⁴⁸⁷ P17, video snimak, 00:13:20-00:14:32. V. takođe P17, str. 5-6.

⁴⁸⁸ P17, str. 6.

⁴⁸⁹ P17, str. 5.

⁴⁹⁰ P17, str. 9.

⁴⁹¹ P25, str. 9.

Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva⁴⁹² i da je osoba odgovorna za te dostave „više nego dobrodošla”.⁴⁹³ Gospodin Haradinaj je ponovio razloge zbog kojih je obelodanio taj materijal.⁴⁹⁴ Takođe je tvrdio da su ti spisi nova obrada starih srpskih presuda i da su svedoci izmanipulisani ili su za svoje izjave dobili neke pogodnosti.⁴⁹⁵ Činilo se da g. Haradinaj poriče da curenje materijala može da bude rizično za svedoke i da krivi Specijalizovana veća zato što nisu zaštitili njihova imena.⁴⁹⁶

272. Istoga dana, 20. septembra 2020, g. Haradinaj je učestvovao u još jednoj emisiji, emitovanoj na programu *Reporteri*, u kojoj je govorio o curenju materijala,⁴⁹⁷ rekao da su nove isporuke dobrodošle⁴⁹⁸ i pohvalio lica koja su dostavila prva dva kompleta.⁴⁹⁹ Gospodin Haradinaj je izrazio ravnodušnost prema poreklu materijala i načinu na koji je pribavljen.⁵⁰⁰ Ponovio je da je po shvatanju Udruženja ratnih veterana OVK njihova dužnost da te informacije objave.⁵⁰¹ Izneo je mišljenje da je taj materijal raskrinkao Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo i pokazao da oni prikupljaju informacije od „kriminalaca, krvopija”.⁵⁰² Gospodin Haradinaj je takođe insinuirao da su izjave svedoka nepouzdane.⁵⁰³ Izneo je mišljenje da je prvi komplet pokazao tim „jadnim debilima”, „budalama” i „rođenim špijunima” da neće biti zaštićeni.⁵⁰⁴ Takođe je izneo tezu da su Specijalizovana veća pristrasna, politička i rasistička ustanova⁵⁰⁵ i da će doći do njihovog „totalnog sloma jer i svedoci sada znaju da drugi

⁴⁹² P25, str. 2.

⁴⁹³ P25, str. 3.

⁴⁹⁴ P25, str. 9-10.

⁴⁹⁵ P25, str. 5-7.

⁴⁹⁶ P25, str. 7-8.

⁴⁹⁷ P8, str. 1-4.

⁴⁹⁸ P8, str. 4.

⁴⁹⁹ P8, str. 24.

⁵⁰⁰ P8, str. 17.

⁵⁰¹ P8, str. 6-7.

⁵⁰² P8, str. 7.

⁵⁰³ P8, str. 7.

⁵⁰⁴ P8, str. 26.

⁵⁰⁵ P8, str. 27.

znaju ko su oni".⁵⁰⁶ Gospodin Haradinaj je takođe potvrdio da su novinari odneli dokumente;⁵⁰⁷ izjavio je da očekuju da će mediji nastaviti da objavljuju taj materijal.⁵⁰⁸

(c) Objave na Fejsbuku

273. Dana 18. i 21. septembra 2020, na nalogu g. Gucatija na Fejsbuku pojavile su se dve objave u vezi s dokumentima.⁵⁰⁹ U objavi od 21. septembra 2020 stajalo je, između ostalog, da je potvrđeno da su prvi i drugi komplet službeni dokumenti Specijalizovanih veća, da se u njima nalaze imena većine svedoka i da su u pitanju „veoma poverljivi i osetljivi” dokumenti.⁵¹⁰

274. Dana 18, 19, 20. i 21. septembra 2020, na nalogu g. Haradinaja na Fejsbuku pojavilo se nekoliko objava.⁵¹¹ U postu od 18. septembra 2020. objavljeno je gostovanje g. Haradinaja na *Euronews Albania* (17. septembra 2020)⁵¹² i u emisiji „Otvoreni studio“ na kanalu RTK3 (18. septembra 2020).⁵¹³ U postu od 19. septembra 2020. objavljeno je gostovanje g. Haradinaja na *Kanalu 10* (16. septembra 2020).⁵¹⁴ U postu od 20. septembra 2020. objavljen je video snimak sa [BRISANO].⁵¹⁵

⁵⁰⁶ P8, str. 30-31.

⁵⁰⁷ P8, str. 10.

⁵⁰⁸ P8, str. 21-22.

⁵⁰⁹ P83, str. 46 (18. septembar 2020); P59 (21. septembar 2020).

⁵¹⁰ P59, str. 3.

⁵¹¹ P60, str. 14-17 (18. septembar 2020); P60, str. 10-11 (19. septembar 2020); [BRISANO]; P68 (21. septembar 2020).

⁵¹² P60, str. 14-15.

⁵¹³ P60, str. 16-17.

⁵¹⁴ P60, str. 12-13.

⁵¹⁵ [BRISANO].

C. TREĆI KOMPLET DOKUMENATA

22. septembar 2020.

(a) Isporuka dokumenata

275. Dana 22. septembra 2020, još jedan komplet dokumenata (u daljem tekstu: treći komplet) dostavljen je u Udruženje ratnih veterana OVK. Približno između 10:00 i 11:00 časova, neidentifikovano lice, različito od prva dva lica koja su prethodno izvršila isporuke,⁵¹⁶ ušlo je u prostorije Udruženja ratnih veterana OVK i bacilo dokumentaciju na pod (u daljem tekstu: treća isporuka).⁵¹⁷ Neidentifikovano lice je na albanskom jeziku najavilo⁵¹⁸ da će dodatni materijal biti dostavljen na CD-u.⁵¹⁹ Gospođa Miftari je zatim otišla da obavesti ostale članove Udruženja ratnih veterana OVK o trećoj isporuci.⁵²⁰

(b) Pregledanje dokumenata

276. U tom trenutku su se u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK nalazili g. Gucati, g. Haradinaj, g. Klinaku i gđa Miftari, kao i jedna delegacija nemačkih pripadnika KFOR-a.⁵²¹ Predstavnici KFOR-a su pregledali i fotografisali treći

⁵¹⁶ 1D4, stav 34. V. takođe DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2458-2459.

⁵¹⁷ P35, str. 1 (G. Gucati: „oko 10:45“); P163; P164; 1D4, stavovi 28, 31; 1D9, stav 30; 1D27; 1D28; 1D29; 1D30 (odломci iz snimka zabeleženog kamerom za video nadzor pokazuju da je dostava izvršena u 10:34); 2D1, stavovi 102, 104: prema proceni g. Haradinaja, isporuka je obavljena nešto kasnije, između 11:00 i 11:30, no ta procena stoji u protivrečnosti sa prikazom događaja koji je izneo g. Gucati, sa drugim izjavama iz tog vremena, sa sećanjima gđe Miftari i sa snimkom događaja zabeleženim kamerom za video nadzor. V. takođe DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2458-2459.

⁵¹⁸ P35, str. 10-11; 1D4, stavovi 32, 34; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2459, 2474.

⁵¹⁹ P12, str. 4; 1D3, stav 46. V. takođe DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2199, 2213-2215.

⁵²⁰ 2D1, stav 104.

⁵²¹ P35, str. 9; 1D3, stav 46; 1D4, stav 33; 1D9, stav 30; 2D1, stav 102; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2198; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2459.

komplet.⁵²² Gospodin Haradinaj im je za to prethodno dao odobrenje, rekavši im da mogu slobodno da izvrše pomenute radnje.⁵²³

277. Treći komplet se sastojao od dva primerka istog niza dokumenata,⁵²⁴ koji su svi bili na engleskom jeziku.⁵²⁵ Obojica optuženih (i druga lica) neko vreme su pregledali sadržinu kompleta.⁵²⁶ Gospodin Gucati, g. Haradinaj i drugi članovi rukovodstva Udruženja ratnih veterana OVK koji su se nalazili u prostorijama udruženja ponovo su rešili da sazovu konferenciju za štampu.⁵²⁷

(c) Najava konferencije za štampu Udruženja ratnih veterana OVK u medijima

278. Ubrzo po trećoj isporuci, objavljeni su prvi članci o toj temi na sajtovima [BRISANO] i *Gazeta Infokus*.⁵²⁸

(d) Treća konferencija za štampu

279. Nešto kasnije istog dana, 22. septembra 2020. oko 13:00 časova,⁵²⁹ optuženi su održali konferenciju za štampu (u daljem tekstu: treća konferencija za štampu).⁵³⁰ Gospodin Klinaku i g. Čelj Gaši takođe su bili prisutni.⁵³¹ Konferenciji za štampu su prisustvovali predstavnici oko dvadeset pet (25) medijskih kuća.⁵³²

280. Treći komplet je stavljen na sto pred optužene.⁵³³ Obojica optuženih su, jedan pred drugim, govorili o sadržini trećeg kompleta. Gospodin Gucati je ponovo izneo

⁵²² P35, str. 9; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2200.

⁵²³ 2D1, stavovi 108-109.

⁵²⁴ P35, str. 2; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 21. oktobar 2021, str. 1214.

⁵²⁵ 2D1, stavovi 106, 111.

⁵²⁶ 2D1, stavovi 107, 111; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2199-2200; transkript, 7. decembar 2021, str. 2297. V. takođe stav 361 dole (Zaključci o paketima).

⁵²⁷ 1D3, stav 47; 2D1, stav 107; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2200; transkript, 8. decembar 2021, str. 2410.

⁵²⁸ P125ET.4; P129, str. 11; 1D2, str. 41.

⁵²⁹ 2D1, stav 110.

⁵³⁰ P35. V. takođe P3.

⁵³¹ P35. V. takođe P3.

⁵³² P12, str. 7; 2D1, stav 110. V. takođe P30, str. 5.

⁵³³ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2200-2201. V. takođe P3; P35.

uvodne komentare, izjavivši da je treći komplet procurio iz Specijalizovanih veća i da sadrži imena pojedinaca koja oni, sa svoje strane, nisu ovlašćeni da obelodane.⁵³⁴ Zatim je kritikovao Specijalizovana veća zbog toga što sarađuju sa Srbijom i što nisu kadra da zaštite vlastitu dokumentaciju.⁵³⁵ Gospodin Gucati je potom dao reč g. Haradinaju, koji je „bio u prilici da malo duže čita dokumente, nekih tridesetak minuta”.⁵³⁶

281. Gospodin Haradinaj je opisao sadržinu trećeg kompleta, rekavši da se u njemu pominju brojna imena.⁵³⁷ Pozvao je lice koje je dostavilo treći komplet da donese obećani CD i zarekao se da će ga objaviti.⁵³⁸ Gospodin Haradinaj je treću isporuku opisao kao „čudo”.⁵³⁹ Ponovio je da oni brane članove Udruženja ratnih veterana OVK⁵⁴⁰ i da je spremam da ide u zatvor zbog objavlјivanja materijala.⁵⁴¹

282. Optuženi su pokazivali i gestikulacijom ukazivali na jedan broj dokumenata, pozivali novinare da se posluže fotokopijama⁵⁴² i podsticali ih da objave dokumente.⁵⁴³ Gospodin Gucati je naveo da je treći komplet pokazan pripadnicima nemačkog KFOR-a koji su se nalazili u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK u vreme treće isporuke.⁵⁴⁴ Gospodin Haradinaj je izneo tvrdnju da je tužilaštvo u svoj posed povratilo oko 20% drugog kompleta, dok je ostatak razdeljen i nalazi se u rukama novinara.⁵⁴⁵

283. Na kraju treće konferencije za štampu, g. Gucati je pozvao novinare da pogledaju treći komplet, a obojica optuženih su prisutnima ponudili dokumente.⁵⁴⁶ Novinari su

⁵³⁴ P35, str. 1.

⁵³⁵ P35, str. 2.

⁵³⁶ P35, str. 2.

⁵³⁷ P35, str. 2-3.

⁵³⁸ P35, str. 2, 8.

⁵³⁹ P35, str. 3.

⁵⁴⁰ P35, str. 3.

⁵⁴¹ P35, str. 12-13.

⁵⁴² P35, str. 2, 4-5, 7, 13-15.

⁵⁴³ P35, str. 12-14.

⁵⁴⁴ P35, str. 9.

⁵⁴⁵ P35, str. 6.

⁵⁴⁶ P35, str. 14-15.

potom uzimali i fotografisali dokumente iz trećeg kompleta, u toku treće konferencije za štampu i po njenom završetku.⁵⁴⁷

(e) Objave na Fejsbuku

284. Istog dana, 22. septembra 2020, na nalozima obojice optuženih na Fejsbuku pojavile su se objave u vezi sa trećom isporukom.⁵⁴⁸

(f) Plenidba trećeg kompleta

285. U roku od nekoliko sati po završetku treće konferencija za štampu, predstavnici tužilaštva došli su u prostorije Udruženja ratnih veterana OVK, gde su se nalazili optuženi, g. Klinaku i g. Tom Gaši.⁵⁴⁹ Uručen im je nalog specijalizovanog tužioca, u kojem se g. Gucatiju i Udruženju ratnih veterana OVK nalaže da smesta predaju svu dokumentaciju i spise, uključujući interne radne dokumente tužilaštva, i da se uzdrže od snimanja ili umnožavanja dokumenata te vrste u bilo kom obliku, kao i od njihove dalje distribucije.⁵⁵⁰ Tužilaštvo je zaplenilo sav preostali materijal iz trećeg kompleta (u daljem tekstu: treća plenidba).⁵⁵¹ Za taj materijal tužilaštvo koristi izraz „paket 3“.⁵⁵²

(g) Medijski nastupi optuženih i njihovih saradnika

286. Posle treće plenidbe, 22. septembra 2020, optuženi su zajedno sa g. Tomom Gašijem učestvovali u intervjuu emitovanom iz prostorija Udruženja ratnih veterana OVK. Sva trojica su opširno govorili o poreklu i autentičnosti trećeg kompleta, o trećoj plenidbi i o objavlјivanju dokumenata.⁵⁵³

⁵⁴⁷ 1D3, stav 49; 2D1, stav 111. V. takođe DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2201.

⁵⁴⁸ P60, str. 3-5; P67 (ista objava na nalogu g. Haradinaja); P64; P65; P66; P83, str. 44-45.

⁵⁴⁹ P12, str. 1-3.

⁵⁵⁰ P54. V. takođe P30, str. 5; P58; 1D3, stav 50; W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1937-1941; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2201-2202. V. takođe stavovi 320, 440 dole (Zaključci o paketima).

⁵⁵¹ 1D3, stav 51; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2202.

⁵⁵² P86, stav 28.

⁵⁵³ P12, str. 1-7.

287. Nešto kasnije istog dana, 22. septembra 2020, g. Haradinaj je učestvovao u televizijskoj emisiji „Imaž“ prikazanoj na kanalu RTK1 i tom prilikom je između ostalog govorio o autentičnosti i plenidbi trećeg kompleta,⁵⁵⁴ rekavši da ga je pregledao, mada nije temeljno proučavao dokumente.⁵⁵⁵ Ponovio je da je dostava trećeg kompleta „čudo“.⁵⁵⁶ Ponovo je izrazio svoju ravnodušnost u pogledu porekla materijala i izjavio da je njemu važno to što se njime ugrožava rad Specijalizovanih veća.⁵⁵⁷ Gospodin Haradinaj takođe je ponovio da je protivnik Specijalizovanih veća,⁵⁵⁸ i još jednom je pozvao medije da objave pomenuti materijal.⁵⁵⁹ Pored toga, bilo je govora o tome da li su radnje optuženih zakonite i da li su obelodanjeni podaci zaštićeni.⁵⁶⁰

288. Istog dana, 22. septembra 2020, g. Haradinaj je učestvovao u još jednom televizijskom programu, to jest u emisiji „Presing“ emitovanoj na kanalu T7.⁵⁶¹ On je čestitao osobama koje su dostavile tri kompleta,⁵⁶² izneo kritike na račun Specijalizovanih veća zbog toga što nisu obezbedila poštovanje stepena tajnosti datih poverljivih informacija⁵⁶³ i ponovo istakao svoju odlučnost da materijal te vrste stavi na uvid javnosti.⁵⁶⁴ Potom su on i ostali gosti razgovarali, između ostalog, o efektu i posledicama tri isporuke, uključujući i pitanje da li se one predstavljaju ometanje pravosudnog postupka.⁵⁶⁵

289. Dana 22. septembra 2020, g. Gucati je ponovo imao dva televizijska nastupa. Tokom emisije prikazane na kanalu KTV, on je između ostalog govorio o poreklu,

⁵⁵⁴ P30, str. 1, 5, 10.

⁵⁵⁵ P30, str. 3.

⁵⁵⁶ P30, str. 2.

⁵⁵⁷ P30, str. 18.

⁵⁵⁸ P30, str. 15.

⁵⁵⁹ P30, str. 5-9, 20.

⁵⁶⁰ P30, str. 15-16.

⁵⁶¹ P11.

⁵⁶² P11, str. 2.

⁵⁶³ P11, str. 3.

⁵⁶⁴ P11, str. 4, 8, 29.

⁵⁶⁵ P11, str. 24-25, 30, 35, 38, 47, 56, 64-65.

autentičnosti, sadržini i plenidbi tri kompleta, o mogućim posledicama svojih radnji, i objasnio je da je dokumente objavio kako bi pokazao koliko su Specijalizovana veća pristrasna zbog njihove saradnje sa Srbijom.⁵⁶⁶ Dodao je da bi rado raspustio Specijalizovana veća i da će takve dokumente opet objaviti ukoliko im budu dostavljeni novi podaci.⁵⁶⁷ Takođe je izneo tezu da su Specijalizovana veća usled pomenutog curenja dokumentacije izgubila na kredibilitetu.⁵⁶⁸

290. Gostujući u televizijskoj emisiji na *Euronews Albania*, g. Gucati je ponovio da dokumenti potiču iz Specijalizovanih veća,⁵⁶⁹ da se nada da će taj sud biti ukinut⁵⁷⁰ i izjavio je da će objaviti sav novi materijal koji eventualno dobiju kako bi pokazali koliko su Specijalizovana veća pristrasna.⁵⁷¹

(h) Dalje izveštavanje u medijima

291. Dana 22. septembra 2020, na sajтовима *Top Channel* i *Gazeta Infokus* objavljena su još tri članka o trećem kompletu.⁵⁷²

23-24. septembar 2020.

(a) Dalje izveštavanje u medijima

292. Dana 23. i 24 septembra 2020, mediji [BRISANO] [BRISANO], [BRISANO], i *Top Channel* objavili su dodatne članke u vezi sa trećim kompletom.⁵⁷³

---

⁵⁶⁶ P28, str. 1-2, 10-11, 13-14.

⁵⁶⁷ P28, str. 7, 11. V. takođe P28, str. 12-13.

⁵⁶⁸ P28, str. 13-14.

⁵⁶⁹ P29, str. 1.

⁵⁷⁰ P29, str. 1.

⁵⁷¹ P29, str. 2.

⁵⁷² P155; P129, str. 6, 10. V. takođe P156; 1D2, str. 26, 38.

⁵⁷³ P120; P121; P122; P157; P159. V. takođe P158; P160.

(b) Objave na Fejsbuku

293. Dana 24. septembra 2020, g. Haradinaj je na svom nalogu na Fejsbuku podelio reportažu medijske kuće *Euronews Albania* o objavljinju „dosjea tužilaštva“, u sklopu koje je objavljen i intervju sa njim lično.⁵⁷⁴

(c) Medijski nastupi optuženih i njihovih saradnika

294. Dana 24. septembra, g. Gucati je gostovao u televizijskoj emisiji „Imaž“ prikazanoj na kanalu *RTK1*. On je tom prilikom opet govorio o objavljinju tri kompleta i osvrnuo se na jedan od objavljenih dokumenata.⁵⁷⁵ Opisao je Specijalizovana veća kao pristrasna i nepravična i ponovio je da će oni, sa svoje strane, objaviti sav materijal koji dobiju.⁵⁷⁶

295. Istog dana, 24. septembra 2020, g. Haradinaj je na kratko gostovao u emisiji medijske kuće *Euronews Albania* i tom prilikom je ponovio da neće sarađivati sa Specijalizovanim većima, niti će ih podržavati.⁵⁷⁷

296. Istog dana, 24. septembra 2020, g. Klinaku je, u svojstvu predstavnika Udruženja ratnih veterana OVK, učestvovao u televizijskoj emisiji „Debat Plus“ prikazanoj na kanalu *RTV*, i tom prilikom je govorio o objavljinju tri kompleta, obelodanjivanju imena svedoka i posledicama tih radnji.⁵⁷⁸

D. PRETRES PROSTORIJA UDRUŽENJA RATNIH VETERANA OVK I HAPŠENJE OPTUŽENIH

297. Dana 25. septembra 2020, predstavnici tužilaštva došli su u prostorije Udruženja ratnih veterana OVK i uhapsili g. Gucatiju, u skladu sa nalogom za hapšenje koji je

⁵⁷⁴ P60, str. 1-2. V. takođe P62.

⁵⁷⁵ P31.

⁵⁷⁶ P31, str. 1-2.

⁵⁷⁷ P16, str. 1.

⁵⁷⁸ P23.

izdao sudija pojedinac.⁵⁷⁹ Tužilaštvo je takođe izvršilo pretres prostorija Udruženja ratnih veterana OVK, u skladu sa nalogom istog sudsije pojedinca.⁵⁸⁰ Gospodin Tom Gaši je prisustvovao pretresu u svojstvu advokata Udruženja ratnih veterana OVK.⁵⁸¹

298. Istog dana, 25. septembra 2020, g. Haradinaj je dao pet intervjuja, između ostalih medijima *KlanKosova* i *Euronews Albania*.⁵⁸² Tokom tih intervjuja, g. Haradinaj je, između ostalog: (i) još jednom pozvao novinare da objave obelodanjeni materijal;⁵⁸³ (ii) ponovo izneo svoje gledište o Specijalizovanim većima, ističući da neće slediti naloge Specijalizovanih veća, odnosno da tu ustanovu ne priznaje;⁵⁸⁴ i (iii) ponovio da će raširenih ruku dočekati dalje isporuke.⁵⁸⁵

299. Gospodin Haradinaj je uhapšen nešto kasnije istog dana, 25. septembra 2020, na osnovu naloga koji je izdao sudija pojedinac.⁵⁸⁶

---

⁵⁷⁹ 1D3, stavovi 53-56; 2D1, stav 118. V. takođe DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2202-2204; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2791-2792.

⁵⁸⁰ V. npr. W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 25. oktobar 2021, str. 1391-1407; transkript, 26. oktobar 2021, str. 1479-1488; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2002-2003; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2459-2460.

⁵⁸¹ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1484; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2204.

⁵⁸² P14; P15; P26; P27; P32.

⁵⁸³ P27, str. 1.

⁵⁸⁴ P14, str. 1; P15, str. 1-2; P26, str. 2; P32, str. 1-2.

⁵⁸⁵ P15, str. 2.

⁵⁸⁶ P14; 2D1, stavovi 118-125. V. takođe DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2802-2809.

V. ZAKLJUČCI O PAKETIMA

A. ZAPLENA TRI KOMPLETA I KONTINUITET NADZORA NAD PAKETIMA

1. Isporučivanje, distribucija i primopredaja tri kompleta

300. Kao što je već rečeno, optuženi su u tri isporuke dobili tri kompleta materijala.⁵⁸⁷

Oni su na tri konferencije za štampu i u drugim obraćanjima medijima objavljivali sadržaj tri kompleta, stavljali ga na raspolaganje odnosno distribuirali ga.⁵⁸⁸ Optuženi nisu osporavali da su bili u posedu tri kompleta, kao ni da su znatan deo tog materijala stavili na raspolaganje medijima. Štaviše, optuženi su u više navrata potvrdili da je medijima prosleđeno oko 70–80% materijala iz tri kompleta.⁵⁸⁹ Dalje, i jedan i drugi optuženi rekli su da su delovi materijala iz prvog,⁵⁹⁰ drugog⁵⁹¹ i trećeg⁵⁹² kompleta koji su ostali u posedu Udruženja ratnih veterana OVK predati tužilaštvu.

301. S obzirom na navedeno, panel se uverio da materijal koji je tužilaštvu predat prilikom tri zaplene zaista jesu ostaci materijala iz tri kompleta. Panel sad mora da

⁵⁸⁷ V. gore, stavovi 207, 243, 275 (Relevantni događaji).

⁵⁸⁸ V. gore, stavovi 214–296 (Relevantni događaji).

⁵⁸⁹ P4, str. 3; P6, str. 17–18; P7, str. 7, 11; P17, str. 6; P35, str. 6; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2281–2283.

⁵⁹⁰ P24, str. 5–6 (g. Haradinaj); DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2390–2391, 2393. V. takođe P7, str. 2–3; P17, str. 3–4; P21, str. 4; P24, str. 2–3; P29, str. 2 (g. Gucati); P33, str. 1; 1D3, stav 28 (g. Gucati); 2D1, stavovi 67, 115 (g. Haradinaj); DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2182–2183; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2738; transkript, 14. januar 2022, str. 3079–3080.

⁵⁹¹ P4, str. 3–4, 8–9 (Mr Gucati); P6, str. 17–18 (g. Haradinaj); P7, str. 7 (g. Haradinaj); P8, str. 13 (g. Haradinaj); P17, str. 1, 4–6 (g. Haradinaj); P28, str. 7 (g. Gucati); P29, str. 2 (g. Gucati); P30, str. 10 (g. Haradinaj); P35, str. 6 (g. Haradinaj); 1D3, stav 42 (g. Gucati); 2D1, stavovi 92–94, 115 (g. Haradinaj); DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2197; transkript, 7. decembar 2021, str. 2282–2284; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2770–2771.

⁵⁹² P28, str. 7 (g. Gucati); P29, str. 2 (g. Gucati); P30, str. 1, 5, 10 (g. Haradinaj); 1D3, stav 50 (g. Gucati); 2D1, stavovi 114–115 (g. Haradinaj); DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2202; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2786–2787.

utvrđi da li se zaplenjeni ostaci materijala podudaraju s onim što je tužilaštvo zavelo kao pakete 1, 2 i 3 (u daljem tekstu: paketi).⁵⁹³

2. Plenidba i kontinuitet nadzora

(a) Prigovori odbrane na kontinuitet nadzora nad paketima

302. Odbrana osporava kontinuitet nadzora nad materijalom koji je tužilaštvo zaplenilo u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK. Konkretno, Haradinajeva odbrana tvrdi da tužilaštvo nije ispunilo uslov iz pravila 39(4) Pravilnika, prema kom je dužno da sačini detaljan popis svih zaplenjenih predmeta.⁵⁹⁴ Haradinajeva odbrana tvrdi i da zbog grešaka i propusta tokom pretresa i plenidbi koje je sprovodilo tužilaštvo, kao i zbog toga što nije postojao valjan kontinuitet nadzora, nije moguće ni utvrditi autentičnost materijala ni se pozivati na pakete.⁵⁹⁵

303. Tužilaštvo odgovara da je autentičnost paketa jasno potvrđena dokazima, dodalo da su tabele koje je sačinila gđa Pumper detaljnije od svakog popisa koji se mogao sačiniti na sam dan zaplene i iznelo stav da je kontinuitet nadzora očuvan.⁵⁹⁶

304. Panel napominje da se prigovor zbog nepostojanja popisa i drugih navodnih propusta u kontinuitetu nadzora tiče sledećih pitanja: (i) da li su ostaci materijala iz prvog kompleta, koji su zaplenjeni u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK 8. septembra 2020, podudarni s paketom 1; (ii) da li su ostaci materijala iz drugog kompleta, koji su zaplenjeni u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK 17. septembra 2020, podudarni s paketom 2; (iii) da li su ostaci materijala iz trećeg

⁵⁹³ V. gore, stavovi 228–231, 256–258, 285 (Relevantni događaji).

⁵⁹⁴ F566, Haradinajev završni podnesak, stav 514. V. takođe transkript, 16. mart 2022, str. 3687.

⁵⁹⁵ F260, Haradinajev prepretresni podnesak, stavovi 180–198; F287, stav 54; F317, stavovi 42, 45; F440, stavovi 142–143, 146–148; F444, stav 13; F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 261–263, 265–267, 288–289, 300–301, 514; transkript, 16. mart 2022, str. 3686–3689, 3698–3701. V. takođe F260/RED; F317/RED. V. takođe W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 25. oktobar 2021, str. 1384.

⁵⁹⁶ Transkript, 14. mart 2022, str. 3480–3481, 3526–3529.

kompleta, koji su zaplenjeni u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK 22. septembra 2020, podudarni s paketom 3.

(b) Prva plenidba

305. Panel napominje da je prvu plenidbu naložio sudija pojedinac u prvom nalogu, koji se poziva na članove 35(3), 39(3) i 53(1) Zakona i na pravila 31–32, 37, 39 i 202 Pravilnika. Nema naznaka za to da prvi nalog počiva na pogrešnom pravnom osnovu, pa se panel nadalje neće baviti tim pitanjem.

306. U prvom nalogu utvrđeni su vreme, trajanje i obim plenidbe,⁵⁹⁷ uslovi za izvršenje i uručenje naloga,⁵⁹⁸ uslovi za čuvanje, skladištenje i bezbednost zaplenjenog materijala,⁵⁹⁹ te obaveze tužilaštva da podnese izveštaj o tome.⁶⁰⁰ Panel će sad preći na pojedinačne aspekte prvog naloga.

307. Što se tiče vremena, trajanja i obima plenidbe, sudija pojedinac zatražio je od tužilaštva da (i) postupi po prvom nalogu u roku od pet dana po njegovom izdavanju⁶⁰¹ i da (ii) zapleni materijal koji su g. Gucati odnosno Udruženje ratnih veterana OVK dobili 7. septembra 2020. ujutro, kao i sav s tim povezan sličan materijal dobijen u periodu od izdavanja prvog naloga do njegovog izvršenja.⁶⁰² Tužilaštvo je plenidbu izvršilo u roku od jednog dana po izdavanju prvog naloga, dakle, 8. septembra 2020.⁶⁰³ Dalje, tužilaštvo je, u skladu s obimom plenidbe odobrenim u prvom nalogu, zaplenilo i ostatke materijala iz prvog kompleta.⁶⁰⁴ Zato panel konstatiše da tužilaštvo u svemu postupilo u skladu s naloženim merama.

⁵⁹⁷ P52, stavovi 15–16

⁵⁹⁸ P52, stavovi 20, 23.

⁵⁹⁹ P52, stavovi 18–19.

⁶⁰⁰ P52, stav 17.

⁶⁰¹ P52, stav 15.

⁶⁰² P52, stav 16.

⁶⁰³ P92, stav 1; P52, stav 15.

⁶⁰⁴ P92, stav 7; P52, stavovi 16, 22(a).

308. Što se tiče izvršenja i uručenja prvog naloga, sudija pojedinac ovlastio je tužilaštvo, kao nadležan organ u smislu pravila 49(1) Pravilnika, da to učini.⁶⁰⁵ Sudija pojedinac je tužilaštvu naložio i da izvrši plenidbu u skladu s pravilom 39 Pravilnika.⁶⁰⁶ Tužilaštvo je prvi nalog uručilo g. Klinaku, kao predstavniku Udruženja ratnih veterana OVK.⁶⁰⁷ Gospodin Klinaku potpisao je belešku o primopredaji dokumenata (u daljem tekstu: prva beleška o primopredaji dokumenata), u kojoj se zaplenjeni materijal navodi kao „dokumenti isporučeni Udruženju ratnih veterana OVK“ i „jedan svežanj štampanih dokumenata“.⁶⁰⁸ Gospodin Klinaku ni u prvoj belešci o primopredaji dokumenata ni na rukom pisanoj belešci koju je potpisao (u daljem tekstu: Klinakuova rukom pisana beleška)⁶⁰⁹ nije izneo pritužbe na sprovođenje čitave operacije. Pre nego što je predao dokumente, g. Klinaku pozvao je g. Gucatija, koji mu je izdao uputstvo da preda materijal tužilaštvu.⁶¹⁰ Gospodin Klinaku je rekao i da nema potrebe za prisustvom advokata.⁶¹¹

309. Prema pravilu 39(4) Pravilnika, tužilaštvo je dužno da sačini popis s detaljnim opisom i podacima o svakom zaplenjenom predmetu (u daljem tekstu: popis prema pravilu 39(4)). Isto to pravilo nalaže specijalizovanom tužiocu, nezavisnom posmatraču, predmetnom licu i njegovom braniocu, ako je prisutan, da potpišu popis prema pravilu 39(4). Prema tom pravilu, dalje, postoji i mogućnost da se na samom popisu evidentiraju komentari o izvršenju pretresa i plenidbe. Jedini dokument u spisu ovog predmeta na kom se nalaze potpisi službenika tužilaštva, nezavisnog posmatrača i g. Klinakua jeste prva beleška o primopredaji dokumenata. Na Klinakuovo rukom pisanoj belešci nalaze se potpis g. Klinakua i jednog službenika tužilaštva. Nijedan od tih dokumenata, po svemu sudeći, nije popis prema pravilu

⁶⁰⁵ P52, stav 20.

⁶⁰⁶ P52, stav 23.

⁶⁰⁷ P92, stavovi 2–4, 6.

⁶⁰⁸ P56.

⁶⁰⁹ P56; P57.

⁶¹⁰ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2182–2183. V. takođe W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1959–1960; 1D3, stavovi 27–28.

⁶¹¹ P92, stav 5.

39(4) s „detaljnim opisom i podacima o svakom zaplenjenom predmetu”. Panel nije dobio popis prema pravilu 39(4) za prvu plenidbu. Pored toga, panel nije dobio ni dokaz o tome da je popis prema pravilu 39(4) sačinjen posle nje.

310. Što se tiče kontinuiteta nadzora i izveštavanja, tužilaštvu je prvim nalogom rečeno da „zaplenjeni materijal čuva, zaštiti i prenosi u skladu s uobičajenom procedurom za kontinuitet nadzora”.⁶¹² Prvim nalogom od tužilaštva se zatražilo i da „preduzme odgovarajuće mere da zaštiti zaplenjeni materijal kako bi se sprečila mogućnost da se materijal izgubi, odnosno mogućnost slučajnog ili nedozvoljenog pristupa materijalu, njegove izmene, distribucije ili uništenja”.⁶¹³ Dalje, prvim nalogom od tužilaštva se zatražilo da sudiji pojedincu u određenom roku podnese izveštaj o (i) vremenu, trajanju, mestu, obimu i okolnostima plenidbe,⁶¹⁴ (ii) ispunjenju uslova iz pravila 39 Pravilnika⁶¹⁵ i (iii) postupku i merama predostrožnosti za skladištenje i zaštitu zaplenjenog materijala.⁶¹⁶ Shodno prvom nalogu, tužilaštvo je u roku od četrnaest (14) dana podnelo izveštaj o prvoj plenidbi.⁶¹⁷

311. Što se tiče kontinuiteta nadzora posle prve plenidbe, panel napominje sledeće. Prvo, g. Moberg, službenik tužilaštva koji je zaplenio ostatke materijala iz prvog kompleta i koji je sproveo mere vezane za kontinuitet nadzora nad dokumentima ili je prisustvovao njihovom sprovođenju, sačinio je službenu zabelešku o tome i svedočio na suđenju.⁶¹⁸ On je rekao da su službenici tužilaštva preneli zaplenjene dokumente u zgradu Specijalizovanog tužilaštva u Prištini i tamo ih skenirali.⁶¹⁹ Potom su skenirane, digitalne verzije dokumenata šifrovano prebačene u tužilaštvo u Hagu.⁶²⁰ Fizički

⁶¹² P52, stav 18.

⁶¹³ P52, stav 18.

⁶¹⁴ P52, stav 17.

⁶¹⁵ P52, stav 17.

⁶¹⁶ P52, stav 18.

⁶¹⁷ F8. Prilog 1 zapravo je potpisani dokument o primopredaji, prihvaćen kao P56. V. takođe F8/RED.

⁶¹⁸ P92; W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021.

⁶¹⁹ P92, stavovi 10–11; W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1931, 1958.

⁶²⁰ P92, stav 11; W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1931, 1958.

primerci zaplenjenih dokumenata stavljeni su u dve vreće, a u jednu od njih stavljena je i prva beleška o primopredaji dokumenata.⁶²¹ Obe vreće su zapečaćene i stavljenе u sef zgrade tužilaštva u Prištini,⁶²² odakle su prebačene u zgradu tužilaštva u Hagu.⁶²³ Gospođa Pumper je u svedočenju rekla da se uverila da su dokumenti koje je pregledala u okviru „paketa 1” dokumenti dobijeni prilikom prve plenidbe, zato što su oznake ERN⁶²⁴ s kojima su dokumenti uneti u bazu dokaznih predmeta tužilaštva kontinuirane. Gospođa Pumper je u svedočenju rekla da prva beleška o primopredaji dokumenata predstavlja „naslovnu stranicu” (ERN 080449), posle koje idu zaplenjeni materijal identifikovani kao „paket 1” (ERN 080450-081339) i Klinakuova rukom pisana beleška (ERN 081340) kao poslednja stranica.⁶²⁵

(c) Druga plenidba

312. Panel napominje da je drugu plenidbu naložio sudija pojedinac u drugom nalogu, koji se poziva na članove 35(3), 39(3) i 53(1) Zakona i na pravila 31–32, 37, 39 i 202 Pravilnika. Nema naznaka za to da drugi nalog počiva na pogrešnom pravnom osnovu, pa se panel nadalje neće baviti tim pitanjem.

313. U drugom nalogu utvrđeni su vreme, trajanje i obim plenidbe,⁶²⁶ uslovi za izvršenje i uručenje naloga,⁶²⁷ uslovi za čuvanje, skladištenje i bezbednost zaplenjenog materijala,⁶²⁸ te obaveze tužilaštva da podnese izveštaj o tome.⁶²⁹ Panel će sad preći na pojedinačne aspekte drugog naloga.

⁶²¹ P92, stav 12; W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1931–1932, 1958.

⁶²² P92, stav 12; W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1931–1932, 1958.

⁶²³ P92, stav 14; W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1932, 1958.

⁶²⁴ ERN je skraćenica za ‐Evidence Reference Number‐ [referentni broj dokaza], kojim se evidentira dokazni materijal.

⁶²⁵ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 854–857, 859.

⁶²⁶ P53, stavovi 15–16.

⁶²⁷ P53, stavovi 20, 23.

⁶²⁸ P53, stavovi 18–19, 24(b).

⁶²⁹ P53, stavovi 17, 24(a).

314. Što se tiče vremena, trajanja i obima plenidbe, sudija pojedinac zatražio je od tužilaštva da (i) postupi po drugom nalogu u roku od pet dana po njegovom izdavanju⁶³⁰ i da (ii) zapleni materijal koji su g. Gucati odnosno Udruženje ratnih veterana OVK dobili 16. septembra 2020. popodne, kao i sav s tim povezan sličan materijal dobijen u periodu od izdavanja drugog naloga do njegovog izvršenja.⁶³¹ Tužilaštvo je drugu plenidbu izvršilo 17. septembra 2020, na dan izdavanja drugog naloga.⁶³² Dalje, tužilaštvo je, u skladu s obimom plenidbe odobrenim u drugom nalogu, zaplenilo i ostatke materijala iz drugog kompleta.⁶³³ Zato panel konstatiše da tužilaštvo u svemu postupilo u skladu s naloženim merama.

315. Što se tiče izvršenja i uručenja drugog naloga, sudija pojedinac ovlastio je tužilaštvo, kao nadležan organ u smislu pravila 49(1) Pravilnika, da to učini.⁶³⁴ Sudija pojedinac je tužilaštvu naložio i da izvrši plenidbu u skladu s pravilom 39 Pravilnika.⁶³⁵ Tužilaštvo je drugi nalog uručilo g. Gucatiju.⁶³⁶ Gospodin Gucati potpisao je belešku o primopredaji dokumenata (u daljem tekstu: druga beleška o primopredaji dokumenata),⁶³⁷ u kojoj se zaplenjeni materijal navodi kao „dokumenti koje je 16.9.2020. nepoznato lice donelo Udruženju ratnih veterana“, i nije izneo pritužbe na sprovođenje čitave operacije.⁶³⁸

316. Kao i kod prve plenidbe, jedini dokument u spisu ovog predmeta na kom se nalaze potpisi službenika tužilaštva, nezavisnog posmatrača i g. Gucatija jeste druga beleška o primopredaji dokumenata.⁶³⁹ Dalje, kao i kod prve plenidbe, panel nije dobio

⁶³⁰ P53, stav 15.

⁶³¹ P53, stav 16.

⁶³² P55; W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1937–1940, 1950.

⁶³³ W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1937–1941; P53, stavovi 16, 22(a).

⁶³⁴ P53, stav 20.

⁶³⁵ P53, stav 23.

⁶³⁶ P4, str. 8; W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1939; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2289–2293, 2295.

⁶³⁷ P55; 2D1, stavovi 94, 115; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2291.

⁶³⁸ P55.

⁶³⁹ P55.

popis prema pravilu 39(4). Pored toga, panel nije dobio ni dokaz o tome da je popis prema pravilu 39(4) sačinjen posle druge plenidbe.

317. Što se tiče kontinuiteta nadzora i izveštavanja, drugim nalogom određeni su isti uslovi kao i prvim.⁶⁴⁰ Shodno drugom nalogu, tužilaštvo je u roku od četrnaest (14) dana podnelo izveštaj o drugoj plenidbi.⁶⁴¹

318. Što se tiče kontinuiteta nadzora posle druge plenidbe, panel napominje sledeće. Prvo, strane u postupku nisu pozvale službenika tužilaštva koji je sačinio službenu belešku o drugoj plenidbi kao svedoka, a panel je odlučio da ne prihvati njegovu službenu belešku o plenidbi.⁶⁴² Zato panel ne može da se poziva na opis događaja koji je dao taj službenik tužilaštva. Drugo, g. Moberg, koji je svedočio o tri zaplene, rekao je da su mu se u sećanju pomešale druga i treća plenidba, ali je potvrđio da su u obe prilike neki dokumenti zaplenjeni.⁶⁴³ Gospodin Moberg je u svedočenju rekao da su službenici tužilaštva zaplenjene dokumente stavili u vreće, odneli ih u zgradu tužilaštva u Prištini i tamo ih skenirali, da bi ih potom u šifrovanom vidu poslali tužilaštvu u Hagu.⁶⁴⁴ Treće, o drugoj plenidbi, kao i o osnovu za sačinjavanje druge beleške o primopredaji dokumenata, svedočila je i gđa Pumper.⁶⁴⁵ Gospođa Pumper je u svedočenju rekla da se uverila da su dokumenti koje je pregledala u okviru „paketa 2“ upravo dokumenti dobijeni prilikom druge plenidbe, zato što su oznake ERN s kojima su oni uneti u bazu dokaznih predmeta tužilaštva kontinuirane. Gospođa Pumper je u svedočenju rekla da druga beleška o primopredaji dokumenata predstavlja „naslovnu stranicu“ (ERN 079500), kojoj sledi nešto što izgleda kao kopija

⁶⁴⁰ P53, stavovi 17–19.

⁶⁴¹ F28. V. takođe F00028/RED.

⁶⁴² Transkript, 19. oktobar 2021, str. 937–939 (usmeni nalog o prihvatanju pojedinih dokaznih predmeta (P92MFI, P103MFI i P105MFI).

⁶⁴³ W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1938–1940.

⁶⁴⁴ W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1939–1941.

⁶⁴⁵ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 911–913.

drugog naloga i što nije sačinilo tužilaštvo,⁶⁴⁶ a potom i sam zaplenjeni materijal (ERN 079512-080448).⁶⁴⁷

(d) Treća plenidba

319. Panel napominje da je treću plenidbu 22. septembra 2020. naložio specijalizovani tužilac na osnovu članova 35(2) i 53(1) Zakona (u daljem tekstu: nalog Specijalizovanog tužilaštva).⁶⁴⁸ Nema naznaka za to da treći nalog počiva na pogrešnom pravnom osnovu ili da je pogrešno protumačen, pa se panel nadalje neće baviti tim pitanjem.

320. U nalogu Specijalizovanog tužilaštva od g. Gucatija i Udruženja ratnih veterana OVK tražilo se, između ostalog, da “[s]mesta predaju svu dokumentaciju i spise, uključujući interne radne dokumente tužilaštva”.⁶⁴⁹ Na dan kad je nalog Specijalizovanog tužilaštva izdat,⁶⁵⁰ službenici tužilaštva otišli su u prostorije Udruženja ratnih veterana OVK i uručili nalog Udruženju. Gospodin Haradinaj potpisao je dokument kojim je potvrdio „prijem naloga za dostavljanje dokumentacije i spisa“ (u daljem tekstu: potvrda o prijemu naloga) i nije izneo pritužbe na sprovođenje čitave operacije.⁶⁵¹

321. Dana 23. septembra 2020. tužilaštvo je sudiji pojedincu dostavilo obaveštenje o trećoj plenidbi.⁶⁵² Dana 25. septembra 2020. sudija pojedinac je konstatovao da nema potrebe za izdavanjem odobrenja prema pravilu 38(3) Pravilnika, budući da u nalogu

⁶⁴⁶ Panel napominje da je drugi nalog uveden u dokazni spis pod oznakom P53 i nosi broj ERN 092017-092027.

⁶⁴⁷ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 912–914.

⁶⁴⁸ P54.

⁶⁴⁹ P54.

⁶⁵⁰ Panel se uverio da je na nalogu tužilaštva prвobitno otkucan pogrešan datum, 9. septembar 2020, a da je ispravan onaj datum koji je naknadno unesen rukom, naime 22. septembar 2020. V. P54. V. dole, stav 874 (Vrste odbrane).

⁶⁵¹ P58.

⁶⁵² F10. Prilog 1 čine nalog tužilaštva, prihvaćen kao dokaz P54, i potvrda o prijemu naloga, prihvaćena kao dokaz P58. Tužilaštvo je u obaveštenju iznelo stav da treća plenidba ne potпадa pod pravila 37–39 Pravilnika (stav 5). V. takođe F10/RED.

Specijalizovanog tužilaštva nisu predviđeni ni pretres ni upad u prostorije Udruženja ratnih veterana OVK, niti je do njih došlo, i budući da su dokumenti tužilaštvu, po svemu sudeći, predati dobровoljno po uručenju naloga Specijalizovanog tužilaštva.⁶⁵³ Sudija pojedinac nije razmatrao pitanje da li je u takvim prilikama potreban popis prema pravilu 39(4). U svakom slučaju, panel takav popis nije dobio, a nije dobio ni dokaze o tome da je on posle plenidbe uopšte sačinjen. Dalje, panel nije dobio ni dokaze o tome da je sačinjena beleška o plenidbi ili predaji materijala. Na potvrđi o prijemu naloga nalaze se potpis jednog službenika tužilaštva i potpis g. Haradinaja, ali se ta potvrda odnosi samo na prijem naloga Specijalizovanog tužilaštva.

322. U nalogu Specijalizovanog tužilaštva nije precizirano kako izgleda procedura za čuvanje i skladištenje zaplenjenih dokumenata. Što se tiče kontinuiteta nadzora po plenidbi, panel napominje sledeće. Prvo, kao i kod druge plenidbe, strane u postupku nisu pozvalе službenika tužilaštva koji je sačinio službenu belešku o trećoj plenidbi kao svedoka, a panel nije prihvatio belešku koju je on sačinio o toku plenidbe.⁶⁵⁴ Zato panel ne može da se poziva na opis događaja koji je dao taj službenik tužilaštva. Drugo, g. Moberg je potvrdio da je tužilaštvo prilikom treće plenidbe zaplenilo neke dokumente.⁶⁵⁵ Treće, o trećoj plenidbi, uključujući i osnov za sačinjavanje potvrde o prijemu naloga, svedočila je i gđa Pumper.⁶⁵⁶ Gospođa Pumper je u svedočenju rekla i rekla da se uverila da su dokumenti koje je pregledala u okviru „paketa 3“ dokumenti dobijeni prilikom treće plenidbe.⁶⁵⁷ Gospođa Pumper je u svedočenju precizirala (i) da je prenela jednu od vreća s dokaznim materijalom iz treće plenidbe, otvorila je i njen sadržaj unela u dokazni spis, tako da su sve stavke dobole svoje oznake ERN,⁶⁵⁸ i (ii) da

⁶⁵³ F17, stav 9. V. takođe F17/RED.

⁶⁵⁴ Transkript, 19. oktobar 2021, str. 937–939 (usmeni nalog o prihvatanju pojedinih dokaznih predloga (P92MFI, P103 MFI i P105MFI).

⁶⁵⁵ W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1939.

⁶⁵⁶ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 922–924.

⁶⁵⁷ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 921.

⁶⁵⁸ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 921.

je otvorila drugu zapečaćenu vreću s dokaznim materijalom iz iste plenidbe i unela njen sadržaj u spis predmeta, tako da su sve stavke doobile svoje oznake ERN.⁶⁵⁹ Gospođa Pumper je rekla i da se oznake ERN na dokumentima koji se vode kao paket 3 i koje je ona kasnije pregledala podudaraju s oznakama ERN koje je dobila pošto su dokumenti iz vreća sa zaplenjenim dokaznim materijalom uneti u bazu podataka s dokazima tužilaštva.⁶⁶⁰

(e) Primopredaja dokumenata u posedu *Gazete Infokus*

323. Da bi utvrdio sadržaj paketa o kojima će biti govora u nastavku, panel će razmotriti i kontinuitet nadzora nad četvrtim kompletom.

324. Kao što je već rečeno, na osnovu informacija koje su dobili od *Gazete Infokus*,⁶⁶¹ g. Moberg i još jedan službenik tužilaštva otišli su 9. septembra 2020. u prostorije te medijske kuće, gde im je uručen četvrti komplet.⁶⁶² Ti dokumenti predati su im dobrovoljno, a potvrdu da ih je tužilaštvo primilo potpisali su g. Beriša i g. Moberg (u daljem tekstu: potvrda o isporučenju dokumenata).⁶⁶³ U potvrdi o isporučenju dokumenata kaže se da četvrti komplet čine „dokumenti isporučeni *Gazeti Infokus*“ i „dokumenti dobijeni od Udruženja ratnih veterana OVK“.⁶⁶⁴

325. Što se tiče kontinuiteta nadzora po primopredaji tih dokumenata, panel napominje sledeće. Prvo, g. Beriša je u svedočenju rekao da je tužilaštvo odnelo sve dokumente koje je *Gazeta Infokus* dobila na prvoj konferenciji za štampu.⁶⁶⁵ Gospodin Beriša je potvrđio i da je prilikom primopredaje dokumenata potpisao potvrdu o njihovom isporučenju.⁶⁶⁶ Drugo, g. Moberg, službenik tužilaštva koji je primio četvrti

⁶⁵⁹ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 922.

⁶⁶⁰ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 921–922.

⁶⁶¹ P98, stavovi 4–6. V. gore, stav 226 (Relevantni događaji).

⁶⁶² P99, stavovi 1–3. V. gore, stav 236 (Relevantni događaji).

⁶⁶³ P99, stavovi 1, 3; P100.

⁶⁶⁴ P100.

⁶⁶⁵ W04866 (Halil Beriša), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1532.

⁶⁶⁶ W04866 (Halil Beriša), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1535–1536.

komplet, sačinio je o tome službenu belešku.⁶⁶⁷ U njoj je g. Moberg rekao da je dokumente stavio u dve vreće (potvrdu o isporučenju dokumenata stavio je u jednu od njih), koje su automobilom prebačene u zgradu tužilaštva u Prištini.⁶⁶⁸ Dana 17. septembra 2020. g. Moberg je te dve vreće sa zaplenjenim dokaznim materijalom predao službenicima tužilaštva kako bi ih ovi preneli u zgradu tužilaštva u Hagu.⁶⁶⁹ Treće, o primopredaji tih dokumenata, kao i o osnovu za sačinjavanje potvrda o isporučenju dokumenata, svedočila je i gđa Pumper.⁶⁷⁰ Gospođa Pumper je u svedočenju rekla da se uverila da su dokumenti koje je pregledala u okviru „paketa 4” dobijeni u prostorijama *Gazete Infokus* 9. septembra 2020, zato što su oznake ERN s kojima su dokumenti uneti u bazu dokaznih predmeta tužilaštva kontinuirane. Gospođa Pumper je u svedočenju rekla da potvrda o isporučenju dokumenata predstavlja „naslovnu stranicu” (ERN 078569), kojoj sledi četvrti komplet, identifikovan kao „paket 4” (ERN 078570-079499).⁶⁷¹

3. Zaključak

326. Panel prihvata da tužilaštvo sudiji za prethodni postupak nije podnelo i da nije kao dokaz dostavilo belešku koja odgovara uslovima za popis navedenim u pravilu 39(4), niti ijedan drugi dokument u kom bi detaljno bio opisan svaki zaplenjeni predmet, i to važi za sve plenidbe. Što se tiče prve i druge plenidbe, panel smatra da je sudija pojedinac ili sudija za prethodni postupak trebalo da odluči da li treba kontaktirati s tužilaštvom zbog toga što ne postoji popis prema pravilu 39(4), čije sastavljanje inače spada u obaveze tužilaštva. Sudija pojedinac je, vršeći svoja diskreciona ovlašćenja, procenio da za tim nema potrebe. Što se tiče treće plenidbe, panel napominje da je tužilaštvo tvrdilo da pravilo 39 Pravilnika nije merodavno, a

⁶⁶⁷ P99.

⁶⁶⁸ P99, stav 5.

⁶⁶⁹ P99, stav 6.

⁶⁷⁰ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 889–891.

⁶⁷¹ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 890–893.

sudija pojedinac nije se izričito bavio time, mada jeste zaključio da pravilo 38(3) Pravilnika nije merodavno za njega.⁶⁷² Dobrovoljna predaja četvrtog kompleta, za koju ne postoji nalog, ne potпадa pod pravila 37–39 Pravilnika.

327. Pravilo 39(4) Pravilnika glasi: „Specijalizovani tužilac vrši popis s detaljnim opisom i podacima o svakom zaplenjenom predmetu”. Njegova formulacija ukazuje na obavezu i ne ostavlja prostora tužilaštvu da po svom nahođenju odluči da li će sačiniti takav popis ili neće. Tužilaštvo je, dakle, trebalo da sačini taj popis, i ono na ovom mestu nije postupalo u skladu s Pravilnikom. Međutim, u Pravilniku se ne navodi koje se mere preduzimaju ukoliko navedeni uslov nije ispunjen. Panel napominje da se popis sačinjava između ostalog i da bi tužilaštvo bilo u mogućnosti da dokaže integritet prikupljenih dokaza ukoliko njih tokom suđenja iko bude osporavao kao nedopuštene.⁶⁷³ Integritet prikupljenih dokaza mogao se dokazati i svedočenjem istražitelja koji je učestvovao u plenidbi dotičnog materijala ili na neki sličan način.⁶⁷⁴

328. Zato se, kako panel primećuje, među dokazima o svakoj plenidbi ili primopredaji dokumenata nalazi izveštaj g. Moberga, koji je bio na licu mesta u sve četiri prilike u kojima je prikupljan materijal.⁶⁷⁵ U dokaze spada i izveštaj gđe Pumper, koja se uverila da su dokumenti koje je pregledala kao pakete 1–4 isti oni dokumenti koji su uneti u bazu dokaznih predmeta tužilaštva, nakon što su preuzeti u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK i *Gazete Infokus*.⁶⁷⁶ Panel napominje i da nema dokaza za to da i jedan od tih dokumenata potiče iz nekog drugog izvora, a ne iz prostorija Udruženja ratnih veterana OVK i prostorija *Gazete Infokus*. Isto tako nema ni dokaza za to da nešto od materijala zaplenjenog u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK ili

---

⁶⁷² F17, stavovi 4, 9.

⁶⁷³ DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3238.

⁶⁷⁴ DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3238–3239.

⁶⁷⁵ P92; P99; W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1930–1932, 1936–1941, 1958.

⁶⁷⁶ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 854–857, 859, 889–893, 912–914, 921–924.

dobijenog u prostorijama *Gazete Infokus* nije uneto u bazu dokaznih predmeta tužilaštva ili da je integritet i jednog dokumenta narušen tom prilikom.

329. S obzirom na navedeno, panel se uverio da iz dokaza u spisu ovog predmeta proizlazi da je kontinuitet nadzora nad zaplenjenim materijalom bio uspostavljen na valjan način, kao i (i) da ostaci materijala iz prvog kompleta, zaplenjeni u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK 8. septembra 2020, odgovaraju paketu 1, (ii) da ostaci materijala iz drugog kompleta, zaplenjeni u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK 17. septembra 2020, odgovaraju paketu 2 i (iii) da ostaci materijala iz trećeg kompleta, zaplenjeni u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK 22. septembra 2020, odgovaraju paketu 3. Dalje, panel se uverio da četvrti komplet, koji je tužilaštvo dobilo od *Gazete Infokus* 9. septembra 2020, odgovara paketu 4.

330. Pošto je to zaključio, panel će u nastavku presude za materijal dobijen u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK i prostorijama *Gazete Infokus* koristiti termin „paketi 1–4“. Kad bude razmatrao postupke optuženih tokom inkriminisanog perioda panel će i dalje koristiti termin „tri kompleta“. U svakom slučaju, kad bude donosio zaključke o optužbama iznetim u optužnici panel će se pozivati isključivo na dokaze u spisu ovog predmeta.

B. SADRŽAJ PAKETA

331. Tužilaštvo kao dokaze nije podnelo paket 1 i paket 3 u integralnom vidu.⁶⁷⁷ Što se tiče paketa 2, u spis ovog predmeta ušla je njegova redigovana verzija (P104). Tužilaštvo tvrdi da je obelodanjivanje paketa 1 i 3 optuženima nosilo sa sobom opasnost da se pribegne istim sredstvima koja su i optuženi koristili kad su izvršili krivična dela koja im se stavlju na teret.⁶⁷⁸ Osim toga, tužilaštvo tvrdi i da su kompenzatorne mere koje je sudija za prethodni postupak naložio umesto

⁶⁷⁷ V. dole, stavovi 339, 354 (Zaključci o paketima).

⁶⁷⁸ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 166.

obelodanjivanja integralnog materijala, a pre svega tabelarni prikazi paketa koje je sačinila gđa Pumper, bile efikasne i da su očuvale pravičnost postupka.⁶⁷⁹

332. Iako se slaže s tim da bi obelodanjivanje paketa 1 i 3 optuženima uvećalo opasnost i po ljude koji se u njima navode imenom i po istrage tužilaštva, panel smatra i da je utvrđivanje sadržaja, autentičnosti i poverljivosti paketa otežano time što taj materijal nije bio dostupan u spisu predmeta. Panel je svestan toga da se optužbe mogu dokazivati na različite načine,⁶⁸⁰ ali naglašava da je obelodanjivanje osporavanog materijala na kom počivaju optužbe, eventualno s manjim redakcijama, najefikasniji, a ponekad i jedini način na koji se može rešavati po optužbama.

333. Da bi utvrdio sadržaj paketa, panel je koristio (i) izjave i svedočenje gđe Pumper o sadržaju paketa i o povezanom dokaznom materijalu, i to o prihvaćenim delovima iz paketa 1 i 4, P104 (paket 2), prihvaćenim delovima iz paketa 3 i izveštajima iz medija, (ii) na iskaze drugih svedoka, u meri u kojoj su oni relevantni, i na (iii) izjave optuženih.

1. Svedočenje gđe Pumper i povezani dokazni materijal

(a) Paket 1

334. Da bi utvrdio sadržaj paketa 1 putem svedočenja gđe Pumper, panel će uzeti u obzir i svedočenje g. Beriše o paketu 4. Gospodin Beriša je rekao da je paket 4, koji odgovara četvrtom kompletu, uzet iz prvog kompleta prilikom prve konferencije za štampu.⁶⁸¹ S obzirom na to, sadržaj paketa 4 važan je za utvrđivanje sadržaja prvog kompleta, pa tako i paketa 1.

---

⁶⁷⁹ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 166–167.

⁶⁸⁰ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 169.

⁶⁸¹ W04866 (Halil Beriša), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1520–1521.

i) Sadržaj paketa 1 i paketa 4

335. Što se tiče sadržaja paketa 1, gđa Pumper izjavila je sledeće: (i) paket 1 čini 891 stranica dokumenata na engleskom, srpskom i nemačkom;⁶⁸² (ii) više od 200 dokumenata napisano je na srpskom, što latiničnim, što ciriličnim pismom⁶⁸³ i (iii) u paketu 1 nalazi se jedan dokument na nemačkom koji su sačinili vojnici iz nemačkog sastava KFOR-a.⁶⁸⁴

336. Dalje, gospođa Pumper je rekla da paket 1 čine (i) više od stotinu „poverljivih zamolnica za pravnu pomoć“ koje je SIRG uputio nadležnim organima Srbije (u daljem tekstu: zamolnice SIRG-a) u periodu od 2013. do 2015.⁶⁸⁵ i koje se uglavnom sastoje od propratnog pisma i poverljivih priloga,⁶⁸⁶ (ii) odgovori Tužilaštva Republike Srbije za ratne zločine (u daljem tekstu: Tužilaštvo za ratne zločine) na zamolnice SIRG-a (u daljem tekstu: odgovori Tužilaštva za ratne zločine) i (iii) dokumenti srpskih institucija, poput internih izveštaja Tužilaštva za ratne zločine i srpske policije (u daljem tekstu: MUP), te prepiska između Tužilaštva za ratne zločine i MUP-a (u daljem tekstu: dokumenti srpskih vlasti).⁶⁸⁷ Gospođa Pumper je rekla i da se neki od tih dokumenata srpskih vlasti odnose na mere potrebne za sprovođenje istraga SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva.⁶⁸⁸

337. Gospođa Pumper sačinila je i tabelu u kojoj je, redom po broju stranice, opisala svaki dokument iz paketa 1, navela pokazatelj za pretpostavku da se radi o

⁶⁸² P86, stav 6; P88, stavovi 5–6.

⁶⁸³ P88, stav 6.

⁶⁸⁴ P88, stav 13.

⁶⁸⁵ P86, stavovi 7, 9; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 860, 862.

⁶⁸⁶ P86, stav 8.

⁶⁸⁷ P86, stav 7; P88, stav 8; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 860–861.

⁶⁸⁸ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 886–887; P90 (prilog 1 – tabela o paketu 1), str. 16, 18–19, 23, 30, 45, 47.

poverljivom dokumentu, kao i podatak o tome da li se u dokumentu navode imena (potencijalnih) svedoka (u daljem tekstu: tabela vezana za paket 1).⁶⁸⁹

338. Dalje, gđa Pumper navela je i da su među fotografijama koje je tužilaštvo primilo 7. septembra 2020. u 18:34 od jedne kosovske medijske kuće (u daljem tekstu: sedam fotografija) nalazili snimci ekrana na kojima se vide tri zamolnice SIRG-a i jedan dokument srpskih vlasti iz paketa 1.⁶⁹⁰

339. Panel napominje da se kod pet delova dokumenata iz paketa 1 o kojima je gđa Pumper govorila na svedočenju, po svemu sudeći, radi o zamolnicama SIRG-a za prikupljanje dokaza upućenim Tužilaštvu za ratne zločine.⁶⁹¹

340. Što se tiče paketa 4, g. Beriša je o dokumentima koje je uzeo na prvoj konferenciji za štampu tokom svedočenja rekao sledeće: (i) da su brojali oko 1.000 stranica;⁶⁹² (ii) da su se među njima nalazila pisma, prepiska između predstavnika SIRG-a i tužilaca i drugih zvaničnih predstavnika Srbije⁶⁹³ i (iii) među njima su bile i zamolnice kojima je SIRG tražio od tužilaca iz Srbije da mu pomognu da pronađe svedoke i utvrdi njihove adrese, i da su u zamolnicama navedena imena tih svedoka.⁶⁹⁴

341. Gospođa Pumper je rekla da paket 4 broji 930 stranica.⁶⁹⁵ Takođe je rekla i da se, izuzev četiri dokumenta, svi dokumenti iz paketa 1 nalaze i u paketu 4.⁶⁹⁶ Gospođa Pumper je sačinila i tabelu u kojoj je opisala svaki dokument iz paketa 4 navodeći broj stranice/a. U tabeli je navela, između ostalog, i pokazatelje za pretpostavku da se radi o poverljivom dokumentu, kao i podatak o tome da li se u dokumentu navode imena

⁶⁸⁹ P90 (prilog 1 – tabela o paketu 1); W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 869–870.

⁶⁹⁰ P89, stavovi 14–16, 18, 20. V. takođe P101; P102.

⁶⁹¹ P93, P94, P95, P96, P97.

⁶⁹² W04866 (Halil Beriša), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1520–1521.

⁶⁹³ W04866 (Halil Beriša), transkript, 27. oktobar 2021, str. 1572–1573, 1600, 1626.

⁶⁹⁴ W04866 (Halil Beriša), transkript, 27. oktobar 2021, str. 1572–1573. V. takođe dole, stav 343.

⁶⁹⁵ P89, stav 7.

⁶⁹⁶ P89, stav 8, ispravljen odnosno dopunjeno u P87. W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 891, 893–895, 904.

(potencijalnih) svedoka, broj stranice na kojoj se dotični dokument nalazi u paketu 1 i podaci o razlikama između paketa 1 i paketa 4, tamo gde ih ima (u daljem tekstu: tabela vezana za paket 4).⁶⁹⁷

342. Prema rečima gđe Pumper, paket 4 sadrži i nekoliko dokumenata koji se ne nalaze u paketu 1, i to: (i) druge zamolnice SIRG-a; (ii) drugi dokumenti srpskih vlasti i (iii) jedan dokument od dve stranice na albanskom jeziku, po svemu sudeći nepovezan sa ostalim dokumentima iz paketa 4.⁶⁹⁸ Dalje, na šest od sedam fotografija vide se dokumenti iz paketa 1, i to: (i) četiri zamolnice SIRG-a, od kojih se tri nalaze i u paketu 1, i (ii) dva dokumenta srpskih vlasti, od kojih se jedan nalazi i u paketu 1.⁶⁹⁹

343. Panel napominje da je posle prve konferencije za štampu nekoliko medijskih kuća prenalo pojedinosti iz zamolnica SIRG-a, na primer, imena i lične podatke svedoka, odnosno druge informacije o sadržaju zamolnica.⁷⁰⁰ Osim toga, nekoliko medijskih kuća prenalo je snimke ekrana na kojima se uglavnom vide zamolnice SIRG-a.⁷⁰¹ Neke od njih je prenela *Gazeta Infokus* sa opisom sadržaja paketa 4, odnosno sa snimkom ekrana na kome se on vidi.⁷⁰²

ii) Imena svedoka u paketu 1 i paketu 4

344. Za potrebe pregledanja paketa, gđa Pumper je pošla od toga da je svedok lice s kojim su se SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo sastali i od kog su dobili informacije, uključujući putem informativnog razgovora.⁷⁰³ Potencijalnim svedokom

⁶⁹⁷ P91 (prilog 1 – tabela o paketu 4).

⁶⁹⁸ P89, stavovi 11–13.

⁶⁹⁹ P89, stavovi 14–20. V. takođe P101; P102.

⁷⁰⁰ P123; P124, str. 1–2 (1D16), 3–4 (P128), 5; P125, str. 9–10 (P125ET.3); P129, str. 1 (1D2, str. 1–4, 9–19), 12 (1D2, str. 44–46), 14 (1D2, str. 50–54), 15 (1D2, str. 55–67); 1D17. V. takođe P86, stavovi 13–14 (gde se upućuje na P125, str. 4–8), stav 15 (gde se upućuje na P125, str. 1–3), stav 16 (gde se upućuje na P124, str. 1–2), stav 17 (gde se upućuje na P124, str. 3–4) i stav 18 (gde se upućuje na P124, str. 4–5).

⁷⁰¹ P123; P124, str. 1–2 (1D16), 3–4 (P128), 5; P125, str. 1–3 (1D11), 4–8 (P129, str. 14; 1D2, str. 50–54); P129, str. 15 (1D2, str. 55–67); 1D17.

⁷⁰² P123; P124, str. 1–2 (1D16), 3–4 (P128), 5; P125, str. 1–3 (1D11), 4–8 (P129, str. 14; 1D2, str. 50–54); P129, str. 15 (1D2, str. 55–67); 1D17.

⁷⁰³ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1080.

gđa Pumper je smatrala lice od kog je tužilaštvo pokušalo da dobije informacije, uključujući putem informativnog razgovora, između ostalog posredstvom drugih organizacija.⁷⁰⁴ Gospođa Pumper je napomenula da je prilikom pregledanja paketa proveravala i da li su dotična lica već uvrštena u širi spisak svih svedoka tužilaštva.⁷⁰⁵

345. Što se tiče paketa 1, gđa Pumper je izjavila sledeće: (i) u preko 150 dokumenata pominju se imena ukupno 699 lica;⁷⁰⁶ (ii) u poverljivim prilozima uz zamolnice SIRG-a pominju se „imena stotina svedoka i potencijalnih svedoka”⁷⁰⁷ u vezi s kojima je SIRG od nadležnih srpskih organa pokušavao da dobije pomoć za obavljanje informativnih razgovora i evidenciju o izjavama koje su dali ranije;⁷⁰⁸ (iii) u dokumentima srpskih vlasti pominju se imena više desetina žrtava i svedoka s kojima su SIRG ili Specijalizovano tužilaštvo obavili informativne razgovore;⁷⁰⁹ (iv) ista imena (koja se pominju u dokumentima srpskih vlasti) pominju se i u dokumentima u zamolnicama SIRG-a u kojima se daje raspored informativnih razgovora sa SIRG-om, a koji se nalaze i u paketu 1,⁷¹⁰ i (v) u paketu 1 nalazi se 35 izjava ili delovi izjava žrtava i svedoka koje su uzeli organi Srbije, a u kojima ima i ličnih podataka i detaljnih informacija o teškim krivičnim delima.⁷¹¹ Gospođa Pumper je navela i četiri lica [BRISANO] čija se imena i lični podaci pominju u prilozima uz nekoliko zamolnica SIRG-a, „pored drugih svedoka i potencijalnih svedoka s kojima je SIRG htio da obavi informativne razgovore i u vezi s kojima je tražena evidencija o izjavama koje su dali ranije ”.⁷¹² U

⁷⁰⁴ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1080.

⁷⁰⁵ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1079.

⁷⁰⁶ P88, stav 10, ispravljen odnosno dopunjeno u P87. Gospođa Pumper nije precizirala da li je za sva ta lica utvrdila da su svedoci ili potencijalni svedoci.

⁷⁰⁷ P86, stav 9.

⁷⁰⁸ P86, stav 8.

⁷⁰⁹ P88, stav 11; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 886–887.

⁷¹⁰ P88, stav 11.

⁷¹¹ P88, stav 12 ispravljen odnosno dopunjeno u P87.

⁷¹² P86, stav 10; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 884–885.

tabeli vezanoj za paket 1 gđa Pumper je označila i veliki broj dokumenata u kojima se pominju imena (potencijalnih) svedoka.⁷¹³

346. Što se tiče paketa 4, gđa Pumper je izjavila sledeće: (i) dodatne zamolnice SIRG-a, koje se ne nalaze u paketu 1, sadrže desetine imena svedoka i potencijalnih svedoka SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva;⁷¹⁴ (ii) dokumenti srpskih vlasti koji se ne nalaze u paketu 1 sadrže, između ostalog, delimičnu ili potpunu evidenciju o izjavama svedoka koje su uzeli srpski organi, izveštaje MUP-a i Tužilaštva za ratne zločine kao i prepisku između njih, te dokumente i spiskove sa imenima i ličnim podacima lica koje je gđa Pumper vodila kao žrtve i imenima i ličnim podacima svedoka i potencijalnih svedoka SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva.⁷¹⁵

(b) Paket 2

347. Prema opisu gđe Pumper, u paketu 2 nalazi se: (i) 937 stranica dokumenata na engleskom, albanskom i srpskom,⁷¹⁶ i (ii) mahom kopije presuda o ratnim zločinima izrečenih na kosovskim sudovima i drugim pravosudnim ustanovama, uključujući i MKSJ.⁷¹⁷ Na kopijama presuda nema ni logotipa niti bilo koje druge oznake karakteristične za dokumente SIRG-a ili tužilaštva.⁷¹⁸

348. Osim toga, gđa Pumper je rekla da se u paketu 2 nalazi i šest stranica koje već postoje u paketu 1, a koje se podudaraju s (delovima) tri zamolnice SIRG-a i s dva dokumenta srpskih vlasti (u daljem tekstu: šest stranica iz paketa 2).⁷¹⁹ Gospođa Pumper je i za njih sačinila tabelu sličnu onoj koju je napravila za paket 1 i za svaku stranicu navela, između ostalog, i pokazatelj za pretpostavku da se radi o poverljivom

⁷¹³ P90 (prilog 1 – tabela o paketu 1).

⁷¹⁴ P89, stav 11.

⁷¹⁵ P89, stav 12.

⁷¹⁶ P86, stav 20.

⁷¹⁷ P86, stav 21; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 914.

⁷¹⁸ P86, stav 21; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 21. oktobar 2021, str. 1197.

⁷¹⁹ P86, stavovi 22–27; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 914–917; transkript, 21. oktobar 2021, str. 1197–1200.

dokumentu, kao i podatak o tome da li se pominje ime nekog svedoka ili potencijalnog svedoka (u daljem tekstu: tabela vezana za paket 2).⁷²⁰

349. Panel primećuje da verzija paketa 2, koja je prihvaćena kao dokaz P104, potvrđuje taj iskaz. U njoj se nalaze: (i) presude kosovskih sudova, ili njihovi delovi ili duplikati;⁷²¹ (ii) jedna optužnica Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo;⁷²² (iii) optužnice i sažeci presuda sa MKSJ, ili njihovi delovi ili duplikati,⁷²³ i (iv) šest stranica iz paketa 2 u redigovanom obliku.⁷²⁴

350. Po rečima gđa Pumper, jedna od šest stranica iz paketa 2, zapravo deo jedne zamolnice SIRG-a, tiče se logističkih priprema za razgovore.⁷²⁵ Jedna druga stranica, zapravo deo jednog od dokumenata srpskih vlasti, sadrži uputstva drugim organima Srbije u vezi sa zamolnicom SIRG-a da se utvrdi prebivalište jednog potencijalnog svedoka, navedenog u jednom poverljivom prilogu koji se ne nalazi u paketu 2, i da se omogući informativni razgovor s njim.⁷²⁶ Opet, jedna druga stranica, takođe deo jednog od dokumenata srpskih vlasti, sadrži imena, datume rođenja i zanimanja bar dvoje svedoka i potencijalnih svedoka SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva.⁷²⁷

351. Panel napominje da se, posle druge konferencije za štampu u više medijskih izveštaja govorilo o drugoj isporuci,⁷²⁸ ali uglavnom bez pojedinosti o drugom kompletu. Ipak, u jednom medijskom izveštaju prenesen je snimak ekrana na kome se vidi jedna stranica dokumenta MKSJ koji se nalazi u paketu 2.⁷²⁹

⁷²⁰ P90 (prilog 3 – tabela o paketu 2).

⁷²¹ P104, str. 1–415, 524–614, 628–834.

⁷²² P104, str. 416–480.

⁷²³ P104, str. 496–523, 621–627, 835–937.

⁷²⁴ P104, str. 615–620. V. takođe P139–P144, zapravo delovi dokumenata iz kompleta 1 koji se podudaraju sa šest stranica iz kompleta 2, i P145–150, zapravo delovi dokumenata iz kompleta 4 koji se podudaraju sa šest stranica iz kompleta 2. V. F427, stavovi 30, 33.

⁷²⁵ P86, stav 24; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 21. oktobar 2021, str. 1200–1204.

⁷²⁶ P86, stav 26; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 21. oktobar 2021, str. 1207–1209.

⁷²⁷ P86, stav 27; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 916–917; transkript, 21. oktobar 2021, str. 1209–1210.

⁷²⁸ P129, str. 5, 7 (1D2, str. 29–31), 9 (1D2, str. 35–37), 13 (1D2, str. 47–49).

⁷²⁹ P125, str. 12; P104, str. 835.

(c) Paket 3

352. Za paket 3 gđa Pumper je rekla: (i) da se u njemu nalaze dva nepotpuna primerka istog dokumenta;⁷³⁰ (ii) da su dokumenti u njemu napisani na engleskom, i (iii) da se u njemu nalaze nepotpuni primerci „jednog poverljivog dokumenta tužilaštva“ od 261 stranice, koji su vezani za istrage tužilaštva i službene postupke i koji predstavljaju interni radni materijal.⁷³¹

353. Gospođa Pumper je iznela podatke o ta dva nepotpuna primerka. Prvi, „komplet 1“, ima 245 stranice, a drugi, „komplet 2“, broji 244 stranice.⁷³² I jedan i drugi su, kako ona kaže, nepotpune kopije „interne, poverljive beleške tužilaštva koja se odnosi na istrage tužilaštva i službeni postupak i koja predstavlja interni radni materijal“.⁷³³ Dalje, gđa Pumper je rekla je da se i u kompletu 1 i u kompletu 2 nalazi analiza raspoloživih dokaza i merodavnog prava u vezi s pet lica koje tužilaštvo vodi kao osumnjičene, a to su g. Azem Silja, g. Tači, g. Jakup Krasnići, g. Kadri Veselji i g. Redžep Seljimi.⁷³⁴ Prema rečima gđe Pumper, čini se da oba ta primerka nose datum iz decembra 2019, ali se u njima pominju datumi razgovora sa svedocima i osumnjičenima koji su vođeni zaključno s martom 2020.⁷³⁵

354. Panel primećuje da su četrnaest dokaza koji su usvojeni u spis kao delovi materijala iz paketa 3 po svemu sudeći parovi odgovarajućih stranica iz kompleta 1 i kompleta 2, kako ih je i gđa Pumper opisala, koji sadrže analizu dokaza i s njima povezanih pravnih pitanja.⁷³⁶

⁷³⁰ P86, stav 29; P90, stav 7; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 19. oktobar 2021, str. 951; transkript, 21. oktobar 2021, str. 1214.

⁷³¹ P86, stav 29; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 19. oktobar 2021, str. 951; transkript, 21. oktobar 2021, str. 1215.

⁷³² P90, stavovi 8(i), 9(i); W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 926–927.

⁷³³ P90, stavovi 8(i), 9(i); W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 926–927.

⁷³⁴ P86, stav 29; P90, stavovi 8(i), 9(i); W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 926, 931–932; transkript, 19. oktobar 2021, str. 952; transkript, 21. oktobar 2021, str. 1215.

⁷³⁵ P90, stavovi 8(ii), 9(ii); W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 19. oktobar 2021, str. 950.

⁷³⁶ P106; P107; P108; P109; P110; P111; P112; P113; P114; P115; P116; P117; P118; P119; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 927–930; transkript, 19. oktobar 2021, str. 940–948.

355. Gospođa Pumper rekla je i da se u paketu 3 pominju: (i) imena svedoka, potencijalnih svedoka i osumnjičenih, kao i iskazi i dokazi dobijeni od njih,⁷³⁷ i (ii) „oko 150 (potencijalnih) svedoka”.⁷³⁸ Gospođa Pumper je navela [BRISANO], [BRISANO], čije ime se pominje u paketu 3.⁷³⁹

356. Dalje, panel napominje da je posle treće konferencije za štampu u nekoliko medijskih izveštaja opisivan sadržaj odnosno prenošen snimak ekrana sa stranicama dokumenata iz trećeg kompleta, za koje su rekli da im ih je dostavilo Udruženje ratnih veteranova OVK. Konkretno, u nekoliko medijskih izveštaja prenete su pojedinosti iz navodne radne verzije optužnice, sa imenima osumnjičenih, detaljima analize i imenima odnosno drugim ličnim podacima.⁷⁴⁰ Osim toga, u nekoliko medijskih izveštaja preneti su snimci ekrana sa stranicama na kojima su se nalazile pomenute informacije.⁷⁴¹

2. Izjave optuženih

357. Panel je razmatrao izjave optuženih iz inkriminisanog perioda i njihovo svedočenje o sadržaju tri kompletata kako bi ustanovio (i) da li izjave i svedočenje optuženih i u kojoj meri potkrepljuju iskaze o sadržaju paketa, i (ii) da li su, i u kojoj meri, optuženi znali da su dokumenti koje su distribuirali i opisivali u javnosti autentični.

---

⁷³⁷ P86, stav 31; P90, stavovi 8(i), 9(i); W04841 (Zdenka Pumper); transkript, 18. oktobar 2021, str. 926; transkript, 19. oktobar 2021, str. 949.

⁷³⁸ P90, stavovi 8(iv), 9(iv); W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 19. oktobar 2021, str. 950.

⁷³⁹ P86, stav 31.

⁷⁴⁰ P120; P121; P122; P155; P156; P157; P158; P159; P160. V. takođe P86, stavovi 36–74.

⁷⁴¹ P120; P121; P122; P125, str. 14–18 (P125ET.4;1D12); P155; P156; P157; P158; P159; P160. V. takođe P86, stavovi 36–74.

(a) Pregledanje tri kompleta

358. Kao što je utvrđeno, optuženi su pregledali svaki od tri kompleta nakon što su im oni dostavljeni.⁷⁴²

359. Što se tiče prvog kompleta, g. Gucati ga je pregledao samo ovlaš.⁷⁴³ Gospodin Haradinaj ga je pregledao detaljnije i duže, tri do četiri sata, kako je izjavio u to vreme.⁷⁴⁴ Nijedan od dvojice optuženih nije pregledao sve dokumente.⁷⁴⁵

360. Što se tiče drugog kompleta, optuženi su pre druge konferencije za štampu imali oko sat i po vremena da ga pregledaju, mada nije jasno da li su to zaista i radili sve to vreme.⁷⁴⁶ Oni nisu detaljno pregledali dokumente, ali je g. Haradinaj rekao da je za to vreme pročitao koliko god je mogao.⁷⁴⁷

⁷⁴² V. gore, stavovi 211, 246, 276–277 (Relevantni događaji).

⁷⁴³ P1, str. 1 (g. Gucati: "Nasim je [o tim dokumentima] bolje informisan pošto ih je on nakratko pogledao. On ih je pogledao i analizirao s Fatom [Klinakuom] i drugim prijateljima"); 1D3, stavovi 14, 16; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2168–2169.

⁷⁴⁴ P8, str. 20, 33 ([Novinar]: „Znači, mnogo ste pročitali za četiri sata. Gospodin Haradinaj: Ja sam stručnjak za čitanje”); P18, str. 3–4 (g. Haradinaj: „Koliko god smo mogli... tri sata”); P21, str. 4 (g. Haradinaj: „Koliko smo mogli da vidimo tokom ta četiri sata, tamo ima podataka o ljudima, njihovih imena i prezimena”), str. 5 (g. Haradinaj: „To smo mogli letimično da vidimo, dok smo preletali preko papira ta četiri sata”); P24, str. 7 (g. Haradinaj: „Naravno, imali smo četiri sata za to, otprilike od 9 do 1”); P25, str. 4 (g. Haradinaj: „Za prvi paket smo imali tri, četiri sata, ali on je bio ogroman, recimo, šta znam, između 800 i 1.200, 1.300 stranica”).

⁷⁴⁵ P1, str. 2 (g. Haradinaj: „Samo smo ih prelistali, ali smo tu svašta videli”), str. 4 (g. Haradinaj: „Čitali smo brzo. [...] Nismo imali vremena da ih pročitamo. Vidite li koliko toga ima? Trebaće vam nedelju dana da sve iščitate”), str. 5 (g. Haradinaj: „To je sve, na brzinu”); P9, str. 7 (g. Gucati: „Nismo gledali i proveravali sve dokumente koji se vide na ekranu. Bilo ih je mnogo, preko 4.000. Pogledali smo i proverili samo neke dokumente, a onda su se odjednom pojavili nekakvi spiskovi, razni, među tim dokumentima”), str. 10 (g. Gucati: „Nismo mogli sve da ih pročitamo i pregledamo”); P24, str. 3 (g. Haradinaj: „Ali nismo mogli sve da ih pročitamo”), str. 5, str. 7 (g. Haradinaj: „Zato što smo ih prelistali, to jest, pogledali”).

⁷⁴⁶ V. gore, stavovi 243, 246, 248 (Relevantni događaji).

⁷⁴⁷ P2, str. 1 (g. Gucati: „Nismo imali vremena ni da ih proverimo [...] Uglavnom je to radio Nasim, koliko god je mogao. [...] on se tu angažovao više od mene”); P7, str. 17 (g. Haradinaj: „Pogledali smo ih nakratko, oko sat i po”); P8, str. 9 ([novinar]: „Nasime, jeste li pročitali te dokumente? Gospodin Haradinaj: Jesam, koliko sam mogao tokom radnog vremena”); P33, str. 3 (g. Haradinaj: „Od trenutka kad smo ih dobili nismo mogli mnogo toga da pročitamo, [...] imali smo nešto vremena da ih prelistamo, a i novinari su odneli mnogo toga”).

361. Što se tiče trećeg kompleta, optuženi su imali oko sat i po vremena da ga pregledaju ali nije jasno da li su to radili sve to vreme.⁷⁴⁸ Sudeći po njihovim izjavama, pregledanje trećeg kompleta bilo je površnije od pregledanja prethodnih kompleta, i g. Haradinaj je na njega utrošio oko 30 minuta.⁷⁴⁹

(b) Izjave optuženih iz inkriminisanog perioda

i) Prvi komplet

362. Prema rečima g. Gucatija, prvi komplet: (i) sadrži „oko 4.000 dokumenata Specijalizovanih veća“;⁷⁵⁰ (ii) svedoči o saradnji između Specijalizovanih veća i tužilaca iz Srbije,⁷⁵¹ i (iii) sadrži imena svedoka i informacije o razgovorima sa svedocima obavljenim na određenim lokacijama.⁷⁵² Dalje, u prvom kompletu se, prema rečima g. Gucatija, nalaze evidencijski brojevi dokumenata i datumi,⁷⁵³ pečati i potpisi,⁷⁵⁴ kao i dokumenti u vezi sa Ademom Jašarijem i drugim bivšim pripadnicima OVK navedenim poimenično.⁷⁵⁵

363. Prema rečima g. Haradinaja, prvi komplet sadrži: (i) četiri primerka dokumenata odnosno spisa od „oko 1.000, 1.200, 1.300, 1.400 stranica“;⁷⁵⁶ (ii) podatke o kontaktima između Klinta Vilijamsona i Vladimira Vukčevića (u daljem tekstu: g. Vukčević);⁷⁵⁷ (iii) „imena svih svedoka“⁷⁵⁸ i (iv) izjave svedoka, s njihovim imenima i ličnim

⁷⁴⁸ V. gore, stavovi 275, 277, 279 (Relevantni događaji).

⁷⁴⁹ P30, str. 3–4 (g. Haradinaj: „Nismo imali vremena da to detaljno pročitamo zato što smo hteli da budemo malo više... dali smo sav materijal medijima“); P35, str. 2 (g. Gucat: „Nasim manje-više... nije da on zna više od mene, nego je uspeo da malo duže čita te dokumente, nekih pola sata“).

⁷⁵⁰ P1, str. 1.

⁷⁵¹ P9, str. 6.

⁷⁵² P1, str. 4; P9, str. 5, 7, 10.

⁷⁵³ P28, str. 13–14. V. takođe DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2248–2250 (gde Gucati tvrdi da mu je jedan novinar tek naknadno skrenuo pažnju na to).

⁷⁵⁴ V. npr. P9, str. 5–6; P28, str. 13–14.

⁷⁵⁵ V. npr. P9, str. 9, 13–14.

⁷⁵⁶ P1, str. 2; P24, str. 7.

⁷⁵⁷ P1, str. 2; P21, str. 4.

⁷⁵⁸ P1, str. 2.

podacima,⁷⁵⁹ sudske pozive za određena lica⁷⁶⁰ i zamolnice upućene Srbiji da dostave informacije o boravištu svedoka.⁷⁶¹ Dalje, g. Haradinaj je rekao i sledeće: (i) u prvom kompletu je bilo „mnogo toga”;⁷⁶² (ii) u njemu je video imena i etničku pripadnost svedoka, kao i imena predstavnika SIRG-a i zvaničnih predstavnika Srbije;⁷⁶³ (iii) uspeo je da ustanovi da su s nekim svedocima razgovori već obavljeni;⁷⁶⁴ (iv) video je datume i mesta tih razgovora, kao i podatke o boravištu i brojeve telefona svedoka;⁷⁶⁵ (v) video je sudski poziv koji je izdao jedan poznati zvaničnik;⁷⁶⁶ (vi) primetio je da je postojala saradnja s poznatim šefovima policije, i dobio potvrdu o njihovom pretpostavljenom boravištu;⁷⁶⁷ (vii) ustanovio je na kom jeziku su dokumenti sačinjeni;⁷⁶⁸ (viii) video je zamolnice SIRG-a i pisma u kojima SIRG zahvaljuje za saradnju⁷⁶⁹ i (ix) priznao je da je neke dokumente pročitao na srpskohrvatskom.⁷⁷⁰

364. Panel napominje i da su g. Gucati i g. Haradinaj tokom prve konferencije za štampu pokazivali stranice iz prvog kompleta u kameru.⁷⁷¹

---

⁷⁵⁹ P1, str. 2, 5; P24, str. 8; P21, str. 4–5.

⁷⁶⁰ P1, str. 2.

⁷⁶¹ P24, str. 8.

⁷⁶² P1, str. 2. V. takođe P21, str. 5.

⁷⁶³ V. npr. P1, str. 2; P21, str. 4–5; P24, str. 8–9.

⁷⁶⁴ P1, str. 2; P21, str. 5; P24, str. 8.

⁷⁶⁵ P1, str. 2–3, 5; P21, str. 5; P24, str. 8.

⁷⁶⁶ P1, str. 2.

⁷⁶⁷ P1, str. 2; P21, str. 4; P24, str. 8.

⁷⁶⁸ V. npr. P1, str. 4–5.

⁷⁶⁹ P24, str. 8.

⁷⁷⁰ P1, str. 5.

⁷⁷¹ P1, video klip, 00:01:17–00:01:18 (g. Gucati), 00:14:44–00:14:49 (g. Gucati), 00:14:33–00:14:35 (g. Haradinaj), 00:15:55–00:16:03 (g. Gucati), 00:16:35–00:16:52 (g. Haradinaj).

ii) Drugi komplet

365. Prema rečima g. Gucatija, drugi komplet: (i) sadrži tri primerka istih dokumenata u,⁷⁷² (ii) svedoči o saradnji između Specijalizovanih veća i tužilaca iz Srbije⁷⁷³ i (iii) sadrži imena državnih službenika Srbije.⁷⁷⁴

366. Prema rečima g. Haradinaja, drugi komplet sadrži: (i) tri primerka;⁷⁷⁵ (ii) prepisku Klinta Vilijamsona i Kvaja Honga Ipa sa g. Vukčevićem i drugima;⁷⁷⁶ (iii) podatke o imenima svedoka i vremenu i mestu razgovora s njima, odnosno o njihovim boravištima;⁷⁷⁷ (iv) presude kosovskih sudova i MKSJ-a, kao i optužnicu protiv Ramuša Haradinaja,⁷⁷⁸ i (v) više stranica „bez oznake poverljivosti“ nego što je to bio slučaj u prvom kompletu.⁷⁷⁹ Dalje, g. Haradinaj je rekao da je u drugom kompletu video: (i) 57 dokumenata iz prepiske Klinta Vilijamsona sa g. Vukčevićem,⁷⁸⁰ (ii) preko 130 dokumenata iz prepiske Dejvida Švendimana s jednim drugim zvaničnim predstavnikom Srbije⁷⁸¹ i (iii) 37 dokumenata iz prepiske „Kaja Ipa“ s [BRISANO], [BRISANO] „i tako dalje“.⁷⁸²

367. Panel napominje i da su g. Gucati i g. Haradinaj tokom druge konferencije za štampu pokazivali stranice iz drugog kompleta u kameru.⁷⁸³

⁷⁷² P2, str. 10–11. Prema proceni g. Gucatija, svaki primerak sastoji se od 800–900 stranica, što ukupno čini oko 2.400 stranica. Međutim, g. Haradinaj je rekao da je svaki primerak imao manje od 800 stranica, što znači da njihov ukupni obim iznosi 1.300–1.400 stranica.

⁷⁷³ P2, str. 1.

⁷⁷⁴ P2, str. 1.

⁷⁷⁵ P2, str. 11.

⁷⁷⁶ P2, str. 2–3; P18, str. 3; P2, str. 1, 3; P17, str. 7; P18, str. 3; P19, str. 1, 4; 2D1, stav 76.

⁷⁷⁷ P18, str. 3.

⁷⁷⁸ P2, str. 4; P6, str. 30.

⁷⁷⁹ P2, str. 11.

⁷⁸⁰ P2, str. 2.

⁷⁸¹ P2, str. 2–3. V. takođe P7, str. 6.

⁷⁸² P2, str. 3.

⁷⁸³ P2, video klip, 00:01:17–00:01:18 (g. Gucati), 00:11:14–00:11:16 (g. Gucati), 00:11:44–00:11:46 (g. Gucati), 00:14:33–00:14:35 (g. Haradinaj), 00:15:55–00:16:03 (g. Gucati), 00:16:35–00:16:52 (g. Haradinaj).

iii) Treći komplet

368. Gospodin Gucati je za treći komplet rekao da se moglo videti da se priprema jedna optužnica⁷⁸⁴ i da su se u njemu nalazila imena.⁷⁸⁵

369. Prema rečima g. Haradinaja, treći komplet sadrži (i) dva primerka;⁷⁸⁶ (ii) radnu verziju jedne optužnice novijeg datuma, sa imenima osumnjičenih, optužbama protiv njih i obrazloženjima optužbi;⁷⁸⁷ (iii) „lične podatke mnogih drugih ljudi“, na primer, bivših vojnika i državnih službenika Srbije, kao i ime jednog bivšeg „insajdera“ OVK;⁷⁸⁸ (iv) lokacije koje je on, Haradinaj, uspeo da poveže s jednim predmetom koji se vodio pred MKSJ;⁷⁸⁹ (v) dokumente u kojima se govori o ratnom periodu⁷⁹⁰ i (vi) dokumente sa pečatima i zvaničnim logotipima.⁷⁹¹

370. Panel napominje i da su g. Gucati i g. Haradinaj tokom treće konferencije za štampu pokazivali stranice iz trećeg kompleta u kameru.⁷⁹²

371. Dalje, panel napominje da je g. Gucati na sve tri konferencije za štampu bio prisutan kad je g. Haradinaj iznosio razne komentare o sadržaju tri kompleta.

372. Panel smatra da se sadržaj sva tri kompleta, onako kako su ga optuženi opisali, u suštini podudara s prirodom informacija za koje je i gđa Pumper utvrdila da se nalaze u paketima.

⁷⁸⁴ P35, str. 2; P28, str. 13; P29, str. 1.

⁷⁸⁵ P29, str. 1; P35, str. 1, 14.

⁷⁸⁶ P30, str. 4.

⁷⁸⁷ P35, str. 2–3; P30, str. 2, 4.

⁷⁸⁸ P35, str. 2–3; P11, str. 9, 55–56; P30, str. 3.

⁷⁸⁹ P35, str. 2.

⁷⁹⁰ P35, str. 4.

⁷⁹¹ P35, str. 3–4.

⁷⁹² P35, video klip, 00:01:17–00:01:18 (g. Gucati), 00:14:33–00:14:35 (g. Haradinaj), 00:15:55–00:16:03 (g. Gucati), 00:16:35–00:16:52 (g. Haradinaj).

(c) Svedočenje optuženih

373. Tokom svedočenja, g. Gucati je u više navrata tvrdio da je materijal samo ovlaš pregledao.⁷⁹³ Takođe je nastojao da prikaže da je o sadržaju materijala znao manje nego što jeste. Ukazivao je na činjenicu da ne govori engleski, a da srpski govori slabo, pa da zato nije mogao da razume dokumente napisane na jednom od tih jezika.⁷⁹⁴

374. Uprkos tome, panel napominje da je g. Gucati prilikom svedočenja priznao da je u to vreme znao da se u prvom kompletu nalaze: (i) četiri identična primerka dokumenata;⁷⁹⁵ (ii) imena i izjave svedoka;⁷⁹⁶ (iii) imena državnih službenika Srbije koji su učestvovali u saradnji sa SIRG-om i Specijalizovanim tužilaštvom;⁷⁹⁷ (iv) dokumenti s logotipima, pečatima i potpisima,⁷⁹⁸ i (v) dokumenti koji se odnose na Adema Jašarija.⁷⁹⁹ Gospodin Gucati je rekao i da je pročitao „sedam, osam“, „najviše deset“ izjava svedoka iz prvog kompleta.⁸⁰⁰ Takođe je priznao da je u drugom kompletu video dokumente vezane za predmete sa MKSJ-a.⁸⁰¹ Što se tiče trećeg kompleta, g. Gucati je priznao i da je tom prilikom primetio da se on odnosi na radnu

⁷⁹³ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2168–2169, 2190, 2200; transkript, 7. decembar 2021, str. 2240–2254. V. takođe 1D3, stav 16.

⁷⁹⁴ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2168–2169.

⁷⁹⁵ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2250–2254 (g. Gucati je ustanovio da dokumenti imaju slične naslovne strane i potpise i rekao da su kod sve četiri grupe dokumenata prelom, broj stranica i sadržaj dokumenata isti).

⁷⁹⁶ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2255 („Uglavnom vidim Srbe čija imena ne smem da pominjem, video sam njihove izjave na prvim stranicama“), str. 2263 („Znamo da je bilo svedoka iz svih etničkih grupa“). V. takođe 1D3, stav 23.

⁷⁹⁷ V. npr. DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2243 („Kao što sam već rekao, Vladimir Vukčević i [BRISANO] su koope... kolaboracionisti. Jeste, primetio sam ta dva imena i primetio sam da ste sarađivali s njima“), str. 2257, 2263–2266; P59.

⁷⁹⁸ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2242, 2247, 2250, 2274.

⁷⁹⁹ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2256; transkript, 8. decembar 2021, str. 2370–2371, 2423, 2426, 2431–2432.

⁸⁰⁰ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2425–2426.

⁸⁰¹ V. npr. 1D3, stav 37; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2193.

verziju optužnice i da se u njemu nalaze imena koja nisu bili ovlašćeni da objave.⁸⁰²

Međutim, tvrdio je da nije bio svestan da su to imena svedoka.⁸⁰³

375. Gospodin Haradinaj je tokom svedočenja pokušao da minimalizuje vreme koje je proveo pregledajući tri kompleta i ono što je znao o njihovom sadržaju. Rekao je da je prvi komplet pregledao samo „10, 20 minuta”,⁸⁰⁴ da je drugi komplet čitao „10 do 15 minuta”,⁸⁰⁵ a da na treći komplet nije utrošio više od tri minuta.⁸⁰⁶ Osim toga, kao što je već rečeno,⁸⁰⁷ g. Čelj Gaši je, suprotno svojoj prvobitnoj izjavi da su on i ostali prvi komplet pregledali dva do tri sata, u svedočenju rekao da je on sam na to utrošio svega 30 do 40 minuta.⁸⁰⁸ Međutim, panel napominje da je g. Haradinaj prvi od tri kompleta po svemu sudeći pregledao dovoljno detaljno da bi mogao da komentariše razlike u informacijama koje postoje među njima.⁸⁰⁹

376. Zato je panel svedočenje obojice optuženih o ovim pitanjima uzeo s velikom rezervom, budući da je sasvim jasno da su oni pokušali da tvrde da su o sadržaju tri kompleta znali manje nego što zaista jesu.

(d) Zaključak

377. Panel se uverio da se na osnovu izjava g. Gucatija iz inkriminisanog perioda, činjenice da je bio prisutan tokom nastupa g. Haradinaja na tri konferencije za štampu i nekoliko stvari koje je priznao tokom svedočenja vidi da je on uopšteno bio upoznat

⁸⁰² DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2297–2303.

⁸⁰³ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2298–2303.

⁸⁰⁴ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2725–2726).

⁸⁰⁵ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2744. V. takođe p. 2744.

⁸⁰⁶ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2785. V. takođe transkript, 11. januar 2022, str. 2782; transkript, 13. januar 2022, str. 3000, 3002–3004. V. takođe 2D1, stavovi 107, 111.

⁸⁰⁷ V. gore, stav 62 (Prihvatanje i ocena dokaza).

⁸⁰⁸ Uporedi 1D9, stav 14, i DW1245 (Čelj Gaši), transkript, 10. decembar 2021, str. 2583–2584.

⁸⁰⁹ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2745 („Po svoj prilici, ti su dokumenti bili istog porekla, ali su bili potpuno različiti. Većinom su to bile zahvalnice za saradnju, zahtevi da se pronađe mesto, kako bi se obavilo ispitivanje i tako dalje, i tako dalje. U onom prvom, tu je bilo mnogo toga na srpskom, na albanskom, na engleskom, stari sudske dokumenti s Kosova. A uverio sam se u njih kad je svedok broj jedan došao i rekao nam šta je to. Ja sam to nisam mogao da zaključim na osnovu onog prvog pregledanja“).

sa sadržajem sva tri kompleta, mada u manjoj meri nego g. Haradinaj. Osim toga, panel se uverio da se na osnovu izjava g. Haradinaja iz inkriminisanog perioda vidi da je on bio detaljno upoznat sa sadržajem tri kompleta. Obojica optuženih su znali već od prve konferencije za štampu da se u tri kompleta nalaze i imena svedoka.

378. Panel zaključuje da izjave optuženih iz inkriminisanog perioda i delovi njihovog svedočenja o onome što su znali o tri kompleta potkrepljuju dokaze koji proističu iz svedočenja gđe Pumper i g. Beriše, kao i delova paketa ili njihovih verzija i izveštaja iz medija koji su usvojeni u dokazni spis.

3. Zaključak o sadržaju paketa

379. Pošto je razmotrio dokaze, panel se uverio da su se u paketu 1, kao i u paketu 4, nalazile bar sledeće kategorije informacija: (i) zamolnice SIRG-a, (ii) odgovori Tužilaštva za ratne zločine, i (iii) dokumenti srpskih vlasti. U paketima 1 i 4 nalazila su se i imena stotina svedoka i potencijalnih svedoka povezanih sa istragama SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva, a među njima su bila i četvorica državnih službenika Srbije: [BRISANO].

380. Dalje, panel se uverio da su se u paketu 2 nalazile i sledeće kategorije informacija: (i) dokumenti sa kosovskih sudova i sa MKSJ-a i (ii) šest stranica iz paketa 2, koje su činile tri zamolnice SIRG-a i dva dokumenta srpskih vlasti, i to u redigovanom obliku. Šest stranica iz paketa 2 sadržale su imena i druge lične podatke bar dvoje svedoka i potencijalnih svedoka SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva.

381. Pored toga, panel se uverio da su se u paketu 3 nalazile tri nepotpune kopije internog radnog materijala tužilaštva u kome se analiziraju dokazi i s njima povezana pravna pitanja u vezi s pet lica koje tužilaštvo vodi kao osumnjičene. U paketu 3 pominju se imena 150 svedoka i potencijalnih svedoka, [BRISANO].

C. AUTENTIČNOST PAKETA

382. Odbrana je osporavala i autentičnost tri kompleta, postavljajući pitanje da li oni spadaju u dokumentaciju jedne ili više istraga Specijalizovanog tužilaštva.⁸¹⁰

383. Prilikom proveravanja autentičnosti paketa panel se pozvao: (i) na izjave i svedočenje gđe Pumper o autentičnosti, odnosno o pokazateljima autentičnosti, delove dokumenata iz paketa 1 i 4 koji su usvojeni u spis, na dokaz tužilaštva P104, kao i na delove dokumenata iz paketa 3 koji su usvojeni u spis i (ii) na izjave optuženih.

384. Imajući u vidu dosadašnje zaključke o kategorijama informacija koje su se nalazile u paketima,⁸¹¹ panel će sada preći na pitanje provere autentičnosti utvrđenih kategorija dokumenata.

1. Svedočenje gđe Pumper i povezani dokazni materijal

385. Prema rečima gđe Pumper, u trenutku njenog svedočenja razmatranje autentičnosti materijala dobijenog od Udruženja ratnih veterana OVK i dalje je bilo u toku, tako da ona nije proverila autentičnost svakog dokumenta.⁸¹² Međutim, gđa Pumper je svedočila o načinu na koji se utvrđivalo koje kopije materijala u bazama podataka tužilaštva odgovaraju materijalu zaplenjenom od Udruženja ratnih veterana OVK i o pokazateljima na osnovu kojih je utvrdila autentičnost nekih delova materijala.

⁸¹⁰ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 300–301; transkript, 16. mart 2022, str. 3686–3689, 3699–3701; transkript, 17. mart 2022, str. 3768–3769.

⁸¹¹ V. gore, stavovi 379–381 (Zaključci o paketima).

⁸¹² W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1068–1069.

(a) Paket 1

386. Gospođa Pumper je u svedočenju rekla da je u bazi dokaznih predmeta tužilaštva pronašla nekoliko delova dokumenata iz paketa 1.⁸¹³ Takođe je rekla da su zamolnice SIRG-a najvećim delom unete u jednu od baza podataka tužilaštva i da nose evidencijski broj.⁸¹⁴ Navela je i to da su zamolnice SIRG-a u paketu 1 imale logotip SIRG-a u gornjem levom uglu, zatim adresu, imejl adresu i veb-sajt u donjem levom uglu, kao i potpis tužilaca SIRG-a, njihovo ime i funkciju.⁸¹⁵ U tabeli vezanoj za paket 1 navode se i pokazatelji autentičnosti, poput funkcije, ukoliko je navedena, broja, kao i autora dokumenta, što važi i za zamolnice Tužilaštva za ratne zločine i dokumente srpskih vlasti.⁸¹⁶

387. Panel napominje da svi delovi dokumenata iz paketa 1 koji su uvedeni u dokazni spis imaju logotip SIRG-a, a po svemu sudeći i evidencijski broj (s tim što je jedan izbrisana), datum i funkciju, kao i da svi nose potpise tužilaca SIRG-a.⁸¹⁷

388. Dalje, panel napominje da se većina dokumenata iz paketa 4 nalazi i u paketu 1.⁸¹⁸ Što se tiče dokumenata iz paketa 4 kojih nema u paketu 1, gđa Pumper je potvrdila da su u pitanju zamolnice SIRG-a i dokumenti srpskih vlasti vezani za poverljive krivične istrage.⁸¹⁹

389. Na osnovu tih dokaza, panel se uverio da su zamolnice SIRG-a, odgovori Tužilaštva za ratne zločine i dokumenti srpskih vlasti iz paketa 1 i 4 kopije autentičnih dokumenata koji se odnose na istrage SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva odnosno srpskih organa.

⁸¹³ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 876–879. Gospođa Pumper mislila je na P94, P95, P96 i P97.

⁸¹⁴ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 21. oktobar 2021, str. 1199.

⁸¹⁵ P86, stav 7. V. takođe W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 864.

⁸¹⁶ P90 (prilog 1 – tabela o paketu 1). V. takođe P90, stav 4.

⁸¹⁷ P93; P94; P95; P96; P97.

⁸¹⁸ P89, stavovi 8–10.

⁸¹⁹ P89, stavovi 11–12.

(b) Paket 2

390. Gospođa Pumper je u svedočenju rekla da je u jednoj od baza dokaznih predmeta tužilaštva pronašla i pet od šest stranica iz paketa 2.⁸²⁰

391. Panel napominje da su na šest stranica iz paketa 2 vidljivi pokazatelji autentičnosti. Na njima se nalazi logotip SIRG-a ili logotip nekog srpskog organa, po svemu sudeći i evidencijski broj, datum, odnosno funkcija, a svi osim jednog nose i potpis ili službeni pečat.⁸²¹ Prema tome, panel se uverio da su tih šest stranica iz paketa 2 kopije autentičnih dokumenata koji se odnose na istrage SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva odnosno srpskih organa.

392. Što se tiče ostatka paketa 2, tužilaštvo nije tvrdilo da se u njemu nalaze poverljive informacije.⁸²² Zato panel neće detaljno ocenjivati njihovu autentičnost, ali napominje da se po svemu sudeći radi o kopijama autentičnih dokumenata sa kosovskih sudova i MKSJ-a.

(c) Paket 3

393. Gospođa Pumper je uporedila paket 3 sa jednom od nekoliko radnih verzija iste dokumentacije iz jedne od baza podataka tužilaštva.⁸²³ Navela je da većina stranica iz paketa 3 ima tekst u zagлавiju i podnožju.⁸²⁴ Prema njenim rečima, u zaglavljima, u sredini, stoje simboli tužilaštva i reči „Specialist Prosecutor’s Office“ [Specijalizovano tužilaštvo], kao i napomena „CONFIDENTIAL Internal Work Product, JCE Linkage Narrative December 2019“ [POVERLJIVO, Interni radni materijal, Povezanost sa UZP-

⁸²⁰ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 21. oktobar 2021, str. 1198–1210. Gospođa Pumper nije mogla da se seti da li je tih pet stranica pronađeno u sistemu Zylab ili u folderu DT. Tih šest stranica su deo dokaznog predmeta P104, str. 615–620.

⁸²¹ P104, str. 615–620.

⁸²² P104, str. 496–523, 835–930. V. takođe P2, str. 4–5; transkript, 14. mart 2022, str. 3519–3520.

⁸²³ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 19. oktobar 2021, str. 951–952; transkript, 21. oktobar 2021, str. 1218–1225. V. takođe DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3276–3277 (koji se složio s takvim pristupom).

⁸²⁴ P86, stav 35; P90, stavovi 8(iii), 9(iii).

om, decembar 2019] u gornjem desnom uglu.⁸²⁵ Gospođa Pumper je napomenula i da na nekoliko stranica nema zaglavljala odnosno podnožje, možda zato što taj deo originalnog dokumenta nije kopiran.⁸²⁶

394. Panel napominje da svi delovi dokumenata iz paketa 3 koji su uvedeni u dokazni spis imaju logotip tužilaštva i oznaku “CONFIDENTIAL” [poverljivo] u zaglavljulu odnosno u podnožju stranice.⁸²⁷ Osim dva, čini se da svi listovi u gornjem desnom uglu nose oznaku “Internal Work Product” [interni radni materijal].⁸²⁸

395. Panel skreće pažnju na tvrdnju odbrane da različite objavljene verzije dokumenata iz paketa 3 imaju i različite specifične oznake (npr. rukom markirana mesta i rupe od heftalice). Odbrana smatra da bi ti znaci mogli upućivati na zaključak da su novinari delove dokumenata koje su objavili možda dobili iz drugih izvora.⁸²⁹ Panel smatra da nema dokaza na osnovu kojih bi se moglo utvrditi da li su te oznake nastale pre ili pošto je dotični materijal donet u Udruženje ratnih veterana OVK, odnosno pre ili posle treće konferencija za štampu. Osim toga, paket 3 je samo ostatak materijala iz trećeg kompleta, a veći njegov deo novinari su uzeli prilikom treće konferencije za štampu.⁸³⁰ Dalje, nema dokaza ni da iko od novinara dobio kopije dokumenata ili stranica dokumenata iz paketa 3 osim onih koje su, direktno ili indirektno, dobili kad su optuženi 22. septembra 2020. delili taj materijal. Panel podseća i na to da se u paketu 3 nalaze dve nepotpune kopije zaplenjene u Udruženju ratnih veterana OVK.⁸³¹ U svakom slučaju, sve te oznake ne daju povoda za sumnju u

⁸²⁵ P86, stav 35; P90, stavovi 8(iii), 9(iii); W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 929.

⁸²⁶ P86, stav 35; P90, stavovi 8(iii), 9(iii); W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 928–929.

⁸²⁷ P106, P107, P108, P109, P110, P111, P112, P113, P114, P115, P116, P117, P118, P119.

⁸²⁸ P106, P107, P108, P109, P110, P111, P114, P115, P116, P117, P118, P119. Kod dokumenata P112 i P113 gornji desni ugao ne vidi se sasvim, ali se jasno vide reči „Povezanost sa UZP-om, decembar 2019”.

⁸²⁹ V. npr. W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 25. oktobar 2021, str. 1351–1376.

⁸³⁰ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2786 (g. Haradinaj je izjavio da su predstavnici medija poneli “mnogo” materijala). V. takođe 2D1, stavovi 110–112, 114; 1D3, stavovi 49–50.

⁸³¹ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 926.

autentičnost materijala. Sadržaj i suština svih verzija dokumenata su identični i nikakve oznake poput rukom markiranih mesta i rupa od heftalice na to ne utiču.

396. Prema tome, panel se uverio da se u paketu 3 nalaze kopije autentičnih dokumenata koji pripadaju tužilaštvu.

2. Izjave optuženih

397. Panel je pregledao izjave optuženih iz inkriminisanog perioda i njihovo svedočenje o autentičnosti tri kompleta kako bi ustanovio: (i) da li se njima i u kojoj meri potkrepljuju svedočenja o autentičnosti paketa, i (ii) da li su i u kojoj meri optuženi znali da li su dokumenti koje distribuiraju i opisuju u javnosti autentični.

(a) Izjave optuženih iz inkriminisanog perioda

398. Što se tiče prvog kompleta, za njega je g. Gucati na prvoj konferenciji za štampu rekao da sadrži „oko 4.000 dokumenata Specijalizovanih veća”.⁸³² Istom prilikom, i u prisustvu g. Gucatija, g. Haradinaj je rekao: „Nama se čini da su to sve autentični dokumenti”.⁸³³

399. U obraćanju medijima 7. septembra 2020, posle prve konferencije za štampu, g. Gucati je rekao da je „sve moguće“, da bi dokumenti „mogli biti i falsifikovani“, ali da on na osnovu provera i potpisa na dokumentima misli da je prvi komplet autentičan.⁸³⁴

400. Dana 9. septembra 2020. g. Haradinaj je o prvom kompletu rekao sledeće:

Mislim da verovatno treba da ih pogleda stručnjak, ali po onome što smo mi videli, da. Po onome što smo mi videli, i koliko mi možemo da ocenimo, vidi se da su to autentični dokumenti. Kako sam čuo, to se video i po reakciji ljudi s tribunala koji su juče došli i uzeli taj primerak. Znači, ja bih rekao da jesu. Da, mi mislimo da jesu. Međutim, to treba da provere sudovi, razumete, nismo mi dužni da to radimo.⁸³⁵

⁸³² P1, str. 1.

⁸³³ P1, str. 4.

⁸³⁴ P9, str. 4–5, 6.

⁸³⁵ P24, str. 2.

401. Istom prilikom g. Haradinaj je za prvi komplet rekao: „On potiče od Specijalizovanih veća, uveriće se”,⁸³⁶ „odakle god da potiče, to je njihov materijal”.⁸³⁷ Dana 11. septembra 2020. g. Haradinaj je rekao: „Koliko smo mi videli, materijal je autentičan, procurio je preko njihovih sopstvenih ljudi. A to znači da je njihov. Da je tužiočev”.⁸³⁸

402. Za drugi komplet, g. Haradinaj je 16. septembra 2020. rekao: „Bojali smo se da nam ga neko nije dao da nas nasamari [...] Ali nije! To je njihov materijal. Njihov materijal. Stoji njegov potpis, to je njegova prepiska”.⁸³⁹ Slične izjave g. Haradinaj je davao i narednih dana i isticao da su prvobitne sumnje u međuvremenu razrešene, te da je jasno da dokumenti pripadaju Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu.⁸⁴⁰

403. Optuženi su u više navrata tvrdili i da je Specijalizovano tužilaštvo potvrdilo da je materijal iz drugog kompleta njihov. Na primer, g. Gucati je 16. septembra 2020, posle druge plenidbe, u prisustvu Toma Gašija rekao da drugi komplet pripada Specijalizovanim većima jer ga oni inače „ne bi pokupili”.⁸⁴¹ Gospodin Tom Gaši potvratio je Gucatijevo mišljenje.⁸⁴²

404. Dana 18. septembra 2020, prilikom intervjeta na televiziji i u prisustvu Toma Gašija, g. Haradinaj je rekao da je „i tužilaštvo potvrdilo da su [dokumenti] tačni i osetljivi”,⁸⁴³ i dodao: „Oni su to priznali”.⁸⁴⁴ Gospodin Tom Gaši potvratio je to mišljenje.⁸⁴⁵

⁸³⁶ P24, str. 5.

⁸³⁷ P24, str. 7.

⁸³⁸ P21, str. 4. V. takođe P21, str. 5.

⁸³⁹ P18, str. 7.

⁸⁴⁰ P6, str. 3, 30; P34, str. 2; P19, str. 2; P7, str. 2–3; P17, str. 5.

⁸⁴¹ P4, str. 1, 4.

⁸⁴² P4, str. 4.

⁸⁴³ P7, str. 2.

⁸⁴⁴ P7, str. 11.

⁸⁴⁵ P7, str. 3, 12. V. takođe P7, str. 10–11, 14 (g. Tom Gaši).

405. Dana 20. septembra 2020. g. Haradinaj je na pitanje o poreklu materijala odgovorio da njemu nije važno odakle je taj materijal došao nego da li je autentičan.⁸⁴⁶ Uz to je dodao: „Pošto je to sad i potvrđeno, mi smo veoma zadovoljni”.⁸⁴⁷

406. Što se tiče trećeg kompleta, g. Gucati je na trećoj konferenciji za štampu rekao: „Prepostavljamo i verujemo da su ti dokumenti procurili iz Specijalizovanih veća Kosova”.⁸⁴⁸ Gospodin Haradinaj je dodao da su to „kopije originala” i da na njima „stoji njihov logotip”.⁸⁴⁹ Objasnio je: „Želimo da ih zadržimo... samo da nam oni potvrde da su autentični, kao što su to uradili za druga dva paketa, pa da ne bude nagađanja o tome jesu li autentični ili nisu”.⁸⁵⁰

407. Istoga dana, 22. septembra 2020, posle treće plenidbe, g. Haradinaj je rekao: „Sada su već po treći put potvrdili da je to njihov materijal i da je procurio iz njihovih veća”.⁸⁵¹ U jednom drugom intervjuu istoga dana, g. Gucati je rekao: „I opet su Specijalizovana veća došla da pokupe materijal. Oni faktički priznaju da je to njihov materijal [...] Oni prihvataju da on pripada Većima ili Specijalizovanom sudu i da je potekao od njih”.⁸⁵² U tom istom intervjuu, g. Gašić je potvrdio to njihovo mišljenje u prisustvu optuženih.⁸⁵³

408. U narednom obraćanju medijima 22. septembra 2020, g. Gucati je rekao da su ti dokumenti „kopije papira sa Specijalizovanog suda”.⁸⁵⁴ U jednom kasnijem obraćanju medijima tog istog dana g. Gucati je rekao: „Svi su ti dokumenti procurili iz njihovih

⁸⁴⁶ P8, str. 14. V. takođe P8, str. 13, 24–25.

⁸⁴⁷ P8, str. 4.

⁸⁴⁸ P35, str. 1.

⁸⁴⁹ P35, str. 4.

⁸⁵⁰ P35, str. 7.

⁸⁵¹ P30, str. 1, 9–10; P11, str. 23–24, 26–28, 38, 47, 59.

⁸⁵² P12, str. 1.

⁸⁵³ P12, str. 2.

⁸⁵⁴ P29, str. 1. V. takođe P31, str. 2 (g. Gucati).

kancelarija. Oni su to i sami priznali. Istražitelj koji je tri dana zaredom bio u našim prostorijama priznao je da su ti dokumenti njihovi".⁸⁵⁵

409. Dana 24. septembra 2020. g. Gucati je za sva tri kompleta potvrđio: „Kad je taj gospodin preuzeo dokumente koji su bili kod nas, prvi, drugi i treći put, pokazao nam je dokument s potpisom [suda] čime je to faktički priznao i rekao 'to su naši dokumenti', pokazujući dokument iz Haga”.⁸⁵⁶ Gospodin Gucati je takođe rekao da su na tim dokumentima bili logotipi i potpisi međunarodnih tužilaca.⁸⁵⁷

410. I na kraju, obojica optuženih su svojim brojnim izjavama o materijalu koji je „procurio“ iz tužilaštva i njegovoj nesposobnosti da čuva „tajne“ indirektno priznali da su znali da su tri kompleta autentična.⁸⁵⁸

(b) Svedočenje optuženih

411. Panel primećuje da su optuženi u pismenim izjavama koje su dostavili panelu i tokom svedočenja o autentičnosti dokumenata izneli stavove koji su delimično bili protivrečni njihovim izjavama iz inkriminisanog perioda.

i) Svedočenje g. Gucatija

412. Gospodin Gucati je u izjavi koju je dao u svojstvu svedoka, po svemu sudeći, potvrđio da je prvi komplet smatrao autentičnim. On je rekao: „Pregledali smo dokumente i uverili se u to da su od Specijalizovanih veća Kosova i Specijalizovanog tužilaštva. Shvatili smo da su to službeni dokumenti, ali bilo je tu i dokumenata iz Srbije”.⁸⁵⁹

413. Prilikom unakrsnog ispitivanja, g. Gucati je u vezi s prvim kompletom rekao: „Isprva nismo znali da su iz Specijalizovanih veća“, i „rekli smo medijima da to treba

⁸⁵⁵ P28, str. 1. V. takođe P28, str. 7, 13.

⁸⁵⁶ P31, str. 2–3.

⁸⁵⁷ P31, str. 2.

⁸⁵⁸ V. gore, stavovi 218, 271, 280, 289 (Relevantni događaji).

⁸⁵⁹ 1D3, stav 14.

proveriti, da treba proveriti poreklo, da li su iz Specijalizovanih veća Kosova ili ne".⁸⁶⁰ Kad mu je predviđeno ono što je izneo u izjavi koju je dao u svojstvu svedoka, g. Gucati je rekao: „To je bilo posle konferencije za novinare, i pošto smo uspeli da se uverimo u to da su sa Specijalizovanih veća Kosova”.⁸⁶¹ O prvom kompletu g. Gucati je dodao i: „Ne možemo sa sigurnošću da kažemo da li su dokumenti autentični ili su kopije jedni drugih”.⁸⁶²

414. Međutim, pred kraj svedočenja g. Gucati je rekao: „Sudeći po logotipu suda i imenima koja smo tamo videli, mislili smo da bi mogli pripadati Specijalnom sudu”.⁸⁶³

415. Panel zaključuje da je g. Gucati svojim svedočenjem delimično potvrdio svoju izjavu iz inkriminisanog perioda da je u vreme prve konferencije za štampu postupao verujući da je prvi komplet autentičan. Panel, dalje, zaključuje da svedočenje g. Gucatija nije protivrečno njegovim izjavama o autentičnosti drugog i trećeg kompleta iz inkriminisanog perioda.

ii) Svedočenje g. Haradinaja

416. U izjavi koju je dao u svojstvu svedoka, g. Haradinaj je rekao da ne zna da li su tri kompleta autentična.⁸⁶⁴

417. Prilikom unakrsnog ispitivanja g. Haradinaj je o prvom kompletu rekao: „Zaključili smo da materijal pripada Specijalizovanom tužilaštvu ili da ga je neko doneo u njihovo ime ili da neko za njihov račun pokušava da nas namami u klopku.”⁸⁶⁵ Međutim, g. Haradinaj je takođe rekao da oni „u tom trenutku ni[su] znali da li je [materijal] autentičan, da li je falsifikovan, da li su to originali”,⁸⁶⁶ i dodao: „Nismo bili

⁸⁶⁰ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2239.

⁸⁶¹ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2241.

⁸⁶² DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2254.

⁸⁶³ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2416.

⁸⁶⁴ 2D1, stavovi 107, 133.

⁸⁶⁵ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2726.

⁸⁶⁶ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2726.

sto posto sigurni da je to njihov materijal”.⁸⁶⁷ Gospodin Haradinaj je takođe naveo da je službenik tužilaštva koji je prisustvovao drugoj plenidbi rekao da Specijalizovano tužilaštvo trenutno proverava autentičnost prvog kompleta i da će, kad završe, o tome obavestiti Udruženje ratnih veterana OVK.⁸⁶⁸

418. Tokom unakrsnog ispitivanja g. Haradinaj je tvrdio da i dalje nije siguran da li je materijal autentičan.⁸⁶⁹ Rekao je: „Konkretno, nikad nam niko, pa ni vaši službenici, nije rekao da su to vaši dokumenti”.⁸⁷⁰ Još je dodao: „Stalno sam sumnjao, mislio se, možda nisu vaši. To je suština, da smo sumnjali.”⁸⁷¹ Na pitanje da li je znao da su dokumenti koje je Udruženje ratnih veterana OVK dobijalo povezani sa Specijalizovanim većima, g. Haradinaj je odgovorio: „Jeste, sumnjao sam, ali sam mislio da nisu.”⁸⁷² Gospodin Haradinaj je sugerisao da je u tom trenutku tvrdio da su dokumenti autentični da bi parirao optužbi „da smo mi sačinili te dokumente, da su nam ih doneli Srbi ili da su nam ih doneli Hašim Tači, Fatmir Ljimaj, Ramuš Haradinaj, da su nam ih oni doneli, i da su nas iskoristili”.⁸⁷³ Suočen s nekim svojim izjavama iz inkriminisanog perioda, g. Haradinaj je ponovio: „Mi ni do danas nismo dobili potvrdu o tome da li su oni autentični ili nisu.”⁸⁷⁴ Gospodin Haradinaj je u vezi s jednom od svojih izjava iz inkriminisanog perioda rekao da je njegova tvrdnja da se ispostavilo da su dokumenti autentični bila samo poigravanje rečima.⁸⁷⁵

419. Panel zaključuje da se iskaz koji je g. Haradinaj dao u svojstvu svedoka znatno razlikuje od njegovih izjava iz inkriminisanog perioda o tome da li je znao da je materijal koji objavljuje autentičan i o tome da je postupao polazeći od tog ubeđenja.

⁸⁶⁷ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2727. V. takođe str. 2734.

⁸⁶⁸ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2764.

⁸⁶⁹ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2950.

⁸⁷⁰ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2950.

⁸⁷¹ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2951.

⁸⁷² DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2953.

⁸⁷³ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2951.

⁸⁷⁴ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2956.

⁸⁷⁵ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2983–2984 (u vezi s izjavom g. Haradinaja u P17, str. 5).

Panel primećuje i da svedočenje g. Haradinaja donekle odudara od stava koji zagovara njegova odbrana. Konkretno, Haradinajeva odbrana tvrdila je da g. Haradinaja treba shvatiti kao uzbunjivača, u značenju koje je iznela gđa Majers.⁸⁷⁶ Iz izveštaja veštaka gđe Majers i njenog svedočenja proizlazi da se uzbunjivačem može smatrati lice koje u trenutku u kome objavljuje neki materijal mora „opravdano prepostavljati“ da su informacije koje otkriva istinite i autentične.⁸⁷⁷

420. Protivrečnosti u svedočenju g. Haradinaja tokom suđenja panel smatra njegovim pokušajem da podstakne sumnju u pogledu pitanja šta je znao o prirodi materijala koji su on i g. Gucati objavljivali. Iz tih razloga, panel je zaključio da su izjave g. Haradinaja iz inkriminisanog perioda pouzdan dokaz da je on verovao da su dokumenti autentični.

(c) Zaključak

421. Panel se uverio da su, po pitanju prvog kompleta i u periodu do prve plenidbe, i jedan i drugi optuženi postupali u uverenju koje se graničilo sa sigurnošću da je materijal autentičan, to jest, da pripada SIRG-u i Specijalizovanom tužilaštvu, odnosno srpskim istražnim organima. Dalje, panel se uverio da su i jedan i drugi optuženi posle prve plenidbe postupali u uverenju da su tri kompleta autentična, to jest, da pripadaju SIRG-u i Specijalizovanom tužilaštvu odnosno srpskim istražnim organima, ili pak da je reč o kopijama dokumenata s kosovskih sudova i sa MKSJ-a. To znači da su optuženi tokom inkriminisanog perioda u svakom trenutku postupali sa saznanjem da su tri kompleta autentična.

422. Dalje, panel zaključuje da izjave optuženih iz inkriminisanog perioda, kao i delovi njihovih svedočenja u kojima iznose šta su mislili o autentičnosti tri kompleta,

⁸⁷⁶ Transkript, 21. januar 2022, str. 3096–3098. V. takođe F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 442–446, 464–477; transkript, 16. mart 2022, str. 3689–3690.

⁸⁷⁷ DW1252 (Ana Majers), transkript, 21. januar 2022, str. 3123–3124, 3126, 3131, 3137. V. takođe 2D6, stavovi 28(iii), 29, 38. V. takođe transkript, 21. januar 2022, str. 3096–3098 (odgovor Haradinajevog branioca jednom članu panela).

potkrepljuju svedočenje gđe Pumper i delove materijala iz paketa ili njihove verzije koje su usvojene u dokazni spis.

3. Zaključak o autentičnosti paketa

423. S obzirom na navedeno, panel je zaključio da su sledeće kategorije dokumenata iz paketa autentične: (i) zamolnice SIRG-a, odgovori Tužilaštva za ratne zločine i dokumenti srpskih vlasti iz paketa 1, (ii) šest stranica iz paketa 2 i (iii) paket 3. Dokumenti s kosovskih sudova i sa MKSJ-a koji se nalaze u paketu 2 takođe su, po svemu sudeći, autentični, ali panel njih neće uzimati u obzir kad bude razmatrao optužbe iznete u optužnici.

D. POVERLJIVOST INFORMACIJA IZ PAKETA

424. Panel smatra da pitanje da li su informacije iz paketa poverljive čini okosnicu tačaka 5 i 6 optužnice. Stoga će panel razmatrati pitanja poverljivosti u kontekstu normativnog okvira Specijalizovanih veća, sprege između kategorije poverljivosti i člana 392 KZK, ovlašćenja i odgovornosti SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva za poverljive informacije i relevantne prigovore odbrane kad bude raspravlja o tim tačkama optužnice.

425. Za potrebe ovog odeljka, panel će: (i) proveriti dokaze na kojima Specijalizovano tužilaštvo zasniva svoju tvrdnju o poverljivosti paketa, i (ii) ustanoviti šta su optuženi znali o tome. U tu svrhu, panel će se pozivati na (i) svedočenje gđe Pumper, delove materijala iz paketa ili njegove verzije, snimke ekrana na kojima se vide delovi materijala objavljeni u medijima i svedočenje veštaka g. Rida koji su prihvaćeni u dokazni spis, kao i na (ii) izjave optuženih.

1. Svedočenje gđe Pumper i povezani dokazni materijal

426. Gospođa Pumper je u svedočenju rekla da, kao službenik tužilaštva, polazi od toga da je dokumentacija SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva u krivičnim istragama poverljiva. Takođe je rekla da, koliko je njoj poznato, zamolnice za pravnu pomoć u vezi sa krivičnim dosijeima spadaju u okvir istrage i da su takođe poverljive.⁸⁷⁸ Svedočenje gđe Pumper potvrdio je g. Rid, koji je rekao da je dokumentacija krivične istrage koja je u toku po pravilu poverljiva sve dok nadležni organ to ne promeni.⁸⁷⁹ Prema mišljenju g. Rida, to bi, na primer, važilo za interni radni materijal⁸⁸⁰ i sve informacije vezane za svedoke.⁸⁸¹ Odbrana nije osporavala svedočenje g. Rida o ovom pitanju.

(a) Paketi 1 i 4

427. Što se tiče sadržaja paketa 1, gđa Pumper je rekla da se i zamolnice SIRG-a i odgovori Tužilaštva za ratne zločine odnose na poverljive istrage SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva i krivične postupke⁸⁸² i da su ih i SIRG i Specijalizovano tužilaštvo tretirali kao poverljive.⁸⁸³ Gospođa Pumper je takođe rekla da se dokumenti srpskih vlasti, sudeći po njihovom sadržaju i po podacima kao što su autor, datum i/ili predmet, odnose na poverljive istrage. Osim toga, ona je precizirala da je u sedamnaest dokumenata srpskih vlasti izričito navedeno da su poverljivi.⁸⁸⁴

428. U tabeli vezanoj za paket 1 gđa Pumper je navela šta smatra pokazateljima poverljivosti. U to spadaju: (i) autor dokumenta, naročito ako su to sudski, istražni ili tužilački organi; (ii) identitet i funkcija lica koje je potpisalo dokument; (iii) strana kojoj

⁸⁷⁸ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 861.

⁸⁷⁹ DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3277–3279, 3281–3283.

⁸⁸⁰ DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3285–3287.

⁸⁸¹ DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3280, 3310–3312.

⁸⁸² W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 860–866; transkript, 20. oktobar 2021, str. 1055–1062; transkript, 26. oktobar 2021, str. 1471; P86, stav 7.

⁸⁸³ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 25. oktobar 2021, str. 1474.

⁸⁸⁴ P88, stav 7.

je dokument upućen; (iv) tema ili pitanja o kojima se u dokumentu govori, (v) pominjanje krivičnih istraga i njihove poverljive prirode; (vi) oznake ili skraćenice koje ukazuju na to da je dokument (strogo) poverljiv; (vii) imena, šifre, potpisi i drugi podaci o svedocima, odnosno potencijalnim svedocima, spiskovi svedoka ili zakazanih razgovora s njima; (viii) broj predmeta, i (ix) logotip, pečat i druge službene oznake datog organa, naročito logotip SIRG-a.⁸⁸⁵ Gospođa Pumper je precizirala da je te pokazatelje razmatrala u celini, a ne pojedinačno.⁸⁸⁶ Osim toga, gđa Pumper je dostavila i snimke ekrana na kojima se vide primjeri tih pokazatelja, i neki su izričito ukazivali na poverljivu prirodu datog dokumenta.⁸⁸⁷

429. Dalje, panel se uverio da kod delova materijala iz paketa 1 koji su prihvaćeni u dokazni spis postoje pokazatelji poverljivosti koje je navela gđa Pumper.⁸⁸⁸ Dalje, neki pokazatelji poverljivosti na dokumentima iz paketa 1 vide se i na snimcima ekrana s dokumentima koje su mediji preneli posle prve konferencije za štampu.⁸⁸⁹

430. Što se tiče sadržaja paketa 4, gđa Pumper je u tabeli vezanoj za paket 4 navela iste kategorije pokazatelja poverljivosti koji su navedeni i u stavu 428.⁸⁹⁰ Gospođa Pumper je dostavila i snimke ekrana na kojima se vide primjeri tih pokazatelja, i neki od njih izričito ukazuju na poverljivu prirodu datog dokumenta.⁸⁹¹ I g. Beriša je potvrdio da ti pokazatelji postoje i da su uočljivi, budući da je on dokumente pregledao 30–45 minuta i primetio na njima oznake da su poverljivi.⁸⁹² Iako ni on ni njegove kolege nisu smatrali da logotip SIRG-a ili imena državnih službenika Srbije

⁸⁸⁵ P90, prilog 1 – tabela o paketu 1. V. takođe W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1058–1059; transkript, 18. oktobar 2021, str. 872–876.

⁸⁸⁶ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1473.

⁸⁸⁷ P90, prilog 2.

⁸⁸⁸ P93, P94, P95, P96, P97.

⁸⁸⁹ Uporedi: (i) P90, prilog 2(a), sa P125, str. 2, 5–7, i P124, str. 1–2, 4–5; (ii) prilog 2(b) sa P125, str. 2, i P124, str. 4–5.

⁸⁹⁰ P89, stavovi 8–13; P91, stav 4, prilog 1 – tabela o paketu 4; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 893–895.

⁸⁹¹ P91, prilog 2.

⁸⁹² W04866 (Halil Beriša), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1523–1524.

spadaju u poverljive podatke, oni su ipak redigovali imena svedoka i njihove lične podatke, kao i broj i naziv predmeta.⁸⁹³

431. Što se tiče svedoka čija su imena pomenuta u paketu 1, panel je u stavu 345 konstatovao: (i) da se u poverljivim prilozima uz zamolnice SIRG-a navode imena stotina svedoka i potencijalnih svedoka i (ii) da se u dokumentima srpskih vlasti navode imena više desetina svedoka, među kojima su i oni koji s kojima su SIRG i Specijalizovano tužilaštvo već obavili informativni razgovor. Za sva pomenuta imena gđa Pumper je rekla da nisu bila objavljena u okviru postupaka SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva.⁸⁹⁴

432. Što se tiče svedoka čija su imena pomenuta u paketu 4, panel je u stavu 346 već zaključio da se u dodatnim zamolnicama SIRG-a i u dokumentima srpskih vlasti navode imena više desetina svedoka i potencijalnih svedoka SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva. Za sva pomenuta imena gđa Pumper je rekla da nisu objavljena u okviru postupaka SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva.⁸⁹⁵

(b) Paket 2

433. Što se tiče sadržaja šest stranica iz paketa 2, gđa Pumper je u tabeli vezanoj za paket 2 navela šta smatra pokazateljima poverljivosti: (i) broj predmeta; (ii) logotip nadležnog organa, naročito logotip SIRG-a; (iii) ime svedoka ili spiskove sa imenima svedoka; (iv) ime i funkciju lica koje je potpisalo dokument i lica ili organa kome je dokument upućen; (v) izričito pominjanje poverljive prirode istrage ili relevantnog materijala, i (vi) pečate i druge službene oznake.⁸⁹⁶ Gospođa Pumper je dostavila i

⁸⁹³ W04866 (Halil Beriša), transkript, 27. oktobar 2021, str. 1602, 1607, 1613–1614, 1626-1627-1628. V. takođe P125, P129, 1D2.

⁸⁹⁴ P86, stavovi 9, 12.

⁸⁹⁵ P89, stav 11.

⁸⁹⁶ P90, prilog 3 – tabela o paketu 2.

snimke ekrana na kojima se vide primeri tih pokazatelja, i neki su izričito ukazivali na poverljivu prirodu datog dokumenta.⁸⁹⁷

434. Što se tiče paketa 2, Specijalizovano tužilaštvo nije tvrdilo da u njemu ima poverljivih dokumenata.⁸⁹⁸

435. Što se tiče svedoka čija su imena pomenuta na šest stranica iz paketa 2, panel je u stavu 350 konstatovao da se u tim dokumentima nalaze imena i drugi lični podaci najmanje dva svedoka ili potencijalna svedoka. Panel podseća da se tih šest stranica iz paketa 2 nalazi i u paketu 1.⁸⁹⁹ U skladu s tim, relevantni iskaz gđe Pumper da SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva nikada nisu objavili imena svedoka pomenutih u paketu 1 odnosi se i na imena svedoka pomenutih na šest stranica iz paketa 2.⁹⁰⁰

(c) Paket 3

436. Panel je u stavovima 393–394 konstatovao da se u paketu 3 nalazi logotip Specijalizovanog tužilaštva i oznake “CONFIDENTIAL” [poverljivo] i/ili “Internal Work Product” [interni radni materijal]. Gospođa Pumper je dostavila i snimke ekrana na kojima se vide logotip i te oznake.⁹⁰¹

437. Dalje, panel se uverio da kod delova dokumenata iz paketa 3 koji su usvojeni u spis postoje pokazatelji poverljivosti koje je navela gđa Pumper.⁹⁰² Osim toga, na snimcima ekrana s dokumentima koje su mediji preneli posle treće konferencije za štampu vide se svi ili neki od tih pokazatelja poverljivosti.⁹⁰³

⁸⁹⁷ P90, prilog 4.

⁸⁹⁸ P104, str. 496-523, 835-930. V. takođe P2, str. 4-5; transkript, 14. mart 2022, str. 3519-3520.

⁸⁹⁹ P86, stav 22.

⁹⁰⁰ P86, stavovi 9, 12, 22.

⁹⁰¹ P90, stav 10, prilog 5.

⁹⁰² P106; P107; P108; P109; P110; P111; P112; P113; P114; P115; P116; P117; P118; P119.

⁹⁰³ Uporedi: (i) P90, prilog 5(a), sa P120, str. 2-5; P121, str. 2-3, 5-6; P122, str. 2-3, 5-6; P155, str. 4, 6-11; P157, str. 5-10; P159, str. 1, 3-8; (ii) P90, prilog 5(b)(2), sa P121, str. 2-3, 5-6; P122, str. 2-3, 5-6; P155, str. 4-11; i (iii) P90, prilog 5(c) sa P120, str. 2-5; P121, str. 2-3, 5-6; P122, str. 2-3, 5-6; P157, str. 5-10; P159, str. 1, 3-8.

438. Pored toga, u stavu 355 panel je konstatovao da se u paketu 3 pominje oko 150 svedoka i potencijalnih svedoka. S tim u vezi gđa Pumper je rekla da do 22. septembra 2020, imena svedoka, potencijalnih svedoka i drugih lica, kao i s njima povezane informacije i dokazi iz paketa 3 nisu bila obelodanjena u okviru postupaka SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva.⁹⁰⁴ Takođe je rekla i da su svedoci čija se imena pojavljuju u paketu 3 predmet: (i) naloga panela Specijalizovanih veća ili zahteva Specijalizovanog tužilaštva za neobelodanjivanje;⁹⁰⁵ (ii) zaštitnih mera koje su odredili kosovski sudovi,⁹⁰⁶ i (iii) oznaka poverljivosti i ograničenja u upotrebi na zahtev međunarodnih organizacija koje su Specijalizovanom tužilaštvu dostavile informacije pod tim uslovima.⁹⁰⁷

2. Izjave optuženih

439. Panel je pregledao izjave optuženih iz inkriminisanog perioda i ono što su tokom svedočenja rekli o poverljivoj prirodi informacija iz tri kompleta kako bi ustanovio da li se time, i u kojoj meri: (i) potkrepljuju dokazi o poverljivoj prirodi paketa, i (ii) da li su optuženi znali da su informacije koje su distribuirali i opisivali u javnosti poverljive prirode.

(a) Izjave iz inkriminisanog perioda

i) Prvi i drugi nalog

440. Panel napominje da je u prvom i drugom nalogu navedeno da relevantni kompleti dokumenata sadrže osetljive informacije.⁹⁰⁸ Istim tim nalozima, a i nalogom

⁹⁰⁴ P86, stav 30.

⁹⁰⁵ P86, stav 32; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 19. oktobar 2021, str. 954–960 gde se upućuje na P151, P152 and P154.

⁹⁰⁶ P86, stav 33; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 19. oktobar 2021, str. 961–966, 1007–1008, 1329–1333, gde se, između ostalog, upućuje na P161.

⁹⁰⁷ P86, stav 34; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 19. oktobar 2021, str. 967–971, gde se upućuje na P126.

⁹⁰⁸ P52, stav 21; P53, stav 21.

tužilaštva, od g. Gucatija, Udruženja ratnih veterana OVK i svih lica koja su bila u posedu tih dokumenata ili njihovog sadržaja zahtevalo se da ih ni u kom vidu ne umnožavaju i ne distribuiraju.⁹⁰⁹

441. Na osnovu tih naloga optuženi su mogli da znaju da su u posedu materijala koji ne smeju da imaju niti da ga dele drugima.⁹¹⁰

ii) Dokumenti su bili „tajni“, „osetljivi“ ili „poverljivi“

442. Obojica optuženih su u nekoliko navrata govorili o „tajnoj“, „poverljivoj“ ili „osetljivoj“ prirodi materijala iz tri kompleta.

443. O prvom kompletu g. Haradinaj je na prvoj konferenciji za štampu, u prisustvu g. Gucatija, rekao da su u njemu „sve tajni podaci“,⁹¹¹ „poverljivi i strogo poverljivi“⁹¹² i „strogo, strogo poverljivi“.⁹¹³ Gospodin Haradinaj je rekao i da je službenik tužilaštva koji je zaplenio prvi komplet potvrdio da je on „osetljiv“.⁹¹⁴ Kasnije je g. Gucati rekao da prvi komplet sadrži „poverljive spise“⁹¹⁵ i “veoma poverljive i osetljive dokumente“.⁹¹⁶

444. Što se tiče drugog kompleta, po svemu sudeći, g. Gucati ga je smatrao poverljivim.⁹¹⁷ Na drugoj konferenciji za štampu, u prisustvu g. Gucatija, g. Haradinaj je rekao da u dokumentima „ima tajni“.⁹¹⁸ On je video i mesta na koja su se zahtevi za saradnju odnosili i oznake „strogo poverljivo“.⁹¹⁹ Prilikom obraćanja medijima posle

⁹⁰⁹ P52, stav 22(c); P53, stav 22(c); P54, str. 1. V. dole, stav 896 (Vrste odbrane).

⁹¹⁰ P4, str. 8 (g. Gucati); P17, str. 6 (g. Haradinaj); P83. V. takođe DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2288–2293; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2927–2936.

⁹¹¹ P1, str. 2.

⁹¹² P1, str. 3.

⁹¹³ P1, str. 5.

⁹¹⁴ P7, str. 3.

⁹¹⁵ P59, str. 1 (objava na nalogu g. Gucatija na Fejsbuku od 21. septembra 2020, gde se, po svemu sudeći, upućuje na prvi komplet i/ili na drugi komplet).

⁹¹⁶ P59, str. 3 (objava na nalogu g. Gucatija na Fejsbuku od 21. septembra 2020, gde se, po svemu sudeći, upućuje na prvi komplet).

⁹¹⁷ P59, str. 1.

⁹¹⁸ P2, str. 3. V. takođe P19, str. 2 (g. Haradinaj: „Tamo piše ‘strogo poverljivo’“).

⁹¹⁹ P2, str. 3.

druge plenidbe, g. Haradinaj je tvrdio da je Specijalizovano tužilaštvo „priznalo da je to njihovo i da je u pitanju materijal osetljive prirode“. ⁹²⁰ Gospodin Haradinaj je izneo i sledeće mišljenje: „Za koga je to osetljivo? To su osetljivi dokumenti za Haški tribunal koji sarađuje sa Srbijom, ali za mene nisu osetljivi“. ⁹²¹ Na sledećem obraćanju medijima, g. Haradinaj je izjavio i da je službenik tužilaštva koji je zaplenio drugi komplet rekao da je došao u prostorije Udruženja ratnih veterana OVK zato što тамо „ima nekog osetljivog materijala“.⁹²²

445. Što se tiče trećeg kompleta, nakon što je na trećoj konferenciji za štampu g. Gucati rekao: „Ima ovde raznih imena koja nismo ovlašćeni da objavimo“, ⁹²³ g. Haradinaj se zarekao da „ništa nećemo držati u tajnosti“. ⁹²⁴ Sledećom prilikom g. Haradinaj je rekao da se treći komplet tiče jednog „vrlo osetljivog pitanja“. ⁹²⁵ Nedugo posle treće plenidbe g. Tom Gaši je u prisustvu obojice optuženih rekao da je taj materijal „po svemu sudeći veoma osetljive prirode“.⁹²⁶

iii) U dokumentima su se nalazila imena zaštićenih svedoka

446. Optuženi su takođe davali izjave o statusu zaštićenih svedoka čija se imena javljaju u tri kompleta.

447. Na prvoj konferenciji za štampu g. Haradinaj je obavestio prisutne u prisustvu g. Gucatija da „su tu imena svih svedoka za koje kažu da su pod njihovom zaštitom. Svi“. ⁹²⁷ U obraćanju medijima nedugo posle prve konferencije za štampu g. Gucati je rekao da neće otkriti imena svedoka zato što ne zna te ljude.⁹²⁸ Na drugoj konferenciji

⁹²⁰ P6, str. 30. V. takođe P17, str. 4.

⁹²¹ P6, str. 20.

⁹²² P7, str. 3. V. takođe P17, str. 6.

⁹²³ P35, str. 1.

⁹²⁴ P35, str. 3.

⁹²⁵ P30, str. 9.

⁹²⁶ P12, str. 2–3.

⁹²⁷ P1, str. 2.

⁹²⁸ P9, str. 6–7.

za štampu obojica optuženih su ponovili da neće navoditi imena svedoka, po svemu sudeći zato što im je njihov advokat rekao da „nema ničeg kažnjivog ako ne pomenemo imena“.⁹²⁹ Sudeći po kasnijim izjavama u kojima su govorili da neće navoditi imena, optuženi su imali predstavu o tome da je to zabranjeno. U jednom obraćanju medijima nedugo posle druge konferencije za štampu, g. Haradinaj je ponovio: „U prvom dosjeu bilo je mnogo imena... Nećemo o njima govoriti i nećemo ih pominjati.“⁹³⁰ Dana 17. septembra 2020, na obraćanju medija posle druge plenidbe, g. Haradinaj je ponovio: „Čuvali smo“ imena jer ih „nismo objavili“.⁹³¹ Prilikom treće konferencije za štampu, g. Gucati je, u prisustvu g. Haradinaja, rekao da se u trećem kompletu nalaze imena koja nije ovlašćen da objavi.⁹³² Dana 22. septembra 2020, u obraćanju medijima posle treće plenidbe, g. Gucati je rekao da Udruženje ratnih veterana OVK nije učinilo ništa protivzakonito, jer je zaštitilo „svako ime koje se nalazilo u tim dokumentima“⁹³³ i nije ni najavilo ni objavilo imena svedoka.⁹³⁴

448. Izjave koje je g. Tom Gaši, advokat Udruženja ratnih veterana OVK, davao u prisustvu jednog ili obojice optuženih takođe potvrđuju da su oni znali da u tri kompleta ima imena zaštićenih svedoka. Na primer, 18. septembra 2020, u obraćanju medijima zajedno sa g. Haradinajem, g. Tom Gaši rekao je da su „oni koji su uzeli te spise“ insistirali na tome da se „identitet svedoka apsolutno nikako ne objavljuje, bili to obični, zaštićeni ili anonimni svedoci, jer bi to bilo protivzakonito“.⁹³⁵

⁹²⁹ P2, str. 7.

⁹³⁰ P18, str. 3. V. takođe P8, str. 11.

⁹³¹ P6, str. 40.

⁹³² P35, str. 1, 13. V. takođe P29, str. 1.

⁹³³ P28, str. 1.

⁹³⁴ P28, str. 2, 11.

⁹³⁵ P7, str. 4. V. takođe P12, str. 3.

(b) Svedočenje optuženih

449. Prilikom svedočenja optuženi su potvrdili neke od svojih izjava iz inkriminisanog perioda o poverljivosti materijala, dok su umanjivali značaj drugih.

450. Tokom usmenog svedočenja, g. Gucati je priznao da je u prvom kompletu bilo osetljivog materijala.⁹³⁶ Takođe je rekao da nijedan od tih dokumenata ranije nije video u javnom domenu.⁹³⁷ Što se tiče drugog kompleta, rekao je da je video „neke dokumente sa srpskim oznakama“ „da su to već bili javni dokumenti. [...] Čitava dokumentacija s javnog suđenja bila je javna, tako da [...] tu nema ničeg tajnog“. ⁹³⁸ Međutim, kasnije je rekao da je „tek mnogo kasnije“ saznao da su „dokumenti SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva iz prvog i drugog paketa“ poverljivi.⁹³⁹ Gospodin Gucati je takođe tvrdio da je shvatio da su ti dokumenti poverljivi tek „kad su vaši istražitelji došli kod nas“.⁹⁴⁰

451. Gospodin Gucati je na suđenju tvrdio i da je na sve tri konferencije za štampu vodio računa o privatnosti lica koja na Kosovu imaju status zaštićenih lica,⁹⁴¹ i da zbog toga imena svedoka nisu objavljena.⁹⁴² Gospodin Gucati je dalje napomenuo da je Udruženje ratnih veterana OVK prestalo da objavljuje imena i izjave čim su shvatili da su ti podaci osetljivi i da ih je zabranjeno objavljivati.⁹⁴³ Gospodin Gucati je rekao i da

⁹³⁶ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2418, 2420–2421.

⁹³⁷ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2288.

⁹³⁸ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2278.

⁹³⁹ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2285.

⁹⁴⁰ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2287.

⁹⁴¹ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2264.

⁹⁴² DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2308.

⁹⁴³ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2420–2421. V. takođe transkript, 6. decembar 2021, str. 2207 (g. Gucati: „Ako ima ijednog svedoka koji smatra da smo bilo ja, bilo Haradinaj objavili ime ijednog albanskog ili romskog ili turskog ili bošnjačkog svedoka koji živi na Kosovu, nek dođe ovamo i kaže mi to u lice“); transkript, 7. decembar 2021, str. 2308 (g. Gucati: „Nismo iznosili nikakva imena u javnost. Nikakva izjava nije data u naše ime. [...] pokažite mi ijedan dokument ili medijsku kuću kojoj smo objavili imena nekog svedoka. [...] pokažite mi makar jedan slučaj u kome sam naveo ime ovog ili onog svedoka“), str. 2308–2309 (g. Gucati: „Nisam objavio ime ni jednog jedinog svedoka. To važi za mene, za rukovodstvo udruženja. Nismo medijima objavili nijedno ime vezano za svedoke. [...] Onog trenutka kad kažem da je nešto zabranjeno, a to sam govorio na svim konferencijama, sama upotreba reči ‘zabrana’ govori sama za sebe. Po tome se vidi da je zabranjeno

je novinarima preporučio da ne objavljuju ta imena zato što je shvatao da se privatnost svedoka mora poštovati i da je objavljivanje njihovih imena zakonom zabranjeno.⁹⁴⁴

452. Panel je zaključio da neki delovi Gucatijevog svedočenja potvrđuju ono što je rekao u izjavama iz inkriminisanog perioda, naime, da je shvatao da se imena svedoka ne smeju objavljivati. No, panel zaključuje i da se po drugim delovima Gucatijevog svedočenja vidi da on pokušava da podstakne sumnju u pogledu pitanja šta je znao o prirodi materijala.

453. Gospodin Haradinaj je prilikom svedočenja rekao da istražitelj tužilaštva nije znao da mu kaže da li je prvi komplet poverljiv.⁹⁴⁵ Iako je potvrdio da mu je istražitelj tužilaštva koji je zaplenio drugi komplet rekao da bi taj materijal „mogao biti osjetljiv“, g. Haradinaj je naglasio da on „nikad nije tačno rekao da li je to tako“.⁹⁴⁶ Što se pak načelno tiče sva tri kompleta, g. Haradinaj je rekao da mu istražitelji tužilaštva nijednom nisu rekli da se radi o osjetljivom materijalu,⁹⁴⁷ niti su „ikad rekli da je to tajni materijal“.⁹⁴⁸ Tvrđio je i da nije znao „šta je javno, a šta nije“,⁹⁴⁹ kao ni da li su dokumenti tužilaštva koje su on i g. Gucati distribuirali i opisivali poverljivi ili nisu.⁹⁵⁰ Dalje, g. Haradinaj je rekao da oznaka „strogo poverljivo“ ne znači nužno da se radi o tajnim dokumentima, jer „tajne ne mogu tek tako da vam dođu u kancelariju“.⁹⁵¹ Međutim, g. Haradinaj je takođe ponovo rekao da: „ništa nismo hteli da držimo u

objavljinati imena zaštićenih svedoka. Ja to nikad nisam učinio“); transkript, 8. decembar 2021, str. 2417 (g. Gucati: „Znao sam vrlo dobro da ima imena. Zato ih nismo ni objavljivali. Zato, zato ih nismo pominjali, samo da bismo im zaštitili identitet i nezavisnost“).

⁹⁴⁴ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2175; transkript, 7. decembar 2021, str. 2308.

⁹⁴⁵ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2765.

⁹⁴⁶ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2936.

⁹⁴⁷ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2773.

⁹⁴⁸ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2956.

⁹⁴⁹ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2941.

⁹⁵⁰ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2825.

⁹⁵¹ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2941-2942. V. takođe DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2945, 2963.

tajnosti".⁹⁵² Na pitanje da li je znao da su dokumenti autentični, g. Haradinaj je, između ostalog, odgovorio: „da li su strogo poverljivi ili nisu, to nije bitno”.⁹⁵³

454. Tokom svedočenja g. Haradinaj je takođe tvrdio da imena svedoka nisu ni pominjana ni objavljuvana zato što se on složio s mišljenjem da bi ona u protivnom mogla biti zloupotrebljena.⁹⁵⁴ Gospodin Haradinaj je izjavio da je novinarima savetovao da ne objavljuju imena svedoka zato što je čuo „tokom panel-diskusija od ljudi iz civilnog društva, iz sudskih i drugih pravnih krugova“ da „nema kršenja zakona ako se ne pominju imena“.⁹⁵⁵ Na tom osnovu, g. Haradinaj je tokom svedočenja rekao: „Stekli smo uverenje da tako neće biti prekršen zakon, i apelovali smo na njih da se drže iste logike“.⁹⁵⁶ Uprkos tome, kasnije je precizirao da nije on lično mislio da bi žrtve mogle biti ugrožene ukoliko bi se njihova imena objavila.⁹⁵⁷ On je tvrdio i da imena svedoka nije objavio zato što nije poznavao te ljude.⁹⁵⁸ Međutim, u nastavku svedočenja je rekao da je video njihova imena u dokumentima i da je znao da su za njih određene mere zaštite.⁹⁵⁹ Osim toga, čini se i da se g. Haradinaj delimično ogradio

⁹⁵² DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2948.

⁹⁵³ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2952.

⁹⁵⁴ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2852 (zastupnik tužilaštva: „Znači, vi ste znali da bi dokumenti u kojima ima imena svedoka mogli da budu zloupotrebljeni, da li je to tačno?“ [...] Gospodin Haradinaj: „Da bi mogli da budu zloupotrebljeni da smo ih pomenuli ili ih prodali ili ih objavili. Tad bi mogli da se zloupotrebe. S tim se slažem. Upravo zato ta imena nismo ni pominjali ni citirali. Pošto sam čuo to mišljenje, i to sam ga čuo iz različitih krugova, složio sam se s njim, jer su ga izneli ljudi koji su profesionalci u toj oblasti. Slažem se s njim čak i danas“).

⁹⁵⁵ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2759. V. takođe transkript, 12. januar 2022, str. 2831 (zastupnik tužilaštva: „I pogrešno je objavljivati imena svedoka zato što bi im to moglo naškoditi, da li je to tačno?“ Gospodin Haradinaj: „To je ono što su nam rekli pravnici, učesnici u panel-diskusijama i predstavnici civilnog društva, i ja sam ponovio ono što su oni rekli. [...] To nije moje lično mišljenje. To je mišljenje panela koji je govorio na televiziji na koje sam se ja pozvao“).

⁹⁵⁶ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2759.

⁹⁵⁷ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2830 (g. Haradinaj: „Govorio sam o nečemu što su drugi rekli i što je bilo u medijima. To nije bilo moje lično mišljenje. Nije to bila samo moja briga, nego briga svih, i nju su širili mediji i javno mnjenje u to vreme“. Zastupnik tužilaštva: „A to javno mnjenje koje sad pominjete, znači li to da bi otkrivanje imena zaštićenih svedoka moglo dovesti do smrti zato što bi im neko mogao učiniti nažao? Da li ste vi to tako shvatili?“ Gospodin Haradinaj: „Ne, nisam to tako shvatio, i ne vidim zašto bi se svedocima dogodilo takvo nešto“).

⁹⁵⁸ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2830-2831.

⁹⁵⁹ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2962-2964.

od mišljenja g. Toma Gašija o objavljinjanju imena svedoka. Mada je za g. Toma Gašija govorio „naš advokat“, rekao je da je „to [...]uglavnom njegovo mišljenje kao pravnika i moderatora“.⁹⁶⁰ Dodao je da je Udruženje ratnih veterana OVK mišljenja g. Toma Gašija „automatski prihvatalo kao tačno,⁹⁶¹ ali on lično je smatrao da niko nema razloga da ucenjuje svedoke.⁹⁶²

455. Panel delove Haradinajevog svedočenja shvata kao njegov pokušaj da unese neizvesnost o onom što je znao o prirodi materijala koji su on i g. Gucati objavljivali.

(c) Zaključak

456. S obzirom na navedeno, panel se uverio da su optuženi distribuirali materijal iz tri kompleta i javno opisivali informacije iz njega znajući da u njemu ima poverljivih informacija i imena zaštićenih svedoka. Dalje zaključke o uverenju optuženih da su njihovi postupci zakoniti panel će izneti kad bude razmatrao vrste odbrane.⁹⁶³

457. Dalje, panel zaključuje da izjave optuženih iz inkriminisanog perioda, kao i delovi svedočenja u kojima oni govore o poverljivosti informacija iz tri kompleta, potkrepljuju iskaze gđe Pumper i g. Beriše o poverljivosti informacija iz paketa, kao i odgovarajuće dokaze iz delova paketa ili njegovih verzija i iz medijskih izveštaja koji su usvojeni u spis.

3. Zaključak o poverljivosti informacija iz paketa

458. Na osnovu navedenog, panel se uverio da su SIRG i Specijalizovano tužilaštvo tokom rada sa zamolnicama SIRG-a i odgovorima Tužilaštva za ratne zločine iz paketa 1, 2 i 4, kao i sa internim radnim dokumentom koji odgovara paketu 3 postupali kao sa poverljivim dokumentima. Dalje, panel se uverio da su SIRG i Specijalizovano tužilaštvo sa sadržajem tih kategorija dokumenata, na primer, sa imenima, ličnim

⁹⁶⁰ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2850.

⁹⁶¹ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2850.

⁹⁶² DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2850–2851.

⁹⁶³ V. dole, stavovi 896-907 (Vrste odbrane).

podacima svedoka i potencijalnih svedoka i njihovim izjavama, postupali kao sa poverljivim materijalom. Panel napominje i da su SIRG i Specijalizovano tužilaštvo s dokumentima srpskih vlasti i njihovim sadržajem postupali kao sa materijalom koji se odnosi na poverljive istrage, čak i ako oni nisu nužno bili u vezi sa SIRG-om ili Specijalizovanim tužilaštvom.

VI. TAČKE OPTUŽNICE

459. Panel primećuje da su iste činjenice i okolnosti relevantne za više tačaka optužnice. S obzirom na svoju dužnost na osnovu pravila 158(2) Pravilnika, panel će razmotriti svaku tačku optužnice, ali će se, kad je primereno, pozivati na činjenice i okolnosti koje su razmatrane u vezi sa drugim tačkama optužnice. Panel će u produžetku oceniti dokaze relevantne za svaku tačku optužnice, kao i relevantnu argumentaciju strana u postupku. Budući da je distribuiranje tri kompleta i javno opisivanje informacija koje se u njima nalaze početna tačka svih optužbi, panel će najpre razmotriti tačke 5 i 6. Potom, s obzirom da se optuženi terete da su njihove radnje i izjave predstavljale ozbiljnu pretnju po svedoke, panel će razmotriti tačke 3 i 4, a na kraju tačke 1 i 2. U odeljku presude posvećenom merodavnom pravu razmotrena je argumentacija strana u postupku u pogledu pravnog tumačenja obeležja krivičnih dela, kao i vidova odgovornosti.⁹⁶⁴

460. Panel primenjuje kriterijum za izricanje kumulativnih osuda koji je definisan u stavu 167.

---

⁹⁶⁴ V. gore, stavovi 68-203 (Merodavno pravo).

A. POVREDA TAJNOSTI POSTUPKA– ZAŠTIĆENE INFORMACIJE (TAČKA 5)

1. Argumentacija strana u postupku

461. Tužilaštvo iznosi da su tokom inkriminisanog perioda optuženi i njihovi saradnici⁹⁶⁵ neovlašćeno otkrili *poverljive informacije*.⁹⁶⁶

462. Kako tvrdi tužilaštvo, optuženi su to, između ostalog, učinili tako što su prisutnima na tri konferencije za štampu distribuirali delove tri kompleta, a *poverljive informacije* koje se u njima nalaze iznosili u javnim nastupima ili na društvenim mrežama.⁹⁶⁷ Tužilaštvo tvrdi da su optuženi takođe davali instrukcije, podsticali i savetovali: (i) izvesna lica iz redova javnosti koja poseduju ili imaju pristup *poverljivim informacijama* vezanim za sudske postupke Specijalizovanih veća⁹⁶⁸ da nastave da ih dostavljaju Udruženju ratnih veterana OVK, i (ii) izvesne predstavnike štampe ili lica iz redova javnosti da uzmu ili snime, dalje distribuiraju i objave *poverljive informacije*.⁹⁶⁹ Tužilaštvo dalje iznosi da dokazi pokazuju: (i) da optuženi nisu bili ovlašćeni da otkriju *poverljive informacije* iz tri kompleta,⁹⁷⁰ (ii) da je kod optuženih postojala svest i htjenje da neovlašćeno otkriju *poverljive informacije* ili, u najmanju ruku, svest o tome da usled njihovog činjenja ili nečinjenja ta posledica može da nastupi, ali su pristali na njeno nastupanje,⁹⁷¹ (iii) da su optuženi nameravali da distribuiraju te informacije iako su znali da su poverljive i upravo zato što su poverljive⁹⁷² i (iv) da su optuženi javno priznali da su pregledali tri kompleta i da su i sami okarakterisali sadržaj dokumenata

⁹⁶⁵ V. gore, stav 14 (Optužbe).

⁹⁶⁶ F251/A01, optužnica, stav 33; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 193; F447, stavovi 53, 56; F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 250-251; transkript, 14. mart 2022, str. 3430-3432, 3434-3435. V. gore, stav 5 (Optužbe).

⁹⁶⁷ Transkript, 14. mart 2022, str. 3430; F565, završni podnesak tužilaštva, stav 251.

⁹⁶⁸ V. gore, stav 5 (Optužbe).

⁹⁶⁹ F251/A01, optužnica, stav 33; transkript, 14. mart 2022, str. 3433.

⁹⁷⁰ F447, stav 57; F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 252-253.

⁹⁷¹ F447, stav 58; F565, završni podnesak tužilaštva, stav 252.

⁹⁷² F447, stav 253. V. takođe transkript, 14. mart 2022, str. 3430-3431.

iz tri kompleta kao poverljiv i osetljiv.⁹⁷³ Kako tužilaštvo iznosi, prema Zakonu, objavljivanje *poverljivih informacija* nije bilo dozvoljeno i/ili su ih relevantne vlasti, uključujući Specijalizovana veća, SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo, kao i organizacije i države koje imaju sporazum o saradnji sa SIRG-om odnosno Specijalizovanim tužilaštvom označile kao poverljive.⁹⁷⁴ Tužilaštvo iznosi da su te informacije bile poverljive u skladu s članovima 4(2), 23, 35(2)(d)-(f), 39, 54(8), 61(3)-(4) i 62 Zakona.⁹⁷⁵

463. Odbrana osporava da su informacije iz tri kompleta bile poverljive.⁹⁷⁶ Konkretno, odbrana iznosi: (i) da nije uvek bilo primereno i neophodno da SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo označe materijal kao autentičan i poverljiv;⁹⁷⁷ (ii) da su neke informacije već bile poznate u javnosti;⁹⁷⁸ (iii) da su optuženi imali ovlašćenje da otkriju informacije imajući u vidu opšti interes⁹⁷⁹ i (iv) da su optuženi otkrili materijal samo predstavnicima profesionalnih medija.⁹⁸⁰ Odbrana dalje iznosi da tačka 5 treba da se odbaci jer tužilaštvo nije dokazalo poreklo, autentičnost i poverljivost paketa, niti kontinuitet nadzora nad njima, pa samim tim nije ni moglo da dokaže da su optuženi obelodanili poverljive informacije ili izvršili povredu tajnosti.⁹⁸¹ Odbrana

⁹⁷³ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 253. V. takođe transkript, 14. mart 2022, str. 3434, 3436; F447, stav 54.

⁹⁷⁴ V. takođe F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 195.

⁹⁷⁵ F251/A01, optužnica, stav 33. V. takođe transkript, 14. mart 2022, str. 3434.

⁹⁷⁶ F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 51, 53, 264, 268; F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 309, 311. V. takođe F258/RED. V. takođe transkript, 16. mart 2022, str. 3657-3664, 3695-3696.

⁹⁷⁷ Transkript, 16. mart 2022, str. 3654-3662, 3695-3696; F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 51-53, 264-265, 268-269; F566, Haradinajev završni podnesak, stav 310. V. takođe W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1055-1072, 1074-1076; transkript, 21. oktobar 2021, str. 1198, 1203, 1205, 1214.

⁹⁷⁸ Transkript, 16. mart 2022, str. 3656-3657; F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 115, 126; F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 271, 308, 335; F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stav 220; F440, stav 151.

⁹⁷⁹ Transkript, 16. mart 2022, str. 3647-3651; F567 Gucatijev završni podnesak, stavovi 95-99.

⁹⁸⁰ Transkript, 17. mart 2022, str. 3813; F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 80, 246, 255, 257, 277, 287, 327, 335, 340, 369, 373.

⁹⁸¹ Transkript, 16. mart 2022, str. 3653-3654, 3662-3663, 3696; F567 Gucatijev završni podnesak, stav 78; F439, stav 83; F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 258-274, 301-302, 309-312, 334; F440, stavovi 141-142, 154-155, 161; F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stavovi 222, 245-246. V. takođe F260,

smatra da nisu predočeni dokazi: (i) da je sud ili nadležni organ vlasti proglašio tajnim informacije koje su optuženi obznanili;⁹⁸² (ii) da je relevantni materijal obelodanjen optuženima u službenom postupku⁹⁸³ ili (iii) da su optuženi znali da je neki nadležni organ proglašio te informacije tajnim.⁹⁸⁴ Odbrana takođe postavlja pitanje zašto bi radnje optuženih predstavljale krivična dela ako se uporedivo postupci novinara ne smatraju krivičnim delima.⁹⁸⁵

2. Zaključci panela o objektivnim obeležjima (*actus reus*)

464. Panel će u nastavku razmotriti da li su optuženi neovlašćeno otkrili informacije obelodanjene u službenom postupku koje, po zakonu, nije bilo dozvoljeno otkrivati ili koje je sud ili nadležni organ proglašio tajnim.⁹⁸⁶

(a) Informacije koje lice "shodno zakonu ne sme da otkrije" ili koje su " proglašen[e] kao tajna odlukom suda ili nadležnog organa"

465. Kao što je navedeno u stavu 76, da bi se odredbe člana 392(1) KZK odnosile na određene informacije, mora biti ispunjen jedan od dva alternativna uslova: (i) zakonom je zabranjeno njihovo otkrivanje, ili (ii) sud ili nadležni organ ih je proglašio tajnim.

466. Panel je već konstatovao u stavu 458 da su SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo prilikom obavljanja svojih dužnosti, smatrali poverljivim materijalom zamolnice SIRG-a i odgovore Tužilaštva za ratne zločine koji su se nalazili u paketima

Haradinajev pretpretresni podnesak, stavovi 181, 186, 188-189, 253-256; F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 275-300, 303, 307-310, 313; F440, stavovi 143, 146-153.

⁹⁸² F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 68-72; F439, stav 77. V. takođe F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 13, 34.

⁹⁸³ F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 73-74; F439, stavovi 78-79.

⁹⁸⁴ F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 75-76; F439, stavovi 80-81.

⁹⁸⁵ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 329-333; F440, stavovi 156-160. V. takođe F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 171-172, 346; i, kad je reč o saradnicima protiv kojih nije podignuta optužnica, F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stavovi 244, 247.

⁹⁸⁶ V. gore, stav 69 (Merodavno pravo).

1, 2 i 4, kao i interne radne dokumente iz paketa 3. To se takođe odnosi na sadržaj tih kategorija dokumenata, uključujući imena, podatke i izjave svedoka ili potencijalnih svedoka. Neki od tih dokumenata takođe imaju oznaku ili indikaciju poverljivosti.⁹⁸⁷

467. Panel je takođe primetio da su SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo smatrali da se dokumenti srpskih vlasti i njihov sadržaj odnose na poverljive istrage.⁹⁸⁸ Panelu međutim nisu dostavljeni dokazi na osnovu kojih se sa sigurnošću može doneti zaključak o pravnom ili dokaznom osnovu za tu tvrdnju. Gospođa Pumper je izjavila da se u nekim od dokumenata srpskih vlasti nalaze imena svedoka ili potencijalnih svedoka SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva.⁹⁸⁹ U tabeli vezanoj za paket 1, gđa Pumper je takođe navela da se u nekim od dokumenata srpskih vlasti pominju mere preduzete za potrebe istraga SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva.⁹⁹⁰ Panel je utvrdio da se u većini dokumenata srpskih vlasti u kojima se spominju istrage SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva takođe nalaze imena svedoka ili potencijalnih svedoka SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva.⁹⁹¹ To ukazuje na mogućnost da su SIRG i Specijalizovano tužilaštvo neke informacije iz tih dokumenata smatrali poverljivim bilo kada su srpskim vlastima upućivali zamolnice za pomoć, bilo kada su te informacije dostavljane SIRG-u odnosno Specijalizovanom tužilaštvu. Dokazi međutim ne pokazuju da li je bilo koji od tih dokumenata primljen u SIRG-u odnosno Specijalizovanom tužilaštvu i postao sastavni deo dokumentacije u vezi sa istragama. Panel stoga nije u mogućnosti da proveri da li su dokumenti srpskih vlasti postali deo dokumentacije SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva i da li su ih SIRG i Specijalizovano tužilaštvo, u obavljanju svojih dužnosti, smatrali poverljivim.

---

⁹⁸⁷ V. gore, stavovi 428-430, 433, 436-437 (Zaključci o paketima).

⁹⁸⁸ V. gore, stav 427 (Zaključci o paketima).

⁹⁸⁹ V. gore, stavovi 431-432 (Zaključci o paketima)

⁹⁹⁰ V. gore, stav 336 (Zaključci o paketima).

⁹⁹¹ P90 (prilog 1 – tabela o paketu 1), str. 16, 18, 19, 23, 30, 45, 47.

468. Osim toga, panel podseća da on može da presuđuje samo po optužbama koje se odnose na postupak i službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.⁹⁹² Premda se pomenuti dokumenti srpskih vlasti odnose na mere preduzete za potrebe istraživača SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva, o njihovom stepenu tajnosti odlučuje jedan drugi organ vlasti, a ne SIRG ili Specijalizovano tužilaštvo i panel nije nadležan da sankcioniše nepoštovanje poverljivosti koju je naložilo treće lice. Iz tog razloga, panel neće donositi zaključke u vezi sa dokumentima srpskih vlasti.

469. Panel će se stoga, u svojim zaključcima o zamolnicama SIRG-a i odgovorima Tužilaštva za ratne zločine iz paketa 1, 2 i 4, kao i u svojim zaključcima o paketu 3, ograničiti na utvrđivanje sledećeg: (i) da li su SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo nadležni organi u smislu člana 392(1) KZK, i, ukoliko jesu, (ii) da li to znači, ako su gore navedene kategorije dokumenata i njihov sadržaj smatrali poverljivim, da su te informacije samim tim proglašene tajnim, na osnovu te iste odredbe zakona.

470. Kad je reč o nadležnom organu, panel primećuje sledeće. Istraživač o navodima iz izveštaja 12462 Parlamentarne skupštine Saveta Evrope od 7. januara 2011. poverena je SIRG-u.⁹⁹³ Nakon što je osnovano, Specijalizovano tužilaštvo je, kao što stoji u članovima 24(2) i 35(10) Zakona, preuzele mandat i osoblje SIRG-a kao i, između ostalog, sve sporazume i dogovore sklopljene sa drugim instancama. Na osnovu člana 35(2)(f) Zakona, u sklopu svojih zadataka, Specijalizovano tužilaštvo je ovlašćeno i dužno da, između ostalog, preduzme potrebne mere kako bi se obezbedila poverljivost informacija i zaštita lica. O tim ovlašćenjima i nadležnostima govori se i u pravilu 30(2)(a) Pravilnika, koje predviđa da Specijalizovano tužilaštvo, tokom istrage, obezbeđuje sigurnost i zaštitu žrtava, svedoka i drugih lica izloženih opasnosti zbog informacija pruženih specijalizovanom tužiocu ili zbog saradnje s njim.

⁹⁹² V. gore, stav 10 (Optužbe).

⁹⁹³ Član 1(2) Zakona. V. takođe <https://www.scp-ks.org/sr/specijalizovano-tuzilastvo/specijalni-istratzni-tim> (internet stranica konsultovana 13. maja 2022).

471. Po tumačenju panela, Specijalizovanom tužilaštvu je na osnovu tih odredbi dano ovlašćenje, kao i dužnost, da obezbedi zaštitu informacija i lica tokom istrage, uključujući istrage koje je ranije vodio SIRG. Panel ističe da to ovlašćenje predstavlja nužno otelotvorenje opšte prihvaćenog načela poverljivosti krivičnih istraga.⁹⁹⁴ U okviru tog ovlašćenja, Specijalizovano tužilaštvo ima pravo da proglaši, u smislu da označi ili smatra, da određena dokumentacija nije javnog karaktera, da je poverljiva ili strogo poverljiva, ukoliko je to potrebno radi zaštite informacija i lica tokom istrage.⁹⁹⁵ To se podjednako odnosi na interne dokumente kao i na dokumente povezane sa saradnjom sa trećim licima. Dokumentu označenom kao zaštićeni dokument Specijalizovanog tužilaštva oznaku tajnosti može da promeni isključivo samo Specijalizovano tužilaštvo, shodno članu 61(4) Zakona, ili panel Specijalizovanih veća, na osnovu pravila 80-84 Pravilnika.

472. Kad je reč o relevantnom materijalu, panel zaključuje da su SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo bili dužni da, u vršenju svojih dužnosti, označe ili smatraju poverljivim zamolnice SIRG-a i odgovore Tužilaštva za ratne zločine koji su se nalazili u paketima 1, 2 i 4, kao i dokumente iz paketa 3. Panelu nisu predočeni dokazi koji pokazuju da su SIRG ili Specijalizovano tužilaštvo zloupotrebili to ovlašćenje ili mu nepotrebno pribegavali u odnosu na bilo koje informacije relevantne za ovaj postupak.

473. Iz tih razloga, panel zaključuje da zamolnice SIRG-a i odgovori Tužilaštva za ratne zločine koji su se nalazili u paketima 1, 2. i 4, kao i dokumenti iz paketa 3 (u daljem tekstu: zaštićene informacije) potпадaju pod informacije koje je nadležni organ vlasti proglašio tajnim, u smislu člana 392(1) KZK.

474. Budući da je utvrdio da je ispunjen jedan od dva alternativna uslova iz člana 392(1) KZK, panel ne mora da ocenuje da li je ispunjen i drugi uslov. Međutim, radi sveobuhvatnosti analize, panel će to ipak učiniti.

---

⁹⁹⁴ V. takođe DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3312-3313.

⁹⁹⁵ V. gore, stav 78 (Merodavno pravo).

475. Tako panel, pored zaključaka koje je doneo u vezi sa zaštićenim informacijama, primećuje i sledeće. Najpre, u paketu 3 se nalazio interni radni materijal Specijalizovanog tužilaštva koji je bio označen kao takav i nosio oznaku poverljivosti.⁹⁹⁶ Objavljivanje takvog materijala izričito je zabranjeno pravilom 106 Pravilnika koje predviđa da izveštaji, memorandumi ili drugi interni dokumenti koje su pripremili Specijalizovano tužilaštvo odnosno SIRG ili njihovi pomoćnici ili predstavnici u vezi sa istragom ili pripremom predmeta, ne podležu obelodanjivanju ili obaveštavanju. Zatim, kao što je gore konstatovano, član 62(1) Zakona predviđa opšte ograničenje pristupa spisima Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva što predstavlja zabranu njihovog objavljivanja javnosti.⁹⁹⁷ Pristup tim dokumentima je moguć isključivo pod uslovima i uz ograničenja iz člana 62(2) Zakona ili na osnovu drugih relevantnih odredbi Zakona i Pravilnika koje dopuštaju izmenu stepena tajnosti dokumenata. Budući da su zaštićene informacije sastavni deo dokumentacije Specijalizovanog tužilaštva, članom 62(1) Zakona zabranjeno je njihovo otkrivanje.

476. Iz tih razloga, panel zaključuje da zaštićene informacije potпадaju pod informacije koje prema zakonu, u smislu člana 392(1) KZK, nije dozvoljeno otkrivati.

(b) Informacije „[obelodanjene...] u službenom postupku”

477. Panel je već konstatovao da se istrage Specijalizovanog tužilaštva mogu smatrati „službenim postupkom“ u smislu člana 392(1) KZK.⁹⁹⁸ Panel je takođe u tom istom stavu zaključio da se pojam obelodanjivanja mora tumačiti tako da je njime obuhvaćena razmena informacija unutar SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva za potrebe istraga i krivičnog gonjenja, kao i razmena informacija između SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva i drugih instanci u okviru saradnje za potrebe istraga.

---

⁹⁹⁶ V. gore, stavovi 393-394 (Zaključci o paketima).

⁹⁹⁷ V. gore, stav 77 (Merodavno pravo).

⁹⁹⁸ V. gore, stav 74 (Merodavno pravo).

478. S obzirom na navedeno, panel se uverio da zamolnice SIRG-a i odgovori Tužilaštva za ratne zločine koji su se nalazili u paketima 1, 2 i 4 potpadaju pod informacije razmenjene između SIRG-a i srpskih vlasti u sklopu međusobne saradnje za potrebe istraga. Panel se takođe uverio da su se u paketu 3 nalazile informacije koje je Specijalizovano tužilaštvo interno razmenjivalo za potrebe istraga i krivičnog gonjenja. Po svemu sudeći, interni radni materijal iz paketa 3 sastavili su i pripremili službenici Specijalizovanog tužilaštva za potrebe drugih zaposlenih u istoj službi i obelodanjivali su ga jedni drugima.

479. Iz tih razloga, panel zaključuje da su zaštićene informacije obelodanjene u službenom postupku, u smislu člana 392(1) KZK.

(c) “[O]tkrije ono što je saznao”

480. Kao što je gore konstatovano, optuženi su sva tri puta nakon isporuka pregledali materijal.⁹⁹⁹ Oni su takođe tom prilikom dopuštali drugim članovima Udruženja ratnih veterana OVK i pripadnicima KFOR-a da pregledaju neke od dokumenata.¹⁰⁰⁰ Gospodin Haradinaj je takođe izjavio da je, pre druge plenidbe i tokom nje, jednom novinaru bilo dopušteno da pregleda i snimi materijal iz drugog kompleta.¹⁰⁰¹

481. Na tri konferencije za štampu, optuženi su, u prisustvu onog drugog, preduzimali sledeće radnje u pogledu tri kompleta. Oni su: (i) izlagali dokumente na stolu pred sobom, govorili prisutnima da su im dokumenti na raspolaganju¹⁰⁰² i

⁹⁹⁹ V. gore, stavovi 211, 246, 276-277 (Relevantni događaji).

¹⁰⁰⁰ Kad je reč o drugim članovima Udruženja ratnih veteranova OVK: 1D3, stavovi 12-17; 2D1, stavovi 47, 51. U pogledu pripadnika KFOR-a: P35, str. 9 (g. Gucati: "Nismo ih sakrili od nemačkog KFOR-a, pokazali smo im svaku stranicu"; g. Haradinaj: „Šta god su hteli da rade. Šta god su hteli. Šta god su hteli“; g. Gucati: „Fotografisali su ih, nemački KFOR ih je fotografisao. I oni su bili prisutni. Sasvim slučajno je nemački KFOR tu bio“); P11, str. 5; 1D3, stav 46; 1D4, stav 33; 2D1, stavovi 102-104, 106, 108-109; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2198-2200; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2459; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2777-2778.

¹⁰⁰¹ P7, str. 7-8; 2D1, stav 85. V. takođe 1D3, stav 38.

¹⁰⁰² P1, video snimak, 00:00:32-00:00:35 (g. Gucati), 00:00:46-00:00:48 (G. Gucati).

pozivali ih da ih pregledaju ili im dopuštali da to učine;¹⁰⁰³ (ii) pokazivali dokumente novinarima i/ili pozivali one koji su imali kameru ili fotoaparat da snime dokumente ili su im dopuštali da to učine;¹⁰⁰⁴ (iii) pozivali prisutne da ponesu dokumente sa sobom i dopuštali im da to učine;¹⁰⁰⁵ (iv) prikazivali i navodili ili citirali (g. Gucati) ili detaljno opisivali (g. Haradinaj) sadržaj dokumenata;¹⁰⁰⁶ (v) zaricali se da će nastaviti da objavljuju sve dokumente koje dobiju i izjavljivali da je to njihova dužnost;¹⁰⁰⁷ (vi) podsticali novinare da objave dokumente i nekima od njih zamerali što to ne čine¹⁰⁰⁸ i (vii) izjavljivali da će Udruženje ratnih veterana, ukoliko bude još isporuka, primiti takve dokumente.¹⁰⁰⁹

482. Pored toga, tokom inkriminisanog perioda, optuženi su zajedno, sami ili u prisustvu drugih lica učestvovali i u preko dvadeset nastupa u medijima.¹⁰¹⁰ Prilikom tih medijskih nastupa, optuženi su: (i) uopšteno govorili o tri kompleta, čitali odlomke ili opisivali njihov sadržaj;¹⁰¹¹ (ii) u više navrata se zaricali da će nastaviti da objavljuju sve dokumente koje budu dobili;¹⁰¹² (iii) izjavili da im je dužnost da podele dokumente

¹⁰⁰³ P1, str. 6-9 (g. Haradinaj); P50, str. 1 (g. Haradinaj); P35, str. 2 (g. Gucati), 14 (obojica optuženih).

¹⁰⁰⁴ P1, video snimak, 00:01:14-00:01:18 (g. Gucati), 00:14:20-00:14:35 (g. Haradinaj), 00:14:44-00:14:49 (g. Gucati), 00:15:55-00:16:03 (g. Gucati), 00:16:35-00:16:52 (g. Haradinaj); P2, video snimak, 00:00:58-00:01:10 (g. Gucati), 00:11:14-00:11:16 (g. Gucati), 00:11:44-00:11:46 (g. Gucati); P50, video snimak, 00:15:55-00:16:19 (g. Gucati); P35, video snimak, 00:14:33-00:14:35 (g. Haradinaj), 00:15:55-00:16:03 (g. Gucati), 00:16:35-00:16:52 (g. Haradinaj); 1D3, stav 49. V. takođe W04866 (Halil Beriša), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1519-1520.

¹⁰⁰⁵ P1, str. 5-6 (g. Haradinaj); P2, str. 1 (g. Gucati), str. 4 (g. Haradinaj); P50, str. 1 (g. Haradinaj); P35, str. 4-5 (g. Haradinaj), 15 (obojica optuženih); 2D1, stavovi 79, 111; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2201; transkript, 7. decembar 2021, str. 2281-2283.

¹⁰⁰⁶ P1, str. 1, 7-8; P2, str. 1-2, 10-11; P35, str. 1-2 (g. Gucati); P1, str. 1-3, 6-7; P2, str. 2-3, 10-11; P35, str. 2-3 (g. Haradinaj).

¹⁰⁰⁷ P2, str. 4; P35, str. 3 (g. Haradinaj).

¹⁰⁰⁸ P1, str. 4-5 (g. Haradinaj); P2, str. 2, 7 (g. Haradinaj); P35, str. 4-5, 12-13 (g. Haradinaj), 14 (g. Gucati).

¹⁰⁰⁹ P2, str. 8 (obojica optuženih); P35, str. 8, 10 (g. Haradinaj).

¹⁰¹⁰ V. npr. u približnom hronološkom redosledu: P9, P24, P21, P18, P33, P4, P6, P19, P7, P17, P8, P25, P12, P30, P11, P28, P29, P31, P16, P15, P27, P26, P32.

¹⁰¹¹ P9, str. 5; P28, str. 10, 14; P29, str. 1; P31, str. 3 (g. Gucati); P6, str. 19-20; P17, str. 2-4, 9; P18, str. 2-3; P19, str. 1-4; P21, str. 4-5; P24, str. 7-8; P33, str. 2 (g. Haradinaj).

¹⁰¹² P4, str. 3, 8; P28, str. 7, 11, 12-13; P29, str. 2; P31, str. 2 (g. Gucati); P6, str. 4, 14; P15, str. 2; P18, str. 1-2; P21, str. 3-5; P24, str. 7-8; P26, str. 4-5 (g. Haradinaj).

sa medijima;¹⁰¹³ (iv) potvrdili da primerci tih dokumenata stoje na raspolaganju medijima ili obećali da će im biti stavljeni na raspolaganje¹⁰¹⁴ i/ili (v) neprekidno podsticali novinare da objave dokumente i nekima od njih zamerali što to ne čine.¹⁰¹⁵

483. Osim toga, tokom inkriminisanog perioda, optuženi su na svojim Fejsbuk nalozima¹⁰¹⁶ objavljivali izveštaje iz medija sa opisima ili snimke ekrana koji prikazuju dokumente iz tri kompleta.¹⁰¹⁷ U drugim objavama na Fejsbuku pozdravljali su isporuke jednog ili više kompleta.¹⁰¹⁸

484. Panel napominje da su optuženi insistirali u svom svedočenja da nisu „objavili“ niti „distribuirali“ materijal, već su ga samo stavili na raspolaganje predstavnicima profesionalnih medija¹⁰¹⁹ koji su se, kako tvrdi odbrana, vodili svojim zakonskim i etičkim obavezama kad su odlučivali koji materijal da (ne) objave.¹⁰²⁰ Panel smatra da,

¹⁰¹³ P9, str. 6 (g. Gucati); P21, str. 3-5; P26, str. 2, 4-5 (g. Haradinaj).

¹⁰¹⁴ P9, str. 6 (g. Gucati); P6, str. 17-18; P7, str. 7; P8, str. 10; P11; p. 4; P17, str. 6; P21, str. 3-4; P24, str. 3, 5-6 (g. Haradinaj).

¹⁰¹⁵ P6, str. 6, 9; P8, str. 20-22; P17, str. 6-7; P19, str. 2-3; P21, str. 5; P24, str. 2-3, 10; P30, str. 5-8; P33, str. 3; P11, p 4, 28-29 (g. Haradinaj).

¹⁰¹⁶ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2929; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2286, 2418-2421, u vezi sa P00059, i transkript, 8. decembar 2021, str. 2354-2363, u vezi sa P00083, str. 59-62, 63-66 gde je izjavio da je "hisni.gucati" njegov nalog na Fejsbuku; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2434, gde je potvrđio da je ili on lično objavljivao postove na svom Fejsbuk nalogu ili su oni objavljivani uz njegovu saglasnost, kao i da je odmah uklanjao postove koji su objavljeni bez njegove saglasnosti.

¹⁰¹⁷ Objava na Fejsbuk nalogu g. Gucatija: P83, str. 46. Objave na Fejsbuk nalogu g. Haradinaja: P60, str. 1 (takođe i P84, str. 3): link za intervju za *Euronews Albania* (P16), 24. septembar 2020; [BRISANO]; str. 8-9 (takođe u P70): link za *ABC News Albania* (P17), 16. septembar 2020; str. 12-13: link za intervju dat za emisiju "Prime Time" (P5, P18), 16. septembar 2020; str. 14-15: link za intervju dat za *Euronews Albania* (P19), 18. septembar 2020; str. 21-22, link za intervju dat za emisiju "Imaž" (P21), 11. septembar 2020; str. 23-24 (takođe u P76, P77), link za intervju Fatona Klinakua (P22), 10. septembar 2020; str. 29, link za intervju za emisiju "Imaž" (P24), 9. septembar 2020; P61, str. 1: [BRISANO]; [BRISANO]; str. 3-4 (takođe u P82): snimak ekrana na kojem se vidi članak iz medijskog servisa *InFokus* o predaji kompleta 4, 9. septembar 2020.

¹⁰¹⁸ P83, str. 49 (objava g. Gucatija, u kome se prenosi objava g. Haradinaja); P75 (objava g. Haradinaja, koju je takođe preneo g. Gucati, v. P83, str. 47).

¹⁰¹⁹ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2218; transkript, 7. decembar 2021, str. 2281; transkript, 8. decembar 2021, str. 2417; DW1249 (Nasim Haradinaj), 12. januar 2022, str. 2811-2812; transkript, 13. januar 2022, str. 2932.

¹⁰²⁰ Transkript, 17. mart 2022, str. 3813; F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 246, 255, 257, 277, 287, 327, 335, 340, 369, 373.

za potrebe člana 392(1) KZK, novinari ili štampa čine predstavnike javnosti i stoga njihov status ne menja značenje pojma „otkrivanja“ iz definicije ovog krivičnog dela. Osim toga, članom 392(1) KZK ne omogućava da se na drugo lice prenese zabrana otkrivanja zaštićenih informacija. U svakom slučaju, panel podseća da otkrivanje informacija ne podrazumeva samo „objavljivanje“ materijala, u smislu javnog iznošenja, distribuiranja ili emitovanja njegovog sadržaja.¹⁰²¹ Nakon što je razmotrio gore navedene dokaze, panel se uverio da su optuženi otkrili zaštićene informacije time što su: (i) izložili i stavili na raspolaganje tri kompleta na tri konferencije za štampu; (ii) citirali, opisivali ili se pozivali na njihov sadržaj prilikom tih konferencija, drugih nastupa u medijima ili putem objava na Fejsbuku, i (iii) dopustili prisutnima u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK i na tri konferencije za štampu da pročitaju, pregledaju, prouče, fotografišu, snime kamerom ili odnesu primerke tri kompleta ili njihovih delova ili ih pozvali da to učine.

485. Iz tih razloga, panel zaključuje da su optuženi otkrili zaštićene informacije u smislu člana 392(1) KZK.

(d) “[N]eovlašćeno”

486. Panel podseća na svoj zaključak da je otkrivanje informacija „neovlašćeno“ ukoliko nije dozvoljeno po zakonu ili na osnovu odluke suda ili nekog nadležnog organa.¹⁰²² Kad je reč o zaštićenim informacijama, panel je već konstatovao da njihov status može da se izmeni samo merama predviđenim u članovima 61(4) i 62 Zakona ili pravilima 80-84 Pravilnika.¹⁰²³

487. Kad je reč o argumentu odbrane da opšti interes može predstavljati osnov za ovlašćenje u smislu člana 392(1) KZK, panel primećuje sledeće. Najpre, ni u članu 392(1) KZK, ni u bilo kojoj drugoj odredbi tog zakonika ne navode se izričito osnovi

¹⁰²¹ V. gore, stav 72 (Merodavno pravo).

¹⁰²² V. gore, stav 73 (Merodavno pravo).

¹⁰²³ V. gore, stavovi 471, 476.

po kojima bi otkrivanje informacija bilo dozvoljeno. Zatim, prema članu 200(2) i (4) KZK, ukoliko bi se dokazao opšti interes u odnosu na dato krivično delo, time bi krivična odgovornost bila isključena, ali objektivna obeležja krivičnog dela ne bi bila promenjena niti opovrgнута. Ako se vodimo istom logikom u slučaju predmetnog krivičnog dela, opšti interes ne može biti osnov za ovlašćenje da se izvrši zabranjena radnja po članu 392(1) KZK. To tumačenje bi značilo da svako lice koje izjavi da postupa u opštem interesu može da ustvrdi da postoji ovlašćenje za otkrivanje informacija zaštićenih članom 392(1) KZK. Time bi se ukinula ili obesmisnila svrha same odredbe. Zapravo, kada opšti interes odnosi prevagu nad interesom zaštite informacija, to može predstavljati osnov za isključenje krivične odgovornosti *iako* lice jeste izvršilo prestup. Panel će razmotriti to pitanje kada bude analizirao argumentaciju odbrane.¹⁰²⁴

488. Kad je reč o argumentu odbrane da su optuženi imali ovlašćenje da otkriju zaštićene informacije jer su one već bile poznate javnosti, panel primećuje sledeće. Najpre, panelu nisu predočeni dokazi da je bilo koji deo tri kompleta, osim javnih dokumenata iz drugog kompleta, već bio u javnom domenu. Zapravo, obojica optuženih su u više navrata izjavili da su to poverljivi dokumenti,¹⁰²⁵ a g. Gucati je čak tokom svog svedočenja priznao da, pre nego što je primio prvi komplet, nije video da je ijedan njegov deo bio u javnom domenu.¹⁰²⁶ Zatim, panel smatra da bilo kakvo ranije neovlašćeno otkrivanje zaštićenih informacija ne znači da im je time ukinut zaštićeni status, što sva kasnija objavlјivanja čini „ovlašćenim“ u smislu člana 392(1) KZK. Takvim tumačenjem bi se ukinula ili obesmisnila sama svrha te odredbe.¹⁰²⁷ I na kraju, čak i da su se u materijalu nalazile izvesne javne informacije, to ne bi bilo opravdanje za obelodanjivanje preostalih informacija koje još uvek nisu bile poznate javnosti.

---

¹⁰²⁴ V. dole, stavovi 805-824 (Vrste odbrane).

¹⁰²⁵ V. gore, stavovi 442-445 (Zaključci o paketima).

¹⁰²⁶ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2288.

¹⁰²⁷ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Hartmann](#), stavovi 43, 46.

489. Iz tih razloga, panel zaključuje da su optuženi neovlašćeno otkrili zaštićene informacije, u smislu člana 392(1) KZK.

(e) Zaključak

490. S obzirom na navedeno, panel se uverio da su van razumne sumnje dokazana objektivna obeležja krivičnog dela povrede tajnosti postupka iz člana 392(1) KZK.

3. Zaključci panela o subjektivnim obeležjima (*mens rea*)

491. Pre nego što oceni da li su se u radnjama optuženih stekla subjektivna obeležja ovog krivičnog dela, panel podseća na svoj raniji zaključak da su optuženi imali svest o tome da su tri kompleta autentični i da sadrže poverljive informacije.¹⁰²⁸ Imajući u vidu taj zaključak, panel će oceniti da li su optuženi delovali sa direktnim ili eventualnim umišljajem kada su neovlašćeno otkrili zaštićene informacije.

492. Panel odmah napominje da radnje opisane u stavovima 480-483 odražavaju jasnu rešenost da se otkriju zaštićene informacije.

493. Pod jedan, optuženi su nedvosmisleno izjavljivali da nameravaju da otkriju te informacije. Gospodin Gucati je rekao da je dužnost Udruženja ratnih veterana OVK „da se obznane“.¹⁰²⁹ Gospodin Haradinaj je, u prisustvu g. Gucatija, rekao: „[m]i ćemo otkriti dokumente [iz prvog kompleta]. Zašto ih ne bismo otkrili? Mi ih objavljujemo kako bi se znalo“.¹⁰³⁰

494. Pod dva, optuženi iznose objašnjenje zašto otkrivaju zaštićene informacije koje nedvosmisleno pokazuje da su želeli da objave činjenicu da je tužilaštvo sarađivalo sa

¹⁰²⁸ V. gore, stavovi 421, 456 (Zaključci o paketima).

¹⁰²⁹ P9, str. 6.

¹⁰³⁰ P1, str. 5. V. takođe P1, str. 8 (g. Haradinaj: "Da smo mi tako hteli, mi ih uopšte ne bismo obelodanili").

srpskim vlastima i licima koja su opisali kao nepouzdane svedoke, kao i da je Udruženje ratnih veterana OVK bilo u pravu kada je to još ranije tvrdilo.¹⁰³¹

495. Pod tri, optuženi su pozdravili tri isporuke dokumenata i/ili uputili poziv da im se dostavi još takvog materijala.¹⁰³² Na suđenju su obojica porekli da su to učinili.¹⁰³³ Gospodin Haradinaj je izjavio da je uputio poziv da se obelodani još dokumenata kako bi se otkrio identitet lica koje je dostavilo materijal.¹⁰³⁴ Ta tvrdnja je u suprotnosti s više izjava g. Haradinaja da: (i) ga nije interesovalo ko je to lice;¹⁰³⁵ (ii) je to lice dobrodošlo i da on „neće otkriti njegov identitet čak i ako dođe bez maske na licu“,¹⁰³⁶ i (iii) se nada da se njegov identitet nikada neće saznati.¹⁰³⁷ Nju dodatno osporavaju i svedočenja o tome da su obojica optuženih oštros kritikovali g. Klinakua zato što je, nakon druge isporuke, pokušao da prati lice koje isporučilo materijal.¹⁰³⁸

496. Pod četiri, činjenica da su se optuženi u više navrata zaricali da će „distribuirati“, „staviti na raspolaganje“, „obelodaniti“ i „objaviti“ sve dokumente Specijalizovanih veća i tužilaštva koje prime, jasno pokazuje njihovu rešenost da ubuduće izvrše ista dela.¹⁰³⁹

¹⁰³¹ P1, str. 1 (g. Gucati), 3 (g. Haradinaj); P4, str. 3, 8 (g. Gucati); P28, str. 2, 11 (g. Gucati); P29, str. 2 (g. Gucati); P31, str. 2 (g. Gucati). V. takođe dole, stavovi 600-602 (tačka 3), 662 (tačka 1).

¹⁰³² V. npr. P35, str. 2, 8, 10; P17, str. 5; P25, str. 3, 9-10; P30, str. 2; P7, str. 2; P34, str. 2-3. V. takođe P33, str. 2-3; P18, str. 2, 4; P29, str. 2.

¹⁰³³ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2981; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2223-2233.

¹⁰³⁴ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2981, 2983-2984.

¹⁰³⁵ V. P7, str. 13; P8, str. 17. V. takođe P24, str. 5.

¹⁰³⁶ P35, str. 10.

¹⁰³⁷ V. P33, str. 3.

¹⁰³⁸ Transkript, 6. decembar 2021, str. 2189; transkript, 11. januar 2022, str. 2741.

¹⁰³⁹ P24, str. 7 (g. Haradinaj: „Ako ponovo dobijem materijal poput ovog, ponovo ću ga objaviti“); P21, str. 3 (g. Haradinaj: „Bez obzira kad dobijemo dokumente, mi ćemo ih objaviti jer je to naša dužnost“); P2, str. 4 (g. Haradinaj: „Kad god ih primimo, mi ćemo ih objaviti“); P18, str. 1 (g. Haradinaj: „Mi smo javno izneli da ćemo otkriti/staviti na raspolaganje kakav god materijal da dobijemo kojim se kompromituju Specijalizovana veća i specijalizovani tužilac“); P4, str. 3 (g. Gucati: „I mi smo im rekli da svaki put kada budemo dobili dokumente iz Specijalizovanih veća, mi ćemo ih staviti na uvid javnosti, odnosno medija“), 8 (g. Gucati: „U našem je interesu da ih distribuiramo što je više moguće u medijima“); P35, str. 3 (g. Haradinaj: „Objavićemo sve što dobijemo ovde, nećemo ništa držati u tajnosti. [...] To je naša dužnost. To je naš stav“); P28, str. 7 (g. Gucati: „Bez obzira na žrtve koje ću

497. Kad je reč o tvrdnji koju je g. Gucati izneo tokom svog svedočenja da su optuženi otkrili tri kompleta jer su se plašili da bi dokumenti mogli da „padnu u ruke nitkova”,¹⁰⁴⁰ panel smatra da je to objašnjenje u suprotnosti s gore navedenim dokazima o načinu i svrsi otkrivanja, kao i jasnom odlučnošću optuženih da nastave da obelodanjuju takav materijal. Potom, nema dokaza o tome da je taj materijal bio dostavljen bilo kome drugom pre nego što je isporučen u Udruženje ratnih veterana OVK ili da su optuženi raspolagali informacijama o tome da je to slučaj. Osim toga, čak i da je to bila istinska bojazan optuženih, to ne bi opravdavalо njihove postupke.

498. Osim toga, podsticaji upućivani novinarima na tri konferencije za štampu da pregledaju, snime ili uzmu primerke materijala iz tri kompleta pokazuju odlučnost da se dokumenti što više distribuiraju. Na primer, g. Gucati je pozvao novinare da „upere“ kamere na dokumente, da „ih uzm[u]“, „priđ[u] bliže i pogleda[ju]“ i izjavio: „[s]lobodno ga pročitajte“.¹⁰⁴¹ Isto tako, g. Haradinaj je podsticao novinare da ponesu „koliko god primeraka žel[e]“, da „pogleda[ju] njihove izjave, pogleda[ju] imena“, da „izaber[u] ili id[u]“ i da „dodirn[u] ih, uživo, tu su“.¹⁰⁴² Činjenicu da su optuženi bili

podneti, to vam iskreno kažem, ja će objaviti sve dokumente”), 11 (g. Gucati: “Svaki dokument sa specijalnog suda koji primim [...], mi ćemo ga objaviti”), 12-13 (g. Gucati: “Ako doneće CD-ove, ja će ih objaviti. Mi ništa ne krijemo, mi ćemo to poslati, mi ćemo to izneti na videlo”); P29, str. 2 (g. Gucati: “Uradićemo isto što smo uradili danas ili u proteklih nekoliko dana. Mi [...] ćemo obavestiti kosovsku javnost”); P31, str. 2 (g. Gucati: “Svaki njihov dokument koji dođe do nas, mi ćemo ga objaviti”).

¹⁰⁴⁰ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2169-2170.

¹⁰⁴¹ P1, str. 1 (g. Gucati: “Možda vi možete da uperite [kameru]”), 6 (g. Gucati: “Okrenite [...] Okrenite! Samo podignite!”), 8 (g. Gucati: “Evo ih ovde dva ako možete da uperite [kamere] na njih”); P2, str. 1 (g. Gucati: “Šta možemo da uradimo? Možete da ih uzmete”); P35, str. 2 (g. Gucati: “Možete da priđete bliže i pogledate. Evo ih!”), 14 (g. Gucati: “Evo ga materijal. Slobodno ga pročitajte”).

¹⁰⁴² P1, str. 5 (g. Haradinaj: “Daćemo vam koliko god primeraka želite”), 6 (g. Haradinaj: “Uzmite primerak ako želite [pokazuje na dokument koji drži u ruci] da ga pogledate”), 8 (g. Haradinaj: “Pogledajte njihove izjave, pogledajte imena. Pogledajte izjave! [...] Evo ga Vilijamson. [...] Imam ih ukoliko želite”); P2, str. 4 (g. Haradinaj: “Za dodatne informacije, uzmite ih vi sami. Evo dokumenata. Priđite, izaberite slobodno, ili idite. Mi smo ih izložili, ko god želi može da ih uzme”), 9 (g. Haradinaj: “I mi ćemo vam ih dati, to nije nikakav problem”); P50, str. 1 (g. Haradinaj: “Čak možete sve da ih ponesete u džepu [smejući se]. Dodirnite ih, dodirnite ih, uživo, tu su Vam, gospodine, evo ih”); P35, str. 2 (g. Haradinaj: “Na raspolaganju vam je šta imamo”), 5 (g. Haradinaj: “Ko god želi može da ih ponese”), (g. Haradinaj: “Priđite i pogledajte. Vi ste ti koji ćete ih objavljivati”), 7 (g. Haradinaj: “Evo ih. Pogledajte ih. Uzmite primerak da pogledate”), 14 (g. Haradinaj: “Priđite i pročitajte. Gucati: Evo ga materijal. Slobodno ga pročitajte”).

odlučni u tome da naširoko distribuiraju te dokumente dodatno potvrđuje njihovo insistiranje da novinari treba da objave materijal.¹⁰⁴³ Gospodin Haradinaj je u više navrata izjavio da su mediji četvrti „stub“ ili sedma „sila“¹⁰⁴⁴ i da je njihova odgovornost da objave „koliko god se usude“.¹⁰⁴⁵ On je takođe prekorio novinare što ne rade svoj „posao“ i ne objavljuju materijal.¹⁰⁴⁶

499. Iz tih razloga, panel zaključuje da su optuženi postupali sa svešću i htenjem da, neovlašćeno, otkriju zaštićene informacije. Činjenica da su te informacije otkrili prevashodno profesionalnim medijima ni na koji način se ne odražava na ovaj zaključak.

500. S obzirom na navedeno, panel se uverio da je van razumne sumnje dokazano subjektivno obeležje krivičnog dela povrede tajnosti postupka iz člana 392(1) KZK.

---

¹⁰⁴³ P6, str. 9 ([novinar]: "Ne, ne, vi ste tražili od medija da ih objave." Gospodin Haradinaj: „Pa, da, naravno“), 17 (g. Haradinaj: "Da sam vas slušao, poslao bih [dokumente] sudu. To je pod jedan, ali nisam htio da vas poslušam jer sam htio da budu ovde na raspolaganju"), 23 (g. Haradinaj: "Da sam ja novinar i da ih imam, ja bih ih objavio"); P30, str. 7 (g. Haradinaj: "Mi ih obelodanjujemo za vas, ne objavljujemo ih mi, mi vam ih dajemo – vi ih objavljujete"); P35, str. 14 (g. Gucati: "Na isti način na koji ste objavili imena lažnih veterana. [...] Budite isto tako hrabri kao što ste bili sa veteranim").

¹⁰⁴⁴ P11, str. 4 (g. Haradinaj: "Mi znamo da ste vi četvrta grana vlasti. Zato smo vam ih dali"), 31 (g. Haradinaj: "Zato sam uzeo ove dokumente za vas, vi najbolje znate šta znači biti profesionalan, vi ste sedma sila"); P30, str. 5 ([novinar]: "[...] Da li ćete zadržati primerak tih dokumenta za svoju arhivu? G. Haradinaj: Ne. Vi ste naša arhiva jer ste sedma sila u ovoj zemlji. Računamo na vas"); P8, str. 22 (g. Haradinaj: "Budući da ste vi četvrta grana vlasti, sedma sila [...] smatrali smo da ste vi profesionalniji, odvažniji, zakon vas više štiti"); P35, str. 4-5 (g. Haradinaj: "[S]matramo da ste vi četvrti stub države. Ili bi makar trebalo da budete, a da li ste, vi najbolje znate. Mi vama predajemo dokumente"), 12-13 (g. Haradinaj: "Četvrti stub je odgovoran. Da radim u medijima, ja bih ih objavio. [...] Ne mogu ja da radim vaš posao. Vi ste mediji. [...] Vi ste četvrti stub države").

¹⁰⁴⁵ P30, str. 20 (g. Haradinaj: „Želeo sam da mediji objave koliko god se usude“); P24, str. 10 (g. Haradinaj: "Ukoliko ste dovoljno hrabri, objavite ih").

¹⁰⁴⁶ P6, str. 6 (g. Haradinaj: "Dobili ste dokumente ali ih niste objavili. Niste dakle obavili svoj posao"); P24, str. 3 (g. Haradinaj: "Sada je na onima koji su uzeli primerke i koji su obećali da će ih objaviti. Uvek sam računao na hrabrost naših medija. Međutim, koliko vidim, нико nema hrabrosti da o njima govori, iako su uzeli primerke"); P33, str. 3 (g. Haradinaj: "Naši mediji na Kosovu znaju da je jedan ministar podneo ostavku kako bi vam obezbedio zakon o zaštiti novinarskih izvora. Pa ipak, vi to ne poštujete. A pod dva, kad je reč o Albancima na televiziji ili drugde – vi ste imali slobodu [obraćajući se jednom novinaru] ali su ih prikazali na drugim televizijskim kanalima [...]. Međutim, kad je reč o strancima, drugačije se ponašate, oklevate. Evo ga materijal, objavi ga, brate, da ne bude [...] trud tog ministra [...] uzaludan").

4. Zaključak

501. S obzirom na navedeno, panel zaključuje da je tužilaštvo u vezi sa obojicom optuženih van razumne sumnje dokazalo da su ostvarena obeležja oblika krivičnog dela iz tačke 5.

B. POVREDA TAJNOSTI POSTUPKA – ZAŠTIĆENA LICA (TAČKA 6)

1. Argumentacija strana u postupku

502. Tužilaštvo tvrdi da su optuženi i njihovi saradnici, tokom inkriminisanog perioda, neovlašćeno otkrili ili pokušali da otkriju identitet i lične podatke svedoka koji uživaju zaštitu u postupcima pred Specijalizovanim većima, kao i u krivičnim postupcima prethodno vođenim na Kosovu.¹⁰⁴⁷ Tužilaštvo dalje iznosi da su optuženi i njihovi saradnici davali instrukcije, podsticali i savetovali predstavnike štampe i lica iz redova javnosti da neovlašćeno otkriju takve informacije.¹⁰⁴⁸

503. Tužilaštvo iznosi da su identitet i lični podaci svedoka bili zaštićeni imajući u vidu sledeće: (i) na njih su se odnosili nalozi panela Specijalizovanih veća ili zahtevi tužilaštva o neobelodanjivanju; (ii) na njih su se odnosile mere zaštite koje su izrekli sudovi na Kosovu; (iii) međunarodne organizacije su dostavile tužilaštvu te informacije pod uslovom poštovanja poverljivosti i ograničene upotrebe, i (iv) poverljivost i ograničena upotreba ograničenja proizilazili su iz činjenice da su identitet i lični podaci svedoka navedeni u poverljivom materijalu.¹⁰⁴⁹ Po rečima tužilaštva, optuženi i saradnici su: (i) javno izjavili da se *poverljive informacije* odnose na identitet, lične podatke i iskaze svedoka i da se tiču poverljivih istraga SIRG-a i

¹⁰⁴⁷ Transkript, 14. mart 2022, str. 3431-3432, 3436; F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 255-258; F477, stavovi 59, 68; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stavovi 197, 205; F251/A01, optužnica, stav 34.

¹⁰⁴⁸ F251/A01, optužnica, stav 34.

¹⁰⁴⁹ Transkript, 14. mart 2022, 3437-3438, 3440; F565, završni podnesak tužilaštva, stav 238; F477, stavovi 63-66; F181/A01 pretpretresni podnesak tužilaštva, stavovi 198-202.

Specijalizovanog tužilaštva,¹⁰⁵⁰ i (ii) priznali da identitet i lični podaci svedoka ne smeju, po zakonu, biti distribuirani u javnosti.¹⁰⁵¹

504. Tužilaštvo takođe iznosi da je neovlašćeno otkrivanje identiteta i ličnih podataka zaštićenih svedoka imalo ozbiljne posledice po svedoke i ozbiljno otežalo istrage tužilaštva.¹⁰⁵² Konkretno, tužilaštvo tvrdi da su svedoci i/ili članovi njihovih porodica zastrašivani. Njihova bezbednost, privatnost, ugled i sredstva za život dovedeni su u opasnost.¹⁰⁵³ Osim toga, tužilaštvo je bilo prinuđeno da preduzima mere kako bi otklonilo nastale i potencijalne posledice po svedoke i postupke Specijalizovanih veća.¹⁰⁵⁴ Tužilaštvo smatra da su optuženi nameravali da izazovu ozbiljne posledice po zaštićene svedoke u postupcima pred Specijalizovanim većima ili su, u najmanju ruku, bili svesni da može da nastupi ova zabranjena posledica i da su pristali na njen nastupanje.¹⁰⁵⁵ Tužilaštvo takođe iznosi da je preduzelo hitne mere kako bi povratilo sva tri paketa i da nikada optuženima nije reklo da paket 1 mogu zadrže do mesec dana.¹⁰⁵⁶

505. U završnom podnesku tužilaštvo iznosi da su optuženi naveli imena više državnih službenika Srbije čija je saradnja sa tužilaštvom prvi put tada otkrivena. Tužilaštvo takođe tvrdi da su se ta imena nalazila u materijalu iz paketa 1. Konkretno, tužilaštvo tvrdi da su se ime, poslednja poznata adresa i broj telefona [BRISANO] nalazili u poverljivim prilozima uz više zamolnica SIRG-a, među podacima o ostalim svedocima i potencijalnim svedocima s kojima je SIRG želeo da obavi informativni

¹⁰⁵⁰ Transkript, 14. mart 2022, str. 3436-3438; F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 236-237, 241; F251/A01, optužnica, stav 34.

¹⁰⁵¹ F251/A01, optužnica, stav 34. V. takođe transkript, 14. mart 2022, str. 3430-3431, 3433.

¹⁰⁵² Transkript, 14. mart 2022, str. 3440-3441; F565, završni podnesak tužilaštva, stav 259; F477, stav 67; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 204; F251/A01, optužnica, stav 35.

¹⁰⁵³ F251/A01, optužnica, stavovi 22, 32.

¹⁰⁵⁴ F251/A01, optužnica, stav 22.

¹⁰⁵⁵ Transkript, 14. mart 2022, str. 3442-3443; F565, završni podnesak tužilaštva, stav 259. V. takođe F477 stav 62.

¹⁰⁵⁶ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 247-249.

razgovor.¹⁰⁵⁷ Po rečima tužilaštva, ti pojedinci se smatraju svedocima jer su imali informacije o krivičnim delima u nadležnosti Specijalizovanih veća.¹⁰⁵⁸ Tužilaštvo dalje iznosi da su optuženi takođe naveli imena albanskih svedoka na čiji se iskaz tužilaštvo poziva, [BRISANO]. Kako tužilaštvo iznosi, ime tog lica pominje se u materijalu iz paketa 3 i, iako je on bio poznat javnosti u to vreme, tužilaštvo nikada nije potvrdilo da je on ili neko drugo lice bilo svedok u istragama koje vodi.¹⁰⁵⁹

506. Odbранa iznosi da tužilaštvo nije dokazalo da su se informacije koje su optuženi obelodanili odnosile na lica koja su bila pod zaštitom u vreme kada su izvršena krivična dela za koja se terete niti da su optuženi imali saznanja o tome.¹⁰⁶⁰ Osim toga, Gucatijeva odbранa tvrdi da nema dokaza da su zaštićena lica pretrpela ozbiljne posledice, niti da su krivični postupci onemogućeni ili ozbiljno otežani.¹⁰⁶¹

507. Odbranu takođe osporava svedočenje g. Jukića, između ostalog,¹⁰⁶² u vezi sa: (i) brojem svedoka koje je tužilaštvo pozvalo nakon događaja iz optužnice;¹⁰⁶³ (ii) brojem svedoka koji su izjavili da su im upućene direktnе pretnje tokom ili nakon događaja iz optužnice;¹⁰⁶⁴ (iii) Jukićevim prikazom razgovora sa svedocima nakon događaja iz optužnice;¹⁰⁶⁵ (iv) brojem svedoka koji su preseljeni,¹⁰⁶⁶ i (v) vremenom koje je g. Jukić proveo baveći se posledicama postupaka optuženih.¹⁰⁶⁷

¹⁰⁵⁷ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 243.

¹⁰⁵⁸ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 244.

¹⁰⁵⁹ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 245.

¹⁰⁶⁰ Transkript, 16. mart 2022, str. 3664, 3696; F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 84-87; F439, stavovi 89-92, 94-95; F440, stavovi 41, 164-167.

¹⁰⁶¹ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 92.

¹⁰⁶² V. gore, stavovi 52-58 (Prihvatanje i ocena dokaza).

¹⁰⁶³ V. npr. F566, Haradinajev završni podnesak, stav 237.

¹⁰⁶⁴ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 146-147, 153-159, 238; transkript, 15. mart 2022, str. 3609-3611. V. takođe W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1834.

¹⁰⁶⁵ F566, Haradinajev završni podnesak, stav 144; v. takođe transkript, 15. mart 2022, str. 3621-3622; W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1703-1706, 1758-1759; transkript, 4. novembar 2021, str. 1833, 1880-1881.

¹⁰⁶⁶ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 170, 173-175, 371-372. V. takođe W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1888-1889; transkript, 15. mart 2022, str. 3618-3621.

¹⁰⁶⁷ V. F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 70-71, 88; W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1823-1824. V. takođe transkript, 15. mart 2022, str. 3609, 3626.

2. Zaključci panela o objektivnim obeležjima (*actus reus*) osnovnog oblika krivičnog dela

508. Panel će u nastavku razmatrati da li su optuženi neovlašćeno otkrili informacije o identitetu ili lične podatke lica zaštićenih u krivičnom postupku.¹⁰⁶⁸ Panel napominje da tužilaštvo ne tvrdi da su optuženi otkrili informacije o identitetu ili lične podatke lica u specijalnom programu zaštite i prema tome taj alternativni element neće biti razmatran.

(a) “[Z]aštićen[o] lic[e] u krivičnom postupku”

509. Panel podseća na svoj raniji zaključak da se pod pojmom „zaštićeno lice u krivičnom postupku“ podrazumeva lice u odnosu na koje postoji zakonski uslov, nalog ili mera zaštite izrečena ili sprovedena u krivičnom postupku. Panel će stoga, za potrebe ove tačke optužnice, definisati obim pojma „lice“, a zatim će utvrditi da li su relevantna lica bila lica „zaštićena u krivičnom postupku“.¹⁰⁶⁹

i) Obim pojma „lice“

510. Panel napominje da tužilaštvo u ovoj tački optužnice govori o „svedocima“, a ne „licima“, čime je sužen obim primene člana 392(2) KZK. Panel će stoga utvrditi obim pojma „svedok“ u kontekstu tačke 6 optužnice.

511. Tužilaštvo definiše svedoka kao „svako lice za koje je verovatno da raspolaže informacijama o nekom zločinu, učiniocu ili o bitnim okolnostima koje su relevantne za postupke Specijalizovanih veća“. ¹⁰⁷⁰ Panel primećuje da je ta definicija šireg obima od one koju koristi gđa Pumper.¹⁰⁷¹ Ona definiše svedoka kao lice s kojim su se SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo sastali i od kog su dobili informacije, uključujući

¹⁰⁶⁸ V. gore, stav 89 (Merodavno pravo).

¹⁰⁶⁹ V. gore, stav 95 (Merodavno pravo).

¹⁰⁷⁰ F251/A01, optužnica, stav 4. V. takođe F565, završni podnesak tužilaštva, stav 18; F281, stav 3.

¹⁰⁷¹ V. gore, stav 344 (Zaključci o paketima).

putem informativnog razgovora.¹⁰⁷² Gospođa Pumper takođe definiše potencijalnog svedoka kao lice od kog je tužilaštvo pokušalo da dobije informacije, uključujući putem informativnog razgovora, između ostalog posredstvom drugih organizacija.¹⁰⁷³ Panel napominje da se, po svom obuhvatu, definicije gđe Pumper mogu uporediti sa definicijama sudije za prethodni postupak koji „pružaoca informacija“ definiše kao bilo koje lice koje dostavlja informacije SIRG-u odnosno Specijalizovanom tužilaštvu o krivičnim delima ili prestupima u nadležnosti Specijalizovanih veća, dok „potencijalnog pružaoca informacija“ definiše kao bilo koje lice koje će verovatno dostaviti informacije SIRG-u, Specijalizovanom tužilaštvu ili panelu Specijalizovanih veća o krivičnim delima ili prestupima u nadležnosti Specijalizovanih veća.¹⁰⁷⁴ Definicija gđe Pumper takođe odgovara definiciji „svedoka“ iz Zakona o zaštiti svedoka, zakon br. 04/L-015, koja je u Zakon izričito uključena članom 23(1) i (4). Definicija gđe Pumper generalno je takođe u skladu sa definicijom pojma „svedok“ usvojenom u drugim pravnim instrumentima koji se bave zaštitom svedoka u sudskim postupcima.¹⁰⁷⁵

512. Panel smatra da definicije koje koristi gđa Pumper ispravno i realno opisuju pojmove svedoka i potencijalnih svedoka u krivičnoj istrazi. S druge strane, panel smatra da je definicija pojma „svedok“ koju koristi tužilaštvo preširoka i nije potkrepljena odgovarajućim zakonskim odredbama ili predočenim dokazima. Konkretno, za tačku 6 je ključno da se njom tereti za otkrivanje identiteta „svedoka“ navedenih u materijalu iz paketa. Ta optužba se takođe iznosi u tačkama 1-4. Jedini dokaz koji tužilaštvo iznosi da su se imena i druge pojedinosti o svedocima nalazili u materijalu u paketima je svedočenje gđe Pumper. Panel se uverio da se njena analiza i zaključci o imenima, njihovom broju ili drugim podacima o identitetu u tom materijalu

¹⁰⁷² W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1080.

¹⁰⁷³ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1080.

¹⁰⁷⁴ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stavovi 54, 61.

¹⁰⁷⁵ V. npr. [Savet Evrope, preporuka o zaštiti svedoka](#), prilog, odeljak 1 (Definicije).

temelje na njenoj ispravnoj i realnoj definiciji pojmove svedok i potencijalni svedok. Premda odbrana osporava način na koji je gđa Pumper utvrdila ko je (potencijalni) svedok tužilaštva, ona ne osporava njenu definiciju tih pojmove.¹⁰⁷⁶ Panel stoga smatra da može da se osloni na definicije koje je dala gđa Pumper (u daljem tekstu: svedoci, odnosno potencijalni svedoci), kao i na njene zaključke o tome da su se u materijalu koji je pregledala nalazila imena tih lica.

513. Iz tih razloga, panel zaključuje da se pojam lica u kontekstu tačke 6 odnosi na svedoke i potencijalne svedoke. Pored zaključaka iznetih u stavovima 379-381, panel konstatiše da se svedoci i potencijalni svedoci SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva koji se navode u zamolnicama SIRG-a i odgovorima Tužilaštva za ratne zločine iz paketa 1, 2 i 4, kao i u dokumentima iz paketa 3, u kontekstu tačke 6 mogu smatrati svedocima i potencijalnim svedocima u smislu člana 392(2) KZK.

514. Kad je reč o četiri državna službenika Srbije za koje je gđa Pumper izjavila da se pominju „među ostalim svedocima i potencijalnim svedocima“ u zamolnicama SIRG-a u paketu 1,¹⁰⁷⁷ panel primećuje da je otkrivanje njihovih imena ili drugih podataka na osnovu kojih se može utvrditi identitet obuhvaćeno tačkom 6 optužnice isključivo ukoliko se ti pojedinci smatraju svedocima ili potencijalnim svedocima. Kad je reč o otkrivanju identiteta drugih državnih službenika Srbije, a koji nisu svedoci ili potencijalni svedoci, panel napominje da to tužilaštvo nije iznelo kao zasebnu optužbu ni u jednoj od tačaka optužnice, te panel to i neće razmatrati kao zasebnu optužbu. U svakom slučaju, u meri u kojoj su se imena ili drugi podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet srpskih državnih službenika nalazili u zaštićenim informacijama, njihovo otkrivanje bi potpadalo pod tačku 5, u smislu sadržaja tih informacija. To se

---

¹⁰⁷⁶ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1080-1084.

¹⁰⁷⁷ V. gore, stav 345 (Zaključci o paketima).

ne odnosi na g. Vukčevića, čiju je saradnju sa SIRG-om obznanio prethodni glavni tužilac.¹⁰⁷⁸

ii) “[Z]aštićen[o] lic[e]u krivičnom postupku”

515. Kao što je konstatovano u stavu 458, SIRG i Specijalizovano tužilaštvo su, prilikom obavljanja svojih dužnosti, smatrali poverljivim materijalom zaštićene informacije, uključujući imena, podatke i izjave svedoka i potencijalnih svedoka. Panel je zaključio da su SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo imali tu nadležnost na osnovu ovlašćenja i dužnosti da zaštite informacije i lica tokom istraga¹⁰⁷⁹ koje su sastavni deo krivičnog postupka.¹⁰⁸⁰ Panel smatra da je odluka SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva da zaštićene informacije smatra poverljivim materijalom takođe predstavljala i meru na osnovu člana 35(2)(f) Zakona i pravila 30(2)(a) Pravilnika kojom su svedoci i potencijalni svedoci stavljeni pod zaštitu SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva.¹⁰⁸¹ Dokaz o tome da je ta mera još uvek bila na snazi je činjenica da SIRG i Specijalizovano tužilaštvo nisu objavili imena tih svedoka i potencijalnih svedoka dok su vodili istrage.

516. Iz tih razloga, panel zaključuje da su svedoci i potencijalni svedoci čija se imena navode u zaštićenim informacijama predstavljali lica zaštićena u krivičnom postupku u smislu člana 392(2) KZK.

517. Kad je reč o tvrdnji tužilaštva da su svedoci i potencijalni svedoci navedeni u dokumentima iz paketa 3 bili pod zaštitom i na osnovu više naloga panela Specijalizovanih veća, zamolnica tužilaštva, naloga sudova na Kosovu ili ograničenja međunarodnih organizacija (u daljem tekstu: dodatne mere zaštite), panel primećuje da nisu predočeni dokazi koji pokazuju da su optuženi znali za postojanje bilo koje

¹⁰⁷⁸ C1, str. 6. V. takođe transkript, 6. decembar 2021, str. 2146-2147 (usmeni nalog o korišćenju imena navedenih u paketima).

¹⁰⁷⁹ V. gore, stavovi 471-474 (tačka 5).

¹⁰⁸⁰ V. gore, stav 74 (Merodavno pravo).

¹⁰⁸¹ V. gore, stav 95 (Merodavno pravo).

dodatne mere zaštite ili za zaštićeni status svedoka i potencijalnih svedoka na osnovu tih mera. Iako se panel slaže sa tužilaštvom da optuženi ne moraju biti upoznati sa konkretnim zakonom ili nalogom suda kojim se pruža zaštita nekom svedoku,¹⁰⁸² to ne znači da panel može optuženima da pripiše kršenje mera zaštite o kojima oni nisu mogli znati i za koje nije izvesno da su ih znali. Time bi se pokrenula ozbiljna pitanja o tome da li je lice moglo znati za pravne odredbe koje kriminalizuju određene postupke i o predvidivosti krivične odgovornosti po tom osnovu.¹⁰⁸³ Na primer, KZK, Zakon i Pravilnik dostupni su pravni akti kojima se kriminalizuju određeni postupci i na osnovu njih je krivična odgovornost predvidiva za svakog pojedinca. S druge strane, nalozi i mere koji nisu javni, čak i ako proizlaze iz tih pravnih akata, mogu da posluže kao nezavisan pravni osnov za krivičnu odgovornost jedino ukoliko se dokaže da je lice znalo za njihovo postojanje ili dejstvo, u smislu da je shvatalo njihovu relevantnost za pitanje zakonitosti svojih postupaka. U predmetnom slučaju, mada su optuženi lako mogli da ustanove poverljivi karakter informacija i imena navedenih u tri kompleta i mada su bili svesni i da mogu snositi krivičnu odgovornost ukoliko ih objave,¹⁰⁸⁴ nisu mogli znati za one naloge ili mere koji *nisu* bili javni a kojima je pružena dodatna zaštita.

518. Iz tih razloga, panel neće uzeti u obzir te dodatne mere zaštite kad bude utvrđivao da li je bilo koji svedok ili potencijalni svedok bio zaštićeno lice u krivičnom postupku u kontekstu ovog predmeta.

(b) “ [O]tkrije podat[ke] o identitetu ili ličn[e] podat[ke]”

519. Panel je zaključio da su, radnjama opisanim u stavovima 481-483, optuženi otkrili zaštićene informacije. Optuženi su takođe, tim istim radnjama, drugim licima stavili

¹⁰⁸² F565, završni podnesak tužilaštva, stav 239.

¹⁰⁸³ V. ESLjP, [presuda u predmetu Müller et al.](#), stav 29; [presuda u predmetu Cantoni](#), stav 29; [presuda Velikog veća u predmetu Kafkaris](#), stav 140; [presuda Velikog veća u predmetu Del Rio Prada](#), stav 79.

¹⁰⁸⁴ V. gore, stavovi 440-448 (Zaključci o paketima), dole, stavovi 896-900 (Vrste odbrane).

na raspolaganje u njima sadržane informacije o identitetu odnosno lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka.

520. Pored gore navedenih radnji, optuženi su ukazali na to da se u tri kompleta nalaze imena, nekadašnje i aktuelno prebivalište, brojevi telefona, nacionalnost svedoka, kao i mesta na kojima je s njima obavljen razgovor i sadržaj njihovih izjava. Oni su to uradili na tri konferencije za štampu, u drugim nastupima u medijima i u objavama na Fejsbuku.¹⁰⁸⁵ Optuženi su takođe pozivali novinare da se upoznaju s tim informacijama.¹⁰⁸⁶ Gospodin Haradinaj je javno izneo imena najmanje pet svedoka ili potencijalnih svedoka, konkretno [BRISANO].¹⁰⁸⁷

521. Kad je reč o argumentu odbrane da optuženi nisu otkrili imena svedoka budući da ih nisu izgovorili i da su pozivali novinare da ne objavljuju imena,¹⁰⁸⁸ panel najpre napominje da je g. Haradinaj, kao što je gore rečeno, naveo imena pet svedoka ili potencijalnih svedoka. U produžetku će se razmotriti da li je on imao ovlašćenje da to

¹⁰⁸⁵ P1, str. 2 (g. Haradinaj: "Tu su imena svih svedoka za koje kažu da su pod njihovom zaštitom"), 4 (g. Gucati: "Informacije dobijene 2013. [...] o svedocima, koji su dobili sudske pozive, pa su odvedeni u Beograd, o svima njima"), 5 (g. Haradinaj: "Tu su izjave, tu je ime i prezime lica, mesto gde je živeo, mesto gde sada živi, brojevi telefona tu i tamo"); P8, str. 11 (g. Haradinaj, kada mu je postavljeno pitanje da li poznaje neku osobu povezanu s tim dokumentima: „Sasvim je normalno, ukoliko sam pročitao ime osobe koju poznajem, poznajem ga"); P9, str. 6-7 (g. Gucati: "Nećemo vam navesti imena [...] zato što ne znam ljudе [...]. Među njima ima raznih ljudi, Srba, Roma, Turaka ..."), 7, 10 (g. Gucati iznosi mesto i datum kada su održani neki od razgovora sa svedocima i kaže da su neki od svedoka Albanci i potvrđuje da se u prvom kompletu nalaze dokumenti o informativnim razgovorima sa svedocima); P18, str. 3 (g. Haradinaj: "U prvom dosjeu je bilo mnogo imena"); P11, str. 30 (g. Haradinaj); P28, str. 2, 11, 13 (g. Gucati); P29, str. 1 (g. Gucati); P30, str. 4, 12 (g. Haradinaj); P35, str. 1 (g. Gucati: "Ima tu raznih ljudi, raznih imena koja nismo ovlašćeni da objavimo"), 3 (g. Haradinaj: "Tu su imena na osnovu kojih su podigli one [...] optužnice. [...] [p]ojedinosti o mnogim ljudima se tu pominju. [BRISANO], kao i imena još mnogo, mnogo drugih"), 14 (g. Gucati: "Tu ima i Albanaca [...] 80% ljudi koji su svedočili su Albanci"); P59, str. 1 (g. Gucati: "U dokumentima [...] se navode imena većine svedoka").

¹⁰⁸⁶ P1, str. 5 (g. Haradinaj: "Daćemo vam koliko god primeraka želite. Možete tu da pročitate koliko god imena hoćete"); P35, str. 2 (g. Gucati: "Tu danas ima mnogih imena, imena raznih ljudi. [...] Možete da priđete bliže i pogledate. Evo ih!"), 13-14 (novinar: "[BRISANO], da li je i on tu? [...] g. Haradinaj: „Pridite i pročitajte“; g. Gucati: „Imate dokument pred sobom, dali smo vam ga“; g. Haradinaj: „Pridite i pročitajte“; g. Gucati: „Evo ga materijal. Slobodno ga pročitajte“). V. takođe gore, fusnota 1042.

¹⁰⁸⁷ P1, str. 2; [BRISANO].

¹⁰⁸⁸ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 384-385; F440, stavovi 165-166.

učini.¹⁰⁸⁹ Panel zatim podseća da se otkrivanje informacija ne svodi samo na usmene izjave ili javne objave.¹⁰⁹⁰ Nakon što je razmotrio gore navedene dokaze, panel se uverio da su optuženi otkrili identitet i/ili lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka koji se navode u zaštićenim informacijama time što su: (i) izložili i stavili na raspolaganje tri kompleta na tri konferencije za štampu, (ii) javno i uporno ukazivali na imena, nekadašnje i aktuelno prebivalište, brojeve telefona, nacionalnost svedoka, kao i mesta na kojima je obavljen razgovor s njima i sadržaj njihovih izjava prilikom tri konferencije za štampu, drugih nastupa u medijima i u objavama na Fejsbuku, i (iii) dopustili prisutnima ili pozvali prisutne u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK i na tri konferencije za štampu da pogledaju imena i izjave svedoka i, uopšte, da pročitaju, pregledaju, prouče, fotografišu, snime kamerom ili ponesu primerke tri kompleta ili njihovih delova. U produžetku, kad se budu razmatrala subjektivna obeležja (*mens rea*) koja moraju biti ostvarena za ovo krivično delo i krivično delo iz tačke 3, bliže će se analizirati argument u pogledu toga da su optuženi savetovali novinare da ne objavljuju imena.¹⁰⁹¹

522. Iz tih razloga, panel zaključuje da su optuženi otkrili identitet i/ili lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka koji su bili pod zaštitom SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva, u smislu člana 392(2) KZK.

(c) “[N]eovlašćeno”

523. Panel je zaključio da su optuženi zaštićene informacije otkrili neovlašćeno,¹⁰⁹² budući da je status tih informacija mogao da se izmeni samo putem mera predviđenih članovima 61(4), 62 Zakona ili pravilima 80-84 Pravilnika.¹⁰⁹³ Panel je takođe utvrdio

¹⁰⁸⁹ V. dole, stavovi 523-526.

¹⁰⁹⁰ V. gore, stav 72 (Merodavno pravo), 484 (tačka 5).

¹⁰⁹¹ V. dole, stav 531 (tačka 6), 590 (tačka 3).

¹⁰⁹² V. gore, stav 489 (tačka 5).

¹⁰⁹³ V. gore, stavovi 77-78 (Merodavno pravo), 471 (tačka 5).

da su identitet i lični podaci svedoka i zaštićenih svedoka bili pod zaštitom budući da su se navodili u zaštićenim informacijama.¹⁰⁹⁴

524. Kad je reč o argumentu odbrane da imena nekih svedoka ili potencijalnih svedoka nisu bila zaštićena ili nisu više bila zaštićena jer su već bila poznata javnosti u predmetno vreme, panel primećuje sledeće. Pod jedan, kao što je gore navedeno,¹⁰⁹⁵ činjenica da je identitet nekog lica poznat javnosti ne znači da je otkriven i njegov identitet kao *lica zaštićenog u krivičnom postupku*. Konkretno, činjenica da je javnosti poznat identitet ili službena funkcija nekog lica ne znači da njegov status svedoka ili potencijalnog svedoka pod zaštitom SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva može biti objavljen javnosti. Pod dva, činjenica da je neko lice dalo izjavu kosovskim tužiocima ili tužiocima MKSJ-a ili da je svedočilo na MKSJ-u ili kosovskom sudu ne znači da je lišeno statusa zaštićenog lica kao svedok ili potencijalni svedok u istragama koje vode SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo. Pod tri, ukoliko svedok ili potencijalni svedok koji je pod zaštitom SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva obelodani svoj status zaštićenog svedoka, to ne znači da SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo više nemaju obavezu da ga štite, niti da druga lica imaju pravo da dalje distribuiraju tu informaciju. Panel ističe da status zaštićenog svedoka ili potencijalnog svedoka u istragama koje vode SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo proizlazi iz pravne regulative Specijalizovanih veća. Prema tome, jedino Specijalizovano tužilaštvo ili Specijalizovana veća mogu da ukinu ili izmene status zaštićenog svedoka shodno relevantnim odredbama. Drugim rečima, ovlašćenje i dužnost Specijalizovanog tužilaštva i Specijalizovanih veća da čuvaju status zaštićenog lica ne prestaju da postoje zato što je taj status obelodanjen na neki od gore navedenih načina ili na bilo koji drugi način koji nije dozvoljen pravnom regulativom Specijalizovanih veća.¹⁰⁹⁶

---

¹⁰⁹⁴ V. gore, stavovi 515-516 (tačka 6).

¹⁰⁹⁵ V. gore, stav 98 (Merodavno pravo).

¹⁰⁹⁶ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Hartmann](#), stavovi 43, 46. V. takođe W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1759-1760.

525. Kad je reč o argumentu odbrane da su optuženi ovlašćeno otkrili imena određenih državnih službenika Srbije koji su navodno izvršili krivična dela, panel smatra da njegovi zaključci iz stava 487 o tome da opšti interes ne može služiti kao alternativni izvor takve ovlašćenosti podjednako važe i u ovom slučaju. Pitanje da li isti razlozi isključuju krivičnu odgovornost biće razmatrano prilikom analize osnova isključenja odgovornosti koje je iznela odbrana.¹⁰⁹⁷

526. Iz tih razloga, panel zaključuje da su optuženi neovlašćeno otkrili identitet i/ili lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka pod zaštitom SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva, u smislu člana 392(2) KZK.

(d) Zaključak

527. S obzirom na navedeno, panel se uverio da su van razumne sumnje dokazana objektivna obeležja krivičnog dela povrede tajnosti postupka iz člana 392(2) KZK.

3. Zaključci panela o subjektivnim obeležjima (*mens rea*) osnovnog oblika krivičnog dela

528. Pre nego što oceni *mens rea* optuženih za ovo krivično delo, panel podseća na svoj zaključak da su optuženi delovali sa svešću da su tri kompleta: (i) autentični¹⁰⁹⁸ i (ii) da se u njima navode imena zaštićenih svedoka.¹⁰⁹⁹ Panel je takođe zaključio da su optuženi postupali sa svešću i htjenjem da neovlašćeno otkriju zaštićene informacije.¹¹⁰⁰ Imajući u vidu te zaključke, panel će u nastavku oceniti da li su optuženi postupali sa direktnim ili eventualnim umišljajem kada su neovlašćeno otkrili identitet ili lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka pod zaštitom SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva.

---

¹⁰⁹⁷ V. dole, stavovi 810-824 (Vrste odbrane).

¹⁰⁹⁸ V. gore, stav 423 (Zaključci o paketima).

¹⁰⁹⁹ V. gore, stavovi 379-381, 456, 467 (Zaključci o paketima).

¹¹⁰⁰ V. gore, stav 499 (tačka 5).

529. Panel najpre primećuje da radnje opisane u stavovima 519-520 pokazuju očitu rešenost optuženih da otkriju identitet i lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka pod zaštitom SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva.

530. Konkretno, optuženi su novinarima stavili na raspolaganje dokumente sa zaštićenim informacijama uz punu svest da se u njima navode imena i podaci svedoka koje su oni sami smatrali zaštićenim svedocima.¹¹⁰¹ Oni su to učinili uprkos sudskim nalozima i zahtevima tužilaštva da prestanu da distribuiraju takve informacije.¹¹⁰² Osim toga, kao što je gore konstatovano, optuženi su se uporno zaricali da će objaviti sve dokumente Specijalizovanih veća i tužilaštva koje budu dobili, bez obzira na njihov sadržaj.¹¹⁰³

531. Kad je reč o argumentu odbrane da su optuženi postupali u skladu sa zakonom, budući da su pozvali novinare da ne objavljuju imena, panel podseća da su obojica optuženih bili svesni zabrane izrečene u prvom nalogu, drugom nalogu i nalogu Specijalizovanog tužilaštva u vezi sa umnožavanjem i distribuiranjem dokumenata.¹¹⁰⁴ Uprkos tim nalozima, optuženi su nastavili da novinarima stavlju na raspolaganje materijal za zaštićenim informacijama u kom su se nalazila ta imena. Osim toga, oni su uporno skretali pažnju na to da se u materijalu koji su otkrili navode imena i, konkretno, to su radili na tri konferencije za štampu i u drugim nastupima u medijima¹¹⁰⁵ koji su prenošeni na televiziji i po svoj prilici imali široku publiku. Panel se stoga uverio da su optuženi nameravali, u svim relevantnim trenucima, da otkriju

¹¹⁰¹ V. gore, stavovi 446-448, 456 (Zaključci o paketima).

¹¹⁰² V. gore, stavovi 440-441 (Zaključci o paketima).

¹¹⁰³ V. gore, stavovi 481-482 (tačka 5). V. takođe P2, str. 4 (g. Haradinaj); P4, str. 3, 8 (g. Gucati); P18, str. 1 (g. Haradinaj); P21, str. 3 (g. Haradinaj); P24, str. 7 (g. Haradinaj); P28, str. 7, 11-13 (g. Gucati); P29, str. 2 (g. Gucati); P31, str. 2 (g. Gucati); P35, str. 3 (g. Haradinaj).

¹¹⁰⁴ P4, str. 8 (g. Gucati); P17, str. 6 (g. Haradinaj).

¹¹⁰⁵ P1, str. 2 (g. Haradinaj), 4 (g. Gucati), 5 (g. Haradinaj); P8, str. 11 (g. Haradinaj); P9, str. 6-7, 10 (g. Gucati); P11, str. 30 (g. Haradinaj); P18, str. 3 (g. Haradinaj); P28, str. 2, 11, 13 (g. Gucati); P29, str. 1 (g. Gucati); P30, str. 4, 12 (g. Haradinaj); P35, str. 1 (g. Gucati), 3 (g. Haradinaj), 14 (g. Gucati).

imena svedoka koji se navode u tri kompleta. U nastavku će se bliže razmatrati argument da oni nisu izgovorili ime nijednog svedoka.¹¹⁰⁶

532. Iz tih razloga, panel zaključuje da su optuženi postupali sa svešću i htenjem da, neovlašćeno, otkriju identitet i lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka pod zaštitom SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva.

533. S obzirom na navedeno, panel se uverio da su van razumne sumnje dokazana subjektivna obeležja krivičnog dela povrede tajnosti postupka iz člana 392(2) KZK.

4. Zaključci panela o težem obliku krivičnog dela

534. Panel podseća da član 392(3) KZK sankcioniše, a tužilaštvo tereti za dve vrste težeg oblika osnovnog krivičnog dela iz člana 392(2) KZK: (i) ozbiljne posledice po lica zaštićena na osnovu člana 392(2) KZK, i (ii) onemogućavanje ili ozbiljno otežavanje krivičnog postupka.¹¹⁰⁷

(a) Ozbiljne posledice po lica zaštićena na osnovu člana 392(2) KZK

535. Kao što je gore konstatovano, u materijalu sa zaštićenim informacijama nalazila su se imena ili drugi podaci na osnovu kojih se može utvrditi identitet stotina svedoka i potencijalnih svedoka.¹¹⁰⁸ Optuženi su otkrili te informacije, između ostalog i tako što su dopuštali novinarima da uzmu materijal i kopiraju ga, što je dovelo do toga da 70-80% primljenog materijala bude distribuirano.¹¹⁰⁹ Time je bilo prepušteno slučaju gde će završiti i u čije ruke će dopasti informacije koje su optuženi otkrili.¹¹¹⁰

---

¹¹⁰⁶ V. dole, stav 590 (tačka 3), 896-906 (Vrste odbrane).

¹¹⁰⁷ V. gore, stav 100 (Merodavno pravo).

¹¹⁰⁸ V. gore, stavovi 379-381 (Zaključci o paketima).

¹¹⁰⁹ P4, str. 3; P6, str. 17-18, 36; P7, str. 7, 11; P17, str. 6; P35, str. 6; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2281-2283.

¹¹¹⁰ V. npr. P1, str. 5; P24, str. 3, 6.

i) Ozbiljne posledice

536. Gospodin Jukić je u svom svedočenju pred panelom izjavio da su, usled otkrivanja zaštićenih informacija, dva svedoka preseljena izvan Kosova.¹¹¹¹ To je urađeno na temelju individualizovane procene da su data lica izložena visokom riziku.¹¹¹² Panel napominje da odbrana osporava svedočenje g. Jukića u pogledu broja preseljenih svedoka.¹¹¹³ Panel međutim smatra da iz svedočenja g. Jukića jasno proizlazi da su ta dva pojedinca preseljena na osnovu različitih procedura, ali da je g. Jukić smatrao da obe mere predstavljaju preseljenje.¹¹¹⁴ Ne postoje verodostojne indicije koje ukazuju na to da je g. Jukić preuveličao ili izneo lažan broj preseljenih svedoka. Naprotiv, panel se uverio da je preseljenje tih lica bilo neophodno usled visokog rizika, kao i da negativne posledice povezane s tom merom (na primer, nemogućnost pristupa svom domu, kao i gubitak kontakta sa zajednicom i porodicom) predstavljaju ozbiljne posledice po ta dva svedoka, u smislu člana 392(3) KZK.

537. Gospodin Jukić je takođe izjavio da je zbog otkrivanja zaštićenih informacija za više svedoka pripremljen plan za slučaj iznenadne opasnosti.¹¹¹⁵ Gospodin Jukić je objasnio da je priprema plana za slučaj iznenadne opasnosti vanredna mera koja se usvaja na individualnoj osnovi kada se oceni da postoji visok rizik po svedoku i kada je potrebno pripremiti plan za izmeštanje svedoka u slučaju da se opasnost

¹¹¹¹ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1707-1709, 1761-1762; transkript, 4. novembar 2021, str. 1887-1892, 1901-1902, 1905-1906.

¹¹¹² W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1707-1709, 1760-1761.

¹¹¹³ Haradinajev završni podnesak, stavovi 170, 173-175, 371-372. V. takođe W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1888-1889; transkript, 15. mart 2022, str. 3618-3621.

¹¹¹⁴ W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1901-1902. V. takođe transkript, 28. oktobar 2021, str. 1707-1709, 1760, 1762-1763; transkript, 4. novembar 2021, str. 1888-1889.

¹¹¹⁵ Panel napominje da je g. Jukić izjavio da je, pored ta dva preseljenja, zbog objavljuvanja informacija usvojeno između 20 i 30 drugih bezbednosnih ili zaštitnih mera. V. W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1763. Gospodin Jukić nije naveo koliko se takvih mera sastojalo u planovima za slučaj iznenadne opasnosti. Osim toga, jedina druga mera koju je g. Jukić pomenuo bilo je davanje telefona, što je po njegovim rečima bio slučaj za 5-10 svedoka i koja, po mišljenju panela, ne predstavlja plan za slučaj iznenadne opasnosti. V. transkript, 4. novembar 2021, str. 1882-1883.

realizuje.¹¹¹⁶ Panel se uverio da visok rizik, usled kog su navedene mere bile neophodne, kao i svest datih lica da im prete opasnost i preseljenje, predstavljaju ozbiljne posledice po te svedoke, u smislu člana 392(3) KZK.

538. Osim toga, panel napominje da je, [BRISANO], g. Haradinaj konkretno izjavio da se [BRISANO] pominje u dokumentima iz trećeg kompleta.¹¹¹⁷ [BRISANO].¹¹¹⁸ Panel se stoga uverio da, u kontekstu Kosova, gde je usled zastrašivanja svedokā, a što je i javnosti poznato, bačena senka na predmete u kojima se za krivična dela terete pripadnici OVK,¹¹¹⁹ strah i zabrinutost zbog objavljivanja njegovog statusa svedoka, pored ranijih uvredljivih izjava,¹¹²⁰ predstavljaju ozbiljne posledice po tog svedoka u smislu člana 392(3) KZK.

539. I na kraju, kad je reč o drugim svedocima ili potencijalnim svedocima čiji su identitet ili lične podatke optuženi otkrili, g. Jukić je izjavio da je zbog otkrivanja zaštićenih informacija: (i) „veliki broj ljudi“ bio zabrinut, uplašen, izrazio bojazni i osetio se ugroženo;¹¹²¹ (ii) neki pojedinci koje je tužilaštvo zvalo da obavesti o curenju informacija vikali su preko telefona, dok su drugi tražili da više ne stupaju u kontakt

¹¹¹⁶ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1708, 1760-1761. V. takođe transkript, 4. novembar 2021, str. 1885.

¹¹¹⁷ [BRISANO].

¹¹¹⁸ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1790-1793.

¹¹¹⁹ P165 (g. Rid: „Kad je reč o zastrašivanju svedoka na suđenjima vezanim za Kosovo, tako nešto stvarno nikada nisam video“); DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3304-3307; transkript, 28. januar 2022, str. 3359-3361; W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar, str. 1704 (“Sećam se da je jedan od njih izjavio da nam je verovao, a da je njegovo ime sada poznato javnosti i da su on i njegova porodica u opasnosti i rekao mi je: 'Ja vrlo dobro znam šta se desilo svedocima na Kosovu'”), 1758-1759 (“Radeći na Međunarodnom krivičnom sudu za bivšu Jugoslaviju, stekao sam određeno znanje i iskustvo u pogledu Balkana i Kosova. Bio je veliki broj incidenata sa svedocima. I takođe znam iz svog iskustva da je bilo incidenata, u vreme UNMIK-a i Euleksa, da je prećeno nekim svedocima. Ja... mislim da je ta osoba u telefonskom razgovoru na to mislila”); transkript, 4. novembar 2021, str. 1885-1886 (gde je svedočio o tome da su dva ili tri plana za iznenadnu opasnost pripremljena tokom dve godine pre 7. septembra 2020, a koji po svemu sudeći nisu povezani sa optuženima)).

¹¹²⁰ [BRISANO], objava drugog lica koja je preuzeta na Fejsbuk nalogu g. Haradinaja, [BRISANO].

¹¹²¹ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1693, 1699. V. takođe P130; P131; P132; P135; P136; P137.

s njima;¹¹²² (iii) pojedinci koji su zvali tužilaštvo bili su veoma besni¹¹²³ i (iv) dva lica su iz predostrožnosti odveli svoje porodice.¹¹²⁴ Gospodin Jukić je izjavio da su dva lica primila direktnе pretnje,¹¹²⁵ ali panel smatra da nije jasno da li su te pretnje posledica radnji optuženih, te se stoga neće pozivati na taj deo svedočenja za potrebe ove analize. Gospodin Jukić je takođe izjavio da ostala lica nisu bila zabrinuta zbog tih događaja.¹¹²⁶

540. Panel napominje da odbrana osporava brojne od gore navedenih navoda.¹¹²⁷ Kad je reč o tome da odbrana osporava broj svedoka koje je tužilaštvo pozvalo, panel primećuje da su u spis usvojene samo neke od beleški o kontaktima.¹¹²⁸ Panel stoga nije u mogućnosti da, na osnovu usvojenih beleški o kontaktima, ustanovi tačan broj svedoka koje je tužilaštvo pozvalo ili s kojima se sastalo. Panel takođe primećuje da se neke od beleški o kontaktima odnose na razgovore sa više svedoka.¹¹²⁹ Usled toga, panel smatra da nema osnova za zaključak da je g. Jukić izneo preuveličan ili lažan broj svedoka s kojima je stupljeno u kontakt. Kad je reč o tome da odbrana osporava istinitost g. Jukićevog prikaza nekih od razgovora koje je vodio sa svedocima, panel napominje da beleške o kontaktima nisu doslovan zapisnik tih razgovora. Naprotiv, te beleške predstavljaju sažetak brojnih razgovora obavljenih sa svedocima tokom relativno kratkog perioda. Iako se ni u jednoj od beležaka o kontaktima koje je sastavio g. Jukić izričito ne navodi da je neki svedok „vikao“ preko telefona, niti se opisuje način ili ton kojim su svedoci iskazali svoju zabrinutost, to ne dovodi u pitanje tačnost ili pouzdanost iskaza g. Jukića. Isto tako, iako se ni u jednoj od beležaka o kontaktima ne navodi da je neki svedok izjavio da zna šta se desilo svedocima na Kosovu, to ne

¹¹²² W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1702-1703.

¹¹²³ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1703

¹¹²⁴ P131; P136; W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1714, 1727-1728. V. takođe transkript, 28. oktobar 2021, str. 1748-1749.

¹¹²⁵ W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1833-1834.

¹¹²⁶ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1722-1723. V. takođe P133.

¹¹²⁷ V. gore, stavovi 506-507 (tačka 6).

¹¹²⁸ P130-132, 135-P137.

¹¹²⁹ V. P135; P136; W04842 (Miro Jukić), 28. oktobar 2021, str. 1726; transkript, 4. novembar 2021, str. 1819.

znači da je taj iskaz nepouzdan. S obzirom da su mnogi od tih svedoka u razgovoru izrazili strah i bojazan licima koja su ih pozvala, vrlo je verovatno da se u dokumentima o tim pozivima ne navodi svaki aspekt onoga što je rečeno. Prema tome, ne postoje naznake da je iskaz g. Jukića s tim u vezi neistinit.

541. Panel međutim napominje da je tužilaštvo odlučilo da ne pozove nijednog od tih svedoka da svedoče o posledicama radnji optuženih po njih i osnovima na kojima temelje svoj stav o tim posledicama. Zbog toga se dokazi o tim svedocima izdvajaju u odnosu na prethodno razmatrane kategorije. Konkretno, panel je već zaključio da su dokazane ozbiljne posledice po veći broj svedoka, a taj zaključak je zasnovao je na svedočenju g. Jukića o merama koje je tužilaštvo preduzelo nakon što su on i njegove kolege u sklopu svojih dužnosti izvršile procenu rizika. Odbrana je imala više nego dovoljno prilika da ispita tačnost i pouzdanost tog svedočenja. S druge strane, odbrana nije imala priliku na suđenju da efektivno ispita iskaze svedoka čije su bojazni evidentirane u beleškama o kontaktima. Panel stoga neće iznositi zaključke u pogledu tih pojedinačnih svedoka ili kategorija svedoka. Usled toga, iako je panel svestan da su radnje optuženih najverovatnije izazvale strah i zabrinutost među svedocima i potencijalnim svedocima, kao i da taj strah i zabrinutost nisu bili nimalo beznačajni,¹¹³⁰ panel zaključuje da tužilaštvo nije dokazalo ozbiljne posledice, u smislu člana 392(3) KZK, po bilo kog od tih drugih svedoka ili potencijalnih svedoka.

ii) Svest da mogu nastupiti ozbiljne posledice

542. Panel napominje da su obojica optuženih bili svesni da otkrivanje identiteta ili ličnih podataka svedoka ili potencijalnih svedoka može izazvati ozbiljne posledice po svedoke. To je očigledno budući da su optuženi uporno pozivali novinare da ne objavljaju imena, a što pokazuje da su bili svesni rizika koji su s tim povezani.¹¹³¹

¹¹³⁰ V. dole, stavovi 582-585 (tačka 3).

¹¹³¹ V. gore, stav 531.

543. Kada je g. Gucatiju skrenuta pažnja na to „da se mnoge stvari mogu desiti“ zato što „bi imena mogla da dospeju u javnost“, on je nedvosmisleno imao ravnodušan stav: „Mogu...“.¹¹³² Osim toga, u jednoj objavi na nalogu g. Gucatija na Fejsbuku piše da Specijalizovana veća treba krivično goniti „zato što ugrožavaju svedoke čija se imena navode u tim dokumentima“.¹¹³³

544. Gospodin Haradinaj je takođe bio svestan mogućih negativnih posledica po ticala. On je smatrao da se Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo „igraju sa ljudskim životima“ budući da su dopustili da procure dokumenti i izjavio da je „neodgovorno igrati se sa ljudskim životima, a oni upravo to rade“.¹¹³⁴ Gospodin Haradinaj je takođe bio svestan da je otkrivanje informacija „izazvalo zabrinutost i ljudi su shvatili da... su obmanuti“ i da „se ljudi sada osećaju nesigurni“.¹¹³⁵ Na hipotetičko pitanje jednog novinara da „u slučaju da se ta imena objave, pretpostavimo da ti ljudi budu ubijeni“, g. Haradinaj je odgovorio rečima „Da ne biste previše pričali treba vas pitati da li je neko ubijen, pošto izgleda da znate da će neko biti ubijen. Mi ne verujemo da će iko biti ubijen“.¹¹³⁶ Odgovarajući na pitanje da li otkrivanje dokumenata može predstavljati opasnost „po nekoga, po svedoke“, g. Haradinaj je rekao da novinari kojima su dali materijal treba da preuzmu odgovornost za to.¹¹³⁷ Kada je g. Tom Gaši prokomentarisao „neko bi mogao nekoga zastrašivati, ali je to njegova stvar“, g. Haradinaj je odgovorio da „[n]ema razloga zašto bi se svedoci [...] osećali zastrašeno od tih ljudi, jer ti ljudi nemaju čime da ih zastrašuju“.¹¹³⁸ On se takođe složio da je zloupotreba informacija krivično delo, isto kao i lažno svedočenje i izmišljanje činjenica.¹¹³⁹ On je takođe uporno odbacivao tvrdnju nekih da će njihovi

¹¹³² P9, str. 8.

¹¹³³ P59, str. 1.

¹¹³⁴ P11, str. 39.

¹¹³⁵ P11, str. 65.

¹¹³⁶ P2, str. 7.

¹¹³⁷ P6, str. 22-23.

¹¹³⁸ P7, str. 8-9.

¹¹³⁹ P7, str. 8-9.

postupci izazvati osećaj straha među svedocima.¹¹⁴⁰ Po rečima g. Haradinaja: „To pitanje se ne tiče svedoka jer nas oni ne interesuju“.¹¹⁴¹

545. Optuženi su u svom svedočenju pokušali da poreknu da su bili svesni rizika, ali su na kraju priznali da otkrivene informacije mogu biti zloupotrebljene.¹¹⁴²

546. Iz tih razloga, panel zaključuje da su optuženi bili svesni da njihove radnje mogu prouzrokovati ozbiljne posledice i pristali su na tu mogućnost.

iii) Zaključak

547. Iz tih razloga, panel zaključuje da su optuženi, otkrivanjem identiteta i ličnih podataka svedoka i potencijalnih svedoka, prouzrokovali ozbiljne posledice, u smislu člana 392(3) KZK, po dva svedoka koji su preseljeni, po svedoke za koje su sačinjeni planovi za slučaj iznenadne opasnosti, kao i za lice koje je javno imenovano kao svedok (u daljem tekstu: ugroženi svedoci). Panel takođe zaključuje da su optuženi bili svesni da njihove radnje mogu prouzrokovati takve posledice i pristali su na tu mogućnost.

¹¹⁴⁰ V. npr. P11, str. 65 ([sagovornik 1]: "To je izazvalo osećaj straha među svedocima". [sagovornik 2]: „Svakako“; g. Haradinaj: „Ne, nije [...].“ [sagovornik 1]: „Čak i da nema nikakvih... imena, moguće da bi pomislio da bi neko to pročitao“); P25, str. 7 ([novinar]: “Ali, da li mislite da svedoke izlažete opasnosti zato što objavljujete te dokumente jer, kada kažete javnosti da imate dokumente i imena koja se u njima navode...“; g. Haradinaj: „Ne, niko ne kaže da smo, nikada nismo rekli...“; [novinar]: „Ja vas pitam, da li mislite da ih plaštite?“; g. Haradinaj: „[...] to nije naša odgovornost, to je odgovornost lica koje je dobrovoljno prihvatio da bude izmanipulisano, ucenjeno i da se njime spekulise. [...]“); P34, str. 3 ([sagovornik]: “Činjenica da su dokumenti sa suda došli u Udruženje ratnih veterana, da li je to na neki način zastrašivanje koje je upereno, pored svedoka, protiv celokupnog procesa jer vi znate da su ovde takođe imena raznih svedoka, konkretno svedoka suda. Dakle, da li je to pretnja tim svedocima, koji mogu da svedoče, koji mogu da svedoče o raznim zločinima koji su izvršeni tokom i nakon rata?“ g. Haradinaj: „Nimalo nije, nimalo zato što su svedoci već svedočili u vreme kada je vršeno nasilje, u vreme rata kada je na njih vršen pritisak, kada im je prečeno. I potom, postoje njihove kasnije izjave gde ne znate da li oni žele ili ne žele, ali mi nećemo otkrivati taj pristup zato što je to razlog zašto ih nismo imenom pominjali. I njihova imena nikada neće poteći iz Udruženja ratnih veterana jer mi ne vršimo podele u našem narodu, mi smo za jedinstvo“).

¹¹⁴¹ P7, str. 2. V. takođe P1, str. 5 (g. Haradinaj: “Konačna odgovornost je na ljudima koji su se obavezali da će štititi svedoke. I ja to govorim u načelu, nije da se uzrujavam zbog tih haških svedoka”).

¹¹⁴² DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2308-2309; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2833, 2843-2852.

(b) Onemogućavanje ili ozbiljno otežavanje krivičnog postupka

548. Panelu su predviđeni dokazi da je tužilaštvo moralo da izdvoji vreme i resurse kako bi stupilo u kontakt i sastalo se sa svedocima koji su ugroženi usled otkrivanja zaštićenih informacija.¹¹⁴³ Konkretno, g. Jukić je u svom svedočenju izjavio da je tužilaštvo uputilo oko 200 poziva svedocima tokom i nakon septembra 2020.,¹¹⁴⁴ dok je on učestvovao u otprilike trideset takvih poziva i lično se sastao sa još oko deset svedoka.¹¹⁴⁵ On je takođe izjavio da je tužilaštvo sačinilo beleške o tim kontaktima i da je ponovo dat prioritet operacijama vezanim za bezbednost svedoka zbog straha i bojazni koje su svedoci izrazili.¹¹⁴⁶ Iako iz dokumentacije nije jasno koliko je dodatnog vremena i osoblja izdvojeno za te mere, dokazi pokazuju da resursi korišćeni u svrhu te istrage i krivičnog gonjenja ne bi bili upotrebljeni da nije bilo predmetnih radnji optuženih. Tako je bilo do otprilike sredine decembra 2020.¹¹⁴⁷ Pored toga, kao što je gore konstatovano, tužilaštvo je moralo da primeni više bezbednosnih mera zbog moguće ugroženosti određenih svedoka usled postupaka optuženih.¹¹⁴⁸ To je bio slučaj sa 20 do 30 svedoka.¹¹⁴⁹ Osim toga, tužilaštvo je izvelo tri operacije zaplene kako bi povratilo pakete i jednu operaciju pretresa i zaplene kada su optuženi uhapšeni.¹¹⁵⁰

¹¹⁴³ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1692-5, 1697-1701, 1711, 1715, 1761; transkript, 4. novembar 2021, str. 1803-1805, 1818-1825, 1837-1838, 1906-1907. V. takođe W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 19. oktobar 2021, str. 1009-1012.

¹¹⁴⁴ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1698, 1761; transkript, 4. novembar 2021, str. 1824-1825, 1907.

¹¹⁴⁵ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1698 (gde je objasnio kako su upućivani pozivi svedocima ugroženim usled curenja informacija, kao i da je ukupno obavljeno oko 200 takvih poziva, dok je on lično obavio ili učestvovao u možda 30 takvih poziva). V. takođe transkript, 28. oktobar 2021, str. 1701-1703.

¹¹⁴⁶ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1698-1699 (u vezi sa sačinjavanjem beleški), str. 1700-1701 (u vezi sa postupkom planiranja i ponovnog određivanja prioriteta aktivnosti).

¹¹⁴⁷ W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1832.

¹¹⁴⁸ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1707-1709 (uključujući davanje telefona, osmišljavanje planova za slučaj iznenadne opasnosti, preseljenje dva svedoka); transkript, 4. novembar 2021, str. 1882-1884 (gde jasno navodi da je više svedoka dobilo telefon zbog curenja informacija u septembru 2020).

¹¹⁴⁹ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1763.

¹¹⁵⁰ V. gore, stavovi 228-231, 256-258, 285, 297-299 (Relevantni događaji).

549. Odbrana tvrdi da je g. Jukić preuveličao vreme provedeno baveći se posledicama radnji optuženih i implicira da je on to učinio kako bi ojačao tezu tužilaštva.¹¹⁵¹ Panel ne deli taj stav. Nije se moglo očekivati od g. Jukića da vodi detaljnu evidenciju o svakom minutu provedenom baveći se tim pitanjima. Tražiti od njega da se više od godinu dana kasnije priseti koliko je tačno vremena utrošio nužno znači da će njegov odgovor imati izvesnu dozu nesigurnosti i slobodne procene.

550. Iako panel prihvata da je to preusmeravanje resursa otežalo rad tužilaštva, panel nije uveren da je bilo toliko značajno da je ozbiljno otežalo, odložilo ili onemogućilo istrage tužilaštva.¹¹⁵² Isto tako, panelu nisu predviđeni dokazi da je gore pomenuto korišćenje vremena i resursa onemogućilo ili otežalo tužilaštvu prikupljanje dokaza. Iako su panelu predviđeni dokazi da je makar jedan svedok odbio da stupi u kontakt sa tužilaštvom nakon što je otkriveno njegovo ime,¹¹⁵³ s obzirom da nema drugih dokaza u tom smislu,¹¹⁵⁴ panel ne može da zaključi da je tužilaštvo bilo onemogućeno ili imalo poteškoća u prikupljanju dokaza. Osim toga, iako je panel zaključio da su ugroženi svedoci pretrpeli ozbiljne posledice, on ne može na osnovu toga da zaključi da je sposobnost tužilaštva da osigura bezbednost istraga ili svedoka bila izgubljena ili oslabljena. Naprotiv, iz svedočenja svedoka pred panelom proizlazi da je tužilaštvo preduzelo odgovarajuće mere radi rešavanja te situacije.

551. Iz tih razloga, panel zaključuje da tužilaštvo nije dokazalo da su, usled toga što su optuženi otkrili identitet i lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka, istrage tužilaštva bile onemogućene ili ozbiljno otežane u smislu člana 392(3) KZK.

¹¹⁵¹ V. F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 70-71, 88; W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1823-1824. V. takođe transkript, 15. mart 2022, str. 3609, 3626.

¹¹⁵² V. gore, stav 100 (Merodavno pravo).

¹¹⁵³ W04841 (Zdenka Pumper), 19. oktobar 2021, str. 1012; W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1703; transkript, 4. novembar 2021, str. 1905.

¹¹⁵⁴ V. dole, stavovi 651-656 (tačka 1).

5. Zaključak

552. S obzirom na navedeno, panel zaključuje da je tužilaštvo u vezi sa obojicom optuženih van razumne sumnje dokazalo da su ostvarena obeležja osnovnog oblika krivičnog dela iz tačke 6. Panel takođe zaključuje da je tužilaštvo, za obojicu optuženih, van razumne sumnje dokazalo teži oblik istog krivičnog dela u pogledu ugroženih svedoka.

C. ZASTRAŠIVANJE U TOKU KRIVIČNOG POSTUPKA (TAČKA 3)

1. Argumentacija strana u postupku

553. Tužilaštvo navodi da su tokom inkriminisanog perioda optuženi i njihovi saradnici upotrebili ozbiljne pretnje kako bi naveli svedoke da odustanu od davanja iskaza ili da daju lažne iskaze ili na neki drugi način izbegnu da saopšte istinite informacije tužilaštvu i/ili Specijalizovanim većima.¹¹⁵⁵

554. Tužilaštvo tvrdi da su optuženi: (i) saopštili da su medijima stavili na raspolaganje dokumente koji sadrže imena i lične podatke svedoka¹¹⁵⁶ i (ii) naveli imena svedoka, mesto stanovanja, kao i druge lične podatke, i jasno su stavili do znanja da će se sada otkriti ko su ti svedoci.¹¹⁵⁷ Prema rečima tužilaštva, jasno je da su optuženi time hteli da svim licima koja sarađuju s Tužilaštvom stave do znanja da njihov identitet sada poznat i da neće biti zaštićeni.¹¹⁵⁸ Tužilaštvo tvrdi da su optuženi iznosili uvredljive komentare i optužbe na račun svedoka, nazivajući ih "Albancima

¹¹⁵⁵ F251/A01, optužnica, stavovi 29-30.

¹¹⁵⁶ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 216; F447, stav 41; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 179.

¹¹⁵⁷ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 216; F447, stav 41; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 179.

¹¹⁵⁸ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 198, 200, 217; transkript, 14. mart 2022, str. 3444-3445; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 180.

samo po govoru” “izdajnicima”, kriminalcima, krvolocima i špijunima”,¹¹⁵⁹ i dodaje da se te izjave moraju tumačiti imajući u vidu klimu zastrašivanja svedoka u postupcima protiv pripadnika OVK koja vlada na Kosovu.¹¹⁶⁰ S tim u vezi tužilaštvo je skrenulo pažnju na sledeće: (i) svedočenje svedoka je neophodno kako bi se sprovele istrage i vodila suđenja u krivičnim postupcima, (ii) bezbednost svedoka je u interesu tužilaštva i predstavlja njegovu zakonsku obavezu i (iii) pretnje su iznete javno i imaju dalekosežne posledice.¹¹⁶¹ Tužilaštvo tvrdi da su optuženi “svesno i voljno navodili svedoke da odustanu od davanja iskaza ili da daju lažne iskaze ili na neki drugi način izbegnu da saopšte istinite informacije tužilaštvu odnosno Specijalizovanim većima”.¹¹⁶² Tužilaštvo tvrdi da su optuženi, alternativno, bili svesni da, usled njihovih radnji, može da nastupi ova zabranjena posledica i pristali su na njeno nastupanje.¹¹⁶³

555. Gucatijeva odbrana tvrdi da nisu izvedeni nikakvi dokazi o tome da je ijedno lice navedeno da odustane od davanja iskaza, da dâ lažan iskaz ili da izbegne da saopšti tačne informacije organima policije, tužiocu ili sudiji.¹¹⁶⁴ Gucatijeva odbrana kaže i da nisu izvedeni nikakvi dokazi o tome da su optuženi koristili silu, ozbiljne pretnje ili da su obećavali poklon ili drugu korist kako bi neko lice naveli da tako postupi.¹¹⁶⁵ Ona navodi da su panelu predočene samo dve anonimne prijave da je neko pretio svedocima, i tvrdi: (i) da se nijedna od tih prijava ne može prihvati na osnovu

¹¹⁵⁹ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 200, 217; transkript, 14. mart 2022, str. 3445; F447, stav 44; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 183.

¹¹⁶⁰ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 202, 218; transkript, 14. mart 2022, str. 3446.

¹¹⁶¹ Transkript, 14. mart 2022, str. 3457-3458.

¹¹⁶² F565, završni podnesak tužilaštva, stav 219; transkript, 14. mart 2022, str. 3448; F447, stav 46; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 185.

¹¹⁶³ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 219; F447, stav 46; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 185.

¹¹⁶⁴ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 52; F439, stav 60. V. takođe transkript, 15. mart 2022, str. 3610-3616.

¹¹⁶⁵ F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 53-55; F439, stavovi 61-63.

istinitosti sadržine, (ii) u jednoj se samo iznosi mišljenje anonimne osobe, a (iii) druga se ne može dovesti u direktnu vezi s radnjama optuženih.¹¹⁶⁶

556. Haradinajeva odbrana tvrdi da nisu iznete pojedinosti o tome da je i jedno konkretno lice bilo zastrašeno od strane samih optuženih ili usled nekih njihovih postupaka¹¹⁶⁷ i da nije svedočilo nijedno lice za koje se navodi da je bilo direktno ugroženo usled obelodanjivanja tri kompleta, već da se tužilaštvo pozvalo na beleške o kontaktima koje su sastavili njegovi službenici, od kojih veliki broj takođe nije pozvan da dâ iskaz.¹¹⁶⁸ Haradinajeva odbrana dodaje da nema dokaza o tome da su dva lica koja su preseljena zbog obelodanjivanja bila izložena pretnjama, kao ni o tome da njihovo preseljenje ima ikakve veze s ovim predmetom.¹¹⁶⁹ Uz to, Haradinajeva odbrana tvrdi da g. Haradinaj nije postupao s potrebnim umišljajem, pošto je upozorio novinare da ne objavljuju imena svedoka i rekao da je svestan da bi se time ugrozio njihov život.¹¹⁷⁰

2. Zaključci panela o objektivnim obeležjima krivičnog dela (*actus reus*)

557. Panel će razmotriti da li su optuženi uputili ozbiljne pretnje licima koja su dala ili je postojala verovatnoća da će dati iskaz ili pružiti informacije organima policije, tužiocu ili sudiji.¹¹⁷¹ Panel primećuje da tužilaštvo ne tvrdi da su optuženi koristili silu ili neku drugu vrstu prinude, da su obećali poklon ili neku drugu korist,¹¹⁷² te se stoga neće baviti ovim elementima.

---

¹¹⁶⁶ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 55(b); transkript, 15. mart 2022, str. 3610-3611; F439, stav 63(b).

¹¹⁶⁷ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 140-141; transkript, 16. mart 2022, str. 3685; F440, stavovi 85-88; F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stav 22.

¹¹⁶⁸ F566, Haradinajev završni podnesak, stav 165; F440, stav 90; F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stav 116.

¹¹⁶⁹ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 170-171.

¹¹⁷⁰ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 384-385; F440, stavovi 165-166.

¹¹⁷¹ V. gore, stav 109 (Merodavno pravo).

¹¹⁷² V. takođe F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 115.

(a) "Ozbiljna pretnja"

558. Da bi procenilo da li postupci optuženih predstavljaju ili podrazumevaju ozbiljnu pretnju u smislu člana 387 KZK,¹¹⁷³ Panel će razmotriti sledeće: (i) način na koji su otkrivene zaštićene informacije, (ii) izjave optuženih o nekim posledicama tog otkrivanja, (iii) izjave optuženih o otkrivenim imenima, (iv) kontekst u kojem su informacije otkrivene i u kojem su optuženi davali te izjave i (v) stepen izazvane opasnosti.

i) Razmere otkrivanja informacija

559. Optuženi su otkrili identitet i/ili lične podatke stotina svedoka i potencijalnih svedoka koji su činili deo zaštićenih informacija. Optuženi su skretali pažnju na veliki broj svedoka čiji su identitet ustanovili govoreći da se u tri kompleta nalaze "imena svih svedoka"¹¹⁷⁴, "svih"¹¹⁷⁵, "raznih ljudi"¹¹⁷⁶, "veliki broj imena"¹¹⁷⁷, "razna imena"¹¹⁷⁸ "još mnogo, mnogo drugih"¹¹⁷⁹, "većine svedoka".¹¹⁸⁰

560. Panel se uverio da su sam broj lica čiji je identitet otkriven i izjave optuženih o njihovom broju bili dovoljni da izazovu strah i bojazni mnogih koji su dali iskaz za Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo ili bi ga verovatno dali.

---

¹¹⁷³ V. gore, fusnota 182 (merodavno pravo).

¹¹⁷⁴ P1, str. 2 (g. Haradinaj: "Tu su imena svih svedoka za koje kažu da su pod njihovom zaštitom").

¹¹⁷⁵ P1, str. 4 (g. Gucati: "Informacije dobijene 2013. [...] o svedocima, koji su dobili sudski poziv, pa su odvedeni u Beograd, o svima njima").

¹¹⁷⁶ P9, str. 6-7 (g. Gucati: "Nećemo vam navesti imena [...] zato što ne znam ljude [...]. Među njima ima raznih ljudi, Srba, Roma, Turaka...").

¹¹⁷⁷ P18, str. 3 (g. Haradinaj: "U prvom dosijeu je bilo mnogo imena...").

¹¹⁷⁸ P35, str. 1 (g. Gucati: "Ima tu raznih ljudi, raznih imena koja nismo ovlašćeni da otkrijemo").

¹¹⁷⁹ P35, str. 3 (g. Haradinaj: "Tu su imena na osnovu kojih su podigli one [...] optužnice. [...] [p]lojedinosti o mnogim ljudima se tu pominju. Pominje se ime [...], kao i imena još mnogo, mnogo drugih").

¹¹⁸⁰ P59, str. 1 (g. Gucati: "U dokumentima [...] se navode imena većine svedoka").

ii) Javno otkrivanje i široko distribuiranje informacija

561. Optuženi su otkrili identitet i/ili lične podatke pomenutih svedoka na sledeće načine: (i) pokazivali su i distribuirali tri kompleta tokom tri konferencije za štampu, (ii) na tri konferencije za štampu, prilikom drugih nastupa u medijima i u svojim objavama na Fejsbuku više puta su javno ukazivali na to da oni sadrže imena, ranije ili aktuelno boravište, brojeve telefona, podatke o etničkoj pripadnosti, mesto razgovora i sadržini izjava svedoka i (iii) dozvolili su prisutnima ili su pozvali prisutne u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK i na tri konferencije za štampu da pogledaju imena i izjave svedoka i da pročitaju, prouče, pregledaju, fotografišu, snime ili uzmu primerak tri kompleta ili njihovih delova.¹¹⁸¹

562. Optuženi su stavili zaštićene informacije na raspolaganje novinarima, znajući pritom da one sadrže imena svedoka koje su oni sami smatrali zaštićenim.¹¹⁸² To su učinili uprkos sudskim nalozima i zahtevima Specijalizovanog tužilaštva da ne distribuiraju takve informacije.¹¹⁸³ Štaviše, optuženi su se u više navrata zarekli da će objaviti sve nove dokumente Specijalizovanih veća/Specijalizovanog tužilaštva koje dobiju, bez obzira na njihovu sadržinu.¹¹⁸⁴

563. Pored toga, zbog načina na koji su zaštićene informacije otkrivane javnosti, na kraju je 70-80% materijala bilo distribuirano, što znači da je bilo prepušteno slučaju gde će završiti i u čije ruke će dopasti informacije koje su optuženi otkrili.¹¹⁸⁵ O tome puno govore izjave g. Haradinaja. On je postavio retoričko pitanje: "Kako neko može tim svedocima da garantuje zaštitu kad sada svako ovo može da pročita?",¹¹⁸⁶ istakavši tako da su svedoci u opasnosti zbog njihovih postupaka. Takođe je napomenuo, da "niko ne može da spreči da se primerci [...] pojave u javnosti" i da "ti spisi više ne

¹¹⁸¹ V. gore, stav 521 (tačka 6).

¹¹⁸² V. gore, stav 456 (Zaključci o paketima).

¹¹⁸³ V. gore, stavovi 440-441 (Zaključci o paketima).

¹¹⁸⁴ V. gore, stavovi 481-482 (tačka 5), 530 (tačka 6).

¹¹⁸⁵ V. gore, stav 535 (tačka 6).

¹¹⁸⁶ P1, str. 5.

mogu da budu tajna na Kosovu".¹¹⁸⁷ Čak je priznao da se postarao da ti dokumenti budu distribuirani u što većoj meri:

Sada više nikako ne mogu nestati, nikada! Bez brige, podeljena su još tri primerka, koji su distribuirani na još deset mesta, i tih deset mesta imaju zadatak da dalje distribuiraju još po tri primerka, a ti sledeći još po tri... Ja sam množio sa tri, tako da ...videćemo.¹¹⁸⁸

564. Panel se uverio da su ove radnje i izjave imale veliki odjek u javnosti zbog otkrivanja identiteta svedoka i potencijalnih svedoka sadržanih u zaštićenim informacijama. Optuženi su takođe uspeli da široko distribuiraju tri kompleta koji su sadržali te informacije. S obzirom na broj svedoka čiji je identitet otkriven, može se pretpostaviti da su te njihove radnje izazvale dodatan strah i bojazni mnogih lica koja su dala iskaz Specijalizovanim većima/Specijalizovanom tužilaštvu ili bi ga verovatno dala.

iii) Svedoci su sada "poznati" i neće biti zaštićeni

565. Uporedo s tim što su javno otkrivali podatke o identitetu svedoka i potencijalnih svedoka sadržane među zaštićenim informacijama i što su ih distribuirali širokim krugovima, optuženi su izričito i govorili da javnost i svedoci sada znaju da drugi znaju ko su oni.¹¹⁸⁹

566. Optuženi su takođe izjavljivali da Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo ne mogu da garantuju privatnost i bezbednost tih svedoka i time dodatno isticali da su svedoci u opasnosti. Gospodin Gucati se zapitao da li iko pruža zaštitu svedocima Specijalizovanih veća odnosno Specijalizovanog tužilaštva,¹¹⁹⁰ i rekao da

¹¹⁸⁷ P24, str. 3, 6.

¹¹⁸⁸ P80, str. 1.

¹¹⁸⁹ V. npr. P1, str. 3 (g. Haradinaj: "Te beleške, imena, prezimena, moraju da znaju da se zna ko su i da niko nije nepoznat"); P8, str. 30-31 (g. Haradinaj: "Doći će do totalnog sloma, jer sad i svedoci znaju da drugi znaju ko su oni"); P9, str. 6 (g. Gucati: "Naša dužnost je da se obzname"); P11, str. 64-65 (sagovornik: "Da, svaki svedok koji vidi da je njegovo ime procurilo ... ima da propituje sud.", g. Haradinaj: „Ne.... možda ga uopšte neće videti, ali znaju da su svedoci i to im neće pomoći").

¹¹⁹⁰ P9, str. 5 (g. Gucati: "Zato što su iz bezbednosnih razloga preselili Specijalni sud s Kosova u Hag, mi to znamo, zbog zaštite svedoka i svih, ali ko danas štiti te svedoke, ko štiti sve te dokumente?")

Specijalizovana veća treba tužiti jer ugrožavaju sopstvene svedoke,¹¹⁹¹ kao i da su zbog otkrivanja informacija izgubila svaki kredibilitet.¹¹⁹²

567. Gospodin Haradinaj je posebno isticao da Specijalizovana veća nisu u stanju da zaštite sopstvene svedoke i da su pustila da njihova imena ostanu u javnosti.¹¹⁹³ Konkretno, izjavio je sledeće:

Što je još gore, obmanuli su svedoke rekavši im da će ih zaštititi. [...] Te beleške, imena, prezimena, moraju da znaju da se zna ko su i da niko nije nepoznat.¹¹⁹⁴

568. Panel se uverio da te izjave, u kontekstu činjenice da su imena otkrivena javno i da je materijal koji sadrži ta imena distribuiran širokim krugovima, intenzivirale već veliki strah i bojazni mnogih lica koja su dala iskaz za Specijalizovana veća odnosno Specijalizovano tužilaštvo ili bi ga verovatno dala.

iv) Pogrdni i uvredljivi komentari

569. U kontekstu tvrdnji da se sad zna ko su svedoci i da ne mogu biti zaštićeni, optuženi su u više navrata iznosili pogrdne i uvredljive komentare na račun svedoka.

¹¹⁹¹ P59, str. 1.

¹¹⁹² P28, str. 13.

¹¹⁹³ P1, str. 2 (g. Haradinaj: "Kako možete da tvrdite da štitite svedoke, a to vam je glavni razlog zašto je sud u inostranstvu, kad su svi tajni podaci o njima, ime, prezime, Albanac, Rom, Srbin, datum i mesto za svaku osobu s kojom je obavljen razgovor, sve je [navedeno ovde]?"), 5 (g. Haradinaj: "Kako neko može tim svedocima da garantuje zaštitu kad sada svako ovo može da pročita i kako može da bude siguran da onaj ko nam je ovo doneo ne deli taj materijal po ulici?"); P2, str. 2 (g. Haradinaj: "Krajnje je absurdno da jedna značajna međunarodna ustanova, prestižna ustanova, [...] [n]avodno da bi se zaštitili ljudi i komunikacija [...] oni ne liče čak ni na sud iz neke džungle, a kamoli na kosovske sudove. Pokušali su da ponize naše pravosuđe, ali su ispod nivoa našeg pravosuđa. Nisu čak na istom nivou"); P7, str. 6 (g. Haradinaj: "Sud [...] im je obećao tajnost. To znači da su dokumenti poverljivi. A sad su zastrašeni iz raznih razloga. Moje je mišljenje da su ti svedoci zastrašeni, prepadnuti. Ti svedoci ne mogu tamo da se koriste"); P8, str. 26 (g. Haradinaj: "Ovim prvim paketom samo hoćemo [da kažemo] vama jadnim debilima, budalama, rođenim špijunima, vama špijunima, da ne mislite da će vas neko štititi. Samo su vas iskoristili, jer nikad niko nije štitio špijuna nakon što ga je iskoristio. Naprotiv, ili bi ga ubili, ili diskreditovali ili ismejali. Kako možete tako nešto da očekujete, kako možete da izdate svoj narod, svoju armiju, da lažete i učestvujete u fabrikovanju dokaza koje dostavlja neprijatelj?"); P21, str. 5 (g. Haradinaj: "Iznenađuje nas to što taj sud neprestano tvrdi da odatle ništa ne može da procuri, da će svedoci biti zaštićeni. Ali tu imamo imena svedoka, bivših svedoka, svih, puno toga ima"). V. takođe P8, str. 14; P11, str. 3; P17, str. 9; P18, str. 2, 7; P19, str. 3; P25, str. 2; P30, str. 12; P33, str. 1; P34, str. 2.

¹¹⁹⁴ P1, str. 3.

Takvi komentari nisu bili nikakva novost, o čemu će kasnije biti reči, budući da su optuženi i pre inkriminisanog perioda iznosili slične komentare.

570. Kao prvo, optuženi su dovodili u pitanje tačnost informacija dobijenih od svedoka čija su imena odnosno iskazi bili navedeni u zaštićenim informacijama. Konkretno, g. Gucati rekao je da su takvi svedoci lažovi, da pokušavaju da dobiju azil i da su oruđe političkih stranaka koje su izmislice njihove iskaze;¹¹⁹⁵ što podseća na pogrdne izjave koje je davao pre inkriminisanog perioda.¹¹⁹⁶ Haradinaj je rekao da su iskazi tih svedoka lažni,¹¹⁹⁷ da su "kleveta i izmišljotina",¹¹⁹⁸ što je takođe odgovaralo

---

¹¹⁹⁵ P9, str. 11 (g. Gucati: "Mislim da su neki od svedoka koji su učestvovali to učinili da bi došli do papira i dobili azil na Zapadu, da bi dobili papire i azil, da bi mogli tamo da ostanu. [...] Ima tu mnogo izmišljotina. Prosto neverovatno. Mnogo"), str. 12 ("Nađu nekog i stave ga na optuženičku klupu, nađu nekog Albanca koji je to samo po govoru ili nekog izdajnika ili Srbina, i taj ustane i laže, kaže da je taj i taj uradio to i to..."); P59, str. 2 ("Već smo to javno rekli, nekoliko godina pre skandala sa spisima, da [...] [neki svedoci] pokušavaju da dobiju azil i da su dali izjavu da bi dobili status azilanta, to jest, u tim iskazima su lagali na štetu OVK. Druga grupa su svedoci koji su oruđe političkih stranaka i koje su naterali da svedoče zbog političkog rivaliteta").

¹¹⁹⁶ P36, str. 1 (24. jun 2020), (g. Gucati: "Znamo da ima svedoka u inostranstvu, koji su otišli u inostranstvo i koji su lagali da bi dobili papire na Zapadu, u Engleskoj, Nemačkoj, Švajcarskoj. Takvih svedoka je na stotine. Na kraju će shvatiti da su pogrešili i zažaliće zbog toga. Znaju da im te laži neće proći, laži koje su koristili da bi došli do nekakvih papira na Zapadu"); P42, str. 1 (12. decembar 2018), (g. Gucati: "/Pokažite mi/ slučaj, ratni zločin koji smo mi mogli da izvršimo! Ti ljudi su produžena ruka Srbije, neki svedoci mislim da su izmišljeni"); P83, str. 34 (20. jul 2019), objava na Fejsbuk nalogu g. Gucatija ("Sve optužnice protiv pripadnika OVK smislili su Srbija i njeni saradnici"); P83, str. 59 (4. jul 2020), objava na Fejsbuk nalogu g. Gucatija ("Želim da pomenem da je 80% tih pripadnika OVK oslobođeno optužbi na tim suđenjima, jer su se te optužbe temelje na lažima i klevetama"); P83, str. 63, 65 (26. april 2020), objava na Fejsbuk nalogu g. Gucatija ("[Grupa ljudi] koji imaju podršku Srbije i njenih inostranih prijatelja, pomogla je da se organizuje na desetine suđenja protiv OVK, izmisnila je kojekakve priče i potplatila 70% svedoka da svedoče u tim postupcima – to se dobro zna u javnosti. [...] Haški tribunal, Specijalizovana veća, domaći sudovi koji su još oštřiji nego Haški tribunal, podigli su optužnice protiv velikog broja pripadnika OVK, zasnovane na lažima i lažnim dokazima").

¹¹⁹⁷ P25, str. 7 (g. Haradinaj: "Oni koji daju lažne izjave koje se koriste za podizanje optužnica, ko god da su, nisu ništa drugo nego srpski kolaboracionisti").

¹¹⁹⁸ P8, str. 31.

onome što je govorio pre inkriminisanog perioda.¹¹⁹⁹ Optuženi su tvrdili i da su te izjave dobijene primenom sile ili sredstvima prinude i da su stoga nepouzdane.¹²⁰⁰

571. Kao drugo, optuženi su svedoke i potencijalne svedoke čija se imena navode u zaštićenim informacijama nazivali "špijunima", "izdajnicima", "kolaboracionistima" i "Albancima samo po govoru". Te nazine su koristili u ekvivalentnom značenju, istom kao i u izjavama koje su davali pre inkriminisanog perioda.¹²⁰¹

572. Pre inkriminisanog perioda, g. Haradinaj je objasnio da su "špijuni" oni koji su "plaćeni da svedoče protiv OVK".¹²⁰² U jednom nastupu u medijima 20. septembra 2020, g. Haradinaj je svedoke i potencijalne svedoke čija se imena navode u prvom kompletu nazvao "rođenim špijunima", koji su "izdali [svoj] narod, [svoju] armiju, lažu i učestvuju u fabrikovanju dokaza koje dostavlja neprijatelj".¹²⁰³ Kad mu je tokom svedočenja postavljeno pitanje na koga je mislio kad je govorio o "rođenim špijunima", g. Haradinaj je naveo [BRISANO].¹²⁰⁴ Pored toga, g. Haradinaj je tu svoju izjavu pokušao da prikaže kao duhovito pozivanje na istorijska zbivanja.¹²⁰⁵ Međutim, panel se uverio da je g. Haradinaj svojim spominjanjem "prvog paketa" u tom

¹¹⁹⁹ P49, str. 13 (30. oktobar 2018), (g. Haradinaj: "Ne zaboravimo da će doživeti totalni fijasko sa svedocima, jer su svedoci, da bi dobili azil, takođe prikazali situaciju na Kosovu kao veoma lošu. Samo tokom tog perioda bio sam prevodilac za tridesetak šofera Ibrahima Rugove, koji su tražili azil na račun toga što su šoferi Ibrahima Rugove, znate. [...] Bili su u tako teškoj finansijskoj situaciji da bi dali izjavu kako bi zauzvrat dobili papire negde u inostranstvu. I oni... oni misle da je to izjava /svedoka/. Ali, uskoro će biti jasno da su to lažne izjave. Nadam se da su svedoci bar imali koristi od svojih dokumenata. [...] Imam iskustva s onima koji traže azil, spremni su na sve kako bi mogli da ostanu").

¹²⁰⁰ V. npr. P1, str. 2 (g. Haradinaj); P6, str. 25-26; P7, str. 5-6 (g. Tom Gaši i g. Haradinaj); P8, str. 7, 31-32 (g. Haradinaj); P17, str. 2 (g. Haradinaj); P25, str. 5-6 (g. Haradinaj); P59, str. 2 (g. Gucati).

¹²⁰¹ P37, str. 5 (24. jun 2020), (g. Haradinaj: "Svako ko je protiv OVK, svaki saradnik, svaki kvisling, izdajica, špijun, i član porodice špijuna, će se zalagati za rad ovog suda, takve vrste suda"); P83, str. 21-22 (13. novembar 2020), (g. Haradinaj), 59 (4. jul 2020), (g. Gucati).

¹²⁰² P83, str. 21-22 (13. novembar 2019), objava na Fejsbuk nalogu g. Haradinaja.

¹²⁰³ P8, str. 26.

¹²⁰⁴ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2882. V. takođe W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1137, 1138, 1141, gde je gđa Pumper potvrdila da se [BRISANO] javlja u kompletu 1.

¹²⁰⁵ V. DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2882-2885.

gostovanju u medijima skrenuo pažnju na imena svedoka i potencijalnih svedoka koja se navode u prvom kompletu.

573. Pre inkriminisanog perioda, g. Gucati je definisao "kolaboracionistu" kao onoga ko daje iskaz protiv bivših pripadnika OVK,¹²⁰⁶ uključujući lica koja su Specijalizovana veća odnosno Specijalizovano tužilaštvo pozvali kao svedoke.¹²⁰⁷ U nastupu u medijima 7. septembra 2020, g Gucati je rekao da prvi komplet govori o "mahinaciji Specijalnog suda", "saradnji jednog kruga onih koji su Albanci samo po govoru i Srbije".¹²⁰⁸ Haradinaj je govorio na sličan način i opisao "kolaboracioniste" kao "one koji daju lažne iskaze koji se koriste za podizanje optužnica, ko god da su".¹²⁰⁹ U jednom gostovanju u medijima posle druge plenidbe, g. Haradinaj je izneo stav da bez kolaboracionista Specijalizovana veća ne bi mogla da podignu optužnice.¹²¹⁰ Prilikom nastupa u medijima 20. septembra 2020. on je lica na osnovu čijih iskaza su Specijalizovana veća podigla optužbe nazvao "kriminalcima, krvolocima koji su naredili... nisu samo izvršili, nego su i izdali naređenje za kršenja, ubijanje, rušenje [kuća], progon, pa na neki način i za ukupni genocid nad jednim narodom".¹²¹¹ Uprkos tome što je tvrdio da je "kolaboracioniste" spomenuo samo kao pojam iz istorije,¹²¹² g. Haradinaj je tokom svedočenja potvrdio da, optuži ti nekoga "da sarađuje sa tajnom službom Srbije, to je najteža optužba koju možete izneti".¹²¹³

574. Pre inkriminisanog perioda, g. Gucati je objasnio da pod onima koje naziva Albancima samo po govoru podrazumeva one koji "ne žele dobro Oslobodilačkoj

¹²⁰⁶ P83, str. 59 (4. jul 2020), objava na Fejsbuk nalogu g. Gucatija: ("U proteklih 20 godina podignuto je nekoliko optužnica protiv rukovodećih struktura OVK [...]. Postalo je jasno da su to politički motivisana suđenja, pod uticajem članica EU koje ne priznaju Kosovo, Rusije, Srbije i njihovih saveznika. Uz to, oni koji su svedočili na tim suđenjima su saradnici srpske tajne ili vojne službe").

¹²⁰⁷ P40, str. 2 (12. decembar 2018), (g. Gucati).

¹²⁰⁸ P9, str. 11.

¹²⁰⁹ P25, str. 7. V. takođe P17, str. 3; P30, str. 2.

¹²¹⁰ P6, str. 14.

¹²¹¹ P8, str. 7.

¹²¹² DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2811.

¹²¹³ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2749.

vojsci Kosova".¹²¹⁴ U nastupu u medijima 7. septembra 2020, g. Gucati je svedoke i potencijalne svedoke čija se imena navode u prvom kompletu nazvao "Albancima samo po govoru" i "izdajnicima naše zemlje",¹²¹⁵ koji "ne žele dobro ni ovoj zemlji ni OVK".¹²¹⁶ Kad mu je tokom svedočenja postavljeno pitanje šta je time mislio, g. Gucati je rekao da je mislio samo na jednu konkretnu osobu.¹²¹⁷ Rekao je i da se pod "Albancima samo po govoru" podrazumevaju "oni čije su misli i postupci usmereni protiv naše zemlje. Oni koji su učestvovali u krivičnim delima, koji su ubijali, masakrirali, silovali, palili, protestovali".¹²¹⁸ Isto tako, pre inkriminisanog perioda, g. Haradinaj je izjavio da "lakeje koji su Albanci samo po govoru" ne treba nazivati Albancima, već "[l]akejima, izdancima Titoizma, Rankovizma, kolaboracionistima, petokolonašima".¹²¹⁹ U objavi druge osobe koju je g. Haradinaj podelio na svom nalogu pre inkriminisanog perioda pominju se "posebne" osobe koje su "Albanci samo po govoru", koje "kleveću", zajedno s izrazima kao što su "nečasni vojnici", "šljam" i "ultrakriminalci".¹²²⁰

575. Panel se uverio da su izjave optuženih tokom inkriminisanog perioda, koje se uklapaju u ono što su prethodno govorili kako bi osudili, uvredili i omalovažili one koji daju iskaze o krivičnim delima bivših pripadnika OVK, mogle da pothrane i uvećaju strah i bojazni mnogih lica koja su dala iskaz za Specijalizovana veća ili Specijalizovano tužilaštvo ili će ga verovatno dati.

v) Kosovski kontekst

576. Panelu su predloženi dokazi o pokušajima zastrašivanja svedoka u ranijim postupcima vezanim za krivična dela koja su izvršili bivši pripadnici OVK. Panel

¹²¹⁴ P44, str. 1 (15. januar 2019).

¹²¹⁵ P9, str. 12.

¹²¹⁶ P9, str. 12.

¹²¹⁷ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2366-2367.

¹²¹⁸ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2425.

¹²¹⁹ P37, str. 8, 11 (24. jun 2020).

¹²²⁰ [BRISANO], objava druge osobe koju je g. Haradinaj podelio na svom Fejsbuk nalogu, [BRISANO].

smatra da radnje i izjave optuženih ne može da oceni a da ne uzme u obzir i njihov kontekst. To je potrebno zato što ono što predstavlja opasnost u jednom kontekstu ne mora da predstavlja i u drugom. Stoga će panel analizirati kontekst u kom su javno otkrivene i potom širokim krugovima distribuirane zaštićene informacije, u kom je rečeno da se sada zna ko su svedoci i da ih više nije moguće zaštiti, i u kom su iznošeni pomenuti pogrdni komentari.

577. Dokazi ukazuju na to da na Kosovu vlada opšta klima zastrašivanja svedoka, naročito kad je reč o istragama/krivičnom gonjenju vezanim za krivična dela bivših pripadnika OVK.¹²²¹ Panel naglašava da je ta klima prisutna već godinama. U svom iskazu, g. Rid je govorio o tome kakve je ozbiljne posledice to imalo po postupke protiv bivših pripadnika OVK vođene na MKSJ.¹²²² Tokom svedočenja je potvrdio izjavu koju je dao u jednom intervjuu:

Kad je reč o zastrašivanju svedoka na suđenjima vezanim za Kosovo, tako nešto stvarno nikad nisam video. Radio sam kao policajac 20 godina i radim ovde 23 godine i nikad nisam video takvo zastrašivanje. Zaista je bilo zastrašujuće. Ne povezujem to ni sa jednim pojedincem ili organizacijom. Naprsto posejan je strah u društvu. Nikad nisam video – čak ni u organizovanom kriminalu, nikad nisam video ništa slično.¹²²³

578. U tom kontekstu, g. Rid je objasnio da su svedoci koji sarađuju sa organima gonjenja u istragama za krivična dela pripadnika OVK smatrani “izdajnicima nacionalne stvari”,¹²²⁴ što je izazivalo strah kod svedoka.¹²²⁵ Zastrasivanje svedoka igralo je ulogu i u postupcima vođenim na kosovskim sudovima.¹²²⁶

¹²²¹ DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3305-3313; DW1253 (Robert Rid), transkript, 28. januar 2022, str. 3360-3361; P165, str. 5-6.

¹²²² DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3307-3313; DW1253 (Robert Rid), transkript, 28. januar 2022, str. 3359-3361. V. takođe P166, stav 6.

¹²²³ P165, str. 5.

¹²²⁴ DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3306.

¹²²⁵ DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3306-3310.

¹²²⁶ C2, str. 2-3.

579. Pored toga, g. Jukić je u svedočenju rekao da su tokom dve godine koje su prethodile septembru 2020. uvedena dva ili tri plana za slučaj iznenadne opasnosti,¹²²⁷ koji, po svemu sudeći, nisu imali veze s postupcima optuženih. Taj iskaz ukazuje na to da je zaštita svedoka bila i ostala aktuelan i ključni problem na Kosovu. On takođe opovrgava tvrdnju odbrane da je u vreme krivičnih dela za koja se optuženi terete zastrašivanje svedoka na Kosovu bilo stvar prošlosti.¹²²⁸ U stvari, optuženi su u više navrata potvrdili da je problem zastrašivanja svedoka osnovni razlog za osnivanje Specijalizovanih veća.¹²²⁹

580. Pored toga, u ovom kontekstu relevantna je i činjenica da optuženi nisu postupali u svoje lično ime. Oni su više puta izjavili da postupaju u ime Udruženja ratnih veteranova OVK.¹²³⁰ Takođe su objasnili da svojim radnjama i izjavama štite članove Udruženja ratnih veteranova OVK.¹²³¹ Ti postupci su bili formalno odobreni odlukom 23-

¹²²⁷ W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1885-1886.

¹²²⁸ Transkript, 15. mart 2022, str. 3538, 3626. V. takođe F566, Haradinajev završni podnesak, stav 252.

¹²²⁹ P1, str. 2 (g. Haradinaj); P9, str. 5 (g. Gucati). V. takođe P18, str. 7; P19, str. 3.

¹²³⁰ P1, str. 1 (g. Gucati): "Udruženje ratnih veteranova ima neke novosti za medije, građane, kao i sve druge, uključujući kosovske političare i Skupštinu Kosova. [...] Ispostavilo se da je tačno ono što je govorilo Udruženje ratnih veteranova, sada je izašlo na videlo"); P6, str. 14 (g. Haradinaj: "Nisam ovde u svoje lično ime.", novinar: „Vi predstavljate veterane. g. Haradinaj. Predstavnik, zbog toga..."); P9, str. 8 (g. Gucati: "I zbog toga mislim da ono što je organizacija veteranova [nerazgovetno], što i govorimo poslednjih četiri-pet godina, mi smo protiv Specijalnog suda, nismo protiv pravde nego protiv Specijalnog suda"); P29, str. 1 (g. Gucati: "Ti spisi mora da stižu do nas zato što je Udruženje ratnih veteranova OVK bilo i ostalo protivnik Specijalizovanog suda. [...] To mora da je razlog zašto ti spisi stižu u Udruženje veteranova, zašto što smo protiv tog suda"), 2 (g. Gucati: "Uradićemo isto, obavestićemo kosovsku javnost i sve Albance širom sveta, gde god da su. Kazaćemo im da Specijalizovani sud sarađuje sa srpskim sudovima, sa Vrhovnim sudom Srbije, da sarađuju i dobijaju materijal od Srbije, protiv pripadnika Oslobodilačke vojske Kosova. Znači, za nas je najbitnije da ubedimo građane Kosova i da im pokažemo da je taj sud ništavan. Kažemo da je ništavan je rade i sarađuju sa srpskim tužiocima protiv pripadnika Oslobodilačke vojske Kosova"); P35, str. 4 (g. Haradinaj: "Mi smo tu u ime ratnih veteranova i Udruženja ratnih veteranova koje predstavlja isključivo ratne veteranove").

¹²³¹ P1, str. 2 (g. Haradinaj: "Udruženje ratnih veteranova želi da odbrani, ili bar da... radi se o otkrivanju krivičnih dela"); P28, str. 3 (g. Gucati: "Najmanje što mogu da učine je da mole javnost i građane Kosova i veteranove Oslobodilačke vojske Kosova da im oproste što su pogrešili i glasali za Specijalni sud"), str. 4 (g. Gucati: "Treba da mole veteranove Oslobodilačke vojske Kosova, naročito poginule, njihovu decu i javnost, da mole da im oproste, da priznaju da su pogrešili što su nisu dobro proučili šta piše [u nacrtu zakona o osnivanju Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva]"); P29, str. 1 (g. Gucati: "Nadam se da će ovaj sud što pre biti ukinut i da će obustaviti sve svoje aktivnosti protiv pripadnika Oslobodilačke vojske Kosova"); P34, str. 2 (g. Haradinaj: "Ne zanimaju nas imena niti bilo šta; zanimaju

članog upravnog odbora Udruženja ratnih veterana OVK od 14-15. septembra da se materijal Specijalizovanih veća/Specijalizovanog tužilaštva objavi svaki put kad ga prime.¹²³² Stoga se, kad je reč o radnjama i izjavama optuženih, moglo smatrati da su oni to činili uz saglasnost i u ime organizacije koja je predstavljala na hiljade lica, među kojima je bilo i onih protiv kojih bi Specijalizovana veća mogla da pokrenu postupak.

581. Panel se stoga uverio da, su, s obzirom na opisanu klimu zastrašivanja, radnje i izjave optuženih, kao glavnih predstavnika hiljada veterana OVK, mogle da izazovu i pojačaju ozbiljan strah i bojazni mnogih lica koja su dala ili bi mogla dati iskaz za Specijalizovana veća odnosno Specijalizovano tužilaštvo.

vi) Ozbiljnost pretnje

582. Dokazi o zaštitnim merama koje je tužilaštvo moralo da uvede i bojazni koje su svedoci izneli zbog otkrivanja zaštićenih informacija dodatna su potvrda da su radnje i izjave optuženih izazvale ozbiljna strahovanja i bojazni. Panel naglašava da za krivično delo zastrašivanja prema članu 387 KZK nije potreban dokaz da je sporno ponašanje imalo neke konkretne posledice po svedoka.¹²³³ Bez obzira na to, takva posledica, ako se ustanovi, govorila bi o stepenu i ozbiljnosti pretnje izazvane radnjama i izjavama optuženih.

583. S tim u vezi, panel podseća na svoj zaključak da je to što su optuženi otkrili identitet i lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka po ugrožene svedoke imalo

nas samo naši članovi jer ih mi predstavljamo, mi ih branimo, najvažnije je da ih zaštitimo od nepravde"); P35, str. 5 (g. Haradinaj: "Ne štitimo pojedinačna imena, o kome god da se radi. Štitimo članove Udruženja ratnih veterana OVK. Branimo članove Udruženja ratnih veterana OVK. [...] Branimo ih zato što su selektivno napali OVK, a mi branimo temelj zahvaljujući kojem ti poslanici, ti političari, mogu da podignu ruku, zahvaljujući kojem ste vi, mediji, slobodni"); P59, str. 1 (g. Gucati: "Mi smo ovde da branimo vrednosti Oslobođilačke vojske Kosova").

¹²³² 1D4, stav 26; 1D8, stav 9; 1D9, stavovi 23, 29; 2D1, stav 73; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2746. V. takođe DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2458, 2472-2473, 2475.

¹²³³ V. gore, stav 115 (Merodavno pravo).

ozbiljne posledice u smislu člana 392(3) KZK.¹²³⁴ Panel podseća i na to da nije doneo zaključke o dokazima vezanim za bojazni drugih svedoka koje odbrana nije bila u mogućnosti da proveri. Uprkos tome, panel napominje da ti dokazi u najmanju ruku pokazuju da je usled postupaka optuženih bilo potrebno da Specijalizovano tužilaštvo kontaktira svedoke i u vezi s nekim od njih oceni da li je nastala opasnost tolika da za njih treba odrediti bezbednosne mere.¹²³⁵

584. Panel se uverio da ti dokazi dodatno potvrđuju da su radnje i izjave optuženih mogле да изазову ozbiljan strah i bojazni mnogih lica која су дала или би вероватно дала исказ Specijalizovanim већима односно Specijalizovanom tužilaštvu.

vii) Zaključak

585. Iz ovih razloga, panel zaključuje da radnje i izjave optuženih predstavljaju ozbiljnu pretnju u smislu člana 387 KZK i da je realno prepostaviti da su izazvale ozbiljan strah i bojazni kod mnogih lica која су дала или би вероватно дала исказ Specijalizovanim већима односно Specijalizovanom tužilaštvu, što bi ih у velikoj meri destimulisalo да дaju (додатне) информације о krivičnim delima из nadležnosti Specijalizovanih veća.

(b) Svako lice које дaje или ће вероватно dati исказ ili pružiti informacije policiji ili судији

586. Panel smatra da je realno prepostaviti da su ozbiljne pretnje које су проистекле iz radnji i izjava optuženih izazvale ozbiljan strah i bojazni kod brojnih svedoka (to jest, lica која су дала исказ Specijalizovanim већима односно Specijalizovanom tužilaštvu) i potencijalnih svedoka (to jest, lica која би вероватно дала исказ

¹²³⁴ V. gore, stav 547.

¹²³⁵ V. npr. P130; P131, stav 4; P132, stav 2; P134, stav 2; P135, stavovi 2-4; P136, stav 3; P137, stav 1; W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1693, 1703, 1705-1707, 1714-1715, 1719, 1722, 1726-1728, 1731-1732, 1751-1752, 1761-1762.

Specijalizovanim većima odnosno Specijalizovanom tužilaštvu), u smislu člana 387 KZK.

(c) Zaključak

587. S obzirom na navedeno, Panel se uverio da su van razumne sumnje dokazana objektivna obeležja krivičnog dela zastrašivanja iz člana 387 KZK.

3. Zaključci panela o subjektivnim obeležjima krivičnog dela (*mens rea*)

588. Panel će u nastavku oceniti da li su se optuženi služili ozbiljnim pretnjama protiv lica koja su dala ili bi verovatno dala izjavu ili pružila informacije organima policije, tužiocu ili sudiji, s direktnim ili eventualnim umišljajem da ta lica navedu da odustanu od davanja iskaza ili da daju lažne iskaze ili na neki drugi način izbegnu da saopštite istinite informacije.

589. Radnje optuženih govore o tome da su želeli da u što većoj meri distribuiraju tri kompleta. U tu svrhu su sazvali tri konferencije za štampu, koje su snimane i bile dobro posećene. Njihova česta gostovanja u medijima takođe ukazuju na to da su želeli da izazovu što veći interes javnosti za radnje kojima su otkrili zaštićene informacije. U javnosti su često podsećali da tri kompleta sadrže imena, što takođe pokazuje da su želeli da skrenu pažnju na ta imena, iako ih nisu konkretno izgovorili.¹²³⁶

590. U tom pogledu, panel odbacuje mogućnost da su optuženi želeli da zaštite svedoke i potencijalne svedoke navedene u zaštićenim informacijama time što nisu direktno navodili njihova imena i što su i novinare savetovali da to ne čine. Prvo, kao što je konstatovano ranije u ovoj presudi, g. Haradinaj jeste naveo imena najmanje pet svedoka odnosno potencijalnih svedoka.¹²³⁷ Drugo, optuženi nikad nisu preuzeli

¹²³⁶ P1, str. 2 (g. Haradinaj), 4 (g. Gucati), 5 (g. Haradinaj); P8, str. 11 (g. Haradinaj); P9, str. 6-7, 10 (g. Gucati); P11, str. 30 (g. Haradinaj); P18, str. 3 (g. Haradinaj); P28, str. 2 (g. Gucati), 11 (g. Gucati); P29, str. 1 (g. Gucati); P35, str. 1 (g. Gucati), 3-4 (g. Haradinaj), 13 (g. Gucati).

¹²³⁷ V. gore, stav 521 (tačka 6).

nikakve mere da ograniče otkrivanje imena, već su to kontinuirano radili najmanje do 22. septembra 2020. Za razliku od nekih novinara, nisu preduzeli nikakve mere predostrožnosti u smislu brisanja imena ili sprečavanja da se otkriju dokumenti koji ih sadrže.¹²³⁸ Naprotiv, optuženi su na sve strane razglasili činjenicu da tri kompleta sadrže takve informacije. Zapravo, njihove izjave jasno ukazuju na to da su svedocima i potencijalnim svedocima navedenim u zaštićenim informacijama želeli da poruče: znamo ko ste, a to znaju i mnogi drugi. Kao što je rekao g. Haradinaj:

Uopšte ne moraju da vide [svoje ime], ali znaju da su svedoci i to im neće pomoći.¹²³⁹

591. Pored toga, govoreći da Specijalizovana veća/Specijalizovano tužilaštvo nisu u stanju da zaštite sopstvene svedoke, oni su svedocima i potencijalnim svedocima koje su prepoznali u zaštićenim informacijama uputili još jednu poruku: sada kad svi znaju ko ste, više niko ne može da vas zaštiti. Kao što je rekao g. Gucati:

Zato što su iz bezbednosnih razloga preselili Specijalni sud s Kosova u Hag, mi to znamo, zbog zaštite svedoka i svih, ali ko danas štiti te svedoke, ko štiti sve te dokumente?¹²⁴⁰

592. Sličnu poruku uputio je g. Haradinaj:

Kako neko može tim svedocima da garantuje zaštitu kad sada svako ovo može da pročita i kako može da bude siguran da onaj ko nam je ovo doneo ne deli taj materijal po ulici?¹²⁴¹

593. Imajući to u vidu, panel odbacuje mogućnost da su optuženi samo želeli da svedoke i potencijalne svedoke čija su imena bila u zaštićenim informacijama upozore da njihov identitet više nije zaštićen. Protiv takvog zaključka govori činjenica da su optuženi distribuirali tri kompleta ne vodeći nikavog računa o njihovoj sadržini i ne

¹²³⁸ V. P125.1; p. 2 (1D11, str. 2, 3) odlomci iz zamolnice SIRG-a u kojoj je ime izbrisano; P129, str. 1 (1D2, str. 1, 9) gde su slike dokumenata zamućene; P129, str. 3 (1D2, str. 20) gde se poziva na politiku lista kad je reč o objavljivanju osetljivih informacija: "U ponedeljak je *Infokus* pisao o tim dokumentima starajući se pritom da se pridržava njihove poverljivosti i zaštiti sve osetljive informacije u njima, javlja *Infokus*".

¹²³⁹ P11, str. 64-65. V. takođe P1, str. 3, 5 (g. Haradinaj); P8, str. 30-31 (g. Haradinaj); P9, str. 6 (g. Gucati).

¹²⁴⁰ P9, str. 5.

¹²⁴¹ P1, str. 5. V. takođe P1, str. 2; P2, str. 2; P21, str. 5; P11, str. 3; P17, str. 9; P18, str. 2, 7; P30, str. 12; P33, str. 1.

izbrisavši njihova imena. Protiv njega govorи i to što su optuženi na račun tih svedoka često iznosili uvredljive komentare, koji su u opštoj klimi zastrašivanja svedoka na Kosovу imali vrlo konkretne implikacije.¹²⁴² Drugim rečima: sada kada mnogi znaju ko ste, niko ne može da vas zaštiti, jer ste "izdajnici", "špijuni", "kolaboracionisti", "Albanci samo po govoru" i ne "mislite dobro Kosovu i OVK".¹²⁴³ Kao što je rekao g. Haradinaj:

Ovim prвim paketom samo hoćemo da kažemo vama debilima, budalama, rođenim špijunima, vama špijunima, da ne mislite da će vas neko štititi. Samo su vas iskoristili, jer nikad niko nije štitio špijuna nakon što ga je iskoristio. Naprotiv, ili bi ga ubili, ili diskreditovali ili ismejali. Kako možete tako nešto da očekujete, kako možete da izdate svoj narod, svoju armiju, da lažete i učestvujete u fabrikovanju dokaza koje dostavlja neprijatelj?¹²⁴⁴

594. Na osnovu navedenog, panel odbacuje i mogućnost da su optuženi svojim izjavama samo želeli da poljuljaju kredibilitet svedoka i potencijalnih svedoka zbog saradnje sa Specijalizovanim većima i Specijalizovanim tužilaštvom. Optuženi su takve svedoke nazivali "lažovima" i pripisivali im nedolične pobude, kao što su dobijanje azila, ali nisu tu stali, već su ih svesno i dosledno nazivali "špijunima", "izdajnicima", "osobama koje govore albanski", što je od ranije poznata frazeologija, čiji je cilj bio da se pokaže da svedoci rade protiv interesa OVK. Kao što je već rečeno, g. Haradinaj je tokom svedočenja čak potvrdio da je na Kosovu "najteža optužba" reći za nekog da je "izdajnik".¹²⁴⁵

595. Osim toga, panel odbacuje mogućnost da su optuženi koristili takve pogrdne izraze, a da nisu bili svesni da je ranije u okviru postupaka protiv bivših pripadnika OVK bilo zastrašivanja svedoka.¹²⁴⁶ Kao prvo, g. Gucati je tokom svedočenja priznao

¹²⁴² V. gore, stavovi 569-581.

¹²⁴³ V. gore, stavovi 569-574.

¹²⁴⁴ P8, str. 26.

¹²⁴⁵ Transkript, 11. januar 2022, str. 2749 ("Optužiti nekog da učestvuje u sproveđenju zakona, da sarađuje sa tajnom službom Srbije, to je najteža optužba koju možete izneti").

¹²⁴⁶ P36, str. 1 (g. Gucati: "Ni u medijima niti bilo gde, sve do danas nijedan svedok nije došao i rekao: 'Pretili su mi'. Ja lično nisam čuo. Od rata je prošlo 20 godina, a ja nisam čuo ništa slično"); DW1240

da je pratilo postupak protiv Ramuša Haradinaja vođen na MKSJ-u, ali je izneo prilično neuverljivu tvrdnju da iz ličnih razloga ne zna ništa o zastrašivanju svedoka u tom predmetu.¹²⁴⁷ Kao drugo, sami optuženi su osnivanje Specijalizovanih veća i to što im je sedište izvan Kosova dovodili u vezu sa zaštitom svedoka.¹²⁴⁸ Činjenica da su to radili kako bi pokazali da Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo nisu u stanju da zaštite svoje svedoke ne znači da pritom nisu bili svesni klime koja vlada. Kao treće, to što su u više navrata tražili od novinara da ne objavljaju imena svedoka i savet g. Toma Gašija da to ne čine takođe ukazuju na to da su oni bili svesni da bi stavljanje imena na uvidu javnosti moglo da ima štetne posledice po svedoke.

596. Stoga radnje i izjave optuženih jasno govore o tome da je licima koja su razotkrivena kao "saradnici" Specijalizovanih veća odnosno Specijalizovanog tužilaštva sada pretila opasnost. Pritom su se optuženi odnosili bezobzirno prema činjenici da bi se opasnost mogla i ostvariti. Kad mu je skrenuta pažnja na to da se "mnoge stvari mogu desiti" zato što "bi imena mogla da dospeju u javnost", g. Gucati je odgovorio: "Mogu...".¹²⁴⁹ Mr Haradinaj se nije "uzrujavao zbog tih haških svedoka".¹²⁵⁰

597. Ono za šta optuženi očigledno jesu bili zainteresovani bilo je da spreče da bilo ko od članova Udruženja ratnih veterana OVK bude doveden pred sud, što su smatrali nepravdom.¹²⁵¹ Prema rečima g. Haradinaja:

(Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2310-2312; transkript, 8. decembar 2021, str. 2343-2344. Na pitanje o Gucatijevoj objavi na Fejsbuku i ubijenim svedocima, g. Haradinaj je potvrdio da je učestvovao u diskusijama [na tu temu], v. transkript, 12. januar 2022, str. 2899.

¹²⁴⁷ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2310-2313; transkript, 8. decembar 2021, str. 2343-2351. Gospodin Gucati je takođe pokušao da se distancira od sopstvene izjave da su svedoci koji su svedočili protiv pripadnika OVK ubijeni. V. transkript, 8. decembar 2021, str. 2359-2363; P83, str. 63-67.

¹²⁴⁸ P1, str. 2; P9, str. 5; P18, str. 7; P19, str. 3; P21, str. 5.

¹²⁴⁹ P9, str. 8. V. takođe stav 543 (tačka 6).

¹²⁵⁰ P1, str. 5. V. takođe P7, str. 2. V. takođe stav 544 (tačka 6).

¹²⁵¹ P1, str. 2 (g. Haradinaj); P28, str. 3-4 (g. Gucati); P35, str. 2 (g. Gucati), 5 (g. Haradinaj); P59, str. 3 (g. Gucati).

Zanimaju nas samo naši članovi, jer mi ih predstavljamo, mi ih branimo, najvažnije je da ih zaštитимо od nepravde.¹²⁵²

598. Taj cilj je podrazumevao i sprečavanje da članovi Udruženja ratnih veterana OVK budu osuđeni. Kao što je rekao g. Haradinaj:

Naša dužnost je da se postaramo da Kosovu ne bude izrečena kazna za zločine i da kosovski sinovi ne budu osuđeni kao kriminalci.¹²⁵³

599. Da bi se članovi Udruženja ratnih veterana OVK zaštitili od onoga što su optuženi okarakterisali kao "nepravdu", trebalo je da nestanu Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo. Kao što je rekao g. Gucati:

Nadam se da će ovaj sud što pre biti ukinut i da će obustaviti sve svoje aktivnosti protiv pripadnika Oslobodilačke vojske Kosova.¹²⁵⁴

600. Optuženi su smatrali da je neuspeh u radu Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva već u začetku, jer "sarađuju" sa srpskim vlastima i svedocima koji su, po njihovom mišljenju, "lažovi", "azilanti", "izdajnici" ili "Albanci samo po govoru".¹²⁵⁵ Gospodin Gucati je u to bio uveren mnogo pre inkriminisanog perioda:

Ovaj sud će svakako doživeti neuspeh. Razlog za njihov neuspeh je to što su pozvali neke svedoke koje bih nazvao "saradnicima" neprijatelja, i neke koji uopšte nisu ni bili na Kosovu. Zato verujem da je ovaj sud osuđen na neuspeh.¹²⁵⁶

601. U tom kontekstu, optuženi su tri kompleta koja su dobili smatrali "čudom"¹²⁵⁷, zato što se "[i]spostavilo da je tačno ono što je govorilo Udruženje veterana, sada je izašlo na videlo"¹²⁵⁸ da su tu imena svih koje su smatrali "saradnicima" i konačno mogu da se otkriju. Prema rečima g. Haradinaja, lica čija imena su otkrivena

¹²⁵² P34, str. 2.

¹²⁵³ P8, str. 6.

¹²⁵⁴ P29, str. 1.

¹²⁵⁵ V. gore, stavovi 569-574 (tačka 3).

¹²⁵⁶ P40, str. 2 (12. decembar 2018).

¹²⁵⁷ P7, str. 2 (g. Haradinaj); P35, str. 3 (g. Haradinaj).

¹²⁵⁸ P1, str. 1 (g. Gucati).

“zastršena su iz raznih razloga”¹²⁵⁹ imaju “osećaj anksioznosti”,¹²⁶⁰ “nesigurnosti”,¹²⁶¹ što “je za svaku hvalu”.¹²⁶² Po njihovom mišljenju, to će dovesti do propasti Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva:

Doći će do totalnog sloma [Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva]. Totalnog sloma. Koliko sam pročitao ... svedočenje na kojem se temelji. Doći će do totalnog sloma jer sad i svedoci znaju da drugi znaju ko su oni.¹²⁶³

602. Stoga su, po mišljenju optuženih Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo “izgubili svaki kredibilitet”¹²⁶⁴ jer nisu u stanju da “zaštite svoje spise” i jer su “obmanuli”¹²⁶⁵ svoje svedoke, pa zato “ovom sudu niko ne može da veruje, ni danas, ni sutra, niti bilo kada”.¹²⁶⁶

603. Panel se stoga uverio da cilj ozbiljnih pretnji koje su proisticali iz radnji i izjava optuženih bio da se svedoci i potencijalni svedoci odvrate od (daljeg) davanja iskaza Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu. Time su želeli da postignu jedan cilj – da spreče Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo da vode efikasne istrage protiv bivših pripadnika OVK i krivično ih gone. Prosto rečeno: ako nema svedoka, nema ni suđenja, a ako nema suđenja, nema ni osuđujućih presuda za “kosovske sinove”.¹²⁶⁷

604. Panel se takođe uverio da izjave optuženih da Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo ne mogu da zaštite svoje svedoke nisu imale za cilj samo da ukažu na njihove greške i nekompetentnost i tako ih diskredituju i podriju njihov legitimitet. Cilj njihovih izjava, prožetih uvredljivim komentarima i pretnjama, bio je da se svedoci i potencijalni svedoci osećaju ugroženima. U stvari, sve navedene radnje

¹²⁵⁹ P7, str. 6 (g. Haradinaj).

¹²⁶⁰ P11, str. 65 (g. Haradinaj).

¹²⁶¹ P11, str. 65 (g. Haradinaj).

¹²⁶² P11, str. 65 (g. Haradinaj).

¹²⁶³ P8, str. 30-31.

¹²⁶⁴ P28, str. 13 (g. Gucati).

¹²⁶⁵ P1, str. 3 (g. Haradinaj).

¹²⁶⁶ P31, str. 2 (g. Gucati).

¹²⁶⁷ P8, str. 6.

i izjave optuženih bile su smišljeni i ključni element ozbiljne pretnje po svedoke i potencijalne svedoke, zbog koje je oni trebalo da odustanu od davanja (daljih) iskaza Specijalizovanim većima odnosno Specijalizovanom tužilaštvu.

605. Iz navedenih razloga, panel zaključuje da su optuženi postupali sa svešću i htjenjem da svedoke i potencijalne svedoke čija su imena navedena u zaštićenim informacijama navedu da odustanu od davanja (daljih) iskaza Specijalizovanim većima odnosno Specijalizovanom tužilaštvu.

4. Zaključak

606. S obzirom na navedeno, panel zaključuje da je tužilaštvo u vezi sa obojicom optuženih van razumne sumnje dokazalo da su ostvarena obeležja krivičnog dela iz tačke 3 optužnice.

D. ODMAZDA (TAČKA 4)

1. Argumentacija strana u postupku

607. Tužilaštvo tvrdi da su, tokom inkriminisanog perioda, optuženi i njihovi saradnici preduzeli ili pokušali da preduzmu radnje koje nanose štetu svedocima u namjeri da im se osvete zbog davanja istinitih informacija tužilaštvu u vezi sa izvršenim krivičnim delima ili mogućnošću da su izvršena krivična dela.¹²⁶⁸ Kako se navodi u optužnici, oni su to učinili istim sredstvima i istim radnjama koji su relevantni i za tačku 3.¹²⁶⁹

608. Prema tvrdnji tužilaštva, otkrivanje imena zaštićenih svedoka predstavlja štetnu radnju,¹²⁷⁰ pošto su optuženi to učinili kako bi osramotili, razotkrili ili omalovažili one koji su već sarađivali sa Specijalizovanim tužilaštvom.¹²⁷¹ Tužilaštvo dodaje da radnja

¹²⁶⁸ F251/A01, optužnica, stav 31.

¹²⁶⁹ F251/A01, optužnica, stav 32.

¹²⁷⁰ F565, završni podnesak tužilaštvu, stav 220.

¹²⁷¹ Transkript, 14. mart 2022. p. 3449.

koja za posledicu ima štetu ne predstavlja obeležje ovog krivičnog dela, ali da svedocima jeste naneta šteta jer su: (i) bili zabrinuti, pod stresom, osećali su se ugroženim, bili su uplašeni i nisu više bili sigurni da će oni i članovi njihovih porodica biti zaštićeni,¹²⁷² a (ii) dva svedoka morala su da se presele zbog opasnosti koja im je pretila.¹²⁷³ Tužilaštvo tvrdi da optuženi nisu preduzeli ništa da provere da li su informacije tačne i da nisu ni mogli da među stotinama lica čiji su identitet otkrili ustanove ko je dao istinite, a ko neistinite informacije.¹²⁷⁴ Stoga su optuženi, kako tvrdi tužilaštvo, znali da je moguće da su iskazi tih lica tačni, te su želeli da se im se osvete zbog davanja istinitih informacija,¹²⁷⁵ znajući da će svedoci zbog otkrivanja identiteta biti zabrinuti za svoju bezbednost i bezbednost članova svojih porodica.¹²⁷⁶ U završnom podnesku tužilaštvo je iznelo tvrdnju da je odmazda izvršena i nad "organima vlasti koji su dostavili dokumentaciju koja sadrži dokaze o relevantnim krivičnim delima odnosno njihovim učiniocima ili su omogućili kontakt s onima koji raspolažu takvim informacijama".¹²⁷⁷

609. Gucatijeva odbrana tvrdi da nema dokaza da je svedocima pričinjena neka stvarna šteta, pa čak ni da su pretrpeli strah ili izgubili poverenje.¹²⁷⁸ Dodaje da nisu izvedeni dokazi o sledećem: (i) o istinitosti informacija kao ni inače o informacijama dobijenim od lica koja su navodno predmet odmazde,¹²⁷⁹ (ii) o sadržini tih informacija¹²⁸⁰ i (iii) o tome da su optuženi dobijene informacije smatrali istinitim.¹²⁸¹ Gucatijeva odbrana tvrdi da jedini izvedeni dokazi pokazuju upravo suprotno, a to je

¹²⁷² F565, završni podnesak tužilaštva, stav 222; transkript, 14. mart 2022, str. 3450; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 189.

¹²⁷³ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 222; transkript, 14. mart 2022, str. 3450.

¹²⁷⁴ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 225, 228; transkript, 14. mart 2022, str. 3451-3452.

¹²⁷⁵ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 228; transkript, 14. mart 2022, str. 3452-3453. V. takođe F447, stav 52; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 192.

¹²⁷⁶ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 229.

¹²⁷⁷ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 221.

¹²⁷⁸ Transkript, 16. mart 2022, str. 3641.

¹²⁷⁹ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 62; F439, stav 70.

¹²⁸⁰ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 62; F439, stav 70.

¹²⁸¹ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 63; F439, stav 71.

da su optuženi smatrali da su dostavljene informacije netačne.¹²⁸² Nezavisno od toga, Gucatijeva odbrana smatra da argument tužilaštva da su optuženi mislili da je "moguće da su [te informacije] tačne" nije dovoljan za zaključak o ostvarenosti subjektivnih obeležja (*mens rea*) navedenog krivičnog dela.¹²⁸³

610. Haradinajeva odbrana iznosi sledeće argumente: (i) nema dokaza o umišljaju optuženih da izvrše odmazdu¹²⁸⁴ i (ii) nema dokaza o tome da su žrtve odmazde dale istinite informacije.¹²⁸⁵ Haradinajeva odbrana dodaje da, što se tiče dva preseljena svedoka, tužilaštvo nije dokazalo da je uzrok njihovog preseljenja bila neka radnja optuženih.¹²⁸⁶

2. Zaključci panela o objektivnim obeležjima (*actus reus*) krivičnog dela

611. Panel će u nastavku razmotriti da li su optuženi protiv nekog lica preuzeli štetne radnje usled toga što je to lice pružilo informacije u vezi sa izvršenjem ili mogućim izvršenjem krivičnog dela policiji, ovlašćenom isledniku, tužiocu ili sudiji.¹²⁸⁷

(a) “[B]ilo koje lice”

612. Panel ima u vidu tvrdnju tužilaštva da u svedoke koji su bili meta odmazde spadaju: (i) lica s kojima je tužilaštvo obavilo ili je tražilo da obavi razgovor i (ii) organi vlasti koji su pružili dokumentaciju u vezi sa predmetnim krivičnim delima ili njihovim učiniocima.¹²⁸⁸

¹²⁸² F567, Gucatijev završni podnesak, stav 63; F439, stav 71.

¹²⁸³ Transkript, 16. mart 2022, str. 3641.

¹²⁸⁴ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 203-204; F440, stavovi 95-98.

¹²⁸⁵ F566, Haradinajev završni podnesak, stav 206; transkript, 16. mart 2022, str. 3695; F440, stav 100.

¹²⁸⁶ F566, Haradinajev završni podnesak, stav 225.

¹²⁸⁷ V. gore, stav 126 (Merodavno pravo).

¹²⁸⁸ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 221.

613. U pogledu prve kategorije, panel je primenjivao definiciju svedoka i potencijalnih svedoka koju je dala gđa Pumper i koja je u skladu sa zakonima Kosova i propisima koji regulišu rad Specijalizovanih veća.¹²⁸⁹ Na osnovu toga, panel je u vezi s tačkom 6 zaključio da su optuženi otkrili identitet i/ili lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka pod zaštitom SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva, u smislu člana 392(2) KZK.¹²⁹⁰ Panel ima u vidu da se optužba tužilaštva za odmazdu nad licima iz prve kategorije temelji na istim radnjama i izjavama optuženih kao i optužbe iz tačaka 3 i 6 optužnice. Panel stoga smatra da zaključci koje je u vezi s tim tačkama donelo o tome koja su sve lica bila meta važe i za ovu tačku optužnice. Međutim, panel primećuje da se član 388(1) KZK tiče samo lica koja su dala ili daju relevantne informacije, a ne i lica koja će ih u budućnosti verovatno dati.

614. U pogledu druge kategorije, panel primećuje da se optužba iz optužnice odnosi samo na "svedoke" i da, iako je definicija svedoka široka, tužilaštvo nije preciziralo da taj pojam podrazumeva i "organe vlasti" koji su pružili pomoć u vezi sa zamolnicama SIRG-a ili odgovorili na njih. Stoga je ta kategorija van okvira optužbe tužilaštva iz ove tačke optužnice. U svakom slučaju, panel je u vezi s tačkom 6 zaključio da se samo četiri državni službenici Srbije mogu svrstati u kategoriju svedoka ili potencijalnih svedoka, a da otkrivanje identiteta svih drugih predstavnika Srbije spada pod tačku 5.¹²⁹¹

615. Iz ovih razloga, panel zaključuje da pojam "bilo koje lice" kad je reč o tački 4 obuhvata samo svedoke, i to one koji su SIRG-u i Specijalizovanom tužilaštvu pružili informacije u vezi sa izvršenjem ili mogućim izvršenjem krivičnog dela u nadležnosti Specijalizovanih veća.

¹²⁸⁹ V. gore, stavovi 511-512 (tačka 6).

¹²⁹⁰ V. gore, stavovi 519-522 (tačka 6).

¹²⁹¹ V. gore, stav 514 (tačka 6).

(b) “[N]ek[a] radnj[a] [koja je] štetn[a]”

616. Panel je u okviru diskusije o tački 3 već ustanovio da su radnje i izjave optuženih predstavljale ozbiljnu pretnju u smislu člana 387 KZK i da je realno prepostaviti da su izazvale ozbiljan strah i bojazni lica koja su dala ili bi verovatno dala iskaz Specijalizovanim većima odnosno Specijalizovanom tužilaštvu.¹²⁹²

617. Panel je došao do tog zaključka uzimajući u obzir sledeće faktore: (i) razmere otkrivanja informacija,¹²⁹³ (ii) činjenicu da su zaštićene informacije, uključujući identitet i lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka, otkrivene javno i da su distribuirane širokim krugovima,¹²⁹⁴ (iii) izjave optuženih da se sada “zna” ko su svedoci i da više ne mogu biti zaštićeni;¹²⁹⁵ (iv) uvredljive i pogrdne komentare optuženih na račun svedoka,¹²⁹⁶ (v) opštu klimu zastrašivanja svedoka koja vlada na Kosovu;¹²⁹⁷ (vi) činjenicu da su optuženi postupali u ime Udruženja ratnih veterana OVK¹²⁹⁸ i (vii) ozbiljnost pretnje, o kojoj govore neke od posledica koje su pretrpeli svedoci.¹²⁹⁹

618. Imajući u vidu da se optužba tužilaštva za štetne radnje iz tačke 4 odnosi na iste radnje i izjave za koje se optuženi optužuju u tački 3, panel smatra da konstatacije koje je izneo iznad u tekstu znače da je to obeležje dokazano i za ovu tačku optužnice.

619. Panel stoga zaključuje da radnje i izjave optuženih predstavljaju štetnu radnju u smislu člana 388(1) KZK.

¹²⁹² V. gore, stav 585 (tačka 3).

¹²⁹³ V. gore, stavovi 559-560 (tačka 3).

¹²⁹⁴ V. gore, stavovi 561-564 (tačka 3).

¹²⁹⁵ V. gore, stavovi 565-568 (tačka 3).

¹²⁹⁶ V. gore, stavovi 569-575 (tačka 3).

¹²⁹⁷ V. gore, stavovi 576-579 (tačka 3).

¹²⁹⁸ V. gore, stav 580 (tačka 3).

¹²⁹⁹ V. gore, stavovi 582-584 (tačka 3).

(c) Zaključak

620. S obzirom na navedeno, panel se uverio da su van razumne sumnje dokazana objektivna obeležja krivičnog dela odmazde iz člana 388(1) KZK.

3. Zaključci panela o subjektivnim obeležjima (*mens rea*) krivičnog dela

621. Panel je u okviru tačke 3 konstatovao da su radnje i izjave optuženih bile usmerene protiv lica za koja se smatralo da "sarađuju" sa Specijalizovanim većima ili Specijalizovanim tužilaštvom.¹³⁰⁰ Da bi se na osnovu toga moglo smatrati da je postojao umišljaj da se izvrši odmazda u smislu člana 388(1) KZK, mora se pokazati da su optuženi preduzimali radnje protiv izvesnih svedoka znajući da su informacije koje su oni pružili bar u nekoj meri istinite.¹³⁰¹ Za primenu člana 388(1) KZK nije dovoljno dokazati da su optuženi znali da bi informacije mogle biti istinite ili da ih nije zanimalo da li su istinite.¹³⁰²

622. Panel je u vezi sa tačkom 3 zaključio da su optuženi otkrili identiteti/ili lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka i pritom javno doveli u pitanje tačnost njihovih iskaza, optuživši ih da su u datim izjavama lagali i izmišljali zato da bi stekli neku korist, ili zato što su bili pod prisilom ili prinudom, ili zato što su "kolaboracionisti" ili "Albanci samo po govoru", a zapravo rade u interesu srpskog režima.¹³⁰³

623. Panel naglašava da tvrdnje optuženih da su iskazi svedoka neistiniti nisu same po sebi dokaz da su oni to stvarno i verovali. Međutim, panel primećuje da tužilaštvo nije izvelo nikakve dokaze kojima bi pobilo te tvrdnje i dokazalo da su optuženi ili bilo ko od njihovih saradnika znali da su informacije koje su dali svedoci bar donekle istinite.

¹³⁰⁰ V. gore, stavovi 573, 590-596 (tačka 3).

¹³⁰¹ V. gore, stav 138 (Merodavno pravo).

¹³⁰² V. gore, stav 138 (Merodavno pravo).

¹³⁰³ V. gore, stavovi 569-575 (tačka 3).

624. Iako se iz spisa vidi da su optuženi u opštim crtama znali o čemu se govori u nekim izjavama svedoka sadržanim u zaštićenim informacijama,¹³⁰⁴ nema naznaka o tome: (i) da su bili u toj meri upućeni u materijal da su mogli da ocene istinitost informacija i (ii) čak i da to jeste bio slučaj, da su te izjave otkrili iz odmazde nad tim licima zbog toga što su nadležnim organima rekla istinu. To se posebno važi za g. Gucatiju, koji je, za razliku od g. Haradinaja, sa sadržajem tri kompleta bio samo načelno upoznat.¹³⁰⁵ Ali isto važi i za g. Haradinaja, koji je bio detaljnije upućen u tri kompleta i koji je poimence naveo bar pet svedoka čija je imena uočio u zaštićenim informacijama.

625. Na prvoj konferenciji za štampu, g. Haradinaj je javno izneo ime [BRISANO].¹³⁰⁶ Njihova imena je izneo da bi iskazao svoju konsternaciju zbog saradnje SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva sa srpskim vlastima. To ne dokazuje da je g. Haradinaj njihova imena otkrio u znak odmazde za to što su pružili istinite informacije. U stvari, g. Haradinaj nije spominjao sadržaj informacija koje su ta lica možda pružila, a iz spisa se ne vidi da li je uopšte znao kakva je njihova sadržina. Naprotiv, zaštićene informacije su otkrivene neselektivno.

626. [BRISANO] g. Haradinaj je javno izneo ime [BRISANO].¹³⁰⁷ Iz spisa se vidi da se njegovo ime javlja u paketu 3 [BRISANO].¹³⁰⁸ S druge strane, dokazi ne pokazuju da je g. Haradinaj izneo ime [BRISANO] u znak odmazde za to je SIRG-u i Specijalizovanom tužilaštvu pružio istinite informacije. Upravo suprotno, tokom davanja iskaza g. Haradinaj je rekao da je [BRISANO] bezvredan čovek,¹³⁰⁹ "ludak koji samo želi da se pokaže".¹³¹⁰ Na pitanje da li je pokušao da ustanovi da li je ono što je

¹³⁰⁴ V. gore, stavovi 358-377 (Zaključci o paketima).

¹³⁰⁵ V. gore, stavovi 362, 365, 368, 373-374, 377 (Zaključci o paketima).

¹³⁰⁶ P1, str. 2.

¹³⁰⁷ [BRISANO].

¹³⁰⁸ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 19. oktobar 2021, str. 953; W04842 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1790-1793.

¹³⁰⁹ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2998.

¹³¹⁰ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2997.

ta osoba rekla tačno, g. Haradinaj je odgovorio da nije pročitao ceo dokument i da zato ne zna šta sve u njemu стоји.¹³¹¹

627. Tokom davanja iskaza g. Haradinaj je [BRISANO] nazvao "špijunom".¹³¹² Ni jedan ni drugi optuženi nisu tokom inkriminisanog perioda konkretno za [BRISANO] rekli da je svedok, ali se iz spisa vidi da se [BRISANO] javlja u paketu 1 i [BRISANO].¹³¹³ Gospodin Haradinaj [BRISANO].¹³¹⁴ Nema dokaza o tome da su [BRISANO] možda poticali iz nekog drugog izvora, a ne iz zaštićenih informacija. U svakom slučaju, nema dokaza o tome da su g. Haradinaj ili g. Gucati otkrili zaštićene informacije u znak odmazde nad [BRISANO] zbog toga što je nadležnim organima pružio istinite informacije.

628. Naprotiv, dokazi govore o tome da su optuženi neselektivno otkrivali zaštićene informacije, ne vodeći računa o njihovoj sadržini i ne poklanjajući pažnju šta je rekao koji svedok ili kategorija svedoka. Shodno tome, ne postoje ni direktni ni posredni dokazi o tome da je ime bilo kojeg od navedenih svedoka otkriveno u znak odmazde nad njim zbog toga što je SIRG-u i Specijalizovanom tužilaštvu pružio istinite informacije.

629. Iz ovih razloga, panel zaključuje da tužilaštvo nije dokazalo da su optuženi u odnosu na bilo kog svedoka čiji su identitet odnosno lične podatke otkrili postupali s potrebnim umišljajem.

4. Zaključak

630. S obzirom na gore navedeno, panel zaključuje da tužilaštvo ni za jednog ni za drugog optuženog nije van razumne sumnje dokazalo da su izvršili krivično delo iz tačke 4 optužnice.

¹³¹¹ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2996.

¹³¹² DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2811-2812, 2882.

¹³¹³ W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1137; [BRISANO].

¹³¹⁴ [BRISANO].

E. OMETANJE SLUŽBENOG LICA – OZBILJNIM PRETNJAMA (TAČKA 1)

1. Argumentacija strana u postupku

631. Tužilaštvo tvrdi da su optuženi i njihovi saradnici tokom inkriminisanog perioda ozbiljnim pretnjama ometali ili pokušali da ometu postupke Specijalizovanih veća.¹³¹⁵

632. Tužilaštvo je navelo da su optuženi u više navrata predstavnicima štampe, televizijskim gledaocima i drugima iz redova javnosti stavili na raspolaganje *poverljive informacije* ili govorili o njihovom sadržaju.¹³¹⁶ Prema rečima tužilaštva, optuženi su uporno pretili da će i dalje širiti informacije o poverljivim istragama, uključujući podatke o identitetu svedoka, i opstruirati rad Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.¹³¹⁷ Takođe su iznosili uvredljive komentare i pretnje na račun svedoka.¹³¹⁸

633. Tužilaštvo takođe navodi da su se usled radnji optuženih svedoci osećali ugroženim i zastrašenim, a resursi i vreme tužilaštva su preusmereni, čime je dovedena u pitanje sposobnost Specijalizovanog tužilaštva da efikasno vodi istrage i goni učinioce krivičnih dela.¹³¹⁹ Prema rečima tužilaštva, cilj pretnji upućenih svedocima bio je da službenici Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva odustanu od daljeg vođenja istraga i krivičnih postupaka jer bi, u suprotnom, bezbednost i dobrobit svedoka bili ozbiljno ugroženi.¹³²⁰

¹³¹⁵ F251/A01, optužnica, stav 25; F565, završni podnesak tužilaštva, stav 189; F447, stav 9; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 97.

¹³¹⁶ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 189; F447, stav 9, 15; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 98.

¹³¹⁷ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 189; F447, stav 9, 16; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 99.

¹³¹⁸ F447, stav 9, 17; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 100.

¹³¹⁹ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 189-191; F447, stav 18; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 101. V. takođe F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 171, 173-174.

¹³²⁰ Transkript, 14. mart 2022, str. 3457-3458. V. takođe F565, završni podnesak tužilaštva, stav 190.

634. Prema rečima tužilaštva, optuženi su : (i) imali nameru da spreče Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo da vrše svoj mandat,¹³²¹ (ii) javno su govorili da je cilj objavljivanja dokumenata da se omete rad Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva i¹³²² (iii) izričito su potvrdili da su svesni mogućih posledica svojih radnji.¹³²³

635. Odbrana je iznела argument da nisu izvedeni dokazi o tome da su optuženi omeli Specijalizovano tužilaštvo ili njegove službenike u obavljanju službene dužnosti, a ni o tome da su im uputili bilo kakve pretnje, ozbiljne ili ne, direktne ili indirektne.¹³²⁴ Gucatijeva odbrana odbacila je tvrdnju da je g. Gucati imao nameru da omete vršenje pravosuđa.¹³²⁵

2. Zaključci panela o objektivnim obeležjima (*actus reus*) osnovnog oblika krivičnog dela

636. Panel će u nastavku razmotriti da li su optuženi primenom sile omeli ili pokušali da ometu službena lica u vršenju službene dužnosti.¹³²⁶ Panel napominje da tužilaštvo ne tereti optužene da su primenili silu ili primorali neko službeno lice da vrši službenu dužnost,¹³²⁷ te se stoga neće baviti tim drugim mogućim obeležjima ovog krivičnog dela. Panel takođe podseća na to da iz formulacije člana 401(1) KZK proističe da je ovo krivično delo izvršeno ukoliko je izvršilac zaista omeo ili pokušao da omete službeno lice.¹³²⁸

¹³²¹ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 175-182, 193. V. takođe F447, stavovi 20-21, 27; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 102; transkript, 14. mart 2022, str. 3453-3455.

¹³²² F447, stavovi 22, 25, 28; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stavovi 104-130, 147-155, 168-172. V. takođe F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 183-188.

¹³²³ F447, stav 26; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stavovi 156-167.

¹³²⁴ Transkript, 16. mart 2022, str. 3645-3646, 3695; F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 21-24; F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 65-66; F439, stavovi 29-32; F440, stavovi 24-25; F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 8, 192-193, 208; F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stav 227.

¹³²⁵ Transkript, 16. mart 2022, str. 3646; F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 197, 200, 202, 223, 236, 241.

¹³²⁶ V. gore, stav 141 (Merodavno pravo).

¹³²⁷ V. takođe F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 119.

¹³²⁸ V. gore, stav 141 (Merodavno pravo).

(a) “[S]lužbeno lice u obavljanju službene dužnosti”

637. Panel podseća na svoj zaključak da, u skladu sa propisima koji regulišu rad Specijalizovanih veća: (i) “službeno lice” podrazumeva svako lice koje je ovlašćeno da postupa u ime Specijalizovanih veća odnosno Specijalizovanog tužilaštva, uključujući sudije, tužioce, istražitelje ili druge službenike Specijalizovanih veća odnosno Specijalizovanog tužilaštva,¹³²⁹ a da se (ii) “službene dužnosti” i “službene funkcije” odnose na sva zaduženja i rad službenika Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u kontekstu službenih postupaka Specijalizovanih veća, uključujući istrage Specijalizovanog tužilaštva.¹³³⁰

638. Panel će stoga svoju ocenu usredsrediti na utvrđivanje toga da li su optuženi, primenom ozbiljne pretnje, ometali ili pokušali da ometu neko lice koje je ovlašćeno da postupa u ime Specijalizovanih veća odnosno Specijalizovanog tužilaštva (u daljem tekstu: službenici Specijalizovanih veća i Specijalizovanih tužilaštva) u obavljanju zaduženja i rada u kontekstu službenih postupaka Specijalizovanih veća, uključujući istrage Specijalizovanog tužilaštva (u daljem tekstu: rad Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva).

(b) “Ozbiljna pretnja”

639. Panel pre svega napominje da nisu predočeni dokazi o tome da su optuženi direktno pretili službenicima Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva pri obavljanju rada Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva. Međutim, panel podseća na svoj zaključak da, prema članu 401 KZK, ozbiljna pretnja ne mora da bude usmerena isključivo protiv službenog lica, već i protiv drugog lica ili objekta.¹³³¹

---

¹³²⁹ V. gore, stav 146 (Merodavno pravo).

¹³³⁰ V. gore, stav 147 (Merodavno pravo).

¹³³¹ V. gore, stav 146 (Merodavno pravo).

640. Panel je u vezi s tačkom 3 već zaključio da radnje i izjave optuženih predstavljaju ozbiljnu pretnju u smislu člana 387 KZK koja je mogla da izazove ozbiljan strah i bojazni kod lica koja su dala ili bi verovatno dala iskaz Specijalizovanim većima odnosno Specijalizovanom tužilaštvu, što je moglo da ih pokoleba u nameri da daju informacije o krivičnim delima iz nadležnosti Specijalizovanih veća.¹³³²

641. Panel je došao do tog zaključka uzimajući u obzir sledeće faktore: (i) razmere otkrivanja informacija,¹³³³ (ii) činjenicu da su zaštićene informacije, uključujući identitet i lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka, otkrivene javno i da su distribuirane širokim krugovima,¹³³⁴ (iii) izjave optuženih da se sada "zna" ko su svedoci i da više ne mogu biti zaštićeni,¹³³⁵ (iv) uvredljive i pogrdne komentare koje su optuženi iznosili na račun svedoka,¹³³⁶ (v) opštu klimu zastrašivanja svedoka koja vlada na Kosovu,¹³³⁷ (vi) činjenicu da su optuženi postupali u ime Udruženja ratnih veterana OVK¹³³⁸ i (vii) ozbiljnost pretnje, o kojoj govore neke od posledica koje su pretrpeli svedoci.¹³³⁹

642. Imajući u vidu da se optužba tužilaštva za ozbiljnu pretnju iz tačke 1 optužnice odnosi na iste radnje i izjave optuženih kao optužba iz tačke 3, panel smatra da iz tamo navedenih zaključaka sledi da je to obeležje ostvareno i za krivično delo iz ove tačke.

643. Iz ovih razloga, panel zaključuje da radnje i izjave optuženih predstavljaju ozbiljnu pretnju u smislu člana 401(1) KZK.

¹³³² V. gore, stav 585 (tačka 3).

¹³³³ V. gore, stavovi 559-560 (tačka 3).

¹³³⁴ V. gore, stavovi 561-564 (tačka 3).

¹³³⁵ V. gore, stavovi 565-568 (tačka 3).

¹³³⁶ V. gore, stavovi 569-575 (tačka 3).

¹³³⁷ V. gore, stavovi 576-579 (tačka 3).

¹³³⁸ V. gore, stav 580 (tačka 3).

¹³³⁹ V. gore, stavovi 582-584 (tačka 3).

(c) “[O]meta”

i) Značaj svedoka za krivične postupke

644. Panel pre svega napominje da su spremnost i volja svedoka da se pojave na sudu i slobodno svedoče od presudnog značaja za krivične postupke uopšte, a posebno za rad Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.¹³⁴⁰ Ključni značaj svedoka za krivično pravosuđe istakao je g. Jukić u svom iskazu:

[B]bezbednost svedoka je na vrhu liste prioriteta. Znamo i učimo da bez svedoka nema ni suđenja. A služba zadužena za bezbednost svedoka i njeni službenici smatraju imena najvišim prioritetom.¹³⁴¹

645. Stoga se svaki pokušaj da se svedoci navedu da istražnim ili pravosudnim organima ne pruže relevantne informacije o nekom krivičnom delu mora rešiti uz dužnu brigu da svedoci ne pretrpe štetu i ne budu izloženi zastrašivanju.¹³⁴² Potreba da se svedoci zaštite naročito je značajna u sredinama koje su bila pogodjene sukobima, kao što je slučaj s Kosovom, gde je opasnost od zastrašivanja i odmazde nad svedocima i članovima njihovih porodica još veća.¹³⁴³

¹³⁴⁰ V. npr. [Savet Evrope, preporuka o zaštiti svedoka](#), preambula: “[S]ve se veća pažnja pridaje posebnoj ulozi svedoka u krivičnim postupcima i činjenici da su njihovi iskazi često od presudnog značaja za izricanje osuđujućih presuda, naročito izvršiocima teških krivičnih dela”. V. takođe [Savet Evrope, preporuka u vezi sa zastrašivanjem svedoka](#); HRRP, [odluka o dopuštenosti u predmetu G.T. against EULEX](#), stav 36 (i izvori na koje se upućuje). V. takođe HRRP, [odluka i zaključci u predmetu F. and Others against EULEX](#), stavovi 44-45; [odluka o nedopuštenosti u predmetu Nazmi Maloku against EULEX](#), stavovi 24-26. [odluka i zaključci u predmetu F. and Others against EULEX](#), stavovi 44-45; [odluka o nedopuštenosti u predmetu Nazmi Maloku against EULEX](#), stavovi 24-26.

¹³⁴¹ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1702. V. takođe DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3311-3313.

¹³⁴² V. npr. [Savet Evrope, preporuka o zaštiti svedoka](#) preambula, gde se kaže da je: “u krivičnom pravosuđu neprihvatljivo da optuženi ne budu privедeni pred lice pravde i da im se ne izrekne presuda zbog toga što su svedoci pokolebani u namjeri da slobodno svedoče i daju istinit iskaz”.

¹³⁴³ V. npr. [rezolucija o zaštiti svedoka na Balkanu](#), stav 4: “Skupština sa zaprepašćenjem konstatiše da je na prostoru bivše Jugoslavije nekoliko svedoka ubijeno, a veći broj njih bio meta zastrašivanja i pretnji, ili su njihov identitet otkrila lica rešena da ometaju pravosuđe i prikriju istinu. Skupština sa žaljenjem konstatiše da je zbog takvih pretnji veliki broj svedoka na kraju odlučio da ne svedoči, iz straha za sopstveni život ili život članova svoje porodice”.

646. U okruženju gde vlada klima zastrašivanja svedoka, svedocima preti veća opasnost i manje su njihova spremnost i volja da svedoče, što se negativno odražava na istražne i tužilačke aktivnosti. O tome je govorio i g. Rid:

Otkrivanje podataka o svedocima je dvostruko štetno utoliko što utiče ne samo na uspeh dokaznog postupka već i na psihu dotičnog svedoka. A potom [...] ako se to pročuje među drugim svedocima, to utiče i na njih.

Znači, ako deset svedoka sazna, to je od ogromnog uticaja na vaše izvođenje dokaza jer nemate samo jednog svedoka koji je izvor brige. Ako informacije procure i postanu opšte poznate, onda imate 15-20 svedoka na koje to utiče.¹³⁴⁴

647. Panel stoga smatra da bi ozbiljna pretnja po jednog ili više svedoka ili potencijalnih svedoka u principu mogla da omete rad Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u smislu člana 401(1) KZK, pošto da bi mogla da uspori ili omete Specijalizovano tužilaštvo u istragama i krivičnom gonjenju, odnosno da spreči da pred panelima Specijalizovanih veća budu dati iskazi relevantni za data krivična dela.

ii) Obim ocene za potrebe ovog predmeta

648. Iako veoma ozbiljno uzima ove kontekstualne faktore, panel će optužbe oceniti na osnovu okolnosti ovog predmeta i dokaza iz spisa. Shodno tome, panel će, kad je reč o optužbama tužilaštva iz ove tačke,¹³⁴⁵ oceniti da li dokazi potvrđuju da su radnje i izjave optuženih imale za posledicu sledeće: (i) optuženi su bili zastrašeni, (ii) sposobnost tužilaštva da efikasno vodi istrage i goni učinioce krivičnih dela je dovedena u pitanje i (iii) tužilaštvo je moralo da preusmeri svoje resurse i vreme kako bi otklonilo stvarne i potencijalne posledice. Panel će potom oceniti da li neka od optužbi, ukoliko se dokaže, predstavlja ometanje ili pokušaj ometanja u smislu člana 401(1) KZK.

¹³⁴⁴ DW1253 (Robert Rid), transkript, 28. januar 2022, str. 3361.

¹³⁴⁵ F251/A01, optužnica, stav 28.

iii) Zastršivanje svedoka

649. Panel je u vezi s tačkom 6 već zaključio da su radnje i izjave optuženih imale ozbiljne posledice po ugrožene svedoke.¹³⁴⁶ Međutim, panelu nisu predočeni dokazi o tome da je neki ugroženi svedok zbog postupaka optuženih odustao od davanja iskaza Specijalizovanim većima ili Specijalizovanom tužilaštvu.

650. Panel je takođe uzeo u obzir strah i bojazni koje su izrazili drugi svedoci¹³⁴⁷ i zaključio da oni pokazuju da su radnje optuženih u najmanju ruku dovele do toga da je Specijalizovano tužilaštvo moralo da kontaktira svedoke zbog pitanja bezbednosti.¹³⁴⁸ Panelu su predočeni i dokazi da je najmanje jedan svedok odbio da sarađuje sa Specijalizovanim tužilaštvom nakon što je njegovo ime izašlo u javnost.¹³⁴⁹ Ipak, kako je što je već napomenuto, tužilaštvo nije pozvalo ni tog ni nekog drugog svedoka da svedoče o tome kakve su posledice po njih imale radnje optuženih i na čemu se temelje njihovi stavovi o tim posledicama. Stoga odbrana nije imala priliku da ospori tvrdnje tih svedoka. Osim toga, nisu izvedeni dokazi o tome da se prekid saradnje tog svedoka sa tužilaštvom odrazio na sposobnost tužilaštva da efikasno obavlja svoje dužnosti. Shodno tome, kao i u vezi sa tačkom 6 optužnice, Panel neće izvoditi zaključke o tome da li je neki od ovih svedoka bio naveden da odustane od davanja iskaza Specijalizovanim većima ili Specijalizovanom tužilaštvu.

iv) Posledice po sposobnost Specijalizovanog tužilaštva da vodi istrage i goni učinioce krivičnih dela

651. Panel još jednom naglašava da nijedan svedok nije izjavio da je naveden da odustane od davanja iskaza Specijalizovanim većima ili Specijalizovanom tužilaštvu. Međutim, panel se slaže s tvrdnjom da dobijanje svedočenja od svedoka koji s više ne

¹³⁴⁶ V. gore, stavovi 536-541, 547 (tačka 6).

¹³⁴⁷ V. gore, stavovi 539, 541 (tačka 6).

¹³⁴⁸ V. gore, stav 583 (tačka 3).

¹³⁴⁹ W04841 (Zdenka Pumper), 19. oktobar 2021, str. 1012; W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1703; transkript, 4. novembar 2021, str. 1905.

žele da sarađuju ili koji su u strahu zbog otkrivanja zaštićenih informacija može dovesti do određenih problema za tužilaštvo. S druge strane, tužilaštvo nije pokazalo koje se konkretnе i stvarne prepreke u njegovim istragama mogu pripisati postupcima optuženih.

v) Preusmeravanje resursa Specijalizovanog tužilaštva

652. Panel je u vezi s tačkom 6 već zaključio da je Specijalizovano tužilaštvo moralo da utroši dodatno vreme i resurse kako bi stupilo u kontakt i sastalo se sa svedocima koji su pretrpeli posledice usled otkrivanja zaštićenih informacija. Iako iz spisa predmeta nije jasno koliko je dodatnog vremena i službenika bilo potrebno za to, dokazi ukazuju na to da do takvog korišćenja istražnih i tužilačkih resursa ne bi ni došlo da nije bilo spornih radnji optuženih. To trošenje dodatnog vremena i resursa nastavilo se približno do sredine decembra 2020. Uz to, kao što je već konstatovano, Specijalizovano tužilaštvo je moralo da uvede niz mera bezbednosti kako bi se otklonile opasnosti za koje se smatralo da prete ugroženim svedocima. Uz to, Specijalizovano tužilaštvo je izvelo tri operacije plenidbe kako bi ponovo došlo u posed paketa, kao i jednu operaciju pretresa i plenidbe prilikom hapšenja optuženih.¹³⁵⁰

653. Međutim, panel primećuje da tužilaštvo nije ukazalo da je neki službenik Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva usled radnji optuženih bio na bilo koji način sprečen, ometen, sputan ili usporen u obavljanju radnih zadataka. Takođe ništa ne govori o tome da je tužilaštvo zbog preusmeravanja vremena i resursa bilo sprečeno ili usporeno u obavljaju svojih redovnih istražnih dužnosti.

654. Panel takođe primećuje da nije ni neuobičajeno ni neočekivano da istražni i tužilački organi koriste svoje resurse kako bi reagovali na kažnjive radnje kojima se omesta njihov rad. Korišćenje tih resursa nije nužno dokaz da je došlo do ometanja. U ovom predmetu, panel smatra da to što je Specijalizovano tužilaštvo koristilo svoje

¹³⁵⁰ V. gore, stav 548 (tačka 6).

resurse ukazuje na ozbiljnost s kojom je pristupilo problemu i revnost s kojom je na njega reagovalo.

655. Shodno tome, panel ne može da donese zaključak da je Specijalizovano tužilaštvo moralo da preusmeri resurse u tolikoj meri da je to službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva omelo u obavljanju radnih zadataka ovih institucija.

vi) Zaključak

656. Iz ovih razloga, panel zaključuje da tužilaštvo nije dokazalo da su optuženi svojim radnjama i izjavama omeli službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija u smislu člana 401(1) KZK.

(d) “[P]okuša da omete”

657. Panel podseća da krivično delo iz člana 401(1) KZK može biti izvršeno i ako učinilac samo pokuša da omete službeno lice u obavljanju službenih dužnosti. Kao što je već konstatovano, za pokušaj je potrebno da izvršilac preduzme radnje za ostvarenje jednog ili više obeležja krivičnog dela.¹³⁵¹ Panel je već ustanovio da radnje i izjave optuženih predstavljaju ozbiljnu pretnju u smislu člana 401(1) KZK, koja je, u principu, za posledicu mogla da ima ometanje službenika Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija. Shodno tome, optuženi su ostvarili jedno od obeležja *actus reus* ovog krivičnog dela čime su izvršili krivično delo u pokušaju.

(e) Zaključak

658. S obzirom na navedeno, panel se uverio da su van razumne sumnje dokazana objektivna obeležja krivičnog dela ometanja službenog lica u obavljanju službene dužnosti 401(1) KZK.

¹³⁵¹ V. gore, stav 201 (Merodavno pravo).

3. Zaključci panela o subjektivnim obeležjima (*mens rea*) osnovnog oblika krivičnog dela

659. Panel će sada oceniti da li su optuženi postupali s direktnim ili eventualnim umišljajem da ometu službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija. Panel je u vezi s tačkom 3 zaključio da je jedan od ciljeva optuženih bio da sve članove Udruženja ratnih veterana OVK zaštite od onoga što su oni smatrali nepravdom.¹³⁵² To je značilo da je trebalo sprečiti da članovi Udruženja ratnih veterana OVK budu osuđeni za krivična dela, što je pak podrazumevalo podrivanje i ometanje rada Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.¹³⁵³ Te ciljeve optuženi su isticali i pre i tokom inkriminisanog perioda, govoreći da: (i) ne priznaju Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo,¹³⁵⁴ (ii) da su protiv njih,¹³⁵⁵ (iii) da žele da legalnim putem ukinu sud,¹³⁵⁶ (iv) da ne prihvataju

---

¹³⁵² V. gore, stavovi 597, 603 (tačka 3).

¹³⁵³ V. gore, stavovi 597-605 (tačka 3).

¹³⁵⁴ P5, str. 1 (g. Haradinaj: "Mi, članovi ove organizacije, ne priznajemo ovaj sud jer je, prema našem Ustavu, njegov mandat istekao"); P7, str. 3 (g. Haradinaj: "Ne priznajemo vas"); P18, str. 1 (g. Haradinaj: "Ne priznajemo taj sud i zato ćemo to otkriti"); P21, str. 3 (g. Haradinaj: "Ne priznajemo Veća, ne priznajemo Tribunal, ta Veća i specijalnog tužioca").

¹³⁵⁵ P9, str. 8 (g. Gucati: "Govorimo poslednjih četiri-pet godina, mi smo protiv Specijalnog suda"), str. 12 (g. Gucati: "Za nas je taj sud oduvek bio neprihvatljiv, mi to odavno govorimo, još uvek je neprihvatljiv"); P42, str. 1 (12. decembar 2018), (g. Gucati); P43, str. 1-3 (10. decembar 2019), (g. Gucati); P49, str. 1-2, (31. oktobar 2018), (g. Haradinaj).

¹³⁵⁶ P38, str. 1 (25. jun 2020), (g. Haradinaj: "Naš prvi zahtev je: ukinuti sud"); P46, str. 1 (25. oktobar 2019) (g. Gucati: "Albin Kurti će biti moj najveći heroj ako uspe da ukine Specijalizovana veća"); P47, str. 1 (24. jun 2020), (g. Gucati: "Sešćemo s poslaničkim grupama, razgovaraćemo s njima o tome kako da Specijalizovana veća prekinu s radom ili буду ukinuta...").

njegova ovlašćenja;¹³⁵⁷ (v) da žele da ga ponize, diskredituju i podriju¹³⁵⁸ i (vi) i da će predano raditi na ostvarenju tih ciljeva.¹³⁵⁹

660. Panel pre svega napominje da te izjave i ciljevi sami po sebi nisu protivzakoniti i da se kao takvi ne mogu uzeti u obzir kao dokaz o krivičnom delu. Uprkos tome, posmatrane zajedno s protivzakonitim radnjama preduzetim radi postizanja takvih ciljeva, takve izjave mogu biti relevantne za donošenje zaključka o tome da su optuženi postupali s ciljem da vrše opstrukciju.

661. Panel je u vezi s tačkom 3 zaključio da je namera optuženih da zastraše svedoke bila sredstvo za ostvarenje cilja, naime da spreče Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo da krivično gone bivše pripadnike OVK i sude im ili da podriju efikasnost tog krivičnog gonjenja i suđenja.¹³⁶⁰ Ozbiljna pretnja koju su optuženi koristili kako bi svedoke i potencijalne svedoke odvratili od (daljeg) davanja iskaza Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu sastojala se ili je bila propraćena nizom izjava, od koji su neke bile usmerene protiv tih svedoka, a neke protiv Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva. Panel će stoga oceniti da li te izjave optuženih, zajedno s njihovim radnjama, pokazuju da je kod njih postojao umišljaj da službenike

¹³⁵⁷ P26, str. 2 (g. Haradinaj: "Neću se povinovati nalozima ovog suda, Stidim se i ne priznajem ga"); P32, str. 1-2 (g. Haradinaj).

¹³⁵⁸ P2, str. 4 (g. Haradinaj: "Na nama je da srušimo, ne u smislu rušenja, nego da diskreditujemo pravi razlog za postojanje ovog suda, koji kaže: 'Mi smo jaki, mi štitimo ove i imamo čvrste dokaze'. [...] A sami su sebe diskreditovali više nego iko drugi kad su dozvolili da informacije procure i izađu na video"); P28, str. 9 (g. Gucati: "Ja sam dužan da podrijem Specijalni sud"); P30, str. 15 (g. Haradinaj: "[Udruženje ratnih veterana OVK] je protiv suda, oduvek je bilo protiv suda i učiniće sve da ponizi taj rasistički, tendenciozni i politički sud, koji svoje optužbe zasniva na informacijama dobijenim od Srba"); P34, str. 2 (g. Haradinaj: "Da budemo iskreni, nema smisla samo ih diskreditovati, jer su oni diskreditovani od trenutka kad su osnovani, ovo radimo da bismo negirali navodni profesionalizam suda").

¹³⁵⁹ P15, str. 1 (g. Haradinaj: "[B]ićemo protiv ovog suda dok smo živi, dok god dišemo, i tačka. Radićemo protiv ovog suda i tačka"); P26, str. 2 (g. Haradinaj: "Naša je dužnost da radimo protiv ovog suda, naša je dužnost da štitimo svoje članove, to je naša dužnost"); P39, str. 3 (30. jun 2020), (g. Haradinaj: "Doći će kraj ovom sudu. Mi razmišljamo i radićemo ... to jest, Udruženje ratnih veterana će takođe raditi na tome da ukine ovaj sud").

¹³⁶⁰ V. gore, stav 603 (tačka 3).

Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva ometu u obavljanju radnih zadataka ovih institucija.

662. Panel podseća da su optuženi otkrili identitet i/ili lične podatke stotina svedoka i potencijalnih svedoka.¹³⁶¹ Time su takođe otvoreno skrenuli pažnju na veliki broj imena koja su videli u tri kompleta.¹³⁶² U tom kontekstu optuženi su isticali da je njihova dužnost da otkriju zaštićene informacije bez obzira na sadržaj, kako bi raskrinkali "skandaloznu"¹³⁶³ "sramotnu"¹³⁶⁴ i "nedopuštenu"¹³⁶⁵ "saradnju" Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva sa srpskim vlastima i nepouzdanim svedocima, kao i njihovu nemoć da zaštite svoje svedoke. Prema rečima g. Gucatija:

U našem je interesu da [dokumente] u što većoj meri distribuiramo u medijima i ubedimo i javnost i medije da je sud neprihvatljiv i da smo oduvek bili protiv njega.¹³⁶⁶

663. Gospodin Haradinaj je takođe izjavio: "Mi ne priznajemo taj sud i zato ćemo otkriti [dokumente]".¹³⁶⁷

664. Otkrivajući zaštićene informacije jer im je to „nalagala dužnost“, bez obzira na sadržaj, optuženi su govorili i da svojim radnjama pokazuju koliko su "ništavni"¹³⁶⁸ Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo i najavljujivali njihov neizbežni slom.¹³⁶⁹ Po mišljenju optuženih, razlog za to je činjenica da, kad jednom dođe do

¹³⁶¹ V. gore, stav 522 (tačka 6).

¹³⁶² V. gore, stav 559 (tačka 3).

¹³⁶³ P1, str. 3 (g. Haradinaj).

¹³⁶⁴ P1, str. 3 (g. Haradinaj).

¹³⁶⁵ P4, str. 8 (g. Gucati).

¹³⁶⁶ P4, str. 8. V. takođe P4, str. 8 (g. Gucati: "Nama je važno da raskrinkamo Specijalizovana veća. I da vas obavestimo o svem materijalu koji dobijemo: Pokazaćemo vam ga zato što smo protiv Specijalizovanih veća"); P28, str. 9 (g. Gucati: "Ali meni uopšte nije bitno šta je neko uradio i ko ih je nabavio. Ono što je za mene bitno jeste to da su našli put do mene i sad sam ja dužan da [...] podrijem Specijalni sud i pokažem javnosti i svima da Specijalni sud sarađuje sa srpskim tužiocem").

¹³⁶⁷ P18, str. 1.

¹³⁶⁸ P29, str. 2 (g. Gucati).

¹³⁶⁹ P8, str. 30-31 (g. Haradinaj: "Totalnog sloma. Koliko sam pročitao ... svedočenje na kojem se temelji. Doći će do totalnog sloma jer sad i svedoci znaju da drugi znaju ko su oni, i da jesu"); P7, str. 6 (g.

otkrivanja zaštićenih informacija, distribuiranje njihovog sadržaja, uključujući imena, više ne može da se zaustavi, pošto sad svi znaju imena svedoka i pošto Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo nisu u stanju da zaštite sopstvene svedoke.¹³⁷⁰ Gospodin Haradinaj je rekao da su Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo isti, pa i gori od nekakve "ćevabdžinice",¹³⁷¹ "bombondžijske radnje",¹³⁷² srpske "poslastičarnice",¹³⁷³ ili "poslastičara",¹³⁷⁴ da su gori od "sudova u džungli"¹³⁷⁵ i da je učinak njihovog sudije "nula".¹³⁷⁶ Gospodin Gucati je rekao da je otkrivanje informacija pokazalo da su Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo "osuđeni na propast"¹³⁷⁷, da su "izgubili svaki kredibilitet"¹³⁷⁸ i da "ovom суду нико не може да верује, ни данас, ни sutra niti bilo kada".¹³⁷⁹

665. Optuženi su naglasili i da su svedoci koje Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo nisu bili u stanju da zaštite u svakom slučaju nepouzdani, jer se radi o "izdajnicima", "špijunima", "kolaboracionistima" i "Albancima samo po govoru" koje su srpske vlasti servirale Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu.¹³⁸⁰ Po mišljenju g. Gucatija, to potvrđuje da su Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo jedna "rasistička"¹³⁸¹, "ponižavajuća"¹³⁸², "jednonacionalna" i

---

Haradinaj: "Mislim da je s ovim sudom završeno"); P11, str. 56 (g. Haradinaj: "Dokumenti su procurili, i to ih diskredituje"), 65 (g. Haradinaj: "Pošto sav ovaj rad, sav trud, kako god, sve je bilo uzalud").

¹³⁷⁰ V. gore, stavovi 565-567 (tačka 3).

¹³⁷¹ P17, str. 9; P18, str. 7; P19, str. 3; P34, str. 2.

¹³⁷² P25, str. 2, 8.

¹³⁷³ P19, str. 3.

¹³⁷⁴ P34, str. 2.

¹³⁷⁵ P2, str. 2.

¹³⁷⁶ P7, str. 6.

¹³⁷⁷ P9, str. 11.

¹³⁷⁸ P28, str. 13.

¹³⁷⁹ P31, str. 2.

¹³⁸⁰ V. gore, stavovi 569-574571 (tačka 3). V. takođe P40, str. 2 (g. Gucati: "Ovaj sud će svakako doživeti neuspeh. Razlog za njihov neuspeh je to što su pozvali neke svedoke koje bih nazvao 'saradnicima' neprijatelja, i neke koji uopšte nisu ni bili na Kosovu. Zato verujem da je ovaj sud osuđen na neuspeh").

¹³⁸¹ P4, str. 8 (g. Gucati); P40, str. 1 (12. decembar 2018), (g. Gucati); P59, str. 1 (g. Gucati).

¹³⁸² P59, str. 1 (g. Gucati).

“tendenciozna” ustanova.¹³⁸³ Dodao je da “nijedan sud na svetu nije bio tako nepravedan, rasistički i ponižavajući, s izuzetkom suđenja iz vremena Inkvizicije”.¹³⁸⁴ Gospodin Haradinaj je naglasio da su Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo “rasistička, jednonacionalna, selektivna” ustanova¹³⁸⁵ i da smatra da su se “pravdi” učili od (Slobodana) Miloševića, i izjavio: “/Serem im se/ na pravdu kojoj su se naučili od Miloševića!”.¹³⁸⁶

666. Obojica optuženih su jasno stavljali do znanja da stoga nameravaju da se ogluše o naloge Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva. Gospodin Gucati je to učinio i pre inkriminisanog perioda, pozvavši “sve prijatelje” da se ne odazivaju na sudske pozive Specijalizovanog tužilaštva.¹³⁸⁷ Uz to, obojica optuženih su se više puta zarekli da će objaviti sve nove dokumente Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva koje dobiju, uprkos sudskim nalozima i nalozima Specijalizovanog tužilaštva da ne distribuiraju takve informacije.¹³⁸⁸ Neposredno pre hapšenja, g. Haradinaj je izjavio da se neće pridržavati naloga Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.¹³⁸⁹

667. Štaviše, obojica optuženih su otvoreno izjavljivali da nameravaju da zaustave ili naruše postupke Specijalizovanih veća odnosno Specijalizovanog tužilaštva, kako ovaj sud, koga su nazivali “ništavnim” i “pristrasnim”, ne bi mogao da sudi “kosovskim sinovima”.¹³⁹⁰ Na pitanje da li je svestan da bi otkrivanje informacija moglo da naruši sudski postupak, g. Haradinaj je odgovorio:

---

¹³⁸³ P4, str. 8 (g. Gucati), P40, str. 1 (g. Gucati); P41, str. 1 (g. Gucati); P59, str. 1 (g. Gucati).

¹³⁸⁴ P59, str. 1 (g. Gucati).

¹³⁸⁵ P21, str. 4. V. takođe P1, str. 2; P2, str. 3; P17, str. 1; P38, str. 1-2 (25. jun 2020); P49, str. 2 (31. oktobar 2018).

¹³⁸⁶ P18, str. 6.

¹³⁸⁷ P40, str. 1 (12. decembar 2018); P41, str. 1 (14. januar 2019).

¹³⁸⁸ P4, str. 3, 8; P6, str. 4, 14; P15, str. 2; P18, str. 1-2; P21, str. 3-5; P24, str. 7-8; P26, str. 4-5 (g. Haradinaj); P28, str. 7, 11, 12-13; P29, str. 2; P31, str. 2 (g. Gucati).

¹³⁸⁹ P26, str. 2.

¹³⁹⁰ P8, str. 6.

O, pa to je upravo ono što bih htio, to bi mi se dopalo.¹³⁹¹

668. Iako je najpre negirao da namerava da opstruira Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo,¹³⁹² g. Haradinaj je tokom svedočenja rekao da je spreman da opstruira sud “[a]ko se rad Specijalizovanih veća zasniva na podacima i idejama Miloševića”.¹³⁹³

669. Gospodin Gucati je takođe jasno stavio do znanja da želi da ukine,¹³⁹⁴ da se “ratosilja”¹³⁹⁵ Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u roku od “pet minuta”.¹³⁹⁶ Izjavio je sledeće:

Nadam se da će ovaj sud što pre biti ukinut i da će obustaviti sve svoje aktivnosti protiv pripadnika Oslobodilačke vojske Kosova.¹³⁹⁷

670. Na suđenju je g. Gucati tvrdio da ne želi da podrije ili opstruira Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo, “ali želi da ih upozori da ne treba sarađivati s ratnim zločincima već s ljudima koji mogu da svedoče o činjenicama”.¹³⁹⁸ To objašnjenje se kosi s dokazima o radnjama i izjavama g. Gucatija iz inkriminisanog perioda, koje ničim ne pokazuju da je nastojao da doprinese sveobuhvatnosti rada Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva, već im je cilj očigledno bilo da spreče da se članovima Udruženja ratnih veteranova OVK sudi i izrekne osuđujuća presuda.

671. Iz ovih razloga, panel zaključuje da su optuženi postupali sa svešću i htenjem da ometu službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija.

¹³⁹¹ P18, str. 5.

¹³⁹² DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2813-2814; 2D1, stav 130.

¹³⁹³ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2877.

¹³⁹⁴ P29, str. 1.

¹³⁹⁵ P28, str. 11.

¹³⁹⁶ P28, str. 11.

¹³⁹⁷ P29, str. 1.

¹³⁹⁸ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2433.

4. Zaključak

672. S obzirom na gore navedeno, panel zaključuje da je tužilaštvo u vezi sa obojicom optuženih van razumne sumnje dokazalo da su ostvarena obeležja osnovnog oblika krivičnog dela iz tačke 1. O težem obliku ovog krivičnog dela biće reči u stavovima 711-713.

F. OMETANJE SLUŽBENOG LICA—UČESTVOVANJEM U ZAJEDNIČKOM DELOVANJU GRUPE (TAČKA 2)

1. Argumentacija strana u postupku

673. Tužilaštvo tereti optužene da su tokom inkriminisanog perioda, zajedno sa svojim saradnicima, zajedničkim delovanjem omeli ili pokušali da ometu postupke Specijalizovanih veća. Optuženi g. Gucati i g. Haradinaj organizovali su i usaglašavali delovanje grupe koja je činila te radnje.¹³⁹⁹

674. Prema tvrdnjama tužilaštva, u toj grupi su bili i g. Klinaku, g. Tom Gaši i drugi članovi Udruženja ratnih veterana OVK.¹⁴⁰⁰ Po mišljenju tužilaštva, optuženi su, zajedno sa svojim saradnicima, usaglašavali delovanje te grupe i doprinosili mu tako što su: (i) organizovali i održali tri konferencije za štampu, kojima su prisustvovali i drugi članovi Udruženja ratnih veterana OVK, uključujući g. Klinakua i g. Čelja Gašija,¹⁴⁰¹ (ii) imali nastupe u medijima, vezane za tri isporuke, ponekad zajedno s g. Klinakuom i g. Tomom Gašijem, na kojima su ponekad dalje širili *poverljive informacije*,¹⁴⁰² (iii) zajedno sa g. Tomom Gašijem javno hvalili lica zaslužna za tri

¹³⁹⁹ F251/A01, optužnica, stav 25.

¹⁴⁰⁰ Transkript, 14. mart 2022, str. 3458-3459; F565, završni podnesak tužilaštva, stav 194; F447, stavovi 29-30; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stavovi 8(b), 173-174; F251/A01, optužnica, stavovi 25-28, 48.

¹⁴⁰¹ Transkript, 14. mart 2022, str. 3458-3459; F565, završni podnesak tužilaštva, stav 195; F447, stav 33; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 175.

¹⁴⁰² F565, završni podnesak tužilaštva, stav 195; F447, stav 33; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 175.

isporuke i pozivali ih da i dalje donose materijal,¹⁴⁰³ (iv) pretili da će dalje distribuirati *poverljive informacije*, uključujući podatke o identitetu svedoka, i ometati vršenje mandata Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva¹⁴⁰⁴ i (v) iznosili pretnje i komentare s ciljem da zastraše svedoke.¹⁴⁰⁵ Pored toga, tužilaštvo tvrdi da su optuženi svesno i voljno učestvovali u delovanju grupe s ciljem da službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva ometu u obavljanju službenih dužnosti ili da su, alternativno, bili svesni da usled njihovog učešća u delovanju ove grupe može da nastupi ova zabranjena posledica i pristali su na njen nastupanje.¹⁴⁰⁶ Prema tvrdnji tužilaštva, drugi članovi grupe, konkretno, g. Klinaku i g. Tom Gaši, delovali su u okviru istog umišljaja kao i optuženi.¹⁴⁰⁷ Tužilaštvo je dalje navelo da su obojica optuženih predvodili i organizovali te radnje grupe.¹⁴⁰⁸

675. Odbранa tvrdi da optuženi nisu učestvovali u zajedničkom delovanju grupe s ciljem da nekog službenika Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva ometu u obavljanju službenih dužnosti i da ih treba oslobođiti optužbi iz tačke 2.¹⁴⁰⁹ Prema tvrdnji odbbrane, tužilaštvo nije izvelo dokaze o: (i) zajedničkom preduzimanju ili pokušaju preduzimanja sile ili ozbiljne pretnje u odnosu na neko službeno lice,¹⁴¹⁰

¹⁴⁰³ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 196; F447, stav 34; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 176. V. takođe transkript, 14. mart 2022, str. 3460.

¹⁴⁰⁴ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 196; F447, stav 34; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 176.

¹⁴⁰⁵ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 196; F447, stav 34; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 176.

¹⁴⁰⁶ Transkript, 14. mart 2022, str. 3459-3460; F565, završni podnesak tužilaštva, stav 197; F447, stav 35; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 177.

¹⁴⁰⁷ Transkript, 14. mart 2022, str. 3458-2459; F447, stav 35; F181/A01, pretpretresni podnesak tužilaštva, stav 177.

¹⁴⁰⁸ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 194; F251/A01, optužnica, stav 48.

¹⁴⁰⁹ Transkript, 16. mart 2022, str. 3646-3647; F567, Gucatijev završni podnesak, stav 37; F439, stav 45; F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 7-9, 15-16, 65, 350-352; F440, stavovi 26-27; F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stavovi 32(a), 203.

¹⁴¹⁰ Transkript, 16. mart 2022, str. 3695; F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 34-35; F439, stavovi 41-42; Haradinajev završni podnesak, stavovi 55, 60-61, 69.

(ii) ometanju,¹⁴¹¹ (iii) o tome da su u izvršenju krivičnog dela za koja se optuženi terete učestvovala i druga lica koja su navodno bila članovi "grupe" ali protiv kojih nisu podignute optužnice¹⁴¹² i (iv) koordinisanju od strane optuženih.¹⁴¹³

2. Zaključci panela o objektivnim obeležjima (*actus reus*) osnovnog oblika krivičnog dela

676. Panel će u nastavku oceniti da li su optuženi bili deo grupe koja je zajedničkim delovanjem omela ili pokušala da omete neko službeno lice u obavljanju službene dužnosti.¹⁴¹⁴ Panel takođe podseća da iz formulacije člana 401(2) KZK proizilazi da je ovo krivično delo izvršeno ukoliko je izvršilac zaista omeo ili pokušao da omete službeno lice.¹⁴¹⁵

(a) "[S]lužbeno lice u obavljanju službene dužnosti"

677. Kao što je navedeno u vezi s tačkom 1, panel će svoju ocenu usredsrediti na utvrđivanje da li su optuženi ometali ili pokušali da ometu nekog službenika Specijalizovanih veća i Specijalizovanih tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija.¹⁴¹⁶ Ti zaključci se *mutatis mutandis* mogu primeniti i po ovom pitanju.

(b) "Učestvovanje u zajedničkom delovanju grupe"

678. Dokazi u spisu ukazuju na to da optuženi nisu samostalno postupali kad su otkrili zaštićene informacije, uključujući identitet i/ili lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka. Na to jasno ukazuju sledeći faktori.

¹⁴¹¹ Haradinajev završni podnesak, stavovi 70-72, 99-100; F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stavovi 207-208, 276(b).

¹⁴¹² Haradinajev završni podnesak, stavovi 104-106, 111-119; F440, stavovi 69-71, 74-78, 81-82.

¹⁴¹³ F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stav 225.

¹⁴¹⁴ V. gore, stav 158 (Merodavno pravo).

¹⁴¹⁵ V. gore, stav 158 (Merodavno pravo).

¹⁴¹⁶ V. gore, stav 638 (tačka 1).

679. Kao prvo, optuženi i druga lica preduzeli su niz zajedničkih radnji u okviru pripreme i održavanja tri konferencije za štampu, kao i u vezi s plenidbom paketa od strane Specijalizovanog tužilaštva. Panel napominje da nije svaka ta radnja, sama po sebi, dokaz o kažnjivom ponašanju, ali da ukazuju na to da su ih optuženi i drugi zajednički preduzimali i među sobom delili zadatke. Konkretno, optuženi su pregledali materijal zajedno s g. Klinakuom i "drugim prijateljima", tj. članovima Udruženja ratnih veterana OVK.¹⁴¹⁷ U donošenju odluke o sazivanju tri konferencije za štampu učestvovalo je rukovodstvo Udruženja ratnih veterana OVK, uključujući g. Klinakua i g. Čelja Gašija.¹⁴¹⁸ Bar u slučaju prve dve konferencije za štampu, g. Gucati je zatražio od g. Klinakua da o njima obavesti medije i pozove ih da prisustvuju.¹⁴¹⁹ U

---

¹⁴¹⁷ Prvi komplet: P1, str. 1 (g. Gucati: "Nasim [Haradinaj] je [o tim dokumentima] bolje informisan, pošto ih je on nakratko pogledao. On ih je pogledao i analizirao s Fatom [Klinakuom] i drugim prijateljima"); 1D3, stavovi 13-17; 1D9, stavovi 14; 2D1, stavovi 50-51. V. takođe DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2241, 2253; DW1245 (Čelj Gaši), transkript, 10. decembar 2021, str. 2583-2584, 2591, 2594-2600. Drugi komplet: 1D3, stav 34; 1D4, stavovi 18, 20; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2190; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2457; DW1245 (Čelj Gaši), transkript, 10. decembar 2021, str. 2587-2589; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2740. Treći komplet: P35, str. 9 (g. Gucati: "Nismo ih sakrili od nemačkog KFOR-a, pokazali smo im svaku stranicu"); 1D3, stav 46; 1D9, stav 31; 2D1, stavovi 102-104; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2199-2200; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2297.

¹⁴¹⁸ Prva konferencija za štampu: 1D3, stav 17 (g. Gucati: "Članovi užeg rukovodstva, kao što je već rečeno, naime, Faton [Klinaku], Čelj [Gaši], Nasim [Haradinaj], ja i možda još dvoje ljudi održali smo hitan sastanak. S obzirom na naš stav prema Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu, odlučili smo da objavimo da smo primili ove dokumente. Razlog je to što smo posumnjali da se radi o dokumentima Specijalizovanih veća, odnosno Specijalizovanog tužilaštva. Zato smo odlučili da sazovemo konferenciju za štampu"); 2D1, stav 52. V. takođe DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2169; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2727. Druga konferencija za štampu: 1D3, stav 35; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2190-2191 (gde g. Gucati objašnjava da je, kao i prvi put, odluka o tome šta učiniti s dokumentima rezultat diskusija i dogovora rukovodstva Udruženja ratnih veterana OVK); transkript, 8. decembar 2021, str. 2410 (gde se radi o g. Gucatiju, g. Haradinaju, Mr Klinaku, g. Čelju Gašiju, g. Kreziju i drugim članovima užeg rukovodstva). Treća konferencija za štampu: 1D3, stav 47; 2D1, stav 107; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2200; transkript, 8. decembar 2021, str. 2410-2411 (gde g. Gucati tvrdi da su u donošenju odluke učestvovala sledeća lica: on, g. Haradinaj, g. Klinaku, g. Čelj Gaši, g. Kreziju i verovatno Miđen Šalja, iako za ovog potonjeg nije jasno da li je i kakav je ideo imao u donošenju te odluke).

¹⁴¹⁹ 1D3, stav 18; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2170, 2190-2191. V. takođe 2D1, stavovi 56, 73; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2727.

svojstvu predsednika Udruženja ratnih veterana OVK, g. Gucati je vodio sve tri konferencije za štampu, izneo uvodnu reč o dokumentima i zatim dao reč g. Haradinaju, koji je govorio o sadržaju dokumenata.¹⁴²⁰ Drugoj i trećoj konferenciji za štampu prisustvovao je i g. Klinaku.¹⁴²¹ Uz to, g. Gucati je bio taj koji je ovlastio g. Klinakua da Specijalizovanom tužilaštvu preda prvi komplet.¹⁴²² Gospodin Klinaku je prilikom prve plenidbe potpisao prvu belešku o primopredaji dokumenata.¹⁴²³ Pored toga, on je taj ko je bio u kontaktu sa Specijalizovanim tužilaštvom pre druge plenidbe,¹⁴²⁴ kojoj su prisustvovalo on, g. Gucati, g. Haradinaj, drugi članovi Udruženja ratnih veterana OVK, a kasnije i g. Tome Gaši.¹⁴²⁵

680. Kao drugo, 14. ili 15. septembra 2020, 23-člani upravni odbor Udruženja ratnih veterana OVK doneo je odluku da objavi materijal Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva svaki put kad ga primi.¹⁴²⁶ Optuženi su takođe često ponavljali da postupaju u ime Udruženja ratnih veterana OVK.¹⁴²⁷

681. Kao treće, optuženi, g. Klinaku i g. Tome Gaši imali su više nastupa u medijima.¹⁴²⁸ U nekoliko tih nastupa g. Tome Gaši bio je zajedno s jednim ili obojicom optuženih.¹⁴²⁹ On i g. Klinaku takođe su u nizu nastupa u medijima iznosili svoje stavove, koji su odgovarali izjavama optuženih.¹⁴³⁰

¹⁴²⁰ P1, str. 1; P2, str. 1-2, 9; P35, str. 1-2, 14.

¹⁴²¹ 2D1, stav 80.

¹⁴²² V. gore, stav 231 (Relevantni događaji), 308 (Zaključci o paketima). V. takođe 1D3, stav 28; 1D4, stavovi 15, 17; 2D1, stav 115; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2182-2183; transkript, 8. decembar 2021, str. 2393-2394.

¹⁴²³ P56; P57; P92. V. gore, stav 231 (Relevantni događaji), 308 (Zaključci o paketima).

¹⁴²⁴ P33, str. 1; 2D1, stav 81.

¹⁴²⁵ V. gore, stav 257 (Relevantni događaji).

¹⁴²⁶ 1D4, stav 26; 1D8, stav 9; 1D9, stavovi 23, 29; 2D1, stav 73; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2746. V. takođe DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2458, 2472-2473. V. takođe gore, stav 242 (Relevantni događaji).

¹⁴²⁷ V. gore, stav 580 (tačka 3). P1, str. 1; P9, str. 8; P29, str. 1-2; P35, str. 4.

¹⁴²⁸ V. gore, stavovi 233-296 (Relevantni događaji). Gospodin Klinaku: P13, P23; g. Tom Gaši: P4, P7, P34.

¹⁴²⁹ P4 (g. Gucati i g. Tom Gaši); P7 (g. Haradinaj i g. Tom Gaši); P34 (g. Haradinaj i g. Tom Gaši); P35 (g. Gucati, g. Haradinaj, sa 2D1, stav 80, gde se vidi da je g. Klinaku bio prisutan).

¹⁴³⁰ V. dole, stavovi 685-691. V. takođe dole, stav 904 (Vrste odbrane).

682. Panel se uverio da te radnje ukazuju na zajedničko nastojanje da se otkriju zaštićene informacije. One takođe govore o tome da su optuženi i drugi među sobom podelili zadatke vezane za organizovanje tri konferencije za štampu, saopštavanje informacija sadržanih u tri kompleta, kontaktiranje sa Specijalizovanim tužilaštvom i izražavanje istih stavova u medijima. Zvaničnu potvrdu usaglašenosti njihovih stavova i radnji predstavljaju odluka koju je upravni odbor Udruženja ratnih veterana OVK doneo 14-15. septembra 2020. i izjave koje su u javnosti davali u ime tog udruženja.

683. Međutim, panel podseća na to da zajedničko delovanje iz tačke 2 mora da ima za cilj ometanje ili pokušaj ometanja službenika Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija. Opisani dokazi pokazuju da je, osim optuženih, još nekoliko lica učestovalo u zajedničkom nastojanju da se javnosti otkriju zaštićene informacije, ali da nema dovoljno dokaza o tome ko su konkretno sva ta lica, koje su tačno radnje preduzimala i u kojoj su meri doprinela tom zajedničkom nastojanju.

684. U svakom slučaju, panel podseća da "grupu" čine najmanje tri lica.¹⁴³¹ Panel se uverio da su obojica optuženih učestvovali u zajedničkom nastojanju da se otkriju zaštićene informacije. Pored toga, panel je u vezi s tačkom 1 zaključio da su obojica optuženih nameravali da ometu službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija.¹⁴³² Stoga se panel, kad je reč o ovoj tački, uverio da su dvojica optuženih bili članovi "grupe". Kao što je već rečeno, panel će radnje lica koja nisu optužena razmotriti samo u meri u kojoj je to neophodno za utvrđivanje krivične odgovornosti dvojice optuženih.¹⁴³³ Shodno tome, panel treba da oceni samo da li dokazi potvrđuju učešće nekog trećeg lica.

---

¹⁴³¹ V. gore, stav 161 (Merodavno pravo).

¹⁴³² V. gore, stav 671 (tačka 1).

¹⁴³³ V. gore, stav 16 (Optužbe). V. takođe ESLjP, [presuda u predmetu Karaman](#), stavovi 40-44, 64.

i) Gospodin Klinaku

685. Panel primećuje da je sekretar Udruženja ratnih veterana OVK,¹⁴³⁴ g. Klinaku: (i) bio prisutan prilikom tri isporuke i tri plenidbe,¹⁴³⁵ (ii) učestvovao u pregledanju tri kompleta,¹⁴³⁶ (iii) učestvovao u donošenju odluka o održavanju konferencija za štampu i odluke upravnog odbora od 14-15. septembra 2020.,¹⁴³⁷ (iv) shodno uputstvu g. Gucatija, pozvao novinare da prisustvuju prvim dvema konferencijama za štampu,¹⁴³⁸ (v) prisustvovao drugoj i trećoj konferenciji za štampu,¹⁴³⁹ (vi) predao paket 1 Specijalizovanom tužilaštvu prilikom prve plenidbe i kontaktirao s njim pre druge plenidbe,¹⁴⁴⁰ (vii) najmanje tri puta nastupao u medijima i tom prilikom govorio o zaštićenim informacijama i izražavao stavove slične stavovima optuženih¹⁴⁴¹ i (viii) da ga je g. Gucati ovlastio da postupa kao predstavnik Udruženja ratnih veterana OVK

¹⁴³⁴ 1D3, stav 18; 2D1, stav 66.

¹⁴³⁵ Prva isporuka: 1D3, stav 12; 2D1, stav 47; 1D4, stav 7; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2164, 2168; transkript, 7. decembar 2021, str. 2297. Prva plenidba: 1D3, stav 28; 2D1, stav 115; 1D4, stavovi 15, 17; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2182-2183; transkript, 8. decembar 2021, str. 2393-2394; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2760; transkript, 13. januar 2022, str. 2928-2929. Druga isporuka: 1D3, stavovi 32-34; 2D1, stavovi 70-71; 1D4, stav 20; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2187, 2188-2189; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2740-2742. Druga plenidba: 1D3, stav 40; 2D1, stavovi 81, 87; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2196-2197; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2761, 2764-2765. Treća isporuka i treća plenidba: DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2198, 2202.

¹⁴³⁶ V. gore, stavovi 211, 246, 276-277 (Relevantni događaji). V. takođe 2D1, stav 51; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2241, 2253, 2297; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 3007.

¹⁴³⁷ 1D3, stavovi 17, 35, 47; 1D4, stav 26; 2D1, stavovi 52, 73, 107; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2190-2191; transkript, 8. decembar 2021, str. 2410; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2458; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2727.

¹⁴³⁸ 1D3, stav 18; 2D1, stav 56; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2170, 2190-2191; transkript, 8. decembar 2021, str. 2410. V. takođe DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2727.

¹⁴³⁹ P2 video-klip, 00:00:11, 00:14:01-00:14:36; 2D1, stav 80; P35 video-klip, 00:00:27-00:03:23.

¹⁴⁴⁰ P56; P57; P89, stav 10; P92, stav 7. V. takođe 2D1, stavovi 66-67; P33, str. 1 (g. Haradinaj: "Tako je, čekamo, pošto su sinoć negde posle 18:40 [iz Specijalizovanih veća] pozvali našeg sekretara i tražili spise. [...] Specijalizovana veća su nam sinoć tražila da ih predamo").

¹⁴⁴¹ P13; P22; P23.

i da je u tom svojstvu bio prisutan kad je Specijalizovano tužilaštvo 25. septembra 2020. pretreslo prostorije te organizacije.¹⁴⁴²

686. Radnje g. Klinakua podržavao je g. Haradinaj, koji je u dve prilike izjavio da g. Klinaku postupa u skladu s odlukom upravnog odbora Udruženja ratnih veterana OVK.¹⁴⁴³

687. Sam g. Klinaku ponavljao je izjave i stavove slične onima optuženih. Tokom gostovanja na televiziji ubrzo nakon prve plenidbe, g. Klinaku je objasnio da je Udruženje ratnih veterana OVK podelilo medijima primerke dokumenata iz prvog kompleta i preporučilo im da "naprave više primeraka, kako bi svi dobili [dokumente]", pošto "što se nas tiče, [...] Specijalizovana veća ne postoje, mi ih nikad nismo prihvatali pa ih ne prihvatom ni danas".¹⁴⁴⁴ U istom intervjuu je izjavio da Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo "ne treba da čuvaju te dokumente u tajnosti".¹⁴⁴⁵ Dana 10. septembra 2020, prilikom gostovanja u jednoj drugoj emisiji, g. Klinaku je izjavio sledeće:

[N]emamo poverenja u Specijalizovana veća jer oni uglavnom barataju svedočenjima koja su dobili od srpskih okupatora, a za nas svedočenja dobijena od srpskih okupatora nemaju nikakvu težinu.¹⁴⁴⁶

688. Za tu izjavu ga je kasnije pohvalio g. Haradinaj.¹⁴⁴⁷

689. Dana 24. septembra 2020, prilikom drugog pojavljivanja u medijima, g. Klinaku nije htelo da potvrdi da su on i optuženi otkrili imena svedoka.¹⁴⁴⁸ Na komentar da će

¹⁴⁴² 1D3, stav 55.

¹⁴⁴³ P6, str. 3 (g. Haradinaj: "Sekretar je adekvatno reagovao, u skladu s odlukom užeg predsedništva – mi imamo uže predsedništvo – koju je šire predsedništvo podržalo na sastanku koji su oni hteli da prisluškuju. A odlučeno je da im ih ne predamo ako nije prisutan neko iz nažih državnih organa ili advokat"); P33, str. 1 (g. Haradinaj: "Sekretar je jasno izneo šta je odluka Udruženja. Tu smo odluku doneli zato što, sve u svemu, ne priznajemo ovaj sud. Ne priznajemo ga od samog početka").

¹⁴⁴⁴ P13, str. 1.

¹⁴⁴⁵ P13, str. 1.

¹⁴⁴⁶ P22, str. 1.

¹⁴⁴⁷ P60, str. 23-24 (g. Haradinaj: "Bravo, Fatone!").

¹⁴⁴⁸ P23, str. 6 (g. Klinaku: "Ko je objavio imena?", sagovornik: „Vi. Vi ste distribuirali“, g. Klinaku: „Čija imena?“, sagovornik: „Distribuirali ste, vi ste distribuirali koliko god ste mogli tih dokumenata.“, g.

mu suditi zbog "ometanja postupka, otkrivanja ko su svedoci , zbog vršenja pritiska", g. Klinaku je odgovorio: "Sud je otkrio ko su, taj lažni Specijalni sud koji sarađuje sa Srbijom. To su dokumenti njihovih službi".¹⁴⁴⁹

690. Panel se uverio da radnje i izjave g. Klinakua pokazuju da je delovao zajedno s dvojicom optuženih, da je očigledno ponavljao njihove stavove i obavljao zadatke od značaja za njihovo zajedničko nastojanje. Stoga te radnje pokazuju da su g. Klinaku i dvojica optuženih činili grupu čije je zajedničko delovanje, u principu, za posledicu moglo da ima ometanje službenika Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija.

ii) Gospodin Tom Gaši

691. Panel primećuje da postoje dokazi o tome da je g. Tom Gaši, kao advokat Udruženja ratnih veterana OVK, učestvovao u zajedničkom nastojanju da se otkriju zaštićene informacije. Međutim, pošto je panel već ustanovio da su dvojica optuženih i g. Klinaku činili grupu u smislu člana 401(2) KZK, panel ne mora da oceni da li se g. Tom Gaši usled svojih radnji i izjava može smatrati četvrtim članom te grupe.

(c) "[O]meta"

692. Panel je u vezi s tačkom 1 optužnice zaključio da tužilaštvo nije dokazalo da su optuženi svojim radnjama i izjavama omeli službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija u smislu člana 401(1) KZK.¹⁴⁵⁰ Budući da se optužbe za ometanje iz tačke 1 odnose na iste radnje i izjave optuženih kao optužbe iz tačke 2, panel smatra da tamo izvedeni zaključci važe i za ovu tačku optužnice.¹⁴⁵¹

Klinaku: „Vukčevićovo ime. Znači, objavili smo Vukčevićovo ime, je l' tako?”, sagovornik: „Sve ste ih objavili”, g. Klinaku: „To što govorite nije tačno. Niko nije objavio imena”, sagovornik: „Svih njih”).

¹⁴⁴⁹ P23, str. 7.

¹⁴⁵⁰ V. gore, stav 656 (tačka 1).

¹⁴⁵¹ V. gore, stavovi 649-655 (tačka 1).

693. Iz ovih razloga, panel zaključuje da tužilaštvo nije dokazalo da su optuženi svojim radnjama i izjavama omeli službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija u smislu člana 401(2) KZK.

(d) “[P]okuša da omete”

694. Panel podseća da je krivično delo iz člana 401(2) KZK izvršeno i ako je ometanje samo pokušano.¹⁴⁵²

695. Kao što je gore već zaključeno, da bi postojao pokušaj potrebno je da je učinilac započeo ostvarenje jednog ili više materijalnih obeležja ovog krivičnog dela.¹⁴⁵³ Panel je već ustanovio da su optuženi učestvovali u zajedničkom delovanju grupe, u smislu člana 401(2) KZK,¹⁴⁵⁴ koje je, u principu, za posledicu moglo da ima ometanje službenika Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija. Shodno tome, optuženi su ostvarili jedno od objektivnih obeležja ovog krivičnog dela.

696. Iz ovih razloga, panel smatra da učešće optuženih u zajedničkom delovanju grupe predstavlja pokušaj ometanja službenika Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija u smislu člana 401(2) KZK.

(e) Zaključak

697. S obzirom na navedeno, panel se uverio da su van razumne sumnje dokazana objektivna obeležja krivičnog dela ometanja službenog lica u obavljanju službene dužnosti iz člana 401(2) KZK.

¹⁴⁵² V. gore, stav 158 (Merodavno pravo).

¹⁴⁵³ V. gore, stav 201 (Merodavno pravo).

¹⁴⁵⁴ V. gore, stavovi 678-691.

3. Zaključci panela o subjektivnim obeležjima (*mens rea*) osnovnog oblika krivičnog dela

698. Panel je u vezi s tačkom 1 optužnice zaključio da su optuženi postupali sa svešću i htenjem da ometu službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija.¹⁴⁵⁵ Budući da se optužbe za umišljajno ometanje iz tačke 1 odnose na iste radnje i izjave optuženih kao optužbe iz tačke 2, panel smatra da zaključci koje je tamo izveo važe i za ovu tačku optužnice, kad je reč o obojici optuženih.¹⁴⁵⁶

699. Uz to, radnje opisane u stavovima 678-683 ukazuju na to da su obojica optuženih nameravala da učestvuju u zajedničkom delovanju grupe s ciljem da vrše ometanje. Konkretno, usaglašenost njihovih postupaka i podela zadataka vezanih za organizovanje tri konferencije za štampu, saopštavanje informacija sadržanih u tri kompleta, kontaktiranje sa Specijalizovanim tužilaštvom i izražavanje istih stavova u medijima ukazuju jasno ukazuju na to da su nameravali da učestvuju u zajedničkom delovanju grupe. Tu nameru potvrđuje i odluka upravnog odbora Udruženja ratnih veterana OVK od 14/15. septembra 2020. i to što su optuženi često govorili da postupaju kao predstavnici tog udruženja.¹⁴⁵⁷

700. Što se tiče g. Klinakua, panel primećuje da su njegove radnje i izjave, opisane u stavovima 686-690 bile usaglašene sa stavovima optuženih. Pored toga, panel napominje da je g. Klinaku te izjave davao u svojstvu sekretara Udruženja ratnih veterana OVK i da je jasno stavljaо do znanja da postupa po ovlašćenju g. Gucatija.¹⁴⁵⁸ To govori o njegovoj rešenosti da učestvuje u zajedničkom delovanju grupe koju su činila dvojica optuženih. Osim toga, g. Klinaku je otvoreno podržavaо otkrivanje

¹⁴⁵⁵ V. gore, stav 671 (tačka 1).

¹⁴⁵⁶ V. gore, stavovi 659-670 (tačka 1).

¹⁴⁵⁷ V. gore, stav 680.

¹⁴⁵⁸ P13, str. 1.

zaštićenih informacija,¹⁴⁵⁹ izjavio je da nema poverenja u Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo,¹⁴⁶⁰ a na komentar da upućuje "preteću poruku svedocima" i "ometa sudske postupke", odgovorio je ukazavši na "skandal" vezan za dokumente koji su procurili iz Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.¹⁴⁶¹ Panel se uverio da radnje i izjave g. Klinaku potvrđuju da je on, u najmanju ruku, bio svestan da bi njegovo učešće u zajedničkom delovanju grupe zajedno s dvojicom optuženih za posledicu moglo da ima ometanje službenika Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija, i da je pristao na nastupanje te posledice. Međutim, panel ističe da ovi zaključci ne znače da će g. Klinakuu za to biti oglašen krivim,¹⁴⁶² već da su neophodni kako bi se ocenila krivična odgovornost dvojice optuženih.

701. Iz ovih razloga, panel zaključuje da su optuženi učestvovali u grupi sa svešću i htjenjem da zajedničkim delovanjem ometu službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija.

4. Zaključci panela o težem obliku krivičnog dela

702. Panel podseća da tužilaštvo tereti optužene za teži oblik ovog krivičnog dela koji, prema članu 401(3) KZK, nastupa ukoliko krivično delo iz člana 401(2) KZK izvrši vođa ili organizator grupe. Panel konstatiše da tužilaštvo obojicu optuženih tereti za ovaj teži oblik.¹⁴⁶³

703. Panel je već zaključio da su grupu, u smislu člana 401(2) KZK, činili, u najmanju ruku g. Gucati, g. Haradinaj i g. Klinaku (u daljem tekstu: grupa). Panel takođe ima u

¹⁴⁵⁹ P13, str. 1.

¹⁴⁶⁰ P22, str. 1.

¹⁴⁶¹ P23, str. 2.

¹⁴⁶² V. gore, stav 16 (Optužbe).

¹⁴⁶³ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 194.

vidu da su optuženi u više navrata izjavili da postupaju u ime Udruženja ratnih veterana OVK¹⁴⁶⁴ i da je g. Klinaku govorio da postupa po uputstvima g. Gucatija.¹⁴⁶⁵

704. U Udruženju ratnih veterana OVK g. Gucati je, kao predsednik, *de jure* bio vođa tog udruženja.¹⁴⁶⁶ Jedan od dva potpredsednika bio je g. Haradinaj.¹⁴⁶⁷ O *de jure* ovlašćenjima g. Gucatija govorи i to što su prvi nalog, drugi nalog i nalog Specijalizovanog tužilaštva bili upućeni na njegovo ime.¹⁴⁶⁸

705. Panel napominje da su ovlašćenja g. Gucatija kao predsednika samo jedan od pokazatelja da je on *de facto* predvodio grupu. Optuženi i g. Klinaku isticali su tu ulogu g. Gucatija i računali na nju u svojim nastojanjima da otkriju zaštićene informacije i ometu službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka ovih institucija. Konkretno, uloga g. Gucatija jasno se vidi iz sledećeg: (i) naložio je g. Klinakuu da novinarima pošalje pozivnice za konferencije za štampu,¹⁴⁶⁹ (ii) složio se s tim da g. Haradinaj vodi glavnu reč na konferencijama za štampu,¹⁴⁷⁰ (iii) najavio je temu tri konferencije za štampu, a zatim dao reč g. Haradinaju,¹⁴⁷¹ koji je govorio po njegovom ovlašćenju,¹⁴⁷² (iv) dao je uputstva g. Klinakuu u vezi s predajom ostataka materijala iz prvog kompleta Specijalizovanom tužilaštvu,¹⁴⁷³ (v) na tri konferencije za štampu i u drugim nastupima u medijima

¹⁴⁶⁴ V. gore, stav 580 (tačka 3); P1, str. 1; P9, str. 8; P6, str. 14; P35, str. 4; P29, str. 1-2.

¹⁴⁶⁵ P13, str. 1.

¹⁴⁶⁶ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2159-2160, 2217; 1D3, stavovi 9-10.

¹⁴⁶⁷ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2217.

¹⁴⁶⁸ P52; P53; P54. V. takođe P4, str. 3 (g. Gucati: "Pokazaću vam sudski poziv koji su poslali. Poziv je stigao na moje ime, lično meni – kao predsedniku ratnih veterana").

¹⁴⁶⁹ 1D3, stav 18; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2170, 2190-2191. V. takođe 2D1, stav 56; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2410; transkript, 11. januar 2022, str. 2727.

¹⁴⁷⁰ 1D3, stav 20.

¹⁴⁷¹ P1, str. 1; P2, str. 1; P35, str. 1-2.

¹⁴⁷² 1D3, stav 48 (g. Gucati: "Potvrđujem da je [g. Haradinaj] govorio po mom ovlašćenju i ovlašćenju rukovodstva").

¹⁴⁷³ 1D7, stav 20; P7, str. 3 (g. Haradinaj: "Predsednik je naredio telefonom, rekao je, 'dajte im'"); P13, str. 1 (g. Klinaku: "Ja postupam po uputstvima Hisnija Gucatija, šefa, koji je rekao da primerak koji je ostao kod nas, pošto smo dobili četiri primerka, i koji je trebalo da bude predat kosovskom tužilaštvu, a tako je šef odlučio, odlučeno je da se taj primerak da istražiteljima Specijalizovanih veća"); P17, str. 3

govorio je u svojstvu predsednika Udruženja ratnih veterana OVK¹⁴⁷⁴ i (vi) ovlastio je g. Klinakua da postupa kao predstavnik Udruženja ratnih veterana OVK prilikom pretresa prostorija 25. septembra 2020.¹⁴⁷⁵

706. U svom iskazu, g. Gucati je potvrđio da je u svojstvu predsednika Udruženja ratnih veterana OVK donosio odluke i davao uputstva o otkrivanju tri kompleta na tri konferencije za štampu:

Samo bog može da me natera da nešto uradim. Ja sam predsednik te organizacije i niko živ ne može da me primora da održim konferenciju za novinare na neku određenu temu. Samo bog to može da mi naredi, ako verujete u Boga. [...]

Da ponovim. Ja sam predsednik Udruženja ratnih veterana. Imam dva potpredsednika. Dakle, niko ne može da me ubedi da uradim ovo ili ono. Mogu da me posavetuju prijatelji iz organizacije ili van nje.¹⁴⁷⁶

707. Panel se stoga uverio da je g. Gucati bio vođa grupe.

708. Kad je reč o g. Haradinaju, dokazi pokazuju da je postupao po ovlašćenju g. Gucatija. Konkretno, on je zatražio, te mu je i odobreno, da ima glavnu ulogu na konferencijama za štampu i govorio je nakon što mu je g. Gucati dao reč.¹⁴⁷⁷ U drugim nastupima u medijima on je otvoreno potvrđio da je g. Gucati na rukovodećem položaju.¹⁴⁷⁸ Nakon što je g. Gucati uhapšen, g. Haradinaj je izjavio sledeće:

Pozvao me je g. Gucati, na njihov zahtev, pa sam došao. Rekao mi je da 'me prebacuju u Hag'. Krenuo sam samo zato što mi je predsednik rekao, pa sam morao tako da uradim.¹⁴⁷⁹

709. Iz ovih razloga panel se nije uverio da je g. Haradinaj bio vođa grupe, iako je imao značajnu ulogu u njoj.

(g. Haradinaj: "Znači da im ih [sekretar] nije predao bez naređenja predsednika, koji je baš tada bio na odmoru"); P28, str. 6-7 (g. Gucati); P57 ("Pošto predsednik odlučuje da im da (telefonske kontakte)").

¹⁴⁷⁴ P1, str. 1; P2, str. 1-2; P9, str. 1; P28, str. 1, 7; P29, str. 1.

¹⁴⁷⁵ 1D3, stav 55.

¹⁴⁷⁶ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2216-2217.

¹⁴⁷⁷ P1, str. 1; P2, str. 1-2; P35, str. 1-2; 1D3, stav 20.

¹⁴⁷⁸ P7, str. 3.

¹⁴⁷⁹ P26, str. 2.

5. Zaključak

710. S obzirom na gore navedeno, panel zaključuje da je tužilaštvo u vezi s obojicom optuženih van razumne sumnje dokazalo da su ostvarena obeležja osnovnog oblika krivičnog dela iz tačke 2. Panel takođe zaključuje da je tužilaštvo van razumne sumnje dokazalo da je g. Gucati izvršio teži oblik krivičnog dela iz člana 401(3) KZK. O težem obliku krivičnog dela iz člana 401(5) KZK biće reči u nastavku teksta.

G. OMETANJE SLUŽBENOG LICA – ZAJEDNIČKI TEŽI OBLIK KRIVIČNOG DELA

711. Za teži oblik krivičnog dela iz člana 401(5) KZK, koji se odnosi na krivično delo i iz tačke 1 i iz tačke 2, potrebno je da je krivično delo izvršeno, na primer, prema sudiji, tužiocu ili službeniku suda.

712. Panel napominje da definicija službenika Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva nužno obuhvata sudije Specijalizovanih veća i tužioce Specijalizovanog tužilaštva. Pored toga, panel primećuje da su obojica optuženih izjavila da im je želja da Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo ukinu, što su naumili da postignu tako što će ometati ili pokušati da ometu rad svih službenika Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva, uključujući sudije, tužioce i sve službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva. Kad je reč o istražiteljima i tužiocima Specijalizovanog tužilaštva, panel zaključuje da radnje i izjave optuženih, vezane za tačke 1 i 2, jasno ukazuju na želju da se službenici Specijalizovanog tužilaštva ometu u prikupljanju iskaza svedoka.¹⁴⁸⁰ Što se tiče sudija Specijalizovanih veća, g. Haradinaj je rekao da se nada da će otkrivanje zaštićenih informacija uticati na rad i odluke sudije koji je potvrđio optužnice.¹⁴⁸¹ Uprkos tome, pošto nema nepobitnih dokaza, panel ne može da zaključi da ovakve opaske van

¹⁴⁸⁰ V. gore, stavovi 659-669 (tačka 1), 699 (tačka 2).

¹⁴⁸¹ P7, str. 6, 12-13; P34, str. 2.

razumne sumnje dokazuju da su optuženi nameravali da ometu nekog sudiju Specijalizovanih veća u obavljanju dužnosti.

713. Iz ovih razloga, panel zaključuje da je tužilaštvo u vezi s obojicom optuženih van razumne sumnje dokazalo da su izvršili teži oblik krivičnih dela iz tačke 1 i tačke 2 pokušajem da ometu tužioce i istražitelje Specijalizovanog tužilaštva.

VII. VIDOVI ODGOVORNOSTI

A. ARGUMENTACIJA STRANA U POSTUPKU

714. Vidovi odgovornosti za koje se optuženi terete izneti su u stavu 8. U vezi sa objektivnim obeležjima vidova odgovornosti za koje se optuženi terete, tužilaštvo je dalje iznelo: (i) da su optuženi izvršili krivična dela za koja se terete i, alternativno, da su za sva krivična dela za koja se terete izuzev tačke 5, optuženi pokušali da izvrše ta krivična dela;¹⁴⁸² (ii) da su optuženi i njihovi saradnici izvršili navedena krivična dela kao saizvršioci i/ili su pristali na njihovo izvršenje;¹⁴⁸³ (iii) da su optuženi podstrekavali na izvršenje krivičnih dela za koja se terete vršeći psihološki uticaj jedan na drugog, kao i na druga lica,¹⁴⁸⁴ i (iv) da su optuženi pomagali jedan drugome i drugim licima u izvršenju krivičnih dela za koja se terete.¹⁴⁸⁵

715. U vezi sa subjektivnim obeležjima svih vidova odgovornosti za koje se optuženi terete, tužilaštvo tvrdi da svesni postupci optuženih pokazuju da su oni imali nameru da izvrše krivična dela za koja se terete, da podstrekavaju na njihovo izvršenje i pomažu u tom izvršenju.¹⁴⁸⁶ Tužilaštvo takođe navodi da su iste te namere, u

¹⁴⁸² F565, završni podnesak tužilaštva, stav 277.

¹⁴⁸³ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 278.

¹⁴⁸⁴ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 279-281.

¹⁴⁸⁵ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 282.

¹⁴⁸⁶ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 275.

zavisnosti od vidova odgovornosti, delila i druga lica.¹⁴⁸⁷ Alternativno, tužilaštvo tvrdi da su optuženi i druga lica, u zavisnosti od slučaja, bili svesni da njihovo činjenje ili nečinjenje za posledicu može imati izvršenje krivičnih dela za koja se terete, i da su pristali na tu mogućnost.¹⁴⁸⁸

716. Tužilaštvo je zatražilo od panela da se izjasni o svim vidovima odgovornosti za koje se optuženi terete, mada se terete alternativno, kako bi se osiguralo da spis predmeta bude jasan u vezi s tim pitanjem u slučaju eventualnog žalbenog postupka. Kada se isti postupak može podvesti pod sve navedene vidove odgovornosti, tužilaštvo traži da se optuženi osude za bilo koji od glavnih vidova odgovornosti (neposrednu odgovornost ili saizvršilaštvo) koji po mišljenju panela najbolje odražava individualnu krivičnu odgovornost optuženih.¹⁴⁸⁹

717. Gucatijeva odbrana iznosi da je u slučajevima u kojima se alternativni vidovi odgovornosti odnose na isti (ili suštinski isti) skup činjenica, osuđujuća presuda za lakši vid odgovornosti supsidijarna u situaciji kada nije dokazana krivica za teži vid odgovornosti.¹⁴⁹⁰ Gucatijeva odbrana dalje tvrdi da će priroda konkretnog odnosa između saizvršilaštva i podstrekavanja (odnosno koji je od ta dva vida odgovornosti teži, a koji lakši) zavisiti od odluka panela o postojanju *mens rea* i *actus reus* za te vidove odgovornosti.¹⁴⁹¹ Gucatijeva odbrana takođe dodaje da nisu izvedeni dokazi koji bi potkrepljivali zaključak da su optuženi krivično odgovorni za pokušaj, podstrekavanje, pomaganje ili dogovor u datim okolnostima.¹⁴⁹²

718. Haradinajeva odbrana iznosi da tužilaštvo, kako se čini, brka neposredno izvršenje, saizvršilaštvo i različite oblike nedovršenih dela. Odbrana tvrdi da pristup

¹⁴⁸⁷ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 275.

¹⁴⁸⁸ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 276.

¹⁴⁸⁹ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 322; transkript, 14. mart 2022, str. 3504.

¹⁴⁹⁰ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 143.

¹⁴⁹¹ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 144.

¹⁴⁹² F567, Gucatijev završni podnesak, stav 91; F439, stav 96.

tužilaštva nije usredsređen na dokaze i konkretne navode protiv optuženih.¹⁴⁹³ Haradinajeva odbrana takođe navodi da se g. Haradinaju nanosi šteta tvrdnjom da su zajedno sa njim odgovorna još najmanje dva lica protiv kojih nije podignuta optužnica, jer nema mogućnost da ospori eventualne relevantne dokaze u vezi s tim.¹⁴⁹⁴

B. ZAKLJUČCI PANELA

719. Kao i u slučaju tačaka optužnice, panel primećuje da je isti skup činjenica i okolnosti relevantan za više vidova odgovornosti. S obzirom na dužnost koju ima po pravilu 158(2) Pravilnika, panel će razmotriti svaki vid odgovornosti optuženih, ali će se u odgovarajućim slučajevima pozvati na činjenice i okolnosti o kojima je bilo reči u vezi sa drugim vidovima odgovornosti.

720. Kad je reč o tačkama 1, 2, 3, 5 i 6 optužnice, panel je zaključio da je tužilaštvo u vezi sa obojicom optuženih van razumne sumnje dokazalo postojanje obeležja krivičnih dela za koja se terete. Panel će razmotriti vidove odgovornosti u pogledu tih optužbi.

721. Što se tiče tačke 4, panel je zaključio da za to krivično delo ne postoje obeležja *mens rea* ni kod optuženih ni kod bilo kog od njihovih saradnika. Pošto je zaključio da tužilaštvo nije van razumne sumnje dokazalo da su optuženi ili bilo ko od njihovih saradnika posedovali takvu *mens rea*, panel neće razmatrati nijedan vid odgovornosti u vezi sa tom optužbom.

1. Saizvršilaštvo

722. Panel će razmotriti saizvršilaštvo u vezi sa tačkama 1, 3, 5 i 6 optužnice. U vezi sa tačkom 2, neposredno izvršenje kao oblik izvršenja krivičnog dela biće razmatrano u sledećem odeljku.

¹⁴⁹³ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 49-50. V. takođe F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stavovi 257-272.

¹⁴⁹⁴ F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stav 106.

723. Prilikom utvrđivanja da li su optuženi krivično odgovorni kao saizvršioci za krivična dela za koja se terete po tačkama 1, 3, 5 i 6 optužnice, panel je razmatrao da li su: (i) optuženi zajedno (ii) učestvovali u izvršenju krivičnih dela ili na bilo koji drugi način znatno doprineli izvršenju krivičnih dela sa (iii) potrebnim subjektivnim obeležjem.¹⁴⁹⁵

(a) Zajedničko delovanje optuženih

724. Nakon svake isporuke dokumenata u prostorije Udruženja ratnih veterana OVK, optuženi su, zajedno sa drugim licima, donosili zajedničke odluke da sazovu konferencije za štampu i da stave primljene dokumente na uvid javnosti.¹⁴⁹⁶ Osim toga, 14. ili 15. septembra 2020, 23-člani upravni odbor Udruženja ratnih veterana OVK (u kome su bila obojica optuženih) jednoglasno je odlučio da objavi sve nove dokumente slične prirode.¹⁴⁹⁷

725. Prilikom sprovođenja tih odluka, optuženi su delovali zajedno, tako što su: (i) pregledali predmetne materijale i dozvolili drugim licima u prostorijama Udruženja ratnih veterana OVK da ih pregledaju;¹⁴⁹⁸ (ii) zajedno učestvovali na tri konferencije za štampu;¹⁴⁹⁹ (iii) izložili tri kompleta dokumenata na stolu ispred sebe i dopustili novinarima da pregledaju, fotografišu, snimaju i odnesu primerke dokumenata iz ta tri kompleta,¹⁵⁰⁰ i (iv) u više navrata, uključujući i jedan pred

¹⁴⁹⁵ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 82, 84.

¹⁴⁹⁶ V. gore, stav 679 (tačka 2).

¹⁴⁹⁷ P9, str. 8 (g. Gucati: „Prodiskutovali smo to sa odborom, razgovarali smo s njima“); 1D8, stav 9; 1D9, stavovi 23, 29; 2D1, stav 73. V. takođe DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2458, 2472-2473, 2475; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2746.

¹⁴⁹⁸ V. gore, fusnota 1417.

¹⁴⁹⁹ P1; P2; P35.

¹⁵⁰⁰ P1, video snimak, 00:00:32-00:00:35 (g. Gucati), 00:00:46-00:00:48 (g. Gucati), 00:01:14-00:01:18 (g. Gucati), 00:14:20-00:14:35 (g. Haradinaj), 00:14:44-00:14:49 (g. Gucati), 00:15:55-00:16:03 (g. Gucati), 00:16:35-00:16:52 (g. Haradinaj); P1, str. 6-9 (g. Haradinaj); P2, video snimak, 00:00:58-00:01:10 (g. Gucati), 00:11:14-00:11:16 (g. Gucati), 00:11:44-00:11:46 (g. Gucati); P35, video snimak, 00:14:33-00:14:35 (g. Haradinaj), 00:15:55-00:16:03 (g. Haradinaj), 00:16:35-00:16:52 (g. Haradinaj); P35, str. 2 (g. Gucati), 14 (obojica optuženih); P50, video snimak, 00:15:55-00:16:19 (g. Gucati); P50, str. 1 (g. Haradinaj); 1D3, stav 49. V. takođe W04866 (Halil Beriša), transkript, 26. oktobar 2021, str. 1519-1520.

drugim,¹⁵⁰¹ davali izjave koje su odražavale zajedništvo stavova i postupaka, ne samo u vezi sa obelodanjivanjem predmetnih dokumenata,¹⁵⁰² već i u vezi sa svedocima¹⁵⁰³ i posledicama koje će objavljivanje dokumenata imati po Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo.¹⁵⁰⁴

726. S obzirom na navedeno, panel se uverio da su optuženi postupali zajedno kada su izvršili radnje koje čine osnov optužbi.

(b) Učešće g. Gucatija u zajedničkom izvršenju

727. Panel je zaključio da je g. Gucati bio upoznat sa opštim sadržajem sva tri kompleta, mada u manjoj meri nego g. Haradinaj.¹⁵⁰⁵ Panel je takođe zaključio da je tokom celog inkriminisanog perioda g. Gucati postupao uz svest da su dokumenti iz tri kompleta autentični.¹⁵⁰⁶ Pored toga, panel je zaključio da je g. Gucati distribuirao

¹⁵⁰¹ P1; P2; P35; P12.

¹⁵⁰² P1, str. 8 (g. Haradinaj: „Da smo *mi* tako hteli... da smo *mi* tako hteli, *mi* ih uopšte ne bismo obelodanili“) (naglasak dodat); P2, str. 4 (g. Haradinaj: „Kad god ih *primimo*, *mi* ćemo ih objaviti. A *mi* u vezi s tim nemamo nikavu odgovornost, niti me to brine“); P4, str. 3 (g. Gucati: “ I *mi* smo im rekli da ‘svaki put kada *budemo dobili* dokumente iz Specijalizovanih veća, *mi* ćemo ih staviti na uvid javnosti, odnosno medija“) (naglasak dodat); P35, str. 2 (g. Gucati: „*Obelodanićemo* ih kosovskom narodu, našoj državi, svima“); str. 3 (g. Haradinaj: „*Objavićemo* sve što dobijemo ovde, *nećemo* ništa držati u tajnosti. [...] *uradićemo* to. To je *naša dužnost*“), str. 13 (g. Haradinaj: „Govorim u svoje ime, kao i *u ime celog predsedništva*. [Govornici se preklapaju] *Spremni smo* i na to da dobijemo 300 godina [zatvora]. *Spremni smo* i da umremo“) (naglasak dodat).

¹⁵⁰³ P2, str. 4 (g. Haradinaj: „I još jednom, oni koji misle da će nekoga da zastraše – oni će reći da *mi* imamo spise, da *mi* znamo njihova imena. To su anti-nacionalno orijentisani ljudi i ljudi koji ne vole Kosovo“) (naglasak dodat); P3 5, str. 2 (g. Gucati: „*Mi* ćemo pokazati istinu, da su ovi [koji se pominju] ovde pokušali i da pokušavaju da na svaki način diskredituju OVK“) (naglasak dodat).

¹⁵⁰⁴ P2, str. 6 (g. Haradinaj: „Zato što smo *mi* iz – znate da smo *mi*, kao udruženje i kao organizacija, protiv ovog suda“) (naglasak dodat); P4, str. 3 (g. Gucati: „Razlog zbog koga ćemo ih *staviti* na uvid javnosti. *Mi* ćemo dokazati ono što smo pre tri godine rekli pripadnicima vojske i građanima Kosova“) (naglasak dodat); str. 8 (g. Gucati: „U *našem* je interesu da ih distribuiramo što je više moguće u medijima i da ubedimo i javnost i medije da je ovaj sud neprihvatljiv“) (naglasak dodat); P7, str. 6 (g. Haradinaj: „Razlog zašto smo ovo ovo *objavili* je... *objavili* smo ovo zato što *hoćemo* da pokažemo sudiji da posao koji ste obavili ne vredi ništa“) (naglasak dodat); P18, str. 1 (g. Haradinaj: „*Mi* ne priznajemo taj sud i zato *ćemo* to da otkrijemo“) (naglasak dodat); P26, str. 2 (g. Haradinaj: „*Naša* je dužnost da radimo protiv tog suda, *naša* je dužnost da štitimo svoje članove, to je *naša dužnost*“) (naglasak dodat).

¹⁵⁰⁵ V. gore, stav 377 (Zaključci o paketima).

¹⁵⁰⁶ V. gore, stav 421 (Zaključci o paketima).

dokumente iz tri kompleta i opisivao informacije koje oni sadrže iako je bio svestan da se u njima nalaze poverljivi podaci i imena zaštićenih svedoka.¹⁵⁰⁷

i) Tačka 5

728. Gospodin Gucati je pregledao tri kompleta i dopustio drugim službenicima Udruženja ratnih veterana OVK¹⁵⁰⁸ da pregledaju sadržaj predmetnih dokumenata.¹⁵⁰⁹ U skladu sa zajedničkom odlukom da se posle svake od tri isporuke sazove konferencija za štampu, g. Gucati je u najmanje dva navrata ovlastio g. Klinakua¹⁵¹⁰ da o tome obavesti medije i pozove ih da pošalju svoje predstavnike.¹⁵¹¹

729. Tokom te tri konferencije za štampu, g. Gucati je: (i) predsedavao konferencijama u svojstvu predsednika Udruženja ratnih veterana OVK, iznosio uvodne komentare o tri kompleta dokumenata i davao reč g. Haradinaju da opiše njihov sadržaj;¹⁵¹² (ii) ukazivao na dostupnost dokumenata izloženih na stolu ispred optuženih¹⁵¹³ i pozivao prisutne da ih pregledaju, ili im dopuštao da to čine;¹⁵¹⁴ (iii) pokazivao dokumente izveštačima, odnosno pozivao kamermane da upere kamere na predmetne dokumente;¹⁵¹⁵ (iv) pozivao prisutne da ponesu predmetne dokumente sa sobom i dopuštao im da to čine;¹⁵¹⁶ (v) pominjao informacije sadržane u predmetnim dokumentima ili ih citirao, uključujući imena zvaničnih predstavnika tužilaštva i

¹⁵⁰⁷ V. gore, stav 456 (Zaključci o paketima).

¹⁵⁰⁸ 1D3, stavovi 14-17; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2168; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar, str. 2455, 2457; 1D9, stavovi 13, 15, 31.

¹⁵⁰⁹ P9, str. 6; P35, str. 2, 14; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2200; transkript, 7. decembar, str. 2297. V. takođe gore, stavovi 211, 246, 276-277 (Relevantni događaji).

¹⁵¹⁰ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2170, 2190-2191; 1D3, stav 18; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2727.

¹⁵¹¹ V. npr. 1D3, stavovi 16-18; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2168-2170; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2727.

¹⁵¹² P1, str. 1; P2, str. 1-2; P35, str. 1-2.

¹⁵¹³ P1, video snimak, 00:00:32-00:00:35, 00:00:46-00:00:48.

¹⁵¹⁴ P35, str. 2, 14.

¹⁵¹⁵ P1, video snimak, 00:01:17-00:01:18, 00:14:44-00:14:49, 00:15:55-00:16:03; P2, video snimak, 00:01:00-00:01:08, 00:01:17-00:01:18, 00:11:14-00:11:16, 00:11:44-00:11:46.

¹⁵¹⁶ P2, str. 1; P35, str. 15.

državnih službenika Srbije;¹⁵¹⁷ (vi) podsticao novinare da objave predmetni materijal,¹⁵¹⁸ i (vii) stavio do znanja da će Udruženje ratnih veterana OVK, ukoliko bude doneto još dokumenata, primiti te dokumente kako bi ih dalo medijima.¹⁵¹⁹

730. Gospodin Gucati se zajedno sa g. Haradinajem pojavio pred medijima onda kada je g. Tom Gaši u ime Udruženja ratnih veterana OVK izjavio da će ta organizacija obavestiti javnost svaki put kada budu dobili materijal koji se odnosi na Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo.¹⁵²⁰

731. Gospodin Gucati se pojavljivao u medijima i u drugim prilikama, bilo sam ili zajedno sa g. Tomom Gašijem.¹⁵²¹ Prilikom tih nastupa u medijima, g. Gucati je: (i) naglas čitao odlomke predmetnih dokumenata ili opisivao njihov sadržaj;¹⁵²² (ii) u više navrata se zarekao da će nastaviti da objavljuje sve dokumente koje budu dobili;¹⁵²³ (iii) izjavljivao da je njegova dužnost da podeli te dokumente sa medijima,¹⁵²⁴ odnosno (iv) potvrđio da primerci tih dokumenata stoje na raspolaganju medijima ili obećao da će im biti stavljeni na raspolaganje.¹⁵²⁵

732. Tokom inkriminisanog perioda, u dve objave na Fejsbuk nalogu g. Gucatija preneti su:¹⁵²⁶ (i) objava g. Haradinaja sa pozdravima upućenim licu koje je isporučilo prvi komplet,¹⁵²⁷ i (ii) članak iz medija sa snimkom ekrana na kojem se vidi jedan dokument SIRG-a.¹⁵²⁸

¹⁵¹⁷ P2, str. 1-2; P35, str. 1-2.

¹⁵¹⁸ P35, str. 14.

¹⁵¹⁹ P2, str. 9.

¹⁵²⁰ P12, str. 4.

¹⁵²¹ P9; P4 (sa g. Tomom Gašijem); P28; P29, P31.

¹⁵²² P9, str. 5; P28, str. 10, 14; P29, str. 1; P31, str. 3.

¹⁵²³ P4, str. 3, 8; P28, str. 7, 11, 12-13; P29, str. 2; P31, str. 2.

¹⁵²⁴ P9, str. 6.

¹⁵²⁵ P9, str. 6.

¹⁵²⁶ Gospodin Gucati je potvrđio da je „hisni.gucati“ njegov profil na Fejsbuku. DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2354-2363, 2434.

¹⁵²⁷ P83, str. 49.

¹⁵²⁸ P83, str. 46.

733. Pored toga, g. Gucati je sve vreme postupao u svojstvu predsednika Udruženja ratnih veterana OVK. Tokom svedočenja potvrđio da podržava sve što je g. Haradinaj rekao.¹⁵²⁹

734. S obzirom na navedeno, panel se uverio da je g. Gucati učestvovao u otkrivanju zaštićenih informacija i značajno mu doprineo.

ii) Tačka 6

735. Osim radnji i izjava opisanih u stavovima 728-733, g. Gucati je: (i) javno rekao da tri kompleta sadrže podatke o „raznim ljudima”,¹⁵³⁰ „većini svedoka”,¹⁵³¹ „svima”;¹⁵³² (ii) javno ukazao na to da se u tri kompleta navode imena i etnička pripadnost svedoka, kao i datumi i mesta razgovora koji su sa njima obavljeni i sadržaj njihovih izjava, istovremeno tvrdeći da ne treba navoditi njihova imena;¹⁵³³ (iii) podsticao novinare da objave imena svedoka i prekorio neke od njih zbog toga što ne žele to da urade¹⁵³⁴ i (iv) bio je prisutan, i nije ništa rekao, kada je g. Haradinaj pomenuo činjenicu da tri kompleta sadrže imena svedoka ili potencijalnih svedoka ili druge podatke o njima.¹⁵³⁵

736. Otkrivanjem identiteta i ličnih podataka svedoka i potencijalnih svedoka g. Gucati je prouzrokovao ozbiljne posledice po ugrožene svedoke, u smislu člana 392(3) KZK.¹⁵³⁶

¹⁵²⁹ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2374 („Ja sam predsednik organizacije. On je moj zamenik. Pripremili smo izjavu o tome šta treba da se kaže medijima. Rekli smo da smo pozvali novinare na konferenciju za štampu. Nismo znali kakva će biti pitanja, tako da nije bilo nikakvog ovlašćenja, niti je to bilo potrebno. Nije bilo potrebe da se dobije takvo ovlašćenje, ali ja sam podržavao sve što je on rekao“).

¹⁵³⁰ P9, str. 6-7.

¹⁵³¹ P59, str. 1.

¹⁵³² P1, str. 4.

¹⁵³³ P9, str. 6-7, 10; P28, str. 1, 11; P35, str. 1-2, 13; P59, str. 1, 3.

¹⁵³⁴ P35, str. 13-14.

¹⁵³⁵ P1; P2; P35.

¹⁵³⁶ V. gore, stav 547 (tačka 6).

737. S obzirom na navedeno, panel se uverio da je g. Gucati učestvovao u otkrivanju identiteta i ličnih podataka svedoka i potencijalnih svedoka i značajno mu doprineo.

iii) Tačka 3

738. Osim radnji i izjava opisanih u stavovima 728-735, g. Gucati je javno postavljao pitanje da li iko štiti svedoke Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva,¹⁵³⁷ i tvrdio da bi Specijalizovana veća trebalo tužiti zbog ugrožavanja sopstvenih svedoka,¹⁵³⁸ kao i da su Specijalizovana veća zbog ovog otkrivanja u potpunosti izgubila kredibilitet.¹⁵³⁹

739. Istovremeno, g. Gucati je javno dovodio u pitanje istinitost iskaza svedoka, koje je opisao kao: (i) ljudi koji lažu¹⁵⁴⁰ ili su u svojim izjavama izneli "niz izmišljotina"¹⁵⁴¹ da bi dobili azil na zapadu,¹⁵⁴² ili kao (ii) „oruđe političkih stranaka“ koje su „naterali da svedoče zbog političkog rivaliteta“.¹⁵⁴³ On je takođe tvrdio da su izjave svedoka dobijene pod prisilom ili prinudom i da im se stoga ne može verovati.¹⁵⁴⁴

740. Štaviše, g. Gucati je opisao svedoke kao: (i) „Albance samo po govoru“¹⁵⁴⁵ koji su „na srpskoj strani“;¹⁵⁴⁶ (ii) „koji ne žele dobro ni ovoj zemlji ni OVK“;¹⁵⁴⁷ (iii) „saradnji jednog kruga onih koji su Albanci samo po govoru i Srbije“;¹⁵⁴⁸ (iv) „neke izdajnike naše zemlje“ koji „ustanu i lažu“;¹⁵⁴⁹ (v) „mnogo ljudi u koje smo imali poverenje [...]“.

¹⁵³⁷ P9, str. 5.

¹⁵³⁸ P59, str. 1.

¹⁵³⁹ P28, str. 13.

¹⁵⁴⁰ P59, str. 2.

¹⁵⁴¹ P9, str. 11.

¹⁵⁴² P9, str. 11; P59, str. 2.

¹⁵⁴³ P59, str. 2.

¹⁵⁴⁴ P59, str. 2.

¹⁵⁴⁵ P9, str. 6, 13.

¹⁵⁴⁶ P9, str. 6.

¹⁵⁴⁷ P9, str. 6.

¹⁵⁴⁸ P9, str. 11.

¹⁵⁴⁹ P9, str. 12.

rado ih primali u svoje kuće, na sastanke... poštovali ih... i tome slično”,¹⁵⁵⁰ i
 (vi) „kolaboracioniste”.¹⁵⁵¹

741. Gospodin Gucati je u navedenima izjavama zapravo ponovio komentare koje je iznosio i pre inkriminisanog perioda,¹⁵⁵² kada je tvrdio da će Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo doživeti neuspeh zbog svedoka „kolaboracionista”.¹⁵⁵³ Svojim izjavama je poručivao da niko neće moći da zaštitи svedoke kad se sazna ko su, jer su „izdajnici”, „kolaboracionisti” i „Albanci samo po govoru” kojima „ne žele dobro Kosovu i OVK”.¹⁵⁵⁴ Gospodin Gucati je takođe prihvatio da bi svedocima čija se imena stavljuju na uvid javnosti nešto „moglo” da se dogodi.¹⁵⁵⁵

742. S obzirom na navedeno, panel se uverio da je g. Gucati učestvovao u izvršenju krivičnog dela navedenog u tački 3 optužnice i znatno doprineo njegovom izvršenju.

iv) Tačka 1

743. Tokom vršenja radnji i davanja izjava opisanih u stavovima 728-740, g. Gucati je svoju odluku, „interes”¹⁵⁵⁶ i „dužnost”¹⁵⁵⁷ da objavi zaštićene informacije povezao sa svojom željom da „podrije”¹⁵⁵⁸ Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo i „reši ih se”¹⁵⁵⁹ „u roku od pet minuta”¹⁵⁶⁰. On je opisao Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo kao „neprihvatljive”¹⁵⁶¹, „bezvredne”¹⁵⁶², „rasističke”¹⁵⁶³,

---

¹⁵⁵⁰ P9, str. 9.

¹⁵⁵¹ P9, str. 11.

¹⁵⁵² V. gore, stavovi 569-570, 573-574 (tačka 3).

¹⁵⁵³ P40 (12. decembar 2018), str. 2.

¹⁵⁵⁴ V. gore, stavovi 569-574 (tačka 3).

¹⁵⁵⁵ P9, str. 8.

¹⁵⁵⁶ P4, str. 8.

¹⁵⁵⁷ P9, str. 6.

¹⁵⁵⁸ P28, str. 9.

¹⁵⁵⁹ P28, str. 11.

¹⁵⁶⁰ P28, str. 11.

¹⁵⁶¹ P4, str. 8.

¹⁵⁶² P29, str. 2.

¹⁵⁶³ P4, str. 8; P40, str. 1 (12. decembar 2018); P59, str. 1.

„ponižavajuće“¹⁵⁶⁴, „jednonacionalne“ i „tendenciozne“,¹⁵⁶⁵ zbog toga što se oslanjaju na iskaze svedoka koji su „kolaboracionisti“.¹⁵⁶⁶ Izrazio je nadu da će Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo biti ukinuti u najkraćem roku i da će prekinuti sve svoje aktivnosti usmerene protiv pripadnika OVK.¹⁵⁶⁷

744. U vezi s tačkom 1, panel je zaključio da su navedene radnje i izjave g. Gucatija predstavljale pokušaj ometanja u smislu člana 401(1) KZK. Njegovi postupci takođe su predstavljali pokušaj ometanja tužilaca i istražitelja tužilaštva u smislu člana 401(5) KZK.

745. S obzirom na navedeno, panel se uverio da je g. Gucati učestvovao u izvršenju krivičnog dela navedenog u tački 1 optužnice i znatno doprineo njegovom izvršenju.

(c) Učešće g. Haradinaja u zajedničkom izvršenju

746. Panel je zaključio da je g. Haradinaj bio detaljno upoznat sa sadržajem tri kompleta dokumenata.¹⁵⁶⁸ Panel je takođe zaključio da je tokom celog inkriminisanog perioda g. Haradinaj postupao uz svest da su dokumenti iz tri kompleta autentični.¹⁵⁶⁹ Pored toga, panel je zaključio da je g. Haradinaj distribuirao dokumente iz tri kompleta i opisivao informacije koje oni sadrže iako je bio svestan da se u tim informacijama nalaze i poverljivi podaci i imena zaštićenih svedoka.¹⁵⁷⁰

i) Tačka 5

747. Gospodin Haradinaj je pregledao sva tri kompleta i dopustio drugim, neovlašćenim trećim licima, kao što su drugi službenici Udruženja ratnih veterana

¹⁵⁶⁴ P59, str. 1.

¹⁵⁶⁵ P4, str. 8; P40, str. 1; P41, str. 1; P59, str. 1.

¹⁵⁶⁶ P40 (12. decembar 2018), str. 2.

¹⁵⁶⁷ P29, str. 1.

¹⁵⁶⁸ V. gore, stav 377 (Zaključci o paketima).

¹⁵⁶⁹ V. gore, stav 421 (Zaključci o paketima).

¹⁵⁷⁰ V. gore, stav 456 (Zaključci o paketima).

OVK i osoblje KFOR-a koje se nalazilo su prostorijama udruženja,¹⁵⁷¹ da pregledaju ili fotografiju sadržaj predmetnih dokumenata.¹⁵⁷²

748. Na tri konferencije za štampu, g. Haradinaj je: (i) detaljno opisivao sadržaj tri kompleta, vrstu i prirodu dokumenata i rekao koji zvanični predstavnici tužilaštva i državni službenici Srbije se u njima pominju;¹⁵⁷³ (ii) pozivao je prisutne da pregledaju te dokumente, ili im dopuštao da to čine;¹⁵⁷⁴ (iii) pokazivao je za kamere sadržaj nekih od tih dokumenata;¹⁵⁷⁵ (iv) zaricao se da će dati novinarima onoliko primeraka koliko žele i podsticao ih da uzmu primerke;¹⁵⁷⁶ (v) zaklinjao se da će nastaviti da objavljuje sve dokumente koji budu prispeli,¹⁵⁷⁷ izjavljujući da mu je to dužnost;¹⁵⁷⁸ (vi) podsticao je prisutne novinare da objave dokumente i prekorevao neke od njih zbog toga što to ne čine¹⁵⁷⁹ i (vii) stavljao je do znanja da će Udruženje ratnih veterana OVK prihvati nove dokumente ako budu doneti i pozvao lice koje je donelo treći komplet da doneše još dokumenata.¹⁵⁸⁰

749. Gospodin Haradinaj se zajedno sa g. Gucatijem pojavio pred medijima onda kada je g. Tom Gaši u ime Udruženja ratnih veterana OVK izjavio da će ta organizacija obavestiti javnost svaki put kada budu dobili materijal koji se odnosi na Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo.¹⁵⁸¹

¹⁵⁷¹ P7, str. 7-8; P35, str. 9; 2D1, stavovi 85, 102-103, 108-109; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar, str. 2459; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar, str. 2777-2779.

¹⁵⁷² V. gore, stavovi 211, 246, 276-277 (Relevantni događaji).

¹⁵⁷³ P1, str. 1-3, 6-7; P2, str. 2-3; P35, str. 2-3.

¹⁵⁷⁴ P1, str. 6-9; P35, str. 14.

¹⁵⁷⁵ P1, video snimak, 00:14:33-00:14:35, 00:16:35-00:16:52; P2, video snimak, 00:14:33-00:14:35, 00:16:35-00:16:52; P35, video snimak, 00:14:33-00:14:35, 00:16:35-00:16:52.

¹⁵⁷⁶ P1, str. 5-6; P2, str. 4; P50, str. 1; P35, str. 4-5, 15.

¹⁵⁷⁷ P2, str. 4; P35, str. 3.

¹⁵⁷⁸ P2, str. 4; P35, str. 3.

¹⁵⁷⁹ P1, str. 4, 5; P2, str. 2, 7; P35 str. 4-5, 12-13.

¹⁵⁸⁰ P2, str. 8-9; P35, str. 8, 10.

¹⁵⁸¹ P12, str. 4.

750. Gospodin Haradinaj se i u nekoliko drugih prilika pojavljivao u medijima, bilo sam ili zajedno sa g. Tomom Gašijem i drugima.¹⁵⁸² Prilikom tih nastupa u medijima, g. Haradinaj je: (i) opisivao vrstu i prirodu dokumenata, odnosno sadržaj tri kompleta,¹⁵⁸³ ukazujući na zvanične predstavnike tužilaštva i državne službenike Srbije koji se u njima pominju;¹⁵⁸⁴ (ii) u više navrata se zaklinjao da će nastaviti da objavljuje sve dokumente koje budu dobili,¹⁵⁸⁵ navodeći da mu je to dužnost;¹⁵⁸⁶ (iii) potvrdio da primerci tih dokumenata stoje na raspolaganju medijima ili obećao da će im biti stavljeni na raspolaganje¹⁵⁸⁷ i (iv) u više navrata podsticao novinare da objave te dokumente i prekorevao neke od njih zbog toga što to ne čine.¹⁵⁸⁸

751. Tokom inkriminisanog perioda, u nekoliko postova objavljenih na Fejsbuk nalogu g. Haradinaja¹⁵⁸⁹ preneti su članci iz medija koji sadrže opis predmetnih dokumenata ili snimke ekrana na kojima se vidi njihova slika.¹⁵⁹⁰

752. S obzirom na navedeno, panel se uverio da je g. Haradinaj učestvovao u otkrivanju zaštićenih informacija i značajno mu doprineo.

ii) Tačka 6

753. Osim radnji i izjava opisanih u stavovima 747-750, g. Haradinaj je: (i) javno naznačio da tri kompleta sadrže „imena svih svedoka“,¹⁵⁹¹ „veliki broj imena“¹⁵⁹² i da se u njima pominju „još mnogi, mnogi drugi“;¹⁵⁹³ (ii) javno i u više navrata ukazivao

¹⁵⁸² P6; P7 (sa g. Tomom Gašijem); P8; P11; P15; P16; P17; P18; P19; P21; P24; P25; P27; P26; P30; P32; P33.

¹⁵⁸³ P6, str. 19-20; P17, str. 2-4; P19, str. 2-3; P21, str. 4-5; P24, str. 7-8.

¹⁵⁸⁴ P18, str. 2-3; P19, str. 1, 3-4; P33, str. 2.

¹⁵⁸⁵ P6, str. 4, 14; P18, str. 1-2; P21, str. 4; P24, str. 7; P26, str. 4-5.

¹⁵⁸⁶ P21, str. 3; P24, str. 8; P26, str. 2.

¹⁵⁸⁷ P6, str. 17-18; P7, str. 7; P8, str. 10; P11; p. 4; P17, str. 6; P21, str. 3-4; P24, str. 3, 6.

¹⁵⁸⁸ P6, str. 6, 9, 18; P8, str. 21-22; P17, str. 6-7; P21, str. 5; P24, str. 2-3, 5, 10; P30, str. 5-8; P33, str. 3; P11, str. 4, 28-29.

¹⁵⁸⁹ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2812; transkript, 13. januar 2022, str. 2929.

¹⁵⁹⁰ V. gore, fusnota 1017. V. takođe P60; P61; P62, P70; P72; P73; P74; P75; P77; P78; P79; P80; P82; P83.

¹⁵⁹¹ P1, str. 2.

¹⁵⁹² P18, str. 3.

¹⁵⁹³ P35, str. 3.

da se u predmetnim dokumentima navode imena, ranije i aktuelno prebivalište, brojevi telefona i etnička pripadnost svedoka, kao i datumi i mesta razgovora koji su sa njima obavljeni i sadržaj njihovih izjava;¹⁵⁹⁴ (iii) javno naveo imena pet svedoka ili potencijalnih svedoka čija se imena pojavljuju u prvom i trećem kompletu¹⁵⁹⁵ i (iv) podsticao novinare da objave imena navedena u dokumentima i prekorevao neke od njih zbog toga što to ne žele da urade.¹⁵⁹⁶

754. Otkrivanjem identiteta i ličnih podataka svedoka i potencijalnih svedoka, g. Haradinaj je prouzrokovao ozbiljne posledice po ugrožene svedoke, u smislu člana 392(3) KZK.¹⁵⁹⁷

755. S obzirom na navedeno, panel se uverio da je g. Haradinaj učestvovao u otkrivanju identiteta i ličnih podataka svedoka i potencijalnih svedoka i značajno mu doprineo.

iii) Tačka 3

756. Osim radnji i izjava opisanih u stavovima 747-750 i 753, g. Haradinaj je posebno naglašavao da Specijalizovana veća nisu sposobna da zaštite sopstvene svedoke i da su dopustila da njihova imena budu izložena javnosti, navodeći da tim svedocima niko ne može garantovati zaštitu zbog toga što svako može da pročita tri kompleta dokumenata.¹⁵⁹⁸ Gospodin Haradinaj je napomenuo da „sada niko više ne može da spreči da ovi primerci [budu dostupni javnosti]”.¹⁵⁹⁹

757. Istovremeno, g. Haradinaj je javno dovodio u pitanje istinitost iskaza tih svedoka koje je opisao kao ljude koji lažno svedoče¹⁶⁰⁰ i da su njihovi iskazi „kleveta i

¹⁵⁹⁴ P1, str. 2-3, 5; P8, str. 11; P11, str. 30; P18, str. 3; P21, str. 5; P24, str. 8; P30, str. 4; P35, str. 2-3.

¹⁵⁹⁵ P1, str. 2; P11, str. 30; P35, str. 3; [BRISANO].

¹⁵⁹⁶ P2, str. 7; P6, str. 9; P35, str. 4. V. takođe P25, str. 7.

¹⁵⁹⁷ V. gore, stav 547 (tačka 6).

¹⁵⁹⁸ P1, str. 2, 5; P8, str. 26; P21, str. 5. V. takođe P7, str. 6; P8, str. 14; P11, str. 3; P17, str. 9; P18, str. 2, 7; P19, str. 3; P30, str. 12; P33, str. 1; P34, str. 2. V. takođe gore, fusnota 1193 (tačka 3).

¹⁵⁹⁹ P24, str. 3.

¹⁶⁰⁰ P25, str. 7.

izmišljotina”.¹⁶⁰¹ Takođe je tvrdio da su svedoci davali izjave pod prisilom ili zato što su ih učenili ili im pretili nasiljem.¹⁶⁰²

758. Štaviše, još pre, a i tokom inkriminisanog perioda, g. Haradinaj je govorio da su svedoci: (i) „jadni debili, budale, rođeni špijuni, vi špijuni“ koji „izdaju svoj narod, svoju armiju, laž[u] i učestvuj[u] u fabrikovanju dokaza koje dostavlja neprijatelj”;¹⁶⁰³ (ii) „srpski špijuni koji su plaćeni da svedoče protiv OVK”;¹⁶⁰⁴ (iii) „kolaboracionisti”;¹⁶⁰⁵ (iv) „kriminalci, krvopije, koji su davali naređenja”,¹⁶⁰⁶ i (v) „lakeji koji su samo po govoru Albanci”.¹⁶⁰⁷ U objavi jedne druge osobe koju je g. Haradinaj postavio na svoj nalog na Fejsbuku pre inkriminisanog perioda, pominje se pojam „klevetnika“ ili „posebnih“ „pojedinaca koji su Albanci samo po govoru“ u kombinaciji sa izrazima kao što su „nečasni vojnici“, „šljam“ i „ultrakriminalci“.¹⁶⁰⁸

759. Gospodin Haradinaj je takođe tvrdio da će doći do sloma Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva „jer sada i svedoci znaju da drugi ljudi znaju ko su oni“.¹⁶⁰⁹ Iz njegovih izjava se mogla izvući poruka da više niko neće moći da zaštititi svedoke kad se sazna ko su, zbog toga što su oni „Albanci samo po govoru“ i „[rođeni] špijuni“ koji „izdaju [svoj narod]“.¹⁶¹⁰ Gospodin Haradinaj je otvoreno rekao se „ne uzrujava zbog tih haških svedoka“ i da bi „voleo da ih je sve javno obznanio“.¹⁶¹¹

760. S obzirom na navedeno, panel se uverio da je g. Haradinaj učestvovao u izvršenju krivičnog dela navedenog u tački 3 optužnice i znatno doprineo njegovom izvršenju.

¹⁶⁰¹ P8, str. 31.

¹⁶⁰² P1, str. 2; P6, str. 25-26; P7, str. 5-6; P8, str. 7, 31-33; P17, str. 2; P24, str. 8; P25, str. 5-6.

¹⁶⁰³ P8, str. 26.

¹⁶⁰⁴ P83, str. 21-22.

¹⁶⁰⁵ P6, str. 14; P17, str. 3; P25, str. 7.

¹⁶⁰⁶ P8, str. 7.

¹⁶⁰⁷ P37 (24. jun 2020), str. 8, 11.

¹⁶⁰⁸ [BRISANO], post druge osobe koji je postavljen na Haradinajev nalog na Fejsbuku, [BRISANO].

¹⁶⁰⁹ P8, str. 30-31.

¹⁶¹⁰ V. gore, stavovi 569-574 (tačka 3).

¹⁶¹¹ P1, str. 5.

iv) Tačka 1

761. Tokom vršenja radnji i davanja izjava opisanih u stavovima 747-758, g. Haradinaj je svoju odluku da objavi zaštićene informacije izričito doveo u vezu sa nepriznavanjem Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.¹⁶¹² Opisao je Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo kao „skandalozne”,¹⁶¹³ „sramotne”,¹⁶¹⁴ rekao je da su isti, pa i gori od nekakve „ćevabdžinice”,¹⁶¹⁵ „bombondžijske radnje”,¹⁶¹⁶ srpske „poslastičarnice”¹⁶¹⁷ ili „poslastičara”;¹⁶¹⁸ da su gori od „sudova iz džungle”;¹⁶¹⁹ i da je učinak njihovog sudije „nula”.¹⁶²⁰ Gospodin Haradinaj je napomenuo da su Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo „rasistički, jednonacionalni, selektivni”.¹⁶²¹ Naveo je da je njihova dužnost da osiguraju da Kosovo ne bude osuđeno za zločine i da kosovski sinovi ne budu osuđeni kao kriminalci.¹⁶²² Odgovarajući na pitanje da li je svestan da bi otkrivanje datih informacija moglo da ugrozi sudski postupak, g. Haradinaj je odgovorio: „O, pa to je upravo ono što bih htio, to bi mi se dopalo”.¹⁶²³

762. U vezi s tačkom 1, panel je zaključio da su navedene radnje i izjave g. Haradinaja predstavljale pokušaj ometanja u smislu člana 401(1) KZK. Njegovi postupci takođe su predstavljali pokušaj ometanja tužilaca i istražitelja tužilaštva u smislu člana 401(5) KZK.

¹⁶¹² P18, str. 1.

¹⁶¹³ P1, str. 3 (g. Haradinaj).

¹⁶¹⁴ P1, str. 3 (g. Haradinaj).

¹⁶¹⁵ P17, str. 9; P18, str. 2, 7; P19, str. 3; P34, str. 2.

¹⁶¹⁶ P25, str. 2, 8.

¹⁶¹⁷ P19, str. 3.

¹⁶¹⁸ P34, str. 2.

¹⁶¹⁹ P2, str. 2.

¹⁶²⁰ P7, str. 6.

¹⁶²¹ P21, str. 4. V. takođe P1, str. 2; P2, str. 6; P17, str. 1; P38, str. 1-2 (25. jun 2020); P49, str. 2 (31. oktobar 2018).

¹⁶²² P8, str. 6.

¹⁶²³ P18, str. 5.

763. S obzirom na navedeno, panel se uverio da je g. Haradinaj učestvovao u izvršenju krivičnog dela navedenog u tački 1 optužnice i znatno doprineo njegovom izvršenju.

(d) Učešće optuženih sa svesnom namerom

764. Zajedničke odluke i usaglašene radnje optuženih, kao i njihovi lični postupci i izjave opisani u stavovima 724-725, 728-744 i 747-762 dokazuju van razumne sumnje da su obojica svesno učestvovali u izvršenju krivičnih dela navedenih u tačkama 1, 3, 5 i 6 optužnice i znatno doprineli njihovom izvršenju.

(e) Zaključak

765. S obzirom na navedeno, panel se uverio da su optuženi, kao saizvršioci, zajedno učestvovali u izvršenju krivičnih dela navedenih u tačkama 1, 3, 5 i 6 optužnice i znatno doprineli njihovom izvršenju.

2. Pojedinačno izvršilaštvo

766. Gospodin Gucati je lično izvršio radnje i izgovorio reči opisane u stavovima 728-744. Isto tako, i g. Haradinaj je lično izvršio radnje i izgovorio reči opisane u stavovima 747-762. Te njihove radnje i izjave čine deo njihovog učešća, kao saizvršilaca, u izvršenju krivičnih dela navedenih u tačkama 1, 3, 5 i 6 optužnice i njihovog znatnog doprinosa izvršenju tih krivičnih dela. Iz tih razloga, panel neće razmatrati pojedinačno izvršilaštvo kao poseban vid odgovornosti prilikom odmeravanja kazne u vezi sa navedenim tačkama optužnice.

767. Budući da relevantne činjenice i okolnosti navedene u tački 2 optužnice imaju za posledicu učestvovanje u zajedničkom delovanju grupe i stoga po prirodi stvari podrazumevaju zajedničko delovanje optuženih, panel će razmatrati njihove radnje i izjave po ovoj tački optužnice kao pojedinačno izvršilaštvo.¹⁶²⁴

---

¹⁶²⁴ F74, odluka o potvrđivanju optužnice, stav 87.

(a) Gospodin Gucati

768. Osim radnji i izjava opisanih u stavovima 728-744, g. Gucati je takođe postupao kao pripadnik i vođa grupe koja je zajedničkim delovanjem pokušala da omete službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka tužilaštva.¹⁶²⁵ Konkretno, g. Gucati je kao učesnik i vođa grupe: (i) naložio g. Klinakuu da novinarima pošalje pozivnice za predstojeće konferencije za štampu;¹⁶²⁶ (ii) složio se da g. Haradinaj treba da ima glavnu ulogu na konferencijama za štampu;¹⁶²⁷ (iii) izneo uvodne komentare na tri konferencije za štampu, a zatim dao reč g. Haradinaju,¹⁶²⁸ koji je govorio po ovlašćenju g. Gucatija;¹⁶²⁹ (iv) naložio g. Klinakuu da preda ostatke materijala iz prvog kompleta Specijalizovanom tužilaštvu;¹⁶³⁰ (v) govorio na tri konferencije za štampu i prilikom drugih nastupa u medijima u svojstvu predsednika Udruženja ratnih veterana OVK¹⁶³¹ i (vi) ovlastio g. Klinakua da zastupa Udruženje ratnih veterana OVK tokom pretresa prostorija Udruženja koji je izvršen 25. septembra 2020.¹⁶³² Gospodin Gucati je učestvovao u donošenju odluke upravnog odbora Udruženja ratnih veterana OVK od. 14. ili 15. septembra 2020. da se materijal Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva objavi svaki put kada ih ta organizacija dobije.¹⁶³³

---

¹⁶²⁵ V. gore, stavovi 678-690, 704-707 (tačka 2).

¹⁶²⁶ 1D3, stav 18; 2D1, stavovi 52, 56; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2170, 2190-2191. V. takođe 2D1, stav 73; transkript, 8. decembar 2021, str. 2410; transkript, 11. januar 2022, str. 2727, 2746.

¹⁶²⁷ 1D3, stav 20.

¹⁶²⁸ P1, str. 1; P2, str. 1-1; P35, str. 1-2.

¹⁶²⁹ 1D3, stav 48 (g. Gucati: „Potvrđujem da je [g. Haradinaj] govorio po mom ovlašćenju i ovlašćenju rukovodstva“).

¹⁶³⁰ 1D7, stav 20; P13, str. 1; P57.

¹⁶³¹ P1, str. 1; P9, str. 1; P2, str. 1-2; P28, str. 1, 7; P29, str. 1.

¹⁶³² 1D3, stav 55.

¹⁶³³ P9, str. 8; 1D8, stav 9; 1D9, stavovi 23, 29; 2D1, stav 73. V. takođe DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2458, 2472-2473, 2475; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2746.

769. Postupci i izjave g. Gucatija dokazuju da je on sa svesnom namerom izvršio krivično delo navedeno u tački 2 optužnice.¹⁶³⁴ Njegovi postupci takođe su predstavljali pokušaj ometanja tužilaca i istražitelja tužilaštva u smislu člana 401(5) KZK.

770. S obzirom na navedeno, panel se uverio da je g. Gucati pojedinačno izvršio krivično delo navedeno u tački 2 optužnice, kao i da njegovo ponašanje zadovoljava uslove za oba teža oblika datog krivičnog dela.

(b) Gospodin Haradinaj

771. Osim radnji i izjava opisanih u stavovima 747-762, g. Haradinaj je takođe bio pripadnik grupe, koja je, zajedničkim delovanjem, pokušala da omete službenike Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva u obavljanju radnih zadataka tužilaštva.¹⁶³⁵ Konkretno, g. Haradinaj je učestvovao u podeli zadataka u okviru grupe: (i) pregledanjem tri kompleta dokumenata zajedno sa g. Gucatijem, g. Klinakuom i drugima;¹⁶³⁶ (ii) detaljnim opisivanjem sadržaja ta tri kompleta, uz odobrenje g. Gucatija,¹⁶³⁷ i (iii) nekoliko nastupa u medijima u ime Udruženja ratnih veterana OVK, tokom kojih je, između ostalog, opisao prirodu odnosno sadržaj tri kompleta dokumenata i u više navrata se zaklinjao da će nastaviti da objavljuje sve nove dokumente Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva koje budu dobili.¹⁶³⁸ Gospodin Haradinaj je učestvovao u donošenju odluke upravnog odbora Udruženja ratnih veterana OVK od. 14. ili 15. septembra 2020. da se materijal Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva objavi svaki put kada ga ta organizacija dobije.¹⁶³⁹

¹⁶³⁴ V. gore, stav 671 (tačka 1).

¹⁶³⁵ V. gore, stavovi 678-690 (tačka 2).

¹⁶³⁶ V. gore, fusnota 1417.

¹⁶³⁷ P1, str. 1-3, 6-7; P2, str. 2-3, 10-11; P35, str. 2-3; 1D3, stav 20.

¹⁶³⁸ V. gore, fusnota 1585.

¹⁶³⁹ 1D8, stav 9; 1D9, stavovi 23, 29; 2D1, stav 73. V. takođe DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2458, 2472-2473, 2475; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2746.

772. Postupci i izjave g. Haradinaja dokazuju da je on sa svesnom namerom izvršio krivično delo navedeno u tački 2 optužnice.¹⁶⁴⁰ Njegovi postupci takođe su predstavljali pokušaj ometanja tužilaca i istražitelja tužilaštva u smislu člana 401(5) KZK.

773. S obzirom na navedeno, panel se uverio da je g. Haradinaj pojedinačno izvršio krivično delo navedeno u tački 2 optužnice, kao i da njegovi postupci zadovoljavaju uslove za teži oblik datog krivičnog dela, shodno članu 401(5) KZK.

3. Pokušaj

774. Panel je zaključio da su optuženi zajedno izvršili krivična dela navedena u tačkama optužnice 1, 3, 5 i 6, a da su pojedinačno izvršili krivično delo navedeno u tački 2 optužnice. Panel ponavlja da su krivična dela navedena u tačkama 1 i 2 izvršena i onda kada je ometanje samo pokušano.¹⁶⁴¹

775. Iz tih razloga, prilikom odmeravanja kazne panel neće posebno razmatrati pokušaj kao vid odgovornosti i nadalje se njime neće baviti.

4. Dogovor o izvršenju krivičnog dela

(a) Dogovor o izvršenju krivičnog dela

776. Kao što je zaključeno u stavu 724, posle svake isporuke dokumenata u prostorije Udruženja ratnih veterana OVK, optuženi su, zajedno sa drugim licima, donosili zajedničke odluke da sazovu konferenciju za štampu i da daju primljene dokumente na uvid javnosti. Osim toga, 14. ili 15. septembra 2020, 23-člani upravnog odbora Udruženja ratnih veterana OVK (u kome su bila i obojica optuženih) doneo je jednoglasnu odluku da materijal Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva

¹⁶⁴⁰ V. gore, stav 671 (tačka 1).

¹⁶⁴¹ V. gore, stavovi 141, 158 (Merodavno pravo).

objavi svaki put kada ga njihova organizacija dobije.¹⁶⁴² Dvojica optuženih, g. Klinaku i druga lica takođe su obavili više zajedničkih radnji u vezi sa pripremom i održavanjem tri konferencije za štampu i plenidbom paketa od strane Specijalizovanog tužilaštva. Dvojica optuženih, g. Klinaku i g. Tom Gaši su se nekoliko puta pojavili u medijima i iznosili usaglašene stavove o otkrivanju zaštićenih informacija, svedocima i ometanju Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.¹⁶⁴³

(b) Bitna radnja preduzeta u cilju izvršenja dogovorenog krivičnog dela

777. Lični postupci i izjave obojice optuženih opisani u stavovima 728-744 i 747-762 uključuju bitne pripremne korake u cilju izvršenja krivičnih dela za koja ih tereti optužnica. Konkretno, kao što je opisano u stavovima 728-729, g. Gucati je pregledao sva tri kompleta, doneo odluku, zajedno sa drugima, da sazove konferenciju za štampu posle svake isporuke dokumenata, i u najmanje dva navrata izdao uputstva g. Klinakuu da pozove medije na te konferencije za štampu. Isto tako, kao što je opisano u stavu 747, g. Haradinaj je detaljno pregledao tri kompleta dokumenata pre održavanja tri konferencije za štampu i učestvovao u donošenju odluke da se te tri konferencije za štampu sazovu.

(c) Sa umišljajem

778. Postupci i izjave obojice optuženih dokazuju da su se oni dogovorili s namerom da izvrše krivična dela za koja se terete.

¹⁶⁴² 1D8, stav 9; 1D9, stavovi 23, 29; 2D1, stav 73. V. takođe DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2458, 2472-2473, 2475; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2746.

¹⁶⁴³ V. gore, stavovi 678-691 (tačka 2).

(d) Zaključak

779. S obzirom na navedeno, panel se uverio da su se optuženi dogovorili da izvrše krivična dela za koja se terete i da su obojica preduzela bitne pripremne korake u cilju njihovog izvršenja. Uprkos tome, panel smatra da je ovaj vid odgovornosti već bio uzet u obzir i da on čini deo individualne krivične odgovornosti optuženih kao saizvršilaca za krivična dela navedena u tačkama optužnice 1, 3, 5 i 6, i kao pojedinačnih izvršilaca za krivično delo navedeno u tački 2.

780. Iz tih razloga, panel prilikom odmeravanja kazne neće razmatrati dogovor o izvršenju krivičnog dela kao vid odgovornosti.

5. Podstrekavanje

781. Panel je zaključio da se treći oblik podstrekavanja iz člana 32(3) KZK ne može primeniti ni na jednu od šest tačaka optužnice.¹⁶⁴⁴ Panel će stoga uzeti u razmatranje samo prvi i drugi oblik podstrekavanja (iz člana 32(1)-(2) KZK).

782. Panel podseća da tužilaštvo tereti optužene da su podstrekavali pet različitih kategorija lica: (i) jedan drugog; (ii) g. Klinakua, g. Toma Gašija i druge članove ili predstavnike Udruženja ratnih veterana OVK; (iii) lica koja su lično bila prisutna na tri konferencije za štampu ili ih pratila na daljinu, ili su se na drugi način informisala o njima i o drugim nastupima u javnosti; (iv) neke predstavnike medija i (v) lica u posedu poverljivih informacija ili informacija koje nisu javnog karaktera u vezi sa postupcima Specijalizovanih veća.¹⁶⁴⁵

783. Kad je reč o prvoj kategoriji lica, panel se nije uverio da se na osnovu dokaza može utvrditi da su optuženi podstrekavali jedan drugog na izvršenje krivičnih dela za koja se terete. U stvari, panel je već zaključio da su optuženi zajedno izvršili krivična dela navedena u tačkama optužnice 1, 3, 5 i 6, a da su pojedinačno izvršili krivično

¹⁶⁴⁴ V. gore, stav 193 (Merodavno pravo).

¹⁶⁴⁵ F251/A01, optužnica, stavovi 41-43. V. takođe F565, završni podnesak tužilaštva, stav 275 (gde su navedene kategorije drugačije numerisane).

delo navedeno u tački 2. Panel s tim u vezi napominje da tužilaštvo u toku unakrsnog ispitivanja nije iznelo tu tezu nijednom od dvojice optuženih.

784. Kad je reč o drugoj kategoriji lica, panel se nije uverio da se na osnovu dokaza može utvrditi da je i jedan od dvojice optuženih podstrekavao g. Klinakua, g. Toma Gašija ili druge članove i predstavnike Udruženja ratnih veterana OVK. Što se tiče g. Klinakua, panel je već utvrdio da je on bio član grupe, u kojoj su bili i optuženi, a koja je zajedničkim delovanjem pokušala da omete rad Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.¹⁶⁴⁶ Panel je takođe konstatovao da je g. Klinaku stalno ponavljao izjave i gledišta optuženih.¹⁶⁴⁷ Iz dokaza se ne vidi da je to bilo posledica podstrekavanja od strane optuženih. Kad je reč o g. Tomu Gašiju, dokazi pokazuju da je on savetovao optužene i da su se njegovi stavovi uglavnom poklapali sa stavovima optuženih.¹⁶⁴⁸ Iz dokaza se ne vidi da je to bilo posledica podstrekavanja od strane optuženih. Što se tiče drugih članova Udruženja ratnih veterana OVK, na osnovu dokaza se ne može utvrditi da su optuženi izvršili bilo koju radnju koja predstavlja podstrekavanje.

785. Kad je reč o trećoj i četvrtoj kategoriji lica, panel pre svega napominje da je tužilaštvo samo u opštim crtama definisalo krug tih lica. Panel je utvrdio da su optuženi stavili tri kompleta dokumenata na raspolaganje novinarima i da su ih podsticali da objave sadržaj tih dokumenata.¹⁶⁴⁹ Panel je takođe utvrdio da su se posle svake konferencije za štampu u medijima pojavljivali članci sa opisom predmetnih dokumenata ili snimcima ekrana na kojima se vide pojedine stranice dokumenata iz tri kompleta.¹⁶⁵⁰ Međutim, to samo po sebi ne dokazuje van razumne sumnje da su optuženi svojim podsticanjem, nagovaranjem ili vršenjem pritiska naveli

¹⁶⁴⁶ V. gore, stavovi 685-690 (tačka 2).

¹⁶⁴⁷ V. gore, stav 687 (tačka 2).

¹⁶⁴⁸ V. dole, stav 904 (Vrste odbrane).

¹⁶⁴⁹ V. gore, stavovi 481-482 (tačka 5).

¹⁶⁵⁰ V. gore, stavovi 225, 235, 252, 266-267, 278, 291-292 (Relevantni događaji), 343, 356 (Zaključci o paketima).

neidentifikovane predstavnike medija na odluku da objave navedene medijske članke, ili ih učvrstili u toj odluci. Niti to dokazuje da su neidentifikovani predstavnici medija posedovali potrebnu *mens rea* kada su otkrili poverljive informacije. Panel se isto tako nije uverio da je tužilaštvo van razumne sumnje dokazalo da su kritike koje je g. Haradinaj upućivao medijima ili novinarima zbog toga što nisu objavili navedene informacije značajno uticale na odluku određenih novinara da objave taj materijal. Indikativno je da tužilaštvo nije iznelo takvu sugestiju g. Beriši, a iz njegovog svedočenja je jasno da je odlučio da objavi neke od tih informacija zbog toga što je bio uveren da je to u interesu javnosti, a ne zbog toga što su ga optuženi podstrekavalii na to. Prema tome, panel smatra da tužilaštvo nije dokazalo da su optuženi svojim podstrekavanjem naveli bilo koje lice iz ovih kategorija da izvrši krivična dela za koja se terete. U svakom slučaju, panel je već zaključio da su optuženi, čineći krivična dela navedena u tačkama optužnice 1, 2, 3, 5 i 6, podsticali novinare da objave dokumenta iz tri kompleta i prekorevali neke od njih zbog toga što to nisu učinili,¹⁶⁵¹ čime su želeli da obezbede što širu distribuciju zaštićenih informacija.¹⁶⁵² Panel smatra da navedeni zaključci, koji čine deo zaključaka o individualnoj krivičnoj odgovornosti optuženih kao saizvršilaca i pojedinačnih izvršilaca, najtačnije odražavaju prirodu dokaza u spisu ovog predmeta.

786. Što se tiče pete kategorije lica, kao što je već gore navedeno, panel napominje da je tužilaštvo samo u opštim crtama definisalo krug tih lica. Osim toga, dokazi ukazuju na to da su tri kompleta dokumenata isporučila tri različita lica.¹⁶⁵³ U svakom slučaju, optužba za podstrekavanje može se odnositi isključivo na lica koja su isporučila drugi i treći komplet, budući da tužilaštvo ne tvrdi da je lice koje je isporučilo prvi komplet možda bilo na to podstaknuto izjavama optuženih koje su prethodile inkriminisanom

¹⁶⁵¹ V. gore, stavovi 481-482 (tačka 5), 729, 735, 748, 750, 753 (Vidovi odgovornosti).

¹⁶⁵² V. gore, stavovi 561-564 (tačka 3).

¹⁶⁵³ P4, str. 6 (gde g. Gucati navodi da lice koje je donelo komplet 1 nije bilo isto ono lice koje je donelo komplet 2); 1D4, str. 34 (gde gđa Miftari navodi da lice koje je donelo komplet 3 nije bilo nijedno od dva lica koja su prethodno donela komplete 1 i 2). V. takođe P12, str. 3 (g. Tom Gaši: „Izvesno lice, svaki put neko drugo, dolazi i ostavlja te dokumente“).

periodu. U toku suđenja nisu izvedeni dokazi o tome da su lica koja su isporučila drugi i treći komplet to učinila usled psihološkog uticaja koji su optuženi izvršili na njih. Panel prihvata da su obavljene tri isporuke dokumenata i da su optuženi to pozdravili, pa čak i da su podsticali da se isporuke nastave. Međutim, to samo po sebi ne dokazuje da su izjave optuženih navele neidentifikovana lica na odluku da isporuče dokumenta Udruženju ratnih veterana OVK, ili ih učvrstile u toj odluci. Nije utvrđeno iz kojih razloga su oni tako postupili, niti išta ukazuje na to da su optuženi svojim delima ili rečima na bilo koji način uticali na njihove postupke. Prema tome, panel smatra da tužilaštvo nije dokazalo da su optuženi naveli neko lice iz ove kategorije da izvrši ili pokuša da izvrši krivična dela za koja se terete. U svakom slučaju, panel je već zaključio da su optuženi, čineći krivična dela navedena u tačkama optužnice 1, 2, 3, 5 i 6, stavili do znanja da će Udruženje ratnih veterana OVK primiti nove dokumente ako budu doneti kao i da su pozivali lice ili lica koja su isporučila predmetne dokumente da onesnu nove dokumente.¹⁶⁵⁴ Panel smatra da navedeni zaključci, koji čine deo zaključaka o individualnoj krivičnoj odgovornosti optuženih kao saizvršilaca i pojedinačnih izvršilaca, najtačnije odražavaju prirodu dokaza u spisu ovog predmeta.

787. Iz tih razloga, panel prilikom odmeravanja kazne neće razmatrati podstrekavanje kao vid odgovornosti.

6. Pomaganje

788. Panel podseća da tužilaštvo tereti optužene za pomaganje u vezi sa pet kategorija lica, a to su: (i) sami optuženi, za koje se tvrdi da su pomagali jedan drugom; (ii) g. Klinaku, g. Tom Gaši i drugi članovi ili predstavnici Udruženja ratnih veterana OVK; (iii) lica koja su lično bila prisutna na tri konferencije za štampu ili ih pratila na daljinu, ili su se na drugi način informisala o njima i o drugim nastupima u javnosti;

---

¹⁶⁵⁴ V. gore, stavovi 729, 748.

(iv) neki predstavnici medija; i (v) lica u posedu poverljivih informacija ili informacija koje nisu javnog karaktera u vezi sa postupcima Specijalizovanih veća.¹⁶⁵⁵

789. Kad je reč o prvoj kategoriji lica, panel je već zaključio da su optuženi izvršili krivična dela navedena u tačkama 1, 2, 3, 5 i 6 optužnice. Svi oblici pomoći koju su optuženi eventualno pružali jedan drugom potpadaju pod njihovo delovanje u svojstvu saizvršilaca i pojedinačnih izvršilaca.

790. Kad je reč o drugoj kategoriji lica, panel ponavlja da je razmatranje postupaka lica protiv kojih nije podignuta optužnica ograničilo na ono što je nužno za ocenu krivične odgovornosti dvojice optuženih.¹⁶⁵⁶ Navodi tužilaštva u vezi sa drugom kategorijom lica zahtevali bi od panela da izvodi zaključke o postupcima neokriviljenih lica kao glavnih izvršilaca. Takvi zaključci, međutim, nisu neophodni za utvrđivanje krivične odgovornosti optuženih, budući da je panel već zaključio da su oni izvršili krivična dela navedena u tačkama 1, 2, 3, 5 i 6 optužnice. U svakom slučaju, panel napominje da tužilaštvo nije jasno izložilo kojim su to konkretnim postupcima optuženi pomogli kojem konkretnom neokriviljenom licu i na koji način. Isto tako, panelu nije jasno koji bi to postupci, koji nisu već uzeti u obzir u zaključcima panela u vezi sa izvršenjem, predstavljali dokaz da su optuženi krivi za pomaganje. Shodno tome, panel smatra da tužilaštvo nije dokazalo da su optuženi pomagali nekom od lica iz druge kategorije prilikom izvršenja krivičnih dela iz optužnice.

791. Kad je reč o trećoj i četvrtoj kategoriji lica, panel ponavlja da je tužilaštvo samo u opštim crtama definisalo krug tih lica. Panel je utvrdio da su optuženi stavili tri kompleta dokumenata na raspolaganje novinarima i da su ih podsticali da objave sadržaj tih dokumenata.¹⁶⁵⁷ Panel je takođe utvrdio da su se posle svake konferencije za štampu u medijima pojavljivali članci sa opisom predmetnih dokumenata ili

¹⁶⁵⁵ F251/A01, optužnica, stav 44. V. takođe F565, završni podnesak tužilaštva, stav 275 (gde su navedene kategorije drugačije numerisane).

¹⁶⁵⁶ V. gore, stav 16 (Optužbe). V. takođe ESLjP, [presuda u predmetu Karaman](#), stavovi 40-44, 64.

¹⁶⁵⁷ V. gore, stavovi 481-482 (tačka 5).

snimcima ekrana na kojima se vide pojedine stranice dokumenata iz tri kompleta.¹⁶⁵⁸

Panel stoga prihvata da bi okolnost da su optuženi stavili tri kompleta dokumenata na raspolaganje novinarima mogla da predstavlja vid pomaganja u izvršenju krivičnih dela navedenih u tačkama 5 i 6 optužnice. Međutim, to samo po sebi ne dokazuje da su neidentifikovani predstavnici medija posedovali potrebnu *mens rea* kada su otkrili poverljive informacije i da su time, kao glavni učinioци, izvršili krivična dela navedena u tačkama 5 i 6 optužnice. To takođe ne dokazuje da su neidentifikovani predstavnici medija kao glavni učinioci izvršili bilo koje od krivičnih dela iz optužnice. Panel u vezi s tim konstatuje da tužilaštvo priznaje da u okviru svojih teza ne tvrdi da je g. Beriša izvršio neko krivično delo. Shodno tome, panel smatra da tužilaštvo nije dokazalo da su optuženi pomagali nekom od lica iz ovih kategorija u izvršenju krivičnih dela iz optužnice. U svakom slučaju, panel je već zaključio da su optuženi, vršeći krivična dela navedena u tačkama 1, 2, 3, 5 i 6 optužnice, podsticali novinare da objave dokumenta iz tri kompleta i prekorili neke od njih zbog toga što to nisu učinili,¹⁶⁵⁹ čime su želeli da obezbede što širu distribuciju zaštićenih informacija u medijima.¹⁶⁶⁰ Panel smatra da navedeni zaključci, koji čine deo zaključaka o individualnoj krivičnoj odgovornosti optuženih kao saizvršilaca i pojedinačnih izvršilaca, najtačnije odražavaju prirodu dokaza u spisu ovog predmeta.

792. Što se tiče pete kategorije lica, kao što je i gore navedeno, panel napominje da je tužilaštvo samo u opštim crtama definisalo krug tih lica. Osim toga, dokazi ukazuju na to da su tri kompleta dokumenata isporučila tri različita lica.¹⁶⁶¹ Panel je zaključio da su obavljene tri isporuke dokumenata i da su optuženi to pozdravili, pa čak i da su pozivali na dalje isporuke.¹⁶⁶² Međutim, panelu nisu predočeni dokazi na osnovu kojih bi se moglo zaključiti da su tim izjavama optuženi na bilo koji način pomogli licima

¹⁶⁵⁸ V. gore, stavovi 225, 235, 252, 266-267, 278, 291-292 (Relevantni događaji), 343, 356 (Zaključci o paketima).

¹⁶⁵⁹ V. gore, stavovi 481-482 (tačka 5), 729, 735, 748, 750, 753.

¹⁶⁶⁰ V. gore, stavovi 561-564 (tačka 3).

¹⁶⁶¹ P4, str. 6; 1D4, str. 34.

¹⁶⁶² V. gore, stavovi 253, 255, 270-272, 298 (Relevantni događaji), 729, 748.

koja su isporučila navedeni materijal. U stvari, nisu izvedeni nikakvi dokazi koji bi ukazivali na identitet i postupke tih lica, njihovu svest o prirodi pomenutih materijala ili na njihovu vinost. Isto tako, tužilaštvo je stalno ponavljalo da isporuka tri kompleta dokumenata izlazi izvan okvira njihovih teza. Panel takođe napominje da su tri isporuke dokumenata izazvale strah kod jedne od službenica Udruženja ratnih veteranova OVK i da je g. Klinaku pojurio za jednim od isporučilaca u pokušaju da ga uhvati, što dodatno obesnažuje tvrdnju da su optuženi pomagali licima koja su isporučila predmetne informacije. Prema tome, panel smatra da tužilaštvo nije dokazalo da su optuženi pomagali nekom od lica iz ove kategorije u izvršenju krivičnih dela iz optužnice. U svakom slučaju, panel je već zaključio da su optuženi, vršeći krivična dela navedena u tačkama optužnice 1, 2, 3, 5 i 6, naveli da će Udruženje ratnih veteranova OVK primiti nove dokumente, ako budu doneti, kao i da su pozivali lice ili lica koja su isporučila predmetne dokumente da ih donesu nove dokumente.¹⁶⁶³ Panel smatra da navedeni zaključci, koji čine deo zaključaka o individualnoj krivičnoj odgovornosti optuženih kao saizvršilaca i pojedinačnih izvršilaca, najtačnije odražavaju prirodu dokaza u spisu ovog predmeta.

793. Iz tih razloga, panel prilikom odmeravanja kazne neće razmatrati pomaganje kao vid odgovornosti.

7. Zaključak

794. S obzirom na navedeno, panel zaključuje da su optuženi krivično odgovorni kao saizvršioci za krivična dela navedena u tačkama 1, 3, 5 i 6 optužnice i kao pojedinačni izvršioci za krivično delo navedeno u tački 2.

---

¹⁶⁶³ V. gore, stavovi 729, 748.

VIII. VRSTE ODBRANE

A. SUMIRANJE ARGUMENATA ODBRANE

795. U svoju odbranu optuženi iznose više argumenata kojima opravdavaju svoje postupke. Konkretno, optuženi iznose sledeće: (i) postupali su u javnom interesu;¹⁶⁶⁴ (ii) bili su žrtve provociranja na krivično delo od strane tužilaštva;¹⁶⁶⁵ (iii) postupali su u pravnoj i/ili stvarnoj zabludi;¹⁶⁶⁶ (iv) postupali su u krajnjoj nuždi,¹⁶⁶⁷ i/ili (v) njihovi postupci mogu se okvalifikovati kao delo malog značaja.¹⁶⁶⁸

796. Pošto je već konstatovao da su optuženi krivično odgovorni za krivična dela iz tačaka 1, 2, 3, 5 i 6 optužnice, panel će sada utvrditi da li i jedna od navedenih tvrdnji kojima se brane optuženi predstavlja osnov isključenja krivične odgovornosti. Pre nego što pristupi pojedinačnom razmatranju navedenih tvrdnji odbrane, panel će izložiti svoje tumačenje pojma "vrste odbrane" u normativnom okviru Specijalizovanih veća.

B. VRSTE ODBRANE U NORMATIVNOM OKVIRU SPECIJALIZOVANIH VEĆA

797. Prema pravilu 95(5) Pravilnika, odbrana može izneti odbranu alibijem ili se pozvati na neki drugi osnov isključenja krivične odgovornosti, kao što su smanjena uračunljivost ili neuračunljivost, intoksikacija, krajnja nužda, prisila i stvarna ili pravna zabluda. Iz toga kako je sročena ova odredba proističe da bi "osnovi odbrane"

¹⁶⁶⁴ F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 95-97, 102, 104; F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 19, 131, 391, 441, 443, 477, 491, 497. V. takođe F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 29-34; F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stavovi 277(d), 283-298.

¹⁶⁶⁵ F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 36-50; F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stavovi 277(a), 278-280.

¹⁶⁶⁶ F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 35(a) i (c); F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stavovi 277(b)-(c), 281-282.

¹⁶⁶⁷ F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 35(b).

¹⁶⁶⁸ F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 35(d).

i "osnov isključenja krivične odgovornosti" imali isto značenje, tj. i jedno i drugo učinjoca oslobađa krivice za postupke koji bi inače bili kažnjivi. Panel će stoga ove osnove odbrane nazivati "vrstama odbrane".

798. U Pravilniku se ne javlja nijedna druga kategorija odbrane koja bi bila relevantna za individualnu krivičnu odgovornost optuženih.¹⁶⁶⁹ Ni u pravilu 95(5) Pravilnika niti u nekoj drugoj odredbi Zakona ili Pravilnika ne navodi se koji bi korpus prava – domaći ili međunarodni – bio merodavan za moguće vrste odbrane, osnove isključenja krivične odgovornosti ili druga opravdanja učinjoca relevantna za ocenu individualne krivične odgovornosti.

799. U pogledu krivičnih dela iz člana 15(2) Zakona, član 16(3) Zakona predviđa da se primenjuju odredbe o individualnoj krivičnoj odgovornosti sadržane u KZK. Članom 16(3) Zakona, međutim, nisu izričito uključene odredbe iz KZK koje se odnose na osnove isključenja odgovornosti. Ipak, panel konstatuje da se u pravilu 95(5) Pravilnika izričito navode tri osnova na koje se pozivaju optuženi, a to su krajnja nužda, stvarna zabluda i pravna zabluda, a ti osnovi definisani su u članovima 13, 25 i 26 KZK. Panel, dalje, konstatuje da je članom 11 KZK uređen još jedan osnov isključenja krivične odgovornosti na koji su se pozvali optuženi, a to je delo malog značaja. Kad je reč o ovom pitanju, panel ima u vidu da bi uskraćivanje neke od vrsta odbrane predviđenih u KZK prilikom odlučivanja o krivičnim delima iz člana 15(2) Zakona moglo da ide na štetu prava optuženih i da predstavlja neravnopravno postupanje. Panel će zato te odredbe uzeti u obzir kada se bude bavio relevantnim vrstama odbrane.

800. Ni u pravilu 95(5) Pravilnika ni u drugim odredbama Zakona ili Pravilnika nisu izričito pobrojani instituti opštег interesa ili provokacije na krivično delo kao osnovi

¹⁶⁶⁹ Pravilom 163(1)(a)(i) Pravilnika predviđeno je da se okolnosti koje ne mogu u potpunosti predstavljati osnov za isključenje krivične odgovornosti mogu uzeti kao olakšavajuće okolnosti.

isključenja krivične odgovornosti. Bez obzira na to, iz razloga navedenih u nastavku, panel će se ipak baviti tim argumentima odbrane.

C. OPŠTI INTERES

1. Argumentacija strana u postupku

801. Gucatijevi branioci ne navode da opšti interes pruža mogućnost odbrane po tom osnovu u stručnom smislu, već tvrde da činjenica da su optuženi delovali u legitimnom opštem interesu može biti relevantna za ocenu zakonitosti njihovih postupaka s tačke gledišta ostvarivanja osnovnih prava, posebno u vezi sa tačkama 5 i 6 optužnice.¹⁶⁷⁰ Za razliku od Gucatijevih, Haradinajevi branioci iznose delovanje u opštem interesu kao "afirmativnu odbranu" na optužbe – mada je njihova teza o tom pitanju evoluirala.¹⁶⁷¹

802. Odbrana iznosi da su postupci optuženih predstavljali ostvarivanje prava na slobodu izražavanja i prava na pristup dokumentima javnih ustanova i državnih organa, a to su prava koja su garantovana Ustavom.¹⁶⁷² Optuženi tvrde da su na osnovu toga postupali u opštem interesu.¹⁶⁷³ Odbrana se za tu svoju tezu poziva na sledeće pravne osnove: (i) članove 22, 40, 41 i 42 Ustava, (ii) član 200(2) KZK, (iii) članu 10 EKLjP, (iv) član 19 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, i (v) član 19 Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima (u daljem tekstu: Međunarodni pakt).¹⁶⁷⁴

¹⁶⁷⁰ F470, stavovi 45-48. V. takođe F345, stavovi 20-22; transkript, 1. septembar 2021, str. 461, 466.

¹⁶⁷¹ F342, stav 11; F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stav 277 (d); transkript, 1. septembar 2021, str. 475. V. takođe transkript, 16. mart 2022, str. 3690-3692.

¹⁶⁷² F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 21-24, 188, 259-263, 279-282.

¹⁶⁷³ F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 72-73, 76, 140, 161, 184, 190, 222, 231, 237, 240, 256, 284, 297, 321, 334, 358; F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stavovi 277 (d), 283-298. V. takođe F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 95-97, 102, 104, 108; F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 19, 131, 391, 441, 443, 477, 491, 497.

¹⁶⁷⁴ F345, stavovi 20-21; transkript, 1. septembar 2021, str. 462, 465.

803. Prema tvrdnji Gucatijeve odbrane, informisanje javnosti o "kolaboraciji" tužilaštva/SIRG-a sa srpskim vlastima i izvesnim državnim službenicima bilo je u opštem interesu jer se tim informacijama pokreće pitanje nezavisnosti i nepristrasnosti tužilaštva.¹⁶⁷⁵ Prema tvrdnji Haradinajeve odbrane, iznošenje spornih dokumenata u javnost, ukoliko se dokaže da su autentični, bilo je neophodno kako bi javnost saznala za kontroverze koje prate Specijalizovana veća, a time se štiti "opšti interes svetske i kosovske javnosti".¹⁶⁷⁶ Kako navodi Haradinajeva odbrana, otkrivanje tih činjenica javnosti bitno je da bi se dokazalo da Specijalizovano tužilaštvo odnosno Specijalizovana veća nisu nezavisni odnosno nepristrasni.¹⁶⁷⁷ Haradinajeva odbrana je takođe zastupala stav da je Haradinaj imao ulogu "uzbunjivača" i da na tom osnovu može da se brani od optužbi.¹⁶⁷⁸ Da bi dokazala tu svoju tvrdnju Haradinajeva odbrana je pozvala sudskog veštaka gđu Majers.¹⁶⁷⁹ Gucatijevi branioci se u svojoj odbrani pozivanjem na opšti interes nisu izričito služili konceptom "uzbunjivača".¹⁶⁸⁰

804. Tužilaštvo je odgovorilo da se ne slaže da opšti interes može služiti kao odbrana na optužbe i osporilo je da je postojao opšti interes otkrivanja saradnje Srbije i SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva. Alternativno, čak i da je postojao taj opšti interes, tužilaštvo tvrdi da on ne bi mogao biti opravdanje za postupke koji se pripisuju

¹⁶⁷⁵ F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 72, 91, 124, 140, 161, 184, 190, 196, 222, 231, 237, 240, 256, 284, 297, 321, 334, 358, 360-362. V. takođe F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 95-97, 102, 104, 108; transkript, 1. septembar 2021, str. 473-474; transkript, 16. mart 2022, str. 3648-3653.

¹⁶⁷⁶ F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stavovi 277(d), 296. V. takođe F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 19, 131, 391, 441, 443, 477, 491, 497; transkript, 16. mart 2022, str. 3686, 3690-3692, 3696, 3701-3702, 3713-3714.

¹⁶⁷⁷ F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stavovi 277(d), 289; F566, Haradinajev završni podnesak, stav 442. V. takođe, F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 76.

¹⁶⁷⁸ F301, stavovi 33-35; transkript, 1. septembar 2021, str. 463. V. takođe F566, Haradinajev završni podnesak, stav 477; transkript, 16. mart 2022, str. 3689-3690.

¹⁶⁷⁹ DW1252 (Ana Majers), transkript, 21. januar 2022, str. 3102-3187.

¹⁶⁸⁰ DW1252 (Ana Majers), transkript, 21. januar 2022, str. 3095-3096; 16. mart 2022, str. 3724-3725.

optuženima.¹⁶⁸¹ Tužilaštvo ne prihvata da se optuženi mogu smatrati uzbunjivačima ili da to može biti njihova odbrana.¹⁶⁸²

2. Zakonito ostvarivanje ustavnih prava i opšti interes

(a) Pravna razmatranja

805. Panel napominje da *nepostojanje* opšteg interesa nije obeležje nijednog od krivičnih dela u ovom predmetu. Stoga tužilaštvo nema obavezu da dokaže da opšti interes nije postojao kako bi dokazao da su se u postupcima optuženih stekla obeležja krivičnih dela iz optužnice.¹⁶⁸³ Panel je takođe zaključio u vezi sa tačkama 5 i 6 optužnice da razlozi opšteg interesa ne bi mogli biti osnov za "ovlašćeno" otkrivanje informacija u smislu člana 392(1)-(2) KZK.¹⁶⁸⁴

806. Panel napominje da se u Ustavu, u članovima 46 i 119, pominje opšti interes, ali u vezi sa pitanjima koja nisu relevantna za ovu raspravu. U Zakonu se ne pominje niti definiše pojam "opšteg interesa". Panel takođe napominje da ni Pravilnikom opšti interes nije predviđen ni definisan kao osnov isključenja odgovornosti. Bez obzira na to, i Zakon i Ustav nalažu da Specijalizovana veća moraju da poštuju i primenjuju međunarodno priznate standarde o ljudskim pravima, uključujući one propisane u EKLjP.¹⁶⁸⁵ U tom pogledu, panel konstatiše da član 40 Ustava i član 10 EKLjP garantuju slobodu izražavanja¹⁶⁸⁶ i da, prema mišljenju Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLjP), ostvarivanje prava na slobodu izražavanja u službi opšteg

¹⁶⁸¹ F312, stavovi 13-14; F341, stav 28; F388, stav 4; transkript, 1. septembar 2021, str. 459-460. V. takođe F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 283-286, 290-294; transkript, 14. mart 2022, str. 3492-3496, 3516-3518.

¹⁶⁸² F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 295-299.

¹⁶⁸³ V. *contra* F345, stavovi 20-22; F342, stav 11.

¹⁶⁸⁴ V. gore, stavovi 487 (tačka 5), 526 (tačka 6).

¹⁶⁸⁵ Član 22 Ustava; članovi 1(2), 2, 3(2)(e) i 21 Zakona.

¹⁶⁸⁶ Član 40 Ustava; član 10 EKLjP.

interesa zavređuje posebnu zaštitu.¹⁶⁸⁷ S obzirom na član 40 Ustava, član 10 EKLjP i praksu ESLjP po toj odredbi, panel će argument odbrane o opštem interesu razmotriti u kontekstu prava optuženih na slobodu izražavanja, a zatim i kao potencijalno opravdanje optuženih koje bi moglo biti od značaja za odluku o njihovoj individualnoj krivičnoj odgovornosti.

807. Panel je zaključio da je definicija opšteg interesa iz člana 200(4) KZK u načelu saglasna sa pojmom opšteg interesa kako ga tumači ESLJP u vezi sa članom 10 EKLJP, i da se suštinski ne razlikuje od njega.¹⁶⁸⁸ Strane u postupku nisu osporavale relevantnost definicije iz člana 200(4) KZK za ovaj sudski postupak.¹⁶⁸⁹ Panel je stoga argument optuženih o postupanju u opštem interesu ocenio u normativnim okvirima Ustava, relevantnih kosovskih zakona navedenih gore u tekstu, kao i u okvirima EKLjP i relevantne sudske prakse ESLjP.

808. Panel je pojam opšteg interesa u kontekstu saradnje SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva sa Srbijom definisao ovako:

[P]roklamovani opšti interes o kojem bi bilo dopušteno izvoditi svedoke ograničen je na svedočenja prema kojima bi neki materijali koje su optuženi izneli u javnost sadržali indicije o nedozvoljenim radnjama u okviru saradnje Republike Srbije (ili njenih državnih službenika) i SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva, sa mogućim posledicama po ocenu nezavisnosti, nepristrasnosti i integriteta istraga SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva.¹⁶⁹⁰

---

¹⁶⁸⁷ V. npr. ESLjP, [presuda Velikog veća u predmetu Von Hannover \(no. 2\)](#), stav 109; [presuda u predmetu Leempoel](#), stav 68; [presuda u predmetu Standard Verlags \(No. 2\)](#), stav 46; [presuda u predmetu Von Hannover](#), stav 60. V. takođe [presuda Velikog veća u predmetu Satakunnan Markkinapörssi Oy and Satamedia Oy](#), stav 171; [presuda u predmetu Castells](#), stav 43.

¹⁶⁸⁸ F470, stav 54.

¹⁶⁸⁹ F302, stavovi 9-10; F301, stav 34. V. takođe transkript, 1. septembar 2021, str. 469. Haradinajeva odbrana je uputila na još nekoliko pravnih instrumenata u ovom kontekstu, ali nije citirala nijednu drugu definiciju "opšteg interesa" koja bi bila drugačija ili merodavnija od one navedene gore u tekstu. V. takođe transkript, 1. septembar 2021, str. 469; F300.

¹⁶⁹⁰ F470, stav 61.

809. Ni jedna ni druga strana nisu osporile ovu definiciju, koju je panel potom primenio,¹⁶⁹¹ a koristiće je i za potrebe ove presude.

(b) Zaključci panela

810. Oslanjajući se na gornju definiciju panel će razmotriti sledeća pitanja: (i) da li su zaštićene informacije koje su optuženi otkrili javnosti sadržale indicije o nedozvoljenim postupcima u istragama SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva sa srpskim vlastima; (ii) pod prepostavkom da su optuženi imali objektivne razloge da veruju da su zaštićene informacije sadržale takve indicije, da li su njihovi postupci bili u službi opštег interesa i (iii) pod prepostavkom da su ti njihovi postupci makar u nekoj meri bili u službi takvog interesa, da li je ograničavanje njihovih prava bilo zakonito. Na temelju tih razmatranja panel će odlučiti da li razlozi opštег interesa predstavljaju osnov za isključenje krivične odgovornosti optuženih.

i) Zaštićene informacije i indicije o nedozvoljenim postupcima

811. Panelu su predviđeni dokazi o tome da su SIRG i Specijalizovano tužilaštvo u svojim istragama sarađivali sa vlastima Republike Srbije od kojih su tražili kontakt podatke svedoka i/ili izvesne spise bitne za istrage SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva.¹⁶⁹² Panel je utvrdio da su paketi 1, 2 i 4 sadržali i zamolnice SIRG-a, odgovore Tužilaštva za ratne zločine i dokumente srpskih vlasti, u kojima su se, između ostalog, nalazila i imena državnih službenika Srbije.¹⁶⁹³ Panel je takođe utvrdio da su optuženi otkrili zaštićene informacije u kojima su se pominjala imena srpskih

¹⁶⁹¹ F502, odluka po Gucatijevom zahtevu za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stavovi 28, 33. Dana 14. januara 2022, Haradinajevim braniocima ponovo je skrenuta pažnja na definiciju "opštег interesa" koju je usvojio panel i oni na nju nisu imali prigovor. V. transkript, 14. januar 2022, str. 3041.

¹⁶⁹² P86, stavovi 5-12, 22-27; P88; P89; P90, prilog 1; P91, prilog 1; P93; P94; P95; P96; P97; P139; P140; P141; P142; P143; P144; P145; P146; P147; P148; P149; P150. V. takođe transkript, 18. oktobar 2021, str. 860-867, 914-915; transkript, 20. oktobar 2021, str. 1060, 1075-1078; transkript, 21. oktobar 2021, str. 1207.

¹⁶⁹³ P90 (prilog 1 – tabela o paketu 1); P90 (prilog 3 – tabela o paketu 2); P91 (prilog 1 – tabela o paketu 4).

državnih službenika.¹⁶⁹⁴ Pored toga, panelu su predočeni dokazi o tome da su obojica optuženih javno pominjali imena jednog broja srpskih državnih službenika¹⁶⁹⁵ i utvrdio da je g. Haradinaj poimenice naveo četvoricu koji su imali status svedoka ili potencijalnih svedoka.¹⁶⁹⁶ Panelu su takođe predočeni dokazi o tome da su sredstva javnog informisanja objavljivala snimke ekrana sa zamolnicama SIRG-a, odlomke iz zamolnica ili opise navodnog sadržaja takvih dokumenata.¹⁶⁹⁷

812. Panel uvažava da u demokratskom društvu javnost ima legitimni interes da zna kako funkcionišu institucije koje deluju u njeni ime i da li pri tom ispunjavaju prihvatljive standarde. Prema tome, panel uvažava da u načelu postoji legitiman interes javnosti da se razotkriju sve ozbiljne nepravilnosti u načinu na koji su SIRG ili Specijalizovano tužilaštvo eventualno vodili istrage.

813. Panel napominje da je očigledno da je saradnja SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva i Srbije bila opšte poznata činjenica, u javnom domenu dugo pre događaja iz septembra 2020.¹⁶⁹⁸ To su i sami optuženi priznali.¹⁶⁹⁹ Stoga, kada su optuženi govorili o saradnji SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva sa Srbijom, oni time nisu doprineli otkrivanju nečega što javnost već nije znala. Panel, međutim, prihvata argument Gucatijeve odbrane da to što je neka informacija već u javnom domenu ne

¹⁶⁹⁴ V. gore, stav 514 (tačka 6).

¹⁶⁹⁵ P1, str. 2; P2, str. 1-3; P11, str. 9, 30, 55-56; P14, str. 3; P15, str. 2; P17, str. 7; P18, str. 3; P19, str. 1, 4; P24, str. 8-9; P35, str. 3.

¹⁶⁹⁶ V. gore, stavovi 345 (Zaključci o paketima), 514 (tačka 6).

¹⁶⁹⁷ P86, stavovi 13-18, 36-74; P120; P121; P122; P123; P124, str. 2, 4, 6; P125AT, str. 1, 4, 9, 11, 14 (P125; P125.1; P125.2; P125.3; P125.4); P128; P129, str. 1, 13-15; P155; P156; P157; P158; P159; P160; 1D2, str. 1, 9, 47, 50, 55, 61; 1D11; 1D12; 1D13; 1D14; 1D15; 1D16; 1D17; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 19. oktobar 2021, str. 973-996, 1001-1004; 20. oktobar 2021, str. 1103-1115, 1119-1128, 1132-1133, 1143-1146; 26. oktobar 2021, str. 1515-1517, 1537-1542, 1584, 1588, 1599-1609, 1612, 1627-1628.

¹⁶⁹⁸ C1, str. 6.

¹⁶⁹⁹ P7, str. 2, 13 (Gospodin Haradinaj: "On nije jedini koji zna da su sarađivali sa Srbima. Na Kosovu čak i krave na ispaši to znaju"); P28, str. 2-3, 9-10; P42; P44; P59, str. 1; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2711, 2713-2714.

znači nužno da ona više ne može biti od "opšteg interesa".¹⁷⁰⁰ Naime, ta ista informacija može biti stvar od opšteg interesa zbog nekih drugih faktora.

814. U tom pogledu odbrana tvrdi da je oslanjanje SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva na izvesne državne službenike Srbije i saradnja s njima dokaz nedozvoljenog postupanja jer su ta lica, po mišljenju odbrane, bila odgovorna za ratne zločine, ili su bila oruđe Miloševićevog režima. Međutim, panelu nisu predočeni dokazi da je ijedno od tih lica bilo krivično procesuirano, a kamoli osuđeno, za neki od navedenih zločina.¹⁷⁰¹ Činjenica da su neka od tih lica možda vršila državne funkcije za vreme više uzastopnih garnitura vlasti (uključujući period sukoba na Kosovu) ne može biti osnov za zaključak da su bili saučesnici u zločinima, niti je valjan osnov za tezu da bi zbog saradnje s tim licima istraga bila nelegitimna. Čak i da je neko od tih lica učestvovalo u vršenju zločina, panelu nisu predočeni dokazi o tome da su SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo u relevantnom periodu bili svesni te činjenice niti da bi, da su je bili svesni, na osnovu toga mogli zahtevati saradnju s nekim drugim službenicima tih organa. Što se tiče pitanja s kojim državnim službenicima Srbije su SIRG i Specijalizovano tužilaštvo komunicirali u obavljanju svojih dužnosti, panel je već zaključio da SIRG i Specijalizovano tužilaštvo u ispunjavanju svojih zadataka nisu imali glasa u tome s kojim službenicima u Republici Srbiji će sarađivati, niti su mogli da ih biraju po svom nahođenju.¹⁷⁰² Ovaj zaključak je potkrepljen svedočenjem g. Rida i s njim se podudara.¹⁷⁰³ Što se tiče srpskih državnih službenika sa statusom svedoka ili potencijalnih svedoka, panel je već utvrdio da je Specijalizovano tužilaštvo imalo pravo da prikuplja dokaze od bilo kog lica za koje smatra da je od interesa za istragu, uključujući osumnjičena ili osuđena lica.¹⁷⁰⁴

¹⁷⁰⁰ Transkript, 1. septembar 2021, str. 471. V. takođe transkript, 21. januar 2022, str. 3158-3159.

¹⁷⁰¹ F470, stav 60.

¹⁷⁰² F470, stav 59. V. takođe transkript, 1. septembar, 2021, str. 476; F302, stavovi 11-23; F301, stavovi 36-47.

¹⁷⁰³ DW1253 (Robert Rid), transkript, 28. januar 2022, str. 3362-3365.

¹⁷⁰⁴ F502 odluka po Gucatijevom zahtevu za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stav 33.

Činjenica da je obavilo ili pokušalo da obavi razgovor s licem za koje se tvrdi ili misli da je izvršilo krivično delo, ili je osuđeno za krivično delo, sama po sebi ne predstavlja nedozvoljenu radnju.¹⁷⁰⁵ Prikupljanje dokaza od takvih lica ili uopšte prikupljanje nepouzdanih dokaza ne znači nužno da su SIRG i Specijalizovano tužilaštvo te dokaze uzeli zdravo za gotovo. Kao što je istakao g. Rid, u istrazi se dokazi prikupljeni od svedoka uvek moraju proveriti i potkrepliti.¹⁷⁰⁶

815. Optuženi su takođe tvrdili da su izjave koje je prikupio SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo možda pribavljene uz upotrebu prinude ili pritiska.¹⁷⁰⁷ Te tvrdnje zasnovali su na argumentu da su razgovori obavljeni u Srbiji ili da su neki svedoci SIRG-u odnosno Specijalizovanom tužilaštvu potvrdili izjavu koju su možda dali u vreme sukoba. Panel smatra da nijedan od ta dva činioca – čak i ako bi bili dokazani – ne bi pokazivali da su te izjave pribavljene uz upotrebu prinude ili pritiska u okviru saradnje SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva sa srpskim vlastima. Za tu tvrdnju, jednostavno, ne postoje dokazi.

816. I na kraju, optuženi su tvrdili da su svedoci tokom istrage davali lažne izjave kako bi dobili dozvolu boravka ili azil.¹⁷⁰⁸ Panel konstatuje da za te tvrdnje optuženih nema dokaza.

817. Panel stoga zaključuje da ne postoji verodostojan osnov za zaključak da su zaštićene informacije koje su optuženi izneli u javnost sadržale indicije o nedozvoljenim radnjama na strani SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva.

ii) Motiv optuženih da otkriju zaštićene informacije

818. Pod teoretskom pretpostavkom da su optuženi imali objektivne razloge da smatraju da je u zaštićenim informacijama bilo indicija o nedozvoljenim postupcima

¹⁷⁰⁵ F502 odluka po Gucatijevom zahtevu za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stav 33.

¹⁷⁰⁶ DW1253 (Robert Rid), transkript, 28. januar 2022, str. 3363-3364.

¹⁷⁰⁷ P1, str. 2; P6, str. 26; P7, str. 5-6, 9-10; P8, str. 7; P17, str. 2; P25, str. 5-6; P59, str. 2, 5.

¹⁷⁰⁸ P9, str. 11; P25, str. 7; P59, str. 2, 5. V takođe P37, str. 11-12; P49, str. 13.

u istragama SIRG/Specijalizovano tužilaštvo, panel podseća na svoje zaključke u vezi sa tačkom 6 optužnice da su optuženi otkrili imena, ranije i aktuelno prebivalište optuženih, brojeve telefona, etničku pripadnost, mesto gde je tužilaštvo s njima obavilo razgovor i sadržaj izjava svedoka.¹⁷⁰⁹ Takođe su otkrili imena potencijalnih okrivljenih, moguća mesta zločina i osetljiv interni radni materijal tužilaštva.¹⁷¹⁰ Panel je isto tako zaključio da su optuženi zaštićene informacije otkrivali neselektivno, ne obazirući se na njihov sadržaj¹⁷¹¹ i da su nastojali da materijal što šire distribuiraju.¹⁷¹² Ti postupci su bili propaćeni omalovažavanjem svedoka i potencijalnih svedoka i nizom izjava da žele da miniraju Specijalizovana veća i Specijalizovano tužilaštvo.¹⁷¹³

819. Panel stoga nalazi da se ne može zaključiti da je cilj optuženih bio ograničen na razotkrivanje, po njihovom mišljenju nedozvoljenih postupaka u saradnji SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva sa Srbijom, i da su optuženi svojim radnjama otišli mnogo dalje od toga.

iii) Zakonitost ograničavanja prava optuženih

820. Opet pod teoretskom pretpostavkom da se radnje optuženih ipak delimično mogu opravdati "opštim interesom", panel će razmotriti da li je u tom slučaju uskraćivanje prava na slobodu izražavanja i pristup informacijama usled krivičnog gonjenja bilo zakonito.

821. Panel napominje da pravo optuženih na slobodu izražavanja (i pristup relevantnim informacijama) nije apsolutno.¹⁷¹⁴ S tim u vezi panel smatra da je, kao što sledi i iz jurisprudencije ESLjP, ograničavanje prava optuženih hapšenjem, istragom i krivičnim gonjenjem bilo zakonito, pošto se zasnivalo na odredbama KZK

¹⁷⁰⁹ V. gore, stav 521 (tačka 6).

¹⁷¹⁰ V. gore, stavovi 362-371 (Zaključci o paketima).

¹⁷¹¹ V. gore, stavovi 530 (tačka 6), 628 (tačka 4).

¹⁷¹² V. gore, stavovi 498 (tačka 5), 564 (tačka 3).

¹⁷¹³ V. gore, stavovi 569-574 (tačka 3), 662-669 (tačka 1).

¹⁷¹⁴ Član 40(2) Ustava; član 10(2) EKLjP.

(članovi 387, 388, 392 i 401) i Zakonu (član 15(2)). Osim toga, ograničavanje prava optuženih bilo je u službi nekoliko legitimnih opštih interesa, kao što su zaštita svedoka, omogućavanje Specijalizovanom tužilaštvu da efikasno ispunи svoje obaveze i očuvanje poverenja javnosti u integritet postupaka pred Specijalizovanim većima.¹⁷¹⁵ Osim toga, ako se u obzir uzmu, s jedne strane, važnost svedoka za krivične istrage, i s druge, priroda otkrivenih informacija, neselektivnost u njihovom otkrivanju javnosti, proklamovani cilj s kojim se to radilo i činjenica da je to imalo posledice po veliki broj svedoka, panel se uverio da je ograničavanje njihovih prava bilo nužno u jednom demokratskom društvu koje štiti društveni interes, kao i da je bilo srazmerno legitimnim ciljevima koji se žele postići.¹⁷¹⁶

822. Panel, dalje, smatra da ograničavanje prava optuženih hapšenjem, istragom i krivičnim gonjenjem nije ugrozilo suštinu njihovih prava. Optuženima je bilo dozvoljeno da ostvaruju pravo na slobodu izražavanja na različite načine, između ostalog, pokretanjem pitanja legitimnosti Specijalizovanih veća, kritikom njihovog rada, prigovorima na saradnju SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva sa Srbijom, tvrdnjama da su Specijalizovana veća nacionalno pristrasna i pozivima na njihovo zatvaranje. Međutim, optuženi su svojim radnjama otišli mnogo dalje od legitimnog ostvarivanja prava na slobodu izražavanja kada su, kako je već opisano, ometali druge legitimne interese javnosti zaštićene zakonom.

823. Panel konstatiše da je ograničavanje prava optuženih hapšenjem, istragom i krivičnim gonjenjem bilo zakonito i da su pritom njihova osnovna prava bila propisno zaštićena.

¹⁷¹⁵ V. npr. ESLjP, [presuda Velikog veća u predmetu Bédat](#), stav 55; V. takođe DW1252 (Ana Majers), transkript, 21. januar 2022, str. 3172-3173. V. takođe stavovi 644-647 (tačka 1).

¹⁷¹⁶ V. npr. ESLjP, [presuda u predmetu Chap Ltd](#), stav 48; [presuda u predmetu Butkevich](#), stav 98; [presuda Velikog veća u predmetu Bédat](#), stavovi 56, 58; [presuda Velikog veća u predmetu Morice](#), stav 154; [presuda Velikog veća u predmetu Delfi](#), stav 133; [presuda u predmetu Amihalachioiae](#), stav 30; [presuda u predmetu Savva Terentyev](#), stavovi 82-84; [presuda u predmetu Campos Dâmaso](#), stav 35; [presuda u predmetu Tourancheau and July](#), stav 75; [presuda u predmetu Dupuis and Others](#), stav 44. V. takođe DW1252 (Ana Majers), transkript, 21. januar 2022, str. 3173.

(c) Zaključak

824. Imajući u vidu prethodno i razmotrivši, u korist optuženih, sva alternativna objašnjenja relevantna za njihovu tezu, panel zaključuje da opšti interes ne može predstavljati osnov za isključenje krivične odgovornost.

3. Odbrana pozivanjem na pravo na zaštitu uzbunjivača

(a) Pravna razmatranja

825. Panel napominje da u Zakonu, Pravilniku i KZK uzbunjivanje nije izričito predviđeno kao osnov za isključenje krivične odgovornosti. Bez obzira na to, zaštita uzbunjivača, definisana u nastavku, uključena je u normativni okvir Specijalizovanih veća putem Ustava i njegovog opredeljenja za poštovanje standarda definisanih u EKLjP.¹⁷¹⁷ U tom pogledu, panel napominje da u sudskej praksi ESLjP, sloboda izražavanja uzbunjivača uživa posebnu zaštitu garantovanu članom 10 EKLjP.¹⁷¹⁸

826. Haradinajevi branioci su se pozvali i na Zakon br. 06/L-085 Republike Kosovo o zaštiti uzbunjivača (u daljem tekstu: Zakon o zaštiti uzbunjivača) smatrajući ga relevantnim za ovaj postupak.¹⁷¹⁹ Taj zakon, međutim, nije direktno primenjiv u postupcima pred Specijalizovanim većima.¹⁷²⁰ Uprkos tome, da svojim tumačenjem pojma "uzbunjivač" ne bi oštetio optužene, panel taj pojam tumači posvećujući punu pažnju i tom zakonu.

¹⁷¹⁷ Članovi 22(2), 53 Ustava.

¹⁷¹⁸ ESLjP, [presuda Velikog veća u predmetu Guja](#), stav 70. V. takođe ESLjP, [presuda u predmetu Marchenko](#), stav 46; [presuda u predmetu Heinisch](#), stav 63; [presuda u predmetu Goryaynova](#), stav 50.

¹⁷¹⁹ Transkript, 21. januar 2022, str. 3096. V. takođe transkript, 1. septembar 2021, str. 469; F300; F301, stavovi 33-35.

¹⁷²⁰ Članovi 3(2)(c) i (4), 6(2), 15(2) i 16(3) Zakona. V. takođe DW1252 (Ana Majers), transkript, 21. januar 2022, str. 3144-3145, 3147.

(b) Zaključci panela

827. Kao što je već pomenuto, panel je saslušao svedočenje veštaka odbrane gđe Majers, koja je dala definiciju "uzbunjivača" kojom se služio specijalni izveštac o slobodi izražavanja g. Dejvid Kej.¹⁷²¹ Konkretno, gđa Majers je iznela mišljenje da uslov da je lice moralno biti zaposleno u ustanovi (javnoj ili privatnoj) čije informacije je obznanilo nije relevantan.¹⁷²² Isto tako, gđa Majers smatra da u kontekstu ovog predmeta nije relevantan uslov da je uzbunjivač postupao "u najboljoj nameri", što je zahtev koji ESLjP primenjuje u svojoj praksi.¹⁷²³

828. Panel uočava da je definicija "uzbunjivača" koju je iznela gđa Majers upitna.¹⁷²⁴ I prema Zakonu o zaštiti uzbunjivača i na osnovu sudske prakse ESLjP, da bi uzbunjivač uživao posebnu zaštitu, potrebno je da je bio radno angažovan u datoј ustanovi.¹⁷²⁵ Slično tome, u mnogim nacionalnim i međunarodnim pravnim instrumentima zaštita uzbunjivača predviđena je samo za ona lica koja informacije obznane u kontekstu radnog angažovanja.¹⁷²⁶ Osim toga, panel smatra da ne može da se osloni na pozivanje gđe Majers¹⁷²⁷ na Konvenciju Ujedinjenih nacija protiv korupcije pošto: (i) tu

¹⁷²¹ Prema definiciji koju je dala gđa Majers, uzbunjivač je "[...] lice koje razotkriva informacije za koje u tom trenutku realno veruje da su istinite i da predstavljaju pretnju ili opasnost po određeni opšti interes, kao što je povreda domaćeg ili međunarodnog prava, zloupotreba vlasti, rasipanje sredstava, pronestra, zagađivanje prirodne sredine, javno zdravlje ili javna bezbednost." 2D6, stav 10 sa ispravkama navedenim prilikom svedočenja: DW1252 (Ana Majers), transkript, 21. januar 2022, str. 3112-3113, 3139-3142.

¹⁷²² DW1252 (Ana Majers), transkript, 21. januar 2022, str. 3112-3119.

¹⁷²³ DW1252 (Ana Majers), transkript, 21. januar 2022, str. 3123-3126, 3137, 3178-3180.

¹⁷²⁴ 2D6, stavovi 10-14, 16; DW1252 (Ana Majers), transkript, 21. januar 2022, str. 3113-3115.

¹⁷²⁵ Članovi 7(2.2-2.3), 24(4) Zakona o zaštiti uzbunjivača; ESLjP, presuda Velikog veća u predmetu Medžlis Islamske Zajednice Brčko and Others, stav 80; presuda u predmetu Bucur and Toma, stav 93, presuda u predmetu Kudeshkina, stav 85; presuda Velikog veća u predmetu Guja, stav 70; presuda u predmetu Fuentes Bobo, stav 38, presuda Velikog veća u predmetu Vogt, stav 53. V. takođe transkript, 21. januar 2022, str. 3148, 3175-3177.

¹⁷²⁶ Članovi 3(1.1) i (1.12), 20(2) Zakona o zaštiti uzbunjivača; Zakon Ujedinjenog Kraljevstva o obelodanjivanju informacija od opšteg interesa iz 1998, član 43B; direktiva EU o uzbunjivačima, član 4; Savet Evrope, preporuka o zaštiti uzbunjivača, str. 6.

¹⁷²⁷ 2D6, stav 11; DW1252 (Ana Majers), transkript, 21. januar 2022, str. 3133.

konvenciju Kosovo nije ratificovalo,¹⁷²⁸ i (ii) ona ne pokušava da definiše pojam "uzbunjivač".¹⁷²⁹ Dalje, definiciju koju je izneo g. Kej, ESLjP nije potvrđio a čini se da je nisu prihvatili ni nacionalni sudovi. Panel, zatim, ističe da je prema sudskej praksi ESLjP potrebno da je uzbunjivač postupao "u dobroj nameri".¹⁷³⁰ Stoga panel zaključuje da ne postoji razlog za odstupanje od definicije uzbunjivača koju je dao ESLjP, prema kojoj pravo na zaštitu imaju samo ona lica koja informacije otkriju u najboljoj nameri i u kontekstu radnog angažovanja.

829. Panel konstatuje da nisu ispunjeni uslovi za kvalifikovanje optuženih kao uzbunjivača. Ni g. Gucati ni g. Haradinaj u predmetnom periodu nisu radili za SIRG odnosno Specijalizovano tužilaštvo, Specijalizovana veća i/ili Republiku Srbiju. Drugim rečima, nisu bili radno angažovani od strane neke od ustanova od kojih potiče predmetni materijal. Stoga ni jedan ni drugi optuženi ne potпадaju pod definiciju "uzbunjivača" koju je dao ESLjP.

830. Panel takođe smatra da optuženi ne mogu imati pravo na zaštitu kao uzbunjivači ni kao lica "povezana" sa uzbunjivačem. Panel uvažava stanovište gđe Majers da, za razliku od uzbunjivača, lice "povezano" sa uzbunjivačem ne mora biti radno angažovano od strane fizičkog ili pravnog lica čije postupke razotkriva.¹⁷³¹ Taj stav je u skladu i sa Zakonom o zaštiti uzbunjivača, koji ne nalaže da takvo lice i samo mora da bude radno angažovano od strane fizičkog ili pravnog lica protiv kojeg je uzbunjivanje preduzeto.¹⁷³² Ali, da bi se moglo govoriti o licu "povezanom" sa uzbunjivačem u smislu člana 10 EKLjP (i Zakona o zaštiti uzbunjivača), mora postojati uzbunjivač u smislu gornje definicije, tj. neko ko je radno angažovan od strane fizičkog

¹⁷²⁸ [Konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije](#), trenutno stanje sa potpisima i ratifikacijom, <https://www.unodc.org/unodc/en/corruption/ratification-status.html> (internet stranica konsultovana 13. maja 2022).

¹⁷²⁹ V. [konvencija Ujedinjenih nacija protiv korupcije](#), član 33.

¹⁷³⁰ ESLjP, [presuda Velikog veća u predmetu Guja](#), stav 77; [presuda u predmetu Heinisch](#), stav 69. V. takođe DW1252 (Ana Majers), transkript, 21. januar 2022, str. 3178-3180.

¹⁷³¹ 2D6, stav 16; DW1252 (Ana Majers), transkript, 21. januar 2022, str. 3117-3119, 3148-3149.

¹⁷³² Članovi 3(1.12), 8, 24(1) Zakona o zaštiti uzbunjivača.

ili pravnog lica čije postupke razotkriva. U ovom predmetu nema dokaza o tome da su informacije procurile usled radnji nekog uzbunjivača iz Specijalizovanog tužilaštva ili srpskih organa. U odsustvu verodostojnih dokaza da je materijal iznela u javnost osoba koja bi mogla potpadati pod definiciju "uzbunjivača" koju je usvojio panel, optuženi se ne mogu smatrati licima "povezanim" sa uzbunjivačem.

831. Osim toga, čak i kada bi se optuženi mogli smatrati uzbunjivačima, panel se uverio, iz gore iznetih razloga,¹⁷³³ da je ograničavanje slobode izražavanja hapšenjem, istragom i krivičnim gonjenjem bilo zakonito, neophodno u demokratskom društvu i srazmerno zadatku da se svedoci zaštite, da se tužilaštvu omogući da efikasno ispunи svoje obaveze i da se očuva poverenje javnosti u integritet postupaka koji se vode pred Specijalizovanim većima.

(c) Zaključak

832. S obzirom na gore navedeno, panel smatra da se ni jedan ni drugi optuženi ne mogu smatrati licima koja imaju pravo na zaštitu predviđenu za uzbunjivače i da na njihove postupke nije primenjiva zaštita koju uzbunjivačima garantuju Ustav, zakoni Kosova i EKLjP.

D. PROVOKACIJA NA IZVRŠENJE KRIVIČNOG DELA

833. Odbrana tvrdi da su službenici Specijalizovanih veća/Specijalizovanog tužilaštva prikrivenom istražnom merom provokacije naveli optužene na izvršenje krivičnih dela iz optužnice.¹⁷³⁴

¹⁷³³ V. gore, stavovi 820-822.

¹⁷³⁴ Transkript, 16. mart 2022, str. 3666-3676; F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 120-141; F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 392-440; F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 36-50; F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stavovi 277(a), 278-280; transkript, 1. septembar 2021, str. 442, 446-452, 457-458; transkript, 2. septembar 2021, str. 594-595; transkript, 31. januar 2022, str. 3382-3385.

1. Pravna razmatranja

(a) Argumentacija strana u postupku

834. Kao pravni osnov za ovu vrstu odbrane Gucatijevi branioci navode članove 3(2)(a) i (e) Zakona, 22(2) Ustava i 6 EKLjP.¹⁷³⁵ Haradinajevi branioci zastupaju gledište da, iako se provokacija u ZPK-u ne pominje izričito kao vrsta odbrane, "pominje se u Pravilniku, doduše bez izričite definicije", a priznaje je i ESLjP, te Haradinajevi branioci smatraju da to može biti legitimna odbrana pred Specijalizovanim većima.¹⁷³⁶ Tužilaštvo tvrdi da pravo merodavno za Specijalizovana veća ne poznaje provokaciju na izvršenje krivičnog dela kao vrstu odbrane.¹⁷³⁷

(b) Zaključci panela

835. Ni Zakon ni Pravilnik ne bave se provokacijom na izvršenje krivičnog dela. KZK ne predviđa odbranu pozivanjem na provokaciju u vezi sa krivičnim delima iz optužnice, niti reguliše moguće posledice provokacije po iznete optužbe i/ili po dopuštenost dokaza. U ZPK koncept provokacije na krivično delo javlja se jedino u kontekstu izvršenja naloga za prikrivenu istragu, simuliranu kupovinu nekog predmeta i simulaciju krivičnog dela korupcije.¹⁷³⁸ Drugim rečima, u Zakonu o krivičnom postupku Kosova, provokacija nije predviđena kao opšti pojam primenjiv u bilo kojoj situaciji.

836. Kao što je gore napomenuto,¹⁷³⁹ Zakon i Ustav nalažu da se Specijalizovana veća pridržavaju i primenjuju međunarodno priznate standarde ljudskih prava, uključujući

¹⁷³⁵ F288, stavovi 14-15. V. takođe F288/RED. V. takođe transkript, 16. mart 2022, str. 3667.

¹⁷³⁶ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 392-394, 399, 428, v. takođe stavovi 395-405; F287, stavovi 30-48.

¹⁷³⁷ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 283-286, 300; transkript, 14. mart 2022, str. 3484, 3516-3518; transkript, 1. septembar 2021, str. 444; transkript, 2. septembar 2021, poverljivo i *ex parte*.

¹⁷³⁸ Članovi 93(8.1) i (9) ZPK. V. takođe član 97 ZPK.

¹⁷³⁹ V. gore, stav 806 (Vrste odbrane).

one propisane u EKLjP.¹⁷⁴⁰ ESLjP definiše provokaciju kao slučaj kada organi reda, ili lica koja deluju po njihovom nalogu ili pod njihovim nadzorom, ne vode krivičnu istragu koja je po svojoj suštini pasivna, već aktivno utiču na lice pod istragom da bi ga naveli na izvršenje krivičnog dela koje inače ne bi bilo izvršeno, u cilju dokazivanja krivičnog dela, odnosno obezbeđivanja dokaza i pokretanja krivičnog gonjenja.¹⁷⁴¹ Da bi se ocenilo da li je neka istraga bila "po svojoj suštini pasivna" potrebno je utvrditi da li su postojale objektivne sumnje da je optuženi bio umešan u krivičnu aktivnost ili da je bio sklon izvršenju krivičnog dela.¹⁷⁴²

837. Jurisprudencija ESLjP vrlo je jasna po pitanju uslova koji moraju biti zadovoljeni da bi se moglo smatrati da je član 6 EKLjP bio ispoštovan prilikom upotrebe mere provokacije: (i) postupci prikrivenih islednika (koji mogu biti državni organi ili privatna lica koja deluju po nalogu i pod nadzorom državnih organa)¹⁷⁴³ moraju biti podvrgnuti jasnim ograničenjima i mehanizmima zaštite i ne podstiću na vršenje krivičnih dela;¹⁷⁴⁴ (ii) optuženom mora biti omogućeno da na suđenju delotvorno pokrene pitanje moguće provokacije, bilo putem prigovora ili na drugi način; opšti mehanizmi zaštite, kao što su jednakost procesnih sredstava ili garantovanje prava odbrane, nisu dovoljni;¹⁷⁴⁵ (iii) dokazi prikupljeni putem provokacije se moraju isključiti ili se preduzima neki drugi postupak sa sličnim ishodom;¹⁷⁴⁶ (iv) ukoliko tvrdnje optuženog nisu potpuno neuverljive, na tužilaštvu je da dokaže da nije bilo

¹⁷⁴⁰ Članovi 22, 40-41 Ustava; članovi 1(2), 2, 3(2)(e) i 21 Zakona.

¹⁷⁴¹ ESLjP, [presuda Velikog veća u predmetu Ramanauskas](#), stav 55.

¹⁷⁴² ESLjP, [presuda u predmetu Bannikova](#), stav 38. V. takođe ESLjP, [vodič kroz član 6 EKLjP](#), stavovi 242-247 (i izvori na koje se u njima poziva).

¹⁷⁴³ ESLjP, [presuda u predmetu Shannon](#).

¹⁷⁴⁴ [Vodič kroz član 6 EKLjP](#), stavovi 232-233. V. takođe ESLjP, [presuda u predmetu Khudobin](#), stav 128. Panel ima u vidu tvrdnju Gucatijevih branilaca da je [presuda Velikog veća u predmetu Ramanauskas](#) relevantan pravni autoritet za tezu da delovanje nekog provokatora koji se oteo nadzoru (tj. lica koje ne postupa po nalogu ili pod nadzorom policije) može predstavljati osnov za odbranu tvrdnjom o provokaciji. Panel, međutim, smatra da u citiranoj presudi nema potpore za takvu tvrdnju.

¹⁷⁴⁵ ESLjP, [presuda Velikog veća u predmetu Ramanauskas](#), stav 69.

¹⁷⁴⁶ ESLjP, [presuda u predmetu Akbay and Others](#), stavovi 123-124; [presuda Velikog veća u predmetu Ramanauskas](#), stav 54; [presuda u predmetu Bannikova](#), stav 54.

provokacije;¹⁷⁴⁷ (v) ukoliko se optuženi pozove na provokaciju i *prima facie* postoje dokazi za nju, sud ispituje predmetne činjenice i preduzima neophodne korake da otkrije da li je provokacije bilo, a to čini vodeći temeljan, sveobuhvatan i neosporiv kontradiktorni sudski postupak;¹⁷⁴⁸ (vi) u slučajevima kada istražne vlasti ne obelodanjuju informacije, mora se naročito voditi računa o poštovanju načela vođenja kontradiktornog postupka i ravnopravnosti strana u postupku¹⁷⁴⁹ i (vii) odbacivanje tvrdnje o provokaciji bez razmatranja mora se adekvatno obrazložiti.¹⁷⁵⁰

838. Panel takođe napominje da se uvidom u nacionalna pravosuđa može zaključiti da postoje najrazličitiji pristupi ne samo u pogledu samog postojanja koncepta provokacije, već, tamo gde on postoji, i u pogledu njegove kvalifikacije i pravnih posledica (npr. obustavljanje postupka,¹⁷⁵¹ osnov za isključenje dokaza,¹⁷⁵² ili faktor za ublažavanje kazne¹⁷⁵³).

(c) Zaključak

839. Iz ovog kratkog osvrta na sudsku praksu ESLjP vidi se da taj sud pitanje provokacije posmatra kroz prizmu garantovanja pravičnosti suđenja. Sa tog stanovišta, panel smatra da pozivanje na provokaciju ne može predstavljati formalnu odbranu od optužbi, ali da je relevantno za procesne norme kojih sudovi i istražni organi treba da se pridržavaju radi garantovanja pravičnost postupaka u kojima se iznosi tvrdnja o provokaciji na krivično delo.

¹⁷⁴⁷ V. ESLjP, [vodič kroz član 6 EKLjP](#), stav 248.

¹⁷⁴⁸ ESLjP, [presuda u predmetu Bannikova](#), stav 57; [presuda Velikog veća u predmetu Ramanauskas](#), stav 70.

¹⁷⁴⁹ ESLjP, [presuda u predmetu Bannikova](#), stav 58.

¹⁷⁵⁰ ESLjP, [presuda u predmetu Tchokhonelidze](#), stav 52.

¹⁷⁵¹ V. npr. Ujedinjeno Kraljevstvo: [Krunski javni tužilac, pravne smernice](#) (internet stranica konsultovana 13. maja 2022).

¹⁷⁵² V. npr. Francuska: [godišnji izveštaj za 2004. francuskog kasacionog suda](#), str. 141-152.

¹⁷⁵³ V. npr. Švajcarska: član 293(4) Zakona o krivičnom postupku Švajcarske. V. takođe Nemačka: faktor za ublažavanje kazne: BGHSt 32, 345 = NJW 1984, 2300; BGHSt 45, 321 = NJW 2000, 1123; BGHSt 47, 44 = NJW 2001, 2981; BGHSt 60, 238 = NStZ 2015, 541; BGH NStZ 2014, 277; BVerfG NJW 2015, 1083; ali v. prepreka za vođenje postupka BGHSt 60, 276 = NJW 2016, 91.

2. Razmatranje pitanja pravičnosti

(a) Argumentacija strana u postupku

840. Odbrana tvrdi da je bila sprečena da na celishodan način iznese svoju tezu o provokaciji na krivično delo i da je stoga optuženima bilo uskraćeno pravično suđenje.¹⁷⁵⁴ Tužilaštvo osporava tu tvrdnju.¹⁷⁵⁵

(b) Zaključci panela

841. Tokom čitavog postupka, panel je preduzimao brojne korake kako bi se odbrani pružila puna prilika da izloži svoju tezu o provokaciji na krivično delo.¹⁷⁵⁶ Panel će sada izložiti najznačajnije korake koje je preuzeo u tom pravcu.

842. Prvo, panel je saslušao argumente o pitanjima obelodanjivanja i provokacije na konferenciji za pripremu suđenja.¹⁷⁵⁷

843. Drugo, kada je odlučivao o pitanjima obelodanjivanja, panel je sav materijal iz pravila 102(3) ocenio temeljno i na osnovu potpunih informacija.¹⁷⁵⁸ Panel je vodio računa tokom *ex parte* pregleda materijala da tužilaštvo odbrani ne uskrati dokaze koji bi, ako bi bili usvojeni, mogli ići u prilog njenoj tvrdnji o provokaciji. U tom smislu, panel je više puta tužilaštvu naložio, odbacujući njihove prigovore: (i) da odbrani obelodani materijal relevantan za tvrdnju o provokaciji;¹⁷⁵⁹ (ii) da joj dostavi detaljna, redigovana, ili ažurirana obaveštenja sa informacijama o materijalu koji je *prima facie*

¹⁷⁵⁴ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 399, 408-416, 430-436; transkript, 16. mart 2022, str. 3676, 3703-3704, v. takođe str. 3707-3708, 3710.

¹⁷⁵⁵ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 301; transkript, 14. mart 2022, str. 3463-3465, 3484.

¹⁷⁵⁶ Većina tih koraka opisana je u prilogu 1 uz ovu presudu, stavovi 31, 46-50, 52-53, 55, 57, 59-61, 63-64, 67-68, 70-71, 74, 77-78, 85, 89, 93, 101-107.

¹⁷⁵⁷ V. prilog 1 uz ovu presudu, stavovi 45-47. V. takođe transkript, 1. septembar 2021, str. 442-443 (nalog o ažuriranom obaveštenju po pravilu 102(3)). transkript, 2. septembar 2021, poverljivo i *ex parte*.

¹⁷⁵⁸ F304, stavovi 23-25; F413, stavovi 58-78; F435, stavovi 14-19; v. takođe F479, stavovi 14-17; F533, stavovi 17-21; F541, stavovi 16-20. V. takođe F413/RED; F435/RED; F546/COR. V. takođe transkript, 31. januar 2022, str. 3381-3385; F543.

¹⁷⁵⁹ F413, stav 95(b). V. takođe F413/RED; F423, stav 64, gde se upućuje na F413, stav 95(b).

relevantan i podleže obelodanjivanju;¹⁷⁶⁰ (iii) da podnese dodatna izjašnjenja o činjenicama na kojima zasniva tvrdnju da neki materijal nije od značaja za tvrdnju o provokaciji,¹⁷⁶¹ i (iv) da sprovede predložene mere i o tome obavesti panel.¹⁷⁶² Panel je takođe naložio kompenzatorne mere za neobelodanjivanje.¹⁷⁶³

844. Treće, panel je održao *ex parte* sednice kako bi tužilaštvo ispitao o sledećem: (i) o tvrdnji o provokaciji i merama koje treba da preduzme kako bi odbrana mogla celishodno i u potpunosti da izloži svoju tezu,¹⁷⁶⁴ i (ii) o *delotvornim* kompenzatornim merama koje bi se mogle uvesti ako se predlaže neobelodanjivanje.¹⁷⁶⁵ Na tim sednicama prva briga panela bila je da zbog *ex parte* prirode tih sednica odbrana ne bude u nepovoljnem ili nepravičnom položaju. Isto tako, panel je razmotrio sva pitanja od značaja kada je odlučivao o nekim konkretnim dokazima koji bi mogli biti relevantni za tvrdnju o provokaciji.

845. Četvrto, kad je rešavao po prigovorima tužilaštva na obelodanjivanje, panel je pojasnio odnos između režima obelodanjivanja i tvrdnje odbrane o provokaciji.¹⁷⁶⁶ Na primer, panel je istakao da se "odbrani mora dozvoliti da u postupku obelodanjivanja dobije relevantne informacije koje se mogu obelodaniti a koje bi mogle da doprinesu njenoj tezi o provokaciji".¹⁷⁶⁷ Pored toga, panel je objasnio da će odluku o tome da li je tvrdnja o provokaciji u potpunosti neuverljiva doneti tek u presudi, nakon što sasluša sva svedočenja.¹⁷⁶⁸ Osim toga, panel je svoju odluku o preostalim nerešenim pitanjima vezanim za obelodanjivanje odložio do saslušanja svedoka gđe Pumper i g. Jukića, jer

¹⁷⁶⁰ Transkript, 2. septembar 2021, str. 638 (nalog u vezi sa spiskom tužilaštva po pravilu 102(3); F304, stavovi 23, 26; F361).

¹⁷⁶¹ F320.

¹⁷⁶² F413, stavovi 76-78, 95(c).

¹⁷⁶³ F413, stavovi 67-68, 73-74.

¹⁷⁶⁴ Transkript, 2. septembar 2021, poverljivo i *ex parte*.

¹⁷⁶⁵ Transkript, 4. oktobar 2021, poverljivo i *ex parte*; transkript, 21. oktobar 2021, poverljivo i *ex parte*.

¹⁷⁶⁶ F413, stavovi 37, 51, 53-56.

¹⁷⁶⁷ F413, stav 53.

¹⁷⁶⁸ Transkript, 10. decembar 2021, str. 2608 (usmeni nalog po zahtevu odbrane za dodatno unakrsno ispitivanje svedoka tužilaštva W04841 i W04842). V. takođe F546/COR, stavovi 20, 26; F413, stav 53.

je u tom trenutku smatrao da bi se njihovo svedočenje, ukoliko mogu da svedoče o tim pitanjima, moglo odraziti na zaključke koje je panel trebalo da doneše u odluci o obelodanjivanju.¹⁷⁶⁹

846. Peto, panel je stalno, na primer kada tužilaštvu nije odobrio ulaganje žalbe na odluku o obelodanjivanju, isticao značaj kontradiktornog postupka u situacijama kada se informacije ne obelodanjuju u kontekstu tvrdnje o provokaciji.¹⁷⁷⁰

847. Šesto, kada je reč o svedocima, na osnovu toga što su predloženi dokazi mogli biti relevantni za tvrdnju o provokaciji, panel je: (i) odbio zahtev tužilaštva da se izuzme svedočenje g. Čaljaja i odbrani dozvolio da pozove neke od ostalih predloženih svedoka;¹⁷⁷¹ (ii) dozvolio odbrani da dodatno unakrsno ispita gđu Pumper i g. Jukića, jer su izvesni dokazi za koje je panel naložio obelodanjivanje stigli do odbrane tek nakon završetka izvođenja dokaza tužilaštva, pa odbrana nije mogla da ih koristi u prvobitnom unakrsnom ispitivanju svedoka;¹⁷⁷² (iii) odobrio odbrani da ispita g. Moberga o tvrdnji da je jedan službenik Specijalizovanog tužilaštva rekao optuženima da materijal iz paketa 1 mogu da zadrže kod sebe mesec dana¹⁷⁷³ i (iv) odobrio odbrani da pozove g. Čelja Gašija radi izvođenja dokaza o toj tvrdnji.¹⁷⁷⁴

848. Sedmo, u pogledu dokaza, na osnovu relevantnosti za tvrdnju o provokaciji panel je u spis uveo sledeće dokaze: (i) materijal relevantan za tvrdnju odbrane da je

¹⁷⁶⁹ Transkript, 18. oktobar 2021, str. 816-817. V. takođe fusnotu 1756.

¹⁷⁷⁰ F423, stavovi 38-40, 61-62. V. takođe transkript, 8. novembar 2021, str. 1974-2029; posebno str. 2011, 2014-2015, 2020-2021, 2024-2026, 2028. V. takođe transkript, 8. novembar 2021, str. 2017 (odobravanje Gucatijeve odbrane).

¹⁷⁷¹ V. npr. DW1242 (Elmedina Balhaži), DW1241 (Taibe Miftari), DW1244 (Metuš Krijeziju), DW1246 (Rašit Čaljaj): F470, stavovi 77-79, 88-90.

¹⁷⁷² Transkript, 10. decembar 2021, str. 2608 (usmeni nalog po zahtevu odbrane za dodatno unakrsno ispitivanje svedoka tužilaštva W04841 i W04842); F413, stavovi 79, 95.

¹⁷⁷³ W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1951.

¹⁷⁷⁴ V. 1D9, stav 20. V. takođe DW1245 (Čelj Gaši), transkript, 10. decembar 2021, str. 2602-2603.

tužilaštvo napravilo propuste u istrazi o okolnostima pod kojima je materijal "procurio"¹⁷⁷⁵ i (ii) izjavu i dodatak izjavi g. Čaljaja (uprkos prigovoru tužilaštva).¹⁷⁷⁶

849. I na kraju, tokom čitavog postupka panel je: (i) odbijao prigovore tužilaštva na pitanja koja je odbrana postavljala svedocima u vezi sa tvrdnjom o provokaciji¹⁷⁷⁷ i (ii) postavljao brojna pitanja u vezi sa tezom odbrane o provokaciji.¹⁷⁷⁸

850. Panel napominje još i to da odbrana na suđenju nije: (i) jasno objasnila na koji način su optuženi bili predmet provokacije, niti je (ii) podnela dokaze iz kojih bi panel objektivno mogao da zaključi da je provokacija izvedena.

(c) Zaključak

851. Na osnovu gore navedenog, panel se uverio da je odbrani pružena puna i pravična prilika da iznese svoju tezu o provokaciji u skladu sa standardima koje je postavio ESLjP.

3. Ocena tvrdnje o provokaciji na krivično delo

(a) Argumentacija strana u postupku

852. Odbrana tvrdi da je pokazala da nije "potpuno neuverljivo" da je provokacija izvedena i da tužilaštvo nije dokazalo da nije bilo provokacije.¹⁷⁷⁹ Gucatijeva odbrana tvrdi da bi panel trebalo ili da odbaci optužbe zbog toga što optuženi nisu imali pravično suđenje, ili da obustavi postupak, ili da ih osloboди optužbi i odbaci sve

¹⁷⁷⁵ F502 odluka po Gucatijevom zahtevu za prihvatanje dokaza bez posredstva svedoka, stavovi 19-24.
¹⁷⁷⁶ Transkript, 14. januar 2022, str. 3056-3057.

¹⁷⁷⁷ V. npr. transkript, 20. oktobar 2021, str. 1037, 1124, 1157; transkript, 21. oktobar 2021, str. 1168, 1217, 1226; transkript, 4. novembar 2021, str. 1776; transkript, 15. decembar 2021, str. 2624, 2628-2632; transkript, 14. januar 2022, str. 3056-3057.

¹⁷⁷⁸ V. npr. transkript, 26. oktobar 2021, str. 1478; transkript, 28. oktobar 2021, str. 1756; transkript, 5. novembar 2021, str. 1958; transkript, 2. septembar 2021, poverljivo i *ex parte*.

¹⁷⁷⁹ Transkript, 16. mart 2022, str. 3666-3676, 3703-3704; F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 130-139; F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 406-440; F288, stavovi 17-19. V. takođe dole, stav 879 (Vrste odbrane).

dokaze tužilaštva.¹⁷⁸⁰ Haradinajeva odbrana tvrdi da svi dokazi pribavljeni provokacijom moraju biti proglašeni nedopuštenim, jer bi u protivnom celokupni postupak predstavljao "zloupotrebu sudskog postupka".¹⁷⁸¹

853. Tužilaštvo tvrdi da ništa u spisu ne potkrepljuje tvrdnju o provokaciji, te da je treba odbaciti kao "potpuno neuverljivu".¹⁷⁸²

(b) Zaključci panela

854. Ocenjujući tvrdnju o provokaciji, panel je razmotrio sve okolnosti na koje se pozvala odbrana, kao i dokaze o tim okolnostima. Panel je takođe pažljivo pregledao ceo spis kako bi utvrdio da li postoji bilo koja druga relevantna činjenica ili okolnost.

i) Stav optuženih

855. Pre inkriminisanog perioda obojica optuženih dali su više izjava u intervjima, televizijskim emisijama ili na Fejsbuku, u kojima su iskazivali svoje neprijateljstvo prema Specijalizovanim većima.¹⁷⁸³ Slično tome, tokom inkriminisanog perioda, optuženi su izjavljivali da ne priznaju Specijalizovana veća,¹⁷⁸⁴ da su protiv tog suda,¹⁷⁸⁵ da ne prihvataju njegove nadležnosti,¹⁷⁸⁶ da žele njegovo ukidanje,¹⁷⁸⁷ da će dati sve od sebe da on propadne¹⁷⁸⁸ i da izgubi kredibilitet.¹⁷⁸⁹

¹⁷⁸⁰ Transkript, 16. mart 2022, str. 3676; F567, Gucatijev završni podnesak, stav 141; F288, stavovi 23-24.

¹⁷⁸¹ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 399, 429, 439-440; F287, stav 48, ali v. transkript, 16. mart 2022, str. 3703.

¹⁷⁸² F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 300-313; transkript, 14. mart 2022, str. 3484-3491, 3515-3516; transkript, 1. septembar 2021, str. 444-446, 450; transkript, 2. septembar 2021, poverljivo i *ex parte*.

¹⁷⁸³ P36; P37; P38; P39, str. 1, 3-4; P40; P41; P42, str. 1; P43; P44; P45; P46; P47; P48; P49, str. 3, 7, 13, 15; P83, str. 18, 42, 67, 80-84.

¹⁷⁸⁴ V. npr. P5, str. 1; P7, str. 3; P18, str. 1; P21, str. 3.

¹⁷⁸⁵ V. npr. P7, str. 3; P9, str. 12; P13, str. 1; P42; P43.

¹⁷⁸⁶ V. npr. 1D3, stavovi 57-58; 2D1, stavovi 18, 22.

¹⁷⁸⁷ V. npr. P32, str. 2; P38, str. 1; 2D1, stav 37; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2861, 2863-2864. V. *contra* 2D1, stav 17; transkript, 12. januar 2022, str. 2858, 2860, 2862; 1D3, stav 67.

¹⁷⁸⁸ P15, str. 2; P26, str. 2.

¹⁷⁸⁹ P30, str. 15.

856. Posle svake isporuke, optuženi su ponavljali kako im je drago što je taj materijal procurio,¹⁷⁹⁰ govorili da je to čudo¹⁷⁹¹ i hvalili lice koje je to učinilo, smatrajući to patriotskim činom i nacionalnom pobedom.¹⁷⁹² Optuženi su govorili o izvoru ta tri kompleta materijala, i pominjali mogućnost da je materijal stigao iz Srbije¹⁷⁹³ ili da ga je Specijalizovano tužilaštvo namerno otkrilo,¹⁷⁹⁴ ili da je kupljen ili ukraden.¹⁷⁹⁵ Optuženi su stalno izjavljivali da im je svejedno od koga potiču ta tri kompleta i da je njima bitno da se radi o autentičnom materijalu SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva.¹⁷⁹⁶ Pored toga, na pitanje šta misle zašto je materijal obelodanjen njima, optuženi su odgovarali da je to možda zbog njihovog javnog i glasnog suprotstavljanja Specijalizovanim većima.¹⁷⁹⁷ Dana 14. ili 15. septembra 2020, optuženi su sa 23-članim upravnim odborom Udruženja ratnih veterana OVK doneli kolektivnu i jednoglasnu odluku da objave svaki novi materijal koji budu primili.¹⁷⁹⁸ Po objavlјivanju tri kompleta, optuženi su još jednom istakli svoju spremnost da, ako ga prime, i nadalje objavljuju sav takav materijal.¹⁷⁹⁹

857. Iskazi optuženih išli su od tvrdnje da im je nameštena provokacija, preko tvrdnje da su tri kompleta možda ukradena od Specijalizovanog tužilaštva, do priznanja da

¹⁷⁹⁰ V. npr. P1, str. 1; P2, str. 8; P8, str. 24; P17, str. 5; P18, str. 2; P25, str. 3; P34, str. 2; P35, str. 10.

¹⁷⁹¹ P7, str. 2; P30, str. 2-3; P35, str. 3.

¹⁷⁹² P2, str. 8; P6, str. 3, 30; P7, str. 2; P8, str. 2-4, 24, 29, 35 V. takođe P7, str. 5 (Tom Gaši u prisustvu g. Haradinaja).

¹⁷⁹³ P6, str. 32; P7, str. 13-14; P8, str. 14; P21, str. 4; P23, str. 9; P24, str. 5, 9; P28, str. 14; P30, str. 18.

¹⁷⁹⁴ V. npr. P1, str. 5; P11, str. 67, 69.

¹⁷⁹⁵ P2, str. 3; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2230-2231; transkript, 8. decembar 2021, str. 2401. V. takođe P8, str. 17; 2D1, stav 35.

¹⁷⁹⁶ V. npr. P1, str. 4-5; P6, str. 2; P8, str. 14, 17, 24; P11, str. 2-3, 39; P24, str. 5; P28, str. 9, 13; P30, str. 18-19; P33, str. 1.

¹⁷⁹⁷ V. npr. P2, str. 6; P8, str. 3. P29, str. 1. V. takođe P4, str. 10 (Tom Gaši).

¹⁷⁹⁸ V. gore, stav 242 (Relevantni događaji). V. takođe 2D1, stav 73; transkript, 11. januar 2022, str. 2746.

¹⁷⁹⁹ V. npr. P2, str. 4; P4, str. 3, 9 (g. Gucati, preko Toma Gašija); P6, str. 4, 14, 35; P7, str. 2; P8, str. 4, 6, 26; P12, str. 2-4 (Tom Gaši); P15, str. 2; P17, str. 5; P18, str. 1-2; P21, str. 3-4; P24, str. 7; P26, str. 4-5; P28, str. 7, 11; P29, str. 2; P31, str. 2; P33, str. 1; P34, str. 2-3; P35, str. 2-3. V. takođe DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2221-2222. V. *contra* DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2222-2223, 2226, 2230-2232.

ne znaju odakle potiče materijal.¹⁸⁰⁰ Gospodin Gucati je rekao da njega, kao predsednika Udruženja ratnih veterana OVK, niko do samog Boga ne bi mogao da prisili da sazove tri konferencije za štampu.¹⁸⁰¹

858. Panel je u vezi sa tačkom 1 optužnice konstatovao da izražavanje neprijateljskog stava prema Specijalizovanim većima ili Specijalizovanom tužilaštvu samo po sebi nije dokaz da je izvršeno krivično delo;¹⁸⁰² takve izjave, u izvesnoj meri, predstavljaju legitimno ostvarivanje prava na izražavanje. Osim toga, čak i ako neke od gore navedenih radnji i izjava mogu biti relevantne za utvrđivanje da su optuženi bili skloni da izvrše krivična dela za koja su optuženi, panel smatra da, čak i da se utvrdi da je postojala takva sklonost, to ne bi sasvim isključilo mogućnost da je optužene neko isprovocirao da urade ono što su uradili. Bez obzira na to, panel zaključuje da ni izjave koje su davali u inkriminisanom periodu ni dokazi koje su predočili na suđenju ne predstavljaju objektivan osnov da se veruje da su optuženi stvarno bili predmet provokacije na krivično delo.

ii) Mesto sa kog je materijal procurio i izvršioci tri isporuke

859. Panelu nisu predočeni dokazi o tome odakle su pribavljena tri kompleta i na koji način. Panel konstatiše da su paketi 1, 2 i 4 sadržali, između ostalog, odgovore Tužilaštva za ratne zločine i dokumente srpskih vlasti, koji nisu imali evidencijski broj (ERN), a neki od njih su bili napisani na srpskom jeziku, latinicom ili cirilicom.¹⁸⁰³ To govori da prvi i drugi komplet *možda* potiču od srpskih organa vlasti koji su sarađivali sa SIRG-om odnosno Specijalizovanim tužilaštvom. Međutim, ti razlozi nisu dovoljni za zaključak da su dokumenti procurili sa nekog mesta iz Republike Srbije ili sa

¹⁸⁰⁰ V. npr. 2D1, stavovi 34-35, 45, 54, 129, 135; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2180, 2215; transkript, 7. decembar 2021, str. 2288; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2021, str. 2734; transkript, 12. januar 2022, str. 2841-2843.

¹⁸⁰¹ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2215-2217.

¹⁸⁰² V. gore, stav 660 (tačka 1).

¹⁸⁰³ Označavanje materijala brojevima "ERN" objasnila je gđa Pumper: W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 18. oktobar 2021, str. 848-849. V. takođe transkript, 20. oktobar 2021, str. 1046-1047; P88, stav 6. V. gore, stavovi 335-336, 347, 379-381 (Zaključci o paketima).

znanjem ili pristankom srpskih vlasti. U svakom slučaju, ništa ne ukazuje na to da prvi i drugi komplet potiču od SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva, ili da je jedna od tih ustanova bila umešana u njihovu isporuku Udruženju ratnih veterana OVK.

860. Panel primećuje da informacije iz paketa 3 upućuju na zaključak da je treći komplet potekao iz dokumentacije Specijalizovanog tužilaštva. U tom pogledu panel napominje da [BRISANO].¹⁸⁰⁴ U izveštaju je zaključeno da ne postoje dokazi o tome da je neko od osoblja Specijalizovanog tužilaštva namerno pustio da dokument procuri.¹⁸⁰⁵ Panel stoga nije u mogućnosti da utvrdi kako i kojim sredstvima je treći komplet izvučen iz dokumentacije Specijalizovanog tužilaštva. Međutim, nema indicija da je Specijalizovano tužilaštvo namerno pustilo da procuri.

861. Panel takođe primećuje da se u dva novinarska članka koji su primljeni u dokazni spis tvrdi da informacije koje objavljaju potiču od Specijalizovanog tužilaštva.¹⁸⁰⁶ Panel smatra da osnov za tu tvrdnju nije utvrđen i da se njena istinitost ne može proveriti.

862. Panelu su predloženi dokazi o tome da su izvršioci tri isporuke bila tri različita lica, od kojih su bar dva govorila albanski.¹⁸⁰⁷ Panelu nisu predloženi dokazi o identitetu tih lica niti ima dokaza o njihovoj povezanosti sa Specijalizovanim većima/Specijalizovanim tužilaštvom.¹⁸⁰⁸ Na osnovu ličnih opisa koji su dali gđa Miftari ili drugi koji su pregledali snimke kamere za video-nadzor u Udruženju ratnih veterana OVK nije ih bilo moguće identifikovati. Optuženi su tvrdili da im njihov identitet nije poznat.¹⁸⁰⁹ Pred panel nisu izneti dokazi koji bi ukazivali na to da je neko

¹⁸⁰⁴ 1D33, str. 1, 3.

¹⁸⁰⁵ 1D33, str. 2.

¹⁸⁰⁶ P155; P156.

¹⁸⁰⁷ P1, str. 1; P35, str. 10-11; P4, str. 3, 6-7; P6, str. 3-4; P8, str. 1-2, 4; P12, str. 2-3, 6; P17, str. 5; P25, str. 2; P28, str. 9; P33, str. 3; P35, str. 10. V. takođe 1D4, stavovi 4, 6, 8, 22, 34; DW1241 (Taibe Miftari), transkript, 9. decembar 2021, str. 2454-2455, 2459, 2474. V. gore, stavovi 209, 244, 275 (Relevantni događaji).

¹⁸⁰⁸ V. 1D19-1D30.

¹⁸⁰⁹ V. npr. P1, str. 1. V. takođe P4, str. 3; 2D1, stavovi 45, 48, 71, 105; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 11. januar 2022, str. 2743; transkript, 13. januar 2022, str. 2963.

od tih lica bilo zaposleno u Specijalizovanim većima/Specijalizovanom tužilaštvu i/ili da je postupalo po njihovom nalogu ili pod njihovim nadzorom.¹⁸¹⁰

iii) Istraga koju je vodilo Specijalizovano tužilaštvo

863. Kad je reč o tvrdnji odbrane da navodna neadekvatnost istrage Specijalizovanog tužilaštva o procurelom materijalu potvrđuje tezu o provokaciji na krivično delo,¹⁸¹¹ panel smatra da se tužilaštvo protivilo obelodanjivanju materijala vezanog za tezu o provokaciji odbraňani pošto je to moglo uticati na njegovu istragu o tom događaju koja je bila u toku.¹⁸¹² Bez obzira na to, tvrdnju da Specijalizovano tužilaštvo nije sprovelo istragu o tome na koji način je materijal procurio opovrgavaju dokazi koji pokazuju da je Specijalizovano tužilaštvo preduzelo korake da identificuje odgovorne, preduzimanjem sledećih mera: (i) [BRISANO],¹⁸¹³ (ii) pribavilo je snimke kamere za video-nadzor koje su snimile tri isporuke,¹⁸¹⁴ (iii) od jednog od optuženih uzelo je fotografije automobila koji je možda povezan sa curenjem materijala.¹⁸¹⁵

864. Kad je reč o dokazima o plavom folksvagenu i slici jednog službenika Specijalizovanog tužilaštva,¹⁸¹⁶ odbrana nije dokazala da su taj auto i/ili službenik Specijalizovanog tužilaštva na bilo koji način povezani sa događajima u ovom predmetu.¹⁸¹⁷ Odbrana nije dokazala da postoji bilo kakva veza između nekog drugog

¹⁸¹⁰ W04841, (Zdenka Pumper), transkript, 25. oktobar 2021, str. 1478-1479; W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1756; W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1957-1958.

¹⁸¹¹ F566, Haradinajev završni podnesak, stavovi 417-426.

¹⁸¹² F304; F354; F320; F420; F423, F435. V. takođe F435/RED.

¹⁸¹³ 1D33.

¹⁸¹⁴ P136; P164; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 3007-3015.

¹⁸¹⁵ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2190; 1D3, stav 31.

¹⁸¹⁶ W04841, (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1154-1157; transkript, 21. oktobar 2021, str. 1165-1179; transkript, 25. oktobar 2021, str. 1305-1310. V. takođe 1D31; 1D32; 1D34.

¹⁸¹⁷ W04841, (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1154; transkript, 21. oktobar 2021, str. 1165-1179; transkript, 25. oktobar 2021, str. 1305-1310.

službenika Specijalizovanog tužilaštva i curenja materijala zbog koje bi se morala povesti istraga.¹⁸¹⁸

865. Kad je reč o tvrdnji da je jedan predstavnik Specijalizovanog tužilaštva tokom prve plenidbe rekao da Udruženje ratnih veterana OVK materijal može da zadrži mesec dana,¹⁸¹⁹ panel napominje da je tu tvrdnju verodostojno pobjio g. Moberg, koji je prisustvovao prvoj plenidbi.¹⁸²⁰ Protiv te tvrdnje govori i brza reakcija Specijalizovanog tužilaštva koje je zaplenilo materijal.¹⁸²¹ Panel zaključuje da Specijalizovano tužilaštvo nije dalo dozvolu optuženima da prvi komplet zadrže mesec dana.

866. Što se tiče okolnosti da tužilaštvo nije preduzelo korake da nabavi materijal za koji je znalo da je u posedu medijskih kuća, odnosno da nije zatražilo da se iz javnog domena uklone članci u kojima se govorilo o materijalu koji je procurio,¹⁸²² tužilaštvo nije objasnilo iz kog razloga to nije učinilo. Međutim, panel smatra da se iz ovoga ne može izvesti zaključak o provokaciji na krivično delo.

867. I na kraju, što se tiče tvrdnje odbrane da je tužilaštvo zatražilo od kosovske policije da ne povede istragu o ovoj stvari, iz svedočenja g. Ćaljaja jasno je da je odluka o nemešanju kosovske policije stigla iz tužilaštva na Kosovu, tj. od Specijalnog tužilaštva Republike Kosovo.¹⁸²³ Nema dokaza da je Specijalizovano tužilaštvo imalo ikakvog udela u donošenju te odluke.

868. Prema tome, odbrana svojim argumentima nije uverila panel. Nezavisno od toga, čak i da panel zaključi da istraga koju je sprovelo Specijalizovano tužilaštvo nije bila

¹⁸¹⁸ Transkript, 16. mart 2022, str. 3675.

¹⁸¹⁹ F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 102, 133; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2196-2197; transkript, 8. decembar 2021, str. 2398-2400; 1D3, stav 42; 2D1, stav 88; 1D9, stavovi 20, 22. V. takođe DW1245 (Čelj Gaši), transkript, 10. decembar 2021, str. 2586, 2602-2603.

¹⁸²⁰ W04876 (Danijel Moberg), transkript, 5. novembar 2021, str. 1936-1937, 1948.

¹⁸²¹ V. gore, stavovi 228-231, 256-258, 285 (Relevantni događaji).

¹⁸²² Transkript, 16. mart 2022, str. 3673; W04841 (Zdenka Pumper), transkript, 20. oktobar 2021, str. 1101-1109, 1128-1131, 1133. V. takođe 1D10.

¹⁸²³ DW1246 (Rašit Ćaljaj), transkript, 14. januar 2022, str. 3071-3073.

zadovoljavajuća, to i dalje ne bi pokazivalo da je ono isprovociralo optužene na izvršenje krivičnog dela. U najboljem slučaju, to bi dokazalo da je u istrazi bilo propusta i/ili da je za tužilaštvo bilo prihvatljivo da neke od informacija koje su procurile ostanu u javnom domenu.

iv) Indirektni dokazi koje je iznela Gucatijeva odbrana

869. Kao poslednje, Gucatijeva odbrana tvrdi da postoje indirektni dokazi o tome da je Specijalizovano tužilaštvo navelo optužene na krivično delo.¹⁸²⁴ Tužilaštvo to poriče.¹⁸²⁵ Nakon pojedinačnog razmatranja svih faktora, panel iznosi sledeće.

870. Odbrana tvrdi da je materijal iz tri kompleta bio pod nadzorom Specijalizovanog tužilaštva pre pomenute tri isporuke i da nijedno drugo telo nije imalo pristup dokumentima iz trećeg kompleta.¹⁸²⁶ Čak i da je materijal iz tri kompleta procurio iz Specijalizovanog tužilaštva, to ne bi nužno značilo da je postojao smišljen plan da se optuženi tako isprovociraju na krivično delo, već bi moglo značiti da je došlo do kršenja pravila bezbednosti ili do zlonamerne opstrukcije.¹⁸²⁷ Slično tome, činjenica da su istragom o Udruženju ratnih veterana OVK rukovodila dva najviša funkcionera Specijalizovanog tužilaštva¹⁸²⁸ nije pokazatelj provociranja na krivično delo.

871. Prema tvrdnjii odbrane, iako je bilo upozorenje da bi posle prve i druge mogle uslediti i nove isporuke, Specijalizovano tužilaštvo nije preduzelo ništa da te nove potencijalne isporuke spreči. Odbrana zaključuje da je Specijalizovano tužilaštvo želelo da te tri isporuke proizvedu određeno dejstvo.¹⁸²⁹ Panel smatra da okolnost da

¹⁸²⁴ Transkript, 16. mart 2022, str. 3667-3668; F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 134-137; F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 41; F288, stav 20. V. takođe F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stav 278.

¹⁸²⁵ V. npr. F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 308-311; transkript, 14. mart 2022, str. 3486-3490.

¹⁸²⁶ Transkript, 16. mart 2022, str. 3668; F567, Gucatijev završni podnesak, stav 134(a); F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 41(b); F288, stav 20(c)(ii).

¹⁸²⁷ V. gore, stavovi 859-862 (Vrste odbrane).

¹⁸²⁸ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 134(b). V. takođe transkript, 16. mart 2022, str. 3670.

¹⁸²⁹ Transkript, 16. mart 2022, str. 3671-3672; F567, Gucatijev završni podnesak, stav 134(c); F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 41(c); F288, stav 20(c)(vi)(vii).

Specijalizovano tužilaštvo nije moglo da spreči dalje isporuke ne vodi nužno zaključku da ih je ono želelo, a kamoli organizovalo. Pored toga, tu tvrdnju pobija i činjenica da su službenici Specijalizovanog tužilaštva optuženima uputili zahtev da ukoliko prime novi materijal o tome obavezno obaveste tužilaštvo *pre* nego što materijal objave (što su optuženi odbili i prekršili).¹⁸³⁰

872. Odbrana tvrdi da je Specijalizovano tužilaštvo namerno ostavilo prvi i drugi komplet u rukama Udruženja ratnih veterana OVK preko noći posle prve i druge konferencije za štampu.¹⁸³¹ Po vremenu kada su zavedena dva nalogu sudije pojedinca vidi se da je tužilaštvo brzo reagovalo kada je od njega zatražilo da izda te naloge.¹⁸³² Panel stoga nije uveren da tužilaštvo nije reagovalo dovoljno brzo i, u svakom slučaju, ne vidi kako bi okolnost da je materijal ostavljen u rukama Udruženja ratnih veterana OVK preko noći mogla biti pokazatelj provokacije.

873. Odbrana tvrdi da ima dokaza da su članovi Udruženja ratnih veterana OVK bili pod prismotrom.¹⁸³³ Gospodin Gucati je primetio da ga je u danima pre druge i treće isporuke pratilo jedan automobil. On je to rekao tužilaštvu, ali je ovo bilo potpuno nezainteresovano.¹⁸³⁴ Odbrana tvrdi da se iz toga može zaključiti da je tužilaštvo, da bi sprečilo dalje isporuke, držalo pod prismotrom optuženog, a ne prostorije Udruženja ratnih veterana OVK.¹⁸³⁵ Panel najpre napominje da nema indikacija da je pomenuti (neidentifikovani) automobil imao bilo kakve veze sa procurelim dokumentima. Drugo, to što je optuženi smatrao da je službenik tužilaštva bio „nezainteresovan“ ne govori o provokaciji na krivično delo. Ta tvrdnja je neuverljiva i ne počива na dokazima. Čak i ako bi se prihvatile, tvrdnja da je tužilaštvo držalo

¹⁸³⁰ V. npr. DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2292.

¹⁸³¹ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 134(d). V. takođe transkript, 16. mart 2022, str. 3671.

¹⁸³² P52 (07/09/2020 20:16:0); P53 (datum originala: 17/09/2020 08:24:00).

¹⁸³³ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 134(e).

¹⁸³⁴ F288, stav 20(c)(ix)-(x).

¹⁸³⁵ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 134(e).

optužene pod prismotrom u suprotnosti je sa tvrdnjom da tužilaštvo nije pokušalo da identificuje lica koja su se krila iza curenja materijala.

874. Odbrana tvrdi da se čini da je tužilaštvo u svom nalogu predvidelo treću isporuku 13 dana pre nego što je do nje došlo jer se u tom nalogu pominje „interni radni materijal“, iz čega se može zaključiti da je tužilaštvo to planiralo.¹⁸³⁶ Ta tvrdnja je bez osnova. Tužilaštvo je dalo verodostojno objašnjenje da je prvobitni datum (9. septembar 2020), koji je jedan službenik tužilaštva kasnije prepravio rukom (u 22. septembar 2020), bio greška u kucanju.¹⁸³⁷

875. Odbrana tvrdi da su optuženi tužilaštvu dali broj registarske tablice automobila koji je imao veze sa drugom isporukom, ali da tužilaštvo, bez ikakvog objašnjenja, nije izvršilo proveru do kraja novembra 2020.¹⁸³⁸ Činjenica da tužilaštvo nije odmah proverilo broj registarske tablice ne vodi nužno zaključku da je postojala provokacija na krivično delo i razlozi za to odgađanje nisu utvrđeni na suđenju. Tvrđnja da je tužilaštvo trebalo bolje i (brže) da ispita ovu stvar nije relevantna za ova predmet.

876. Odbrana tvrdi da tužilaštvo nije pokazalo gotovo nikakvo interesovanje da povrati materijal iz tri kompleta od drugih lica, a ne samo od optuženih, posebno materijal koji je i dalje bio kod medijskih kuća.¹⁸³⁹ Činjenica da je tužilaštvo sve svoje napore usmerilo na povraćaj materijala od Udruženja ratnih veterana OVK, po mišljenju panela, ne govori o tome da je bilo provokacije.

877. Odbrana tvrdi da [BRISANO].¹⁸⁴⁰ Premda prihvata da se ne može u potpunosti isključiti hipoteza da je neko iz tužilaštva namerno pustio taj materijal u opticaj, panel podseća na zaključak izveštaja, prema kojem nema dokaza da su službenici tužilaštva namerno pustili treći komplet u javnost [BRISANO].¹⁸⁴¹ Kako god, panel ne prihvata

¹⁸³⁶ Transkript, 16. mart 2022, str. 3672; F567, Gucatijev završni podnesak, stav 134(f); F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 41(d); F288, stav 20(c)(xi).

¹⁸³⁷ P54; F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 309-310.

¹⁸³⁸ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 134(g); F288, stav 20(c)(viii).

¹⁸³⁹ Transkript, 16. mart 2022, str. 3673; F567, Gucatijev završni podnesak, stav 134(h).

¹⁸⁴⁰ Transkript, 16. mart 2022, str. 3673-3675; F567, Gucatijev završni podnesak, stav 134(i).

¹⁸⁴¹ 1D33.

da se iz hipotetičke mogućnosti da je neki službenik tužilaštva namerno pustio dokumente u javnost objektivno može zaključiti da je tužilaštvo isprovociralo optužene na krivično delo.

878. Odbrana tvrdi da su informacije procurile od jednog službenika tužilaštva, ali da ga tužilaštvo nije izvelo da svedoči.¹⁸⁴² Panel se uverio da je to krajnje spekulativna tvrdnja koju je tužilaštvo uverljivo pobilo i ne nalazi objektivnog osnova za zaključak da je pomenuti službenik imao bilo kakvu ulogu u curenju informacije. Panel takođe napominje da odbrana nije tražila da sa tim licem obavi razgovor ili da ga izvede da svedoči.

879. Odbrana tvrdi da je tužilaštvo imalo pobude za prikrivenu istražnu operaciju protiv Udruženja ratnih veterana OVK i da nipošto nije potpuno neuverljivo da je ta operacija bila smišljena da isprovocira optužene na krivično delo.¹⁸⁴³ Ova tvrdnja nije potkrepljena i za nju nema osnova.

880. Panel zapaža da Gucatijeva odbrana u završnom podnesku i završnim izlaganjima više nije ponovila neke okolnosti koje su prвobitno izneli u vezi sa tezom o provokaciji. Panel će se ipak na njih osvrnuti u nastavku.

881. Odbrana je tvrdila da je tužilaštvo pokazalo da je spremno da pusti informacije u javnost ako mu je to u interesu, kada je, na primer, javno saopštilo da postoji nepotvrđena optužnica protiv g. Tačija i drugih, što se kosi sa Zakonom i Pravilnikom.¹⁸⁴⁴ Ova tvrdnja je neosnovana. Tužilaštvo je tražilo odobrenje sudije za prethodni postupak da tu stvar objavi.¹⁸⁴⁵ Postupak tužilaštva je, dakle, bio zakonit i ne ukazuje na provokaciju na krivično delo.

¹⁸⁴² F567, Gucatijev završni podnesak, stav 134(i), 137; transkript, 16. mart 2022, str. 3675.

¹⁸⁴³ F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 135-137; F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stavovi 42-43; F288, stav 20(c)(xi), 22. V. takođe transkript, 16. mart 2022, str. 3673.

¹⁸⁴⁴ F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 41(a); F288, stav 20(c)(i).

¹⁸⁴⁵ KSC-BC-2020-06, F9.

882. Odbrana je tvrdila da je tužilaštvo upotrebilo okolnosti vezane za tri isporuke protiv g. Tačija i drugih kao osnov za suprotstavljanje njihovom privremenom puštanju na slobodu, uprkos tome što oni u vezi s tim nisu optuženi.¹⁸⁴⁶ Za tu tvrdnju nema dokaza. Osim toga, okolnost da tužilaštvo smatra da bi curenje materijala u javnost moglo biti relevantno za pitanje pritvora nekih optuženih lica ne dokazuje da je ono namerno pustilo da taj materijal prokuri kako bi moglo da iznese takvu tvrdnju.

883. Odbrana je tvrdila da je prvi komplet doneo nepoznati muškarac, s porukom da materijal treba staviti na raspolaganje medijima.¹⁸⁴⁷ To ne predstavlja indirektni dokaz za provokaciju na krivično delo. U najboljem slučaju, to ukazuje na nameru da se te informacije dalje objavljuju.

884. Odbrana je tvrdila da su službenici tužilaštva rekli Udruženju ratnih veterana OVK da ostatke materijala iz prvog kompleta slobodno zadrži kod sebe i do mesec dana.¹⁸⁴⁸ Ta tvrdnja je već razmotrena i odbijena.¹⁸⁴⁹

885. Odbrana je tvrdila da je tokom prve plenidbe Specijalizovanom tužilaštvu skrenuta pažnja na činjenicu da bi snimci kamere za video-nadzor mogli pomoći u identifikaciji lica koje je izvršilo prvu isporuku, ali da su službenici tužilaštva bili nezainteresovani. Odbrana je iz toga zaključila da je tužilaštvu već poznato ko je isporučilac.¹⁸⁵⁰ Dokazi u spisu predmeta opovrgavaju tvrdnju o „nezainteresovanosti“ tužilaštva, pošto se vidi da je tužilaštvo otišlo po taj materijal.¹⁸⁵¹

886. Odbrana je tvrdila da Specijalizovano tužilaštvo nije kontaktiralo novinara koji je snimio drugu isporuku u želji da identificuje isporučioca iz čega je zaključila da je tužilaštvo već znalo o kome se radi.¹⁸⁵² Ova teza je ispitana na suđenju.¹⁸⁵³ Panel

¹⁸⁴⁶ F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 44; F288, stav 20(c)(xiii).

¹⁸⁴⁷ F288, stav 20(c)(iii).

¹⁸⁴⁸ F288, stav 20(c)(iv)

¹⁸⁴⁹ V. gore, stav 865.

¹⁸⁵⁰ F288, stav 20(c)(v)

¹⁸⁵¹ P163; P164.

¹⁸⁵² F288, stav 20(c)(vii).

¹⁸⁵³ 1D5, stav 31; DW1242 (Elmedina Balhaži), transkript, 9. decembar 2021, str. 2495.

primećuje da je taj snimak ubrzo objavljen onlajn, te da se do njega lako moglo doći i bez pomoći pomenutog novinara. Činjenica da tužilaštvo nije kontaktiralo novinara ne vodi nužno zaključku da je tužilaštvu „već bio poznat identitet isporučioca“. Niti ima bilo kakvih indikacija da bi se pregledom snimka mogao utvrditi identitet lica.

887. Odrana je tvrdila sledeće: (i) da je g. Gucati je službeniku tužilaštva dao snimak automobila koje je navodno koristilo lice koje je izvršilo drugu isporuku, ali da taj službenik tužilaštva nije zadržao taj snimak, i (ii) da je tužilaštvo sa vlasnikom automobila obavilo „tobožnji informativni razgovor“ tek 18. decembra 2020.¹⁸⁵⁴ Odrana je tvrdila da se iz toga može zaključiti da je tužilaštvu sve vreme bio poznat identitet lica koje je izvršilo drugu isporuku i da mu nije bilo stalo da spreči nove isporuke. Panel smatra neosnovanom tvrdnjom da je tužilaštvo fiktivno obavilo informativni razgovor s vlasnikom automobila kojem optuženi pridaje značaj. Činjenica da je taj razgovor obavljen tek u decembru 2020. ne navodi na zaključak o provokaciji, a na suđenju oni nisu ispitani niti utvrđeni razlozi za to odlaganje. A nije utvrđeno ni da li su pomenuti automobil, ili njegov vozač, odigrali neku ulogu u curenju materijala. Prema tome, tvrdnja da je Specijalizovano tužilaštvo o ovom pitanju trebalo da obavi (ažurniju) istragu ne navodi na zaključak da je bilo provokacije na krivično delo.

888. Panel smatra da su tvrdnje koje su izneli Gucatijevi branioci nepotkrepljene i hipotetičke i da, osim toga posmatrane bilo pojedinačno ili zajedno, ne navode na zaključak da je bilo provokacije na krivično delo.

4. Zaključak

889. Panel se uverio da ne postoji objektivan osnov za zaključak da su bilo jedan bilo drugi optuženi bili predmet provokacije od strane nekog službenika Specijalizovanog tužilaštva ili nekog lica koje je postupalo po nalogu ili pod nadzorom Specijalizovanog

---

¹⁸⁵⁴ F288, stav 20(c)(viii). V. takođe gore, stav 875.

tužilaštva. Kao prvo, niti izjave optuženih iz vremena predmetnih događaja niti njihova svedočenja na suđenju ne pokazuju da postoji objektivan osnov da se smatra da su optuženi bili predmet provokacije na krivično delo. Drugo, [BRISANO]. Treće, mada je Specijalizovano tužilaštvo pokazalo suzdržanost u izvođenju dokaza koji se tiču teze o provokaciji iz brige, kako se čini, za poverljivost svojih istraga, ni to, a ni bilo koja druga činjenica ili okolnost koju je iznela odbrana, ne predstavlja pouzdan osnov za zaključak da je izvršena provokacija na krivično delo. I na kraju, nema indikacija da je bilo koji dokaz koji je tužilaštvo predložilo za usvajanje bio pribavljen ili izdejstvovan istražnom tehnikom provokacije.

890. Panel stoga zaključuje da je tvrdnja o provokaciji na krivično delo u potpunosti neuverljiva i neosnovana.

E. PRAVNA ZABLUDA

1. Argumentacija strana u postupku

891. Odbrana tvrdi da optuženi nisu krivično odgovorni pošto nisu znali da su njihovi postupci zabranjeni.¹⁸⁵⁵ Odbrana tvrdi da su optuženi delovali u uverenju, poslušavši savet g. Toma Gašija, da su njihove radnje zakonite.¹⁸⁵⁶

892. Tužilaštvo tvrdi da okolnost da se optuženi ne slažu da njihove radnje treba kvalifikovati kao nezakonite radnje nije isto što i postupanje u pravnoj zabludi.¹⁸⁵⁷ Tužilaštvo dodaje da pravni savet g. Toma Gašija nije od značaja jer: (i) je imenovan tek posle druge konferencije za štampu, i (ii) njegov savet je predstavljao samo odobravanje onoga što su optuženi već radili s pomenutim materijalima.¹⁸⁵⁸

¹⁸⁵⁵ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 114; F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 35(a); F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stav 281; transkript, 16. mart 2022, str. 3704-3705.

¹⁸⁵⁶ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 114.

¹⁸⁵⁷ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 288.

¹⁸⁵⁸ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 288; transkript, 14. mart 2022, str. 3491.

2. Pravna razmatranja

893. Panel napominje da, shodno članu 26(1) KZK, za odbranu pozivanjem na pravnu zabludu zakon nalaže: (i) da usled opravdanih razloga, (ii) lice nije znalo ili nije moglo da zna da je delo zabranjeno.

3. Zaključci panela

894. Panel je zaključio da su obojica optuženih krivično odgovorni za krivična dela iz tačaka 1, 2, 3, 5 i 6.¹⁸⁵⁹ Panel će sada razmotriti da li se njihova krivična odgovornost može isključiti na osnovu pravne zablude.

895. Panel je zaključio da su optuženi distribuirali materijal iz tri kompleta i pominjali informacije iz njega svesni činjenice da on sadrži poverljive informacije i imena zaštićenih svedoka.¹⁸⁶⁰ Na prvoj konferenciji za štampu, g. Haradinaj je u prisustvu g. Gucatija, rekao za prvi komplet da sadrži "sve tajne podatke",¹⁸⁶¹ i da je "poverljiv i strogo poverljiv"¹⁸⁶² i da je "strogo, strogo poverljiv".¹⁸⁶³ Na drugoj konferenciji za štampu, opet u prisustvu g. Gucatija, g. Haradinaj je pomenuo da je o otkrivanju dokumenata konsultovan advokat, koji je rekao da "ništa nije kažnjivo sve dok ne pominjemo imena".¹⁸⁶⁴ Na osnovu tog saveta optuženi su tvrdili da otkrivanje saradnje između SIRG-a odnosno Specijalizovanog tužilaštva i srpskih državnih službenika

¹⁸⁵⁹ V. gore, stav 501 (tačka 5), VI (tačka 6), 606 (tačka 3), 672 (tačka 1), 710 (tačka 2), VII (Vidovi odgovornosti).

¹⁸⁶⁰ V. gore, stav 456 (Zaključci o paketima).

¹⁸⁶¹ P1, str. 2.

¹⁸⁶² P1, str. 3.

¹⁸⁶³ P1, str. 5.

¹⁸⁶⁴ P2, str. 4 (g. Haradinaj: "Kažem vam zato što smo o tome razgovarali sa našim advokatom, angažovali smo advokata u vezi sa ovim i on nam je rekao: 'Ništa nije kažnjivo sve dok ne pominjemo imena.' Mi ne pominjemo imena a ni Hollandija ne pominje imena [...] Mislim da nije krivično delo ako se otkriju imena službenika").

javnosti ili distribuiranje tri kompleta, iako sadrže imena zaštićenih svedoka, ne predstavlja krivično delo.¹⁸⁶⁵

896. Panel će prvo doneti ocenu o tome da li su optuženi znali ili mogli znati da su njihovi postupci zabranjeni. Panel podseća na da je prvim nalogom, drugim nalogom i nalogom Specijalizovanog tužilaštva g. Gucatiju, Udruženju ratnih veterana OVK i svakom drugom licu koje ima u svom posedu dokumente odnosno njihov sadržaj da ih ni na koji način ne umnožavaju, niti dalje distribuiraju.¹⁸⁶⁶ U ta tri naloga primaoci su upozorenici da bi kršenje uslova navedenih u nalogu moglo da predstavlja krivično delo predviđeno KZK.¹⁸⁶⁷ Pored toga, jedan istražitelj tužilaštva je prilikom druge plenidbe usmeno naglasio uslove iz drugog naloga.¹⁸⁶⁸

897. Panel dalje napominje da su optuženi bili svesni zabrane iz naloga. Gospodin Haradinaj je fotografiju prvog naloga objavio na Fejsbuku.¹⁸⁶⁹ Gospodin Gucati je potpisao drugu belešku o primopredaji dokumenata za drugu plenidbu.¹⁸⁷⁰ U medijskom nastupu u prisustvu g. Toma Gašija, g. Gucati je izjavio da su mu službenici tužilaštva, "jasno dali do znanja da se ovi dokumenti ne smeju umnožavati ili deliti i da se imena svedoka ne smeju objavljivati, kao što je rekao advokat."¹⁸⁷¹ Pokazujući rukom na drugi nalog, g. Gucati je rekao: "Ovde piše [...] 'ne mogu se umnožavati, niti distribuirati', piše da se 'to ne može'".¹⁸⁷² U medijskom nastupu 19. septembra 2020, g. Haradinaj je, pokazavši primerak drugog naloga za kameru, izjavio sledeće: "Ovde vam to piše, imate te redove na engleskom i obaveze koje kažu

¹⁸⁶⁵ P6, str. 40 (g. Haradinaj); P18, str. 3 (g. Haradinaj); P28, str. 1-2 (g. Gucati). V. takođe gore, stav 447 (Zaključci o paketima).

¹⁸⁶⁶ P52, stav 22(c); P53, stav 22(c); P54, str. 1.

¹⁸⁶⁷ P52, stav 25; P53, stav 25; P54, str. 1.

¹⁸⁶⁸ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2292-2293, 2295.

¹⁸⁶⁹ P83, str. 1. V. takođe P78, P79.

¹⁸⁷⁰ P55; 2D1, stav 94, 115; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2291.

¹⁸⁷¹ P4, str. 8.

¹⁸⁷² P4, str. 8 (g. Gucati je dodao: "Tražili su od organizacije veteranata da ne umnožava ove dokumente i da ih ne drži kod sebe. Razumemo, nije u našem interesu da ih zadržimo kod sebe. U našem je interesu da ih distribuiramo što je više moguće u medijima").

da imamo”.¹⁸⁷³ Na komentar novinarke da misli da se radi o obavezi Udruženja ratnih veterana OVK “da ne objavljuje” materijal, g. Haradinaj je odgovorio: “Da, ne moramo mi da ga objavljujemo. Dali smo ga onima koji mogu da ga objave”.¹⁸⁷⁴ Iako su sve to znali, optuženi su 22. septembra 2020. izneli treći komplet u javnost.¹⁸⁷⁵

898. Optuženi su na suđenju ponovili svoj stav o zakonitosti svog ponašanja,¹⁸⁷⁶ ali su obojica priznali da su razumeli da je osnovna obaveza bila da ne umnožavaju odnosno ne distribuiraju taj materijal.¹⁸⁷⁷ Gospodin Gucati je porekao da mu je to saopšteno pismenim putem, ali je priznao da mu je jedan istražitelj Specijalizovanog tužilaštva usmeno rekao da su “fotokopiranje i distribucija strogo zabranjeni”.¹⁸⁷⁸ Gospodin Haradinaj je najpre rekao da “on lično nije znao” šta je pisalo u drugom nalogu, da bi kasnije odgovorio: “Ako me pitate šta je tamo pisalo, pisalo je da ne smemo da ih stampamo, umnožavamo ili distribuiramo”.¹⁸⁷⁹

899. Osim toga, nekoliko novinara direktno je pitalo optužene o (ne)zakonitosti njihovih postupaka.¹⁸⁸⁰ Odgovarajući na pitanja jednog novinara o mogućim krivičnim posledicama, g. Gucati je rekao da se ne kaje što je otkrio materijal “čak i ako me osude i na pet godina zatvora”.¹⁸⁸¹ Gospodin Haradinaj je na takva pitanja odgovarao sledećim rečima: “Ako bi me uhapsili zbog ovih radnji, ne bi bilo ponosnijeg čoveka od mene”;¹⁸⁸² “[u] kom slučaju ču i ja završiti u zatvoru. Sad me plašite”;¹⁸⁸³ “Mislite

¹⁸⁷³ P17, str. 6.

¹⁸⁷⁴ P17, str. 6.

¹⁸⁷⁵ V. gore, stavovi 279-283 (Relevantni događaji).

¹⁸⁷⁶ V. npr. 1D3, stavovi 21-26, 36, 59-66; 2D1, stavovi 126-131; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2205-2206; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2810-2814; transkript, 13. januar 2022, str. 3021-3022; transkript, 14. januar 2022, str. 3045-3047. V. takođe F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 117-119.

¹⁸⁷⁷ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2288-2293; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2930-2935.

¹⁸⁷⁸ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 7. decembar 2021, str. 2293.

¹⁸⁷⁹ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2932, 2935.

¹⁸⁸⁰ V. npr. P6, str. 15; P11, str. 28-29; P28, str. 12; P30, str. 8; P35, str. 12-13.

¹⁸⁸¹ P28, str. 12.

¹⁸⁸² P25, str. 2.

¹⁸⁸³ P35, str. 12.

da će me uplašiti sa deset godina! Čak i da me osudite na 300 godina, opet će ih objaviti”;¹⁸⁸⁴ i “[s]premni smo na 300 godina [...]. Spremni smo da umremo”.¹⁸⁸⁵

900. Iz tih razloga panel se uverio da su optuženi u inkriminisanom periodu znali da su njihov postupci zabranjeni i da bi im mogla biti izrečena kazna zatvora.

901. U svakom slučaju, čak i pod pretpostavkom da optuženi nisu znali ili nisu mogli da znaju da su njihovi postupci po svojoj prirodi zabranjeni, članom 26(1) KZK propisano je da za njihovu zabludu moraju postojati “opravdane okolnosti”. Panel primećuje da su, po svemu sudeći, optuženi svoj stav o zakonitosti svojih postupaka zasnovali na pravnom savetu g. Toma Gašija.¹⁸⁸⁶

902. Panel konstatiše da je pravni savet g. Toma Gašija g. Haradinaj prvi put pomenuo na drugoj konferenciji za štampu, što znači da je prvi komplet otkriven bez njegovih uputstava. Ubrzo po drugoj plenidbi, g. Tom Gaši je sam objasnio svoj savet, sledećim rečima:

Naravno, [Udruženje ratnih veterana] ih je objavilo, tako je odlučilo. Oni misle da objavljivanje tih dokumenata uopšte nije zabranjeno. Ali, morate imati u vidu da, ako nađete informacije među kojima ima imena, prezimena i drugih podataka o svedocima, to se nikako ne sme objavljivati. Međutim, nije zabranjeno objavljivanje informacija o odnosima između službenika Specijalizovanog tužilaštva ili Specijalizovanih veća sa tužilačkim vlastima Srbije.¹⁸⁸⁷ [...]

Gospodin Gucati je pokazao u -- naveo u svojstvu predsednika da će takav materijal objaviti svaki put kad ga prime, kako bi ljudima bilo jasno s kakvim sudom imamo posla. U tome nema ničeg pogrešnog, i opet vam ponavljam -- čak i ako ste došli i imali pristup ovim dokumentima, strogo je zabranjeno objavljivati imena svedoka, jer bi i vas same to moglo dovesti u nezgodnu situaciju.

Ali ne bi g. Gucatija, niti bilo kog drugog ko vam je omogućio uvid u zvaničnu -- međuinstитucijsku -- prepisku i razmenu informacija između Srbije i Specijalizovanih veća.¹⁸⁸⁸

¹⁸⁸⁴ P35, str. 13.

¹⁸⁸⁵ P35, str. 13.

¹⁸⁸⁶ P2, str. 4; P4; P7; P12.

¹⁸⁸⁷ P4, str. 3 (g. Tom Gaši). V. takođe P7; P12.

¹⁸⁸⁸ P4, str. 9 (g. Tom Gaši). V. takođe P7; P12.

903. Panel konstatuje da je, po svemu sudeći, g. Tom Gaši optuženima prvi put dao taj savet pre druge konferencije za štampu. Njegov savet je, izgleda, ostao nepromjenjen uprkos tome što je dobro znao za zabranu iz drugog naloga, što se vidi iz sledećeg: (i) g. Tom Gaši je prisustvovao drugoj plenidbi,¹⁸⁸⁹ i (ii) u istom medijskom nastupu u kome je g. Tom Gaši ukratko objasnio svoj savet, g. Gucati je u njegovom prisustvu rekao da mu, prema drugom nalogu i onome što su mu rekli službenici Specijalizovanog tužilaštva, nije dozvoljeno da umnožava ili distribuira drugi komplet.¹⁸⁹⁰ Gospodin Tom Gaši je takođe znao da su "to osetljivi dokumenti za [Specijalizovano tužilaštvo]"¹⁸⁹¹ i da je "puštanje tih dokumenata u javnost vrlo osetljiva stvar".¹⁸⁹² To g. Toma Gašija nije sprečilo da tvrdi kako davanje uvida u te dokumente nije nezakonito i da jedino objavljivanje imena svedoka za sobom povlači rizik od krivičnog gonjenja.

904. Dokazi u svakom slučaju pokazuju da su razlozi za takav savet g. Toma Gašija bili povezani s njegovim ličnim stavovima o Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštву, koji su bili saglasni sa stavovima optuženih. Na primer, g. Tom Gaši je: (i) doveo u pitanje da li Specijalizovana veća pružaju efikasnu zaštitu svedocima;¹⁸⁹³ (ii) izjavio da je zaštita svedoka "problem [Specijalizovanih veća odnosno Specijalizovanog tužilaštva], a ne naš";¹⁸⁹⁴ (iii) hvalio one koji su isporučili tri kompleta;¹⁸⁹⁵ (iv) tvrdio da su optuženi u svojim postupcima bili vođeni interesom da razotkriju saradnju SIRG i Specijalizovanog tužilaštva sa srpskim vlastima i ponovio izjave optuženih i rešenost da nastave da objavljuju takav materijal kad god ga

¹⁸⁸⁹ V. gore, stav 257 (Relevantni događaji).

¹⁸⁹⁰ P4, str. 8.

¹⁸⁹¹ P7, str. 3.

¹⁸⁹² P7, str. 11.

¹⁸⁹³ P7, str. 5 (g. Tom Gaši: "Sad se potvrđuje teorija da svedoci ne mogu biti zaštićeni na Kosovu, ali da li zaista mogu biti zaštićeni u Hagu?").

¹⁸⁹⁴ P4, str. 6.

¹⁸⁹⁵ P7, str. 4-5 (g. Tom Gaši: "Zahvalni smo, malo je reći, tim dvema osobama, jer nije ista osoba donela sve te dokumente u Udruženje veterana OVK. Ta osoba je, po mom mišljenju, učinila patriotski čin, za opšte dobro, posebno za dobro onih koji će biti optuženi pred Specijalizovanim većima").

prime;¹⁸⁹⁶ (v) izneo mišljenje da bi tri kompleta materijala mogla da se iskoriste za podrivanje kredibiliteta Specijalizovanih veća, ako bude podignuta optužnica¹⁸⁹⁷ i (vi) izrazio nadu da bi otkrivanje tih dokumenata moglo da nagna sudiju Specijalizovanih veća da "dobro razmisli" pre nego što potvrdi optužnicu protiv g. Tačija i drugih.¹⁸⁹⁸

905. Na kraju, panel konstatiše da u ponašanju optuženih nije došlo do suštinske promene nakon što su dobili savet g. Toma Gašija. Taj savet, dakle, nije imao nikakvog vidljivog uticaja na postupke optuženih. Oni su nastavili, kao i do tada, da neselektivno obelodanjuju materijal za koji su znali da je poverljiv i da sadrži imena zaštićenih svedoka.

906. Prema tome, panel se uverio da se pravni savet g. Toma Gašija ne može smatrati "opravdanim razlozima" u smislu člana 26(1) KZK.

907. Iz navedenih razloga, panel zaključuje da se krivična odgovornost optuženih ne može isključiti njihovim pozivanjem na pravnu zabludu u smislu člana 26 KZK.

---

¹⁸⁹⁶ P12, str. 2 (g. Tom Gaši: "Potvrdili smo ono što smo već znali, a to je saradnja srpskih institucija sa Specijalizovanim većima. I mislim da su predsednik g. Gucati, g. Haradinaj i drugi uvek tvrdili da će izneti u javnost sve što dobiju i od koga god dobiju, u smislu da će široka albanska javnost biti informisana o tome kako stoje stvari sa Specijalizovanim većima").

¹⁸⁹⁷ P12, str. 2 (g. Tom Gaši: "Naše je mišljenje da ukoliko u nekom kasnijem trenutku budu potvrđene optužnice protiv pripadnika OVK, ovi materijali bi se mogli upotrebiti da se poljulja kredibilitet Specijalizovanih veća, jer organizacija ratnih veterana OVK je tu da brani svoje članove, bez obzira o kome se radi").

¹⁸⁹⁸ P7, str. 16 ("g. Tom Gaši: "Objavljivanje ovih dokumenata, i još, vesti o tome da je organizaciji veterana OVK isporučeno oko hiljadu dokumenata ... sudija treba dobro da razmisli da li će potvrditi optužnicu protiv predsednika Tačija i drugih. Mora dobro da razmisli da li će nešto potvrditi ili ne"), 17 (g. Tom Gaši: "nadamo se da sud i zbog toga što su ovi dokumenti procurili neće potvrditi optužnicu protiv predsednika Tačija").

F. KRAJNJA NUŽDA

1. Argumentacija strana u postupku

908. Odbrana tvrdi da su postupci optuženih imali za cilj otklanjanje istovremene i neskrivljene opasnosti po druge (a to je neosnovano pokretanje krivičnog postupka) koja se inače ne bi mogla otkloniti, te da njihovo ponašanje stoga ne može predstavljati krivično delo zbog okolnosti predviđenih članom 13 KZK.¹⁸⁹⁹

2. Pravna razmatranja

909. Panel napominje da, prema članu 13(2) KZK, krajnja nužda postoji kada: (i) lice izvrši krivično delo (ii) kako bi otklonilo istovremenu i neskrivljenu opasnost (iii) od sebe ili drugog lica (iv) koja se nije mogla izbeći na drugi način, (v) pod uslovom da pri tom učinjeno zlo nije veće od zla koje je pretilo.

3. Zaključci panela

910. Panelu nisu predočeni dokazi u prilog tvrdnji o "krajnjoj nuždi" definisanoj članom 13 KZK.¹⁹⁰⁰ Panel je konstatovao da u zaštićenim informacijama koje su optuženi izneli u javnost nije bilo indikacija da su SIRG ili Specijalizovano tužilaštvo pribegli nedozvoljenim postupcima prilikom saradnje sa srpskim vlastima.¹⁹⁰¹ Panel nije mogao da utvrdi da li su informacije koje su prikupili SIRG i Specijalizovano tužilaštvo nepouzdane. U svakom slučaju, čak i da je Specijalizovano tužilaštvo prikupilo informacije za koje se kasnije ispostavilo da su nepouzdane, to nije pokazatelj da bi Specijalizovano tužilaštvo te informacije upotrebilo za pokretanje neosnovanog i neopravdanog sudskog postupka protiv nekog osumnjičenog ili

¹⁸⁹⁹ F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 35(b). V. takođe F567, Gucatijev završni podnesak, stav 94.

¹⁹⁰⁰ 1D3, stav 70; DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2209-2210.

¹⁹⁰¹ V. gore, stavovi 811-817 (Vrste odbrane).

optuženog lica. Nikakva istovremena i neskrivljena opasnost od neosnovanog pokretanja krivičnog postupka ne proističe iz ovih hipoteza.

911. Osim toga, čak i da je postojao rizik od neosnovanog pokretanja krivičnog postupka, nema osnova za tvrdnju da bi otkrivanje zaštićenih informacija, posebno imena i ličnih podataka svedoka i potencijalnih svedoka, doprinelo otklanjanju opasnosti od sudskog postupka niti da pri tom učinjeno zlo ne bilo veće od zla koje je pretilo.

912. Iz tih razloga panel zaključuje da se krivična odgovornosti optuženih ne može isključiti njihovim pozivanjem na krajnju nuždu u smislu člana 13 KZK.

G. STVARNA ZABLUDA

1. Argumentacija strana u postupku

913. Kao alternativnu odbranu u slučaju zaključka da nije postojala istovremena i neskrivljena opasnost po druge od neosnovanog pokretanja krivičnog postupka, branioci iznose da su optuženi bili u stvarnoj zabludi da takav rizik postoji i da su postupali u skladu s tim, što ih, prema članu 25 KZK, oslobađa krivične odgovornosti.¹⁹⁰²

914. Tužilaštvo ne prihvata tvrdnju odbrane da su optuženi postupali u stvarnoj zabludi.¹⁹⁰³

2. Pravna razmatranja

915. Panel napominje da je za postojanje stvarne zablude prema članu 25(1) KZK potrebno: (i) da u vreme izvršenja krivičnog dela, (ii) lice nije bilo svesno nekog

¹⁹⁰² F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 35(c); F260, Haradinajev pretpretresni podnesak, stav 282.

¹⁹⁰³ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 287-289.

obeležja tog dela ili (iii) je pogrešno smatralo da su postojale okolnosti zbog kojih bi, da su zaista postojale, (iv) to delo bilo dozvoljeno.

3. Zaključci panela

916. Panel napominje da odbrana nije iznela nikakve argumente niti izvela dokaze da optuženi nisu bili svesni nekih obeležja svojih postupaka niti o tome da su pogrešno smatrali da postoje okolnosti zbog kojih neposredno preti opasnost od neosnovanog krivičnog postupka, usled čega bi ti postupci bili dozvoljeni. Panel može samo da pretpostavi da se ova odbrana bazira na stavu optuženih prema Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu, uključujući saradnju sa srpskim vlastima i pozivanje na izvesne svedoke koje optuženi smatraju zločincima.

917. Panel je konstatovao da u zaštićenim informacijama koje su optuženi otkrili ništa nije ukazivalo na nedozvoljene postupke u saradnji SIRG-a i Specijalizovanog tužilaštva sa srpskim vlastima.¹⁹⁰⁴ Panel je takođe zaključio da su Specijalizovana veća imala pravo da prikupljaju dokaze od svih lica za koja smatraju da su od interesa, uključujući osumnjičena i osuđena lica.¹⁹⁰⁵ Prikupljanje dokaza od takvih lica ili, generalno, prikupljanje nepouzdanih dokaza ne znači nužno da SIRG ili Specijalizovano tužilaštvo uzimaju te dokaze zdravo za gotovo,¹⁹⁰⁶ a kamoli da bi ih upotrebili za pokretanje neosnovanog i neopravdanog sudskog postupka protiv nekog osumnjičenog ili optuženog.

918. Panel napominje da želja optuženih da ometu ili podriju rad Specijalizovanih veća ili Specijalizovanog tužilaštva kako bi sprečili krivično gonjenje bivših pripadnika OVK ne znači da su optuženi *pogrešno* smatrali da postoji neposredna opasnost od neosnovanog krivičnog gonjenja od strane Specijalizovanih veća odnosno Specijalizovanog tužilaštva. U stvari, optuženi su se suprotstavljali ovim institucijama

¹⁹⁰⁴ V. gore, stavovi 811-817 (Vrste odbrane).

¹⁹⁰⁵ V. gore, stav 814 (Vrste odbrane).

¹⁹⁰⁶ V. gore, stav 814 (Vrste odbrane).

zato što su smatrali da one sarađuju sa srpskim vlastima, da je prikupljanje dokaza u srpskom interesu i da su pristrasne prema Kosovu.¹⁹⁰⁷ Optuženi su svoje stavove potvrdili prilikom svedočenja.¹⁹⁰⁸

919. U svakom slučaju, čak i da su optuženi pogrešno verovali da im preti neposredno krivično gonjenje od strane Specijalizovanih veća odnosno Specijalizovanog tužilaštva, nema osnova za tvrdnju da bi zaštićene informacije, posebno imena i lični podaci svedoka i potencijalnih svedoka, predstavljali efikasno sredstvo za otklanjanje opasnosti od takvog krivičnog gonjenja, a da pritom zlo koje se prouzrokuje ne bude veće od zla koje preti.

920. Iz navedenih razloga, panel zaključuje da se krivična odgovornost optuženih ne može isključiti njihovim pozivanjem na stvarnu zabluđu u smislu člana 25 KZK.

H. DELO MALOG ZNAČAJA

1. Argumentacija strana u postupku

921. Odbrana tvrdi da prema članu 11 KZK, u odsustvu dopuštenih dokaza na osnovu kojih se mogu utvrditi štetne posledice, postupci optuženih ne predstavljaju krivično delo.¹⁹⁰⁹

2. Pravna razmatranja

922. Panel napominje da je, u skladu s članom 11 KZK, za odbranu pozivanjem na delo malog značaja potrebno da je opasnost od postupaka optuženog beznačajna usled

¹⁹⁰⁷ V. gore, stav 662-665 (tačka 1).

¹⁹⁰⁸ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 8. decembar 2021, str. 2433 (g. Gucati je tvrdio da nije htio da podriva ili ometa rad Specijalizovanih veća ili Specijalizovanog tužilaštva, "ali želi da ih upozori da ne treba sarađivati s ratnim zločincima već s ljudima koji mogu da svedoče o činjenicama"); DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 12. januar 2022, str. 2877 (g. Haradinaj je u svedočenju potvrdio da je spreman da ometa rad Specijalizovanih veća "[a]ko se rad Specijalizovanih veća zasniva na podacima i idejama Miloševića").

¹⁹⁰⁹ F258, Gucatijev pretpretresni podnesak, stav 35(d).

jednog od sledećih faktora: (i) prirode ili težine dela; (ii) izostanka ili malog značaja željenih posledica; (iii) okolnosti pod kojima je delo izvršeno; (iv) malog stepena krivične odgovornosti učinioca ili (v) ličnih okolnosti učinioca.

3. Zaključci panela

923. Panel ne prihvata tvrdnju da postupci optuženih predstavljaju delo malog značaja u smislu člana 11 KZK.

924. Krivična dela za koja je panel utvrdio krivičnu odgovornost optuženih povlače za sobom teže kazne zatvora. Panel isto tako ima u vidu značaj zaštićenih interesa ugroženih tim krivičnim delima – konkretno, zaštita svedoka, omogućavanje Specijalizovanom tužilaštvu da efikasno ispuni svoje obaveze i očuvanje poverenja javnosti u integritet postupaka koji se vode pred Specijalizovanim većima. Panel podseća da su Specijalizovana veća osnovana delimično i zato da bi se otklonila opasnost po bezbednost svedoka usled zastrašivanja¹⁹¹⁰ i da su svedoci u takvim okolnostima posebno ranjivi.¹⁹¹¹

925. Panel je konstatovao da su optuženi otkrili identitet i/ili lične podatke na stotine svedoka i potencijalnih svedoka.¹⁹¹² Panel je takođe zaključio da su optuženi neselektivno otkrivali zaštićene informacije, ne obazirući se na njihov sadržaj, i da su nastojali da materijal što šire distribuiraju.¹⁹¹³ Ti postupci bili su propraćeni njihovim uvredljivim opaskama o svedocima i potencijalnim svedocima, kao i stalnim ponavljanjem da žele da podriju Specijalizovana veća odnosno Specijalizovano tužilaštvo.¹⁹¹⁴ S obzirom na težinu tih njihovih radnji i izjava, opasnost od postupaka optuženih ne može se smatrati beznačajnom.

¹⁹¹⁰ V. npr. Razmena pisama.

¹⁹¹¹ W04842 (Miro Jukić), transkript, 28. oktobar 2021, str. 1699-1700, 1703-1705, 1758-1759; DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2022, str. 3311-3313; transkript, 28. januar 2022, str. 3359-3361.

¹⁹¹² V. gore, stavovi 519-522 (tačka 6).

¹⁹¹³ V. gore, stavovi 480-485, 498 (tačka 5), 561-564 (tačka 3).

¹⁹¹⁴ V. gore, stavovi 569-574 (tačka 3), 662-669 (tačka 1).

926. Iz navedenih razloga, panel zaključuje se krivična odgovornost optuženih ne može isključiti njihovim pozivanjem na delo malog značaja u smislu člana 11.

I. ZAKLJUČAK

927. S obzirom na sve prethodno, panel zaključuje da se krivična odgovornost optuženih ne može isključiti ni po jednom od osnova na koje su se pozvali.

IX. STATUS INFORMACIJA SADRŽANIH U PAKETIMA

928. Panel je već na početku suđenja uočio da se, u materijalu koji su, prema navodima iz optužnice, optuženi objavili, pominju imena i lični podaci lica povezanih sa istragama koje su vodili SIRG ili tužilaštvo.¹⁹¹⁵ Panel je naložio da, dok se ne utvrdi da li je materijal poverljive prirode, strane u postupku ne pominju javne informacije koje sadrži.¹⁹¹⁶ Panel je taj nalog ponovio u daljem toku suđenja.¹⁹¹⁷

929. Po utvrđivanju opsega zaštićenih informacija u presudi, panel zaključuje da nalozi o stepenu tajnosti podnesaka i dokaznih predmeta koje je prethodno izdao treba da ostanu na snazi. Kada je reč o poverljivoj verziji transkriptata i audio-vizuelnih snimaka sudskih sednica, panel je razmotrio argumente strana u postupku s tim u vezi¹⁹¹⁸ i uzeo je u obzir zaključke izvedene u presudi, poverljivu prirodu imena lica zaposlenih u tužilaštvu, kao i informacija o radnoj praksi unutar tužilaštva. S obzirom na navedeno, panel nalaže da se stepen tajnosti poverljivih transkriptata sa suđenja i odgovarajućih audio-vizuelnih snimaka delimično promeni i da se zavedu kao javni, kao što stoji u prilogu 3 uz presudu.

¹⁹¹⁵ Transkript, 7. oktobar 2021, str. 781.

¹⁹¹⁶ Transkript, 7. oktobar 2021, str. 781.

¹⁹¹⁷ Transkript, 6. decembar 2021, str. 2146-2147 (usmeni nalog o korišćenju imena navedenih u paketima).

¹⁹¹⁸ F587; F588; F589.

X. ODMERAVANJE KAZNE

930. Pošto je g. Gucatija i g. Haradinaja oglasio krivim po 1, 2, 3, 5. i 6. tački optužnice, panel će sada odmeriti odgovarajuću kaznu svakom optuženom ponaosob.

A. ARGUMENTACIJA STRANA U POSTUPKU

931. Tužilaštvo tvrdi da su krivična dela koja su optuženi izvršili nesumnjivo teška budući da su svojim postupcima neposredno ugrozili integritet postupaka pred Specijalizovanim većima.¹⁹¹⁹ Tužilaštvo navodi da težina izvršenih krivičnih dela nije povezana samo sa objektivnim obeležjem datih dela, već i sa konkretnim okolnostima predmeta, vidom i stepenom učestvovanja optuženih u krivičnim delima i posledicama njihovih radnji.¹⁹²⁰ S tim u vezi, tužilaštvo iznosi argument da su optuženi u krivičnim delima učestvovali neposredno, sistematski, istrajno, hotimično i sa entuzijazmom.¹⁹²¹ Po mišljenju tužilaštva, kada se uzme u obzir da su optuženi ometali rad čitave jedne sudske ustanove i kada se sagleda u koje su vreme to činili i kakve su prirode i opsega informacije koje su objavili, njihovi postupci dobijaju posebnu težinu.¹⁹²² Pored toga, po rečima tužilaštva, krivična dela optužnih su proizvela dalekosežne posledice po svedoke.¹⁹²³

932. Što se tiče otežavajućih okolnosti, tužilaštvo navodi da su optuženi zloupotrebili vlast ili službeni položaj radi vršenja krivičnih dela (pravilo 163(1)(b)(ii) Pravilnika),¹⁹²⁴ da su izvršili ili učestvovali u izvršenju krivičnih dela u kojima je bilo više žrtava i

¹⁹¹⁹ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 341.

¹⁹²⁰ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 343.

¹⁹²¹ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 344-353. V. takođe transkript, 17. mart 2022, str. 3784.

¹⁹²² F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 354-365. V. takođe transkript, 17. mart 2022, str. 3773-3774, 3790-3791, 3796-3798.

¹⁹²³ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 366-370. V. takođe transkript, 17. mart 2022, str. 3777-3780, 3784-3790.

¹⁹²⁴ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 372-376.

posebno osetljivih ili bespomoćnih žrtava (pravilo 163(1)(b)(iii)-(iv) Pravilnika)¹⁹²⁵ i da su jasno izneli namjeru da i ubuduće vrše krivična dela iste prirode.¹⁹²⁶ Što se pak tiče olakšavajućih okolnosti, tužilaštvo smatra da ne postoje činioci koji bi mogli ublažiti kaznu koja se izriče optuženima.¹⁹²⁷

933. Tužilaštvo tvrdi da je, u cilju individualne i generalne prevencije, opravdano izreći kaznu zatvora obojici optuženih.¹⁹²⁸ Shodno tome, tužilaštvo traži da se svakom optuženom izrekne jedinstvena kazna zatvora od šest godina i novčana kazna u vrednosti od 100 evra.¹⁹²⁹

934. Gucatijeva odbrana tvrdi da optuženi nije imao ulogu u prvobitnom curenju dokumentacije iz tužilaštva.¹⁹³⁰ Po mišljenju Gucatijevih branilaca, relevantna dokumentacija je stavljena na raspolaganje samo profesionalnim novinarima, i samo su profesionalni mediji prenosili tri konferencije.¹⁹³¹ Pored toga, njegovi branioci ističu da su na tri konferencije za štampu pomenuta malobrojna imena, da se nije pribegavalo nasilju niti se njime pretilo i da nije došlo do nemilih posledica ni u jednoj konkretnoj istrazi ili konkretnom slučaju krivičnog gonjenja.¹⁹³²

935. Gucatijeva odbrana iznosi argument da samo činjenice dokazane van razumne sumnje mogu da se smatraju otežavajućim okolnostima, i da isto obeležje ne treba da se ocenjuje dvaput, i kao obeležje bića krivičnog dela i kao otežavajuća okolnost.¹⁹³³ Njegovi branioci tvrde da je g. Gucati uzorna ličnost, da prethodno nije osuđivan, da

¹⁹²⁵ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 377-383.

¹⁹²⁶ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 384-395. V. takođe transkript, 17. mart 2022, str. 3775-3777, 3791-3793.

¹⁹²⁷ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 397-405. V. takođe transkript, 17. mart 2022, str. 3775, 3794-3796, 3798-3804.

¹⁹²⁸ F565, završni podnesak tužilaštva, stavovi 406-422. V. takođe transkript, 17. mart 2022, str. 3772-3773, 3780-3781, 3798-3804.

¹⁹²⁹ F565, završni podnesak tužilaštva, stav 426. V. takođe transkript, 17. mart 2022, str. 3781-3783, 3843-3845.

¹⁹³⁰ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 163(c).

¹⁹³¹ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 163(d)-(e).

¹⁹³² F567, Gucatijev završni podnesak, stav 163(f)-(h).

¹⁹³³ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 163(a)-(b).

je u pitanju porodični čovek sa jakim društvenim vezama u lokalnoj zajednici.¹⁹³⁴ Oni dodaju da treba uzeti u obzir i zdravstvene probleme od kojih g. Gucati pati, kao i uslove koji vladaju u zatvorima u kontekstu globalne pandemije.¹⁹³⁵

936. Gucatijeva odbrana je panelu skrenula pažnju na činjenicu da se za krivična dela iz članova 387, 392(1), 401(2) i 388(1) KZK može izreći novčana kazna, a da panel može da izrekne i uslovnu kaznu zatvora, u skladu sa članom 44 Zakona i članovima 48 i 49 KZK.¹⁹³⁶

937. Haradinajeva odbrana tvrdi da je g. Haradinaj u punoj meri sarađivao i u svemu bio transparentan.¹⁹³⁷ Ona upozorava panel na opasnost od dvostrukog kažnjavanja ako bi isto činjenično stanje predstavljalo osnov za dva različita krivična dela,¹⁹³⁸ i poziva panel da ima u vidu da kazna mora biti srazmerna težini krivičnih dela i da je g. Haradinaj postupao u opštem interesu.¹⁹³⁹ Haradinajeva odbrana ukazuje na sledeće činjenice: (i) g. Haradinaj nije učestvovao u pribavljanju dokumenata iz prostorija tužilaštva; (ii) optuženi nisu objavljivali dokumente, već su ih podelili isključivo profesionalnim novinarima; (iii) nije se pribegavalo nasilju niti njime pretilo; i (iv) ne postoje dokazi koji ukazuju na to da je neko lice pretrpelo fizičke povrede ili da su pojedine istrage odnosno slučajevi krivičnog gonjenja trpeli usled postupaka optuženih.¹⁹⁴⁰ Haradinajeva odbrana panelu takođe skreće pažnju na praksu međunarodnih krivičnih sudova prilikom odmeravanja kazne u predmetima za

¹⁹³⁴ F567, Gucatijev završni podnesak, stav 157.

¹⁹³⁵ F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 158-159.

¹⁹³⁶ F567, Gucatijev završni podnesak, stavovi 153, 165. V. takođe transkript, 17. mart 2022, str. 3809-3822, 3824-3825, 3829-3830.

¹⁹³⁷ Transkript, 17. mart 2022, str. 3833-3835.

¹⁹³⁸ F570, stav 9

¹⁹³⁹ Transkript, 17. mart 2022, str. 3835-3839; F570, stav 13.

¹⁹⁴⁰ F570, stavovi 11-12.

nepoštovanje suda.¹⁹⁴¹ Najzad, njegova odbrana tvrdi da je, s obzirom na okolnosti lične prirode koje se tiču porodice g. Haradinaja, opravdano izreći blažu kaznu.¹⁹⁴²

B. MERODAVNO PRAVO

1. Svrha izricanja kazne

938. Svrhe izricanja kazne su, između ostalog, prevencija (i specijalna i generalna), retribucija i rehabilitacija.¹⁹⁴³ Cilj specijalne prevencije jeste da se izrekne kazna koja će osuđeno lice odvratiti od ponovnog izvršenja krivičnih dela pošto izdrži kaznu i bude pušteno na slobodu.¹⁹⁴⁴ Generalna prevencija ima za cilj da druge potencijalne učinioce odvratи od izvršenja istih ili sličnih krivičnih dela.¹⁹⁴⁵ Retribuciju ne treba shvatati kao vid osvete ili odmazde, već kao objektivno, razložno i odmereno utvrđivanje odgovarajuće kazne, koja odražava krivicu osuđenog lica.¹⁹⁴⁶ Kazna koja je srazmerna težini krivičnih dela ujedno nužno obezbeđuje i odgovarajuću retribuciju i prevenciju.¹⁹⁴⁷ Rehabilitacija ima za cilj reintegraciju osuđenog lica u društvo po puštanju na slobodu.¹⁹⁴⁸

939. Panelu je poznato da su međunarodni i hibridni krivični sudovi dosledno dolazili do zaključka da rehabilitacija igra ograničenu ulogu kada je reč o inherentno

¹⁹⁴¹ F570, stavovi 31-61.

¹⁹⁴² Transkript, 17. mart 2022, str. 3839-3842.

¹⁹⁴³ Član 38 KZK. V. takođe MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*](#), stav 802.

¹⁹⁴⁴ V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*](#), stav 805; [drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*](#), stavovi 1076-1078.

¹⁹⁴⁵ V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*](#), stav 805; [drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*](#), stavovi 1076-1078.

¹⁹⁴⁶ V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu *Kordić i Čerkez*](#), stav 1075.

¹⁹⁴⁷ V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu *Krajišnik*](#), stav 777.

¹⁹⁴⁸ Član 10(3) Međunarodnog pakta. V. npr. ESLjP, [presuda Velikog veća u predmetu *Vinter and Others*](#), stavovi 111-114; [presuda Velikog veća u predmetu *Murray*](#), stav 101. V. takođe pravila 6, 102.1 i 103.8 Evropskih zatvorskih pravila.

teškim međunarodnim krivičnim delima.¹⁹⁴⁹ Međutim, optuženi se u optužnici terete za krivična dela predviđena zakonodavstvom Kosova, te panel smatra da prilikom odmeravanja kazne treba uzeti u obzir sve pomenute svrhe kažnjavanja, uključujući rehabilitaciju. Panel takođe ima na umu da je, pri odmeravanju kazne, glavni cilj da konačna kazna u punoj meri odgovara sveukupnom kažnjivom delovanju i krivici osuđenog lica.¹⁹⁵⁰

940. Pri utvrđivanju odgovarajuće kazne za krivična dela protiv pravosuđa,¹⁹⁵¹ panel mora da uzme u obzir potrebu da se optuženi i druga lica odvrate od (ponovnog) vršenja istih ili sličnih dela.¹⁹⁵²

2. Odmeravanje kazne za krivična dela predviđena članom 15(2) Zakona

941. U skladu sa članom 44(4) Zakona, kazne izrečene za krivična dela opisana u članu 15(2) Zakona moraju da budu u skladu sa kaznama za ta krivična dela utvrđenim u KZK iz 2012.¹⁹⁵³ Prema tumačenju panela, tom odredbom se od panela iziskuje da izriče kazne predviđene merodavnim odredbama KZK za predmetna krivična dela.

942. Pri odmeravanju kazne, shodno članovima 3(2)(b)-(c) i (4) Zakona, panel se pridržava smernica opisanih u članovima 44(4)-(5) Zakona i u pravilima 163 i 165 Pravilnika. Međutim, panel se rukovodi i smernicama iz drugih relevantnih kosovskih

¹⁹⁴⁹ V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Stakić](#), stav 402; [drugostepena presuda u predmetu Kordić i Čerkez](#), stav 1079; [drugostepena presuda u predmetu Čelebići](#), stav 806; [prvostepena presuda u predmetu Popović i drugi](#), stav 2130.

¹⁹⁵⁰ V. npr. IRMCT, [prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Simatović](#), stav 611; [drugostepena presuda u predmetu Mladić](#), stav 545; MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Martić](#), stav 350; [drugostepena presuda u predmetu Čelebići](#), stav 430.

¹⁹⁵¹ Prema shvatanju panela, termin "krivična dela protiv pravosuđa" obuhvata i krivična dela protiv javnog reda (za kakva se optuženi terete u tačkama 1 i 2 optužnice) kada se odnose na sudske postupke.

¹⁹⁵² V. npr. IRMCT, [prvostepena presuda u predmetu Nzabonimpa et al.](#), stav 397; MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Šešelj](#), stav 77.

¹⁹⁵³ Panel uočava da je raspon kazni predviđenih za krivična dela iz članova 387, 392(1)-(3) i 401(1)-(3) i (5) KZK isti kao i u odgovarajućim odredbama KZK iz 2012. V. takođe fusnotu 122 (Merodavno pravo).

odredbi i iz sudske prakse međunarodnih sudova, kao što je to podrobno izloženo u daljem tekstu.

3. Utvrđivanje i odmeravanje relevantnih okolnosti

(a) Činioci navedeni u Zakonu i Pravilniku

943. U članu 44(5) Zakona stoji da, prilikom izricanja kazne, Specijalizovana veća uzimaju u obzir otežavajuće i olakšavajuće okolnosti, težinu krivičnog dela i njegove posledice, kao i individualne okolnosti osuđenog lica. U pravilu 163(1) Pravilnika se precizira da panel odmeri otežavajuće i olakšavajuće okolnosti.

944. Shodno pravilu 163(1)(a) Pravilnika, olakšavajuće okolnosti obuhvataju: (i) okolnosti koje ne predstavljaju osnov za isključivanje krivične odgovornosti; i (ii) ponašanje osuđenog lica nakon dela, uključujući sva eventualna nastojanja da se žrtve obeštete, kao i dobrovoljnu predaju i saradnju sa specijalizovanim tužiocem i Specijalizovanim većima. U pravilu 163(1)(b) Pravilnika nabrojane su sledeće otežavajuće okolnosti: (i) sve relevantne prethodne osuđujuće presude za krivična dela u nadležnosti Specijalizovanih veća ili dela slične prirode; (ii) zloupotreba vlasti ili službenog položaja; (iii) izvršenje ili učešće u izvršenju krivičnog dela kada je žrtva posebno osetljiva ili bespomoćna; i (iv) izvršenje ili učešće u izvršenju krivičnog dela uz izuzetnu surovost ili u slučajevima kada ima više žrtvi. Spisak nabrojanih olakšavajućih i otežavajućih okolnosti nije iscrpan.

945. Pravilom 163(2) je predviđeno da priznanje krivice ili sporazum o priznanju krivice ima za ishod blažu kaznu. U pravilu 163(3) Pravilnika stoji da se pri odmeravanju kazne uzima u obzir krivični dosije osuđenog koji dostavi specijalizovani tužilac.

(b) Činioci navedeni u KZK

946. Pri utvrđivanju relevantnih otežavajućih i olakšavajućih okolnosti, panel se, koristeći svoje diskreciono pravo, rukovodi smernicama iz člana 70 KZK. U toj odredbi se nabrajaju otežavajuće okolnosti, kao što su: visok stepen umišljaja i/ili učestvovanja u krivičnom delu; broj žrtava; stepen štete koju je osuđeni proizveo; zloupotreba ovlašćenja ili službenog položaja osuđenog prilikom izvršenja krivičnog dela; i ranija krivična osuda osuđenog lica.¹⁹⁵⁴

947. Kada su u pitanju olakšavajuće okolnosti, u članu 70 KZK se, između ostalog, pominju: okolnosti koje ne predstavljaju osnov za isključivanje krivične odgovornosti; lične prilike i ličnost osuđenog; starosna dob osuđenog; saradnja osuđenog lica sa sudom; i iskazano kajanje od strane osuđenog.¹⁹⁵⁵

(c) Činioci koji se navode u sudskoj praksi međunarodnih sudova

948. Panel se, koristeći svoje diskreciono pravo, takođe rukovodi smernicama iz sudske prakse međunarodnih i hibridnih sudova,¹⁹⁵⁶ u sklopu koje su utvrđene moguće otežavajuće okolnosti, kao što su: zloupotreba prepostavljenog položaja koji zauzima osuđeni;¹⁹⁵⁷ revnost s kojom je krivično delo izvršeno;¹⁹⁵⁸ broj žrtava i

¹⁹⁵⁴ V. član 70(2) KZK.

¹⁹⁵⁵ V. član 70(3) KZK.

¹⁹⁵⁶ Panel uočava da su sve strane u postupku saglasne da praksa tih sudova može da pruži neobavezuće smernice za utvrđivanje otežavajućih i olakšavajućih okolnosti. V. transkript, 17. mart 2022, str. 3806, 3816-3819, 3822-3823, 3833.

¹⁹⁵⁷ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin](#), stav 896, gde se upućuje na [drugostepenu presudu u predmetu Blagojević i Jokić](#), stav 324; [drugostepena presuda u predmetu Galić](#), stav 412; [drugostepena presuda u predmetu Blaškić](#), stav 686. V. takođe MKSJ, [presuda o kazni u predmetu Jokić](#), stavovi 61-62; [drugostepena presuda u predmetu Stakić](#), stav 411; [presuda po žalbi na kaznu u predmetu Babić](#), stavovi 80-81.

¹⁹⁵⁸ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin](#), stav 896, gde se upućuje na MKSR, [drugostepena presuda u predmetu Simba](#), stav 320; MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Kvočka i drugi](#), stav 705.

posledice koje su na njih ostavila krivična dela;¹⁹⁵⁹ ličnost osuđenog;¹⁹⁶⁰ opšte okolnosti krivičnih dela;¹⁹⁶¹ i masovno širenje negativnog narativa u javnosti usled postupaka optuženog.¹⁹⁶²

949. Kada je reč o olakšavajućim okolnostima u međunarodnoj sudskoj praksi se, između ostalih, javljaju sledeći: saradnja s tužilaštvom;¹⁹⁶³ izražavanje kajanja;¹⁹⁶⁴ dobrovoljna predaja;¹⁹⁶⁵ uzorna ličnost, prethodno neosuđivana;¹⁹⁶⁶ vladanje u

---

¹⁹⁵⁹ V. npr. MKSJ, prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin, stav 896, gde se upućuje na drugostepenu presudu u predmetu Blaškić, stav 686. V. takođe MKSJ, prvostepena presuda u predmetu Kunarac i drugi, stavovi 864, 866; drugostepena presuda u predmetu Kunarac i drugi, stav 355; STL, presuda o kazni u predmetu Ayyash, stavovi 181, 198; presuda o kazni u predmetu Akhbar Beirut S.A.L. and Al Amin, stav 19; MKS, presuda o kazni u predmetu Ntaganda, stav 121.

¹⁹⁶⁰ V. npr. MKSJ, prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin, stav 896, gde se upućuje na drugostepenu presudu u predmetu Blaškić, stav 686. V. takođe MKSJ, drugostepena presuda u predmetu Čelebići, stav 788.

¹⁹⁶¹ V. npr. MKSJ, prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin, stav 896, gde se upućuje na drugostepenu presudu u predmetu Blaškić, stav 686.

¹⁹⁶² V. npr. STL, presuda o kazni u predmetu Akhbar Beirut S.A.L. and Al Amin, stav 19.

¹⁹⁶³ V. npr. MKSJ, prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin, stav 897, gde se upućuje na pravilo 101(B)(ii) Pravilnika MKSJ; drugostepena presuda u predmetu Blagojević i Jokić, stav 344; drugostepena presuda u predmetu Vasiljević, stav 180; presuda o kazni u predmetu Jokić, stav 95-96; STL, presuda o kazni u predmetu Al Khayat, stav 18.

¹⁹⁶⁴ V. npr. MKSJ, prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin, stav 897, gde se upućuje na drugostepenu presudu u predmetu Strugar, stav 365; presuda o kazni u predmetu Jokić, stav 89; prvostepena presuda u predmetu Kunarac i drugi, stav 869; MKSJ, presuda o kazni u predmetu Erdemović, stav 16(iii); STL, presuda o kazni u predmetu Ayyash, stav 200.

¹⁹⁶⁵ V. npr. MKSJ, prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin, stav 897, gde se upućuje na presudu o kazni u predmetu Jokić, stav 73; presuda o kazni u predmetu Plavšić, stav 84; drugostepena presuda u predmetu Kupreškić i drugi, stav 430; STL, presuda o kazni u predmetu Ayyash, stav 200.

¹⁹⁶⁶ V. npr. MKSJ, prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin, stav 897, gde se upućuje na drugostepenu presudu u predmetu Kupreškić i drugi, stav 459; presuda o kazni u predmetu Erdemović, stav 16(i); STL, presuda o kazni u predmetu Ayyash, stav 200; presuda o kazni u predmetu Al Khayat, stav 19.

pritvoru;¹⁹⁶⁷ lične i porodične okolnosti¹⁹⁶⁸ i loše zdravstveno stanje.¹⁹⁶⁹

(d) Odmeravanje relevantnih okolnosti

950. Po mišljenju panela, činioce relevantne za odmeravanje kazne treba razmotriti u okviru tri kategorije: (i) težina krivičnih dela; (ii) priroda i opseg učešća optuženog u krivičnim delima; i (iii) individualne okolnosti optuženog.

951. *Težina krivičnih dela.* Prva kategorija se odnosi na prirodu krivičnih dela i okolnosti u kojima su izvršena. Taj činilac se uvek mora ocenjivati imajući u vidu konkretne okolnosti predmeta.¹⁹⁷⁰ Panel napominje da krivična dela protiv pravosuđa ozbiljno ugrožavaju bezbednost i integritet sudskih postupaka.¹⁹⁷¹ Takva dela mogu da onemoguće otkrivanje istine i ostvarivanje pravde za žrtve¹⁹⁷² i za društvo u celini. Shodno tome, pri ocenjivanju težine krivičnih dela protiv pravosuđa, panel ispituje prirodu i opseg krivičnih dela i druge relevantne okolnosti predmeta. Činioci koje valja uzeti u obzir pri ocenjivanju težine takvih dela obuhvataju: (i) obim u kojem se krivičnim delima ometa bezbednost i/ili integritet postupaka pred Specijalizovanim većima, naročito ukoliko su date radnje u više navrata ponavljane ili se tiču više svedoka;¹⁹⁷³ (ii) kako se krivična dela odražavaju na javno poverenje u delotvornost naloga i odluka koje izdaju Specijalizovana veća, uključujući naloge i odluke o

¹⁹⁶⁷ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin](#), stav 897, gde se upućuje na [presudu o kazni u predmetu Jokić](#), stav 100; [presuda o kazni u predmetu Nikolić](#), stav 268; MKS, [presuda o kazni u predmetu Bemba](#), stav 81; [presuda o kazni u predmetu Ntaganda](#), stav 22.

¹⁹⁶⁸ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin](#), stav 897, gde se upućuje na [drugostepenu presudu u predmetu Kunarac i drugi](#), stav 362, 408. V. takođe MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Simić i drugi](#), stav 1088; [presuda o kazni u predmetu Erdemović](#), stav 16(i); MKS, [presuda o kazni u predmetu Ongwen](#), stav 87.

¹⁹⁶⁹ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin](#), stav 897, gde se upućuje na [presudu po žalbi na kaznu u predmetu Babić](#), stav 43; [drugostepena presuda u predmetu Blaškić](#), stav 696.

¹⁹⁷⁰ V. npr. MKS, [presuda o kazni u predmetu Bemba et al.](#), stav 23; STL, [presuda o kazni u predmetu Ayyash](#), stav 169.

¹⁹⁷¹ V. npr. IRMCT, [prvostepena presuda u predmetu Nzabonimpa et al.](#), stav 397.

¹⁹⁷² V. npr. MKS, [presuda o kazni u predmetu Bemba et al.](#), stav 46.

¹⁹⁷³ V. npr. IRMCT, [prvostepena presuda u predmetu Nzabonimpa et al.](#), stav 398.

zaštitnim merama;¹⁹⁷⁴ (iii) kako se krivična dela odražavaju na saradnju Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva sa trećim državama ili međunarodnim organizacijama;¹⁹⁷⁵ (iv) moguće i dokazane posledice, lične i psihološke prirode, za lica kojih se krivična dela tiču;¹⁹⁷⁶ (v) broj lica kojih se krivična dela tiču i stepen njihove osetljivosti;¹⁹⁷⁷ i (vi) sredstva kažnjivog postupanja.¹⁹⁷⁸

952. *Učešće optuženog.* Druga kategorija se odnosi na prirodu i opseg učešća optuženog u krivičnim delima i eventualne otežavajuće odnosno olakšavajuće okolnosti s tim u vezi.

953. *Individualne okolnosti optuženog.* Treća kategorija se odnosi na lične prilike optuženog, kao što su starosna dob, zdravstveno stanje, stepen obrazovanja ili ličnost, i eventualne otežavajuće odnosno olakšavajuće okolnosti s tim u vezi. Panel će se u daljem tekstu osvrnuti na pomenute činioce u odnosu na svakog optuženog ponaosob.

954. Panel takođe napominje da jedno te isto obeležje krivičnog dela ili vida odgovornosti ne može istovremeno da se razmatra i kao otežavajuća okolnost za to krivično delo.¹⁹⁷⁹ Isto tako, činioci koji se uzimaju u obzir u pogledu težine krivičnog dela ne mogu se dodatno uzeti u obzir kao posebna otežavajuća okolnost, i *vice versa*.¹⁹⁸⁰

---

¹⁹⁷⁴ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Šešelj](#), stav 80; [prvostepena presuda u predmetu Margetić](#), stav 87; [prvostepena presuda u predmetu Hartmann](#), stav 80; [prvostepena presuda u predmetu Marijačić i Rebić](#), stav 49; MKSR, [prvostepena presuda u predmetu Nshogoza](#), stav 219.

¹⁹⁷⁵ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Hartmann](#), stav 80.

¹⁹⁷⁶ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Margetić](#), stav 86.

¹⁹⁷⁷ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Margetić](#), stav 86.

¹⁹⁷⁸ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Šešelj](#), stav 78; [prvostepena presuda u predmetu Hadžiju](#), stav 34.

¹⁹⁷⁹ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin](#), stav 894; MKS, [presuda o kazni u predmetu Ntaganda](#), stav 20; [presuda o kazni u predmetu Bemba et al.](#), stav 25; STL, [presuda o kazni u predmetu Ayyash](#), stav 181.

¹⁹⁸⁰ V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Župljanin](#), stav 894; MKS, [presuda o kazni u predmetu Bemba et al.](#), stav 23; STL, [presuda o kazni u predmetu Ayyash](#), stav 181.

955. Otežavajuće okolnosti moraju biti dokazane van razumne sumnje.¹⁹⁸¹

Olakšavajuće okolnosti se utvrđuju procenom verovatnoće.¹⁹⁸²

4. Odmeravanje odgovarajuće kazne

956. U skladu s pravilom 163(4) Pravilnika, panel odmerava kaznu za svaku optužbu sadržanu u optužnici po kojoj je optuženi osuđen i izriče jedinstvenu kaznu za sveukupno kažnjivo delovanje optuženog. Jedinstvena kazna zatvora ne može biti kraća od najduže pojedinačne kazne izrečene za svaku optužbu. Panel raspolaže širokim diskrecionim ovlašćenjima u odmeravanju primerene kazne.¹⁹⁸³ Međutim, panel mora kaznu da odmeri tako da ona odgovara težini krivičnih dela, prirodi i opsegu učešća optuženog u krivičnim delima i individualnim okolnostima svakog optuženog.¹⁹⁸⁴

957. Pri odmeravanju odgovarajuće kazne, panel može – ali nije dužan – da uzme u obzir domaću ili međunarodnu sudsku praksu. Međutim, budući da odmeravanje odgovarajuće kazne u velikoj meri zavisi od okolnosti svakog pojedinačnog predmeta, teško je na osnovu kazne izrečene u jednom predmetu zaključiti kakva je kazna primerena u drugom.¹⁹⁸⁵

958. U skladu s pravilom 163(6) Pravilnika, pri izricanju kazne zatvora, panel odbija vreme koje je optuženi eventualno proveo u pritvoru pre početka ili tokom suđenja.

959. Panel napominje da se u Zakonu i u Pravilniku ne pominju alternativni oblici kažnjavanja, uključujući mogućnost izricanja uslovne kazne. U članu 46 KZK predviđene su alternativne kazne, a u članovima 47-49 KZK postavljeni su uslovi za

¹⁹⁸¹ V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Čelebići](#), stav 763; STL, [presuda o kazni u predmetu Ayyash](#), stav 181.

¹⁹⁸² V. npr. MKSJ, [presuda po žalbi na kaznu u predmetu Bralo](#), stav 8; MKS, [presuda o kazni u predmetu Bemba et al.](#), stav 24; STL, [presuda o kazni u predmetu Ayyash](#), stav 200.

¹⁹⁸³ V. npr. MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Krajišnik](#), stav 734; MKS, [presuda o kazni u predmetu Bemba et al.](#), stav 36; [presuda po žalbi na kaznu u predmetu Lubanga](#), stav 1, 34, 40.

¹⁹⁸⁴ V. npr. IRMCT, [prvostepena presuda u predmetu Stanišić i Simatović](#), stav 611.

¹⁹⁸⁵ V. npr. MKS, [presuda o kazni u predmetu Bemba et al.](#), stav 38; [presuda po žalbi na kaznu u predmetu Lubanga](#), stav 77.

izricanje uslovne kazne. Panel ističe da, shodno članu 3(4) Zakona, za njega te odredbe nisu obavezujuće. Međutim, panel smatra da se, u skladu sa osnovnim standardima ljudskih prava važećim u domaćem zakonodavstvu, alternativni oblici kažnjavanja moraju uzeti u obzir prilikom odmeravanja odgovarajuće kazne. Pored toga, panel uočava da je MKSJ, bez obzira na slično odsustvo interne regulative s tim u vezi, povremeno izričao uslovne kazne.¹⁹⁸⁶ S obzirom na navedeno, panel će razmotriti da li, koristeći svoja diskreciona prava, može da izrekne uslovnu kaznu.

C. ZAKLJUČCI PANELA

960. Panel je g. Gucatija i g. Haradinaja oglasio krivim za zajedničko izvršenje sledećih krivičnih dela: (i) povreda tajnosti postupka (tačke 5 i 6) s direktnim umišljajem; (ii) zastrašivanje u toku krivičnog postupka (tačka 3) s direktnim umišljajem; i (iii) ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti (tačke 1 i 2) s direktnim umišljajem.¹⁹⁸⁷

961. Prilikom odmeravanja odgovarajuće kazne koju treba izreći u predmetu, panel je proučio dokaze u spisu i argumente strana u postupku. Panel je uzeo u obzir sve relevantne činioce, i svaku kaznu je odmerio tako da odgovara težini krivičnih dela, prirodi i opsegu učešća svakog optuženog i njegovim individualnim okolnostima, pri čemu je vodio računa o tome da ne zaračunava dvaput obeležja krivičnih dela ili vidova odgovornosti.

---

¹⁹⁸⁶ V. npr. MKSJ, [odluka pretresnog veća u predmetu Bulatović](#), stavovi 18-19; [drugostepena presuda u predmetu Rašić](#), stav 17. V. takođe SCSL, [presuda o kazni u predmetu Bangura et al.](#), stavovi 92, 101.

¹⁹⁸⁷ V. gore, stav 501 (tačka 5), VI (tačka 6), 606 (tačka 3), 672 (tačka 1), 710 (tačka 2).

1. Gospodin Gucati

(a) Težina krivičnih dela

962. U cilju ocenjivanja težine krivičnih dela za koja je g. Gucati oglašen krivim, panel će ispitati prirodu i opseg izvršenih dela i druge relevantne okolnosti predmeta.

963. Krivična dela za koja je g. Gucati oglašen krivim teška su iz sledećih razloga.

964. Prvo, data krivična dela obuhvataju otkrivanje stotina dokumenata koji sadrže zaštićene informacije, to jest zamolnica SIRG-a, odgovora Tužilaštva za ratne zločine, internih radnih dokumenata tužilaštva, kao i imena i ličnih podataka stotina svedoka i potencijalnih svedoka.¹⁹⁸⁸ Ti podaci su u ogromnom broju otkriveni neselektivno, bez ikakvih delotvornih mera predostrožnosti,¹⁹⁸⁹ kao što su redigovanje imena ili selektivno otkrivanje informacija, uz ispoljavanje opšte ravnodušnosti prema mogućim posledicama takvih radnji.

965. Drugo, otkrivanje informacija, koje je g. Gucati izvršio zajednički sa g. Haradinajem, učinjeno je u ime Udruženja ratnih veterana OVK,¹⁹⁹⁰ a javno ga je odobrio barem još jedan član te organizacije.¹⁹⁹¹ Otkrivanjem zaštićenih informacija i podataka o svedocima i potencijalnim svedocima na platformi Udruženja ratnih veterana OVK, s obzirom na rukovodeću funkciju koju su on i g. Haradinaj imali u udruženju, g. Gucati je stvorio utisak da se te informacije otkrivaju u ime i radi zaštite hiljada članova te organizacije, među kojima bi neki mogli da budu krivično gonjeni pred ovim sudom. Panel takođe primećuje da je g. Gucati otkrivanje zaštićenih informacija smatrao svojom dužnošću.¹⁹⁹²

966. Treće, otkrivanje informacija koje je g. Gucati izvršio zajednički sa drugima bilo je bezobzirno širokih razmera ne samo zbog brojnosti otkrivenih informacija, već i

¹⁹⁸⁸ V. gore, stavovi 335-355 (Zaključci o paketima).

¹⁹⁸⁹ V. gore, stavovi 480-485 (tačka 5), 519-522 (tačka 6).

¹⁹⁹⁰ V. npr. P1, str. 1; P4, str. 8.

¹⁹⁹¹ V. gore, stavovi 685-690 (tačka 2).

¹⁹⁹² P9, str. 6.

zbog: (i) broja lica na koje se odrazilo; i (ii) broja lica kojima su dokumenti otkriveni. Kao što je već rečeno, materijal koji su optuženi objavili sadrži imena i/ili lične podatke stotina svedoka i potencijalnih svedoka. Na poziv g. Gucatija ili uz njegovo odobrenje, otkrivene dokumente je snimao, fotografisao, kopirao ili odnosio nepoznat broj neidentifikovanih lica.¹⁹⁹³ Način na koji su dokumenti razdeljeni u krajnjem ishodu doveo je do toga da mesta na kojima se materijal nalazi i broj i identitet lica u čiji je posed došao nikada neće biti u potpunosti poznati. Zbog toga su svedoci i potencijalni svedoci čija se imena i lični podaci nalaze među zaštićenim informacijama postali posebno osetljivi.

967. Četvrto, o radnjama otkrivanja zaštićenih informacija je u više navrata bilo govora tokom nastupa na televiziji ili onlajn medijima i u objavama na Fejsbuku,¹⁹⁹⁴ pri čemu su iznošeni uvredljivi komentari na račun svedoka i dovođeno je u pitanje koliko je tužilaštvo sposobno da svoje svedoke zaštiti.¹⁹⁹⁵ Zbog toga se krug nepoznatih lica koja su se upoznala sa postojanjem i, uopšte uzev, sadržinom materijala još više proširio. Prema tome, dokazi o masovnom širenju informacija putem televizijskih ili onlajn platformi opovrgava argument optuženih prema kojem su podaci otkriveni samo profesionalnim novinarima i profesionalnim medijima.

968. Otkrivanje zaštićenih informacija, uključujući identitet i lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka, bilo je takvog karaktera da je moglo da prouzrokuje negativne posledice lične prirode po lica na koja se odnosi. Premda broj takvih lica ne može precizno da se utvrdi, dokazni spis pokazuje da je otkrivanje informacija znatno uticalo na ugrožene svedoke i da je tužilaštvo bilo prinuđeno da kontaktira veliki broj drugih svedoka kako bi procenilo stepen novonastalog rizika.¹⁹⁹⁶ Dokazi ne pokazuju da li su otkrivena imena posebno osetljivih svedoka, kao što su maloletna i starija lica,

¹⁹⁹³ V. gore, stav 729 (Vidovi odgovornosti).

¹⁹⁹⁴ P1, P2, P4, P9, P12, P28, P29, P31, P35, P59, P83, str. 44-49.

¹⁹⁹⁵ V. gore, stavovi 738-741 (Vidovi odgovornosti).

¹⁹⁹⁶ V. gore, stavovi 536-541 (tačka 6).

žrtve određenih krivičnih dela,¹⁹⁹⁷ lica sa invaliditetom ili svedoci iz drugih osjetljivih kategorija¹⁹⁹⁸. Uprkos tome, s obzirom na velike razmere i opseg otkrivanja zaštićenih informacija, svedoci su mogli da budu odvraćeni od učešća ili od daljeg učešća u istražnim ili sudskim postupcima Specijalizovanog tužilaštva i Specijalizovanih veća.¹⁹⁹⁹ Pomenute radnje su, kao takve, mogle da Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštvu onemoguće da ispune svoj mandat i da dovedu do toga da se žrtvama krivičnih dela u nadležnosti Specijalizovanih veća uskrate prava na istinu i pravdu. Ta prava su za pomenute žrtve od ključnog značaja, te svaka reakcija Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva na pokušaje da se njihovo ostvarenje omete mora odgovarati njihovom značaju. Najzad, panel napominje da se sve navedeno odigralo u kontekstu atmosfere zastrašivanja svedoka koja već duže vlada na Kosovu.²⁰⁰⁰

969. Panel će vagati te elemente naspram svog zaključka da tužilaštvo u stvari nije dokazalo da je zaista došlo do ometanja njegove sposobnosti da celishodno vodi istrage ili vrši krivično gonjenje.

(b) Priroda i obim učešća g. Gucatija

970. Panel ne pridaje nikakvu težinu okolnosti da g. Gucati nije imao ulogu u „prvobitnom curenju“ ili isporuci tri kompleta. Panel ističe da mu optužbe s tim u vezi

¹⁹⁹⁷ V. pravilo 2 Pravilnika, u kojem se žrtva definiše kao „fizičko lice koje je pretrpelo materijalnu ili nematerijalnu štetu kao direktnu posledicu krivičnog dela navedenog u optužnici koju je potvrdio sudija za prethodni postupak“.

¹⁹⁹⁸ Član 23(2) Zakona; pravilo 80(4)(c) Pravilnika; 2D13, str. 20. V. takođe [protokol MKS o osjetljivim svedocima](#).

¹⁹⁹⁹ V. npr. W04841 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1905 (član panela: „Po vašem iskustvu, s obzirom na to da ste se bavili zaštitom svedoka, da li obelodanjivanje identiteta nekog pojedinca, to jest imena svedoka ili njegovih ličnih podataka, može potencijalno da odvrati datog svedoka od daljeg učešća u istrazi ili u krivičnom gonjenju?“ G. Jukić: „Po mom iskustvu, rekao bih da može“. Član panela: „A, koliko je vama poznato, da li se to dogodilo u vezi sa curenjem informacija u septembru 2020?“ G. Jukić: „Da, to se i dogodilo tokom – tog slučaja“); DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2021, str. 3306-3308.

²⁰⁰⁰ V. gore, stavovi 576-579 (tačka 3).

nikada nisu stavljane na teret i da ne mogu da igraju nikakvu ulogu u odmeravanju odgovarajuće kazne. Činjenica da se osuđeni nije upuštao u dodatne kažnjive radnje ne predstavlja olakšavajuću okolnost.

971. Panel napominje da je, posle svake isporuke dokumenata, g. Gucati ponavljao iste radnje: pregledao je materijal; zatim je, u najmanje dve prilike, naložio g. Klinaku u da sazove konferenciju za štampu, kojom je predsedavao; najavljuvao je temu konferencije za štampu, iznoseći jedan broj pojedinosti o tri kompleta, a potom je davao reč g. Haradinaju; nije se mešao ili intervenisao da ispravi ili kvalifikuje izjave g. Haradinaja; nakon toga je davao intervjuje u medijima u vezi sa istom temom.²⁰⁰¹ Gospodin Gucati je te radnje istim sledom ponovio tri puta, čak i pošto su mu uručena dva naloga sudije pojedinca i jedan nalog tužilaštva u kojima se od njega tražilo da prestane sa širenjem dobijenih informacija.²⁰⁰² Panel prihvata da g. Gucati, pri ponavljanju istih radnji, nije javno imenovao nijednog svedoka i da je učestvovao u manjem broju medijskih nastupa od g. Haradinaja. Uprkos tome, dokazi pokazuju da je g. Gucati pomenute radnje ponavljaо uprkos tome što je primio tri naloga da prestane da ih vrši, i da je ih je ponavljaо sa izrazitom odlučnošću, svaki put se zaričući da će nastaviti sa objavlјivanjem materijala dobijenog iz Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.²⁰⁰³

972. Panel konstatuje da ne postoje druge otežavajuće okolnosti kada je u pitanju doprinos g. Gucatija krivičnim delima. Uloga koju je igrao kao vođa grupe već je uzeta u obzir kao teži oblik krivičnog dela za koje se tereti u tački 2, dok je funkcija koju je obavljaо u svojstvu predsednika Udruženja ratnih veterana OVK već obrađena kao pokazatelj težine krivičnih dela.

973. Panel uočava da g. Gucati nije svedocima neposredno pretio smrću ili teškim povredama. Pored toga, on nije upućivao neposredne pretnje službenicima tužilaštva

²⁰⁰¹ V. gore, stavovi 728-733 (Vidovi odgovornosti).

²⁰⁰² P4, str. 8. V. takođe P52, stav 22(c); P53, stav 22(c); P54, stav 2.

²⁰⁰³ V. gore, stavovi 728-731 (Vidovi odgovornosti).

i sarađivao je tokom plenidbi koje je tužilaštvo sprovedlo. Ipak, panel primećuje da je u tome g. Gucati postupao po nalozima sudske pojedinca i tužilaštva. Pored toga, kao što je već rečeno, uzdržavanje od dodatnih kažnjivih radnji ne predstavlja olakšavajuću okolnost.

(c) Individualne okolnosti g. Gucatija

974. Gospodin Gucati ima 55 godina,²⁰⁰⁴ oženjen je i ima sedmoro dece.²⁰⁰⁵

975. U odmeravanju kazne za g. Gucatiju, panel smatra da sledeće činjenice predstavljaju olakšavajuće okolnosti: (i) bio je zaposlen u školi i vrlo aktivno se bavio dobrovoljnim i humanitarnim radom unutar svoje zajednice,²⁰⁰⁶ i (ii) pati od ozbiljnih zdravstvenih problema.²⁰⁰⁷ Panel takođe ima u vidu njegovu porodičnu situaciju i činjenicu da će eventualnu kaznu zatvora služiti daleko od svoje porodice i zajednice, što sa sobom nosi finansijske teškoće i emotivne izazove.²⁰⁰⁸

976. Pri odmeravanju odgovarajuće kazne, panel uočava da g. Gucati prethodno nije osuđivan za ista ili istovrsna krivična dela, te da u tom pogledu ne postoji otežavajuća okolnost. Dalje, s obzirom na uvredljive komentare koje je g. Gucati iznosio na račun svedoka koji sarađuju sa SIRG-om i Specijalizovanim tužilaštvom,²⁰⁰⁹ panel ne smatra da činjenice da je uzoran građanin, ili da ima motivaciju da postupa u opštem interesu ili da traga za istinom, treba smatrati olakšavajućim okolnostima kada je on u pitanju. Panel ističe da g. Gucati nije izrazio kajanje zbog svojih radnji i da se zaricao da će iste

²⁰⁰⁴ 1D3, stav 1.

²⁰⁰⁵ 1D3, stav 1; 1D42, stavovi 2-3, 7-8; 1D44, stav 2.

²⁰⁰⁶ 1D3, stav 11; 1D35, stavovi 16-18; 1D36, stavovi 3-4, 8; 1D37, stavovi 6-8; 1D38, stav 8; 1D39, stav 10; 1D40, stavovi 3, 5, 7; 1D41, stavovi 14, 16, 18; 1D43, stavovi 7-12; 1D44, stav 15.

²⁰⁰⁷ 1D3, stavovi 6-7; 1D35, stav 11; 1D38, stav 8; 1D39, stav 6; 1D41, stavovi 9-12; 1D42, stavovi 6-7; 1D44, stavovi 10-14, 17, 20.

²⁰⁰⁸ 1D42, stav 10; 1D44, stavovi 21-28; 1D46.

²⁰⁰⁹ V. gore, stavovi 569-574 (tačka 3).

radnje vršiti i ubuduće.²⁰¹⁰ Shodno tome, panel ne smatra da g. Gucatiju treba izreći blažu kaznu na osnovu njegovog ponašanja po izvršenju krivičnih dela.

977. Premda panel ima u vidu da je pandemija virusa Covid-19 imala za ishod ograničenje porodičnih poseta g. Gucatiju, ista okolnost je uticala i na brojna druga lica lišena slobode širom sveta, tako da je mala težina koja joj se može pridati pri odmeravanju odgovarajuće kazne.

978. Panel takođe naglašava da nije utvrđeno postojanje pravne zablude,²⁰¹¹ te stoga neće obradivati pitanje da li je takva zabluda otklonjiva u smislu člana 26(3) KZK, prema kome bi bilo opravdano izreći blažu kaznu.

(d) Odmeravanje kazne g. Gucatija

979. Panel prima k znanju raspon kazni izrečenih licima osuđenim za slična krivična dela pred međunarodnim sudovima.²⁰¹² Međutim, kao što je rečeno u stavu 957, teško je na osnovu kazne izrečene u jednom predmetu zaključiti koja je kazna primerena u

²⁰¹⁰ DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 6. decembar 2021, str. 2222 (g. Gucati: „Ja se ne plašim da bilo šta kažem. Ne plašim se onoga što sam uradio. Rekao sam, svaki dokument koji dođe u moju kancelariju i koji je na štetu moje zemlje, ja će ga objaviti“); transkript, 8. decembar 2021, str. 2401 (zastupnik tužilaštva: „Da li se kajete ili osećate neko žaljenje zbog radnji zbog kojih vam se sada sudi?“ G. Gucati: „Nikad nisam imao priliku ništa da zažalim, u svojih 54 godine života i 30 godina rada, itd. Kada nešto pogrešim, ja se izvinim. U ovom slučaju nema potrebe da se ni za šta izvinjavam. Ja nisam ukrao te dokumente i doneo ih u sedište [Udruženja] ratnih veterana [OVK]. Da sam to uradio, ja bih se izvinio za tu provalu. Međutim, nisam izvršio nikakvu provalu, nisam nikog uvredio, nisam uvredio nijednog svedoka niti ikoga drugog. Nemam ama baš nikakvog razloga da se izvinjavam jer nikoga nisam povredio“. Zastupnik tužilaštva: „Da li biste ponovili te svoje postupke?“ G. Gucati: „To sam ranije već rekao, rekao sam isto i juče i prekuće. Ja nisam ničiji čuvar, bilo ove ustanove ili kancelarija ovde u Hagu. Ja se brinem za svoj posao, za koji sam plaćen. Prema tome, molim vas, nemojte me provocirati pitanjima o ovoj dokumentaciji“). V. takođe transkript, 7. decembar 2021, str. 2266.

²⁰¹¹ V. gore, stav 907 (Vrste odbrane).

²⁰¹² V. npr. MKSJ, [prvostepena presuda u predmetu Marijačić i Rebić](#), stav 53: obojici optuženih je izrečena novčana kazna od po 15.000 evra; [prvostepena presuda u predmetu Jović](#), stav 27: optuženom je izrečena novčana kazna od 20.000 evra. STL, [presuda o kazni u predmetu Akhbar Beirut S.A.L. and Al Amin](#), str. 8: časopisu Akhbar Beirut S.A.L je izrečena novčana kazna od 6.000 evra, a g. Al Aminu novčana kazna od 20.000 evra. [presuda o kazni u predmetu Al Khayat](#): gđi Kajat je izrečena novčana kazna od 10.000 evra. IRMCT, [prvostepena presuda u predmetu Nzabonimpa et al.](#), stavovi 407-408: g. Nzabonimpi, g. Ndađiđimani i gđi Fatuma je izrečena kazna zatvora u istom trajanju kao vreme koje su prethodno proveli u pritvoru (11 meseci), a g. Ngirabatvareu je izrečena kazna zatvora od dve godine.

drugom. Krivična dela za koja je g. Gucati osuđen obuhvataju otkrivanje najmanje stotinu zamolnica SIRG-a i više odgovora Tužilaštva za ratne zločine, pri čemu je tužilaštvo sve te dokumente smatralo poverljivim, zatim izuzetno osetljivih internih radnih dokumenata tužilaštva, i imena i ličnih podataka *stotina* svedoka i potencijalnih svedoka. Pomenuta krivična dela obuhvataju: (i) masovno širenje informacija koje se odnose na veliki broj zaštićenih svedoka; (ii) uz korišćenje platforme same organizacije i više emitovanih nastupa u medijima; (iii) uz ponavljanje kažnjivih postupaka i stalno zaricanje da će ista dela biti vršena i ubuduće; (iv) uz uvredljive komentare na račun svedoka u atmosferi zastrašivanja svedoka; i (v) uz mogući ishod da zaštićene informacije postanu dugoročno dostupne velikom broju lica. Iz tih razloga, panel smatra da u odmeravanju kazne g. Gucatija treba da uzme u obzir činjenice i okolnosti u ovom i nijednom drugom predmetu.

980. Panel ističe da su relevantnim odredbama KZK predviđene sledeće kazne: (i) novčana kazna ili kazna zatvora u trajanju do jedne (1) godine (član 392(1));²⁰¹³ (ii) kazna zatvora u trajanju do tri (3) godine (član 392(2)); (iii) kazna zatvora u trajanju od šest (6) meseci do pet (5) godina (član 392(3)); (iv) novčana kazna do sto dvadeset pet hiljada (125.000) evra i kazna zatvora u trajanju od dve (2) do deset (10) godina (član 387); (v) kazna zatvora u trajanju od tri (3) meseca do tri (3) godine (član 401(1)); (vi) novčana kazna ili kazna zatvora u trajanju do tri (3) godine (član 401(2)); (vii) kazna zatvora u trajanju od jedne (1) do pet (5) godina (član 401(3)); i (viii) kazna zatvora u trajanju od jedne (1) do pet (5) godina (član 401(5)).

981. Pošto je: (i) odmerio sve prethodno navedene faktore, uključujući težinu krivičnih dela; i (ii) uzeo u obzir prethodno pomenute svrhe kažnjavanja, panel je g. Gucatiju utvrdio kazne za krivična dela po sledećim tačkama optužnice, i to:

- a. po tački 5 optužnice, kazna zatvora u trajanju od jedne godine;

---

²⁰¹³ V. član 42(1) KZK, prema kojem se ne može izreći kazna zatvora kraća od trideset (30) dana. V. takođe član 43(1) KZK, prema kojem se novčana kazna ne može izreći u iznosu manjem od stotinu (100) evra. Te odredbe su merodavne na osnovu člana 44(4) Zakona.

- b. po tački 6 optužnice, uključujući teži oblik krivičnog dela, kazna zatvora u trajanju od dve godine;
- c. po tački 3 optužnice, novčana kazna u vrednosti od 100 evra i kazna zatvora u trajanju od četiri godine;
- d. po tački 1 optužnice, za krivično delo u pokušaju, uzimajući u obzir njegov teži oblik, kazna zatvora u trajanju od jedne godine; i
- e. po tački 2 optužnice, za krivično delo u pokušaju, imajući u vidu oba teža oblika krivičnog dela, kazna zatvora u trajanju od jedne godine.

982. Kada je reč o tački 3 optužnice, panel podseća da je članom 387 KZK predviđeno izricanje novčane kazne. Uveren da bi u ovom predmetu novčana kazna proizvela slabo dejstvo u smislu retribusije ili prevencije, panel smatra da je primereno izreći kaznu u simboličnom iznosu od **100 evra**.

983. Što se tiče tačaka 1 i 2 optužnice, panel je uzeo u obzir da je g. Gucatiju izrečena osuđujuća presuda po obe tačke optužnice, ali da je, u sistemu sa drugačijim pristupom kumulativnim osudama, mogla da mu bude izrečena osuđujuća presuda i samo po jednoj od te dve tačke optužnice.²⁰¹⁴

984. Pošto je utvrđilo navedene kazne, panel izriče jedinstvenu kaznu zatvora u trajanju od **četiri i po (4,5) godine**, koja odgovara sveukupnom kažnjivom delovanju g. Gucatija i okolnosti da je izvršio više krivičnih dela.

985. Što se tiče uračunavanja vremena provedenog u pritvoru, panel napominje da je g. Gucati uhapšen 25. septembra 2020. i da se otada nalazi u pritvoru. Shodno tome, panel odbija od izrečene kazne vreme koje je g. Gucati proveo u pritvoru počev od 25. septembra 2020. godine.

986. Kada je u pitanju uslovna kazna, panel prima k znanju članove 47 i 49(4) KZK, prema kojima je svrha uslovne kazne da se u slučaju lakših krivičnih dela ne primeni

²⁰¹⁴ V. gore, stavovi 165-170 (Merodavno pravo).

kazna, kad se proceni da je dovoljno izreći opomenu pod pretnjom kazne kako bi se sprečilo da učinilac izvrši krivično delo. Pošto je: (i) utvrdio težinu krivičnih dela u predmetu; (ii) odmerio sve već pomenute faktore; i (iii) uzeo u obzir sve svrhe kažnjavanja, panel smatra da uslovna kazna u ovom predmetu nije primerena, budući da opomena pod pretnjom kazne ne bi bila dovoljna da se g. Gucati spreči da vrši krivična dela slična delima za koje mu je izrečena osuđujuća presuda, a koja se zarekao da će ponoviti.

2. Gospodin Haradinaj

(a) Težina krivičnih dela

987. U cilju ocenjivanja težine krivičnih dela za koja je g. Haradinaj oglašen krivim, panel ispituje prirodu i obim izvršenih dela i druge relevantne okolnosti.

988. Krivična dela za koja je g. Haradinaj oglašen krivim su teška iz sledećih razloga.

989. Prvo, data krivična dela obuhvataju otkrivanje stotina dokumenata koji sadrže zaštićene informacije, to jest zamolnica SIRG-a, odgovora Tužilaštva za ratne zločine, internih radnih dokumenata tužilaštva, kao i imena i ličnih podataka stotina svedoka i potencijalnih svedoka.²⁰¹⁵ Ti podaci su u ogromnom broju otkriveni neselektivno, bez ikakvih delotvornih mera predostrožnosti,²⁰¹⁶ kao što su redigovanje imena ili selektivno otkrivanje informacija.

990. Drugo, otkrivanje informacija, koje je g. Haradinaj izvršio zajednički sa g. Gucatijem, učinjeno je u ime Udruženja ratnih veterana OVK,²⁰¹⁷ a javno ga je odobrio barem još jedan član te organizacije.²⁰¹⁸ Otkrivanjem zaštićenih informacija i

²⁰¹⁵ V. gore, stavovi 335-355 (Zaključci o paketima).

²⁰¹⁶ V. gore, stavovi 480-485 (tačka 5), 519-522 (tačka 6).

²⁰¹⁷ V. npr. P1, str. 1 (G. Haradinaj: „Mi, iz Udruženja veterana, bili smo prijatno iznenađeni“); P15, str. 2 (G. Haradinaj: „To ne znači da ćemo to nužno uraditi samo ja, g. GUCATI, g. Faton KLINAKU... čak će pripadnik OVK sa najnižim činom među nama izvršiti taj zadatak“); P35, str. 4 (G. Haradinaj: „Mi smo tu u ime ratnih veterana i Udruženja ratnih veterana koje predstavlja isključivo ratne veterane“).

²⁰¹⁸ V. gore, stavovi 685-690 (tačka 2).

ličnih podataka svedoka na platformi Udruženja ratnih veterana OVK, s obzirom na rukovodeću funkciju koju su on i g. Gucati imali u udruženju, g. Haradinaj je stvorio utisak da se te informacije otkrivaju u ime hiljada članova te organizacije i radi njihove zaštite, jer bi nekima od njih moglo biti suđeno pred ovim sudom. Panel takođe primećuje da je g. Haradinaj otkrivanje zaštićenih informacija smatrao svojom dužnošću.²⁰¹⁹

991. Treće, otkrivanje informacija, koje je g. Haradinaj izvršio zajednički sa drugima, bilo je bezobzirno širokih razmara ne samo zbog brojnosti otkrivenih informacija, već i zbog: (i) broja lica na koje se odrazilo; i (ii) broja lica kojima su dokumenti otkriveni. Kao što je već rečeno, materijal koji su optuženi objavili sadrži imena i/ili lične podatke stotina svedoka i potencijalnih svedoka. Na poziv g. Haradinaja ili uz njegovo odobrenje, otkrivene dokumente je pregledao, snimao, fotografisao, kopirao ili odnosio nepoznat broj neidentifikovanih lica.²⁰²⁰ Način na koji su dokumenti razdeljeni u krajnjem ishodu doveo je do toga da mesta na kojima se materijal nalazi i broj i identitet lica u čiji je posed došao nikada neće biti u potpunosti poznati. Zbog toga su svedoci i potencijalni svedoci čija se imena i lični podaci nalaze među zaštićenim informacijama postali posebno osetljivi.

992. Četvrti, o radnjama otkrivanja zaštićenih informacija je bilo govora u više navrata tokom niza nastupa na televiziji ili onlajn medijima i u objavama na Fejsbuku,²⁰²¹ pri čemu su iznošeni uvredljivi komentari na račun svedoka, dovođeno je u pitanje koliko je tužilaštvo sposobno da zaštiti vlastite svedoke, a curenje informacija koje ih se tiču je izlagano podsmehu.²⁰²² Zbog toga se krug neidentifikovanih lica koja su se upoznala sa postojanjem i, uopšte uzev, sadržinom materijala još više proširio. Prema tome, dokazi o masovnom širenju informacija

²⁰¹⁹ V. npr. P26, str. 2; P11, str. 1; P24, str. 8. V. takođe P34, str. 2.

²⁰²⁰ V. gore, stavovi 747-748 (Vidovi odgovornosti).

²⁰²¹ P6; P7; P12; P18; P19; P21; P24; P33; P8; P11; P15; P16; P17; P25; P26; P27; P30; P32.

²⁰²² V. gore, stavovi 757-761 (Vidovi odgovornosti).

putem televizijskih ili onlajn platformi opovrgava argument optuženog da su podaci otkriveni samo profesionalnim novinarima i profesionalnim medijima.

993. Otkrivanje zaštićenih informacija, uključujući identitet i lične podatke svedoka i potencijalnih svedoka, bilo je takvog karaktera da je moglo da prouzrokuje negativne posledice lične prirode na lica na koja se odnosi. Premda broj takvih lica ne može precizno da se utvrdi, dokazni spis pokazuje da je otkrivanje informacija znatno uticalo na ugrožene svedoke i da je tužilaštvo bilo prinuđeno da kontaktira veliki broj drugih svedoka kako bi procenilo stepen novonastalog rizika.²⁰²³ Dokazi ne pokazuju da li su otkrivena imena posebno osjetljivih svedoka, kao što su maloletna i starija lica, žrtve određenih krivičnih dela, lica sa invaliditetom ili svedoci iz drugih osjetljivih kategorija.²⁰²⁴ Uprkos tome, s obzirom na velike razmere i obim otkrivanja zaštićenih informacija, svedoci su mogli da budu odvraćeni od učešća ili daljeg učešća u istražnim ili sudskim postupcima Specijalizovanog tužilaštva odnosno Specijalizovanih veća.²⁰²⁵ Pomenute radnje su, kao takve, mogle da Specijalizovanim većima i Specijalizovanom tužilaštву onemoguće da ispune svoj mandat i da dovedu do toga da se žrtvama krivičnih dela u nadležnosti Specijalizovanih veća uskrate prava na istinu i pravdu. Ta prava su za pomenute žrtve od ključnog značaja, te svaka reakcija Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva na pokušaje da se njihovo ostvarenje omete mora odgovarati njihovom značaju. Najzad, panel napominje da se sve navedeno odigralo u kontekstu atmosfere zastrašivanja svedoka koja već duže vlada na Kosovu.²⁰²⁶

994. Panel će vagati te elemente naspram svog zaključka prema kojem tužilaštvo u stvari nije dokazalo da je zaista došlo do ometanja njegove sposobnosti da celishodno vodi istrage ili vrši krivično gonjenje.

²⁰²³ V. gore, stavovi 536-541 (tačka 6).

²⁰²⁴ V. gore, fusnota 1998.

²⁰²⁵ V. npr. W04841 (Miro Jukić), transkript, 4. novembar 2021, str. 1905; DW1253 (Robert Rid), transkript, 24. januar 2021, str. 3306-3308.

²⁰²⁶ V. gore, stavovi 576-579 (tačka 3).

(b) Priroda i obim učešća g. Haradinaja

995. Panel ne pridaje nikakvu težinu argumentu prema kojem g. Haradinaj nije imao ulogu u „prvobitnom curenju“ ili isporuci tri kompleta. Panel ističe da optužbe s tim u vezi g. Haradinaju nikada nisu stavljane na teret i da ne mogu da igraju nikakvu ulogu u odmeravanju odgovarajuće kazne. Činjenica da se optuženi nije upuštao u dodatne kažnjive radnje ne predstavlja olakšavajuću okolnost.

996. Panel napominje da je, posle svake isporuke dokumenata, g. Haradinaj ponavljaо iste radnje: pregledao je materijal; prisustvovao konferenciji za štampu kojom je predsedavaо g. Gucati i tokom nje je detaljno opisivao sadržinu tri kompleta; zatim je o istoj temi učestvovao u više medijskih intervjuа.²⁰²⁷ G. Haradinaj je te radnje istim sledom ponovio tri puta, čak i pošto se upoznao sa nalozima u kojima je od g. Gucatija i Udruženja ratnih veterana OVK traženo da prestanu sa širenjem dobijenih informacija.²⁰²⁸ Panel ističe da je g. Haradinaj svoje postupke ponavljaо sa upadljivom revnošću i da je na račun svedoka iznosio izvesne maliciozne komentare. Ne samo da je javno imenovao najmanje pet svedoka ili potencijalnih svedoka pri ponavljanju svojih kažnjivih postupaka,²⁰²⁹ već je učestvovao i u velikom broju medijskih nastupa.²⁰³⁰ Pred toga, dokazi pokazuju da se g. Haradinaj u više navrata zaricao da će nastaviti sa objavljivanjem materijala dobijenog iz Specijalizovanih veća i Specijalizovanog tužilaštva.²⁰³¹ Takođe je izjavio da se postaraо za masovno širenje dokumenata.²⁰³²

997. Panel konstatuje da ne postoje drugi otežavajući činioci kada je u pitanju doprinos g. Haradinaja krivičnim delima.

²⁰²⁷ V. gore, stavovi 747-750, 753 (Vidovi odgovornosti).

²⁰²⁸ P17, str. 6; P83, str. 1; 2D1, stav 87; DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 2926-2932.

²⁰²⁹ P1, str. 2; P2, str. 1, 3; P11, str. 30; P18, str. 3; P35, str. 3

²⁰³⁰ P6; P7; P12; P18; P19; P21; P24; P33; P8; P11; P15; P16; P17; P25; P26; P27; P30; P32.

²⁰³¹ V. gore, stavovi 748, 750 (Vidovi odgovornosti).

²⁰³² P60, str. 25.

998. Panel uočava da g. Haradinaj nije svedocima pretio smrću ili teškim povredama. Pored toga, g. Haradinaj nije upućivao neposredne pretrje službenicima tužilaštva i sarađivao je tokom plenidbi koje je tužilaštvo sprovodilo, u slučajevima kada je bio prisutan na licu mesta. Međutim, uzdržavanje od dodatnih kažnjivih radnji ne prestavlja olakšavajuću okolnost.

(c) Individualne okolnosti g. Haradinaja

999. Gospodin Haradinaj ima 58 godina,²⁰³³ oženjen je i ima petoro dece.²⁰³⁴

1000. U odmeravanju kazne g. Haradinaja, panel smatra olakšavajućom okolnošću to što supruga i brat g. Haradinaja pate od ozbiljnih zdravstvenih problema.²⁰³⁵ Panel takođe ima u vidu njegovu porodičnu situaciju i činjenicu da će eventualnu kaznu zatvora služiti daleko od svoje porodice, što sa sobom nosi finansijske teškoće i emotivne izazove.²⁰³⁶

1001. Pri odmeravanju odgovarajuće kazne, panel uočava da g. Haradinaj prethodno nije osuđivan za ista ili istovrsna krivična dela, te da u tom pogledu ne postoji otežavajuća okolnost. Dalje, s obzirom na maliciozne i uvredljive komentara koje je g. Haradinaj više puta ponavljao na račun svedoka koji sarađuju sa SIRG-om i Specijalizovanim tužilaštvom,²⁰³⁷ panel drži da činjenica da je uzoran građanin, ili da ima motivaciju da postupa u opštem interesu ili da traga za istinom, nije olakšavajuća okolnost u njegovom slučaju. Panel ističe da g. Haradinaj nije izrazio kajanje zbog svojih radnji i da se ponovo zarekao da će iste radnje vršiti i ubuduće.²⁰³⁸ Kada se,

²⁰³³ 2D1, stav 1.

²⁰³⁴ 2D1, stavovi 5, 8; 2D17, stav 5.

²⁰³⁵ 2D17, stavovi 17, 21-24.

²⁰³⁶ 2D17, stavovi 17-18, 20-32; 2D20; 2D18, str. 4.

²⁰³⁷ V. gore, stavovi 571-574 (tačka 3), 758-759 (Vidovi odgovornosti).

²⁰³⁸ DW1249 (Nasim Haradinaj), transkript, 13. januar 2022, str. 3021 (g. Haradinaj: „U vezi s onim što priznao da sam uradio, ne osećam nikakvo kajanje. Priznajem ono što sam uradio, zato što smatram da je to u interesu transparentnosti i u interesu javnosti. Ja sam samo ispunio obavezu koju sam imao – koju sam smatrao da moram da ispunim, da preuzmem te dokumente i da ih prenesem sa jednog mesta na drugo”), 3024 (g. Haradinaj: „Ukoliko ih donešete, ja ću postupiti na isti način, jer sam uveren da

pored toga, uzme u obzir držanje g. Haradinaja u trenutku hapšenja, panel zaključuje da mu se ne može izreći blaža kazna na osnovu njegovog ponašanja po izvršenju krivičnog dela.

1002.Premda panel ima u vidu da je pandemija virusa Covid-19 imala za ishod ograničenje porodičnih poseta g. Haradinaju, ista okolnost je uticala i na brojna druga lica lišena slobode širom sveta, tako da je mala težina koja joj se može pripisati pri odmeravanju odgovarajuće kazne.

1003.Panel takođe naglašava da nije utvrđeno postojanje pravne zablude,²⁰³⁹ te stoga neće obradivati pitanje da li je takva zabluda otklonjiva u smislu člana 26(3) KZK, prema kome bi bilo opravdano izreći blažu kaznu.

(d) Odmeravanje kazne g. Haradinaju

1004.Panel prima k znanju raspon kazni izrečenih licima osuđenim za slična krivična dela pred međunarodnim sudovima.²⁰⁴⁰ Međutim, kao što je rečeno u stavu 957, teško je na osnovu kazne izrečene u jednom predmetu zaključiti koja je kazna primerena u drugom. Krivična dela za koja je g. Haradinaju osuđen obuhvataju otkrivanje najmanje stotinu zamolnica SIRG-a i više odgovora Tužilaštva za ratne zločine, pri čemu je tužilaštvo sve te dokumente smatralo poverljivim, zatim izuzetno osetljivih internih radnih dokumenata tužilaštva, i imena i ličnih podataka *stotina* svedoka i potencijalnih svedoka. Pomenuta krivična dela obuhvataju: (i) masovno širenje informacija; (ii) uz korišćenje platforme same organizacije i veliki broj emitovanih nastupa u medijima; (iii) uz ponavljanje kažnjivih postupaka i stalno zaricanje da će masovno širiti zaštićene informacije i ponovo izvršavati ista krivična dela; (iv) uz uvredljive komentare na račun svedoka u atmosferi zastrašivanja svedoka; i (v) uz mogući ishod da zaštićene informacije postanu dugoročno dostupne velikom broju

sam ispravno postupio i da sam to u radio u interesu informisanja javnosti i zarad transparentnosti. Ja mislim, ja sam ubeđen da je to bilo primereno").

²⁰³⁹ V. gore, stav 907 (Vrste odbrane).

²⁰⁴⁰ V. gore, fusnota 2012.

lica. Iz tih razloga, panel smatra g. Haradinaju treba izreći kaznu s obzirom na okolnosti ovog i nijednog drugog predmeta.

1005. Panel je prethodno već nabrojao kazne predviđene članovima 387, 392(1)-(3) i 401(1)-(3) i (5) KZK.²⁰⁴¹

1006. Pošto je: (i) odmerio sve gore navedene faktore, uključujući težinu krivičnih dela; i (ii) uzeo u obzir prethodno pomenute svrhe kažnjavanja, panel je utvrdio kazne za krivična dela po sledećim tačkama optužnice, i to:

- a. po tački 5 optužnice, kazna zatvora u trajanju od jedne godine;
- b. po tački 6 optužnice, uključujući teži oblik krivičnog dela, kazna zatvora u trajanju od dve godine;
- c. po tački 3 optužnice, novčana kazna u vrednosti od 100 evra i kazna zatvora u trajanju od četiri godine;
- d. po tački 1 optužnice, za krivično delo u pokušaju, uzimajući u obzir njegov teži oblik, kazna zatvora u trajanju od jedne godine; i
- e. po tački 2 optužnice, za krivično delo u pokušaju, imajući u vidu jedan od težih oblika krivičnog dela, kazna zatvora u trajanju od jedne godine.

1007. Panel je po tački 2 optužnice izrekao istu kaznu obojici optuženih, iako je za g. Haradinaja utvrđen jedino teži oblik krivičnog dela prema članu 401(5) KZK. Ta odluka je donesena zbog toga što je, usled već pomenute težine krivičnih dela koja je izvršio i njegovog učešća u njima – u smislu da je igrao istaknutu ulogu tokom tri konferencije za štampu, da je tokom svojih čestih nastupa u medijima davao maliciozne i ostrašćene izjave, i da je lično otkrio brojne zaštićene informacije – njegovi kažnjivi postupci imaju podjednaku težinu kao i postupci g. Gucatija.

1008. Kao što je već rečeno, članom 387 je predviđeno izricanje novčane kazne. Uveren da bi u ovom predmetu novčana kazna proizvela slabo dejstvo u smislu retribucije ili

²⁰⁴¹ V. gore, stav 980.

prevencije, panel smatra da je primereno izreći kaznu u simboličnom iznosu od **100 evra EUR**. Panel je takođe uzeo u obzir da je g. Haradinaj oglašen krivim po tačkama 1 i 2 optužnice, a da je, u sistemu sa drugačijim pristupom kumulativnim osudama, mogao biti oglašen krivim i samo po jednoj od te dve tačke optužnice.²⁰⁴²

1009. Pošto je utvrdilo navedene kazne, panel izriče jedinstvenu kaznu od **četiri i po (4,5) godine**, koja odgovara sveukupnom kažnjivom delovanju i okolnosti da je g. Haradinaj izvršio više krivičnih dela.

1010. Što se tiče uračunavanja vremena provedenog u pritvoru, panel napominje da je g. Haradinaj uhapšen 25. septembra 2020. i da se otada nalazi u pritvoru. Shodno tome, panel odbija od izrečene kazne vreme koje je g. Haradinaj proveo u pritvoru počev od 25. septembra 2020. godine.

1011. Kada je u pitanju uslovna kazna, panel prima k znanju članove 47 i 49(4) KZK.²⁰⁴³ Pošto je: (i) utvrdio težinu krivičnih dela izvršenih u predmetu; (ii) odmerio sve već pomenute činioce; i (iii) uzeo u obzir sve svrhe kažnjavanja, panel smatra da uslovna kazna u ovom predmetu nije primerena, budući da opomena pod pretnjom kazne ne bi bila dovoljna da se g. Haradinaj spreči da vrši krivična dela slična delima za koje je oglašen krivim, a koja se zarekao da će ponoviti.

---

²⁰⁴² V. gore, stavovi 165-170 (Merodavno pravo).

²⁰⁴³ V. gore, stav 986.

XI. DISPOZITIV

1012. Iz navedenih razloga, pošto je razmotrio sve dokaze i argumente strana u postupku, shodno članovima 43 i 44 Zakona i pravilima 158-159, 163 i 165 Pravilnika, panel oglašava g. Gucatija **KRIVIM** po sledećim tačkama optužnice:

- a) tačka 1, ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti ozbiljnim pretnjama, prema članovima 15(2) i 16(3) Zakona i članovima 17, 31 i 401(1) i (5) KZK;
- b) tačka 2, ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti učestvovanjem u zajedničkom delovanju grupe, prema članovima 15(2) i 16(3) Zakona i članovima 17 i 401(2)-(3) i (5) KZK;
- c) tačka 3, zastrašivanje u toku krivičnog postupka, prema članovima 15(2) i 16(3) Zakona i članovima 17, 31 i 387 KZK;
- d) tačka 5, povreda tajnosti postupka neovlašćenim otkrivanjem tajnih informacija obelodanjenih u zvaničnom postupku, prema članovima 15(2) i 16(3) Zakona i članovima 17, 31 i 392(1) KZK; i
- e) tačka 6, povreda tajnosti postupka neovlašćenim otkrivanjem identiteta i ličnih podataka zaštićenih svedoka, prema članovima 15(2) i 16(3) Zakona i članovima 17, 31 i 392(2)-(3) KZK.

1013. Panel g. Gucatija OSLOBAĐA OD OPTUŽBE po tački 4, odmazda.

1014. Panel izriče g. Gucatiju jedinstvenu kaznu od četiri i po (4,5) godine zatvora, u koju će se uračunati vreme provedeno u pritvoru, i novčanu kaznu u iznosu od sto evra (100 EUR) koja mora da bude plaćena do 18. jula 2022.

1015. Panel oglašava g. Haradinaja **KRIVIM** po sledećim tačkama optužnice:

- a) tačka 1, ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti ozbiljnim pretnjama, prema članovima 15(2) i 16(3) Zakona i članovima 17, 31 i 401(1) i (5) KZK;
- b) tačka 2, ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti učestvovanjem u zajedničkom delovanju grupe, prema članovima 15(2) i 16(3) Zakona i članovima 17 i 401(2)-(3) i (5) KZK;
- c) tačka 3, zastrašivanje u toku krivičnog postupka, prema članovima 15(2) i 16(3) Zakona i članovima 17, 31 i 387 KZK;
- d) tačka 5, povreda tajnosti postupka neovlašćenim otkrivanjem tajnih informacija obelodanjenih u zvaničnom postupku, prema članovima 15(2) i 16(3) Zakona i članovima 17, 31 i 392(1) KZK; i
- e) tačka 6, povreda tajnosti postupka neovlašćenim otkrivanjem identiteta i ličnih podataka zaštićenih svedoka, prema članovima 15(2) i 16(3) Zakona i članovima 17, 31 i 392(2)-(3) KZK.

1016. Panel g. Haradinaja **OSLOBAĐA OD OPTUŽBE** po tački 4, odmazda.

1017. Panel izriče g. Haradinaju **jedinstvenu kaznu od četiri i po (4,5) godine zatvora**, u koju će se uračunati vreme provedeno u pritvoru, i **novčanu kaznu u iznosu od sto evra (100 EUR)** koja mora da bude plaćena do **18. jula 2022.**

1018. Panel **UPUĆUJE** sekretara da se stepen tajnosti delova transkripta sudskog postupka, na svim jezicima i uključujući odgovarajuće audio-vizuelne materijale, promeni u „javno”, kao što je navedeno u prilogu 3.

/potpis na originalu/

Sudija Čarls L. Smit, III
predsedavajući sudija

/potpis na originalu/

Sudija Kristof Bart

/potpis na originalu/

Sudija Genel Metro

U sredu, 18. maja 2022.

U Hagu, Holandija

IZDVOJENO MIŠLJENJE SUDIJE BARTA

1. U potpunosti sam saglasan sa osuđujućim presudama i kaznama izrečenim g. Gucatiju i g. Haradinaju. Mada se slažem sa svojim kolegama, imam različito mišljenje u vezi sa dva odvojena pitanja. Ona se odnose na sledeće: (i) tumačenje subjektivnih obeležja krivičnog dela zastrašivanja, izloženih u članu 387 Krivičnog zakonika Kosova iz 2019. godine (u daljem tekstu: KZK),¹ za koje se optuženi terete u tački 3 optužnice, i (ii) konkretno obrazloženje dato za izricanje osuđujućih presuda dvojici optuženih za krivično delo ometanja službenog lica u vršenju službene dužnosti učestvovanjem u zajedničkom delovanju grupe, prema članu 401(2), (3) i (5), pored krivičnog dela ometanja službenog lica u vršenju službene dužnosti ozbiljnim pretnjama, prema članu 401(1) i (5),² za koje se optuženi terete u tačkama 1 i 2 optužnice. Međutim, oba ta pitanja ipak ne utiču na moju ukupnu saglasnost sa ishodom presude.

A. TUMAČENJE SUBJEKTIVNIH OBELEŽJA IZ ČLANA 387 KZK

2. Moje kolege smatraju da se krivično delo zastrašivanja (član 387) može izvršiti ili sa direktnim ili sa eventualnim umišljajem.³ Iz razloga koji slede, ne slažem se sa zaključkom da to krivično delo može biti izvršeno sa eventualnim umišljajem. Tačno je da član 21 sadrži dva oblika „umišljaja”⁴ i njihovu definiciju koja se primenjuje na

¹ Svi članovi koji se u ovom mišljenju pominju bez pozivanja na odgovarajući pravni instrument jesu članovi KZK. Podsećamo da su krivična dela navedena u članovima 387, 388, 392 i 401 KZK analogna odgovarajućim krivičnim delima navedenim u članovima 395, 396, 400 i 409 KZK iz 2012. V. takođe F147/RED, stavovi 28-34.

² Koje je ovde učinjeno u saizvršilaštву, član 31.

³ V. presudu, stavove 122-124. Za stavove strana u postupku, v. g. Gucati: DW1240 (Hisni Gucati), transkript, 16. mart 2022, str. 3633, 3715-3719; transkript, 8. septembar 2021, str. 660, 671-672; g. Haradinaj: F342, stav 32; tužilaštvo: transkript, 14. mart 2022, str. 3499-3502; F341, stav 21 i fusnota 37.

⁴ Umišljaj je sastavljen od dva elementa: kognitivnog elementa i voljnog elementa. Na engleskom jeziku, reči „intent“ („umišljaj“) ili „intention“ („namera“) ponekad se koriste kao uopšteni naziv za ta dva konstitutivna elementa ili kao naziv za voljni element, v. Ambos K., *Treatise on International Criminal*

različita krivična dela navedena u KZK.⁵ Međutim, tražena *mens rea* kao obeležje određenog krivičnog dela mora da bude zasebno utvrđena za svako krivično delo, uzimajući u obzir relevantnu formulaciju. Ne može se smatrati da se član 21 primenjuje na "sva krivična dela navedena u KZK bez razlike i bez obzira na to da li je za postojanje nekog krivičnog dela potrebno da postoji i konkretni cilj".⁶ Upotreba reči „da navede“ u članu 387 ukazuje na konkretnu radnju usmerenu na postizanje određene svrhe ili cilja, to jest, da je svrha ili cilj upotrebe sile ili ozbiljne pretnje, itd, *da navede* drugo lice da se uzdrži od davanja iskaza ili da da lažan iskaz ili na drugi način ne pruži tačne podatke organima policije, tužiocu ili sudiji.⁷ Potvrdu za takvo tumačenje nalazim i u čitanju člana 387 u kontekstu, uporedo sa članovima 386⁸ i 388,⁹ kao i u ozbiljnoj prirodi pomenutog krivičnog dela, na koju ukazuje i stroga kazna koja

---

Law, tom I, Oxford 2013 ("Treatise I"), str. 266: „Umišljaj može da se shvati ili u opštem značenju, koje obuhvata kognitivne i voljne aspekte subjektivnih obeležja, [...] ili u pretežno voljnem značenju, koje podrazumeva postojanje određene svrhe“. Koje je od ta dva značenja relevantno zavisi od specifičnosti odredbe o kojoj je reč.

⁵ V. presudu, stav 119.

⁶ V. suprotno mišljenje izneto u presudi, stav 120.

⁷ U prilog takvom shvatanju ide i albanska verzija člana 387, u kojoj se koristi izraz "për të", koji se može prevesti kao „da, da bi“, ili „sa namerom, odnosno ciljem da“, što potvrđuje značenje da se „nešto čini ili pokušava namerno, odnosno sa namerom“. Isto tako, u srpskoj verziji navedene odredbe koristi se formulacija „da se“, koja ima isto značenje kada se prevede na engleski. Takođe upućujem na presudu Osnovnog suda u Gnjilanu, kojom se, kako se čini, potvrđuje da je za postojanje krivičnog dela zastrašivanje neophodan direktni umišljaj. V. Kosovo, [presuda u predmetu L.T. et al.](#), str. 7, prvi pasus (o tumačenju člana 395 KZK iz 2012.). V. takođe Kosovo, [presuda Vrhovnog suda u predmetu Medicus](#), stavovi 65 i 71, gde se kaže da eventualni umišljaj nije kompatibilan sa krivičnim delima za koje je neophodan konkretan (direktni) umišljaj, kao što su krijumčarenje migranata, trgovina ljudima ili organizovani kriminal (upor. članove 170, 171 i 283 KZK iz 2012.).

⁸ Članom 386, za koji se smatra da se odnosi na „krivična dela izvršena sa direktnim umišljajem“, kažnjavaju se postupci kojima se, između ostalog, ometa prikupljanje dokaza u sudskom postupku time što se neka stvar ili isprava koja može da posluži kao dokazno sredstvo sakrije, uništi, ošteti ili učini neupotrebljivom. V. takođe Saljihu i grupa autora, član 394(1) KZK iz 2012., komentar 12 str. 1121 i član 394(3) KZK iz 2012., komentar 3, str. 1123.

⁹ Članom 388, kojim se po mišljenju panela traži postojanje „konkretnog umišljaja“ koji ukazuje na element svrhe (v. presudu, stavove 136-137), kažnjavaju se postupci uticanja na lica koja su prethodno dala informacije relevantnim organima. Može se čak tvrditi da se član 387 i član 388 odnose na dva aspekta istog pitanja. V. npr. Saljihu i grupa autora, član 396 KZK iz 2012., komentar 3, str. 1125, gde se razmatra odnos između člana 396 i člana 394 KZK iz 2012., koji odgovaraju članovima 388 i 386.

je za njega predviđena.¹⁰ Iz tih razloga moram izvesti zaključak da, imajući u vidu načelo legaliteta (*nullum crimen, nulla poena sine lege [stricta]*),¹¹ zakon nalaže postojanje snažnog voljnog elementa, što podrazumeva da je učinilac morao želeti da svojim postupcima nekoga zastraši.

3. Međutim, budući da smo moje kolege i ja uvereni da su dvojica optuženih postupala sa takvim umišljajem, dalja objašnjenja u vezi sa ovim pitanjem nisu neophodna.¹²

B. ČLAN 401 KZK: POJEDINAČNO, ODNOSNO GRUPNO OMETANJE

4. Moje kolege su optuženima izrekle osuđujuću presudu po dva pravna osnova,¹³ naime zbog toga što su lično ometali službeno lice u vršenju službene dužnosti (član 401(1)) i zbog toga što su učestvovali u zajedničkom delovanju grupe koja je ometala ili pokušala da ometa službeno lice u vršenju službene dužnosti (član 401(2)). Kolege su prihvatile primenjivost obe te odredbe na osnovu toga što svaka od njih

¹⁰ Članom 387 propisana je novčana kazna do 125.000 evra i kazna zatvora u trajanju od dve (2) do deset (10) godina.

¹¹ V. član 2(3) KZK i član 33(1) Ustava Republike Kosovo. V. takođe Ambos, Treatise I, str. 88, gde se kaže da se element *lex stricta* može smatrati „ekvivalentnim“ pravilu striktnog tumačenja ili interpretacije koje postoji u engleskom pravu.

¹² Konkretno, može se ostaviti otvoreno pitanje da li se, radi očuvanja smisla i zaštićene pravne vrednosti člana 387, učinilac koji postupa sa direktnim umišljajem može izjednačiti sa učiniocem koji je s gotovo potpunom sigurnošću predvideo dejstvo zastrašivanja koje će njegovi postupci proizvesti, kako to tužilaštvo tvrdi (v. transkript, 14. mart 2022, str. 3499-3502; F565, završni podnesak tužilaštva, stav 214), pošto se u potonjem slučaju odsustvo izrazitog voljnog obeležja nadoknađuje podjednako izrazitim kognitivnim obeležjem. S druge strane, eventualni umišljaj, kako smatra većina sudija u panelu, podrazumeva da učinilac, u kognitivnom smislu, prosti ima svest o tome da njegovi postupci mogu da navedu drugo lice da se uzdrži od davanja iskaza, itd, dok, u pogledu volje, mora samo da prihvata tu (moguću) posledicu. Možda je za žaljenje činjenica da “nijedan izvršilac krivičnog dela koji namerno primeni silu protiv svedoka u krivičnom postupku ili im ozbiljno preti i pri tom pristaje na mogućnost da će se svedoci uzdržati od svedočenja, mada možda ne želi nužno tu posledicu, ne bi bio kažnjen” (presuda, stav 122); međutim, nije na krivičnom суду da na osnovu previše detaljnog tumačenja zatvara ili ispravlja rupe u zakonu koje je zakonodavac svesno ili nesvesno ostavio otvorene.

¹³ V. presudu, stav 1012 (g. Gucati) i stav 1015 (g. Haradinaj).

sadrži materijalno različit element koji ona druga ne sadrži, i koji, za tu odredbu, treba dokazati na osnovu određene činjenice, a ne treba za drugu.¹⁴

5. Mada se slažem da dvojici optuženih treba izreći osuđujuću presudu na osnovu te dve pravne odredbe, nažalost ne mogu da prihvatom obrazloženje izneto u presudi. Navedeno merilo na koje se moje kolege pozivaju pozajmljeno je iz međunarodne sudske prakse u krivičnom gonjenju za međunarodna krivična dela. Međutim, to nije jedino raspoloživo merilo za utvrđivanje odnosa između dve odredbe krivičnog zakona. U ovom slučaju, od panela se traži da optuženima izrekne presudu za njihove postupke po domaćim zakonima Kosova,¹⁵ koji su preuzeti Zakonom.¹⁶ U ovom specifičnom kontekstu, moje je mišljenje da naši zaključci treba da se oslanjaju na relevantnu sudsку praksu Kosova, što, iako nije obavezno, omogućava panelu da, ukoliko je moguće, protumači merodavno pravo na sličan način kao kosovski sudovi koji sude za ista krivična dela.¹⁷ Konačno, takav pristup omogućava da presuda iz ovog predmeta postane deo pravne tradicije Kosova.

6. Moje kolege odbacuju pravila o sticaju koja je Apelacioni sud Kosova primenio u predmetu *M.I. et al*¹⁸ u kontekstu ometanja službenog lica u vršenju službene dužnosti zbog toga što: (i) taj sud nije dovoljno objasnio pravni osnov za pozivanje na pomenutu teoriju; (ii) strane u ovom postupku su prihvatile da panel ima diskreciono pravo da se posluži kriterijumom za izricanje kumulativnih osuda koje primenjuju međunarodni sudovi i (iii) pravna obeležja člana 401(2) su drugačija od onih iz člana 401(1).¹⁹

7. Apelacioni sud Kosova zaključio je sledeće:

¹⁴ V. presuda, stavovi 167-170.

¹⁵ V. takođe presuda, stav 939 ("Međutim, optuženi se u optužnici terete za krivična dela predviđena zakonodavstvom Kosova [...]").

¹⁶ Upor. članove 3(2)(c), 6(2), 15(2) i 16(3) Zakona.

¹⁷ V. presudu, stav 67.

¹⁸ Kosovo, [drugostepena presuda u predmetu *M.I. et al.*](#), odeljak 6.3, str. 28-29.

¹⁹ V. presuda, stavovi 165-169.

Ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti (član 316.1 i 3 KKZ-a)²⁰ sastoji se od ometanja nekog službenog lica u vršenju službene dužnosti vezane za javnu bezbednost, održavanje reda i policijske dužnosti primenom sile ili pod pretnjom upotrebe sile, za šta je predviđena kazna zatvora u trajanju od 3 meseca do 3 godine. Ta odredba odnosi se na situacije u kojima postoje dokazi da je učinilac pojedinačno izvršio konkretnе radnje ometanja. *Učestvovanje u delovanju grupe koja ometa službeno lice u vršenju službene dužnosti* (član 318.1 KKZ-a)²¹ sastoji se od učestvovanja u zajedničkom delovanju neke grupe kojim se ometa ili pokušava da omete službeno lice u vršenju službene dužnosti, ili se to službeno lice prisiljava da izvrši svoju službenu dužnost, za šta je predviđena novčana kazna ili kazna zatvora do 3 godine. Ova odredba odnosi se na situacije u kojima postoje dokazi da je učinilac bio pripadnik grupe i da je učestvovao u zajedničkom delovanju grupe, ali nije moguće utvrditi da je pojedinačno učinio konkretnе radnje ometanja. Razlog za manju kaznu za postupke kojima se želi ostvariti isti rezultat kršenjem istih zaštićenih vrednosti leži u činjenici da je težina krivičnog dela manja kada nije dokazano da je učinilac izvršio konkretnе radnje usmerene protiv javnih organa. Apelacioni panel smatra da se navedene odredbe nalaze u odnosu idealnog sticaja u modalitetu implicitne supsidijarnosti. Lakše krivično delo je supsidijarno u odnosu na situacije u kojima postojanje težeg krivičnog dela nije dokazano. [...] Shodno tome[,] apelacioni panel smatra da izricanje kazne za oba ta krivična dela, kako je apelacioni panel odlučio, ne bi bilo dopušteno zbog toga što između tih dela ne postoji odnos realnog sticaja.

8. Suprotno mišljenju većine sudija u panelu, smatram da nema ubedljivih razloga za kategoričko isključivanje merila koja je usvojio Apelacioni sud Kosova.
9. Prvo, kada se presuda pročita u celosti, postaje jasno da se Apelacioni sud oslonio na odredbu KKZ-a kojom se uređuje takozvani sticaj krivičnih dela (*concurrus delictorum, concours de qualifications/d'infractions, concurso de leyes/delitos, concorso di*

---

²⁰ Skraćenica „KKZ“ koristi se u presudi Apelacionog suda Kosova prilikom pozivanja na prethodni Kosovski krivični zakonik, v. UNMIK, Privremeni krivični zakon Kosova, UNMIK/REG/ 2003/25, 6. jul 2003, kasnije preimenovan i dopunjjen Zakonom br. 03/L-002, koji je bio na snazi do 31. decembra 2012. Član 316(1) KKZ-a glasi: „Ko upotrebom sile ili pretnjom upotrebe sile ometa službeno lice u vršenju službene dužnosti za koju je to lice ovlašćeno, ili ga, koristeći ista sredstva, prinudi na vršenje službene radnje, kazniće se kaznom zatvora u trajanju od tri meseca do tri godine“. Član 316(3) KKZ-a glasi: „Kada je krivično delo iz stava 1 ili 2 ovog člana izvršeno protiv službenog lica koje vrši svoju službenu dužnost vezanu za održavanje javne bezbednosti, bezbednost Kosova ili javni red, ili za privođenje izvršioca krivičnog dela ili čuvanje lica lišenog slobode, izvršilac će se kazniti kaznom zatvora u trajanju od tri meseca do pet godina“.

²¹ Član 318(1) KKZ-a glasi: „Ko učestvuje u grupi lica koja zajedničkim delovanjem ometa ili pokušava da omete službeno lice u vršenju službene dužnosti ili ga, koristeći slična sredstva, prinudi na vršenje službene radnje, kazniće se za to učestvovanje novčanom kaznom ili kaznom zatvora u trajanju do tri godine“.

reati, Konkurrenzen), odnosno na član 71(1) KKZ-a,²² što je sada član 76(1).²³ To što se Apelacioni sud Kosova ne poziva eksplicitno na pomenutu odredbu u tom delu presude,²⁴ ili okolnost da se izrazi „idealni“ i „realni sticaj“ ne pominju izričito u članu 71 KKZ-a (niti na drugim mestima u KKZ-u ili KZK), zapravo nema nikakvog značaja.

10. Drugo, mada je istina da ni član 76 ni njegova prethodna verzija, odnosno član 80 KZK iz 2012, nisu izričito preuzeti Zakonom, član 44(4) Zakona nalaže da panel obezbedi da „kazna izrečena licima koja su osuđena za krivična dela iz člana 15, stav 2, bud[e] u skladu sa kaznama za ta krivična dela utvrđenim u Krivičnom zakoniku Kosova iz 2012. godine [...]. Moguće je tumačenje po kome navedena odredba ne samo što uključuje raspone kazni koje KZK predviđa za ta krivična dela (a koji su preuzeti, te su, prema tome, važeći na osnovu člana 15(2) Zakona), već takođe dopušta i primenu osnovnih pravnih načela koja su neraskidivo povezana sa izricanjem kazni (kao što je sticaj krivičnih dela), i koja bi bila primenjena u sličnim predmetima pred krivičnim sudovima na Kosovu.

11. Treće, činjenica da su „strane u ovom postupku prihvatile da panel ima diskreciono pravo da se posluži kriterijumom za izricanje kumulativnih osuda koji primenjuju međunarodni sudovi“²⁵ ili da možda nisu „navele nijedan drugi pravni

²² Član 71(1) KKZ-a glasi: „Ako izvršilac, vršeći jednu ili više radnji, izvrši više krivičnih dela za koja mu se istovremeno sudi, sud prvo izriče kaznu za svako pojedinačno delo, a zatim izriče jedinstvenu kaznu za sva ta krivična dela“ (naglasak dodat).

²³ Član 76(1) identičan je članu 71(1) KKZ-a (v. presudu, fusnota 266). O tome kako je isto pitanje rešeno u krivičnom pravu bivše Jugoslavije, v. član 48 Krivičnog zakona SFRJ (1976) i Munda u Mezger, E. i grupa autora (eds.), *Das ausländische Strafrecht der Gegenwart*, Berlin 1955, str. 399.

²⁴ Međutim, Apelacioni sud razmatra član 71 KKZ-a na str. 31 svoje presude u kontekstu pogrešno odmerene kazne.

²⁵ Presuda, stav 167, gde se poziva na takozvani kriterijum iz predmeta *Čelebić* ili *Blockburger*. V. Sjedinjene Američke Države, [presuda u predmetu Blockburger](#); MKSJ, [drugostepena presuda u predmetu Čelebić](#), stavovi 412-413. Za kritičko mišljenje o kriterijumu iz predmeta *Čelebić*, posebno u predmetima koji potпадaju pod međunarodno krivično pravo, v. Fernández-Pacheco Estrada u JICJ 15 (2017), str. 689-712. Još jedan aspekt koji u tom kontekstu treba imati u vidu je da drugi međunarodni sudovi, kao što su MKSJ, ICTR, MKS i SCSL, koji presuđuju u predmetima vezanim za krivična dela protiv pravosuđa, čine to na osnovu međunarodnih pravnih instrumenata, a ne na osnovu domaćeg prava ili pozivanjem na njega.

osnov za pozivanje na neki drugi kriterijum”²⁶ nije relevantna, budući da je na kraju panel taj koji treba da odredi ispravni pravni standard (*iura novit curia*) i da ga primeni na činjenice u datom predmetu.²⁷

12. Četvrto, i pored toga što svako od predmetnih krivičnih dela sadrži materijalno različit element koji ono drugo delo ne sadrži, to, u odsustvu dodatnih razloga, ne dokazuje da član 401(2) “kriminalizuje drugaćiji oblik ometanja” od člana 401(1), odnosno da prvo krivično delo ne može biti supsidijarno ili neprimenjivo ako je drugo krivično delo dokazano.²⁸

13. Uostalom, pitanje da li se navedene odredbe mogu primeniti kumulativno²⁹ ili je moguće primeniti samo jednu od njih³⁰ zavisi od tumačenja, imajući u vidu njihovu strukturu i zaštićenu pravnu vrednost. U vezi s tim, može se konstatovati sledeće.

²⁶ Presuda, stav 168.

²⁷ U svakom slučaju, napominjem da se Gucatijeva odbrana poziva na [drugostepenu presudu u predmetu M.I. et al.](#) i eksplicitno navodi da je „krivično delo iz člana 401(2) KZK lakše i supsidijarno u situacijama u kojima teže krivično delo [to jest, ono iz člana 401(1)] nije dokazano”. (F567, Gucatijev završni podnesak, stav 146). V. takođe presudu, fusnota 268.

²⁸ V. suprotno mišljenje izneto u presudi, stav 169. Prema Stuckenbergu, „osnovna ideja“ supsidijarnosti je u tome da „jedno od dva sporna krivična dela funkcioniše kao rezidualna kluza u odnosu na ono drugo, bilo da je eksplicitno propisana ili implicitna („prečutna supsidijarnost“), obično zbog toga što jedno krivično delo opisuje manje intenzivan vid [...] iste vrste kažnjivog postupka, pa se stoga podrazumeva da je primenjivo jedino onda kada ono drugo krivično delo nije primenjivo“ (upor. Stuckenberg u Stahn, C. (ed.), *The Law and Practice of the International Criminal Court*, Oxford 2015, str. 843-844). Navedena načela su ugrađena u kosovsko krivično pravo, što je očigledno ne samo u navedenoj presudi Apelacionog suda Kosova, već takođe i u komentarima u vezi sa KZK iz 2012. (Saljihu i grupa autora, član 80 KZK iz 2012., komentar 1b)b), str. 276), gde se eksplicitno poziva na načelo *lex primaria derogat legi subsidiariae*. Za teoriju sticaja, v. npr. Kosovo, [presuda Vrhovnog suda u predmetu Medicus](#), stavovi 80-83; [drugostepena presuda u predmetu R.R. et al.](#), stavovi 148-151; [drugostepena presuda u predmetu J.D. et al.](#), str. 50, fusnota 34, gde se pominje „idealni ili realni, homogeni ili heterogeni“ sticaj.

²⁹ U tradiciji kontinentalnog prava, situacija u kojoj postoji sticaj normi tradicionalno je poznata kao „idealni“ ili „istinski sticaj“ (*bashkimi ideal i veprave penale, concours de qualifications/concours idéal d'infractions, concurso ideal, concorso ideale/formale di reati, Idealkonkurrenz*), ili, ako su krivična dela izvršena vršenjem nekoliko različitih radnji, kao „realni sticaj“ (*bashkimi real i veprave penale, concours réel d'infractions, concurso real, concorso materiale di reati, Realkonkurrenz*). Za više detalja, v. Stuckenberg u Stahn, C. (ed.), *ibid.*, str. 844-845.

³⁰ Ako jedna radnja predstavlja istovremeno kršenje više krivičnih odredbi ali ima za posledicu samo jednu osudu, jer se primenjuje samo jedna odredba a ne sve odredbe, ta vrsta je u evropskoj kontinentalnoj doktrini poznata kao „prividni“ ili „lažni sticaj“ (*bashkimi fiktiv ideal i veprave penale*,

14. Član 401(2) ne odnosi se ni na teži oblik krivičnog dela iz člana 401(1), niti na njegov lakši oblik, budući da prvi navedeni član ne sadrži sve konstitutivne elemente potonjeg člana, kao ni dodatni element koji povećava ili smanjuje nezakonitost postupaka opisanih u članu 401(1). Ta dva krivična dela niti su u međusobnom odnosu *genus ad speciem*, niti se jedno logički može podvesti pod drugo³¹ (*marrëdhënia e specialitetit, merger of offences/unilateral speciality, especialidad, specialità, Spezialität, lex specialis derogat legi generali*).

15. Činjenica da članovi 401(2) i 401(1) štite isti pravni interes, to jest neometano obavljanje službenih dužnosti, iz čega proističe i zaštita samog službenog lica,³² kao i činjenica da je raspon kazne predviđen prvim navedenim članom manji od onog predviđenog potonjim članom, idu u prilog tumačenju da je ovde možda reč o „prividnom“ ili „lažnom“ sticaju u vidu (implicitne) supsidijarnosti (*marrëdhënia e subsidiaritetit, subsidiariedad, sussidiariedad, Subsidiarität, lex primaria derogat legi subsidiariae*). S druge strane, stanovište Apelacionog suda Kosova da se član 401(2) odnosi na „lakše krivično delo“ nego član 401(1) nije ubedljivo zbog toga što opasnost po zaštićeni pravni interes koja proističe iz „zajedničkog delovanja“ grupe može biti podjednako velika ili, u mnogim slučajevima, čak i veća od one koja je posledica pojedinačnog ometanja.³³

16. Štaviše, postoji suštinska razlika između toga da li je neko optuženo lice samo ometalo službeno lice u vršenju službene dužnosti prema članu 401(1) ili je to lice takođe bilo član neke grupe lica koja su zajedničkim delovanjem učestvovala u

concours apparent d'infractions, concurso aparente de leyes, concorso apparente di norme, Gesetzeskonkurrenz/-einheit) (Stuckenberg u Stahn, C. (ed.), *ibid.*, str. 843-844). Ako odvojene radnje predstavljaju kršenje različitih odredbi krivičnog prava, mogu se primeniti slični razlozi kao u situacijama u kojima postoji „lažni sticaj“; u nekim pravnim sistemima to je poznato kao „*actos anteriores/posteriores impunes/copenados*“ ili „*mitbestrafte Vortat/Nachtat*“ (Stuckenberg u Stahn, C. (ed.), *ibid.*, str. 845).

³¹ Za ova dva termina, v. Stuckenberg u Stahn, C. (ed.), *ibid.*, str. 843.

³² Saljihu i grupa autora, član 409 KZK iz 2012., komentar 2, str. 1164-1165.

³³ V. takođe Kosovo, [drugostepena presuda u predmetu R.R. et al.](#), stav 138, gde se kaže da je „razlog za postojanje autonomnog krivičnog dela [definisanog u članu 318(1) KKZ-a] bio da se osigura i olakša zaštita pravnih vrednosti, s obzirom da grupa sama po sebi ima drugačiju dinamiku, što povećava opasnost“.

ometanju. Učinilac koji, koristeći silu ili ozbiljne pretnje, vrši pojedinačno ometanje ali istim tim ponašanjem ujedno učestvuje i u "zajedničkom delovanju" grupe, time vrši dodatno krivično delo, što se mora na odgovarajući način odraziti u osuđujućoj presudi. Zanemarivanje učestvovanja učinioca u delovanju grupe je neopravdano. Takvo rezonovanje stavilo bi navedenog učinioca u povlašćeni položaj u odnosu na učinioca koji je izvršio krivično delo ometanja samo kao pojedinac.

17. I obratno, ukoliko optuženo lice samo učestvuje u zajedničkom delovanju grupe lica na način koji ne uključuje upotrebu sile ili ozbiljnih pretnji, manji raspon kazne koji član 401(2) predviđa u odnosu na član 401(1), to jest novčana kazna (umesto kazne zatvora u trajanju od najmanje tri (3) meseca) ili kazna zatvora u trajanju do tri (3) godine, čini se primerena.

18. Budući da se prečutna supsidijarnost ovde ne javlja ni iz drugih razloga,³⁴ ja sam došao do istih zaključaka kao i moje kolege, ali na osnovu drugačijeg rezonovanja, odnosno oslonio sam se na tumačenje KZK, a ne na kriterijum pozajmljen iz međunarodne sudske prakse. Osuđujuća presuda izrečena dvojici optuženih za krivično delo ometanja službenog lica u vršenju službene dužnosti učestvovanjem u zajedničkom delovanju grupe, iz člana 401(2), pored krivičnog dela ometanja službenog lica u vršenju službene dužnosti ozbiljnim pretnjama, iz člana 401(1), po tačkama optužnice 1 i 2, stoga je validna.

C. UTICAJ NA PRESUDU

19. Najzad, čak i da optuženi nisu osuđeni za ometanje službenog lica u vršenju službene dužnosti učestvovanjem u zajedničkom delovanju grupe (u slučaju g. Gucatija, kao vođe grupe, shodno članu 401(3)), uveren sam da to ne bi imalo nikakvog

³⁴ Na primer, ako jedno od dva navedena krivična dela kriminalizuje samo „privremenu fazu“ onog drugog krivičnog dela (*Durchgangsdelikt*), ili ako je uslov za postojanje jednog od tih krivičnih dela konkretna povreda zaštićene pravne vrednosti (*Verletzungsdelikt*), dok je za ono drugo dovoljno da učinilac ugrožava tu istu zaštićenu pravnu vrednost (*Gefährdungsdelikt*).

uticaja na odmeravanje kazne, s obzirom na činjenicu da je „jedinstvena“ kazna koja im je izrečena shodno pravilu 163(4) Pravilnika prilično umerena u odnosu na broj krivičnih dela koja su optuženi izvršili.

/potpis na originalu/

Sudija Kristof Bart

U sredu, 18. maja 2022.

U Hagu, Holandija